

محور اصلی: مناسب سازی فضاهای شهری

طرح روی جلد: مربوط به محور اصلی، امین بیات
عکس پشت جلد: مسجد جامع کبیر، یزد

- ۱- مطالب مندرج در ماهنامه لزوماً بیانگر دیدگاه های سازمان شهرداری ها و دهیاری ها نیست.
- ۲- ماهنامه در ویرایش و تلخیص مطالب آزاد است.
- ۳- مطالب ارسالی به هیچ وجه بازگردانده نخواهند شد.
- ۴- استفاده از مطالب و طرحهای ماهنامه تنها با ذکر مأخذ مجاز است.
- ۵- مقالات باید با دیسکت یا لوح فشرده در محیط (فارسی Word XP) همراه باشد.

صاحب امتیاز: وزارت کشور- سازمان شهرداریها

و دهیاریها

مدیر مسئول: مهندس سید مهدی هاشمی

سرمدیر: مهندس عبدالعلی صاحب محمدی

زیر نظر: حجت الاسلام والمسلمین حسن ناصری پور

هیئت تحریریه:

عباس جلالی، مصطفی رستم خانی، بهزاد تیمورپور،

مهدی فاضل فکور، فرزاد طره، محمدرضا جمشیدیان،

آرش سرایی

صفحه آرا: امین بیات

حروفچین: منصوره توانا

شمارگان: ۵۰۰۰

ناشر: انتشارات سازمان شهرداریها و دهیاریها

- یادداشت ۴
- گزارش اصلی
- ۵- شهرسازی معاصر و نبود مهندسی اجتماعی ۵
- اندیشه و پژوهش
- ۱۱- مشارکت مردمی در برنامه ریزی شهری / مرجان شرقی، فاطمه رشیدی فر ۱۱
- ۲۰- شهر معلول / کیسو قائم ۲۰
- ۲۲- شهرها و مردم ناتوان / امیر نورانی ۲۲
- ۲۴- تحلیل جامعه شناختی وضعیت معلولین در فضاهای شهری / محمد کارکنان نصرآبادی ۲۴
- ۲۷- مدیریت اجرایی طرح مناسب سازی فضاهای شهری برای معلولان و افراد کم توان / علی اصغر اکبرزاده ۲۷
- گفت و گو
- ۳۹- چابازان و معلولان، فراموش شدگان شهری / آرش سرایی ۳۹
- ۴۲- مشاور حقوقی / جمشید رضایی ۴۲
- ۴۷- مشاور اداری مالی / جمشید رضایی ۴۷
- سده شهرداری ها
- ۵۲- مشکلی نه چندان تازه در قالبی کهنه / عباس جلالی ۵۲
- قانون شهر
- ۵۶- قانون جامع حمایت از معلولان ۵۶
- از نگاه شهردار
- ۵۹- رخصاره های نو، برای شهری کهن / عباس جلالی، مصطفی رستمخانی ۵۹
- ۶۶- شفا، زشت ترین خیابان شهر ۶۶
- تجربیات جهانی
- ۶۸- ساخت شهر دارای دسترسی برای معلولان / کیومرث جهانگردی ۶۸
- ۷۲- زندگی مستقل برای معلولان / علی عربانی دانا ۷۲
- ۷۴- فضاهای سبز شهری، کلید شهرهای پایدار / نعمت اله رحیمی ۷۴
- ۷۶- مقایسه وضعیت معلولان در کشورهای اروپایی / محمدکاظم لهراسبی ۷۶
- شهرها و شهرداری های جهان
- ۸۰- میدان برنژ تاقه / افراد معلول نیازمند دسترسی به امکانات هستند / مدیریتهای شهری / طراحان فضاهای شهری و سیستم ۸۰
- طرح و شهر
- ۸۴- نگامی به فضاهای عمومی شهر همدان / حامد عباسی ۸۴
- آموزش
- ۸۷- ایجاد حس امنیت در فضاهای شهری / سولماز حسینیون ۸۷
- ۹۱- فرهنگ و طراحی فضاهای شهری / جعفر محمدی ۹۱
- رهاورد سفر
- ۹۲- هفتمین سفر استانی / محمدرضا جمشیدیان ۹۲
- دیدگاه
- ۹۸- آسیب پذیری کالبدی بناهای تاریخی با ارزش / علی مختاریان ۹۸
- گزیده پژوهش
- ۱۰۲- بررسی اثرات کالبدی- فضایی بلند مرتبه سازی در شهر / محمدرضا منعم، فرناز ضرابیان ۱۰۲
- گزارش خبری
- توان های فضای شهر و معلولان / گزارش و بیانیه همایش سازمانهای غیردولتی و شوراهای اسلامی شهر و روستا / وضعیت حقوق شهروندی معلولان در تهران / حقوق فراموش شده معلولان / تهران بدون پیاده رو / پیگرد قانونی برای بی توجهی به معلولان در برنامه مدیریت بحران / ۱۰۸
- اخبار کوتاه
- ۱۳۲- لزوم ایمن سازی پیاده راه ها برای تردد چابازان و معلولان / مناسب سازی گذرگاه ها ۱۳۲
- گفتگوی ویژه
- ۱۳۸- پیش بینی های لازم برای بازگشایی مدارس ۱۳۸
- اخبار سازمان
- ۱۴۰- تهیه و ابلاغ سازمان تفضیلی ۸۳ شهرداری / شهرداران ۳۰ شهر آموزش می بینند / طرح های جدید تقسیمات کشوری / ۱۴۰
- یک شهر و یک نگاه
- ۱۴۸- اصفهان / مفتکل / محمدیه (قزوین) / زاهدان ۱۴۸
- معرفی پایگاه شبکه
- ۱۴۹- شهرداری یاسوج / علی عربانی دانا ۱۴۹
- تازه های نشر
- ۱۵۰- کتاب در عرصه ای ناگشوده / عباس جلالی ۱۵۰
- ۱۵۳- بخش انگلیسی ۱۵۳

یادداشت مدیر مسئول

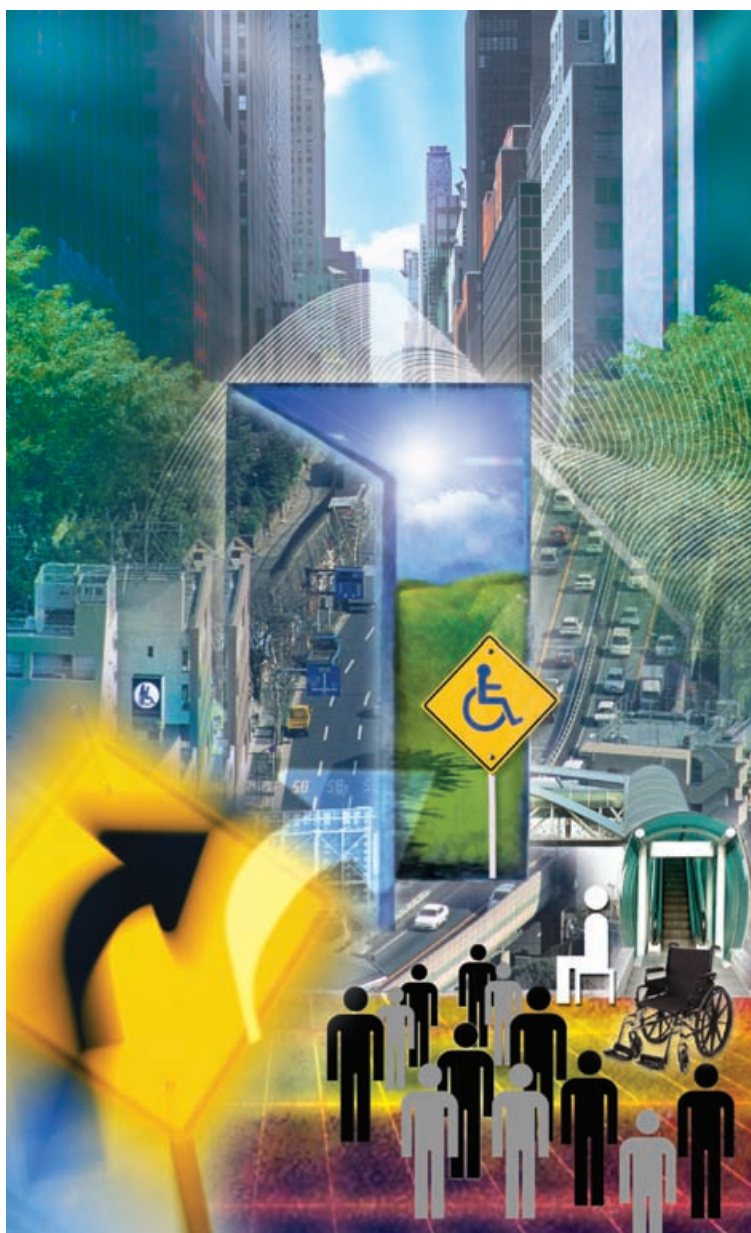
صوتی، بصری و ... گوشه‌ای از تبعات این حضور پررنگ اما نامیمون در شهرها هستند و انسان‌هایی به دنبال آرامش در این محیط! گویی تمام شهر متعلق به خودروهاست و انسان‌ها حاشیه‌ای بر این اصل. پیاده‌روهای کم‌عرض با کفسازی نامناسب و ناهموار، کم‌عمر و شیب‌های تند حتی برای مردم عادی و سالم مناسب نیست چه رسد به جانبازان، کودکان، سالمندان و ... و یقیناً بهسازی و مناسب‌سازی چند نقطه و بهره‌برداری کوتاه‌مدت از آن‌ها نمایشی بیش نمی‌تواند باشد. روح فضاهای شهری در اسارت اتومبیل و جولانگاه حکمرانی ماشین‌ها است. در این فضای تنگ و پیچیده لازم است شهروندان (مردم) پیام‌رسانند؛ از مدیران طلب نمایند؛ اهمیت فضای مناسب شهری را یادآوری کنند و با تعامل برای ایجاد، حفظ و نگهداری آن تلاش نمایند.

فضای عمومی شهر بستر اجتماعی بالندگی انسان است، رفتارهای جمعی در فضاهای عمومی بروز می‌یابند و در ساخت روحیه فردی افراد جامعه بسیار مؤثر است. با تنوع بخشی به عملکرد و فعالیت فضاهای شهری می‌توان خیابان‌ها و فضاهای دلمرده را به فضاهای زنده و جانبخش شهر تبدیل کرد و با شور و نشاط اجتماعی، سلامت و بهداشت، امید به زندگی، ابتکار و خلاقیت، تعهد و عشق به مردم و احترام به جامعه را ارمغان آورد. فضای شهر تنها برای یک فعالیت و عبور نیست، بلکه فضای مناسب برای تمامی گروه‌های جامعه شهری، محل زندگی و بستر اعتلای فرهنگ جمعی و ارتقای همه‌جانبه اجتماعی است.

در زندگی شهری امروز وجود مجتمع‌های مسکونی، آپارتمان‌های مرتفع، شمار فراوان خانه‌های کوچک و نبود حیاط و محیط‌های باز در خانه‌ها، مردم را به کوچه‌ها، محوطه‌های باز و فضاهای بیرونی می‌کشاند. در این شرایط زندگی بیرون از خانه بخشی مهم از نیازهای روحی و جمعی انسان شهرنشینی را برآورده می‌سازد. تعلق خاطر به محیط، مشارکت در مدیریت و تلاش اجتماعی برای حفظ شهر از دستاوردهای مثبتی است که در این محل‌ها و فضاهای بیرونی شکل می‌گیرد. از اصلی‌ترین نیازهای شهرها و شهروندان امروز وجود فضاهای مناسب شهری در ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی می‌باشد. فراوانی و تنوع جمعیت و وجود گروه‌های خاص در اجتماع شهرها همانند کودکان، کهنسالان، معلولان و جانبازان و ... که با توجه به پارامترهای مختلف جوامع امروز ما درصد بالایی از جمعیت شهرها را تشکیل می‌دهند، توجه و برنامه‌ریزی وسیع، همه‌جانبه و مستمر برنامه‌ریزان و مدیران اداره امور شهرها را می‌طلبد و فاصله وضع موجود تا آنچه مطلوب می‌نماید متأسفانه گاه بسیار طولانی است. خیابان‌های شهر تنها محل عبور نیست و نگاه معبری به فضاهای عمومی شهر زندگی ملال‌آور و گاه تحقیرآمیز انسان‌ها در شهر را پی‌آمد داشته است. در شهرها، حتی شهرهای کوچک و روستاها اتومبیل‌همه‌جا را به تسخیر خود درآورده است. کوچه‌ها در عمل به اولویت در عبور و مرور خودروها اختصاص یافته‌اند و آرامش در تمام ابعاد آن با وجود ورود خودروهای فراوان از شهرها رخت بر بسته است. آلودگی‌های زیست‌محیطی،

شهرسازی معاصر و نبود مهندسی اجتماعی

□ محبوبه آیت

گزارش اصلی این شماره شامل دو بخش می‌باشد و از این جهت با شماره‌های قبلی متفاوت است. با توجه به انتخاب محور "مناسب سازی فضاهای شهری" بخش اول به روال سابق موضوع را از دریچه نگاه اساتید دانشگاهی و کلیات مبحث فضای مناسب شهری ارزیابی می‌نماید و از زوایای مختلف به تحلیل موضوع پرداخته است. در بخش دوم به مبحث مناسب سازی فضای شهر برای جانبازان و معلولان و بطور کلی گروه‌های خاص شهروندان از نگاه مسائل اجتماعی پرداخته و عمدتاً بیان مشکلات هدف مقاله بوده است. شکل بخش دوم تا حدودی متفاوت از شیوه مرسوم ماهنامه می‌باشد که شاید موضوع خاص مدنظر این تفاوت را بوجود آورده است.

شهرسازی معاصر و نبود مهندسی اجتماعی

در طول تاریخ فضاهای عمومی همواره نقش مهمی در زندگی اجتماعی شهروندان ایفا کرده‌اند، اما امروزه به دلیل تحول در فرهنگ شهرنشینی؛ همچنین تغییر شیوه شهرسازی و معماری، اهمیت خود را تا حدودی از دست داده‌اند.

سعی و تمایل انسان بر این است در هر محیطی که زندگی می‌کند، تسلط خود را بر آن محیط اعمال کند تا از این راه احساس آرامش و تعادل داشته باشد اما در مقیاس شهرهای بزرگ امروز نه تنها این تسلط وجود ندارد، بلکه نوعی بریدگی و جدایی بین فضاها، تجسم و ذهنیت انسان نیز به وجود آمده است و در نتیجه حس تعلق به فضا و مکان را از بین برده است.

از دیدگاه کارشناسان شهری، فضاهای عمومی در شهرهای سنتی ایران با وجود شکل‌گیری ارگانیک آنها، تعریف مشخص و مطلوب تری داشته‌اند اما فرآیند شتاب

زده، توسعه خارج از ضابطه و اصول شهرسازی در اغلب شهرهای ایران شرایط را به گونه‌ای تغییر داده که این شهرها به ویژه محله‌های نوساز و تازه شکل گرفته آن‌ها از داشتن فضاهای عمومی بی بهره‌اند.

مهندس محمدحسین جهان‌نشاهی، صاحب نظر و طراح فضاهای شهری در این باره می‌گوید: به نظر من فضای شهری، فضایی عمومی و بیرونی است. فضایی است که شهروند از آن استفاده می‌کند و می‌تواند مثبت یا منفی باشد. به گفته این کارشناس، فضاهای عمومی شهری با توجه به کارکردها و فعالیت‌های موجود در آن‌ها به دو گونه سنتی و نو تقسیم می‌شوند. فضاهای قدیمی که از آن‌ها به عنوان فضایی سنتی و یا تاریخی یاد می‌شود، بیش تر شامل میدان‌ها، بازارها، تکیه‌ها و یا دیگر فضاهایی می‌شود که استفاده چندمنظوره داشتند.

بعد از ورود به تحولات دنیای امروز، عناصر مدرنیسم وارد زندگی انسان شد که اساس آن را خیابان و اتومبیل تشکیل می‌داد و این امر به کلی تعریفی که تا پیش از این از فضای عمومی وجود داشت را تغییر داد.

فضاهای عمومی شهری با توجه به کارکردها و فعالیت‌های موجود در آن‌ها به دو گونه سنتی و نو تقسیم می‌شوند

به نظر جهان‌نشاهی، فضای عمومی شهرها در نتیجه احداث خیابان‌های جدید و ورود اتومبیل‌ها به کلی تغییر کرده و متحول شده است. او معتقد است با ورود اتومبیل به شهر هر چند خیابان به عنوان یک عنصر عصر مدرنیسم و عامل بیرونی به شهر تحمیل شد ولی کاملاً با زندگی آن‌ها پیوند نخورد. خیابان به جای آن که محل حضور و تعامل مردم و عابران پیاده شود به فضایی برای عبور و مرور خودروها و مشاغل دلالی تبدیل شد و نتوانست به عنوان یک عنصر اساسی از نظر فضاهای شهری در زندگی مردم جایگاهی به دست آورد.

در گذشته، برای گذران اوقات فراغت و تفریح، باغ‌های متعددی داخل و بیرون شهرها وجود داشت که به نحوی جزو فضاهای شهری به شمار می‌آمد اما امروزه پارک‌ها با کاستی‌هایی جایگزین باغ‌ها شدند.

محسن خراسانی زاده، به عنوان متخصص طراحی منظر در این باره معتقد است: ماهیت شهر ایجاب می‌کند که تجمع انسان‌ها کثیر مشاغل و فعالیت‌ها در مقیاسی کلان تر انجام

شود. به بیانی دیگر، این رابطه انسان‌هاست که منجر به شکل‌گیری فضاهای شهری و به دنبال آن شکل‌گیری شهرها می‌شود.

ویژگی فضاهای شهری در گذشته

در حال حاضر به دلیل تغییر عناصر و کارکردهای گذشته در برخی فضاهای شهری، این فضاها جنبه منفی به خود گرفته‌اند.

غلامرضا پاسبان حضرت، کارشناس شهری که طراح طرح‌های متعدد فضاهای شهری بوده است، در این باره می‌گوید: ما در گذشته، فضایی با عنوان پارک نداشتیم. به جای آن باغ‌های مقدس داشتیم که فضا و محوطه پیرامون آرامگاه‌ها یا امامزاده‌ها یا قبرستان‌های پر درخت و خوش منظر بودند. همه این‌ها به عنوان یک فضای مثبت مورد استفاده قرار می‌گرفتند ولی الان قبرستان به عنوان یک فضای عمومی، حداقل از جنبه گذران اوقات فراغت، منفی تلقی می‌شود. در حالی که در گذشته‌های دور استفاده از این فضاها جنبه مثبت و نشاط بخش داشت. می‌توان گفت که نوع برخورد و نگرش‌ها به جنبه‌های منفی و یا مثبت فضاهای شهری نسبت به گذشته فرق کرده است و به جای فضاهای سنتی، فضاهای جدیدی مورد توجه قرار گرفته است. به اعتقاد جهان‌نشاهی در گذشته سلسله مراتبی از فضاها از خصوصی تا عمومی در شهرها شکل گرفته بود. برای مثال فضاهای نیمه خصوصی داشتیم که در آن تعامل اجتماعی محدودتری انجام می‌گرفت. با ورود عنصر خیابان به زندگی شهری تمامی این سلسله مراتب آسیب دیدند. وی معتقد است در اوایل خیابان‌کشی‌ها، مانند کشورهای اروپایی، مفهوم فضای شهری رعایت می‌شد اما اکنون دیگر نه لاله زار، لاله زار سی سال گذشته است و نه خیابان جمهوری. دخالت‌ها در پیاده‌رو و کاربری‌های واقع در آن‌ها به جایی رسیده که دیگر تعامل اجتماعی و حس تعلق در این فضاها وجود ندارد.

از بین رفتن حس تعلق به نوعی معلول افت کیفیت فضای شهری و بی‌رنگ شدن عملکرد گذشته آن، آسیب‌های متعددی را متوجه شهروندان می‌کند و به نظر می‌رسد بررسی دلایل کارشناسانه این موضوع، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

جهان‌نشا پاکزاد نظریه پرداز، طراح شهری و مدرس دانشگاه برای هر یک از فضاهای شهری جایگاه ویژه‌ای قائل است و مفاهیم واژگان و حتی تصاویر ذهنی در هر کدام را متفاوت می‌داند و می‌گوید: «رفتاری که یک نفر در میدان

و حتی فضایی ساکنان آن‌ها تبیین می‌شد، ولی در تعریف محله‌های امروز آن چه به طور عمده مورد توجه طرح‌های شهری ما قرار دارد، عبور شبکه، عرض و مقطع آن است که عمل می‌کند و مرز محله را مشخص می‌کند. معیارهای گذشته اصولی تر و انسانی تر از معیارهای امروزی به نظر می‌رسند.»

پاکزاد در این باره می‌گوید: «یکی از معیارهای تقسیم بندی محلات در حال حاضر شبکه و از آن بدتر، با دیدگاه برنامه ریزی حدود ۴ یا ۵ هزار نفر را در محدوده‌ای به نام محله محصور کردن است و از یک مرکز مفروضی که می‌تواند مرکز خدماتی باشد، برای سکونت و زندگی آن‌ها یک شعاع عملکردی تعیین و تعریف می‌شود.» به اعتقاد کارشناسان، مشکل شهرها، شهروندان نیستند بلکه منشأ این مشکلات به طور عمده مدیران و طراحان شهری هستند. جهان‌شاهی در این میان معتقد است که دو عامل باعث بروز چنین وضعی در شهرهای کشورمان شده است، یکی نبود برنامه و قانون برای زمین و دیگری دلالتی و بورس زمین؛ یعنی برنامه ریزان شهری در واقع همین دلالت‌ها و بورس بازان زمین هستند. زمین به یک کالای سودآور تبدیل شده و همه مردم، امنیت اقتصادی خود را در داشتن یک قطعه زمین جست و جو می‌کنند و دلالت‌های زمین نیز با آگاهی به چنین مسأله‌ای، به تسخیر زمین‌های جدید می‌پردازند و با سرمایه گذاری، توسعه شهر را به همان سمت می‌کشند. با خروج سکونت از فضاهای داخلی و انتقال آن به زمین‌های جدید، فعالیت‌های تجاری و انبارها به اشغال این فضاها می‌پردازند و زندگی شبانه و امنیت را از این فضاها می‌گیرند.

باید بپذیریم که شهر محل زندگی مجموعه‌ای از آدم‌ها با نیازها، علایق و سلایق مختلف است و درک و لمس آن‌ها از فضاهای شهری بیش تر از کارشناسان به نظر می‌رسد

جهان‌شاهی در این زمینه به خیابان زند شیراز اشاره می‌کند و می‌گوید: «این خیابان به علت وجود سینماهای متعدد و فضاهای سبز یکی از راسته‌های اصلی گردش و حرکت پیاده و زندگی در شیراز محسوب می‌شد. با خروج و انتقال واحدهای مسکونی و جایگزینی واحدها و فعالیت تجاری و انبار، نه تنها جاذبه قبلی خود را حتی امنیت به ویژه

دارد با رفتاری که در یک اتوبان یا خیابان و کوچه از خود بروز می‌دهد، فرق می‌کند. چرا که هر کدام از این فضاها در طول زمان به مکان تبدیل شده اند و تصویری که براساس مفهوم آن‌ها در ذهن انسان‌ها ساخته می‌شود متفاوت است و خواه ناخواه رفتار انسان‌ها نیز بر مبنای آن تصویر ذهنی، متفاوت خواهد بود. از دید طراحی شهری، سه عامل را می‌توان مؤلفه‌های هر پدیده تعریف کرد: «فرم، عملکرد و معنا که براساس آن نیز هر طراح شهری وظیفه خود می‌داند، بین این عوامل ارتباط و هماهنگی ایجاد کند.»

از بین رفتن حس تعلق به نوعی معلول افت کیفیت فضای شهری و بی‌رنگ شدن عملکرد گذشته آن، آسیب‌های متعددی را متوجه شهروندان می‌کند

پاکزاد در این باره می‌گوید: «ایجاد حس تعلق در شهروندان شرط و شروط بسیاری دارد. یکی از شرایط این است که فضای شهری بتواند عملکرد درستی ایفا کند و یکی از ویژگی‌های این فضاها در ایجاد حس تعلق، حضور فعال و مداوم، حرکت و تعامل اجتماعی شهروندان در این مناطق است.

خاطره انگیز بودن فضا یکی دیگر از ویژگی‌های عمده فضاهای شهری به شمار می‌آید. بدیهی است به دلیل کاهش و از بین رفتن این ویژگی‌ها و به خصوص عملکرد مناسب فضاهای شهری، حس تعلق نیز از شهروند گرفته می‌شود و آن چه در این میان، از مفهوم عملکرد باقی می‌ماند، بیش تر روانی تریفیک است.»

خراسانی زاده، اما فضاهای شهری را متأثر از عوامل طبیعی می‌داند و شهر را در بستر یک محیط طبیعی زنده و ملموس می‌سنجد. وی همچنین تحرکات شهروندان در شهر را به دو نوع حرکت کند و سریع تقسیم می‌کند و می‌افزاید: «هنگام حرکت شهروندان در شهر است که انسان خود را درک می‌کند و می‌تواند فضا را ببیند و لمس کند.» به گفته خراسانی زاده، در شهرهای ما به ویژه شهرهای بزرگ و کلانشهرها، مدت‌هاست که حرکت پیاده فدا شده و جنبه‌های انسانی از آن‌ها گرفته شده در نتیجه شهرهای ما به شهرهای عملکردی، حرکت سریع و شهرهای سرعت تبدیل شده‌اند.

در مقایسه حال و گذشته و این که در زمینه سلسله مراتب عملکردی فضاهای قدیم، محله تعریفی ویژه داشت و به طور عمده براساس ضرورت‌ها و ویژگی‌های قومی، فرهنگی

امنیت شبانه خود را از دست داده است. به هر حال از آن جا که مباحث گفته شده از زبان کارشناسان بیش تر میان علت و معلول هاست، بررسی و ارزیابی راه خروج از این بحران‌ها و آشفته‌گی‌های فضایی نیز از دید کارشناسی، ضروری است. پاکزاد، برای خروج از چنین مسائلی، تجدیدنظر اساسی در افکار را مهم و الزامی می‌داند. وی برخورد با مسائل شهری را همواره انتزاعی دانسته و معتقد است: «باید بپذیریم که شهر محل زندگی مجموعه‌ای از آدم‌ها با نیازها، علایق و سلیق مختلف است و درک و لمس آن‌ها از فضاهای شهری بیش تر از کارشناسان به نظر می‌رسد. به گفته پاکزاد، الگوبرداری از کشورهای اروپایی و آمریکایی در زمینه فضاهای شهری باید متوقف شود و شناخت نیازهای روحی و روانی افراد جامعه و انعکاس آن در طرح‌های شهری، احترام به خاطرات جمعی و فردی انسانی در فضاها و معنا بخشی به هر یک از فضاهای شهری در سرلوحه برنامه طراحان و مدیران شهری قرار گیرد.» در عین حال وی معتقد است: «نمی‌توان ارزش‌های گذشته را دوباره به فضاهای شهری باز گرداند زیرا آن ارزش‌ها در یک شرایط خاص با نیازهای خاص ایجاد شده و امروز نیازها و شرایط با گذشته فرق کرده است.»

خراسانی زاده افت کیفیت فضاهای شهری را در اثر قطع رابطه منطقی بین شهروندان، طراحان و مدیران از خویشتن خویش می‌داند و معتقد است نوعی بی‌اعتنایی و بی‌اعتمادی به فضاهای شهری ایجاد شده و شهروندان برای اصلاح این فضاها، تقاضا یا پیشنهادی را ارائه نمی‌دهند؛ جهان‌شاهی تغییر وضعیت فضاهای شهری را منوط به حل تکلیف سه مسأله اساسی در کشور می‌داند.

خاطره انگیز بودن فضا یکی دیگر از ویژگی‌های عمده فضاهای شهری به شمار می‌آید

زمین، تنوع کاربری‌ها در فضاهای شهری و سامان دهی پهنه‌های مرکزی شهر، مناطق، نواحی و محلات مواردی هستند که جهان‌شاهی به آن تأکید دارد و رهایی از آشفته‌گی و فرسودگی فضاهای فعلی را دغدغه مهم کارشناسان و طراحان شهری می‌داند.

بنا به گفته کارشناسان شهری، یک پیاده روی مناسب آن است که با دست کم عرض سفید ۱۲۰ سانتی متر حداکثر شیب عرضی ۲ درصدی از کنار دیوار تا خیابان و حداکثر

شیب طولی ۸ درصد ساخته شده باشد؛ همچنین حداکثر شیب اتصال پیاده روهایی که اختلاف سطح دارند باید ۳ درصد باشد و این در حالی است که هیچ یک از موارد استاندارد فوق در پیاده روهای شهر تهران مشاهده نمی‌شود.

محدود شدن یک انسان به چهار دیواری خانه و حذف ناخواسته تمام یا بخشی از فعالیت‌های روزمره مورد نیاز زندگی او تنها به صرف معلول بودن، هزینه‌ای گزاف است که بخشی از جامعه معلولان را پشت حصارهای نامرئی این شهر پنهان کرده است

در پوشش کف پیاده روه‌ها باید همواره از مصالح سخت و غیرلغزنده استفاده شود؛ اما امروزه نه تنها شاهد این پوشش استاندارد نیستیم. بلکه به طور مداوم در سطح شهر حفاری‌هایی صورت می‌گیرد که منجر به مسدود شدن مسیر گذر عابران سالم، کودکان، معلولان و مادران کالسکه به دست و ... می‌شود.

بخش دوم

شهر خوب

شهر خوب یک شهر بزرگ نیست. شهر خوب شهری با بزرگراه‌های بی شمار نیست. شهر خوب شهری با آرم‌های معروف نیست. شهر خوب شهری با پروژه‌های بزرگ و سازوکارهای سنگین هم نیست. شهر خوب شهری با جمعیت بسیار و ماشین‌های آخرین مدل و فروشگاه‌های زنجیره‌ای بزرگ و ... نیست.

نه، هیچ شهری با هیچ کدام از این بزرگی‌ها یک شهر خوب نمی‌شود. شهر خوب شهری است که خوب می‌بیند؛ شهروندانش را خوب می‌شناسد و نیازهای مردمش را خوب برآورده می‌کند. شهر خوب شهری است که هیچ کس را از یاد نمی‌برد و جای کسی در آن خالی نیست. نه کوچک، نه بزرگ، نه جوان، نه سالمند، نه مجرد، نه زوج هیچ کس را ندیده نمی‌گیرد؛ نه سالم و نه معلول. شهر خوب شهری بدون نگاه‌های بد شهری و بدون فکرهای بد است. شهر خوب شهری است که تمام فرزندان را خوب می‌داند و خوب می‌نامد. به همه آن‌ها می‌اندیشد و همه را به خود می‌خواند. برای همه جا دارد و برای همه راه. شهر خوب شهری است که می‌تواند هر شهری باشد به شرط آن که مردمانش بخواهند شهری خوب داشته باشند.

تصور می‌کنم همه چیز با یک باور شروع می‌شود. جهان

امتیاز خاصی نیست، بلکه باور داشته‌ها و ایجاد شرایط مناسب است. با وجود تصویب قانون جامع حمایت از معلولان، جامعه معلولان کشور و گروه باور به عنوان عضوی از این جامعه هنوز دغدغه اجرای قانون جامعه حمایت از معلولان را دارند و تلاش، همدلی و همراهی درست مسؤولان و مردم را می‌طلبند.

محدود شدن یک انسان به چهار دیواری خانه و حذف ناخواسته تمام یا بخشی از فعالیت‌های روزمره مورد نیاز زندگی او تنها به صرف معلول بودن، هزینه‌ای گزاف است که بخشی از جامعه معلولان را پشت حصارهای نامرئی این شهر پنهان کرده است. از سویی نیز تعمیم معلولیت جسمی یک فرد به تمام ابعاد وجودی و دیگر توانمندی‌هایش موجب ضرر اجتماعی جامعه از عدم حضور افراد معلول در فعالیت‌های گروهی و اجتماعی خواهد شد. اگر به دقت به اطراف خود بنگرید نمونه‌های بسیاری از این معلولان و جانبازان را خواهید یافت که با انگیزه‌ای دو چندان حتی از افراد به ظاهر سالم جامعه هم مؤثرتر در امور گروهی و اجتماعی هستند و بسیاری از امور را برای انجام بهتر به آن‌ها می‌سپاریم تا داشته‌های خود را نمایان سازند. تغییر نگرش اجتماعی و اجرای کامل قوانین مربوط به حمایت از ایشان می‌تواند گام آغازین در راستای شکوفایی فردی و اجتماعی افرادی باشد که ناخواسته از رنگ‌های رنگین کمان این شهر حذف شده‌اند. از یاد نبریم که طبق قانون معلولیت یک احتمال برابر است، یعنی بین همه اقشار جامعه یکسان است و برای همه امکان و اتفاق معلول شدن محتمل و معلولیت هنوز قربانی می‌گیرد.

برای یک معلول، بسترسازی و فضا سازی باید مناسب باشد؛ مثلاً اگر مکان خاصی را برای معلول می‌سازیم باید امکان بهره‌برداری صحیح همگانی را داشته باشد و این کار تنها رفع تکلیف نیست. اگر به فرض اتوبوس با سطح شیب دار آماده می‌کنیم (که نکرده ایم!) پیاده رو و ایستگاه هم باید امکان تردد تا اتوبوس را دارا

باشد. با نگاهی به همین شهر تهران از زاویه نگاه ما متوجه می‌شوید که حداقل‌ها هم رعایت نشده و آن چه انجام شده در مقابل نیاز اصلاً به چشم نمی‌آید. حتی در مطب دکترها و مراکز درمانی تخصصی برای امور دندانپزشکی همه باید روی یونیت (صندلی ویژه) بنشینند، اما یک معلول این توان را ندارد. (یک بار دکتر - دندانپزشک پیدا شده که روی ویلچر به درمان پرداخت؛ وقتی سوال کردم گفت: در خارج

همان چیزی را به ما هدیه می‌دهد که ما باور داریم که می‌توانیم داشته باشیم. نگاه کردن، دیدن و این که نگاه‌ها عوض شود، نگاهی که نتواند ببیند و عوض شود شکل دارد. برای ارتقاء مهارت‌های زندگی شرایط، ابزار و فرد عوامل اساسی هستند. افراد مسؤولیت بالا بردن مهارت‌ها را دارند و مسؤولان وظیفه دیدن، اصلاح نگاه و ایجاد شرایط و ابزار مناسب در قبال مردم جامعه را به دوش دارند. شهرهایی در حال ساخته شدن هستند و تغییر نگاه در این ساخت باید جلوه و نمود داشته باشد.

مهندس رضایی نژاد، معاون فنی مهندسی سازمان زیباسازی شهر تهران گفت: «در کار پیاده راه سازی، هدف ایجاد و مناسب سازی پیاده روها جهت تردد افراد جامعه شامل تمامی گروه‌های شهروندی اعم از معلولان جسمی، جانبازان، سالمندان و... می‌باشد. بستر مناسب با شیب‌های طولی و عرضی استاندارد برای عبور کلیه همشهریان. برای این که حرکت افراد با ویلچر و کالسکه به راحتی و بدون وجود موانع مختلف امکان پذیر باشد. خیابان ولیعصر (عج) به خاطر قدمت، طولانی بودن اهمیت آن و ویژگی‌های فنی آن انتخاب شد. انشاءالله پس از اتمام طرح تمامی شهروندان می‌توانند به صورت مناسب و بدون دردسر از این مسیر استفاده نمایند. ۱۸ کیلومتر فاصله میدان راه آهن تا تجریش و نکات ذکر شده، طرح را به یک طرح ملی تبدیل خواهد کرد. پیش بینی هدایت ویلچر و وسایل قابل تردد در پیاده راه، هم سطح سازی از بستر خیابان و انتقال به مجموعه پیاده راه‌ها با شیب‌های طولی و عرضی مناسب امکان تردد تمامی گروه‌ها به ویژه گروه‌های خاص را مهیا کرده است. ما در "باور" معتقدیم که با معلولیت زندگی به پایان نمی‌رسد، شاید معلولیت محدودیت بیاورد، اما باز هم

فرصتی است از سوی خود به ما که باید از آن استفاده کنیم. توانمندی‌ها در یک عضو خلاصه نمی‌شود که با معلولیت آن زندگی مسیر زوال بگیرد، بلکه دیگر اعضا می‌بایستی برای جبران کاستی آن عضو تلاش

بیش تری نمایند. اگر مثبت نگاه کنیم هر معلول اعضا سالم بیش تری دارد. پیشرفت‌های ملموس و قابل مشاهده جانبازان و معلولان در عرصه‌های مختلف علمی، فرهنگی، اجتماعی و ورزشی مویذ این موضوع است. هیچ انسانی به حداقل‌ها بسنده نخواهد کرد، اما برای جانبازان و معلولان موانع شهری اولین مشکل پیش رو است: مسیر مناسب، وسیله مناسب، قانون مناسب و دید مناسب. مسأله دادن،

هنگام حرکت شهروندان در شهر است که انسان خود را درک می‌کند و می‌تواند فضا را ببیند و لمس کند

کشور که تحصیل می‌کردم، دوره خاصی برای مداوای دندان افراد روی ویلچر داشتیم و از کجا معلوم که من فردا به جای شما نباشم! خیلی دور نرویم. من سفری به مکه و مدینه داشتم. باور نمی‌کنید اگر بگویم در مدینه امکان ندارد به پله بر خورد کنید. حتی یک جدول کوتاه کنارش حتماً رمپ RAMP (شیب‌راه) دارد. تمامی مسیرها برای معلولان آماده شده است. چرا نباید در کشور ما حتی بعد از ۱۸ سال از اتمام جنگ و این تعداد جانباز، وسط بلوار به اندازه عبور یک ویلچر راه باز نباشد. اگر هم راهی پیش بینی شده بعداً به دلایلی مسدود شده است. یکی از دوستان نقل می‌کرد در مدت ۶ ماه اقامت در یکی از کشورهای دیگر حتی یک بار هم چرخ‌های کالسکه فرزند من از روی سطح زمین جدا نشد و در همان شهر مسؤلان شهری می‌گفتند مبنای طراحی شهری برای تردد سالمندان، کودکان و معلولان است و همه چیز با توانایی این گروه‌ها هماهنگ ساخته می‌شود.

من می‌خواهم به بچه‌های معلول و جانباز بگویم که ما باید بجنگیم، باید بیرون بیایم که مردم ما را ببینند و مشکلات ما را بفهمند و باور کنند. مسؤلان باید نگاه خود را عوض کنند و تلاش خود را دوچندان نمایند.»

نامه‌ای به آقای شهردار

سلام آقای شهردار، لطفاً کمی صبر کنید، می‌دانم عجله دارید و از پله‌ها با سرعت بالا می‌روید. خواهش می‌کنم پائین‌تر بیایید؛ با شما حرف دارم. می‌خواهم پیش از رسیدن شما به پله آخر چیزی بگویم: من خواب دیدم. دیدم با صندلی چرخدارم به یک جلسه دعوت شده‌ام. شما هم آن جا بودید. شما مسؤولیت شهرداری را داشتید. جوانان دیگری هم بودند. بحث داغ شد. بحث مطالعات به ویژه اجتماعی و شما هم با لپ تاپ (Lap Tap) خودتان هر آن چه جوانان می‌گفتند را ذخیره می‌کردید. تا فراموشتان نشود. نسل سومی‌ها فریاد می‌زدند: ما می‌خواهیم در یک فضا و شهر واقعی و مطلوب زندگی کنیم. همه حرف زدند و بعد به من نگاه کردند و من هم به آن‌ها. من روی صندلی خودم بودم و آن‌ها روی صندلی‌های شما مهمان. پرسیدند: خانم نسل چندمی هستید؟ گفتیم: نمی‌دانم. اما نه انقلاب دیدم، نه در جنگ شرکت داشتم. گفتند: تو دیگر چطور نسل سومی هستی! سکوت کردی! دغدغه نداری؟! گفتیم: من احتمالاً نسل سومی‌با نیازهای خاص هستم. گفتند بحث منحرف می‌شود. نگذاشتند حرف‌های مرا ذخیره کنید. دلم گرفت. آقای شهردار دلم گرفت، می‌فهمیدم، می‌دانستم. اما مشکل من این بود که دچار خود سانسوری نشده بودم. من را در همه جای این

منبع:

tehranemrooz.ir/188-۱

۲- برگرفته از برنامه تلویزیونی باز هم

زندگی

شهر سانسور کرده بودند. نگذاشتند مثل قبل‌ها من چیزی بگویم. شما عصبانی شدید. تمام گفته‌های آن‌ها را حذف کردید و تریبون را به من سپردید و گفتید یک فایل باز کردم به نام مطالبات اجتماعی دختری که روی صندلی خودش نشسته است. و من گفتم: سلام آقای شهردار، من روی صندلی چرخدار زندگی می‌کنم. دوستانی دارم که آن‌ها هم صندلی‌هایشان چرخ دارد و دوستان دیگری که عصا دارند، بعضی از دوستانم چشم ندارند، بعضی گوش و بعضی زبان، اما همگی دل دارند؛ دریایی و بزرگ. تا سال قبل تر هیچ چیز برای خودمان نداشتیم، اما یک دفعه بعد از سال‌ها زنده بودن و مثلاً زندگی در اردیبهشت یک سال دارای خیلی چیزها شدیم. نماینده‌ها قانون شانزده ماده‌ای به نام قانون حمایت جامعه از حقوق معلولان وضع کردند. از آن روز است که فکر می‌کنیم احتمالاً ما همه مثل آدم‌های دیگر آدمیم. تمام آرزوهای ما آن جاست در همان قانون کوچک. اول از همه اینکه اسم ما هم می‌تواند شهروند باشد و ما شهروندان حقوق شهروندی داریم. اگر این آرزوها روزی رعایت شود. خانه‌ها، ساختمان‌ها و همه‌ی اماکن عمومی شبیه مدینه فاضله می‌شوند. ما از حق نداشتن پله بهره مند خواهیم شد. ما از ۱۰۰ درصد، ۳ درصد حق کار کردن خواهیم داشت. دیگر از

برای یک معلول، بسترسازی و فضا سازی باید مناسب باشد؛ مثلاً اگر مکان خاصی برای معلول می‌سازیم باید امکان بهره‌برداری صحیح همگانی را داشته باشد

ما نمی‌پرسند چه چیزهایی ندارید. بالاخره روزی از ما هم اول می‌پرسند چند کلاس سوادداری و چقدر عرضه. پیاده روها مثل پیاده‌روهای بهشت خواهد شد، آنقدر عریض که برای همه جا هست. و دیگر هیچ کس قیافه اش را با دیدن ما کج نخواهد کرد و وسایل نقلیه عمومی برای ما هم جا خواهد داشت. ما هم بلیت اتوبوس می‌خریم و بی شخصیت از دنیا نمی‌رویم. آقای شهردار من همه چیز را برای شما تعریف کردم و در آخر از خواب بیدار شدم. از آن روز به بعد کاملاً افسرده‌ام. همه چیز را از آن خواب به یاد ماندنی گفتم اما یادم رفت بگویم که چند سالی از تصویب آرزوهای ما در قالب قانون ۱۶ ماده‌ای گذشت و ما نگرانیم که لا به لای گرد و خاک‌ها غبار فراموشی بر آن بنشیند. یادتان نرود من یک نسل سومی هستم با نیازهای خاص روی صندلی چرخدار.

مشارکت مردمی

در برنامه ریزی شهری

□ نوشته: Jerome Delli Priscoli

□ مترجمان: مرجان شرفی، کارشناس شهرسازی

فاطمه رشیدی فر، کارشناس شهرسازی

مقدمه

مشارکت و دخیل کردن مردم در روند تهیه و اجرای طرح‌های توسعه شهری ضامن موفقیت طرح‌ها است، اما مشارکت مردم و دخالت آنان در مراحل مختلف تهیه، بررسی و اجرای طرح‌ها در حال حاضر در کشور ما به حداقل اطلاع رسانی محدود می‌شود. یکی از مهم‌ترین فواید مشارکت شهروندان علاوه بر اطلاع رسانی، دریافت نظرات و پیشنهادهای آن‌ها در جهت ارتقاء طرح‌ها، نزدیک تر شدن طرح‌ها به واقعیت و بالا رفتن ضمانت اجرایی آن‌ها است. از آن جایی که طرح‌های توسعه رایج به دلیل عدم توجه به نیازهای شهروندان به تدریج از کاربرد مناسب خود دور می‌شوند و از حمایت مردمی در پیسبرد اجرای طرح محروم می‌گردند از این رو مشارکت مردم در روند تهیه طرح‌ها امری ضروری به نظر می‌رسد.

در این مقاله سعی شده است تکنیک‌ها و تجارب به کار گرفته شده در کشورهای پیشرفته، در زمینه اطلاع رسانی به شهروندان و جلب مشارکت آن‌ها در فرایند برنامه ریزی ارائه گردد.

از آن جا که مشارکت مردمی رابطه‌ای دو طرفه شامل کسب اطلاعات از مردم و در ادامه ارائه ایده‌ها و مشکلات و نگرانی‌ها به آنان است؛ در ابتدا به تکنیک‌های اطلاع رسانی (ارائه اطلاعات به مردم) و سپس به تکنیک‌های مشارکت (گرفتن اطلاعات از مردم) پرداخته می‌شود و در نهایت نقاط قوت و ضعف هر یک از تکنیک‌ها ارائه می‌گردد.

تطابق تکنیک‌ها با سطوح تأثیر گذاری یا قدرت

وجه تمایز این تکنیک‌ها در میزان تأثیر گذاری و سهم مشارکان در تصمیم گیری‌هاست. درک این رابطه اهمیت فراوانی دارد زیرا

مدیریت انتظار همه کسانی که در فرایند مشارکت حضور دارند، امری حیاتی است. کارشناسان تأکید دارند، «ما حرف‌های مردم را شنیدیم و از مشارکت آنان بهره برداریم اما چرا آنان هنوز فکر می‌کنند به نظراتشان توجهی نشده است؟» مشکل در این است که مردم انتظار دارند بر روی تصمیمات و تکنیک‌ها تأثیر گذار باشند و شنیدن نظرات به تنهایی برای دست یافتن به این مهم میسر نیست و سطوح انتظارات بر آورده نخواهد شد. نکته این نیست که همه تکنیک‌ها بایستی بر روی همه تصمیمات مؤثر باشند زیرا این امر در بیش تر موارد به وقوع نمی‌پیوندد. مسأله این است که باید با برخی از شیوه‌ها رابطه و کار با مردم مشخص گردد، البته اگر بخواهیم شانس برای موفقیت در فرایند مشارکتی داشته باشیم. نمودار زیر نشان دهنده سطوح و تکنیک‌های مشارکت است که قدمی اساسی در برنامه ریزی و طراحی هر فرایندی به شمار می‌آید.

شکل ۱-۱- سطوح و تکنیک‌های مشارکت

تکنیک‌های اطلاع‌رسانی^۱

هر برنامه مشارکتی مؤثر باید شامل یک برنامه آگاهی عمومی مناسب باشد. مردم باید در مورد موضوعی که قرار است در آن مشارکت داشته باشند آگاهی یابند. آنان نیاز دارند در مورد گزینه‌ها اطلاعات کافی داشته باشند تا بهتر بتوانند تصمیم‌گیری کنند. آنها باید واقعیت‌ها را در مورد تصمیم مطرح شده بدانند تا بتوانند تصمیم‌گیری کنند که آیا پروژه را حمایت خواهند کرد یا خیر؟ در این جا برخی از مهم‌ترین تکنیک‌هایی که می‌تواند برای برقراری ارتباط با مردم استفاده شود معرفی می‌شود:

مشارکت و دخیل کردن مردم در روند تهیه و اجرای طرح‌های توسعه شهری ضامن موفقیت طرح‌ها است

۱- خلاصه دستورالعمل‌ها^۲

خلاصه سازی دستورالعمل‌ها راهی برای نگهداری اطلاعات انتخاب شده مقامات اداره یا اطلاعات مربوط به گروه‌های مطلع از پیشرفت است. خلاصه سازی صرفاً شامل یک مشاهده شخصی یا حتی یک تلفن برای آگاه کردن مردم قبل از هر گونه اقدامی است. این تکنیک هنگامی که شما ممکن است اطلاعات با ارزشی در پاسخ به اعلان به دست آورید، اغلب منجر به یک ارتباط دوسویه می‌گردد. تأمین خلاصه سازی به ویژه زمانی اهمیت می‌یابد که اقدامات شما به بحث و مجادله سیاسی بیانجامد به طوری که ممکن است بر روی مقامات انتخاب شده یا مسؤولان ادارات تأثیر گذار باشد. اگر اقدام شما منجر به مسأله فوق گردد هرگز اجازه ندهید که آن فرد با خواندن روزنامه از آن آگاه شود و یا بدتر از آن این که با تلفن زدن به یکی از مقامات از او در مورد این که در باره این مسأله چه کاری باید انجام دهد، سوالی بپرسد.

۲- نمایشگاهها (ارائه عمومی طرح)^۳

یکی از راه‌های آگاهی دادن به مردم و آوار نمودن آن‌ها به مشارکت در برنامه، راه‌اندازی نمایشگاه در مکان‌های عمومی است که بتواند نظر مردم را به خود جلب کند. گزینه‌هایی که در این زمینه وجود دارد می‌تواند یک مرکز خرید بزرگ یا یک اتفاق بزرگ مانند نمایشگاه‌های شهری، نمایشگاه‌های خیابانی و حتی برنامه‌های ورزشی باشد. هر چند که برگزاری نمایشگاه هزینه‌های زیادی در بر دارد اما از آن می‌توان در موقعیت‌های دیگر نیز بهره برد. برگزاری نمایشگاه در صورتی می‌تواند مؤثرتر باشد که افراد حاضر در آن، دانش لازم برای پاسخ دادن به پرسش‌های مردم را داشته باشند.

۳- گزارش بلند^۴

گزارش بلند یک متن خبری است که یک گزارشگر آن را می‌نویسد نه یک فراخوان ساده. فرستادن خبر به یک روزنامه یا پایگاه خبری یک راه برای علاقه‌مند ساختن رسانه‌ها برای خبرسازی است. ولی معمولاً اگر شما با سر دبیر یا گزارشگری که علاقه‌مند به موضوع شماست تماس شخصی بگیریید احتمالاً پاسخ بهتری خواهید گرفت. البته اگر پروژه شما جنجالی شود،

مشکل، علاقه‌مند کردن رسانه‌های خبری نیست بلکه اطمینان حاصل کردن از این مسأله است که اطلاعات به هنگام، واقعی و منصفانه‌ای برای رسانه‌ها تأمین نماید.

۴- فرستادن گزارش‌های مهم فنی یا مدارک مهم زیست محیطی^۵
صرفاً در دسترس بودن گزارشات فنی یا مدارک زیست محیطی در کتابخانه‌ها یا دیگر منابع برای اطمینان یافتن، کافی نیست. در عوض، اسناد مهم باید مستقیماً به رهبران گروه‌های سازمان یافته و ذی نفع، شامل گروه‌های تجاری، زیست محیطی یا محلی فرستاده شود. در این مرحله باید لیست همه کسانی که باید کپی کامل گزارشات مهم برای آن‌ها فرستاده شود، تهیه گردد؛ سپس باید برای گروه بزرگ‌تری از افراد یک خلاصه دو سه صفحه‌ای از گزارش فرستاده شود و در صورت تمایل آن‌ها، باید رونوشت کامل گزارش را در اختیار آن‌ها قرار دهید. اگر شما یک بولتن خبری منظم و همیشگی منتشر می‌کنید، می‌توانید نتایج مطالعات را در یک موضوع خبری شرح دهید و یک فرم از بریده‌های بولتن خبری تهیه کرده و رونوشت آن را نیز در اختیار علاقه‌مندان قرار دهید.

۵- بسته‌های رسانه‌ای^۶

همواره اگر روزنامه نگاران / گزارشگران زمینه موضوع و روندی را که شما دنبال می‌کنید بدانند، مفید است. یک راه برای کمک کردن به روزنامه نگاران، تهیه یک بسته رسانه‌ای است که خلاصه‌ای از اطلاعات مهم را که ممکن است در طول روند تصمیم‌سازی مورد نیاز باشد، تأمین نماید. اغلب از آن جایی که روزنامه نگار برای تحویل به موقع تحت فشار است، حتی تماس تلفنی با شما نیز برایش دشوار به نظر می‌رسد، می‌تواند به بسته رسانه به عنوان یک منبع موقت اطلاعاتی متوسل شود. معمولاً یک بسته رسانه‌ای شامل یک پوشه حاوی پاکت‌هایی دارای خلاصه‌هایی کوتاه از نیازهای پروژه، روند تصمیم‌سازی، خلاصه مطالعات مهم فنی یا اسناد زیست محیطی و... است. به یاد داشته باشید که روزنامه نگاران از لحاظ زمانی تحت فشار هستند؛ بنابراین اطلاعات باید خلاصه باشند. هنگامی که شما یک بسته رسانه‌ای تهیه کردید باید روزنامه نگاران یا سر دبیرانی که معتقدید به گزارش شما علاقه‌مندند مشخص نمایید، سپس برنامه‌ای برای ملاقات ترتیب داده، بسته خبری را تحویل دهید و به سوالاتشان در محل پاسخ دهید.

۶- کنفرانس خبری^۷

کنفرانس خبری راه دیگری برای برانگیختن انگیزه رسانه‌ها در خبرسازی است. اهمیت ویژه یک کنفرانس خبری این است که سخنگوی شما اغلب فرصت صحبت مستقیم با مردم را دارد، به ویژه رادیو یا تلویزیون ممکن است به عنوان بخشی از پوشش خبری معمول خود، بخش‌های کوچکی از کنفرانس خبری شما را گزارش کنند. به هر حال موضوع کنفرانس خبری یا شخصی که کنفرانس را هدایت می‌کند باید ارزش خبری داشته باشد. در نتیجه کنفرانس‌های خبری معمولاً به یک اعلان مهم یا زمانی که سخنگوی مشهور در دسترس است، اختصاص می‌یابد.

۷- بولتن خبری^۸

بولتن‌های خبری ابزاری هستند برای پایدار کردن علائق در طول روند تصمیم‌گیری که ممکن است ماه‌ها به طول انجامد. معمولاً بولتن‌های خبری افرادی را که بیش تر به موضوع علاقه‌مند هستند به عنوان هدف

۱۰- معرفی به گروه‌های شهروندی و فنی^{۱۱}

یک راه مؤثر برای برقراری ارتباط با افراد با نفوذ جامعه، سازماندهی طرح برای ارائه در جلسات گروه‌های شهروندی، انجمن‌های صنفی، گروه‌های طرفدار محیط زیست، گروه‌های محلی یا انجمن‌های مالکان است. اگر شما چند ارائه را آماده کرده‌اید معقول تر آن است که به صورت اسلاید و با کمک روش‌های دیداری دیگر کار خود را ارائه دهید. حسن ارائه دیداری فقط جذاب تر بودن آن برای شنوندگان نیست، این ارائه به شما اجازه می‌دهد که در مدت زمان کم تری، اطلاعات بیش تری را مبادله نمایید.

یک راه برای معتبر ساختن مطالعات فنی ارائه آن به جامعه حرفه‌ای مهندسان، برنامه‌ریزان و دیگر گروه‌های حرفه‌ای است. شما باید ارائه را با توجه به سطوح فنی شنوندگان خود مناسب نمایید. این گونه ارائه‌ها به شما در ایجاد یک استنباط عمومی در جامعه فنی که شما در حال انجام مطالعات حرفه‌ای کارآمد هستید، کمک می‌نماید.

مزایا و محدودیت‌های تکنیک‌های اطلاع‌رسانی

برخی مزایا و محدودیت‌های تکنیک‌های اطلاع‌رسانی به شرح جدول شماره ۱ می‌باشد.

تکنیک‌های مشارکت^{۱۲}

بعد از آگاه نمودن همگان، گام بعدی فراهم نمودن عرصه یا سازوکارهایی است که شهروندان بتوانند احساسات، تفکرات یا علائق خود را اظهار کنند. در این زمینه تکنیک‌های زیر در دسترس است:

۱- گروه‌های مشاور^{۱۳}

گروه‌های مشاور می‌توانند چندین هدف را تأمین نمایند:

- کمک به پیش بینی واکنش عموم نسبت به تصمیمات پیشنهادی
- ایجاد ارتباط با حامیان اصلی
- آموزش برقراری ارتباط پیوسته با گروه‌های ذی نفع و آگاه نمودن آنان در زمینه مباحث و نتایج گزینه‌های فعالیت.
- تأمین پیوستگی، بنابراین شما می‌توانید پیشنهادات گروه‌های ذی نفع که جنبه‌های فنی تصمیم را درک می‌کنند، دریافت نمایید.
- تأمین یک جلسه گردهمایی برای رسیدن به اتفاق نظر.
- فراهم نمودن عرصه‌ای برای اجماع.

امتیاز اصلی یک گروه مشاور این است که اعضای آن از بحث‌ها آگاه‌تر می‌شوند، بنابراین پیشنهادهایشان بیش تر آگاهانه تر از نظریات مردم عادی است. یک گروه مشاوره ممکن است نتواند در هر، موضوع و جریانی به یک اتفاق نظر برسد، اما بیش تر مسائل ممکن است توسط یک گروه مشاوره حل و فصل گردد و بدین وسیله برخی از بحث‌ها و جدلهایی که بایستی توسط سیاست گذاران ارائه گردد، کاهش می‌یابد.

به هر حال بسیاری از مسائل سازمانی فرا روی طرح‌های گروه‌های مشاور قرار دارد، در وهله نخست آن‌ها بایستی به عنوان نمایندگان واقعی در نظر گرفته شوند. این عمل ممکن است مستلزم آن باشد که شما با تمام افراد ذی نفع قبل از ایجاد گروه برای تأمین اعتبار مشورت نمائید. دوم آن که مشخص نمودن حدود مسؤلیت گروه مشاور ضروری است، که این حدود می‌تواند از یک مشاوره ساده تا تصمیم سازی باشد.

انتخاب می‌نمایند. گاهی اوقات، در موضوعات جنجالی، لیست افراد مورد هدف بولتن‌ها تا ۵ هزار نفر هم می‌تواند افزایش یابد. بولتن‌های خبری در مقایسه با رسانه‌های خبری دیگر که مردم با آن‌ها در ارتباط هستند، اطلاعات بیش تری را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد. ارزش یک بولتن خبری به چگونگی تهیه آن بستگی دارد. یک بولتن جذاب از لحاظ دیداری، با تصاویر زیاد، متن ساده و با زبان عامیانه، معمولاً در سطح وسیع تری خوانده می‌شود. هزینه‌های مشخصی همراه با نوشتن و مصور کردن یک بولتن خبری جذاب وجود دارد که شامل هزینه‌های چاپ و فرستادن می‌شود. به هر حال بولتن‌های خبری یک راه مؤثر برای آگاه نگه داشتن افراد علاقه مند، درباره آن چه اتفاق می‌افتد، است.

دست یابی به این سطح از جزئیات را نمی‌توانید از رسانه‌ها انتظار داشته باشید. بولتن‌های خبری به کار گرفته شده به عنوان بخشی از برنامه‌های مشارکت باید به شیوه عینی نوشته شود. این بولتن‌ها نباید یک آگهی تبلیغاتی برای یک تصمیم از پیش گرفته شده باشند. اگر این گونه باشند تمام اعتبار خود را از دست خواهند داد. برای حصول اطمینان از منصفانه بودن و حمایت از اعتبار بولتن‌های خبری، شما باید با گروه‌های مشاور شهروندان برای بازنگری طرز بیان آن‌ها مشورت نمایید، زیرا این گروه‌ها معمولاً نسبت به نکات ظریف سیاسی حساس هستند.

۸- ضمیمه‌های روزنامه^۹

یک راه دست یابی به دیدگاه‌های همه جامعه، تبادل اطلاعاتی از راه ضمیمه روزنامه‌ها است. این روش این امکان را فراهم می‌سازد که علاوه بر شهروندان فعال و پی گیر، همه افراد جامعه از پروژه شما آگاه شوند؛ همچنین ضمایم می‌توانند طرف مدت کوتاهی علائق زیادی در سطح جامعه پدید آورند. باید مطمئن شوید که این ضمیمه‌ها اطلاعات را به شکلی متعادل، منصفانه و عینی ارائه می‌دهند. هر چه قدر که آن‌ها جذاب تر و روان تر باشند تأثیر بیش تری بر جامعه خواهند داشت.

۹- تبلیغات^{۱۰}

تبلیغات یک راه مطمئن برای آگاه ساختن یا ارائه اطلاعات به همگان

یکی از مهم ترین فواید مشارکت شهروندان علاوه بر اطلاع رسانی، دریافت نظرات و پیشنهادهای آن‌ها در جهت ارتقاء طرح‌ها، نزدیک تر شدن طرح‌ها به واقعیت و بالا رفتن ضمانت اجرایی آن‌ها است

از راه رسانه‌هاست. یک جنبه مهم در پرداخت هزینه برای تبلیغات این است که جامعه چگونه به صرف بودجه برای این منظور عکس العمل نشان می‌دهد. ذی نفعان، اغلب این گونه تبلیغات را که اعلان جلسات عمومی است تحسین می‌نمایند، به ویژه اگر این تبلیغات به لحاظ دیداری جذاب باشند. هر از گاهی نیز تبلیغات عظیم انتقاداتی در پی دارند، اگر چه این تبلیغات اطلاعاتی نیز فراهم می‌سازند.

محدودیت‌ها	مزیت‌ها	تکنیک
<ul style="list-style-type: none"> ☒ نیاز به شرکت داشتن مقامات رده پایین. ☒ زمان بر بودن این شیوه. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ امکان ایجاد ارتباطات شخصی با مقامات مهم ☒ انتقال مستقیم پیام به مقامات مهم. 	<p>خلاصه دستورالعمل‌ها Briefings</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☒ دست نیافتن به مداخله فعالانه عمومی. ☒ کمبود و یا نبود تعاملات شخصی. ☒ در صورت ارزان بودن ممکن است ساکن و کسالت بار گردد و فعال نگه داشتن آن مستلزم هزینه بالا و کار مداوم کارکنان است. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ برانگیختن علاقه عمومی درباره ی موضوع. ☒ تأمین نمودن ارتباط مستقیم با عموم. ☒ ایجاد تعامل دو سویه. 	<p>Exhibit نمایشگاه‌ها</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☒ هیچ کنترلی بر چگونگی نوشتن گزارش وجود ندارد. رسانه‌ها ممکن است اطلاعات غلط چاپ کنند یا با القای دیدگاه خود گزارشی را تعریف کنند. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ حجم بالایی از اطلاعات می‌تواند در دسترس مردم قرار گیرد بدون آن که هزینه‌ای در بر داشته باشد. 	<p>Mailing out reports</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☒ نیاز داشتن به آماده‌سازی دقیق برای اطمینان از این که بسته‌ها اطلاعات را به صورت مفید برای گزارشگران تأمین می‌نماید. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ اطمینان از دسترسی گزارشگران به بهترین اطلاعاتی که شرکت‌ها می‌توانند تهیه کنند. ☒ برانگیختن علاقه در موضوع که منجر به گزارش بلند می‌گردد. ☒ تأمین نمودن منبع برای گزارشگران برای مشورت هنگامی که سؤالات ایجاد می‌شود. 	<p>Media kit بسته‌های رسانه‌ای</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☒ گزارشگران فقط در صورتی که موضوع ارزش خبری داشته باشد و یا شخصی که کنفرانس را ارائه می‌دهد در موقعیت شاخصی باشد، در کنفرانس شرکت خواهند کرد. ☒ نیاز داشتن به شرکتی اجرایی که در مورد ارتباط با رسانه تبحر داشته باشد. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ این روش اجازه می‌دهد که پیام خود را مستقیماً به رسانه و از رسانه به مردم منتقل نمود. 	<p>News Conferences کنفرانس‌های خبری</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☒ درست انجام دادن آن مستلزم صرف زمان و هزینه بالا است. ☒ ارزش بولتن‌های خبری به میزان جذابیت و خوانندگی بودن آن‌ها بسیار وابسته است. ☒ گرفتن مجوزهای داخلی برای گزارش بولتن‌ها می‌تواند زمان بر و ناامید کننده باشد. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ شرکت می‌تواند مستقیماً با کسانی که در مورد موضوع ذی‌نفع هستند ارتباط برقرار کند. ☒ در طول دوره انجام مطالعات فنی، به نمایانی آن کمک می‌کند. 	<p>بولتن‌های خبری News letter</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☒ اگر چه هزینه صرف شده برای هر نفر پایین است ولی به علت بالای رونوشت‌های توزیع شده، هزینه کل بالا است. ☒ اگر بیش از اندازه جذاب باشد و یا متصفانه و عینی نباشد ممکن است به علت هزینه‌ها مورد انتقاد قرار گرفت. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ تأمین اطلاعات مهم برای تعدادی زیادی از افراد جامعه با هزینه مناسب. ☒ مفید برای شناسایی شمار بیش تری از افراد علاقه‌مند به موضوع. 	<p>News paper Insert ضمیمه روزنامه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☒ اگر عینی و متصفانه به نظر نرسد ممکن است به عنوان تبلیغ در نظر گرفته شود. ☒ ممکن است به خاطر هزینه‌های آن مورد انتقاد قرار گرفت. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ اجازه می‌دهد تا پیام خود را مستقیماً به همگان برسانیم. ☒ به ویژه برای اعلان جلسه‌های عمومی و دیگر فرصت‌های مشارکت مفید است. ☒ به کسانی دسترسی پیدا می‌کنیم که در غیر این صورت به آن‌ها دسترسی نخواهیم داشت. 	<p>Paid Advertisements تبلیغات پولی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ☒ زمان بر بودن ☒ سخنگو باید جذاب و سرگرم کننده باشد، یا به وسیله نمایش تلویزیونی و یا اسلاید مجهز شده باشد. ☒ موضوع باید همسو با منافع گروه‌ها باشد. 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ دسترسی به افراد با نفوذ با پیش‌زمینه‌ای در مورد گزارش ☒ بر انگیزاننده‌ای مشارکت گروه‌ها به اشخاص 	<p>Presentations to groups معرفی به گروه‌ها</p>

تماس گیرندگان می‌توانند با استفاده از تلفن خود در حالت تن^{۱۸} گزینهای را از منو انتخاب نمایند. آن‌ها می‌توانند بنا بر علاقه یا نیاز خود، به یک نوار از پیش ضبط شده دسترسی یابند و نظر خود را درباره موضوعات انتخابی بگذارند و یا به طور مستقیم با یک شخص صحبت کنند. نکته مهم برای یک خط مستقیم مؤثر دسترسی به شخص توانا برای پاسخگویی به تماس‌ها است. تماس گیرندگان باید احساس کنند که شخصی که جواب تماس آن‌ها را می‌دهد واقعاً به آن چه آن‌ها می‌گویند علاقه مند است، همچنین آگاه و پاسخگو نیز هست. اگر شخص پاسخ دهنده به تماس‌ها اطلاعات لازم را نداشته باشد، او باید مسؤولیت جستجوی آن را پذیرفته و جواب را برای تماس گیرنده پیدا کند.

۵- مصاحبه^{۱۹}

مردم غالباً در یک مصاحبه رو در رو و یا بحث و گفت و گوی فردی اطلاعات بیش تری نسبت به جلسات عمومی ارائه می‌دهند. هر چند مصاحبه با تک تک افراد جامعه امری غیر ممکن است ولی صرف دو یا سه روز وقت می‌تواند نکات و خواسته‌های مهم گروه‌ها را در اختیار شما قرار دهد. با وجود آن که مصاحبه یک نمونه علمی فراهم نمی‌آورد ولی می‌تواند اطلاعات کیفی مهمی با جزئیات کامل تأمین نماید که رسیدن به آن‌ها از روش‌های دیگر امکان پذیر نیست، همچنین زمانی که شما با تعدادی از رهبران جوامع مصاحبه می‌کنید احتمالاً می‌توانید به اندازه کافی از موقعیت آن جامعه و نقش هر فرد در جنجال ایجاد شده اطلاعات به دست آورید.

یک راه دست یابی به دیدگاه‌های همه جامعه، تبادل اطلاعاتی از راه ضمیمه روزنامه‌ها است

در روند تصمیم سازی که سال‌ها به طول می‌انجامد، شما می‌توانید تعدادی مصاحبه پیش از شروع فرایند برای بدست آوردن اطلاعاتی در مورد موضوع یا این که یک یا دو مصاحبه در مراحل اصلی فرایند برای مشخص کردن عملکرد یا راه‌های حل مشکلات ترتیب دهید.

۶- گردهمایی‌ها، استماع‌های عمومی، کارگاه‌ها

گردهمایی‌ها از نوع گردهمایی شهری، استماع عمومی، کارگاه‌ها یا دیگر انواع گردهم آمدن‌ها یکی از مواردی است که به طور گسترده در تکنیک‌های مشارکت مردم مورد استفاده قرار می‌گیرد. انواع مختلفی از این نوع جلسات وجود دارد.

۶-۱- استماع عمومی^{۲۰}

استماع عمومی، گسترده ترین تکنیک مورد استفاده است. یک جلسه نسبتاً رسمی است که مردم در آن بیانیه‌های اداری مربوط به اوضاع و مطالبات خود را مطرح می‌نمایند. متأسفانه این تکنیک به طور خاص یک وسیله مؤثر برای مشارکت مردمی نیست. آن‌ها

مسؤولیت گروه مشاور پیشاپیش، ترجیحاً به عنوان بخشی از حکم کتبی تبیین شده است. سوم، ایجاد و حفظ یک گروه مشاور نیازمند یک تعهد زمانی و منابع انسانی است و اگر شما توانایی ندارید یا تمایل به تخصیص منابع در انجام درست وظایف ندارید نباید این کار را به عهده بگیرید.

۲- تابلوهای اعلانات رایانه‌ای^{۱۴}

تابلوهای اعلانات رایانه‌ای به طور فزاینده‌ای تبدیل به یک ابزار مفید برای مطلع و درگیر ساختن همگان شده‌اند. در حال حاضر، فشاری که مشارکت را محدود می‌سازد این است که مشارکت کنندگان باید رایانه و مودم^{۱۵} در اختیار داشته باشند. اما در سال‌های آینده، تعداد افرادی که به نوعی از سیستم آنلاین^{۱۶} متصل هستند به طرز قابل توجهی افزایش می‌یابد. نسل بعدی سیستم‌های آنلاین علاوه بر ارتباط از راه صفحه کلید، شامل ارتباط صدایی هم می‌شوند و علاوه بر رایانه‌ها با دستگاه‌های تلویزیون نیز کار خواهند کرد.

۳- گروه‌های متمرکز^{۱۷}

گروه‌های متمرکز، گروه‌های بحث و گفتگوی کوچکی هستند که به وسیله صنعت تبلیغات به عنوان چاره‌ی تحقیقات پر هزینه‌ی بازاریابی (که به سختی به رأی گیری اعتماد داشتند) به سرعت گسترش پیدا کرده‌اند. یک مدیر آموزش دیده، که واکنش‌های احساسی شرکت کنندگان را نسبت به محصول، ایده و از این قبیل موارد تنظیم می‌کند، رهبری جامعه را بر عهده می‌گیرد. به طور معمول چندین جلسه برگزار می‌شود تا محققان اطمینان حاصل کنند که اطلاعات درست را به دست آورده‌اند. این گروه‌ها به کمک تجهیزات بسیاری برای طراحی فرمت صورت حسابی که به آسانی قابل درک باشد؛ استفاده می‌شود. تعدادی از شرکت‌ها از این گروه‌ها برای بازنگری نشریات پیشنهادی دعوت می‌نمایند تا مطمئن شوند اطلاعات به صورت قابل درک و قبول برای همگان ارائه شده است. گروه‌های متمرکز برای ارزیابی تعداد افرادی که یک موقعیت خاص را می‌گیرند کمک کننده و مفید نیست. آن‌ها اعتبار آماری ندارند. در زمینه‌ی پروسه مشارکت امکان دارد که هدایت این گروه‌ها یک تلاش برای نفوذ قرار دادن همگان به نظر آید تا آموختن از آن‌ها، بنابراین مدیران نباید به گروه‌های متمرکز به عنوان جایگزینی برای دیگر شکل‌های مشارکت نگاه کنند.

۴- خطوط مستقیم

آیا تا به حال تلاش کرده‌اید با یک سازمان بزرگ تماس تلفنی برقرار نموده تا به یک شخص خاص آن سازمان که درباره موضوعی اطلاع دارد، برسید؟ تماس شما اغلب به ۵ یا ۶ نفر منتقل می‌شود قبل از این که شخص مورد نظر را پیدا کنید. بیش تر تماس گیرندگان به خاطر این انتقال از تماس خود منصرف می‌شوند.

خط مستقیم، یک شماره تلفن است که به طور گسترده‌ای برای آن تبلیغ شده است و تماس گیرندگان را مستقیماً به شخصی که می‌تواند جواب پرسش‌های آنان را بدهد راهنمایی می‌کند. این شماره در خبرنامه‌ها، اخبار، آگهی‌های گردهمایی یا هر جایی که مردم برای سوال کردن یا پیشنهاد دادن درباره یک موضوع ترغیب می‌شوند، اعلان می‌گردد. این خطوط می‌توانند به خوبی دو فرم ارتباطی داشته باشند، به ویژه این که امروزه

کارشان را در مورد نیازهای قانونی یک جلسه که آماده نمودن گزارش رسمی است خوب انجام می‌دهند، ولی به طور خاص در گروه مردم آوردن مردم برای حل نمودن مشکلات، ضعیف عمل می‌کنند. در واقع، جلسات استماع عمومی مایل به مبالغه کردن در مورد تفاوت‌ها هستند زیرا به نظر می‌رسد رهبران تشکل‌ها می‌خواهند از منافع تشکل خود دفاع کنند. در نتیجه، نتایج به دست آمده از چنین جلساتی بیش تر نسبت به نتایج حاصل از یک جلسه غیر رسمی انعطاف ناپذیرتر و خشک تر است. به لحاظ قانونی برگزاری یک جلسه استماع عمومی در پایان روند تصمیم سازی ضروری به نظر می‌رسد ولی مشارکت واقعی مردمی مقدم بر آن است.

۶-۲- جلسات شهری ۲۱

در منطقه نیویارک ۲۲ آمریکا جلسات شهری سنتی پسندیده است. در اصل این جلسات بدنه تصمیم گیری در مورد مسائل شهر است. به جای آن که تنها نمایندگان انتخاب شده تصمیم گیری کنند همه ی ساکنان شهر در این جلسات شرکت و نظرات خود را بیان می‌کنند. در جلسات شهر که به عنوان مشارکت عمومی تلقی می‌شود مردم در کنار هم سعی می‌کنند مشکلات را حل کرده، تصمیمات درست و خوبی می‌گیرند، اما این تصمیمات قدرت اجرایی - قانونی ندارد. جلسات شهری تنها یک جلسه عمومی بزرگ است که در آن هر فرد فرصت می‌کند در مورد عقایدش صحبت کند. این جلسه‌ها نسبت به جلسه‌ها گفت و شنود از رسمیت کم تری برخوردار است و کاستی‌های خاص خودش را دارد. جلسات شهری اصولاً به عنوان گردهمایی برای حمایت منافی خاص تلقی می‌شود.

۶-۳- قالب گروه بزرگ / گروه کوچک ۲۳

یک راه برای ملحوظ داشتن گروه بزرگ اما در عین حال جلوگیری از بروز برخی از مشکلاتی که در گفت و شنودها و جلسات شهری ایجاد می‌شود استفاده از قالب گروه بزرگ و گروه کوچک است. در پی یک ارائه آزاد، حاضران برای گفتگو و بحث به گروه‌های کوچکی تقسیم شده و اصولاً وظیفه‌ای خاص برایشان در نظر گرفته می‌شود. پس از آن سخنگوی هر یک از گروه‌های کوچک ارائه‌ای برای تمام حاضران که در واقع خلاصه بحثی است که در گروه کوچکشان صورت گرفته است را عرضه می‌کند. این جمع بندی ممکن است با اظهار نظرهای دیگران همراه شود.

۶-۴- گپ‌های دوستانه ۲۴

گپ‌های دوستانه و عصر نشینی‌ها - جلسات غیر رسمی با گروه‌های کوچک در یک خانه خصوصی - برخی اوقات منجر به دست یابی به مشارکتی مؤثرتر نسبت به یک جلسه بزرگ عمومی می‌شود. در حقیقت برگزاری جلسه در یک خانه تکاپو و پویایی افراد شرکت کننده را به حد قابل توجهی تغییر می‌دهد و شرکت کنندگان را وادار می‌سازد با رفتاری خوب در جلسات شرکت کنند.

۶-۵- کارگاه‌ها ۲۵

یک شکل از جلسه‌ها که ثابت کرده در حل مشکلات مؤثر است، برگزاری کارگاه است. کارگاه‌ها با توجه به اینکه در آن هدف تکمیل یک تکلیف خاص بیان شده با دیگر قالب‌های جلسات متفاوت است. برای مثال یک کارگاه ممکن است برای دست یابی به توافقی در مورد معیاری که برای ارزش گذاری سیاست‌های جایگزین در یک امکانات وسیع استفاده می‌شود طراحی شده باشد یا می‌تواند برای دست یابی به توافقی در مورد اخذ اقدامات لازم برای کاهش هر گونه تأثیر منفی بر روی یک امکانات تشکیل شود.

از آن جایی که کارگاه‌ها به شدت شکلی تعاملی دارند در گروه‌های بزرگ چندان کارآمد نیستند. زمانی که تعداد شرکت کنندگان از ۲۰ نفر به ۲۵ نفر رسید رسیدن به تعاملی که لازم است، بسیار سخت می‌شود. با وجود این می‌توان از قالب گروه بزرگ / گروه کوچک نیز استفاده کرد. در نتیجه کارگاه‌ها غالباً رهبران گروه‌های سازماندهی شده و منافع مردمی را در نظر می‌گیرند و نه یک فرد حاضر در خیابان را.

برای کاهش این خطر که یک گروه یک نماینده نیست شرکت کنندگان در کارگاه‌ها حتی اگر رهبر یک گروه هستند باید عقاید جامعه خود را بیان کنند. گام نخست برای تصمیم گیری در مورد قالب، روشن ساختن هدف جلسه است. قالبی که ممکن است در تبادل اطلاعات به مردم مؤثر باشد، ممکن است در حل کردن مشکلات و یا گرفتن اطلاعات از مردم ناکارآمد باشد. قالبی که شما انتخاب می‌کنید باید بازتابنده ی هدف جلسه باشد (اندازه، سطح اطلاعات و...).

۷- تلویزیون کابلی / تلویزیون مشارکتی ۲۶

جوامع بسیاری جلسات مهم مانند جلسات شورای شهر را از راه شبکه‌های تلویزیون محلی خود پخش می‌کنند. هم چنین امکان استفاده از این نوع تلویزیون در روش‌های تعاملی وجود دارد. شهروندان می‌توانند با برنامه تماس مستقیم داشته، نظرات و سؤالات خود را مطرح سازند. پیدایش تلویزیون‌های کابلی این امکان را برای تماشاگران فراهم می‌سازد که خیلی سریع نسبت به سؤالات از راه فشار دادن یک دکمه روی کنترل تلویزیون خود واکنش نشان دهند و به این ترتیب سیگنالی به ایستگاه فرستاده می‌شود. در حال حاضر بسیاری از جوامع برای ارتقاء این فناوری در تلاش اند.

۸- همه پرسی ۲۷

آخرین معیار جوامع برای حمایت از یک تصمیم انتخاباتی مستقیم است. برخی به شدت از سود این روش برای مردم سالاری دفاع می‌کنند. برخی نیز تنها در شرایطی که احساس خطر وجود دارد از همه پرسی حمایت می‌کنند زیرا چنین احساسی به طور چشمگیری، وقتی که انتخاب داوطلبانه است کاهش می‌یابد. گروهی نیز به این روش به شدت انتقاد دارند. آنان اعتقاد دارند این رویکرد اصول اساسی مربوط به نمایندگان دولت را سست می‌نماید. لازمه استفاده از همه پرسی مشارکت فعالانه مردم است.

است نظر سنجی برای یک نفر به هیچ وجه اهمیتی نداشته باشد اما برای فرد دیگری بسیار پر اهمیت باشد. در نهایت افرادی که برای یک نظر سنجی وقت و انرژی می‌گذارند همیشه نسبت به افرادی که توجهی ندارند دارای تأثیر سیاسی بیش تری هستند.

۹- نظر سنجی ۲۸

بیش تر روش‌های مشارکتی نمی‌توانند سهم میزان نظرات را در جوامع بزرگ تعیین کنند. آیا آن گروهی که مخاطب شماست به نفع اقلیت صحبت می‌کند یا اکثریت؟ نظر سنجی ارزیابی کمی از دیدگاه‌های یک جامعه است. نظر سنجی به ویژه نظر سنجی‌های تلفنی در چند سال اخیر به عنوان روشی کم خرج برای مشخص شدن دیدگاه‌های یک جامعه تلقی می‌گردد و برخی از مؤسسات خدمات عمومی از نظر سنجی‌ها به عنوان کمک کار برنامه‌های مشارکت عمومی خود استفاده می‌کنند. تجربه نشان می‌دهد نظر سنجی‌ها همیشه هم نتیجه واقعی را بیان نمی‌کند. مشکل نخست این است که آن‌ها یک تصویر کلی را در یک لحظه فراهم می‌کند. اگر مردم هنوز در حال یادگیری مسأله‌ای باشند نظر سنجی در مورد دانش فعلی آن‌ها به شما اطلاعاتی خواهد داد اما بازتابنده‌ی زمانی که دانش آن‌ها کامل شده نخواهد بود. دوم آن که اگر گروه‌های انتخاب شده به جای انتخابات تصمیم‌گیری کننده؛ آن‌ها گاه نظر سنجی واقعیت را بیان نخواهد کرد. یک نظر سنجی با هر یک از افراد به صورت مساوی رفتار خواهد کرد. هر چند ممکن

۱۰- گروه کار ۲۹

گروه کار نوعی خاص از گروه مشاور است. گروه کار معمولاً یک وظیفه خاص را انجام می‌دهند؛ سپس منحل می‌شوند. یک گروه کار ممکن است برای مثال راه ارجح را به شما توصیه کنند. یک گروه کار با مسؤولیت تکنیکی ممکن است خطرهای سلامتی مربوط به استراتژی‌های مختلف پاک‌سازی را ارزیابی کند. زمانی که گروه‌های کار توصیه‌های خود را انجام دادند، حضورشان دیگر بی‌مورد خواهد شد.

مزیت‌ها و محدودیت‌های تکنیک‌های مشارکتی

در زیر به برخی از مزیت‌ها و محدودیت‌های تکنیک‌های مشارکتی اشاره شده است:

جدول شماره ۲: مزایا و محدودیت‌های تکنیک‌های مشارکتی

تکنیک‌ها	مزیت‌ها	محدودیت‌ها
Advisory Groups/ Task Forces گروه‌های مشاوره/ گروه‌های کار	<ul style="list-style-type: none"> ایجاد سازوکاری برای تعامل نمایندگان با طیف کاملی از سلاقی در جامعه عرصه‌ای خوب و مناسب برای رسیدن به اجماع به علت مطلع بودن اعضای گروه‌های مشاوره، پیشنهادات آن‌ها بر پایه درک کاملی از اطلاعات فنی است. 	<ul style="list-style-type: none"> مراحل انتخاب باید مورد اعتماد همگان باشد. باید به تصمیمات واقعی متصل شود. همه‌ی مردم به طور خودکار پیشنهادات گروه مشاور را به عنوان نماینده اکثریت مردم نمی‌پذیرند. بحث و جدل‌ها می‌تواند درباره دستورات گروه گسترش یابد.
Computer Bulletin Boards تابلوهای اعلانات رایانه‌ای	<ul style="list-style-type: none"> مردم می‌توانند هر زمان که احتیاج دارند به اطلاعات دست یابند. مردم می‌توانند مشارکت نمایند بدون این که خانه خود را ترک کنند. فرصتی است برای به دست آوردن بازخورد و تعامل سریع و بی‌واسطه 	<ul style="list-style-type: none"> تعداد زیادی از مردم هنوز با رایانه بیگانه هستند. فقط کسانی که توانایی مالی متصل شدن به شبکه اینترنت را دارند می‌توانند مشارکت نمایند، باید هزینه‌ی مودم‌ها و سرویس ماهیانه اینترنت را پرداخت.
Focus Groups گروه‌های متمرکز	<ul style="list-style-type: none"> مناسب برای ارزیابی شاخص‌های کیفی و احساسی ارزان‌تر و عمیق‌تر از تحقیقات میدانی 	<ul style="list-style-type: none"> هیچ ادعایی نمی‌توان از دقت آماری داشت. گاهی اوقات بدان به عنوان راهی برای به دست آوردن اطلاعاتی که بتوانند عموم را تحت نفوذ خود قرار دهد نگاه می‌شود. نمی‌تواند جانشین دیگر فرم‌های مشهودتر مشارکت، مانند گروه‌های عمومی‌های شود.

محدودیت‌ها	مزیت‌ها	تکنیک‌ها
<ul style="list-style-type: none"> • باید برای تأمین فوری اطلاعات آماده بود که نیازمند تأمین نیروی با کفایت است. 	<ul style="list-style-type: none"> • راه مناسبی برای اطمینان از این که تماس گیرندگان به شخص درست و اطلاعات مناسب دست پیدا می‌کنند. • با استفاده از تلفن‌هایی که سیستم انتخاب منو دارند، خطوط مستقیم می‌توانند برای هماهنگی و تناسب اهداف مورد استفاده قرار گیرند؛ همچنین تماس گیرندگان می‌توانند اطلاعاتی را که نیاز دارند از لیست وسیعی از موضوعات انتخاب کنند. 	<p>Hot Lines</p> <p>خطوط مستقیم</p>
<ul style="list-style-type: none"> • وقت گیر بودن این روش. • به دلیل زمان بر بودن این شیوه تنها امکان مصاحبه با تعداد اندکی وجود دارد. • مصاحبه کننده باید فردی ماهر و با تجربه باشد. • وضوح و شفافیت ایجاد نمی‌کند. شما اطلاع دارید مردم چه می‌گویند ولی دیگران نمی‌دانند آن‌ها چه می‌گویند. 	<ul style="list-style-type: none"> • امکان فراهم آوردن اطلاعات عمیق‌تر نسبت به دیگر روش‌ها • مردم معمولاً در یک مصاحبه خصوصی اطلاعات بیشتر و مهم‌تری از علایق و نگرانی‌های خود مطرح می‌کنند. 	<p>Interviews</p> <p>مصاحبه</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ممکن است مردم را تشویق به مبالغه کردن کند. • فرصتی برای تعامل ایجاد نمی‌کند. • معمولاً خیلی دیر در روند حل مشکل قرار می‌گیرد. 	<ul style="list-style-type: none"> • به انجام رساندن احتیاجات قانونی • تأمین نمودن شفافیت - همه می‌دانند دیگری چه گفته است. 	<p>Public Hearing</p> <p>استماع عمومی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • مردم در جلسات شهری صحبت و سخنرانی می‌کنند ولی مشکلات را حل نمی‌کنند. • جلسات شهری ممکن است به موقعیت‌های مبالغه شده تا ثابت شده اختصاص یابد. 	<ul style="list-style-type: none"> • جلسات شهری نسبت به استماع عمومی رسمی‌تر هستند و همکاری متقابل در آن بیشتر وجود دارد. • فراهم آوردن تعامل و همکاری متقابل 	<p>Town Meeting</p>
<ul style="list-style-type: none"> • با وجود گروه‌های بسیار بزرگ امر تدارک، ضبط اظهار نظرها و دریافت گزارش از گروه‌های کوچک کاری پر دردسر خواهد شد. 	<ul style="list-style-type: none"> • به رغم حضور گسترده مردم، سطح بالای همکاری را فراهم می‌آورد. • شرکت کنندگان می‌توانند در حل مشکلات با کار کردن با هم برای کامل کردن مسؤولیتی فعالیت کنند. 	<p>Large Group/ Small Group</p> <p>شیوه گروه بزرگ/ گروه کوچک</p>
<ul style="list-style-type: none"> • محدودیت حضور در حدود ۲۵ نفر در هر جلسه و این مسأله باعث لزوم استفاده از جلسات متعدد می‌گردد. • جلسات متعدد می‌تواند وقت گیر باشد. 	<ul style="list-style-type: none"> • فرصتی برای همکاری متقابل و بحث‌های بیش‌تر و گسترده‌تر را فراهم می‌آورد. • برای کاهش دو دستگی و جدایی می‌تواند مفید باشد. • می‌تواند برای برقراری ارتباط میان شرکت کنندگان خوب و مؤثر باشد. 	<p>Coffee klatsche</p> <p>گپ‌های دوستانه</p>

محدودیت‌ها	مزیت‌ها	تکنیک‌ها
<ul style="list-style-type: none"> • محدودیت در تعداد شرکت کنندگان، هر چند با استفاده از روش گروه بزرگ/ گروه کوچک می‌توان تعداد شرکت کنندگان را افزایش داد. • روش کارگاهی ممکن است به مذاق افرادی که دوست دارند در جلوی رسانه‌ها سخنرانی کنند خوش نیاید؛ بنابراین به همه کسانی که دعوت می‌کنید، بگویید در یک کارگاه حضور می‌یابند. 	<ul style="list-style-type: none"> • مؤثر برای حل مشکلات یا کارکردن با یکدیگر برای کامل کردن یک مسؤلیت. • کارگاه‌ها به شرکت کنندگان حس مفید بودن می‌بخشد. • کاهش سخنرانی 	<p>Workshop کارگاه‌ها</p>
<ul style="list-style-type: none"> • فعلاً چند سال برای دستیابی به فناوری مشارکتی ناب تلویزیونی باید صبر کرد. اما دست‌یابی به این پروژه چندان هم دور از واقعیت نیست. • بسیاری از جوامع هنوز زیر ساخت‌های مناسب برای مشارکت تلویزیونی را در اختیار ندارند. 	<ul style="list-style-type: none"> • پتانسیل دست‌یابی به مخاطبان بیش‌تر. • نیازی نیست که مردم برای مشارکت خانه‌های خود را ترک کنند. • مردم می‌توانند در حد تمایلات خود در مشارکت شرکت کنند. 	<p>Participatory Television Cable Television تلویزیون مشارکتی / تلویزیون کابلی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • رای دادن نوعی حس متعهد بودن را به وجود می‌آورد هر چند که قدرت واقعی در دست مؤسسات خدمات عمومی است. • رای دهندگان ممکن است تحت تأثیر عوامل احساسی قرار بگیرند و نظر خود را عوض کنند. 	<ul style="list-style-type: none"> • همه رای دادن را به عنوان قانونی‌ترین راه ابراز احساسات عمومی پذیرفته‌اند. • زمانی که مردم یک گزینه در اختیار داشته باشند، تصور آن‌ها از خطر پذیری کاهش می‌یابد. • فراهم کردن سازوکاری که افراد جامعه برای فعالیتی هزینه می‌کنند که می‌تواند در فرآیند تصمیم‌گیری شرکت کند. 	<p>Plebiscite همه‌پرسی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • نظر سنجی باید توسط افراد آموزش دیده و با تجربه انجام شود. • اگر نظر سنجی به درستی انجام نشود نتایج به دست آمده می‌تواند بسیار گمراه‌کننده باشد. • نظرسنجی تنها در مقطعی از زمان یک تصویر کلی را به وجود می‌آورد - آرا و عقاید با اطلاعات جدید به‌طور کلی می‌تواند تغییر کند. • نظر سنجی اصولاً روشی پرهزینه است هر چند در سال‌های اخیر هزینه‌ها کاهش یافته است. 	<ul style="list-style-type: none"> • راهی فراهم می‌آورد که به نظرات و عقاید همه افراد دست‌یابی نه تنها افراد فعال در مشارکت. • نتایج می‌تواند در روشی کمیته‌ی بیان شود. 	<p>Polls نظر سنجی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • انتخاب باید معتبر باشد. • تعهد نیروهای کامل‌کار 	<ul style="list-style-type: none"> • مؤثر برای گسترش توصیه‌های عمومی برای یک تصمیم خاص. • حفظ انرژی و شور و اشتیاق، زیرا برای تکمیل پروژه زمانی خاص در نظر گرفته شده است. 	<p>Task Forces گروه‌های کار</p>

پی‌نوشت:

این مقاله ترجمه بخشی از فصل دوم کتاب

Participation Consensus

Building and Conflict

Management Training

نوشته Jerome Delli priscoli است.

1-Information techniques

2-Briefings

3-Exhibits / Displays

4-Feature Stories

5-Mailing out Key Technical

Reports or Environmental

Document

6-Media Kits

7-News Conferences

8-Newsletters

9-Newspaper Inserts

10-Paid Advertisements

11-Presentations to Civic and

Technical Groups

12-Participation Techniques

13-Advisory Groups / Task

Forces

14-Computer Bulletin

Boards

15-Modem

16-On - Line

17-Focus Groups

18-Tone

19-Interviews

20-Public Hearing

21-Town Meeting

22-New England

23-Large Group / Small

Group

24-Coffee Klatsche

25-Workshops

26-Participatory Television /

Cable Television

27-Plebiscite

28-Polls

29-Task Forces

شهر معلول*

□ گیسو قائم (معمار و شهرساز)

مسئله استفاده از فضاهای شهری را حساسیتی خاص می‌بخشد، این است که این فضاها چنان سدی غیرقابل عبور در مقابل بخش دیگری از جامعه، که تلاش در پنهان کردن خویش دارد، پدیدار می‌گردد. این بخش از جامعه همان معلولین جسمی حرکتی هستند.

۸ سال دفاع مقدس سبب گشت که بخشی از فعال‌ترین جوانان کشور دچار معلولیت گردند. اینان نه به خاطر «معلول بودن خویش» که به سبب «معلول بودن شهر» از فعالیت، کار، زندگی و استراحت در فضای شهری باز می‌مانند. نابسامان بودن فضاهای شهری و عدم انطباق آن با نیازها و خواسته‌های این گروه، علاوه بر منزوی کردن آنان باعث می‌شود تا در بلند مدت خسارتهای اجتماعی - اقتصادی عظیمی بر کشور وارد آید.

در شهر تهران جانبازان و آسیب دیدگان ما از همان اولین لحظه‌ی خروج از منزل، با موانع فراوان روبرو می‌شوند. حضور اتومبیل عرصه را تنگ تر کرده است. در حالی که انواع تابلوهای راهنمایی برای اتومبیل در جای جای شهر دیده می‌شود، در بسیاری از محلات شهر، هیچ نوع علائم راهنمایی اختصاصی برای جانبازان و معلولان ما فراهم نیست. به عبارتی دیگر، جانبازان و آسیب دیدگانی که برای حرکت

هیچ جسم کاملی در طبیعت نیست که سازگار با جانی که در آن است، نباشد. زمانی که جان در گرفتاری باشد، جسم معلول می‌گردد و زمانی که جسم ناقص گردد، اگر تلاشی برای رفع نقص صورت نگیرد، جان به سر می‌آید.

اگر بپذیریم که شهر تبلور کالبدی جامعه‌ای است که در آن زندگی می‌کند؛ پس شهر جسم است و جامعه جان آن. این بدیهی است که وقتی جسم شهر دچار معلولیت باشد، جان آن به سردرگمی و آشفتگی حالی گرفتار می‌شود. شهر کنونی ما «معلول» است و به این دلیل نمی‌تواند به خواسته‌های روح خویش، یعنی جامعه‌ی درون آن، جواب بگوید.

وجود نقایص کالبدی فراوان در شهر کنونی، عملاً استفاده مفید از فضاهای شهری را نه تنها به حداقل رسانیده که در بسیاری موارد غیر ممکن نیز ساخته است.

بحرانی شدن مسأله در این است که آن بخش از جامعه که به سبب ناتوانی جسمی - حرکتی، عملاً از استفاده‌ی فضاهای شهری محروم گشته‌اند، علت را نه در «معلول بودن شهر» که در «معلول بودن خویش» جستجو کرده و خود را از نزدیک شدن به این فضاها باز می‌دارند. به طور معمول این بخش از جامعه را سالمندان، خردسالان و بیماران تشکیل می‌دهند، اما آنچه

معلولیت در جامعه یا بحث Mainstreaming از دوران کودکی در ذهن آنها خواهد نشست و چنین کودکانی زمانی که مسئولیت طراحی مکانی را برعهده شان گذاشته شود، حتماً طراحی را برای همه انجام خواهند داد.

مسئله‌ی دیگر آموزش در سطوح مختلف اجراست. یعنی اگر زمانی طراحان ما به حدی از آگاهی و تعهد در این زمینه دست یافتند که طراحی مناسب برای معلولین ارائه نمایند، مجریان ما که از سطح مهندس ناظر تا حد کارگر ساده‌ی ساختمانی مسئولیت اجرا را برعهده دارند، می‌توانند این طرح را به درستی به اجرا درآورند. به نظر می‌رسد باید دوره‌های آموزشی جهت توجیه این مسئله برای این گروه از مسئولین وجود داشته باشد. قابل ذکر است که انجام این دوره‌های آموزشی می‌تواند در مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن صورت پذیرد.

در سطح عمومی نیز باید از طریق صدا و سیما، بوسیله‌ی پیام‌های کوتاه یا فیلم‌های آموزشی، اطلاعاتی به افراد عادی داده شود. در این حالت فردی که تصمیم دارد برای مثال در پیاده‌رو کوچکی خود، برای رفت و آمد اتومبیلش به پارکینگ منزل دخل و تصرفی کند، با در نظر گرفتن معلولین جسمی - حرکتی این تغییرات را خواهد داد. البته باید توجه داشت که بسیاری از این موانع نه عمدتاً بلکه به دلیل ناآگاهی به وجود می‌آیند.

کلاً باید سیستم‌های تشویقی و تنبیهی نیز جهت ترغیب نگرش صحیح به مسئله معلولیت در جامعه اتخاذ گردد، زیرا این دو مسئله که شاید در وهله‌ی اول به حالت اجبار و یا ترحم به نظر رسد در مدت طولانی دقیقاً تصور عادی جلوه‌سازی را در ذهن‌ها خواهد نشانید. برای مثال در کشور آلمان اگر یک راننده‌ی اتوبوس و یا راننده‌ی قطار به فرد معلولی که می‌خواهد وارد قطار شود کمک نکنند، در قبال آن تنبیه مالی می‌شود؛ همچنین اگر فرد عادی یک فرد معلول را در سوار شدن به قطار کمک کند، شخص کمک‌کننده از پرداخت بلیط برای سوار شدن معاف می‌شود. در نتیجه مشخص است که با در نظر گرفتن این مسائل حتی اگر مانع کوچکی بر سر راه معلول برای سوار شدن به قطار یا اتوبوس پیش آید، به راحتی با یاری دیگران این مشکل رفع خواهد شد. اگر همین شیوه‌ها در مورد مناسب‌سازی ساختمان‌ها و فضاهای شهری به کار گرفته شود، بی‌تردید بسیار مؤثر خواهند بود. تصور کنید که اگر قرار باشد سینماهایی که برای معلولین مناسب‌سازی می‌شوند در پرداخت مالیات به آنها تخفیف داده می‌شود و یا بر عکس سینمایی که هیچ اقدامی در مناسب‌سازی سینما برای معلولین انجام نداده، روزهای پنجشنبه و یا جمعه تعطیل باشد، مشخص است که تا چه حد صاحبان سینماها علاقه‌مند به رعایت این مناسب‌سازی خواهند بود.

امید است گردآوری این مطالب، راهگشایی باشد برای هر چه کمتر شدن شهرهای معلول.

خود از وسایل کمکی و یا صندلی چرخدار استفاده می‌کنند (و حتی اغلب عابران پیاده و افراد کهنسال)، هنگام رفت و آمد در گذرگاه‌های شهری با مشکلات متعدد روبه‌رو می‌شوند. افراد سالخورده، مادرانی که کودکان خود در کالسکه حمل می‌کنند و معلولین با وسایل کمکی یا صندلی چرخدار، از قطع پیوستگی حرکت در راسته‌ی پیاده‌دچار مشکل گشته و گاه از حرکت باز می‌ایستند. گاه یک پله، یک گذرگاه باریک و یا یک کف خالی، از جمله عوامل بازدارنده‌ی خروج معلولین از منزل به شمار می‌رود، و همین مسئله عمده‌ترین عامل انزوای معلولین می‌گردد. رفع این موانع از پراهمیت‌ترین اقدام‌هایی است که ضامن مشارکت هر چه بیشتر معلولین در امور مربوط به جامعه خودشان خواهد بود.

اما این موانع چگونه از بین می‌روند و چرا پس از سال‌ها که مسئله‌ی عادی جلوه دادن معلولیت در جامعه مطرح شده است، هنوز هم این موانع ساخته می‌شوند؟ چرا پس از سال‌ها که از تصویب «ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای معلولین» توسط شورای عالی شهرسازی و معماری ایران می‌گذرد، هنوز هیچ‌یک از قسمت‌های این ضوابط به صورت جدی به کار گرفته نمی‌شود، و چرا پس از نیم قرن که در کشورهای پیشرفته این مسئله مطرح شده و پس از ۲۰ سال که از سال بین‌المللی معلولین می‌گذرد، چنین وضعیتی در شهر ما و در کشور ما به چشم می‌خورد.

عمده‌ترین مسئولیت این مشکلات برعهده‌ی طراحان، معماران و شهرسازان است، اما آیا می‌توان در این رابطه بر آنها خرده گرفت؟ در تمام دوره‌ی آموزش رشته‌ی معماری هیچ صحبتی از طراحی برای همه و نه فقط طراحی برای افراد جوان و چالاک به میان نمی‌آید. معدود دانشجویانی که به دلایلی شخصی به این مسئله پی می‌برند، فقط آنرا در مرحله‌ی پروژه‌ی نهایی خود می‌توانند مطرح نمایند. در تمام دروس طراحی و فنی ساختمان سخن از طراحی برای انسان‌ش است، انسانی سالم، قد بلند، چالاک و به احتمال خیلی زیاد مرد. در صورتی که انسان‌ها می‌توانند از A تا N متفاوت باشند، متفاوت از نظر قد و وزن و شکل و رنگ، سلامتی و توانایی. بنابراین یک طراح موفق و یک طراحی همگانی که در آن همگان عادی جلوه نمایند، طراحی است که طرح او برای یکی راحت و برای دیگر دشوار نباشد.

راه حل مهم در این زمینه تغییر در سیستم آموزشی است. البته این سیستم آموزشی، از سطوح ابتدائی تا عالی را در نظر می‌گیرد. یعنی اگر فرزندان ما از سال‌های اول آموزش ابتدایی در کتب درسی خود عکس کودک معلول را در کنار کودکان دیگر ببینند، یا کودکان معلول را هم در برنامه‌های کودک تلویزیون مانند دیگر کودکان مشاهده نمایند و یا فرزندان معلول این کشور در کنار دیگر کودکان در سر کلاس درس حاضر باشند، آن وقت مسئله‌ی عادی جلوه دادن

شهرها و مردم ناتوان*

□ امیر نورانی (معمار و شهرساز)

قرار داد که در بخشی از آن چنین آمده است:

بیش از ۵۰۰ میلیون نفر در جهان معلول هستند که معلولیت آنها ناشی از اختلال سیستم عصبی، بدنی و یا روحی می‌باشد. آنها مستحق حقوقی که دیگران از آن برخوردارند و همچنین فرصتهای مساوی با دیگران هستند. اغلب زندگی آنها به واسطه موانع فیزیکی و اجتماعی که مشارکت کامل آنها را با موانع روبرو می‌کند، ناقص است. به خاطر این مسئله میلیون‌ها کودک و نوجوان در تمام قسمت‌های دنیا اغلب با زندگی‌ای روبرو هستند که با تبعیض روبرو شده و مقام آنها پایین آورده می‌شود.

این نظریه در سه دهه اخیر تأثیر عمیقی بر کالبد فیزیکی شهرها و طراحی شهری گذاشته است. چرا در کشور ما چنین نشد؟ آیا تنگناهای اقتصادی علت اصلی است، یا ضعف علمی معماران و شهرسازان و یا تشکیلات اجرائی؟

ارسطو معتقد بود «یک شهر باید چنان ساخته شود که اسباب رفاه و امنیت ساکنین خود را فراهم سازد.» و باز معتقد بود مشکلات چنین کاری در مسائل نظری آن نیست بلکه بیشتر مسئله دارای مشکلات عملی می‌باشد. اما در برخورد معماران و شهرسازان با معلولین در ایران، مشکل قبل از آنکه در اجراء باشد در مسائل نظری آن است. به همین دلیل در اینجا سعی خواهیم کرد از دو نظریه «زندگی مستقل» و «مشارکت کامل و برابری» که پشتوانه آنها سال‌ها مباحث تئوری و تجربه عملی در سطح پیشرفته‌ترین شهرها است کمک گرفته و مشکلات «مردم ناتوان» به طور عام و معلولین به طور خاص را مورد بحث قرار دهیم. وقتی شما اصطلاح «زندگی مستقل» را می‌شنوید ممکن است بگوئید مردم زیادی را نمی‌شناسید که مستقل گفته شوند.

آیا مفاهیمی چون جامعه، مردم، مشارکت اجتماعی و ... به تعبیری نفی منطقی «زندگی مستقل» نیستند؟ همه ما در یک یا چند مورد به هم وابستگی داریم. بنابراین چگونه معلولین می‌توانند تصور رسیدن به استقلال را داشته باشند؟ به هر حال در محدوده وابستگی‌ها و محدودیت‌هایی که بر ما تحمیل شده، ما انتخاب‌های

محیط ساخته شده‌ای که ما امروزه در اطراف خود می‌بینیم، نتیجه یک سری تضاد نیست، بلکه ناشی از یک روند تاریخی طولانی است. این روند شامل تعداد زیادی از تغییرات همراه با پیشرفت بوده است. هر تغییری ارزش‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه در یک مقطع مشخص تاریخی را منعکس می‌کند.

علم مهندسی و به تبع آن علوم معماری و شهرسازی همواره وسیله‌ای برای رسیدن انسان به مقصود خود بوده است. به مرور زمان، با تغییر و تکامل جوامع انسانی، شهرها نیز مرتباً تغییر یافته و متناسب با وظایفی که به عهده داشته تغییر شکل داده‌اند. البته در همه مقاطع تاریخی از عمر شهرها، آنچه محور ارزیابی شهر قرار گرفته است، میزان بهره‌ای است که مردم از آن برده‌اند. انقلاب صنعتی و تولید انبوه، منجر به تقسیم مردم و دسته بندی حرفه‌ای آنان براساس نوع تولید گردید. افراد برای این که در زندگی اجتماعی و فعالیت‌های اقتصادی مشارکت داشته باشند، لازم بود در حد معینی از توانائی جسمی برخوردار بوده و نقش موثری در تولید به عهده بگیرند.

مردم ناتوان پس زده شدند و در آسایشگاه‌ها و سایر موسسات همچون بیمارانی که باید تحت مراقبت باشند، قرار گرفتند. شاید اطلاق کلمه «ناتوان» به این گروه از مردم که ما در جامعه خود به ایشان معلول می‌گوئیم، ریشه در چنین پیشینه‌ای دارد. این امر ریشه مبارزاتی شد برای کسب حقوق مساوی با سایر شهروندان که رهبری آن را معلولین به عهده داشتند. در پی سال‌ها مبارزه، اصطلاح «زندگی مستقل» برای اولین بار در سال ۱۹۶۰ توسط جنبش معلولین آمریکا ابداع شد. امروزه زندگی مستقل عنوان نظریه‌ای است که بارها به کار برده شده است. در اغلب اشارات عامیانه، این اصطلاح به زندگی در اجتماع در مقابل زندگی در آسایشگاه برمی‌گردد. ۲۲ سال بعد، یعنی در سال ۱۹۸۲، شاید به منظور گسترش این نظریه در سراسر جهان، مجمع عمومی سازمان ملل به مناسبت سال جهانی معلولین سند ارزشمندی را مورد تصویب

برطرف گردد، باید انجام شود. در خواست معلولین یقیناً یک برنامه رفاه طلبانه نیست، بلکه به معنای ایجاد فرصت‌های مساوی برای همه افراد و یک سهم مساوی در پیشرفت شرایط زندگی برخاسته از پیشرفت اقتصادی و اجتماعی است.

این مفاهیم باید با همان هدف و همان ضرورت در هر مقطعی از پیشرفت اعمال گردد و نمی‌تواند به سطح خاصی از توسعه موقوف گردد.

مراکز توانبخشی ما در سطح کشور به عنوان اولین گام به معلولین می‌آموزند که چگونه محدودیت‌های خود را کاهش یا حتی محو نمایند. اما تجربه نشان می‌دهد که این نوسازی کافی نیست، شخص معلول توانبخشی شده وقتی می‌خواهد با جامعه اش یکی شود، بزودی با موانع و مشکلاتی روبرو می‌گردد ناشی از این امر که وقتی کالبد فیزیکی شهر طراحی می‌شده، وضعیت او مورد توجه قرار نگرفته است. در مصوبه سازمان ملل متحد آمده است:

"دولت‌های عضو باید به سمت در دسترس قرار دادن محیط فیزیکی برای همه افراد، شامل افراد با اشکال متفاوت ناتوانی حرکت کنند. دولت‌های عضو باید تشویق شوند تا سیاستی را اعمال نمایند که امکان دسترسی اشخاص معلول را به تمام ساختمان‌های عمومی و تسهیلات در سیستم حمل و نقل عمومی و مسکن فراهم آورد." در دهه‌های اخیر، احتمالاً به استناد مواد فوق، اصل بسیار ارزشمند: "محدودیت و آزادی طرح برای همه، صرف نظر از معلولیت و سن" نه تنها مبنای برنامه ریزی و طرح ریزی شهری قرار گرفته که شاخصی برای ارزیابی روند برنامه ریزی شهر نیز بوده است. لازم است معماران و شهرسازان کشور به همان میزان که در آوردن پست مدرن از خود علاقه نشان می‌دهند، در کشوری که سال‌ها جنگ را پشت سر گذاشته و علاوه بر معلولیت، تعداد قابل توجهی از زندانی کرده است، نیز توجه داشته باشند. دانشکده‌های معماری و شهرسازی نیز باید دسترسی معلولین را در حد یک رامپ نبینند و در آموزش دانشجویان بهای لازم را به آن بدهند.

* معماری و شهرسازی (۲۵)

گونگون را برای خود به رسمیت می‌شناسیم. همواره ما در جهت افزایش گزینه‌های مختلف و انتخاب دلخواه حرکت می‌کنیم. هدف تحقق بخشیدن این منظور است که محدودیت‌های افراد ناتوان تا سطح محدودیت‌ها سایر مردم کاهش یابد.

مقصود از «زندگی مستقل» برخلاف آنچه که در اشارات عامیانه وجود دارد، زندگی در اجتماع در مقابل زندگی در آسایشگاه نیست. معلولین به دنبال داشتن مراکز مخصوص در زمینه‌های مختلف زندگی اجتماعی نیستند، بلکه آنها تقاضا دارند در آموزش و پرورش، کار، فراغت، در اقتصاد اجتماع و زندگی اجتماعی و سایر حوزه‌های زندگی جمعی، حق انتخاب بی‌شمار و گوناگون همچون سایر مردم داشته باشند. البته حق انتخاب اشتباه را نیز برای خود محفوظ نگه می‌دارند، که موفق شوند یا شکست بخورند.

در سال‌های گذشته شاهد ظهور پارکینگ‌های مخصوص، توالت‌های مخصوص، رامپ‌های دسترسی مخصوص و... که به قصد خدمت به معلولین ایجاد می‌شود و با نصب تابلو به همگان اعلام می‌گردد، هستیم. چنین نگرشی به معلولین در عالی‌ترین سطح، حمایت در بهترین وضع و ظلم آشکار در بدترین شکل خواهد بود. تقاضای «زندگی مستقل» حرکت برای پایان «شکل تبعیض» در شهرها است. مردم ناتوان نمی‌خواهند زندگی کنترل شده و حمایتی چه در آسایشگاه‌ها و چه در جامعه داشته باشند، نمی‌خواهند با آنها رفتار «به خصوص» شود. همچنین است نظریه «مشارکت کامل و برابری»، بسیاری از مردم ممکن است سؤال نمایند که مفهوم مشارکت کامل با وضعیت اشخاصی که معلول هستند چه معنی دارد؟ آیا از ابتداء روشن نیست که مشارکت کامل غیر ممکن است؟ منظور از ارتباط برابری و ناتوانی چیست؟ آیا ذات ناتوانی خودش برابری را غیر ممکن نمی‌کند؟ همه ما می‌دانیم که یک شخص نابینا نمی‌تواند ببیند، شخص فلج نمی‌تواند راه برود و ناشنوا آنچه را ما می‌گوییم نمی‌تواند بشنود، اما اینها وسائلی هستند برای معاینه اشیاء که امروزه با پیشرفت علم، جایگزین‌های مناسبی برای آنها تهیه شده است. منظور از مشارکت کامل به معنای سهیم شدن در زندگی اجتماعی و پیشرفت جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم و سهیم شدن در زندگی اجتماعی و پیشرفت جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنیم و سهیم شدن در حقوق و تکالیف با دیگران و داشتن همان آزادی و مسئولیت می‌باشد.

اساساً برابری به معنای در نظر گرفتن احتیاجات تمام مردم و برآوردن نیازهای اساسی همه انسان‌ها در تهیه طرح‌های توسعه و تقسیم منابع ملی، به شکلی که هر فرد دارای یک سهم برابر گردد، است.

اگر شما این تفسیر از برابری را قبول کنید که در طراحی و توسعه مورد استفاده قرار بگیرد، بدان معنی است که شما باید احتیاجات اشخاص معلول را در طراحی‌ها و توسعه آینده نیز در نظر بگیرید. یعنی هر چیزی که از نقطه نظر تکنیکی و عملی بتواند انجام شود تا موانع اجتماعی و فیزیکی که مانع مشارکت اشخاص معلول است

تحلیل جامعه‌شناختی وضعیت معلولین در فضای شهری

□ محمد کارکنان نصرآبادی
کارشناس ارشد جامعه‌شناسی
عضو هیأت علمی دانشگاه کاشان

مقدمه:

بر اساس آمار سازمان بهداشت جهانی حدود ۱۰ درصد از جمعیت جهان دچار نوعی معلولیت می‌باشند که رقمی جالب توجه و قابل بحث و بررسی است. در سالهای اخیر در اکثر کشورهای پیشرفته و متمدن جهان، طراحان فضای شهری و مهندسين شهري، حسب مورد نیاز و به لحاظ نیاز مبرم جامعه اقدام به طراحی فضاهایی نموده‌اند که عملاً استفاده از آنها برای افراد ناتوان و معلول راحت تر بوده و باعث شده تا فعالیت روزمره این قشر از جامعه در محیطهای شهری امکان پذیر گردد.

پدیده معلولیت، با توجه به علل و انواع آن و نیز معنایی که جامعه از این پدیده ارائه می‌دهد، نمود می‌یابد. به طوری که از یک سو وقایع اجتماعی چون جنگ و انقلابات موجب بوجود آمدن معلولیت می‌شود و از سوی دیگر، وقوع معلولیت، آثار و پیامدهای اجتماعی متعددی به دنبال دارد. از جمله اختلال در ارتباط فرد با محیط پیرامون، همچنین، "معلولیت" و به طور عام "بیماری" در جوامع مختلف بر حسب فرهنگ‌های گوناگون، معانی اجتماعی خاص دارد (آدام و دیگران، ۱۳۷۶).

روابط اجتماعی و تعامل اجتماعی فرد پس از معلولیت با محیط اجتماعی پیرامونش دستخوش تغییر و دگرگونی می‌شود. این مقوله به معنای، تفاسیر و داوری ارزشی جامعه از این پدیده نیز مربوط می‌گردد. در این زمینه، تجارب، مشاهدات و منابع اطلاعاتی نشان می‌دهند که ارتباط اجتماعی با افراد معلول شکل منطقی ندارد، بلکه معمولاً در دو حد افراطی دلسوزی‌های ناخواسته و ترحم از

چکیده:

معلولیت به مثابه پدیده‌ای زیستی و اجتماعی، واقعیتی است که تمام جوامع، صرف نظر از میزان توسعه یافتگی، اعم از کشورهای صنعتی و غیر صنعتی با آن مواجه هستند. بررسی آماری گویای این واقعیت است که ده درصد از جمعیت هر جامعه‌ای را افراد معلول تشکیل می‌دهند. طبق تعریف، معلولیت اختلال در رابطه بین فرد و محیط است و این امر زمانی رخ می‌دهد که ناهنجاری و کمبود در ساخت یا کارکرد روانی و جسمی فرد به وجود آید، به طوری که ادامه زندگی به شیوه عادی را از او سلب و دامنه فعالیت فردی-اجتماعی وی را از حالت طبیعی خارج نماید.

موضوع توجه به شرایط و وضعیت معلولین جسمی و حرکتی در فضای شهری و توجه بیشتر به خواسته‌ها و نیازهای آنها در کشورهای توسعه یافته و پیشرفته پس از جنگ جهانی دوم و در کشور ما پس از جنگ هشت ساله با عراق شدت بیشتری به خود گرفت و از این زمان بود که کارشناسان و مهندسين و برنامه‌ریزان شهری به این مسئله توجه خاصی نشان دادند که در ترسیم فضای شهری به مسائل و شرایط معلولین به عنوان قشری از جامعه توجه کنند. همچنین تمهید شرایط مناسب شهری برای انطباق با وضعیت معلولین به منظور خارج شدن آنها از انزوای اجتماعی حاصل عدم سازگاری با محیط از راهکارهای مهم می‌باشد.

واژگان کلیدی: معلولیت، معلولین، فضای شهری، مدیریت شهری، برنامه ریزی شهری.

شهری توجه به رابطه انسانها (معلولین) با محیط پیرامون آنها از اهمیت خاصی برخوردار است.

دیدگاههای نظری متعددی در مورد ارتباط افراد جامعه با محیط پیرامون (خانواده و جامعه) وجود دارد، به طوری که نظریه‌های افرادی چون جورج هربرت مید، هربرت بلومر، گئورگ زیمل، ماکس وبر، اتو کلابین برگ و هلاندر در این نوشتار مورد بررسی قرار می‌گیرد. جورج هربرت مید در تحلیل خود به وجود رابطه میان ابعاد عینی و ذهنی یک پدیده تأکید می‌کند. به نظر او اندیشه یک فرد، شناخت، تفکر، آگاهی و نگرش نسبت به امور و واقعیت‌های اجتماعی که مبنای رفتار و کنش فرد را نسبت به موقعیت معینی تشکیل می‌دهد، حاصل تقابل بین دو بعد عینی و ذهنی در جامعه می‌باشد (کلدی، ۱۳۷۹: ۱۸۴).

از نظر مید، شرایط محیطی نقش مهمی در شکل‌گیری طبیعت آدمی و رفتار و شخصیت او دارد، اما این تأثیر یک جانبه نیست. انسان موجودی منفعل و صرفاً پذیرنده شرایط محیطی نیست، بلکه در پیوند متقابل با شرایط اجتماعی و محیطی، در ابتدا به خود می‌نگرد، با خود به گفتگو می‌نشیند، از خود موضوعی با معنا و قابل اشاره می‌سازد، سپس دست به کنش می‌زند. انسان به مدد خود، قادر است نوع رابطه اش را با محیط پیرامون دگرگون ساخته، توانایی کسب تجربه در زندگی درونی را یافته، در ماهیت کنش انسانی تغییر ایجاد نماید.

مید نتیجه می‌گیرد انسان به اعتبار وجود خود می‌تواند موقعیت کنونی را که در آن قرار گرفته است درک کند، بدون آن که در بند محدودیت‌های محیط و زمان باشد و آزادانه در مورد مسائل و شرایط زندگی خود و آنچه در محیط اطرافش می‌گذرد بیندیشد و به آگاهی دست یابد. او با درک فلسفه حال و رسیدن به آگاهی، آماده عمل برای برطرف نمودن مشکلات می‌شود.

هربرت بلومر نیز معتقد است که ساختارها، هنجارها و ارزش‌های اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای در انتخاب و هدایت کنش انسانی ندارد، بلکه آنچه در این فرآیند مهم است، تفکر و ذهنیت خود

کنشگران است. کنشگران با تعریف موقعیت‌هایی که با آن درگیر هستند، به کنش معنی‌دار می‌پردازند. بلومر به رابطه متقابل بین اندیشه و کنش فردی معتقد است.

به نظر گئورگ زیمل، در مدل کنش متقابل، جامعه‌پذیری به مثابه جریانی سازگار مطرح است و فرد در برابر موقعیت جدید، به وسیله منابع شناختی اش و نیز به وسیله گرایش‌های هنجاری که در نتیجه جریان جامعه‌پذیری است، هدایت می‌شود. همچنین موقعیت جدید در نهایت، او را برای بسط منابع شناختی و اصلاح گرایش‌های هنجاری رهبری می‌نماید. از موضوعات اساسی مورد توجه پارادیم تعاملی، رفتار مطلوب و رفتار متعادل است. فرد تمایل به یافتن راه‌حلی دارد که طبق منابع گرایش‌ها و موقعیت خاصی، به نظر او بهترین است

یک طرف و طرد یا عدم پذیرش اجتماعی و بی‌توجهی به حقوق فردی آنان از طرف دیگر قرار می‌گیرد.

فی الواقع، محدودیت‌های حرکتی، موانع شهری و معماری و دیگر موانع، مجموعه عواملی هستند که مشارکت اجتماعی افراد معلول در جامعه را با مشکل مواجه می‌سازند. این امر موجب از هم گسستگی پیوند این گروه با جامعه می‌شود، و در نهایت، تعامل اجتماعی منطقی و پذیرش اجتماعی آدغام معلولین و غیر معلولین در جامعه را با مشکل روبه‌رو می‌کند.

در یک مفهوم محیط شامل تمام عوامل و شرایط زیستی، طبیعی، اجتماعی و فرهنگی است که می‌تواند بر زیست و زندگی فردی و اجتماعی انسان تأثیر گذارد. بین انسان و محیط و فضای پیرامون هم بصورت ناقص و هم به صورت کامل در شکل‌های مختلف فردی، اجتماعی، موقتی و دائم می‌باشد (الیور، ۱۹۷۵: ۲۲). از طرف دیگر شهر انعکاس‌کننده عوامل اقتصادی و اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و مذهبی می‌باشد. شهر پدیده‌ای است که در مکان و فضا و در طی زمان رشد و نمو میکند و متناسب با روح و شرایط زمان و تغییر نیازها خود را وفق می‌دهد. گاهی نیازهای بوجود آمده باعث تغییر در بافت شهری شده و این زمانی اتفاق می‌افتد که شرایط محیط شهری برای عده‌ای خوشایند و راضی‌کننده و برای عده‌ای دیگر ناخوشایند و غیر قابل تحمل باشد.

"ازرا پارک" جامعه‌شناس آمریکایی در حوزه مسائل شهری، عقیده دارد که شهر را نباید فقط محل سکونت دسته‌ای از افراد و مرکز قراردادها دانست، بلکه متشکل از روحیات، افکار، آداب و رسوم، معتقدات و احساسات خاص است (موریس، ۱۹۶۸: ۱۰-۹).

فضای شهری و معلولین :

انسان به عنوان موجودی اجتماعی که بالفطره گرایش به جمع بودن و زندگی اجتماعی را دارد، به منظور رفع نیازهای فردی و اجتماعی خود مستلزم ایجاد ارتباط با محیط پیرامون خود می‌باشند. محیطی که آکنده از امکانات مادی و غیر مادی

است که در حال‌های از فرهنگ آن جامعه قرار دارد. ارتباط افراد با محیط از طریق حضور در محیط، دسترسی آسان و ممکن به فضاهای پیرامون و انجام فعالیت‌ها و اقدامات اجتماعی است. در واقع دسترسی و ایجاد شرایط دسترسی افراد جامعه به امکانات شرط لازم مردم به منظور تأمین و برآورد کنش‌های اجتماعی است و این امر نشان از اجتماعی شدن می‌باشد. اجتماعی شدن یا جامعه‌پذیری بازگوکننده تمام تجربیاتی است که از طریق آن اعضای جامعه، فرهنگ جامعه خود را می‌آموزند (محسنی، ۱۳۸۴: ۱۱۷). از این طریق انسانها در جامعه می‌توانند به فعالیت و مشارکت در عرصه‌های مختلف زندگی بپردازند.

به منظور تحلیل جامعه‌شناختی وضعیت معلولین در فضاهای

روابط اجتماعی و تعامل اجتماعی فرد پس از معلولیت با محیط اجتماعی پیرامونش دستخوش تغییر و دگرگونی می‌شود

(کوزر، ۱۳۸۲: ۲۵۶).

بهینه داشته باشند (برین، ۱۹۷۱: ۴-۱۰۲).

به اعتقاد ماکس وبر، رفتار انسان زمانی کیفیت اجتماعی می‌یابد که آشکارا متضمن نیت یا مقصودی باشد. بدین معنا که افراد عامل یا کنشگران اجتماعی باید برای عملی که انجام می‌دهند، معنایی قایل باشند و به نوبه خود، رفتارشان را به سوی رفتار مشابه دیگران جهت گیری کنند. رفتار محض، یا رفتاری که معطوف به اشیاء و وضعیت مادی است، رفتارهای غیر اجتماعی هستند. از نظر وبر، انسان خردورز، مفسر، دریا بنده معانی، در موقعیت‌های گوناگون بر اساس معانی گوناگون، رفتار و کنش متفاوتی از خود بروز می‌دهد. بنابراین، کنترل رفتار او به طور کامل امکان پذیر نیست.

به نظر اتو کلاین برگ، تصورات قالبی زمینه ساز پیش داوری‌ها نسبت به گروه‌های خاصی در جامعه اند. پیش داوری مستلزم وجود مجموعه‌ای از تصورات قالبی تعمیم یافته و کاملاً ثابت است (کلاین برگ، ۱۳۷۰).

محیط شهری فضای زندگی روزمره شهروندان است که هر روز هم به صورت آگاهانه و هم ناآگاهانه قابل درک می‌باشد

بنابراین محیط شهری فضای زندگی روزمره شهروندان است که هر روز هم به صورت آگاهانه و هم ناآگاهانه قابل درک می‌باشد. این محیط در وهله اول باید توانایی پذیرش افراد و تأمین خدمات رفاهی و آسایش تمام اقشار جامعه را داشته باشد. خلاف این امر نشان از عدم توانایی و نامناسب بودن محیط شهری با افراد جامعه می‌باشد لذا از طریق مناسب سازی محیط شهری، کلیه افراد جامعه به ویژه معلولین و افراد ناتوان امکان دسترسی به محیط و فضای شهری و فعالیت در عرصه‌های مختلف زندگی را که حق طبیعی و شرط لازم برای زندگی اجتماعی انسانهاست، خواهند داشت. این امر برای افراد معلول از حساسیت و اهمیت بیستری برخوردار است. در محیط شهری گاه یک پله، یک گذرگاه باریک در شهر، یک مانع یا حتی یک سطح و کف خاکی مانع از خروج معلولین و ناتوانان جسمی و حرکتی از منزل شده که از دیدگاه اجتماعی و جامعه شناسی مانع استفاده آنها از امکانات و امتیازات فردی و اجتماعیشان در جامعه می‌گردد. این مشکل در درازمدت باعث دوری آنها از محیط پیرامون و سایر افراد جامعه شده و اولین و تأثیر گذارترین مشکل اجتماعی یعنی انزوای اجتماعی را برای آنان به ارمغان می‌آورد. بنابراین نامناسب بودن فضاهای شهری و عدم انطباق آنها با نیازها و خواسته‌های معلولین جسمی و حرکتی جامعه علاوه بر انزوای اجتماعی باعث زیانهای اجتماعی و اقتصادی زیادی برای آنها می‌گردد.

نتیجه گیری و راهکارها:

همانطور که مطرح شد معلولین جسمی و حرکتی به عنوان یکی از اقشار اقلیتی جامعه که حدود ده درصد از افراد جامعه را شامل می‌شوند، در جامعه‌ای مثل ایران با احساس عاطفی و ترحم روبرو هستند. اما جنبه منطقی و عقلانی این قضیه به فراهم نمودن شرایط مناسب به منظور سازگاری آنها با محیط پیرامونی در فضای شهری می‌باشد. به این منظور راهکارهای زیر پیشنهاد می‌گردد:

یکی از راهکارهای مهمی که برای کاهش میزان محرومیت اجتماعی و انزوای معلولین پیشنهاد می‌گردد، در وهله اول مناسب سازی محیط و فضای شهری با نیازها و خواسته‌های معلولین به منظور بازگرداندن آنها به اجتماع، زندگی و تلاش و تکاپو در عرصه‌های مختلف می‌باشد. این امر در نهایت باعث افزایش میزان آگاهی اجتماعی آنها در سایه ارتباط منطقی و افزایش و تقویت مشارکت اجتماعی و عمومی آنها در امور مربوط به جامعه می‌گردد. از راهکارهای دیگر تغییر نگرش مردم یک جامعه نسبت به معلولین و جایگاه اصلی آنها در جامعه می‌باشد که تز برابری فرصتها برای ناتوانان می‌تواند در این مورد کاربرد داشته باشد.

مدیریت شهری باید در راستای آرامش و امنیت و رفاه معلولین جسمی و حرکتی محله‌هایی را تعبیه کند که رفت و آمد معلولین با مانعی روبرو نگردد. این امر نیازمند نوعی برنامه ریزی نوآورانه و خلاق در زمینه مسائل شهری می‌باشد.

اما هلاندر در تحلیل‌های خود اعتقاد دارد که در رابطه و برخورد مردم با ناتوانان و معلولین دوره‌هایی چون حذف یا ریشه کنی، نگهداری در نوان خانه‌ها، دوره مراقبت پیشرفته، دوره تداخل و مشارکت اجتماعی در جامعه و دوره خودشکوفایی یا خود گردانی و قادر سازی ارائه می‌دهد (هلاندر، ۱۹۹۶). اگر این نظریه بر اساس نظریه‌های نیاز مازلو مورد بررسی قرار گیرد، بر این اساس مراحل اعتلا و ارتقای برخورد مناسب با معلولین در دوره‌های تداخل و خودشکوفایی می‌باشد که هم زمینه افزایش اعتماد به نفس معلولین و هم زمینه تقویت ارتباط اجتماعی بیشتر آنها را با افراد جامعه فراهم می‌کند (کمالی، ۱۳۸۳: ۴۷).

از دیدگاه جامعه شناسی شهری مهمترین فرایندهای محیط‌شناسی که افراد یک شهر در طی مراحل زندگی با آن مواجه هستند و باعث مشارکت و یا عدم مشارکت آنها و نیز ارتباط اجتماعی آنها در جامعه می‌گردد، عبارتند از:

- فرایند گرایش به جدایی که در شهرهای بزرگ در حال وقوع است. این امر نشانگر عدم توزیع امکانات برای کلیه افراد جامعه شهری از یک طرف و نیز عدم آسایش و آرامش اقلیتی از افراد مثل معلولان از طرف دیگر می‌باشد.

- فرایند تمرکز، که بازگو کننده تمرکز محلی فعالیت‌های مشخص برخی از افراد در یک فضای شهری می‌باشد. در این مورد معلولین از جمله افرادی هستند که در صورت تمهید مناسب و ایده آل شرایط و امکانات از طرف مدیریت شهری می‌توانند از این امکانات استفاده

منابع:

-آدام، فیلیپ و کلودین و هرتسلیک (۱۳۷۶)، جامعه شناسی بیماری و پزشکی، ترجمه لورانس، دنیا کتبی و مرتضی کتبی، تهران، نشر پاورداران.
-کلاین برگ، اتو (۱۳۷۰)، روانشناسی اجتماعی، ترجمه علیمحمد کاربان، تهران، نشر اندیشه.
-کلدی، علیرضا (۱۳۷۹)، بررسی نگرش مردم نسبت به معلولین، فصلنامه علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، شماره ۱۱ و ۱۲.
-کمالی، محمد (۱۳۸۳)، حقوق بشر و ناتوانی (معلولیت)، فصلنامه رفاه اجتماعی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، شماره ۱۳.
-کوزر، لوئیس (۱۳۸۲)، زندگی و اندیشه بزرگان جامعه شناسی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، انتشارات علمی.
-محسنی، منوچهر (۱۳۸۴)، مقدمات جامعه شناسی، تهران، نشر دوران.
-Braun, D.D (1971), Sociology, Nebraska Cliff.
- Helander, E (1996), Preyvice and Dignity, UNDP, Neww York.
- Moeie, R.R (1968), Urban Sociology, Neww York.
- Oliver, G (1975), Ecology Humane , Paris, P.U.F

مدیریت اجرایی طرح مناسب سازی فضاهای شهری برای معلولان و افراد کم توان

□ مهندس علی اصغر اکبر زاده

کارشناس مدیریت امداد و سوانح

جهانی بیاندیشیم، منطقه ای عمل کنیم

مقدمه

به نام خداوند مهربان که قادر است به تمام ناتوانی‌ها توانایی بخشد. آدمیان تجلی عشق خداوندند، پس به جز عشق او نمی‌یابند و با تمام ناتوانی‌های ظاهری توانمندند به عشق او.

به گفته گاندی: «در طول تاریخ، پیروزی همواره با طریقت عشق و حقیقت بوده است، پس می‌آموزیم عشق و حقیقت را که با تمام ناتوانی‌ها به نهضت حقیقت ببیندیم و می‌آموزیم معجزه عشق را که به توانایی، کامیابی، شفا و سلامت درآییم.»

بدیهی است وقتی که جسم شهر دچار معلولیت باشد، جان آن به سردرگمی و آشفته حالی گرفتار می‌شود. شهر کنونی ما معلول است و از این رهگذر نمی‌تواند به خواسته‌های روح خویش، جامعه درون آن، جواب گوید. وجود کاستی‌های کالبدی فراوان در شهر کنونی، عملاً استفاده مفید از فضاهای شهری را نه تنها به حداقل رسانیده، که در بسیاری موارد غیر ممکن ساخته است. بحرانی شدن مسأله در این است که آن بخش از جامعه که به سبب ناتوانی جسمی - حرکتی، عملاً از استفاده از فضاهای شهری محروم گشته است، علت را نه در معلول بودن شهر که در معلول بودن خویش جستجو می‌کند و خود را از نزدیک شدن به این فضاها باز می‌دارد.

اما آن چه مسأله استفاده از فضاهای شهری را حساسیتی خاص می‌بخشد، این است که این فضاها چونان سدی غیر قابل عبور در مقابل بخش دیگر جامعه که همان سالمندان، خردسالان و معلولان جسمی - حرکتی، ذهنی، نابینایان و ناشنوایان هستند و تلاش در پنهان کردن خویش دارند پدیدار می‌گردد و ما در این بین به دنبال عدالت گمگشته میان افراد سالم و معلول جامعه هستیم. آیا جامعه کنونی مصداق عدل علی (ع) است؟

اگر دین اسلام برای هر دردی از انسان درمانی دارد، بایستی بتوان درمان معلولیت‌ها را نیز در توصیه‌ها و احکام آن یافت. پس چرا در وضع موجود؛ این درمان برای ما آشکار نیست؟ از طرف دیگر ما همواره خود را فردی مسلمان و دارای اعتقادات خاص اسلامی و مقید به چهارچوب عقیدتی شیعه دوازده امامی که می‌دانیم همچنان که امیرالمومنین علی (ع) می‌فرماید: «از کسانی مباش که بدون عمل صالح به آخرت امیدوار است، سخن بسیار می‌گوید اما کردار خوب او اندک است، به نفع خود و زبان دیگران حکم می‌کند اما هرگز به نفع دیگران و بر زبان خود حکم نخواهد کرد، حق خود را به تمام می‌گیرد اما حق دیگران را به کمال نمی‌دهد.» بیایید گوینده بی عمل نباشیم. جنگ تحمیلی سبب گشته است که بخشی از فعال ترین جوانان کشور دچار معلولیت گردند، نیز شمار معلولیت‌های ناشی از تصادفات سه برابر مرگ و میرهای آن است. به گفته آقای مکارم معاون توانبخشی سازمان بهزیستی کشور سالانه حدود ۲۱ هزار مورد مرگ و میر در کشور به علت تصادفات روی می‌دهد که معلولیت‌های ناشی از این تصادفات دست کم سه برابر مرگ و میرهاست. به عبارت دیگر، قابل توجه مسؤلان ذی ربط برای سامان دهی به وضع جاده‌های برون شهری، اینان نه به خاطر معلول بودن خویش که به سبب معلول بودن شهر از فعالیت، کار، زندگی و استراحت در فضای شهری باز می‌مانند. نابسامان بودن فضاهای شهری و عدم انطباق آن با نیازها و خواسته‌های این گروه علاوه بر منزوی کردن آن‌ها باعث می‌شود تا در بلند مدت خسارت‌های اجتماعی - اقتصادی عظیمی بر کشور وارد آید.

با توجه به آنچه آمد بر آن شدیم تا در آستانه بازسازی‌های عظیمی که رویاروی مملکت قرار دارد، مسأله فضای شهری و معلولان را در سطح گسترده و بسامان نمودن شهر معلول را مطرح کنیم. بی تردید اصول و ضوابط مطروحه در این مجموعه علاوه بر

مناسب سازی وضع موجود، برنامه ریزی و طراحی شهری در بازسازی را مدنظر داشته است و نیاز بدان دارد که مورد دقت نظر خاص واقع شده، و از حساسیتی خاص برخوردار گردد.

به راستی در این میان چه کسی مسئول است؟

کدام ارگان و یا سازمان پاسخ گوی نیازهای اساسی این قشر از جامعه می باشد؟

تا امروز چه عملکردی در جهت رفاه حال این عزیزان در بهر مندی از حداقل امکانات جامعه صورت گرفته است؟ صرف برپایی جلسات، همایش ها و طرح مشکلات، به نتیجه ای نخواهیم رسید. چرا که گفته اند: دو صد گفته چون نیم کردار نیست. آیا هدف از تشکیل این قبیل سمینارها لزوماً قرائت مشکلات است؟

آیا حقیقتاً نمی دانیم مشکل کجاست و یا با نیاندیشیدن به صورت مسأله خود را از دغدغه یافتن راه حل، معاف می کنیم؟ دور از انصاف است اگر این اثر گرانی را که در راه پاسداری از این مرز و بوم جان خود را در طبق اخلاص گذاشتند و هموطنانی که بر اثر تصادف و یا به طور مادر زادی دچار معلولیت هایی گشته اند را به فراموشی بسپاریم. امروز ما در برهه ای از زمان قرار گرفته ایم که می بایست به ارائه آمار در رابطه با همکاری سازمان ها و نهادهای دولتی و خصوصی برای مرتفع نمودن معضل یاد شده بپردازیم. تا کنون چه اقداماتی صورت گرفته است؟ سازمان های ذیربط در اجرای آیین نامه های مصوب شده در رابطه با مناسب سازی فضای شهری چه آماری ارائه نموده اند؟ ما حاصل مباحث مطرح شده در همایش ها و جلسات سابق بر این چه بوده است؟ برای یک بار هم که شده با توجه به مسؤولیت محوله و پست سازمانی خود صادقانه پاسخ گوییم.

هرگونه سهل اندیشی در این مورد نه تنها شهرهای معلول کنونی را به حال خود رها خواهد کرد، که باعث به وجود آمدن شهرهای معلول جدید نیز خواهد شد، که نتیجه غایی آن رها کردن بخش عظیمی از نیروهای پویایی است که جامعه مدیون آنان است.

مشکلات و موانع موجود در شبکه دسترسی پیاده شهری و عدم تداوم حرکت راحت در مسیرهای پیاده، برای افراد مختلف ایجاد اشکال می نماید. افراد سالخورده، مادرانی که کودکان خود را در کالسکه حمل می کنند و معلولان با وسایل کمکی یا صندلی چرخدار، از قطع پیوستگی حرکت، در راسته پیاده رو، دچار مشکل گشته و گاه از حرکت باز می ایستند.

گاه یک پله، یک گذرگاه باریک و یا یک کف خاکی، از جمله عوامل بازدارنده خروج معلولان از منزل به شمار می روند و همین مسأله عمده ترین عامل انزوای آنان است. رفع این موانع از پر اهمیت ترین اقداماتی است که ضامن مشارکت هر چه بیش تر معلولان در امور مربوط به جامعه خودشان خواهد بود.

با در نظر گرفتن وضعیت کوچه، پیاده رو، پل ارتباطی بین پیاده رو و خیابان و خط کشی عبور عابر پیاده، ورودی بیمارستان ها، مدرسه ها و مراکز آموزشی مشکلات مسیر حرکت پیاده این عزیزان مشخص می شود. بررسی وسایل حمل و نقل عمومی و تطبیق آن ها با نیازهای افراد معلول، حرکت سواره عمومی را مطرح می نماید. تلفن عمومی یکی از وسایل ارتباطی شهر است که برای معلولان به دلیل عدم امکانات حرکتی در مقایسه با افراد عادی بیش تر مورد

استفاده قرار می گیرد، بنابراین باید پاسخگویی شرایط خاص آنان باشد. و نهایتاً محل توقف اتومبیل، نقطه پایان حرکت سواره و ورود او به مسیر پیاده، جنس کف و نوع کفپوش تمامی مسیرهای ارتباطی پیاده ذکر شده، به دلیل تأثیری که در حرکت معلولان دارد، باید مورد توجه قرار گیرد.

با انطباق این معیارها با مسائل شهری، ضرورت طراحی محیط شهری متناسب برای معلولان جسمی - حرکتی مشاهده می گردد. مقایسه مشکلات موجود با ضوابط، معیارها و متناسب کردن آن ها با وضع مطلوب، ارائه راه حل های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت را می طلبد.

مناسب سازی فضای زندگی معلولان و افراد کم توان

الف) فضاهای شهری
ب) فضاهای منازل

الف) فضاهای شهری

موانعی که در تحرک بین قسمت های مختلف محیط خارج از خانه مشکل ایجاد می کند، با خواسته های جهت یابی و دسترسی معلولان تعارض به بار می آورد. مشکلاتی که به وجود می آید غالباً از حرکت میان بناها، در خیابان ها، گذرگاه ها، پیاده روها و امثال آن ها ناشی می شود. چون موقعیت فرد معلول با توسعه همه جانبه کشور ارتباط کامل دارد و راه حل مسائل و مشکلات در کشورهای در حال توسعه تا حد زیادی با ایجاد شرایط بین المللی مناسب برای توسعه سریع تر اجتماعی و اقتصادی آنان فراهم می شود؛ از این رو استقرار نظم نوین اقتصاد بین المللی با اجرای اهداف برنامه اقدام جهانی برای معلولان مصوب سی و هفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد رابطه مستقیم دارد. یادآور می شویم که در سال ۱۹۸۱ از طرف مجمع عمومی سازمان ملل متحد به عنوان سال جهانی برای معلولان اعلام شد و در باره ی موضوع مشارکت و برابری کامل - فرصت ها تصمیم گرفته شد، که توانبخشی حدود ۴۵۰ میلیون تن از جمعیت جهان که نوعی اختلال جسمی یا روانی یا حرکتی دارند تقویت شود.

ب) فضاهای منازل

به وجود آوردن شرایط استقلال فردی معلولان در محیط مسکونی و ایجاد زمینه برای قرار دادن معلولان در کنار خانواده به عنوان یک عضو فعال، از راه به کار گرفتن تمهیدات معماری و تجهیزات لازم میسر خواهد بود.

متأسفانه باید گفت که مشکلات و موانع معماری مسکن معلولان مزید بر مشکلات موجود وضعیت مسکن می باشد. بیشتر منازل که در مالکیت خانواده، فرد معلول است به دلیل نداشتن آگاهی کافی برای انطباق فضای مسکونی با نیازهای معلولان، مشکلاتی را بر سر راه فرد معلول قرار می دهد. در برخی از منازل نیز به دلیل محدودیت های مالی، فرد مالک هیچ گونه تجهیزاتی را برای فرد معلول عضو خانواده ی خود، فراهم نمی کند.

در مسکن های اجاره ای نیز به دلیل تنگناهای اقتصادی، خانواده به اجبار و بدون در نظر گرفتن مشکلات و محدودیت های فرد معلول،

را نصیب معلول می‌سازد. تهیه وسایط نقلیه و وسایل کمکی پزشکی، با دگرگونی مناسب در آن برای معلول به گونه‌ای که موجبات تحرک معلول را فراهم سازد یکی از جنبه‌های مهم توان بخشی است، که در اجراء و پیاده نمودن این مقوله معاونت‌های توان بخشی جمعیت هلال احمر، سازمان بهزیستی و بنیاد جانبازان اساسی ترین نقش را ایفا می‌کنند.

برابری فرصت‌ها

دستیابی بیش تر به محیط به این معنی است که محیط برای نیازهای همگان ایمن تر و سازگارتر باشد. به منظور بهره‌مندی یکسان معلولان از موقعیت‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و همتراز بودن فرصت‌ها با افراد سالم در جامعه، از سوی سازمان‌های دولتی یا کارگزاران عمومی یا خصوصی ضوابطی صادر می‌شود ولی کاربرد و شرایط آن‌ها بر اساس موقعیت سازمان صادر کننده فرق می‌کند. از این رهگذر تلاش بر آن است تا ضوابط و معیارها و دستورالعمل‌ها تا حد ممکن قابل انجام گردد و با حیطه‌ی اختیارات و مسؤولیت‌های سازمان‌های ذیربط انطباق داشته باشد. آن‌چه می‌ماند به کار گرفتن دستورالعمل‌ها از سوی مراجع اجرایی و تکمیل آن‌ها از سوی مراجع آموزشی است که با تشکیل کمیته‌هایی متشکل از سازمان‌های مربوطه می‌توان در جهت تحقق این امر گام برداشت. اجرای برنامه اقدام جهانی برای معلولان و توسعه آتی آن، باید با معلولان و سازمان‌های مرتبط با آنان به مشورت گذاشته شود. برای این منظور هر گونه تلاش برای تأسیس مراکز ذکر شده در طرح پیشنهادی برای معلولان در سطح‌های شهرستان‌ها و استان‌های کشور باید تقویت شود.

از این رهگذر مؤسسه یا سازمان متولی اجرای این سه مقوله (پیشگیری، توان بخشی و برابری فرصت‌ها) نیازمند یاری همه‌ی ارگان‌ها و سازمان‌ها اعم از دولتی و غیر دولتی می‌باشد.

طرح پیشنهادی

تأسیس سازمان یا مؤسسه، کمیسیون، کمیته و یا اختصاص معاونت معلولان در زیر مجموعه چارت سازمان‌های دولتی که متولی سیاست گذاری و مدیریت در سطح کلان کشوری و اجرای قطعی آن در سطح شهرستان تبریز باشد.

اهداف کلی از ارائه طرح

- ۱- به چالش طلبیدن وضع موجود و ایجاد تغییر به منظور نوآوری و خلق فرصت‌های بهبود و مناسب سازی فضای شهر در جهت رفاه حال معلولان جسمی- حرکتی.
- ۲- طراحی چهارچوبی برای درک وضعیت اقدامات انجام شده، حذف دوباره کاری‌ها و تشخیص انحرافات.
- ۳- ترغیب تمامی سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و خصوصی به یافتن راه حل‌های بهبود.
- ۴- مشارکت کامل افراد معلول در زندگی اجتماعی و توسعه کشور و ترویج برابری حقوق آنان.
- ۵- برابری فرصت‌ها در سطح کل جامعه.
- ۶- فرهنگ سازی و افزایش مشارکت ملی.

منزلی را انتخاب می‌نماید که بتواند از عهده‌ی پرداخت اجاره آن برآید، پس از کوتاه‌زمانی در می‌یابد که با مشکلات عدیده‌ای به ویژه برای فرد معلول، روبرو هستند. فضای مسکونی موجود، چه در دل ساختمان‌های کهن شهری و چه در ساخت و سازهای جدید نه تنها برای معلولان که برای غیر معلول نیز دشواری آفرین هستند و نیاز به مناسب سازی دارند. یکی از راه حل‌های پیشنهادی در جهت بهبود وضعیت معلولان اختصاص طبقات اول و یا همکف منازل مسکونی و آپارتمان‌ها به سکونت آن‌ها و تنظیم این طرح در قالب قانون و اجرای آن توسط وزارت مسکن و شهرسازی است. با توجه به طیف وسیع معلولان جسمی- حرکتی، ذهنی از خردسالان تا کهنسالان از افرادی که دشواری حرکتی دارند تا استفاده کنندگان از صندلی چرخدار، می‌توان به سادگی دریافت که محل‌های سکونتی که به وسیله مهندسان معماری، طراحی می‌شود تا چه اندازه نیازهای این بخش عظیم از جامعه را نادیده گرفته است و تا چه حد آموزش معماری ما در مقوله‌ی مسکن به دور از واقعیت‌هایی است که این بخش عظیم از جامعه بدان نیاز دارند.

عبارتی که در برنامه اقدام جهانی برای معلولان ذکر شده است عبارت‌اند از:

پیشگیری

معیارهای کاهش معلولیت و عقب ماندگی از اهمیت شایانی برخوردار است و در صورت امکان باید به آن‌ها اولویت داده شود. سازمان جهانی بهداشت، پیشگیری را در سه سطح مختلف تعریف می‌کند مرحله‌ی اول پیشگیری: شامل تمام اقداماتی است که برای کاهش وقوع اختلال به عمل می‌آید.

مرحله‌ی دوم پیشگیری: به کلیه اقداماتی اطلاق می‌شود که از تبدیل اختلال به معلولیت جلوگیری می‌کند.

مرحله‌ی سوم پیشگیری: تمام اقداماتی را شامل می‌شود که تبدیل معلولیت به عقب ماندگی را کاهش می‌دهند.

معیارهای پیشگیری ممکن است علاوه بر برنامه‌های اولیه‌ی بهداشتی، آموزش و پرورش، قوانین و کنترل‌های کاربردی، طراحی مناسب بناها و فضاهای شهری و تمهید زیر بنای مؤثر را نیز در برگیرد. قانون گذاری می‌تواند نقش بسیار ارزنده‌ای در پیشگیری از معلولیت در خانه، محل کار یا در راه‌ها ایفا کند و موجب شود تصادفات کاهش یابد و از این راه معلولیت نیز کم تر شود. ولی، برای این که این کار مؤثر باشد، نظارت نظام اجرایی کارآمدی لازم است.

در این راستا وزارت بهداشت و درمان مسؤول اجرای طرح‌هایی در زمینه پیشگیری می‌باشد و به وظایف خود مانند از بین بردن بیماری فلج اطفال و مانند آن مبادرت ورزیده است.

توان بخشی

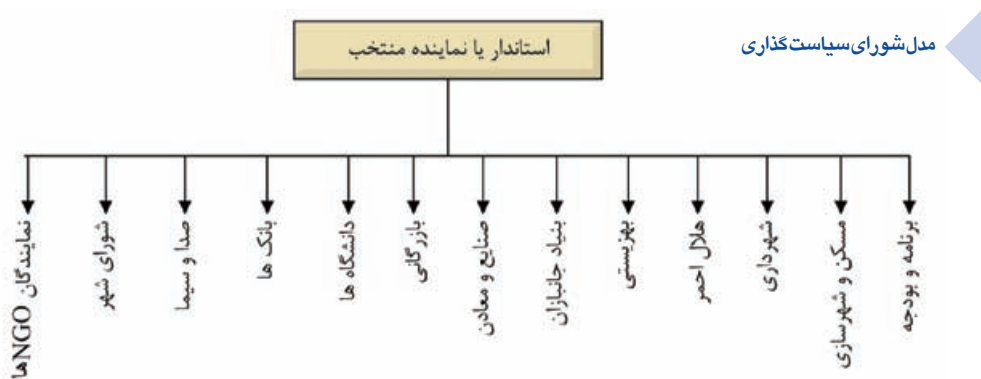
متوسل شدن به این مرحله نشانه‌ی قصور و کوتاهی است. قصور در پیشگیری، در تشخیص و درمان به موقع وضعی که به معلولیت منجر شده است. توان بخشی جنبه‌ای از معلولیت است که از هر حیث با نیاز به آموزش و تهیه وسایل کمکی پزشکی و... همراه است بسیاری از کشورها پیش از این به نگهداری معلولان در آسایشگاه نظر داشته‌اند. این سیاست اکنون دستخوش تغییر شده است و تلاش بر آن است که معلولان در جامعه جذب شوند. واداشتن معلولان به تحرک شاید معیاری باشد که بیش ترین نفع

ارکان طرح پیشنهادی

الف) شورای سیاست گذاری: ریاست آن را استاندار محترم شهرستان تبریز و معاونان منتخب از طرف ایشان عهده دار خواهند بود. دیگر اعضاء مرکب از مدیران، متخصصان و صاحب نظران از سازمان های: برنامه و بودجه، مسکن و شهرسازی، شهرداری، جمعیت هلال احمر، بهزیستی، بنیاد جانبازان، صدا و سیما، صنایع و معادن، سازمان بازرگانی، دانشگاهها، بانکها، شورای شهر، جامعه پارaplزی، جامعه معلولان، جامعه نابینایان و ناشنویان است.

وظایف

اجرای قوانین مصوب هیأت دولت و تصویب و اجرایی کردن آیین نامه های مورد نیاز با توجه به شرایط موجود تفویض اختیارات و مشخص نمودن مسؤولیتها، نظارت بر همه امور مربوطه و تنظیم آئین نامه ای در خصوص تفویض اختیار به کمیته نظارت در رابطه با حفظ و نگهداری و در صورت لزوم بازسازی مکان های مورد بحث در خصوص موضوع مناسب سازی فضای شهری طبق ضوابط معین.

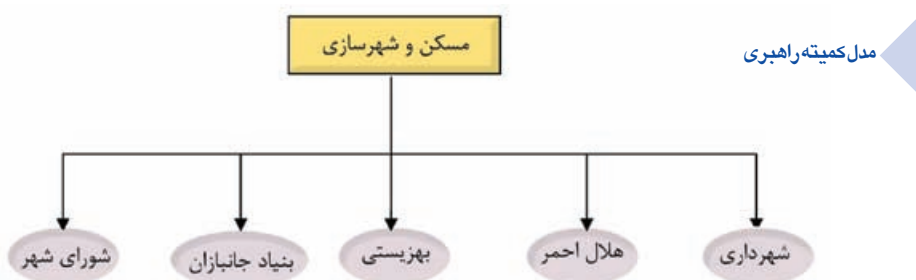

ب) کمیته راهبری

ریاست آن را وزارت مسکن و شهرسازی به عهده دارد و دیگر اعضاء مرکب از نمایندگان از سازمان های: شهرداری، هلال احمر، بهزیستی، بنیاد جانبازان و شورای شهر است.

وظایف

جهت دهی در پیاده نمودن لوایح و آئین نامه های تصویب شده در شورای سیاست گذاری با در نظر گرفتن ضوابط تعیین شده در این شورا و تطبیق آن با استانداردهای موجود.

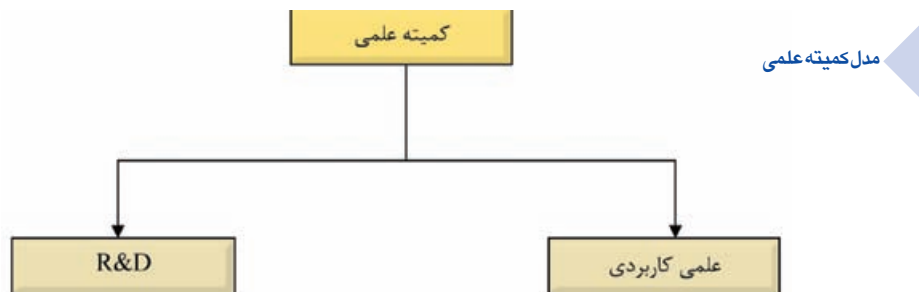

ج) کمیته علمی

اعضای این مجموعه مرکب از: متخصصان از وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان بهزیستی، جمعیت هلال احمر، بنیاد جانبازان، دانشکده های فنی مهندسی، عمران، توانبخشی، علوم اجتماعی و شورای شهر انتخاب خواهند شد.

وظایف

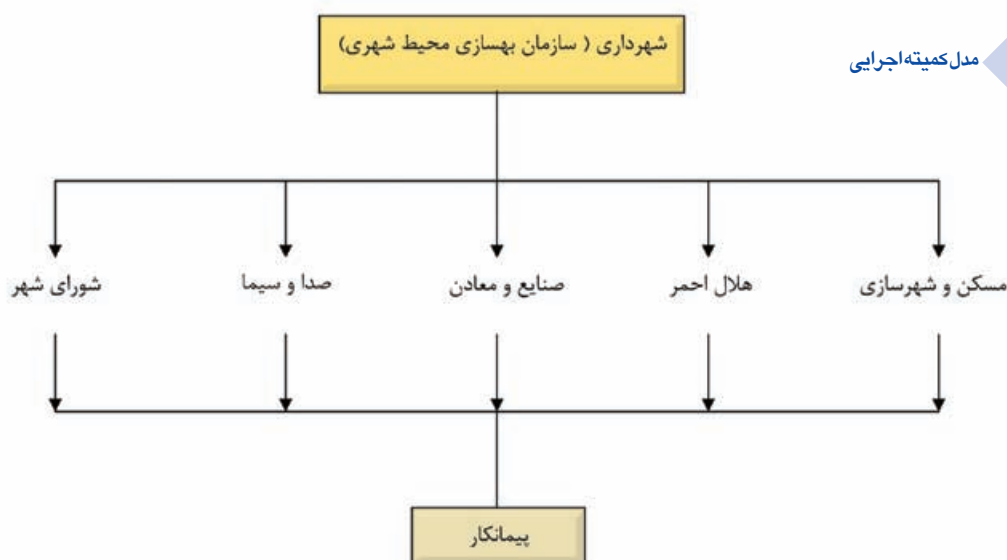
تحقیق و توسعه، تعیین استانداردها و ضوابط مورد نیاز و لازم الاجرا در مناسب سازی فضای شهری و منازل و نیز انجام تحقیقات کاربردی برای بهبود وضعیت.

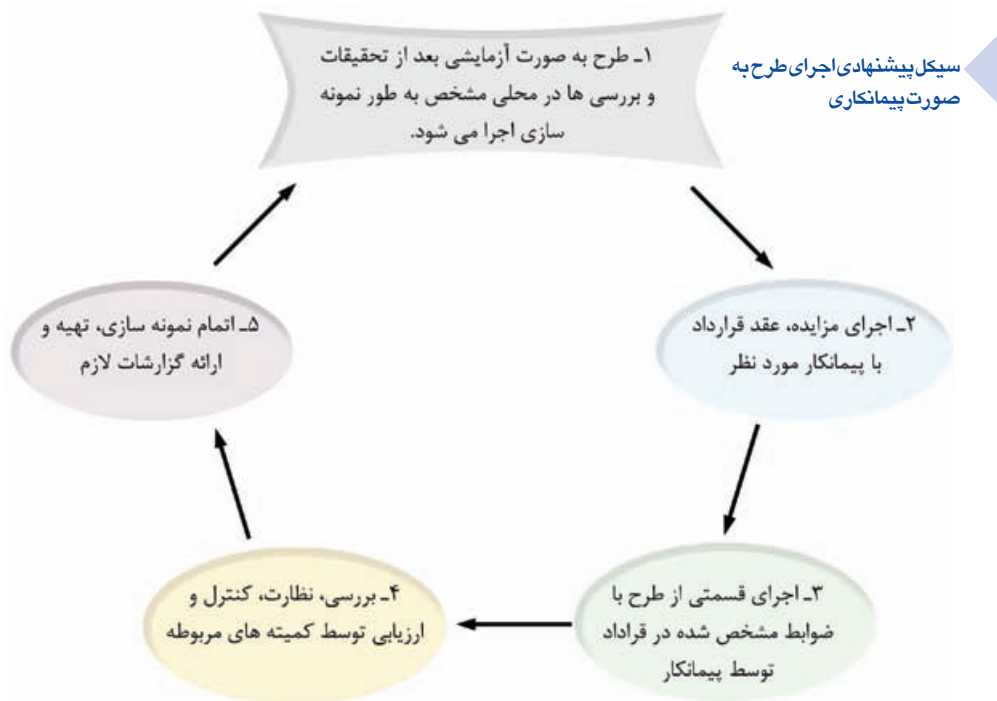
□ اعضای کمیته علمی از بین سازمان های فوق الذکر انتخاب خواهند شد.

د) کمیته اجرایی
 ریاست آن به عهده شهرداری (سازمان بهسازی محیط شهری) می باشد و دیگر اعضای مرکب از نمایندگان از سازمان مسکن و شهرسازی، جمعیت هلال احمر، صنایع و معادن، صدا و سیما و شورای شهر می باشد.

وظایف
 اجرای قطعی طرح در سطح شهر و منازل شهری لحاظ نمودن ضوابط تعیین شده در آیین نامه های مصوب شورای سیاست گذاری و تنظیم شده در کمیته علمی.

توضیح
 در چگونگی اجرای این طرح لازم است نکاتی مدنظر قرار گیرد از جمله همکاری پی گیر و جدی بخش خصوصی و همراه نمودن آن با نهادها و سازمان های دولتی. چرا که در صورت لازم الاجرا شدن طرح توسط نهادهای دولتی پیش بینی می شود انجام آن نظیر آیین نامه های گذشته را کد باقی بماند نیز اگر مسئولیت را انحصاراً به بخش خصوصی واگذار نمایند. مسائل سوددهی و بعد مالی قضیه اهمیت بیش تری پیدا می کند و در راستای تحقق اهداف بخش خصوصی پیش می رود که یا گران تمام می شود و یا مقرون به صرفه نخواهد بود. ولی چنانچه تلفیقی از این دو مجموعه در کنار هم به وجود آید محرک مناسبی در اجرای درست طرح خواهند بود.

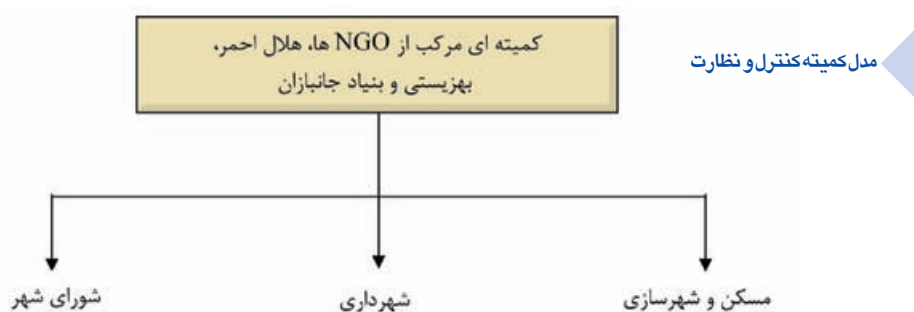
– تأیید و یا عدم تأیید نحوه‌ی اجرای طرح توسط پیمانکار از طریق کمیته به پیمانکار منعکس خواهد شد به عبارتی نظر نهایی در زمینه ادامه و یا متوقف نمودن عملیات توسط کمیته اجرایی ارائه می گردد نه به صورت انفرادی.

وظایف

کنترل تمامی مراحل اجرایی و تطبیق با اصول و استانداردها و در صورت مشاهده انحرافات صدور دستور توقف عملیات به مجری طرح و گزارش به کمیته‌های ذیربط. این کمیته طبق آیین نامه‌های مصوب در شورای سیاست گذاری مسؤولیت حفظ و نگهداری، تعمیر و بازسازی مکان‌ها مورد بحث در موضوع آیین نامه فوق را نیز به عهده خواهد داشت.

۵) کمیته کنترل و نظارت

اعضای این کمیته مرکب از سازمان مسکن و شهرسازی، شهرداری، بهزیستی، هلال احمر، بنیاد جانبازان، شورای شهر و NGOها است.

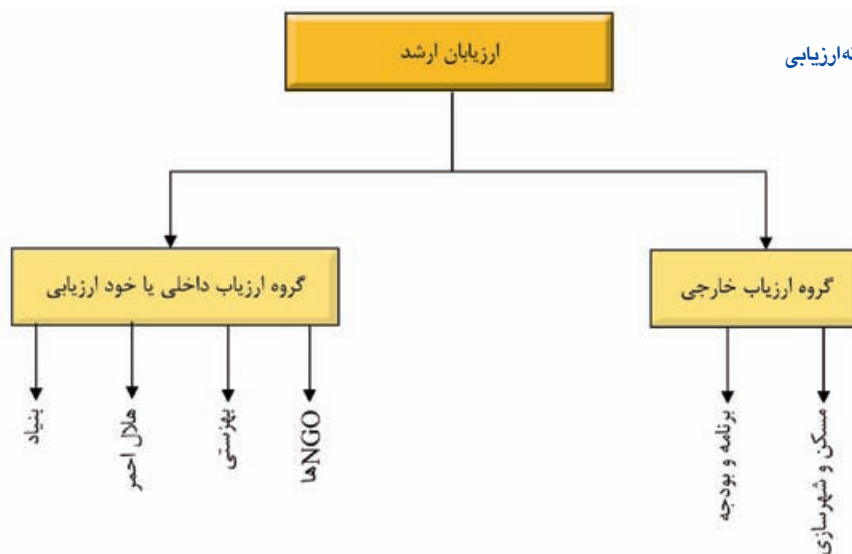
و) کمیته ارزیابی

مرکب از ۵ یا ۷ نفر ارزیاب ارشد منتخب از نمایندگان وزارت کشور و سازمان مسکن و شهرسازی است که ریاست مجموعه را عهده دار می‌باشند. دیگر اعضا در دو گروه ارزیاب خارجی و داخلی که براساس رویه‌ها و معیارهای تعیین شده توسط کمیته علمی از بین افراد دارای تحصیلات دانشگاهی و متخصصان غیر ذی نفع، با سابقه و باتجربه در امور اجرایی و مدیریتی انتخاب می‌شوند.

توضیح

گروه ارزیاب خارجی با نگرانی امور اجرایی مربوط به مناسب‌سازی فضای شهری و منازل را عهده دار است و گروه ارزیاب داخلی گزارش‌های عملکرد داخلی سازمان را تهیه می‌نمایند و در نهایت نتیجه را از طریق ارزیابان ارشد به کمیته مرکزی در وزارت کشور منعکس می‌نمایند.

مدل کمیته ارزیابی

کمیته ارزیابی

سازمان‌ها همواره علاقه دارند ارزیابی کنند که چگونه هستند، زیرا چنین تصور می‌شود که اگر بدانیم چگونه ایم بهتر می‌توانیم برای آینده برنامه ریزی کنیم و تصمیم بگیریم که چگونه باشیم. یکی از بهترین روش‌های ارزیابی سازمانی، خود ارزیابی است.

تعریف خود ارزیابی

خود ارزیابی، یک بازنگری منظم، سیستماتیک و جامع از فعالیت‌های سازمان و نتایج آن است. این فرآیند به مجموعه و یا سازمان اجازه می‌دهد به طور شفاف نقاط قوت و حوزه‌های نیازمند بهبود* (= نقاط ضعف) را شناسایی کند. از طریق سیستم خود ارزیابی می‌توان سازمان را به شیوه‌ای هماهنگ و منسجم در سطح خرد و کلان ارزیابی نمود. قابل ذکر است این سیستم می‌تواند در قسمتی از سازمان یا کل آن انجام شود و در قدم اول باید تعهد لازم در مدیریت ارشد سازمان برای انجام خود ارزیابی وجود داشته

باشد و از راه اعمال این سیستم در صورت عدم اجرای درست با تشکیل تیم‌های بهبود و تخصیص منابع مورد نیاز، اقدامات اصلاحی انجام می‌شوند.

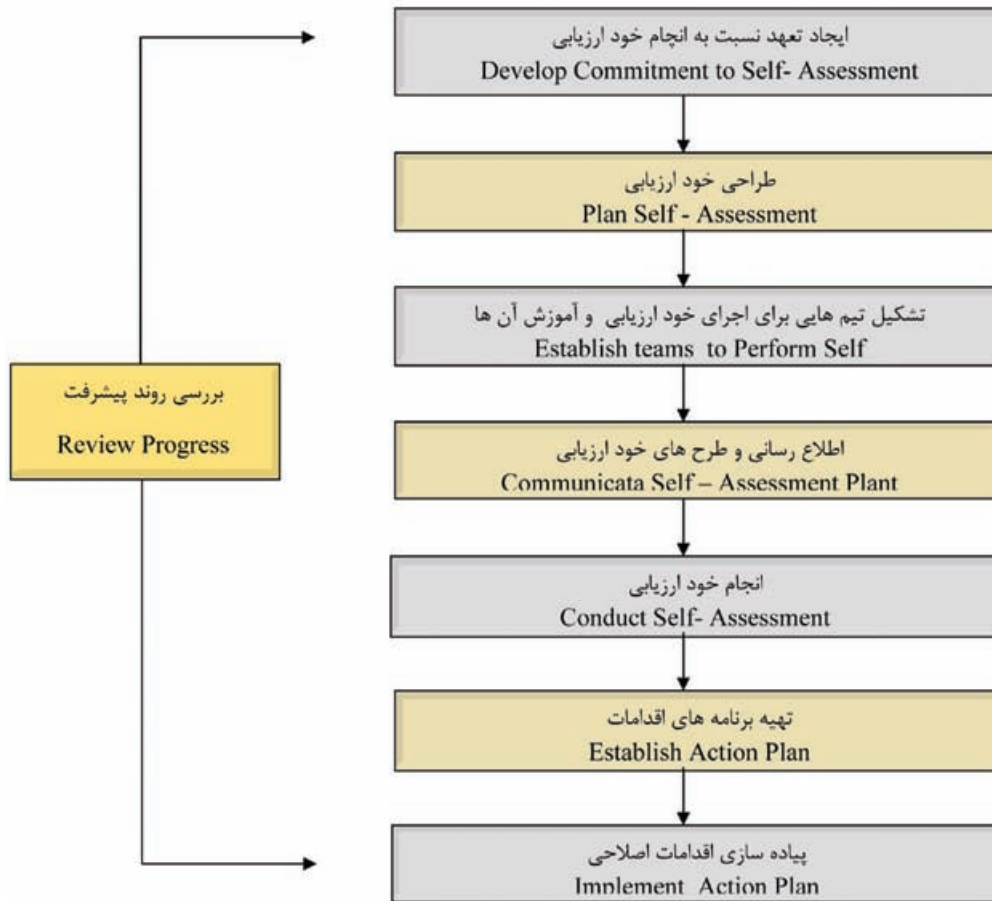
هدف اصلی از تأکید بر خود ارزیابی سازمانی، ترویج این عقیده است که خود ارزیابی یک فرآیند کلیدی برای انجام بهبود است. دست یابی به اجماع در سازمان باعث فراهم آمدن محیطی برای بحث و حل مسائلی می‌شود که سازمان با آن روبرو است و سبب ایجاد مشارکت و تعهد، در بازیگران کلیدی سازمان می‌گردد. تشخیص نقاط قوت و فرصت‌های بهبود کمک می‌کند که فعالیت‌های الگو برداری، روی حوزه‌هایی متمرکز شود که بیشترین منافع را برای سازمان دارند.

در نهایت خود ارزیابی یک سازوکار قدرتمند برای اجرا و پشتیبانی فعالیت‌های بهبود در سازمان است. تجزیه و تحلیل به تغییرات سودمند منجر نخواهد شد، مگر این که برنامه‌های عملی بهبود به طور کامل و با حمایت مداوم تیم مدیریت مسؤؤل انجام خود ارزیابی، اجرا شوند.

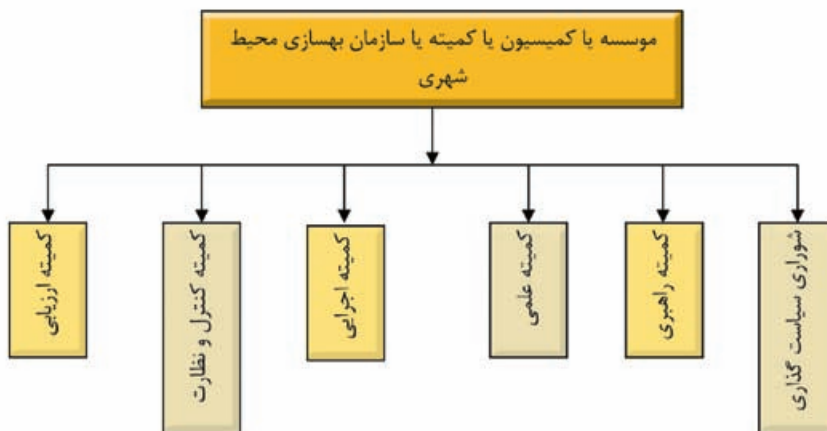
* اضافه می‌نمایند در این مبحث به جای استفاده از اصطلاح نقاط ضعف به دلیل بار معنایی منفی، اصطلاح حوزه‌های نیازمند بهبود به کار برده می‌شود.

فرآیند خود ارزیابی

شماتیک طرح پیشنهادی

مردم از برقراری تماس و روابط شخصی با معلولان اجتناب می‌کنند. تعصب و تبعیض که بر معلولان تأثیر می‌گذارد و میزانی که آنان را از مرادوات عادی اجتماعی باز می‌دارد، برای بسیاری از آنان مشکلات روانی و اجتماعی به بار می‌آورد. بیش تر صاحبان حرف و کارکنان دیگر خدمات که با معلولان در تماس اند، نیروی بالقوه آنان را در امر مشارکت در تجارب اجتماعی تشخیص می‌دهند و از این رو نمی‌توانند معلولان را با سایر گروه‌های اجتماعی تلفیق و یکپارچه نمایند. به علت وجود چنین موانعی، غالباً برقراری رابطه‌ای نزدیک و صمیمانه با افراد سالم برای معلولان غیرممکن یا دشوار است. با توجه به آگاهی کمی که در باره‌ی جایگاه معلولان در فرهنگ‌های مختلف موجود است که به نوبه‌ی خود گرایش و الگوهای رفتاری را مشخص می‌کند، نیاز به پژوهشی احساس می‌شود تا جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی معلولیت را مدنظر قرار دهد. این مطلب دورنمای قابل فهمی از روابط افراد سالم و معلول را در فرهنگ‌های مختلف نشان می‌دهد. در این میان رسانه‌های ارتباط جمعی (اعم از روزنامه، مجله، نشریات و...) بالاخص صدا و سیما عوامل بسیار مهمی در اشاعه فرهنگ و فرهنگ سازی می‌باشند. در این خصوص تهیه و تنظیم برنامه‌هایی در جهت ارتقاء سطح فکری و ارائه آموزش‌های مستقیم و غیر مستقیم به افراد سالم جامعه در مورد چگونگی برخورد و برقراری ارتباط اجتماعی با معلولان از وظایف سازمان صدا و سیما است که امید است در آینده با دقت نظر کافی و تعیین شاخص‌های اجتماعی مربوط به آموزش همگانی، کمبود چنین برنامه‌هایی مرتفع گردد.

- دانشگاهها

همراهی و همدلی مسؤولان دانشگاهها و استادان کارآمخته و بهره‌مندی از نیروی بالقوه و فعال دانشجویان و نیز ممانعت از اتلاف این پتانسیل‌ها در اجرای طرح فوق حائز اهمیت است؛ چرا که ضروری است ارزشیابی وضع معلولان در فواصل معین و به صورت دوره‌ای انجام گیرد و برای سنجش پیشرفت‌ها نیز مبنایی به وجود آید. این امر محقق نمی‌گردد مگر با مساعدت این ارگان در جهت تأمین نیروی انسانی مورد نیاز در اجرای برنامه ارزشیابی و اشاعه فرهنگ اجرای طرح‌های تحقیقی از طریق دانشجویان در ارتباط با مشکلات، نیازها و توانایی‌های این گروه از جامعه.

- ملاحظات مالی

پیامدهای مالی معلولیت را می‌توان در دو بخش در نظر گرفت: اول؛ اوضاع مالی شخصی معلول. دوم، هزینه مصرف جامعه برای معلولیت شخص. معلولیت پیامدهای مالی عظیمی را بر خود معلول و خانواده اش دارد. پیامدهای مالی ناشی از معلولیت برای جامعه هم قابل ملاحظه است. این گروه از جامعه به علت مصائب و دشواری‌های جسمی - حرکتی از اختصاص فرصت‌های شغلی مناسب و سایر امکانات محروم می‌باشند. نداشتن منابع درآمد ثابت و کافی برای گذران روزمره زندگی، همچنین هزینه بالای مراحل درمانی و توانبخشی این افراد مزید بر علت شده و از لحاظ مالی آنان را دچار مشکلات عدیده‌ای نموده است. البته نظام‌های تأمین اجتماعی در جامعه با وجود وسعت و پراکندگی تراکم جمعیتی افراد معلول تا حدودی آنان را تحت پوشش قرار داده است و ارائه این قبیل خدمات هر چند ناچیز توانسته است مرهمی بر درد آنان باشد، البته در

سازمان یاد شده برای رسیدن به نتایج مورد نظر بایستی برنامه و رویکرد مناسبی داشته باشد، این برنامه و رویکرد باید در ارکان سازمان تسری داده شده و به اجرا درآید و نهایتاً عملکرد سازمان نسبت به برنامه بایستی مورد ارزیابی قرار گیرد و در صورت لزوم بازنگری شود. لازم به ذکر است نمایندگان حاضر در چارت ارکان طرح می‌بایست نماینده تام الاختیار سازمان مطبوعه باشند، بنابراین شرط اساسی اجرای همهی آیین نامه‌ها مشخص بودن ضمانت اجرای آن است. چرا که آیین نامه بدون ضمانت اجرا به بایگانی منتهی خواهد شد و در چرخه بوروکراسی اداری سر درگم خواهد ماند. در صورت محرز بودن ابزار کنترل و ضمانت اجرای قوانین به نتیجه مطلوب خواهیم رسید.

پاره‌ای از دلایل حضور سازمان‌های ذکر شده در ارکان طرح پیشنهادی

- جمعیت هلال احمر

همانطور که می‌دانید بزرگ‌ترین مرکز ارائه دهنده وسایل ارتوپدی فنی و توانبخشی در کشور جمعیت هلال احمر می‌باشد و در این راستا معاونت توانبخشی جمعیت هلال احمر استان آذربایجان شرقی که به لحاظ امکانات موجود (تولید وسایل کمک پزشکی)، دارا بودن نیروی متخصص و حضور نیروی بالقوه‌ی جوانان، آمادگی پذیرش، تدوین و اجرای طرح نهایی را دارد. نیز پیشنهاد می‌شود. صندوق اعتباری که مجمع عمومی سازمان ملل برای سال بین المللی معلولان تأسیس کرده است باید برای تأمین نیازهای کشورهای در حال توسعه، سازمان‌های معلولان و اجرای برنامه اقدام جهانی مورد استفاده قرار گیرد که در صورت محرز شدن آن امکان دریافت تسهیلات مالی و تأمین اعتبار به منظور اجرای هر چه سریع تر طرح با رایزنی نمایندگان مربوطه محقق می‌گردد.

- وزارت بازرگانی

ارائه تسهیلات لازم در جهت واردات مواد اولیه و یا تکنولوژی مورد نیاز در اجرای طرح فوق.

- سازمان صنایع و معادن

به منظور تولید پاره‌ای از تجهیزات در داخل، نیازمند مشارکت صاحبان حرف می‌باشیم. که در این راستا سازمان صنایع می‌تواند پل ارتباطی میان سازمان معلولین و تولید کنندگان محصولات داخلی باشد و از این رهگذر موجبات درصدی از اشتغال زایی و اشتغال به کار معلولان فراهم می‌گردد.

- بانکها

جهت تأمین تسهیلات مالی و اختصاص بودجه از ردیف‌های اعتباری در جهت تحقق این امر.

- سازمان صدا و سیما

فرهنگ سازی در اصل سیاست گذاری و تزریق آن به قشرهای جامعه و عدم برخورد احساسی را می‌توان از وظایف و وسایل ارتباط جمعی (اینترنت، روزنامه‌ها، مجلات، نشریات، رادیو و تلویزیون و هنرمندان...) در رفع چنین معضلاتی بر شمرد. گرایش‌ها و رفتارهای جامعه، غالباً به محرومیت معلولان از زندگی اجتماعی و فرهنگی منجر می‌شود.

کشورهای توسعه یافته موضوع بیمه‌های تأمین اجتماعی تا جایی پیشرفته است که ضمن پوشش قراردادن همه‌ی مخارج درمان و توانبخشی معلولان، امکاناتی در جهت شکوفایی استعدادها و بالقوه‌ی آنان در زمینه‌های علوم، فنون، ورزش و هنر به وجود می‌آورد و دیگر نیازی نیست تا معلولان در جهت رفع نیازهای اولیه خود متحمل مصائب فراوانی شوند.

تعداد زیادی از معلولان که از انجام کارهای مفید یا دیگر فعالیت‌ها باز می‌مانند، نیز باید در نظر گرفته شوند. با این حال غیر ممکن است بتوان اتلاف منابع انسانی ناشی از معلولیت را بر حسب اعداد و ارقام برآورد کرد.

متأسفانه، محاسبات هزینه‌ها و منافع حاصل از انواع اقدامات، این فرض را به وجود می‌آورد انجام ندادن کاری هزینه‌ای را در بر ندارد، ولی این استدلال غلط میزان بهره‌وری از دست رفته، نیروی بالقوه‌ی تلف شده، یا مسائل ناشی از آن را که از جمعیت معلول ناشی می‌شود در نظر نمی‌گیرد. امکان برآورد کل هزینه‌های درمانی و توانبخشی و مناسب سازی فضای شهری برای معلولان وجود دارد. به گفته آقای مکارم، معاون توانبخشی سازمان بهزیستی کشور، کمیته تشکیل شده در وزارت کشور ۲ میلیارد تومان اعتبار را در راستای مناسب سازی محیط برای معلولان به مناسب سازی بعضی مناطق استان تهران در سال آینده اختصاص داده است، که می‌توان از ردیف اعتباری چنین مراکزی جهت بهبود و مناسب سازی فضای شهرستان‌ها بهره جست.

گزارش گروه کارشناسان سازمان ملل درباره‌ی طراحی محیط بدون مانع، که در سال ۱۹۷۵ تدوین یافته است حاکی است که: «هزینه‌ی اضافی طراحی بدون مانع بناها و تسهیلات عمومی، فقط بخش کوچکی از کل هزینه‌هاست اگر بین هزینه‌های طراحی بدون مانع، که به استقلال و اشتغال معلولان منجر می‌شود و هزینه‌ی جدا سازی این بخش جامعه و وادار نمودن آنان به وابستگی به جامعه مقایسه‌ای انجام می‌گرفت، مشخص می‌شد که سیاست مداران و نیز طراحان، یکپارچگی کامل را از طریق طراحی بدون مانع پذیرا می‌شدند.»

برنامه ریزی و طراحی با دقت برای معلولان، کم هزینه تر از بازسازی بنا، برای انطباق با خواسته‌های سالمندان و معلولان است.

بحث اوقات فراغت

شاید در نگاهی گذرا طرح مسأله‌ی اوقات فراغت ارتباط چندانی با موضوع مناسب سازی فضای شهری نداشته باشد اما با کمی دقت نظر در این مقوله و نیز وسعت در برگیری آن در میان جمعیت کم توان جسمی - حرکتی، ذهنی ضرورت پرداختن به این موضوع احساس می‌شود. همواره در محافل و مجالس مختلف به مسأله‌ی ناتوانی‌ها و مصائب این قبیل افراد که دچار محدودیت‌هایی هستند پرداخته می‌شود. در صورتی که اگر نگاه ویژه‌ای به استعدادها و نهفته و توانایی‌های بالقوه این عزیزان داشته باشیم، چه بسیار هنرمندان که با وجود معلولیت‌ها و ناتوانی‌های خاص همواره به توانایی‌های خود اندیشیده‌اند و از این رو موفقیت‌های بسیاری کسب نموده‌اند. حال اگر آموزش‌های متناسب با علایق و توانایی‌هایشان ارائه گردد و در

جهات مختلف سوق داده شود، می‌توان کل جامعه را از نتایج حاصل از آن بهره مند نمود، چرا که این قبیل افراد به جهت محدودیت‌های فیزیکی و عدم توان حضور مستمر و مداوم در محیط‌های عمومی بیشترین زمان خود را در منازل سپری می‌کنند که می‌توان اتلاف وقت و انرژی آن‌ها را به وضوح مشاهده کرد.

در این راستا شهرداری‌ها به عنوان متولی احداث فرهنگ سراها و دیگر مراکز آموزشی تحقیقی می‌توانند با مناسب سازی فضاهای این قبیل مراکز، امکان بهره‌مندی از آن‌ها را در اختیار افراد معلول قرار دهند که در این صورت می‌توانیم زمینه‌ی حضور معلولان را در مراکز تفریحی، آموزشی فراهم نموده و به پرورش استعدادها و نهفته آنان بپردازیم و از این رهگذر سطح فرهنگی، آموزشی و میزان حضور در فعالیت‌های اجتماعی آن‌ها را ارتقاء دهیم.

سازوکار عمل

- جمع‌آوری آمار و اطلاعات دقیق از شمار معلولان و اجرای قطعی طرح در سطح شهرستان تبریز.

- تخمین بودجه مورد نیاز به منظور اجرای قطعی طرح در این شهرستان.

- مشخص نمودن ابعاد قضیه و رعایت اصول اخلاقی، چرا که مخاطبان این طرح نیازمند احترام متقابل می‌باشند نه ترحم.

- برانگیختن روحیه و احساس مشارکت مردمی.

- برای شروع عملیات ۱۰ مورد از مناطق شهری و نیز ۱۰ مورد از منازل مسکونی افراد معلول انتخاب می‌شود و با تجهیز نمودن آن‌ها به همه امکانات رفاهی مورد نیاز معلولان، به برآورد هزینه خواهیم پرداخت و آن را برای کل شهرستان تمیم می‌دهیم.

- تأسیس کارخانجاتی برای تولید وسایل مورد نیاز به صورت انبوه در داخل استان.

نتایج حاصل از اجرای طرح

۱- تأسیس کارخانجات تولید ادوات مورد استفاده‌ی معلولان و در پی آن افزایش درصد اشتغال زایی در سطح جامعه. لازم به یاد آوری است که در حال حاضر در کشور بیش از ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر معلول وجود دارد که بهتر است به جای اعطای وام خود اشتغالی به آن‌ها، با تأسیس چنین کارخانه‌هایی و اعطای وام به این مراکز شرایط اشتغال به کار معلولان فراهم شود.

۲- کانالیزه نمودن اعطاء تسهیلات (به صورت پرداخت وام) و باز پرداخت دراز مدت با کم‌ترین میزان بهره که از راه سازمان بهزیستی و اداره‌ی کار و امور اجتماعی انجام می‌گردد و نیز مشروط نمودن بهره‌مندی از تسهیلات فوق به استخدام معلولان.

۳- افزایش ظرفیت تولید داخلی وسایل و تجهیزات مورد نیاز معلولین.

۴- ایجاد خدمات اجتماعی، نظام‌های تأمین اجتماعی، تعاونی‌ها و برنامه‌هایی برای هم‌یاری در سطح ملی و محلی، نیز ارتقاء سطح مشارکت معلولان در توسعه کشور.

۵- حضور پی‌گیر و مداوم معلولان در سطح شهر و بازگشت به زندگی عادی و در پی آن افزایش امید به زندگی در میان این گروه.

درباره موضوع مناسب سازی مکان‌های عمومی، خصوصی و دولتی جهت تأمین دسترسی معلولان به امکانات جامعه هم‌همه دستگاه‌های مربوطه موظف به اجرای آن گردیدند. (ضمیمه شماره ۱)

۶- استفاده بهینه از استعدادها و توانایی‌های بالقوه‌ی این افراد. با ابلاغ آیین‌نامه اجرایی بند ج ماده‌ی ۱۹۳ قانون برنامه‌ی سوم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مصوبه مورخ ۷۹/۱۱/۲۶

ضمیمه شماره (۱)

آیین‌نامه

وزارت مسکن و شهرسازی در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۲۶ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، موضوع نامه شماره ۱۵۷۵/۱۹/۳۱۹-۵/۶۶۷۶ مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۵ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد بند (ج) ماده (۱۹۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۹ - آیین‌نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین‌نامه اجرایی بند "ج" ماده (۱۹۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
ماده ۱- تمام دستگاه‌های اجرایی دولتی و سازمان‌های غیر دولتی و مالکان ساختمان‌های با مصرف عمومی مکلف‌اند قسمت‌های مورد استفاده عمومی اماکن و ساختمان‌های (خصوصی و دولتی) خود را بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری، حداکثر ظرف یک سال برای افراد دارای معلولیت که از صندلی چرخ‌دار استفاده می‌کنند، مناسب‌سازی نمایند.

تبصره ۱- منظور از اماکن عمومی وزارت خانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی، فرودگاه‌ها، دانشگاه‌ها، ترمینال‌ها، مراکز تجاری، رستوران‌ها، پارک‌ها و معابر و به طور کلی دیگر مکان‌هایی است که مورد استفاده عمومی قرار می‌گیرند.

ماده ۲- تمام دستگاه‌های اجرایی دولتی و سازمان‌های غیر دولتی مکلف‌اند حداکثر ظرف دو سال، نسبت به مناسب‌سازی محیط داخلی اماکن عمومی خود برای دسترسی معلولان به خدمات مرتبط با آن‌ها اقدام نمایند.

ماده ۳- شهرداری‌ها موظف‌اند ظرف دو سال، نسبت به آماده‌سازی و مناسب‌سازی معابر عمومی با اولویت معابر اصلی و نزدیک به تقاطع‌ها برای تردد معلولان اقدام نمایند.

ماده ۴- شهرداری‌ها موظف‌اند ظرف ۲ سال، نسبت به تجهیز چراغ‌های راهنمایی معابر به علائم صوتی و نیز برجسته‌نمودن سطوح پیاده‌روهای نزدیک تقاطع‌ها برای استفاده نابینایان، اقدام نمایند.

ماده ۵- شهرداری‌ها موظف‌اند در توقفگاه‌های عمومی، تمهیدات لازم برای در نظر گرفتن محل‌های ویژه، برای توقف وسیله نقلیه معلولان پیش‌بینی و فراهم نمایند.

ماده ۶- شرکت مخابرات ایران موظف می‌باشد حداکثر ظرف یک سال، نسبت به نصب تلفن‌های قابل دسترسی برای معلولان و ناشنویان در ساختمان‌ها و اماکن و معابر عمومی اقدام نمایند.

ماده ۷- شرکت‌ها و سازمان‌های تاکسیرانی و اتوبوسرانی وابسته به شهرداری‌ها و راه‌آهن شهری تهران (مترو) موظف‌اند ظرف دو سال نسبت به تأمین خدمات ویژه برای افراد دارای معلولیت اقدام نمایند.

ماده ۸- سازمان هواپیمایی کشوری و شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران موظف‌اند تمهیدات لازم را برای استفاده معلولان از جملگی خدمات خود فراهم نمایند.

ماده ۹- دستگاه‌های اجرایی دولتی و سازمان‌های غیر دولتی، در تمام ساخت و سازهای اماکن عمومی (خصوصی و دولتی) شامل شهرهای جدید، معابر عمومی و... که بعد از تصویب این آیین‌نامه آغاز خواهد شد، موظف به رعایت ضوابط مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در این زمینه خواهند بود.

تبصره - شهرداری‌ها موظف‌اند در ساختمان‌ها و اماکن عمومی موضوع این ماده رعایت ضوابط مندرج در این آیین‌نامه را کنترل نموده و سپس نسبت به صدور گواهی پایان کار اقدام نمایند.

ماده ۱۰- بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی ایران مکلف است، در طول برنامه سوم آسایشگاه‌هایی برای بستری شدن جانبازان زن اختصاص داده و امکان استفاده رایگان از آمبولانس برای جانبازان بالای ۷۰ درصد قطع نخاع، اعصاب و روان و شیمیایی را از محل منابع داخلی خود تأمین نماید.

ماده ۱۱- صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به تولید و پخش برنامه‌های تبلیغی برای ارتقای آگاهی عمومی در زمینه مناسب‌سازی اماکن عمومی برای افراد معلول اقدام نماید.

ماده ۱۲- اعتبارات لازم برای اجرای مفاد این آیین‌نامه، از محل اعتبارات مصوب دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تأمین و پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۳- گزارش مربوط به حسن اجرای مفاد آیین‌نامه در ساختمان‌ها و اماکن مرتبط با شهرداری‌ها و مؤسسات عمومی و غیر دولتی و اماکن و معابر عمومی، توسط وزارت کشور و گزارش مربوط به حسن اجرای مفاد آیین‌نامه در دستگاه‌های اجرایی و نهادهای انقلاب اسلامی توسط وزارت مسکن و شهرسازی هر شش ماه یک بار تهیه و به کمیسیون امور اجتماعی هیئت دولت ارائه خواهد شد.

حسین حبیبی
معاون اول رئیس جمهور

اما ملاحظه می‌کنیم با گذشت قریب به سه سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این آیین نامه و در پی آن ابلاغ دیگر بخشنامه‌ها با مضمونی مشابه به سازمان‌ها و مؤسسات مربوطه مراکز ذیربط عملاً در راه اجرای آن ناتوان مانده‌اند. علت را در کجا باید جستجو کرد؟

از این رهگذر با عنایت به مفاد آیین نامه فوق و با نظر به وسعت در برگیری و لحاظ نمودن تمامی جوانب در قالب بندها و تبصره‌های فراوان فرضیاتی برای دلایل عدم اجرای به موقع آن در ذهن شکل می‌گیرد که با طرح آن به دنبال ارائه راهکار مناسب هستیم.

چرا عموماً در ارگان‌ها و سازمان‌های طویل و عریض با وجود تصویب مکرر آیین‌نامه‌های اجرایی از این حیث توسط هیأت دولت و با صرف انرژی مضاعف و اختصاص بودجه‌های کلان اجرای آن به تعویق می‌افتد و نمی‌توان با اهداف تعیین شده و در زمان بندی خاص به نتایج مطلوب دست یافت؟

با نظر به ماده ۲ و تبصره ماده ۹ این آیین نامه، تمام دستگاه‌های اجرایی دولتی و سازمان‌های غیر دولتی مکلف‌اند، حداکثر ظرف دو سال نسبت به مناسب سازی محیط داخلی مکان‌های عمومی خود، برای دسترسی معلولان به خدمات مرتبط با آن‌ها اقدام نمایند و مراجع مسؤول صدور پروانه و نظارت ساختمانی شهرداری‌ها می‌بایست ضوابط مندرج را کنترل نموده و سپس نسبت به صدور گواهی پایان کار اقدام نمایند.

مسئولان پاسخ گویند! آیا از تاریخ فوق تا به امروز شهرداری چنین ضوابطی را رعایت نموده است؟

نیز همه‌ی ساختمان‌های عمومی موضوع این آیین نامه به ویژه ادارات دولتی موجود باید تدریجاً با شرایط این آیین نامه تطبیق داده شوند. تشخیص میزان تطبیق این ضوابط و زمان لازم برای اعمال آن به عهده‌ی کمیسیونی مرکب از نمایندگان سازمان بهزیستی، بنیاد جانبازان، وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت کشور، سازمان برنامه و بودجه و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهد بود. وزارت مسکن و شهرسازی موظف است تضمین قانونی اعمال این ضوابط را از مراجع ذی ربط کسب نماید.

تضمین قانونی اعمال این ضوابط از طرف سازمان مربوطه کسب شده است یا خیر؟

به دستور ریاست محترم جمهور در جهت تحقق کامل بخشنامه شماره‌ی ۱۷۰۸۱ مورخ ۷۰/۴/۲۹ در هر استان

کمیته دائمی پیگیری اعمال ضوابط و مقررات مورد نظر با حضور نمایندگان کمیسیون یاد شده در همین بخشنامه زیر نظر استاندار تشکیل می‌گردد و دبیرخانه این کمیته‌ها به استناد بخشنامه‌ی مذکور در سازمان بهزیستی استان مستقر خواهد شد.

علت عدم پیگیری اعمال ضوابط و مقررات مورد بحث از طرف این کمیسیون چه بوده است؟

و....

آن چه متأسفانه در این بین فراموش شده راهبری، مدیریت و چگونگی اجرای مؤثر این قبیل آیین‌نامه‌هاست و در برگزاری چنین همایش‌هایی فقط مشکل یابی سرلوحه‌ی امور قرار گرفته است و الزاماً به چرایی‌های عدم اجرا پرداخته نمی‌شود. ما صرف قرائت مصائب و تکرار مکررات نیامده‌ایم بلکه به منظور بررسی آن و پاسخ به این چرایی‌ها و ارائه راهکارهای مناسب در جهت اجرای دقیق آن جمع شده‌ایم. به امید روزی که هر کس در حد توانایی و وظیفه، مسایل مربوط به معلولان را درک کند و به دنبال این هم‌حسی اقدامی ثمربخش انجام دهد. لازم به یادآوری است که وصف تبریز از گذشته‌های دور تا به امروز هرگز در قاموس سطرها و نوشته‌ها ننگ‌نخیده است. این شهر در طول تاریخ دوره‌های طلایی متعددی را سپری نموده است. تبریز شهر نخستین‌هاست. نخستین مدرسه، نخستین چاپخانه، نخستین تئاتر، نخستین نشریه، نخستین بلده و... حال چرا نخستین شهر در راهبری و مدیریتی صحیح و علمی برای اجرای قطعی این طرح نباشد؟

اگر چه تبریز از بلایای زمینی و آسمانی در امان نمانده است؛ زلزله‌ها، سیل‌ها، بیماری‌های واگیر، جنگ‌ها و... همه تبریز را آشفته کرده است، اما باز این شهر همیشه سرفراز، به قول آقای یحیی ذکاء، هر بار از زیر ویرانه‌ها و خاکسترهای شهر پیشین همچون سمندری، زنده تر و سرفرازانه تر، زندگی از سر گرفته و هیچ گاه زبون پیشامدها و بازی‌های روزگار نگردیده است.

گذشته از آنچه ذکرش رفت تبریز در امور بنیادی نیز همچون دیگر مباحث همواره پیشگام بوده است و شاهد این مدعا قیام‌ها و تحولات فرهنگی، هنری و صنعتی است که شاهد آن نیز بوده‌ایم و هستیم. به تعبیری تبریزی‌ها در تمامی زمینه‌ها همواره خوش درخشیده‌اند.

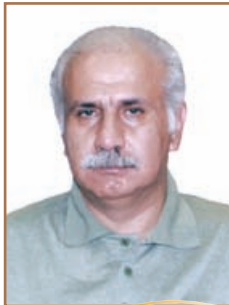
امید که اجرای به موقع و ضربتی طرح پیشنهادی فوق را نیز به کارنامه‌ی درخشان خود بیافزاید و آغازگر حرکتی نو در جامعه باشند.

- این مقاله در دومین همایش مناسب سازی فضاهای شهری برای جانبازان و معلولین ارائه شده است.

منابع

- آیین‌نامه اجرایی بند (ج) ماده ۹۳ قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
- آشنایی با تبریز، روابط عمومی شهرداری تبریز، تألیف قاسم ترکان.
- برنامه اقدام جهانی برای معلولین / سازمان ملل متحد / ترجمه مهدی بابایی اهری
- دقت در طراحی - راهنمای مناسب سازی بناها و فضاهای شهری برای معلولین و کم توانای جسمی. ترجمه مهدی بابایی اهری.
- روزنامه‌ی جام جم - ۸۲/۱۱/۱۴ ص ۱۳.
- فضای شهری و معلولین، پژوهش‌ان: مهندس کیسو قائم.
- مدل سرآمدی EFQM، تألیف دکتر منوچهر نجمی و مهندس سیروس حسینی.
- نهج البلاغه ویژه‌ی ترجمه و مفاهیم تدوین حجه الاسلام و المسلمین ابوالقاسم طاهری.

جانبازان و معلولان؛ فراموش شدگان شهری

□ آرش سرایی

درباره‌ی مرتضی شاهرخ نیا:

متولد ۱۳۳۲، کارمند جهاد سازندگی استان خراسان از اوایل انقلاب اسلامی تاکنون، جانباز ۷۰ درصد (قطع نخاع از گردن) در عملیات و الفجر ۲ در مرداد سال ۶۲، ورود به دانشگاه (سال ۷۰) و تحصیل در رشته زبان و ادبیات فارسی در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در دانشگاه تهران، دانشجوی دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی، مدیر ارتباطات و اطلاع‌رسانی دومین همایش مناسب‌سازی محیط شهری برای جانبازان و معلولان.

قشنگ بود ولی باعث شد که مردم در یک رخوت فرو روند و بعد شاهد آن بودیم که انقلاب اسلامی مردم ایران پیروز شد. بعد از آن جنگ تحمیلی آغاز گردید و مردم برای اولین بار یک جنگ واقعی را دیدند. در حقیقت بعد از انقلاب یک سری نیروهایی که نمی‌دانستیم وجود دارند، بالفعل شدند و کسی فکر نمی‌کرد بچه‌هایی باشند که برای باز کردن راه در دل دشمن، در میدان مین بدونند. بچه‌های جنگ کارهایی از این قبیل را کردند و وقتی جنگ تمام شد، یکسری به عنوان جانباز باقی ماندند. این جانبازان در اوایل آن قدر به خودشان مشغول بودند که به مسائل فیزیکی شهر توجه نداشتند و مردم هم گرم بودند، ولی کم‌کم جنگ تمام شد و اوضاع ثبات پیدا کرد. کم‌کم بچه‌ها متوجه شدند که شرایط فیزیکی شان با فیزیک شهر همخوانی و تناسب ندارد زیرا تا به آن روز جنگی و جانبازی نبود و اگر هم معلول بود معلول مادرزاد یا معلول در اثر حادثه بود، که تعدادشان کم بود.

بنابراین فیزیک شهر به هیچ وجه برای بچه‌های جانباز مناسب نیست و این قشر در ساختار شهر دیده نشده‌اند. خیلی از بچه‌ها در آسایشگاه بودند و خیلی هم در خارج از کشور بودند. وقتی که برگشتند، دیدند که پل‌ها مناسب نیست. در برخی موارد پل‌ها را عوض کردند و رمپ گذاشتند

که این رمپ‌ها هم مناسب و استاندارد نیست، به عنوان مثال جانباز بالا می‌رود و شیب این رمپ‌ها چون زیاد است از پشت برمی‌گردد. خیلی از ساختمان‌هایی که ما مراجعه می‌کنیم آسانسور ندارد یا آسانسورها استاندارد نیست. در حقیقت، این معماری شهر برای عبور جانباز و معلول که بزرگ‌ترین اقلیت هستند، به هیچ عنوان مناسب

شهرهای ما چه میزان برای حضور جانبازان و معلولان مناسب‌سازی شده‌اند و وضعیت کنونی شهرهای ما در این زمینه چگونه است؟

○ سختی‌ها یک زمانی کارساز هستند و در واقع باعث بروز نیروهای نهفته انسان می‌شود. در وجود ما یک سری نیروهای باطنی و یک سری نیروهای ظاهری وجود دارد، برای بالفعل در آوردن نیروهای ظاهری انگیزه نیاز است؛ بدین معنا که برای به حرکت در آمدن و از بالقوه به بالفعل تبدیل شدن انگیزه می‌خواهیم. به عنوان مثال یک مسافت ۲۰ کیلومتری را در نظر می‌گیرند و انتهای آن مسافت یک ماشین جایزه می‌گذارند. این جایزه، این انگیزه را در من ایجاد می‌کند که بدوم و آن جایزه را ببرم. فرض بگیرید که ۱۲ کیلومتر از این ۲۰ کیلومتر را بیش تر نمی‌توانم بدوم اما اگر در همین لحظه یک حیوان درنده‌پشت من باشد من تمام ۲۰ کیلومتر را می‌دوم؛ یعنی

من ۲۰ کیلومتر نیرو داشتم که ۱۲ کیلومتر آن ظاهر بود و ۸ کیلومتر آن باطن بود. برای این که آن ۱۲ کیلومتر از بالقوه به بالفعل تبدیل شوم من انگیزه می‌خواستم؛ آن انگیزه جایزه بود. اما ۸ کیلومتر هم برای حفظ جانم دویدم. پس برای تبدیل نیروی بالقوه به بالفعل،

محرک لازم است، بنابراین برای بالقوه به بالفعل درآمدن نیروی ظاهری انگیزه می‌خواهیم و برای بالقوه به بالفعل درآمدن نیروی باطنی مان محرک می‌خواهیم.

در یک زمانی افتخار رژیم شاه این بود که ایران جزیره صلح و ثبات است و همه مردم در خوبی و خوشی زندگی می‌کنند. اگر چه این شعار

این معماری شهر برای عبور جانباز و معلول که بزرگ‌ترین اقلیت هستند، به هیچ عنوان مناسب نیست

نیست. ما یک اقلیت مذهبی داریم یک اقلیت سیاسی یک اقلیت اجتماعی و یک اقلیت هنری و... بجهای معلول در ایران بزرگ ترین اقلیت هستند و در جایی این موضوع دیده نشده است. مثلاً در سراسر تهران یک اتوبوس مخصوص جابجایی معلول وجود ندارد. همایش مناسب سازی فضاهای شهری در سال گذشته دو رویکرد داشت که یکی از آن‌ها بررسی طراحی مبلمان شهری و شخصی برای معلولان بود. به عنوان مثال در یک خانه پنجره برای آدم نابینا و معلول چگونه باید باشد؟ پنجره اگر از داخل باز شود ممکن است شخص در زیر آن بنشیند و اگر بلند شود به سر او صدمه وارد شود. اگر به طرف خارج باز شود ممکن است موقع بستن آنقدر خم شود که به بیرون پرت شود. پس در نتیجه بررسی می‌کنند و می‌بینند که بهترین نوع پنجره برای فرد نابینا نوع کشویی آن است.

به عنوان مثال اگر کسی دست نداشته باشد و بخواهد که یک نوشابه را باز کند باید چکار کند؟ سر نوشابه‌ها یک برآمدگی دارد که اگر به کابینت فیکس شود و روی آن زده شود باز می‌شود و می‌توان آن را خورد.

همایش امسال دو رویکرد دارد: یکی سامانه‌های حمل و نقل شهری و بین شهری و دیگری کاربرد IT و دسترسی الکترونیک است. ببینید مثلاً الان در تهران یک اتوبوس مخصوص معلولان دیده نشده است. حتی صحبتی شد که می‌توانیم در یکی دو خیابان بزرگ یکی یا دو تا اتوبوس را مخصوص این کار درست کنیم. ما گفتیم که این درست نیست زیرا ما می‌خواهیم که معلولان در بطن جامعه و با خود مردم باشند و جدا نشوند، چون جانباز، جانباز است و مشکل دیگری ندارد. ما می‌خواهیم که جانباز و جامعه در تعامل با هم باشند نه جدا از هم یا در تقابل با هم. رکاب عقب برخی از اتوبوس‌ها را می‌توان برداشت و هیدرولیکی کرد تا معلول و صندلی چرخ دار او روی آن قرار گیرد و داخل اتوبوس برود. برخی از صندلی‌های اتوبوس را هم می‌توان برداشت و برای معلولان مناسب سازی کرد. اگر اتوبوس معلولان را جدا کنیم مگر در روز چند نفر سوار این اتوبوس می‌شوند؟ در ضمن باید این موضوع را هم در نظر داشت که اتوبوس‌های شهر تهران برای شهروندان تهرانی کافی نیست و در این شلوغی و ازدحام اگر روی

بین دو پراکنش خواهش می‌کنم و التماس باشد. همه اینها فقط برای این است که فضای شهری مناسب نیست. الان حدود ۸ الی ۹ سال است که من سینما نرفتم چون برای سینما رفتنم باید با ۵ الی ۶ نفر بروم تا کمک کنند که به داخل سینما بروم. خیلی جاها باید بروم اما نرفتم، زیرا باید خواهش و تمنا کرد. این خواهش و تمنا غرور انسان را می‌شکند. من در ابتدا در دانشگاه شهید بهشتی قبول شدم. چون فضای دانشگاه مناسب رفت و آمد معلولان نبود، مجبور شدم که دانشگاه را عوض کنم چون از پله بالا آمدن و پایین آمدن برای من مشکل بود.

بعد از جنگ مسؤلان در باره جانبازان و معلولان بسیار گفتند و قوانین و مقرراتی در این زمینه تصویب شد، ولی این‌ها در حد حرف، قانون، ضوابط و استانداردها ماند و خیلی جاها به صورت عملی اجرایی نشد که به چشم بیاید. دو سه ارگان شدیداً با این مسأله درگیر هستند یکی شهرداری‌ها و دیگری بهزیستی است؛ یعنی این ارگان‌ها باید به این فکر باشند. شهرداری‌ها باید فشار بیاورند که سازندگان ساختمان، آسانسورها را به صورت استاندارد طراحی و اجرا کنند تا معلولان به راحتی بتوانند از این وسیله استفاده کنند. بارها و بارها شده است که آسانسور را جایی قرار داده‌اند که معلولان ویلچری نمی‌توانند از آن استفاده کنند. به عنوان مثال فرض بگیرید که در یک ساختمان که آسانسور غیراستاندارد دارد، مطلب دکتر باشد اما به همین دلیل، مجبور می‌شود دکتر پایین بیاید و معلول را معاینه کند. بحثی در آن نیست ولی ما در مقابل مردم تحقیر می‌شویم.

شهرداری باید محیط شهر را برای جانبازان و معلولان آماده کند. به عنوان مثال در خیابان‌ها و در اماکن عمومی مانند بانک باید رمپ و بالا برهای باشد تا معلولان به راحتی بتوانند در سطح شهر تردد کنند. از طرف دیگر این امر باید به شکل مطلوبی ساخته شود تا وقتی که مردم از این محل‌ها رد می‌شوند، با خود بگویند که این معابر مخصوص را چقدر شیک ساخته‌اند، همچنین مناسب سازی فضاهای باید در تمامی ادارات دولتی و شرکت‌های خصوصی صورت بگیرد تا اگر ارباب رجوعی معلول یا جانباز بود، فضا برای او مناسب باشد. اگر شهرداری این نظارت‌ها را داشته باشد و آن‌ها را وادار کند که در این سازه‌ها ویلچر، پیرزن یا پیرمرد را ببینند آن دید برای ما جانبازان و معلولان همان فرش سرخی است که جلوی پای شخصیت‌ها می‌اندازند. آن فرش سرخ مهم نیست بلکه مهم این است که به ما احترام گذاشتند.

نویسنده: محمدرضا گویا در همایش اول، قطعنامه ای صادر شده بود و گروهی هم مسؤل پیگیری این قطعنامه شدند. این افراد یک سری خواسته‌ها از مسؤلان داشتند تا وضعیت معلولان بهبود یابد. آیا شما اطلاع دارید که پیگیری این گروه به کجا رسیده است؟

○ بله قطعنامه ای صادر شد، ولی من در همایش اول فقط داور بودم. بعد از همایش چون متأسفانه همسر مرا از دست دادم و شرایط جسمانی اینجانب ایجاب نمی‌کرد، از این موضوع دور افتادم اما آن چه که شواهد امر نشان می‌دهد آن قدر کاری نشده است که به چشم بیاید. ما می‌خواهیم کار آنقدر انجام و به چشم بیاید که برای مردم ملکه شود. اگر یک خیابان درست کنند، یک خیابان است. یک اداره درست کنند،

شهرداری باید محیط شهر را برای جانبازان و معلولان آماده کند

همین اتوبوس‌ها آرم مخصوص معلولان و جانبازان بخورد خوب برای این‌هایی که با بچه و بار در بیرون ایستادند، گران تمام می‌شوند و ممکن است که به ما ناسزا هم بگویند. در بانک‌ها و سینماها هم همینطور است. یک سینما را درست طراحی نکردند که من یا با کمک نرم و یا با حداقل کمک بتوانم از آن استفاده کنم.

من یک جانباز قطع نخاعی هستم. هر چند که شهر مناسب سازی شود، من باز هم نیاز دارم که یکی به من کمک کند. الان ۱۰۰ درصد نیاز به کمک دارم ولی آن موقع ۵ درصد نیاز دارم. یک جانباز چقدر باید التماس بکند یا به عبارتی رفت و آمدش

IT خیلی خوب است و دسترسی را خیلی آسان می‌کند به شرطی که بچه‌ها را خانه نشین نکنند. IT مکملی برای بحث مناسب سازی محیط شهری است.

در این جا ۲ نکته وجود دارد و یکی این که سالمندان و جانبازان باید در بطن جامعه باشند و دیگری این که در بحث حمایت از جانبازان به وفور قوانینی وجود دارد ولی تا آن‌ها را به مرحله اجرا برسانیم، خیلی طول می‌کشد.

تورجیبا در پایان این گفتگو، اگر صحبتی را برای جمع بندی و پایان بحث، لازم می‌دانید، بیان فرمایید.

○ مناسب سازی امر بسیار خوبی است که در دیگر کشورها نیز انجام می‌شود. اگر یک نگاه اجمالی به تاریخ بیاندازید متوجه می‌شوید، زمانی که ما بوعلی سینا داشتیم، اروپا عصر توحش را می‌گذرانده است. زمانی که کسانی مثل ناصر خسرو داشتیم، در اروپا تفتیش عقاید بود. ۴۰۰ سال پیش به گفته یکی از جانبازان عزیز که الان معماری می‌خواند زمانی که ما سقف و داخل حمام‌هایمان را با کاشی‌های رنگ عاج و فیروزه ای تزئین می‌کردیم، در فرانسه حمام رفتن را عیب می‌دانستند. چه چیزی به وجود آمد که اروپا به این سرعت از ما پیشی

یک اداره است و ممکن است من گذرم به آن نیافتد. ما نمی‌خواهیم که تنها به صورت نمونه درست کنیم. ما می‌خواهیم که کل شهر را مناسب سازی کنیم. برای مثال خیابان ولیعصر زیباسازی شد اما برای بچه‌های جانباز مناسب سازی نشد. در این خیابان یک سری موازی یک‌هایی گذاشته شده که خار دار است و یک نابینا با کمک آن‌ها راه می‌رود. ولی در برخی جاها این امر وجود ندارد و یا در جایی می‌رسد که آب است و در جلوتر دوباره شروع می‌شود. برای کسی که چشم دارد خوب است اما برای یک فرد نابینا مناسب نیست. شهرداری برای این که این کار را به صورت بهینه انجام دهد باید دو کار را انجام دهد:

۱- اهرم قدرتش خیلی نیرومند باشد و تمام شهردارها این قضیه را خیلی باز ببینند.

۲- از بچه‌های معلول و جانباز برای طراحی سازه‌های شهری استفاده شود.

یکی از مشکلاتی که ما داریم این است که بین خیابان و پیاده رو اختلاف سطح وجود دارد و پل روی جدول نیز چهار اشکال دارد: یکی این که ارتفاع پل حدود ۱۵ تا ۲۰ سانتی متر است که معلول نمی‌تواند از آن عبور کند.

دوم، اکثر این پل‌ها هلالی شکل است و اکثراً باید به سختی از روی آن‌ها عبور کرد.

سوم اینکه جنس آن‌ها از آهن است و خیلی صیقی و محکم هستند و زمستان وقتی که باران و برف بیارد مانند سرسره می‌شود. چهارم این که در کنار آن نرده وجود ندارد و اگر کسی سر بخورد، مجروح می‌شود.

همچنین موقع عبور و مرور از عرض خیابان‌ها نیز به دلیل سرعت بالای ماشین‌ها، با مشکل روبرو هستیم.

شهرداری یکی از کمترین کارهایش این است که این پل‌ها را همسطح سازی و عریض کند و از مصالحی استفاده کند که لیز نباشد و کنارش هم از نرده استفاده کنند و درست درمقابل همین پل، پلی با همین ویژگی‌ها وجود داشته باشد. در عرض خیابان نیز موانعی طراحی شود تا وقتی که معلول رد می‌شود با خیال راحت عبور کند. اگر شهرداری به این مسائل توجه کند، مردم به ما احترام گذاشته و ما را تحقیر نمی‌کنند.

تورجیبا یکی از محورهای همایش امسال، نقش فناوری اطلاعات بیان شده است. به نظر می‌رسد به غیر از مناسب سازی محیط شهری می‌توان با استفاده از اینترنت، رفت و آمد جانبازان و معلولان را در جامعه کم‌تر کرد و خدمات رسانی به آن‌ها را از راه اینترنت انجام داد. نظر شما در این باره چیست؟

○ الان صحبت سر همین موضوع است که من هر اطلاعاتی که بخواهم از اینترنت پیدا کنم و می‌توانم با استفاده از این ابزار بسیاری از کارهای شخصی‌ام را انجام دهم. ما باید به خدمات هم وصل باشیم. در مورد استفاده از IT باید این کار بسیار عالمانه و با دقت صورت بگیرد تا بچه‌های جانباز را منزوی نکنند. در حقیقت ما باید کاری کنیم که بچه‌ها از گوشه‌ی آسایشگاه‌ها در بیایند.

یکی از این مسائل نبود وسایل نقلیه مناسب است که بچه‌ها را خانه نشین کرده است و همین باعث شده که یکسری تبعات را به وجود بیاورد. من اگر بدانم که اگر صبح بیرون بروم، همه امکانات در شهر وجود دارد، خیلی با نشاط و سرزنده، با خانواده و اطرافیان خود برخورد خواهم کرد.

اگر فرهنگ سازی و اطلاع رسانی به مردم درست انجام شود، دیگر جانباز در پراتنز التماس و خواهش گرفتار نمی‌شود

گرفت؟ پاسخ عمده‌ای که به این بحث داده می‌شود، وجود یک حلقه مفقوده است. من می‌خواهم بگویم ما حلقه مفقوده نداریم، ما حلقه نادیده داریم این حلقه‌ای که نادیده گرفته شده چیست؟ این حلقه نادیده آن است که ما تنها به فیزیک قضیه رسیدیم. در صورتی که من می‌خواهم بگویم که مناسب سازی بسیار بجا و عالی است، ولی قبل از مناسب سازی ما نیاز به فرهنگ سازی داریم، این فرهنگ سازی حلقه نادیده ماست نه حلقه گم شده ما. اگر فرهنگ سازی و اطلاع رسانی به مردم درست انجام شود، دیگر جانباز در پراتنز التماس و خواهش گرفتار نمی‌شود. کاری که شهرداری در سطح کلان انجام می‌دهد فرش سرخی است که برای ما پهن می‌شود و احترامی است که به ما گذاشته می‌شود. این فرهنگ سازی می‌تواند از راه رادیو و رسانه‌های جمعی و فیلم و باشد. من می‌خواهم که روی این قضیه پافشاری کنیم که فرهنگ سازی شود. فرهنگ سازی نه تنها ۱۰۰ درصد، بلکه همه‌ی قضیه است. باید این فرهنگ سازی انجام شود و در بین مردم جا بیافتد و در ضمن از قالب‌های کلیشه‌ای بیرون بیاید.

معلولان همه آدم هستند چه آن‌هایی که بر اثر حادثه معلول شدند و چه آن‌هایی که مادر زاد معلول هستند و چه آن‌هایی که در جنگ این طور شدند. به این‌ها، باید نگاه انسانی داشت و طردشان نکرد. آن‌ها هم مثل من مشکل زخم بستر و مشکل روحی دارند و کلیه‌هایشان تهدید به دیالیز می‌شود. در آخر سختم را با این مطلب به پایان می‌رسانم که ما عشق را گدایی نمی‌کنیم، بلکه همکاری را مطالبه و جان را فدا می‌کنیم و افتخارش را به همه هدیه.

جمشید رضایی

شرح پاورقی

ماده ۱۱۱ قانون شهرداری - به منظور نوسازی شهرها، شهرداری‌ها می‌توانند از طریق تأسیس مؤسسات با سرمایه خود، خانه‌ها و مستغلات و اراضی و محلات قدیمی و کهنه شهر را با استفاده از مقررات قانون تملک زمین‌ها مصوب ۱۷ خرداد ۱۳۳۹ خریداری نمایند و در صورت اقتضا برای تجدید ساختمان طبق طرح‌های مصوب شهرداری بفرشند و یا این‌که رأساً اقدام به اجرای طرح‌های ساختمانی بنمایند. اساس نامی این‌گونه مؤسسات را که بر طبق اصول بازگانی اداره خواهد شد، شهرداری هر محل تهیه کرده و سپس با تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور، قابل اجرا خواهد بود. در هر جا که در قانون تملک زمین‌ها و آیین‌نامه مصوب ۱۳۳۹/۸/۱۴ هیأت وزیران اسم از سازمان مسکن و وزارت کشاورزی و هیأت وزیران برده شده، وظایف مزبور را به ترتیب شهرداری - انجمن شهر و وزارت کشور انجام خواهند داد.

● با در نظر گرفتن متن تبصره ۴ ماده ۳ قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و چگونگی تعیین آنها مصوب ۱۳۸۴/۱۱/۳، درآمد حاصل از ساخت و سازها می‌بایست به حساب دهیاری واقع در حریم واریز تا صرف عمران و آبادانی روستا گردد. آیا جرایم ساخت و سازهای غیرمجاز یا خلاف پروانه واقع در روستاهای واقع در حریم نیز جزو درآمد موضوع تبصره ۴ ماده ۳ قانون تعاریف محدوده و حریم محسوب می‌گردد یا خیر؟ از آن جا که صدور پروانه در محدوده روستاهای واقع در حریم به عهده مراجعی غیر از شهرداری می‌باشد، آیا مرجع رسیدگی به تخلفات ساخت و ساز غیر مجاز و خلاف پروانه در محله‌های ذکر شده به عهده کمیسیون ماده صد شهرداری می‌باشد و یا توسط مرجعی غیر از کمیسیون ماده صد شهرداری رسیدگی می‌گردد؟ در صورت رسیدگی توسط کمیسیون ماده صد قانون شهرداری، آیا وصول جرایم آراء صادره توسط شهرداری صورت می‌گیرد یا دهیاری؟ در صورت وصول جرایم توسط شهرداری آیا جرایم مذکور مشمول قانون الحاق یک بند و سه تبصره به ماده ۹۹ قانون شهرداری مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۱ مجلس محترم شورای اسلامی می‌باشد یا خیر؟ آیا بایستی فقط ۸۰ درصد درآمد حاصله توسط شهرداری با نظر فرمانداری و بخشداری در روستا در امور ذکر شده در قانون اخیرالذکر هزینه گردد؟ در صورت وصول جریمه توسط مرجعی غیر از شهرداری آیا مغایر مفاد ماده صد قانون شهرداری نخواهد بود؟

○ ۱- مطابق تبصره ۴ ماده ۳ قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و چگونگی تعیین آنها مصوب ۱۳۸۴/۱۱/۳، درآمد ناشی از ساخت و سازها و عوارض روستاهایی که در حریم شهرها قرار می‌گیرند اعم از روستاهای دارای طرح هادی و فاقد طرح هادی، به حساب دهیاری‌های روستا جهت توسعه و عمران واریز می‌گردد. دفتر حقوقی سازمان به منظور اطلاع از مصداق درآمد و این‌که آیا درآمد تامل جرایم ساخت و

ساز غیرمجاز هم می‌شود یا خیر، استعلامی از اداره کل حقوقی و اسناد و امور مترجمین قوه قضائیه نمود. اداره کل مذکور در نظریه شماره ۷/۸۸۲۲ مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۲۳ اعلام نمود: «بازگشت به استعلام شماره ۱۰۵۹۲/۱۲۴/۱۰ مورخ ۸۵/۶/۱۵ نظریه مشورتی اداره کل امور حقوقی و اسناد و امور مترجمین به شرح زیر اعلام می‌گردد: با توجه به متن تبصره ۴ ماده ۳ قانون تعاریف محدوده و حریم شهرها، روستاها و ... مصوب ۱۳۸۴/۱۱/۳ که درآمد حاصله از ساخت و سازهای داخل در روستاهای واقع در حریم شهرها را جزء درآمدهای خاص و جهت مصرف آن را توسعه و عمران روستاهای مربوط معرفی کرده است، چنین استنباط می‌شود که قانون گذار درآمد موضوع این تبصره از ماده ۳ قانون مذکور را از درآمدهای عمومی قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶ خارج کرده و معادل جریمه ناشی از ساخت و سازهای غیر مجاز داخل در شهرها دانسته است.» بنابراین همانطور که از نظریه فوق مستفاد می‌گردد اولاً «درآمد» مندرج در تبصره ۴ شامل جریمه‌های ساخت و ساز غیرمجاز در روستاها نیز می‌باشد ثانیاً: این جریمه‌ها از شمول درآمدهای عمومی قانون محاسبات عمومی خارج و می‌بایست به حساب دهیاری ذیربط واریز گردد.

۲- دایره و محدوده صلاحیت کمیسیون ماده صد قانون شهرداری تا جایی است که شهرداری در آن محدوده مکلف به انجام وظایف قانونی است به عبارت دیگر حد نهایی طرح‌های شهرسازی (جامع، هادی و تفصیلی) در واقع حد نهایی حوزه صلاحیت کمیسیون ماده صد است و هر جایی که شهرداری موظف به صدور پروانه ساخت و ساز طبق طرح شهرسازی ذیربط است رسیدگی به هر گونه ساخت و ساز غیرمجاز نیز بر عهده کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری است. در ما نحن فیه، مرجع صدور پروانه ساخت و ساز در روستا بخشداری است و مبنای صدور این پروانه طرح‌های روستایی است؛ بنابراین روستاهای واقع در حریم به عنوان جزیره‌ای قلمداد می‌گردند که تابع ضوابط و مقررات ساخت و ساز شهر نبوده و به

با توجه به مراتب مذکور پاسخ دهید آیا رأی صادره از کمیسیون اخیر الذکر موضوع تبصره‌های ۲ و ۳ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری از جانب مالک قابل اعتراض می‌باشد یا خیر؟

○ براساس مفهوم و منطوق تبصره ۱۰ ماده صد قانون شهرداری، کلیه آرای صادره از کمیسیون‌های بدوی ماده ۱۰۰ که کمیسیون‌های تبصره‌های ۲ و ۳ نیز جزو آنها هستند، متحول تجدیدنظر براساس مهلت تعیین شده می‌باشند. احکام مندرج در قسمت اخیر تبصره‌های ۲ و ۳ ناظر به این است که چنانچه رأی صادره از کمیسیون ماده ۱۰۰ به واسطه عدم اعتراض قطعی گردید یا در صورت اعتراض، در کمیسیون تجدیدنظر عیناً تأیید گردد و متخلف از پرداخت جریمه صادره استنکاف نماید، شهرداری می‌بایست پرونده را جهت صدور رأی تخریب به همان کمیسیون صادرکننده رأی ارجاع و تقاضای رأی تخریب نماید.

● با عنایت به این که براساس طرح‌های شهر برای اراضی واقع در بر خیابان اصلی کاربری‌های متعددی از جمله تجاری، مسکونی، توریستی، فضای سبز و غیره پس از طی مراحل قانونی مصوب گردیده و شهرداری براساس طرح‌ها و کاربری‌های ارائه شده اقدام به صدور پروانه می‌نماید. اخیراً اداره کل راه و ترابری شهرستان اعلام نموده که در کلیه ساخت و سازهای واقع در جاده ترانزیتی می‌بایست از اداره راه و ترابری مجوز اخذ گردد و شهرداری حقی برای صدور چنین جوازی ندارد. از آنجا که در مراحل بررسی و تصویب طرح‌های، کارشناسان محترم اداره کل راه و ترابری حضور داشته و آن را مورد تأیید قرار داده‌اند، خواهشمند است این شهرداری را در خصوص چگونگی عمل راهنمایی نمائید؟

○ همانطور که می‌دانید مطابق قسمت صدور ماده ۱۰۰ قانون شهرداری، کلیه مالکین اراضی و املاک واقع در محدوده شهر یا حریم آن قبل از هر اقدام عمرانی یا تفکیک اراضی و شروع ساختمان باید از شهرداری پروانه اخذ نمایند؛ بنابراین یگانه مرجع ذیصلاح برای صدور پروانه ساخت و ساز در شهر، شهرداری است. منتها شهرداری می‌بایست برای انجام این وظیفه قانونی، ضوابط و مقررات معماری و شهرسازی و قوانین و مقررات را رعایت نماید. یکی از این گونه قوانین و مقررات عبارت است از قانون ایمنی راهها و راه آهن در باب حریم راهها، آنچه در اینجا مهم و اساسی است این است که شهرداری هنگام صدور پروانه ساخت و ساز در املاک واقع در اطراف راهها، حریم مصوب راهها که به وسیله اداره راه و ترابری تعیین و ابلاغ می‌گردد را رعایت نماید. زیرا در ماده ۶ قانون ایمنی راهها و راه آهن مقرر شده است که: «اقدام به هر گونه عملیاتی که موجب خرابی جاده گردد همچنین ایجاد هرگونه مستحذات یا درختکاری یا زراعت یا اقدام به حفاری در حریم قانونی آزاد راهها و راههای اصلی و فرعی و راه آهن که میزان هر یک به طریق و وسایل متناسب مشخص و از طرف وزارت راه و ترابری آگهی می‌شود بدون اجازه وزارت راه و ترابری ممنوع است.»

احکام مندرج در قانون ایمنی راهها و راه آهن بدان معنی نیست که مرجع صدور پروانه ساخت و ساز در املاک اطراف راههای واقع در محدوده و حریم شهر، اداره کل راه و ترابری است بلکه بدان معنی است که شهرداری ضوابط حاکم بر حریم راهها مقرر در قانون یاد شده

تخلف ساخت و ساز آنها نیز کمیسیون موضوع تبصره ۲ ذیل بند ۳ الحاقی به ماده ۹۹ قانون شهرداری (مصوبه اسفند ماه ۱۳۷۲) رسیدگی می‌نماید. در واقع مرجع ذیصلاح برای رسیدگی به ساخت و سازهای غیرمجاز در روستاها اعم از این که داخل حریم شهر باشند یا خارج از آن، کمیسیون اخیر الذکر است. در تبصره مذکور مقرر شده است: «به منظور جلوگیری از ساخت و سازهای غیرمجاز در خارج از حریم مصوب شهرها و چگونگی رسیدگی به موارد تخلف کمیسویی مرکب از نمایندگان وزارت کشور، قوه قضائیه و وزارت مسکن و شهرسازی در استانداری‌ها تشکیل خواهد شد. کمیسیون حسب مورد و با توجه به طرح جامع (چنانچه طرح جامع به تصویب نرسیده باشد با رعایت ماده ۴ آیین نامه احداث بنا در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها مصوب ۱۳۵۵) نسبت به صدور رأی قلع بنا یا جریمه معادل ۵۰ درصد تا ۷۰ درصد قیمت روز اعیانی تکمیل شده، اقدام خواهد نمود. مراجع ذیربط موظفند برای ساختمان‌های که طبق مقررات این قانون و نظر کمیسیون برای آنها جریمه تعیین و پرداخت گردیده در صورت درخواست صاحبان آنها برابر مقررات گواهی پایان ساختمان صادر نمایند.»

۳- همانطور که در بندهای ۱ و ۲ به شرح فوق گفته شد، کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری صالح به رسیدگی به ساخت و سازهای غیرمجاز در محدوده روستاهای واقع در حریم شهر نیستند بنابراین جرایم صادره توسط کمیسیون موضوع تبصره ۲ ذیل بند ۳ الحاقی به ماده ۹۹ قانون شهرداری می‌بایست توسط دهیاری وصول گردد.

۴- حکم تبصره ۳ ذیل ۳ الحاقی به ماده ۹۹ قانون شهرداری که مقرر می‌دارد: «شهرداری‌های سراسر کشور مکلفند علاوه بر اعتبارات دولتی حداقل ۸۰ درصد از عوارض و درآمدهای که از حریم استحفاظی شهرها کسب می‌نمایند را با نظارت فرمانداری و بخشدارای ذیربط در جهت عمران و آبادانی روستاها و شهرک‌های واقع در حریم خصوصاً در جهت راه سازی، آموزش و پرورش، بهداشت، تأمین آب آشامیدنی و کشاورزی هزینه نمایند.» در بخش جریمه ناظر به زمانی بود که مرجع رسیدگی به ساخت و سازهای غیرمجاز در روستاهای واقع در حریم، کمیسیون ماده ۱۰۰ بود و شهرداری جریمه‌های موضوع آرای کمیسیون یاد شده را وصول می‌نمود اما در حال حاضر که چنین وضعی حاکم نیست جریمه‌های صادره توسط دهیاری وصول و جهت توسعه و عمران روستا مصرف می‌گردد.

● همانگونه که می‌دانید برابر تبصره ۱۰ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری، آرای صادره از کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری هر گاه شهرداری یا مالک یا قائم مقام او از تاریخ ابلاغ رأی طرف مدت ۱۰ روز نسبت به آن اعتراض نماید، مرجع رسیدگی به این اعتراض کمیسیون دیگر ماده ۱۰۰ خواهد بود که اعضای آن غیر از افرادی باشند که در صدور رأی قبلی شرکت داشته‌اند. رأی کمیسیون قطعی است. مطابق قسمت اخیر تبصره ۲ و ۳ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری، چنانچه رأی کمیسیون مبنی بر محکومیت متخلف به پرداخت جریمه باشد و مالک از پرداخت آن استنکاف نماید در این صورت شهرداری باید پرونده را جهت صدور رأی تخریب به همان کمیسیون ارجاع و کمیسیون مزبور رأساً مبادرت به صدور رأی تخریب می‌نماید. علیهذا

از اداره راه اقدام به صدور مجوز می‌نماید یا این که به منظور محکم کاری و جلوگیری از هر گونه ادعای آنها اداره راه قبل از صدور هر مجوزی ابتدا نظریه اداره راه و ترابری را استعلام و حسب آن اقدام بنماید.

را هنگام صدور مجوز رعایت نماید و بدین منظور شهرداری می‌تواند به یکی از صور زیر اقدام نماید: یا براساس صورت جلسه تنظیمی با اداره کل راه و ترابری یا آگهی عمومی اداره یاد شده از وضعیت دقیق مقدار حریم راهها و ضوابط مربوط به آنها خود رأساً و بدون استعلام

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر ابطال فراز آخر بخشنامه ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ وزیر کشور

تاریخ: ۱۳۸۳/۱۰/۱۳ شماره دادنامه: ۵۱۵ کلاسه پرونده: ۲۳۴/۷۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: آقای محمدرضا شهیدی.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره ۳ بند ب دستورالعمل شماره ۳۹۰۰/۳/۱/۳۴ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ و دستورالعمل شماره ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ وزیر کشور.

مقدمه: شاکی به شرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، نظر به این که وزارت کشور در خصوص تهیدید پروانه‌های ساختمانی بعد از اتمام مهلت مندرج در آن طی نامه ضمیمه به شماره ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ با استناد به دستورالعمل شماره ۳۹۰۰/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ اقدام به وضع عوارض جدید و مقررات تنبیهی نموده است که این امر از صلاحیت قوه مجریه خارج و در صلاحیت قوه مقننه می‌باشد و وضع هر نوع عوارض و مالیات جدید و یا وضع مقررات تنبیهی در حیطه مسؤولیت قانونگذار بوده و قاعداً نمی‌بایست وزارت کشور رأساً اقدام به وضع عوارض جدید نماید در حالی که در دستورالعمل فوق‌الذکر وصول عوارض پذیره مجدد وضع گردیده است که این امر خلاف قاعده می‌باشد، زیرا که جهت دریافت پروانه ساختمان فقط یک بار عوارض می‌بایست وصول گردد و اخذ عوارض مجدد نه تنها محمل قانونی ندارد بلکه غیر شرعی نیز می‌باشد. از طرفی دستورالعمل مذکور قائل به مرور زمان گشته و چنانچه شخص تا قبل از اتمام پروانه ساختمانی مراجعه نماید می‌بایست مبالغ معتدلی را در اثر افزایش ضرایب و یا قیمت منطقه‌ای بپردازد و این امر با توجه به حقوق مکتسبه ناشی از اخذ پروانه ساختمانی و قائل شدن به این امر که مرور زمان باعث از بین رفتن حق می‌گردد، طبق فتاوی‌ مشهود و نظریه فقهای محترم شورای نگهبان غیر شرعی است؛ لذا از آن دیوان درخواست دارد نسبت به لغو تبصره ۳ بند ب دستورالعمل فوق‌الذکر و دستورالعمل شماره ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ وزیر کشور اقدام فرمایند.

مدیر کل دفتر امور حقوقی وزارت کشور در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۲۶۶/۶۱ مورخ ۱۳۷۶/۱/۳۱ ضمن ارسال تصویر جوابیه شماره ۲۱۶۸۸/۳۴/۲ مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۲۶ اداره کل امور شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها اعلام داشته‌اند، تعرفه‌های عوارض مورد عمل شهرداری‌ها به اعتبار بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور پس از تنفیذ نماینده محترم ولی امر مسلمین جهت اجراء به شهرداری‌ها ابلاغ می‌گردد و لذا از جایگاه خاص قانونی برخوردار بوده و ابطال تمام یا موادی از مصوبه مذکور مستلزم کسب نظر مجدد از نماینده محترم ولی امر مسلمین می‌باشد و با این کیفیت از حیطه وظایف دیوان خارج می‌باشد. از طرفی موجب مصوبه مذکور دارندگان پروانه ساختمانی چنانچه قبل از انقضای مهلت مقرر نسبت به تمدید پروانه خود اقدام نمایند مشمول پرداخت عوارض مابه‌التفاوت قیمت منطقه‌ای به گونه‌ای که در متن دستورالعمل منعکس است و هر سه سال توسط ادارات امور اقتصادی و دارایی تغییر می‌یابد نخواهند بود. نظر به این که جهت وضع و تصویب عوارض به گونه‌ای که شاکی در اظهارات خود اعلام داشته، نیازی به قانون نداشته و تعرفه‌های عوارض مصوب شهرداری‌ها حسب تجویز قانونگذار اصدار یافته و منشاء قانونی دارد به همین لحاظ رد خواسته شاکی و صدور رأی شایسته مورد استدعا است. در نامه مدیر کل امور شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها آمده است، برای تجدید پروانه ساختمانی بر خلاف اظهارات شاکی عوارض مجدد وصول نمی‌گردد بلکه چون تعرفه‌های عوارض براساس قیمت منطقه‌ای روز دارای محاسبه و از متقاضیان وصول می‌گردد، بنابراین شهرداری در جهت مطالبه حقوق قانونی خود قیمت منطقه‌ای روز دارای را ملاک قرار داده و عوارض مربوطه را محاسبه و مابه‌التفاوت آن را دریافت می‌نماید. بدیهی است چنانچه مالک قبل از انقضای مهلت مندرج در پروانه جهت تمدید آن به شهرداری مراجعه نمایند وصول نخواهد شد و مالکین که در مهلت مقرر نسبت به عملیات ساختمانی خود اقدام و یا شروع به اقدام کرده باشند نیازی به تجدید پروانه ندارند. دبیر محترم شورای نگهبان در خصوص ادعای خلاف شرع بودن موارد شکایت طی نامه‌های شماره ۷۷/۲۱/۲۷۴۲ مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۲ و ۷۸/۲۱/۵۳۳۶ مورخ ۱۳۷۸/۷/۴ اعلام داشته‌اند، ۱- چون دستورالعمل شماره ۳۹۰۰/۳/۱/۳۴ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ وزارت کشور به استناد تأیید نماینده ولی امر مسلمین صادر شده است خلاف شرع نمی‌باشد. ۲- چون تصویب دستورالعمل شماره ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ وزارت کشور به استناد تأیید نماینده ولی امر مسلمین بوده است فلذا خلاف شرع نیست. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق‌الذکر حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید:

رأی هیأت عمومی

الف - دستورالعمل‌های شماره ۳۹۰۰/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ و ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ وزارت کشور به شرح نظریه‌های شماره ۷۷/۲۱/۲۷۴۲ مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۲ و ۷۸/۲۱/۵۳۳۶ مورخ ۱۳۷۸/۷/۴ فقهای محترم شورای نگهبان خلاف

احکام شرع شناخته نشده است، بنابراین موردی برای ابطال دستورالعمل‌های مزبور در اجرای قسمت اول ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری وجود ندارد.

ب- با عنایت به این که در تبصره ۳ بند ب دستورالعمل شماره ۳۴/۳/۱۳۹۰ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ وزارت کشور مقرر شده است که «مالکین واحدهای مسکونی (تک واحدی - مجتمع) که دارای پروانه ساختمانی معتبر (از لحاظ مدت اعتبار) می‌باشند و به لحاظ اتمام مهلت اعتبار آن خواستار تمدید پروانه و یا بنا به ضرورت خواستار معاف خواهند بود.» بنابراین مفاد تبصره موصوف خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه تشخیص داده نشد.

ج- مطابق بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱ تعیین عوارض متناسب با امکانات اقتصادی محل با تصویب وزارت کشور و تنفیذ ولی امر از جمله وظایف و اختیارات شورای اسلامی شهر می‌باشد؛ لذا تکلیف به اخذ مابه التفاوت عوارض پذیرده در هنگام درخواست تمدید پروانه ساختمانی پس از اتمام مهلت مقرر در پروانه در ذیل دستورالعمل ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ وزیر کشور به علت عدم رعایت تشریفات لازم موضوع بند یک ماده ۳۵ قانون مذکور و عدم رعایت بند الف ماده ۴۳ قانون چگونگی وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص گردید و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری فراز آخر بخشنامه مزبور ابطال می‌گردد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - علی رازینی

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر ابطال قسمت اخیر ماده ۷ آیین نامه اجرایی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۲۲ هیأت وزیران

تاریخ: ۱۳۸۴/۴/۱۲ شماره دادنامه: ۱۵۸، ۱۵۹،

گلاسه پرونده: ۷۴/۸۲، ۲۰۱/۸۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکلی: آقای محسن تجویدی ۲- قوه قضائیه

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۷ و ماده ۷ اصلاحی از آیین نامه اجرائی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها. مقدمه: الف- آقای محسن تجویدی طی شکایت نامه تقدیمی اعلام داشته است، در خصوص احداث بنا در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرک‌ها موضوع قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب سال ۱۳۷۴ به استحضار می‌رساند، ۱- طبق تبصره ماده یک قانون مرقوم که مقرر می‌دارد، مرجع تشخیص اراضی زراعی و باغ‌ها در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرک‌ها وزارت کشاورزی است. تغییر کاربری اراضی موضوع این قانون در روستاها طبق ضوابطی که وزارت کشاورزی تعیین خواهد نمود، مجاز می‌باشد و تبصره ۳ قانون فوق الذکر ادارات ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی را در مورد تفکیک اراضی و تغییر کاربری موضوع قانون مرقوم مکلف به استعلام و اعمال نظر وزارت جهاد کشاورزی می‌نماید. ۲- براساس ماده ۲ قانون مذکور به این شرح (در مواردی که به اراضی زراعی و باغ‌ها طبق مقررات این قانون مجوز تغییر کاربری داده می‌شود. ۸۰ درصد قیمت روز اراضی و باغ‌های مذکور با احتساب ارزش زمین پس از تغییر کاربری بابت عوارض از مالکین وصول و به خزانه داری کل کشور اریز می‌گردد. چگونگی تقویم ارزش اراضی این قانون توسط وزارت امور اقتصادی تعیین و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. و تبصره یک ماده ۲ مقرر می‌دارد (اراضی با مساحت کوچک برای سکونت شخصی مشمول پرداخت عوارض موضوع این ماده نخواهد بود) و در ماده ۷ قانون مزبور تصریح گردیده است وزارت کشاورزی مسؤول اجرای این قانون می‌باشد و وزارت مذکور مکلف است آیین نامه اجرائی این قانون را ظرف مدت سه ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند و در اجرای مفاد قانون فوق‌الاشعار در تاریخ ۱۳۷۴/۱۰/۲۴ آیین نامه اجرائی آن را به تصویب هیأت وزیران می‌رساند و در ماده ۷ آیین نامه اجرائی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها اعلام می‌گردد پس از احراز تخلف موضوع ماده ۳ و تبصره‌های آن ضمن معرفی متخلفان به مراجع قضائی توقف عملیات و اقدامات را از مراجع یاد شده درخواست می‌کند... و در صورت محکومیت متخلف به پرداخت جریمه، مرجع قانونی مربوطه موظف است برابر حکم دادگاه پس از وصول جریمه، مجوز بنا و تأسیسات را صادر کند. ۳- در ماده ۸ قانون مارالذکر تصریح شده کلیه قوانین و مقررات مغایر با این لغو می‌گردد و لذا در خصوص اراضی مشمول این قانون ماده ۹۹ و بندهای الحاقی به آن نسخ ضمنی گردیده است. ۴- در تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۵ هیأت وزیران برخلاف قانون و به پیشنهاد وزارت کشور عبارت (مجوز بنا و تأسیسات را صادر می‌کند) به عبارت (متخلف را به منظور اعمال قوانین و مقررات حسب محل وقوع تخلف به شهرداری‌ها و استانداری‌ها معرفی می‌نماید) اصلاح می‌گردد. همانطور که ملاحظه می‌فرمایید مصوبه سال ۱۳۸۰ هیأت وزیران برخلاف نص صریح ماده ۲ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها بوده و عبارت مجوز مصرح در قانون را به عبارت متخلف تغییر داده که اصولاً خارج از حیطه اقتدار هیأت وزیران تلقی و هیأت مذکور صالح به تغییر و یا نسخ عبارت قانونی نبوده و ضرورت داشت از طریق مجلس شورای اسلامی نسبت به اصلاح قانون اقدام گردد و براساس ماده ۷ قانون مرقوم مسؤول اجرای آن وزارت جهاد کشاورزی بوده و وزارت کشور برخلاف مقررات قانونی موضوع را به هیأت وزیران پیشنهاد و هیأت مرقوم نیز بدون توجه به ضوابط قانونی و صلاحیت وزارتخانه پیشنهاد دهنده مبادرت به تغییر قانون و اصلاح آیین نامه

اجرائی می‌نماید. لذا با توجه به مراتب فوق تقاضای ابطال مصوبه شماره ۲۳۱۷۲/۳۸۵۸ مورخ ۲۵/۱۲/۱۳۸۰ هیأت وزیران را به لحاظ مغایرت با قانون و خروج از حدود اختیارات می‌نماید.

معاون دفتر امور حقوقی دولت در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۴۹۹۷ مورخ ۲۱/۱۲/۱۳۸۲ ضمن ارسال تصویر نظریه تفصیلی شماره ۶۱۸۵۷/۶۱ مورخ ۲۳/۶/۱۳۸۲ وزارت کشور اعلام داشته اند، همانگونه که عنایت دارند ماده ۳ قانون صراحتاً از مالکین و متصرفین اراضی زراعی و باغ‌های موضوع قانون که غیر مجاز کاربری اراضی را تغییر دهند به عنوان متخلفین نام برده است. به علاوه در قانون «صدور مجوز بنا و تأسیسات» برای متخلفین یاد شده مورد حکم قرار نگرفته بلکه صراحتاً در ماده ۳ به توقف عملیات توسط دادگاه تصریح شده است. ضمن آنکه در تصویب نامه اصلاحی مقرر شده است «متخلف را به منظور اعمال قوانین و مقررات حسب محل وقوع تخلف به شهرداری‌ها و استانداری‌ها معرفی نماید.» به عبارت دیگر حکم مصوبه اخیر برای «اعمال قوانین و مقررات» بوده و طبیعی است معرفی تخلف برای اعمال قوانین و مقررات موضوعاً قابل شکایت نبوده است زیرا خود این حکم اعمال قوانین و مقررات را خواسته است و شاکی چنانچه ادعا داشته باشد استانداری یا شهرداری مربوط خلاف قوانین و مقررات عمل کرده باید مراتب را به عنوان اقدامات دستگاه ذیربط مورد شکایت قرار دهد. با توجه به موارد فوق رد شکایت را خواستار است. در نامه شماره ۶۱۸۵۷/۶۱ مورخ ۲۳/۶/۱۳۸۲ مدیر کل دفتر امور حقوقی وزارت کشور آمده است، از آنجا که قسمت اخیر ماده ۷ آیین نامه مزبور متخلف ماده ۱۰۰ قانون شهرداری بوده است، هیأت وزیران به لحاظ رعایت قانون و عدم ایجاد تداخل در وظایف سازمان‌های اداری و با نظر کارشناسی وزارت کشور اقدام به اصلاح قسمت اخیر ماده ۷ آیین نامه مزبور کرده است. برخلاف ادعای شاکی عبارت تغییر یافته قسمت اخیر ماده ۷ آیین نامه مذکور هیچ مغایرتی با ماده ۲ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها ندارد؛ زیرا، اولاً حکم مذکور در ماده ۲ قانون مزبور مربوط به چگونگی تغییر کاربری است در حالی که حکم مذکور در ماده ۷ آیین نامه در خصوص چگونگی پیگیری تخلف کسانی است که غیر مجاز اقدام به تغییر کاربری اراضی نموده‌اند.

ثانیاً: مفاد مذکور در ماده ۲ قانون مذکور مربوط به مرحله تغییر کاربری و چگونگی درخواست آن است که در صلاحیت کمیسیون است که زیر نظر وزارت جهاد کشاورزی تشکیل می‌گردد. در حالی که حکم مذکور در قسمت اخیر ماده ۷ آیین نامه موصوف مربوط به مرحله اخذ مجوز احداث بنا در ملک تغییر کاربری یافته است که حسب مورد در صلاحیت ذاتی شهرداری‌ها و یا استانداری‌ها است به عبارت دیگر وزارت کشاورزی و کمیسیون مزبور به لحاظ وظایف ذاتی خود فقط مرجع تشخیص اراضی زراعی و باغات خارج از محدوده قانونی و تأیید تغییر کاربری آن است نه مرجع صدور مجوز بنا و تأسیسات بر روی آن در حالی که براساس ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها، شهرداری مرجع صدور مجوز بنا و تأسیسات می‌باشد. ب- آقای رازقندی عضو کمیسیون حقوقی و قضایی دبیر خانه مجمع تشخیص مصلحت نظام در نامه مورخ ۱۶/۳/۱۳۸۳ به عنوان ریاست محترم قوه قضائیه و رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجمع تشخیص مصلحت نظام اعلام داشته‌اند، در قانون حفظ کاربری اراضی و باغ‌ها مصوب ۳۱/۳/۱۳۷۴ مجلس شورای اسلامی تغییر کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و... ممنوع بوده و در ماده ۳ قانون مرقوم مجازات مرتکبین آن را جزای نقدی به میزان سه برابر ارزش اراضی فوق به قیمت روز و توقف عملیات اجرائی و حبس تا شش ماه تعیین نموده است. در آیین نامه اجرائی قانون مزبور که در تاریخ ۲۴/۱۰/۱۳۷۴ به تصویب هیأت وزیران رسیده است در ماده ۷ آن به وزارت کشاورزی اجازه داده که پس از صدور حکم محکومیت متخلفین از مقررات قانونی موصوف نسبت به صدور مجوز بنا و تأسیسات برای اراضی مزبور اقدام نمایند.

همانطور که استحضار دارید آیین نامه مذکور مخالف صریح متن و روی قانون بوده و نقض غرض قانون گذار نموده و به نوعی هم موجب تشویق و تجری مرتکبین فوق گردیده است به نحوی که موجب وهن اقدامات دستگاه قضایی گردیده و رسیدگی‌های قضائی و حدود احکام آن را در راستای تغییر کاربری اراضی کشاورزی قرار داده است. مراتب جهت استحضار حضرت تعالی و عندالافتضاء صدور دستورات لازم برای نقض ماده ۷ آیین نامه اجرائی قانون موصوف اعلام می‌گردد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید:

رأی هیأت عمومی

قانون گذار به صراحت ماده یک قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۳۱/۳/۱۳۷۴ به منظور حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و تداوم و بهره برداری آنها تغییر کاربری اراضی مزبور در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرکها جز در موارد ضروری را ممنوع اعلام داشته و تغییر کاربری اراضی مذکور را براساس ضوابط مربوط به کمیسیون مقرر در تبصره یک آن ماده و همچنین مسؤولیت اجرای قانون را علی الاطلاق به وزارت جهاد کشاورزی محول نموده است. نظر به این که حکم ماده ۳ این قانون موضوع اخذ عوارض از اشخاص به واسطه تغییر غیر مجاز کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و محکومیت آنها به پرداخت جزای نقدی و در صورت تکرار جرم به تحمل حبس از یک ماه تا شش ماه دلالتی بر جواز بقاء کاربری غیر مجاز اراضی مذکور ندارد بلکه مفید لزوم حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها می‌باشد؛ بنابراین قسمت اخیر ماده ۷ آیین نامه اجرائی قانون فوق الاشعار مبنی بر الزام مرجع قانونی مربوط به صدور مجوز بنا و تأسیسات و اصلاحیه مورخ ۲۵/۱۲/۱۳۸۰ آن ماده در خصوص معرفی اشخاص متخلف به شهرداری‌ها و استانداری‌ها جهت اعمال مقررات مغایر هدف و حکم مقنن و خارج از حدود صلاحیت قوه مجریه در وضع مقررات دولتی تشخیص داده می‌شود و موارد فوق الذکر مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضائی دیوان عدالت اداری - مقدسی فرد

مشاور مالی

□ جمشید رضایی

محترم یاد شده در اجرای ضوابط و مقررات به کارگیری مستخدمان موقت به کار گرفته شده اند که در این صورت تبدیل وضع آن‌ها مستلزم اخذ مجوز جدید می‌باشد که می‌بایست از طریق استانداری و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور صورت پذیرد. البته تا آن جا که اینجانب اطلاع دارم اقداماتی از طریق دفتر محترم تشکیلات و نیروی انسانی سازمان جهت هماهنگی با سازمان مدیریت و برنامه ریزی در این خصوص انجام شده و هنوز هم در جریان می‌باشد.

○ با توجه به ماده واحده قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهرداری‌ها مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۴ چنان چه در بودجه سال مورد عمل (سال محکومیت قطعی) مبلغ محکوم به پیش بینی نشده باشد چگونه اجرای حکم دادگاه و پرداخت غرامت به چه صورتی می‌باشد. الف- آیا باید به تناسب در سنوات آتی و در حد مقدرات مالی شهرداری‌ها پرداخت گردد؟ ب- یا این که شهرداری‌ها باید نسبت به پرداخت کل غرامت (محکوم به) در بودجه سال آینده (یعنی سال بعد از محکومیت) اقدام نمایند. ج- آیا شهرداری می‌تواند به تقسیط مبلغ غرامت را بپردازد؟

○ سؤال فوق که مکرراً از سوی شهرداری‌ها مطرح می‌گردد حاوی نکات مهم و ظریفی هستند که در هر شهرداری واحد امور مالی می‌بایست در مواجه شدن با آن وظیفه خود در چگونگی اجرای آن بدانند. هنگامی که شهرداری به موجب احکام قطعی صادره از دادگاه‌ها و یا اوراق اجرای ثبتی یا اجرای دادگاه‌ها و مراجع قانونی ذی صلاح دیگر محکوم به پرداخت مبلغی می‌گردد، می‌بایست مبلغ محکومیت را به طریق مندرج در قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهرداری‌ها مصوب

○ شماری از کارکنان شهرداری‌های استان همدان که خود را کارکنان مشمول ماده ۱۳ آیین نامه استخدامی شهرداری‌های استان همدان معرفی کرده اند سؤالی بدین مضمون مطرح نموده اند: احتراماً اینجانبان در سال ۱۳۸۱ از طریق آزمون استخدامی که با مجوز صادره از سوی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، استانداری همدان، جهت پست آتش نشان برگزار گردید، شرکت نمودیم و پس از قبولی در آزمون مذکور و گذراندن همه‌ی مراحل مصاحبه و گزینش در سال ۱۳۸۲ در شهرداری‌های تابعه استان همدان مشغول انجام وظیفه شدیم. حال پس از گذشت چهار سال سابقه کار مفید هنوز در بلا تکلیفی به سر می‌بریم و هیچ گونه اقدامی در جهت مشخص شدن وضعیت استخدامی اینجانبان صورت نپذیرفته است. خواهشمند است نسبت به اعلام پاسخ در ماهنامه پژوهشی، آموزشی شهرداری‌ها اقدام لازم مبذول نمایید.

○ برای پاسخ به سؤال مذکور، ذکر نکاتی را به صورت مقدمه لازم می‌دانم: نخست آن که آیین نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌ها کشور مصوب سال ۱۳۸۱ که ماده ۱۳ آن مورد استناد سؤال کنندگان قرار گرفته است، مطابق نامه شماره ۱۳۸۲/۱۲/۲۶ هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین و مقررات عمومی کشور مغایر با قوانین و مقررات عمومی کشور تشخیص داده شده است و بدین جهت قابل اجرا نیست تا زمانی که ایراد هیأت مرتفع شود. دوم آن که سؤال کنندگان محترم مشخص نکرده اند که به کارگیری آن‌ها تابع ضوابط مستخدمان موقت بوده یا ضوابط مستخدمان ثابت. به عبارت دیگر آیا به عنوان مستخدم موقت به کار گرفته شده اند یا ثابت و دائم، با این وجود به نظر می‌رسد که کارکنان

سال ۱۳۶۱ پرداخت نماید. برای پرداخت محکوم به ضد حالت متصور است: ۱- شهرداری در بودجه مصوب خود در سال جاری (سال صدور و ابلاغ رأی قطعی) دارای ردیف اعتباری برای پرداخت تمام محکوم به می‌باشد: که در این صورت می‌بایست کل مبلغ را از محل اعتباری مذکور پرداخت نماید. ۲- شهرداری در بودجه مصوب خود در سال جاری (سال صدور و ابلاغ رأی قطعی) دارای ردیف اعتباری برای پرداخت قسمتی از محکوم به می‌باشد: که در این صورت می‌بایست تا حدودی که اعتبار دارد، قسمتی از محکوم به را پرداخت و مابقی آن را در بودجه سال آتی خود لحاظ و در سال آتی پرداخت نماید. ۳- شهرداری فاقد اعتبار لازم در بودجه جاری خود برای پرداخت محکوم به است که در این صورت می‌بایست اعتبار لازم برای پرداخت آن را در بودجه سال آتی خود لحاظ و حداکثر تا پایان سال آتی پرداخت نماید.

همانطور که ملاحظه می‌گردد شهرداری نمی‌تواند به دلخواه خود هر سال قسمتی از مبلغی را که بدان محکوم شده است را در حق محکوم علیه پرداخت نماید بلکه حداکثر زمانی را که شهرداری می‌تواند دین خود را پرداخت نماید سال پس از صدور حکم قطعی است. لازم به ذکر است مطابق تبصره ذیل ماده واحده قانون فوق‌الذکر، چنانچه ثابت شود که شهرداری با داشتن امکانات لازم از پرداخت دین خود استنکاف نموده است؛ شهردار به مدت یک سال از خدمت منفصل خواهد شد. به علاوه مطابق ماده واحده، چنانچه شهرداری مبلغ مورد حکم را در حق محکوم علیه ظرف مهلت مقرر پرداخت ننماید محکوم علیه می‌تواند برابر مقررات نسبت به استیفای طلب خود از اموال شهرداری تأمین یا توقیف یا برداشت نماید.

○ احتراماً به اطلاع می‌رساند معدنی در محدوده این شهر می‌باشد که به علت گرد و غبار زیادی که ایجاد می‌نماید موجب آلودگی محیط زیست می‌گردد. این شهرداری نامه‌ای برای مدیر کل محترم محیط زیست استان تهیه و ارسال نمود و طی آن از وی خواستیم با بررسی آلودگی‌های ناشی از فعالیت معدن مورد نظر و آزمایش آن، در خصوص آلاینده بودن یا نبودن معدن اظهار نظر نماید تا در صورت آلاینده بودن، مطابق قانون تجمیع عوارض از فروش محصولات آن یک درصد عوارض صنایع آلاینده اخذ شود. مدیر کل محترم محیط زیست استان در پاسخ به استعلام شهرداری چنین پاسخ داده است: به استناد بند (ه) ماده ۳ قانون تجمیع عوارض مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۵ مجلس شورای اسلامی کالاهای تولیدی که امکان استفاده از آنها به عنوان محصول نهایی وجود دارد، مشمول پرداخت عوارض می‌گردند و از آن جایی که محصولات تولیدی معادن به عنوان محصول نهایی و قابل مصرف برای عموم نمی‌باشند و صرفاً به عنوان ماده اولیه صنایع کاربری دارند لذا از شمول این قانون خارج بوده و طبعاً این اداره کل مجاز به معرفی این قبیل واحدها به عنوان واحد آلاینده نمی‌باشد. لطفاً بررسی و اعلام نمایید آیا نظریه اداره کل محیط

زیست حقوقی و قانونی است یا خیر؟ شهرداری را در خصوص نحوه اقدام در این زمینه راهنمایی نمایید.

○ قسمت اخیر بند (ه) ماده ۳ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض از کالاهای تولیدی، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی (موسوم به قانون تجمیع عوارض) ناظر به محصولاتی است که در خدمت محصولات نهایی قرار ندارند، ولی به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست جز و صنایع آلاینده می‌باشد؛ بنابراین سازمان یاد شده در اجرای مقرر فوق می‌بایست بررسی و اعلام نماید که آیا معدن مورد نظر جز و صنایع آلاینده می‌باشد یا خیر؟ این که محصولات معدن یاد شده جزو محصولات نهایی است یا خیر، در صلاحیت سازمان محیط زیست نمی‌باشد. با توجه به مراتب مشروحه فوق، نظریه مدیر کل محترم حفاظت محیط زیست استان مطابق با موازین حقوقی و قانونی نیست. شهرداری می‌بایست با ذکر نکته مذکور، سازمان محیط زیست را متقاعد نماید که در خصوص آلاینده بودن معدن مورد نظر اعلام نظر نماید تا پس از تشخیص آلاینده بودن معدن واقع در محدوده شهر، اخذ عوارض یک درصد فروش محصولات میسر گردد.

○ مطابق ماده ۶ قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور مصوب سال ۱۳۸۲ و ماده ۱۷ آیین نامه اجرایی آن و نیز تفاهم نامه آذرماه ۱۳۸۴ کمیسیون‌های فرهنگی اجتماعی شوراهای اسلامی مراکز استان‌ها و هیأت‌های کتابخانه‌های عمومی کشور، شهرداری‌ها موظف به پرداخت نیم درصد از کل درآمدهای خود به کتابخانه عمومی متعلق به انجمن کتابخانه‌های عمومی شهر مربوطه شده‌اند. از آن جایی که بعضی از درآمدهای شهرداری از جمله عوارض حذف پارکینگ می‌بایست ۱۰۰ درصد صرف احداث پارکینگ عمومی شود یا فروش اموال منقول و غیر منقول می‌بایست ۱۰۰ درصد صرف احداث پروژه‌های عمرانی گردد و با عوض و معوض‌ها که در بودجه اعمال ولی گردش ریالی ندارد، لطفاً اعلام فرمایید این ارقام جزء مبنای محاسبه نیم درصد فوق‌الذکر خواهد بود یا خیر؟

○ برای پاسخ به این سؤال می‌بایست سابقه تاریخی موضوع را مورد بررسی قرار داد. قبلاً در ماده ۶۸ قانون شهرداری اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ مقرر شده بود: «بودجه و تخصیص اعتبارات شهرداری به استثنای موارد زیر که از محل درآمدهای مستمر شهرداری پرداخت خواهد شد: ۱- ۱۰ درصد سهم بهداشتی ۲- ۳ درصد سهم آموزش و پرورش ۳- ۴ درصد برای مبارزه با بیسوادی که از طریق کمیته ملی پیکار با بی سوادی به مصرف خواهد رسید ۴- ۳ درصد برای امور تربیت بدنی و پیشاهنگی ۵- ۱/۵ درصد سهم کتابخانه عمومی موضوع قانون تأسیس کتابخانه عمومی در تمام شهرها مصوب دی ماه ۱۳۴۴. برای تأمین هزینه‌های سازمانی و اداری شهرداری و امور دفاع غیر نظامی، امور خیریه و

و موضوع جدیدی نیست ثانیاً به درستی از ابتدا مقنن مبنای محاسبه سهم یادشده را «درآمدهای مستمر» قرار داده است. ثالثاً هر چند قسمتی از ماده ۶۸ اصلاحی قانون شهرداری در حال حاضر منسوخ است و ماده ۶ قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور مصوب ۱۳۸۲ جایگزین بند ۵ گردیده ولی ماده ۲۹ آیین نامه مالی شهرداری‌ها و تبصره ذیل آن کماکان به قوت خود باقیست. بر این اساس به نظر اینجانب با عنایت به این که حکم ماده ۶ قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور جایگزین بند ۵ ماده ۶۸ قانون شهرداری‌ها است، هر چند در ماده یاد شده به مستمر یا غیر مستمر بودن درآمدهای شهرداری که مبنای اخذ سهم کتابخانه است، تصریح نشده ولی بنا به حکم صریح تبصره ذیل ماده ۲۹ آیین نامه مالی شهرداری‌ها که طی آن صرفاً درآمدهای مستمر را مشمول اخذ سهمیه کتابخانه‌ها قرار داده؛ لذا مراد و مقصد از «درآمدهای شهرداری» مندرج در ماده ۶ درآمدهای مستمر شهرداری است. به علاوه جهت مزید اطلاع باید گفت که به منظور روشن شدن موضوع و دریافت خواست و نیت واقعی قانونگذار از ماده ۶ قانون یاد شده ظاهراً استفساریه‌ای تحت عنوان استفساریه ماده ۶ قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور تهیه و به مجلس شورای اسلامی ارسال گردیده است.

دیگر تکالیفی که به موجب قانون به عهده شهرداری‌ها محول است بر اساس تقسیماتی خواهد بود که با توجه به احتیاجات و مقتضیات محل به پیشنهاد شهرداری و تصویب انجمن شهر رسیده باشد و در هر صورت میزان اعتبارات عمرانی نباید از ۴۰ درصد بودجه سالانه کمتر باشد.» و در ماده ۲۹ آیین نامه مالی شهرداری‌ها مقرر شده است: «درآمد شهرداری به ۶ طبقه به شرح زیر تقسیم بندی می‌شود:

- ۱- درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (درآمدهای مستمر)
- ۲- درآمدهای ناشی از عوارض اختصاصی.
- ۳- بهای خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری.
- ۴- درآمدهای حاصله از وجوه و اموال شهرداری.
- ۵- کمک‌های اعطایی دولت و سازمان‌های دولتی.
- ۶- اعانات و کمک‌های اهدایی اشخاص و سازمان‌های خصوصی و اموال و دارایی‌هایی که به طور اتفاقی یا به موجب قانون به شهرداری تعلق می‌گیرد.

تبصره - از انواع درآمدهای مذکور در ماده فوق فقط درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (درآمدهای مستمر) مشمول پرداخت سهمیه‌ها و حد نصاب‌های مقرر در ماده ۸۶ قانون شهرداری می‌باشد. «همانطور که ملاحظه می‌گردد اولاً موضوع تخصیص سهم برای کتابخانه‌های عمومی مسبوق به سابقه بوده

تاریخ: ۱۳۸۵/۳/۲۱

شماره‌ی دادنامه: ۱۶۳ الی ۱۶۵

کلاسه‌ی پرونده: ۵۸۳/۸۴، ۵۱۹، ۹۰۴

شاکی: ۱- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ۲- آقای محمد جواد مرادی نژاد ۳- دادرش شعبه اول دیوان عدالت اداری آقای مرادی.

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض آراء صادره از شعب اول، ۴، ۱۸، ۲۰ بدوی و ۴، ۷، ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری در خصوص تعیین مأخذ و مبنای میزان فوق العاده جذب به مستخدمین ذیحق.

مقدمه:

۱- الف- شعبه چهارم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۲۴۹۹/۸۲ موضوع شکایت آقای حمید فراهانی راد به طرفیت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته اصلاح حکم کارگزینی و پرداخت ما به التفاوت فوق العاده جذب همترازی به شرح دادنامه شماره ۲۱۲۰ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۰ نظر به اینکه ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰ شامل حق جذب نمی‌شود و رأی شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری هم مؤید صحت عمل سازمان می‌باشد؛ بنابراین تخلفی از مقررات ثابت نیست حکم به رد شکایت شاکی صادر می‌گردد. ۱- ب- شعبه هفتم تجدید نظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۸۶۸/۸۳ موضوع تقاضای تجدیدنظر آقای حمید فراهانی راد به خواسته تجدید نظر در دادنامه شماره ۲۱۲۰ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۰ شعبه چهارم دیوان عدالت اداری به شرح دادنامه شماره ۸۶۲ مورخ ۱۳۸۴/۵/۳۱ چنین رأی صادر نموده است: مبلغ افزوده شده به حقوق و فوق العاده شغل به شرح ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت جزء از کل حقوق و فوق العاده شغل بوده که فوق العاده جذب می‌بایست بر اساس آن محاسبه می‌شد و احتساب فوق العاده جذب بدون ملاحظه امتیاز مقرر در ماده مرقوم غیر موجه تشخیص علیهذا با توجه به مراتب فوق اعتراض را وارد دانسته و با فسخ دادنامه تجدید نظر خواسته حکم به ورود شکایت صادر و اعلام می‌گردد. ۲- شعبه هجدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۶۹۲/۷۹ موضوع شکایت آقای خیر الله خلیلی به طرفیت دفتر توسعه منابع انسانی سازمان مدیریت و

برنامه ریزی کشور به خواسته مطالبه جذب متعلق به تفاوت حقوق و فوق العاده شغل موضوع مواد ۶ و ۸ قانون نظام هماهنگ به شرح دادنامه شماره ۱۳۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۳ محاسبه فوق العاده جذب کارکنان مشمول را بر اساس کل حقوق و فوق العاده شغل جدید مطابق (ماده ۸) دانسته بنا بر این شکایت شاکی را وارد تشخیص داده است. ۳- شعبه بیستم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۲۴۸۸/۸۳ موضوع شکایت آقای غلام ابوالفتحی به طرفیت اداره کل توسعه منابع انسانی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته مطابق حق جذب مجموع حقوق و فوق العاده شغل ناشی از اعمال ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت به شرح دادنامه شماره ۳۱۱۷ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۶ برقراری فوق العاده جذب بدون منظور کردن ۸۰ در صد مقرر در ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت را موجب تضييع حقوق مستخدم دانسته و خوانده را ملزم به محاسبه فوق العاده جذب شاکی بر مبنای کلیت حقوق و فوق العاده شغل نموده است.

۴- شعبه هجدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۵۴۹/۸۲ موضوع شکایت آقای محمد رضا ستوده به طرفیت اداره کل توسعه منابع انسانی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته مطالبه جذب متعلق به ما به تفاوت حقوق و فوق العاده شغل موضوع مواد ۶ و ۸ قانون نظام هماهنگ و اصلاح احکام زمان اشتغال و بازنشستگی به شرح دادنامه شماره ۱۹۳۰ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۱۲ چنین رأی صادر نموده است: در قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت هیچ گونه اشاره ای به ما به تفاوت همترازی نشده است و ابلاغ این عنوان بدون حکم قانون وجه قانونی نداشته و قابلیت اجرایی ندارد و مابه تفاوت به اینکه عدم اعمال افزایش حقوق و فوق العاده شغل در میزان حق جذب شاکی نیز تأثیر منفی داشته و باعث تقلیل آن گردیده است؛ علیهذا حکم به ورود شکایت و الزام سازمان طرف شکایت به اصلاح احکام کارگزینی ضمن تعیین میزان صحیح حقوق و فوق العاده شغل با اعمال ماده ۸ قانون نظام هماهنگ و احتساب میزان فوق العاده جذب بر اساس حقوق و فوق العاده شغل افزایش یافته صادر و اعلام می‌گردد. ۵- الف - شعبه چهارم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۲۴۴۱/۸۲ موضوع شکایت آقای علی‌هاشمی گیلانی به طرفیت، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته احتساب فوق العاده جذب جزء حقوق و فوق العاده شغل به شرح دادنامه شماره ۷۹۴ مورخ ۱۳۸۳/۴/۹ چنین رأی صادر نموده است: نظر به اینکه مطابق ماده ۸ قانون نظام هماهنگی پرداخت مقرر گردیده است صرفاً حقوق و فوق العاده شغل مستخدمین با حقوق و فوق العاده شغل اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها همتراز شود؛ بنا بر این موضوع مشمول قانون فوق العاده جذب نمی‌گردد و برابر رأی وحدت رویه شماره ۶۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تخلف از مقررات ثابت نیست و خواسته موجه نمی‌باشد؛ لذا حکم به رد شکایت شاکی صادر می‌گردد. ۵- ب - شعبه هشتم تجدید نظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۶۰۱/۸۳ موضوع تقاضای تجدید نظر آقای علی‌هاشمی گیلانی به خواسته تجدید نظر در دادنامه شماره ۷۹۴ مورخ ۱۳۸۳/۴/۹ شعبه چهارم دیوان به شرح دادنامه شماره ۱۵۱۷ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۸ چنین رأی صادر نموده است: با توجه به اینکه رأی شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ هیأت عمومی دیوان ناظر به فوق العاده جذب بوده نه حقوق و فوق العاده شغل مستخدمین مشمول و اداره تجدید نظر خوانده منکر وجود شرایط سه گانه مندرج در متن ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت، اعتراض تجدید نظر خواه را نتیجتاً وارد تشخیص داده علیهذا با فسخ دادنامه تجدید نظر خواسته حکم به ورود شکایت تجدید نظر خواه صادر می‌گردد. ۶- شعبه اول در رسیدگی به پرونده کلاسه ۶۷۸۷/۸۳ موضوع شکایت آقای محمد هادی پور به طرفیت، وزارت جهاد کشاورزی به خواسته اصلاح حکم کارگزینی به شرح دادنامه شماره ۲۶۳۶ مورخ ۱۳۸۴/۷/۲۷ چنین رأی صادر نموده است: با عنایت به اینکه سازمان طرف شکایت ضمن پذیرش شمول ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت درباره شاکی در مقام پیاده کردن مفاد ماده مرقوم به جای افزایش اصل حقوق و فوق العاده شغل نامبرده به میزان ۸۰ درصد حقوق و فوق العاده شغل اعضای هیأت علمی مبلغی را که از این بابت می‌بایست به حقوق و فوق العاده شغل اضافه می‌نمود با عنوان تفاوت تطبیق همترازی و در ستون دیگری از حکم کارگزینی منظور نموده است که این عمل مغایر نص صریح ماده ۸ قانون فوق‌الاشعار می‌باشد؛ فلذا اقدام سازمان طرف شکایت وفق مقررات نبوده شکایت شاکی را وارد تشخیص و حکم به ورود آن صادر می‌گردد. ۷- شعبه دهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۸۲۰/۸۲ موضوع شکایت آقای محمد پرتوی به طرفیت: ۱- وزارت جهاد کشاورزی ۲- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته اصلاح حکم کارگزینی بر اساس ماده ۸ قانون نظام هماهنگ به شرح دادنامه شماره ۸۰۸ مورخ ۱۳۸۳/۴/۱۳ چنین رأی صادر نموده است: در هیچ کجای ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت صحبتی از تعیین مابه تفاوت نموده است و اقدام شورای حقوق و دستمزد به تعیین مابه تفاوت خارج از حدود اختیارات قانونی اش بوده و بهانه مشخص نبودن درصد متعلق به حقوق و در صد متعلق به فوق العاده قابل قبول نمی‌باشد شکایت شاکی وارد تشخیص و مشتکی عنه مکلف است حکم کارگزینی شاکی و سایر احکام حقوقی وی تاکنون در قسمت‌های (الف - ب - پ و د) بند ۲۰ و بند ۲۱ حکم مذکور را اصلاح و فوق العاده تعیینی را با حقوق و فوق العاده شغل شاکی جمع و در یک ستون قرار داده و ستون‌های دیگر حکم حقوقی وی را بر آن اساس محاسبه نماید. ۸- شعبه چهارم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۲۵۲۰/۸۲ موضوع شکایت آقای اسماعیل صالحی به طرفیت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته الزام مؤسسه طرف شکایت به اجرای مفاد

ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت به شرح دادنامه شماره ۲۰۰۷ مورخ ۱۳۸۳/۸/۱۰ با توجه به رأی شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ هیأت عمومی دیوان شکایت شاکی را غیر ثابت تشخیص و حکم به رد شکایت شاکی صادر می‌نماید.

۹- شعبه چهارم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۲۴۵۱/۸۲ موضوع شکایت آقای سید رضا ابراهیمی به طرفیت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته اصلاح حکم کارگزینی و پرداخت ما به التفاوت فوق العاده جذب همترازی به شرح دادنامه شماره ۲۱۱۷ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۰ چنین رأی صادر نموده است: موضوع ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت شامل حق جذب نمی‌شود و رأی ۳۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ هیأت عمومی دیوان هم مؤید صحت عمل سازمان می‌باشد؛ بنابراین تخلفی از مقررات ثابت نیست و خواسته موجه به نظر نمی‌رسد لذا حکم به رد شکایت شاکی صادر می‌گردد. ۱۰- الف - شعبه دوازدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۱۰۱۲/۸۲ موضوع شکایت آقای محمد جواد مرادی نژاد به طرفیت، سازمان بازنشستگی کشوری به خواسته الزام سازمان طرف شکایت به اصلاح حکم بازنشستگی به شرح دادنامه شماره ۱۷۸۰ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۳ حکم به الزام طرف شکایت به اصلاح حکم بازنشستگی صادره بر اساس حقوق و مزایای اصلاح شده در حکم قطعی صادره از شعبه هجدهم دیوان صادر نموده است. ۱۰- ب- شعبه چهارم تجدید نظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۵۲۴/۸۳ موضوع تقاضای تجدید نظر سازمان بازنشستگی کشوری به خواسته تجدید نظر در دادنامه شماره ۱۷۸۰ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۳ شعبه دوازدهم دیوان به شرح دادنامه شماره ۹۲۴ مورخ ۸۴/۴/۱۱ چنین رأی صادر نموده است: نظر به اینکه مطابق ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰ فقط حقوق و فوق العاده شغل دارندگان مدارک تحصیلی دکتری، فوق لیسانس و مدارک همتراز از لحاظ استخدامی که در واحدهای آموزشی مطالعاتی و تحقیقاتی اشتغال دارند نباید از ۸۰ درصد مجموع حقوق و فوق العاده شغل کارکنان مشابیه مشمول قانون اعضاء هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کم تر باشد و ظاهراً این حکم شامل حق جذب نمی‌شود و رأی شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ هیأت عمومی دیوان نیز بر همین مبنا صادر شده و مؤید موضوع است علیهذا ضمن وارد دانستن تجدید نظر خواهی تجدید نظر خواه و نسخ رأی صادره از شعبه بدوی حکم به رد شکایت صادر می‌گردد.

۱۱- الف - شعبه هفدهم در رسیدگی به پرونده کلاسه ۳۰۰۵/۸۳ موضوع شکایت خانم فرزانه وزیری فراهانی به طرفیت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته اصلاح حکم کارگزینی به شرح دادنامه شماره ۳۰۸۶ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۳ تفکیک حق همترازی با حقوق و فوق العاده شغل مستخدم مشمول ماده ۸ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت را فاقد محمل قانونی دانسته و پرداخت ما به التفاوت را بر خلاف نظر قانونگذار در ماده مذکور تشخیص، بنابراین شکایت را وارد تشخیص داده است. ۱۱- ب- شعبه چهارم تجدید نظر در رسیدگی به پرونده کلاسه ۴۲۱/۸۴ موضوع تقاضای تجدید نظر سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به خواسته تجدید نظر در دادنامه شماره ۳۰۸۶ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۳ صادره از شعبه ۱۷ دیوان به شرح دادنامه شماره ۱۳۷۳ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۳ با عنایت به مفاد رأی شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ هیأت عمومی دیوان که مستنبط از ماده ۸ قانون نظام هماهنگ فوق العاده جذب را مشمول به اصطلاح همترازی حقوق و فوق العاده شغل مستخدمین همتراز شده با اعضاء هیأت علمی نمی‌داند ضمن فسخ دادنامه صادره از شعبه بدوی حکم به رد شکایت صادر نموده است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید:

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

قانونگذار به شرح ماده ۶ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب شهریور ماه ۱۳۷۰ به دولت اجازه داده است به منظور تطبیق وضع کارکنان دستگاههای مشمول مقررات خاص و جذب و نگهداری نیروهای مناسب برای مشاغل تخصصی و مدیریت، فوق العادههای خاصی وضع نماید و هیأت دولت تعیین میزان فوق العاده مزبور را تحت عنوان حق جذب با رعایت مقررات مربوط به عهده شورای حقوق و دستمزد محول نموده اند. شورای حقوق و دستمزد مأخذ و مبنای تعیین و پرداخت حق جذب را به مستخدمین ذیحق مجموع حقوق و فوق العاده شغل دریافتی آنان اعلام داشته است. نظر به اینکه حقوق و فوق العاده شغل مشمولین ماده ۸ قانون فوق الاشعار به ترتیب مقرر در این ماده تعیین شده و نباید از ۸۰ درصد مجموع حقوق و فوق العاده شغل کارکنان مشابیه مشمول قانون اعضاء هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کمتر باشد، بنابراین تجزیه و تفکیک حقوق و فوق العاده شغلی که به ترتیب مقرر در ماده مزبور تعیین می‌شود از جهت احتساب و تعیین حق جذب محمل قانونی ندارد و دادنامههای فوق الذکر مبنی بر ورود شکایت شاکیان در حدی که متضمن این معنی است صحیح و موافق قانون تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ اصلاحی قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع ذیربط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

مشکلی نه چندان تازه در قابی کهنه

بهرامی کفیل عدلیه شد و سرانجام در سال ۱۳۱۷ از سوی حکومت پهلوی اول (پاد ۱۳۰۰-۱۳۲۰) وزیر مختاری ایران در بلژیک به‌وی داده شد.

آنچه این متن را پرکشش می‌کند، تصویری است که بهرامی از وضعیت خانه و مسکن آن روزگار شهرها به‌ویژه تهران پایتخت به‌دست می‌دهد، «... خیلی از اهالی تهران در اتاق‌هایی تنگ و تاریک که شبیه زیرزمین و سرداب و از پرتو آفتاب و هوای آزاد محرومند، زندگانی می‌کنند.» ناپایداری سازها و بیماری‌های آن‌ها به خوبی نشان داده شده است، «... عمارات این شهر با خاک و خشت خام بنا شده و رطوبت در تمام قواعد آن نفوذ یافته است، به طوری که اغلب سکنه متبلا به پادرد و غیره می‌باشند.» نویسنده تابلویی از آلودگی فضای خانه و شهر را ترسیم کرده که از دید ما اکنون بسیار شگفت و باور نکردنی است. این توصیف پاسخی است ساده و روشن از گذشتگان برای آنانی که هنوز از پس سالیان دراز... در فراق از کفر رفتن آن تختگاه بیغوله-دار الخلافه ناصری - به سوگ نشستند، «... اتاق‌های کاهگلی که با دوده‌ی چراغ‌های نفتی و غیره آلوده گشته‌اند ماوی و منزلگاه انواع حشرات موزیه و اقسام حیوانات ذره‌بینی است که باعث انتشار امراض گوناگون هستند و در کثافت خانه‌ها پرورش می‌یابند.» برای تصویر روشن تر < (متن نگاشته در صفحه‌ی).

در دنباله‌ی سخن به‌خوبی مردم به شرایط بد و ناهنجار شهری اشاره می‌کند، «... چون ما خودمان در این محیط تربیت شده از ابتدای طفولیت این قبیل مناظر را در مقابل چشم داشته‌ایم از غرائب آنها هیچ تعجب نمی‌کنیم و قبحشان را نمی‌فهمیم، اما اگر یکنفر خارجی به این مملکت وارد شود و این عجایب را به رأی‌العين مشاهده کند، قطعاً ما را یک قوم نیم وحشی و بی تربیتی خواهد خوانند که هنوز محتاج به آموختن اولین شرط زندگانی انسانی و اصلاح اخلاق بشری هستند.» بهرامی به درون خانه‌ها نیز سرک کشیده است، «... چندین نفر در یک اتاق چهار ذرعی آن هم روی فرش‌های چرک و نمدهای پشمین که سال‌ها زیر پا مانده و از چرک و کثافتات مستور شده، زندگی می‌کنند.

آن چه بر شهرنشینان کنونی در شهرهای ما، به ویژه در کلان شهرها می‌گذرد، پیامد حرکتی است به‌گرد خویش، بی‌آنکه نگاهی به پسا پشت تاریخ شهری این سرزمین کرده باشیم. گشودن دفترهای پیشین، خواندن و ژرفکاری آن نوشتگان بی‌گمان می‌توانست از بسیاری رخدادهای ناخواسته و ناخجسته امروز پیش گیرد... و اما اینک در برابر یک سده آزموده‌های درست و نادرست نشسته‌ایم، بهتر آنکه پرسه در آن متون گرانقدر زده باشیم تا بتوانیم دشواری‌های شهری این سرزمین در یکصد سال پیش چگونه بوده است و آیا ما هنوز پای در زنجیر همان دشواری‌ها مانده‌ایم؟

این متن، مقاله است در همین راستا، برگرفته از مجله‌ی بلدیه اردیبهشت ماه (ثور) سال ۱۳۰۰ خورشیدی، از روزهایی که هنوز درخشش صد روزی حکومت آرمان خواه سیدضیاء فرو نموده بود و برای همین در نوشتگان این دوره‌ی کوتاه درخشندگی ویژه‌ای به چشم می‌زند که از سایه‌های تیره‌ی نظارت دیکتاتوری تهی است. مقاله‌را عبدالله بهرامی نگاشته که از زندگی وی چندان چیزی به‌دست نیست. آنچه از داده‌های جسته‌گریخته می‌توان دریافت اینست که عبدالله بهرامی بی‌گمان درس خوانده‌ی فرنگ بوده و چیره به زبان فرانسه یا انگلیسی زیرا حکومت پهلوی، این دولتمرد را شایسته‌ی وزیر مختاری ایران در بلژیک می‌داند و او را بر این کار می‌گمارد. به هر روی وی به‌هنگام نگارش این مقاله رئیس کل «اداره‌ی امور خیریه» شهرداری تهران بود، در همان روزهایی که مسیو ایپکیان ارمنی سرپرستی شهرداری تهران را به‌دست داشت و هر دو گمارده‌ی سیدضیاء الدین طباطبایی نخست‌وزیر کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ خورشیدی.

بهرامی پس از فروپاشی حکومت ۱۰۰ روزی سید ضیا، از بلدی‌ی نوپای دولتی به سازمان‌های دیگر حکومت پهلوی راه یافت. در خرداد ۱۳۰۹ از سوی مهدیقلی خان هدایت (نخست‌وزیر ۱۳۰۶-۱۳۱۲ خ) به معاونت وزارت مالیه (دارایی) برگزیده شد. در مرداد ماه همان سال علی اکبر داور (۱۳۶۵-۱۳۱۵ خ) او را به معاونت وزارت عدلیه (دادگستری) گمارد. در سفر داور به اروپا در ۲۵ مرداد همان سال

مسققات، موقع را مغتنم دانسته و تقریباً کرایه خانه‌ها را دو یا سه برابر سابق قرار داده‌اند». این همان گشتن به گردمداری است که تکرار آن تاکنون ادامه داشته بی آن که برونشدی برای آن در تهران و دیگر کلان شهرها یافته شده باشد. بهرامی پیامدهای این افزایش کمرشکن را نیز بر شمرده است، «این افزایش فوق‌العاده مستقیماً بر گردن طبقات بی چیز رنجبران شهر تحمیل شده و بیشتر از سابق اهالی بدبخت را از حیث منزل در مضیقۀ افکنده است. در این جاست که مداخله‌ی بلدیۀ اجباری است».

بهرامی اشاره‌ای هم به تضاد طبقاتی می‌کند که حرف روز، در آغاز سده‌ی و چهاردهم خورشیدی (دهه‌ی دوم سده‌ی بیستم میلادی) بوده است، «... زیرا وضعیت حاضره و اصول تمدن اجازه نمی‌دهند سرمایه داران را مطلق‌العنان و اشخاص محروم از وسایل زندگانی را طعمه‌ی آرز و شکار حرص و طمع آنها قرار داد. اشیاء ضروریه و حوائج اولیه‌ی زندگانی برای عموم مشترک است و به هیچ وجه بهانه نمی‌شود مردم را از تمتع به آنها محروم نمود» و برای نخستین بار در یک متن شهری در باره‌ی حقوق شهروندی می‌خوانیم که، «حق زندگانی متعلق به عموم است و منحصر به طبقه‌ی مخصوصی نمی‌باشد». وی یکبار دیگر به مسأله‌ی خانه و مسکن باز می‌گردد و می‌گوید، «مسئله‌ی منازل به‌اندازه‌ی مهم است ... زیرا خانه‌های پرجمعیت و اتاق‌های فاسد‌الیهوا برای تمام یک شهر اسباب مخاطره‌اند. مرض حصبه از یک خانه بروز نموده در تمام شهر منتشر می‌گردد».

نویسنده‌ی فرنگستان دیده به وضعیت خانه‌سازی در اروپا نیز اشاره می‌کند و آن را در تأکید بر مداخله‌ی بلدیۀ و خیریه و دولت و نیکوکاران در کار خانه‌سازی و مسکن آورده است، «... در ممالک اروپا اغلب صاحبان کارخانه‌ها که علاقه‌مند به سلامتی کارگران هستند خانه‌های مخصوص موافق اصول حفظ‌الصحه با سرمایه‌ی خود بنا نموده و به قیمت ارزان به کارگران اجاره می‌دهند. عده‌ی این قبیل خانه‌ها در شهرهای اروپا زیاد است و بعضی از آنها محتوی صدها اتاق می‌باشند».

بی‌گمان چنین نوشتاری برای ما اکنونیان که از راه‌سازهای گوناگون این ساخت‌وسازها را دیده‌ایم و زندگی در مجتمع‌ها را آزموده‌ایم، چندان خبر شگفت و غریبی نیست، اما برای مردمان ۸۰ واندی سال پیش شگفت‌انگیز و تکان‌دهنده بوده است، «مهندسين این قبیل ساختمان‌ها به‌اندازه‌ای در مسائل زندگانی بصیر و با مهارت‌اند و نقشه ساختمان را چنان به‌زبردستی تهیه می‌نمایند که انسان در حیرت می‌ماند، زیرا ساختن منزل برای عده‌ای کثیر در یک محوطه‌ی کوچک، آن هم با مراعات حفظ‌الصحه، کاری بس مشکل است».

بهرامی در پایان راهکارهایی را پیش می‌نهد که، «بلدیۀ مستقل شهرها بیش از همه ذی نفع و موظف است از روی نقشه‌ی صحیح در نقاطی که محل سکونت کارگران است چندین باب خانه که هر یک از آنها منشعب به حیاط‌های جداگانه و عمارات مختلفه باشد بنا نموده و با اجاره‌ی معتدل و ارزان تحت اختیار اشخاص بی بضاعت شهر بگذارد. این ترتیب از اجاره سایر خانه‌های کرایه‌ای شهر حتماً گاسته و یک تفاوتی در میان مؤجر و مستاجر تولید می‌نماید». بهرامی تعیین نرخ کرایه با بررسی وضعیت و جایگاه خانه‌ها را از وظایف بلدیۀ (شهرداری) می‌داند. از آنجا که برای ژرفکاوی مقاله، خواندن متن اصلی لازم می‌نماید، عین نوشته‌ی کم و کاست در پی آمده است.

پنج یا شش خانواده به‌همین طریق در یک محوطه‌ی کوچک که محل نگهداری دواب و مواشی است ... (دنباله را از متن اصلی بخوانید). نگاه پیشرو این کارمند بلندپایه‌ی بلدیۀ تهران در سنجش با روزگار ما بسیار ژرف تر بوده است. بزرگ‌ترین شعار امروز شهرداری‌ها را در آن هنگام این گونه با استدلال آموزش داده است، «... مسئله‌ی منزل و نظافت آن مربوط به یک شخص واحد یا متعلقان او نیست که عامه را حق دخالت در آن نباشد، زیرا تمام سکنه‌ی یک شهر در نظافت و نیز نگهداشتن خانه‌های یکدیگر شریک هستند!». بهرامی پس از آن به قوانین شهری انگلستان اشاره می‌کند (متن اصلی) و در همین بخش موضوعی یکسره نو و بدیع را پیش می‌کشد، «پلیس صحی» که می‌شود واژه‌ی امروزی و بر ساخته‌ی «شهر یاور» در برابر آن نهاد. مشکل آمده در این بخش از نوشته‌ی همچنان برجاست، اما سازمان «پلیس صحی» / شهر یاوران هنوز نتوانسته شکل بگیرد. چندان که از متن برمی‌آید، اینان کارگزارانی بودند که می‌توانستند به ساخت و سازها وارد شوند و متخلفان را بازداشت نمایند یا جلوی کار را بگیرند، «... در اغلب شهرهای معموره‌ی [= آباد و بزرگ] عالم یک قسمت از پلیس صحی مأمور به رسیدگی و تفتیش خانه‌هاست، حتی قبل از شروع به ساختمان جدید نقشه‌ی بنا باید به نظر مأمورین این اداره برسد. هیچکس نمی‌تواند متعذر به این مسئله بشود که خانه مال خود است و هر طور دلم بخواهد در آن زندگانی می‌کنم». چنین می‌نماید که «پلیس ساختمان» کنونی شهرداری‌ها جایگزین پلیس صحی شده باشد، اما پلیس ساختمان و شیوه کار آن تنها گره برداری ناکارآمدی از یک دستگاه عملیاتی و پویاست. نگاه شهروندان به بهرامی با روح «زندگی گروهی» دمیده در متن به خوبی هویدا است، «افرادی که تشکیل هیئت جامعه را می‌دهند در تمام مسائل زندگانی شریک و تابع مقرراتی هستند که برای حفظ منافع آنها تدوین شده و تخلف از آن در حکم مخالفت با قوانین اجتماعی و در خور مجازاتی است که علت برای آن وضع نموده است». وی در دنباله پیشنهادی را به میان آورده تا مگر دستور یا قانونی از آن زاده شود، «هر یک از افراد و سکنه‌ی این مملکت نسبت به هم‌شهروندی‌های خود پاره‌ای تعهدات دارد که از ادای آن ناگزیر می‌باشد و به هیچ وسیله نمی‌تواند مسامحه و ملاحظه [= درنگ] روا دارد». وی خواهان آنست که از خرد تا کلان «... عاجزترین یتیم تا قصر باشکوه اشراف، باید تحت نظر و مراقبت پلیس صحی شهر قرار گیرد!» و در پی آن با هوشیاری تمام به یکی از پیچیده‌ترین روابط شهری می‌پردازد، «... صاحبان خانه‌ی اجاره‌ای مجبورند دستورالعمل عمومی پلیس صحی شهر را به موقع اجرا گذارند ... تا صاحبان خانه‌ی مسکونی یا اجاره‌ای مجبور شوند برخلاف حفظ‌الصحه عمارات تاریک و بدون هوا و آفتاب بنا ننموده، برای صرفه جویی منازل ارزان و مرطوب نسازند!». بهرامی شهرداری را ناگزیر از مداخله در کاری می‌داند که امروز شهریان به سختی در چنبره‌ی آن گرفتار آمده‌اند و جالب آن که تهران سال ۱۳۰۰ نیز با مشکلاتی؛ همچون کمبود خانه، شمار فراوان مهاجر به پایتخت رو به رو بوده است، «... یک مسئله‌ی دیگر نیز هست که آن بیشتر باید مورد توجه بلدیۀ شهر شده و این مؤسسه برای رفاهیت عمومی مجبور به مداخله در آن است و آن اجاره و استیجاری منازل می‌باشد. نبودن خانه‌های کرایه کافی و ... کثرت مهاجرین نقاط شمالی یک بحران موقتی در امور خانه‌ها ایجاد شده» که این بحران شوربختانه تا به امروز پاییده است! وی در باره‌ی علل این بحران می‌نویسد، «مالکین

تهیه منازل ارزان

در ایران مسئله منزل و ماوی نسبت به سایر مسائل زندگانی بی اهمیت تر می باشد. برای هموطنان چندان فرق نیست که در یک کاروانسرای ویران سکنی داشته یا در یک کوشک با عظمتی منزل گیرند. زیرا آن چیزی را که همشهری ها مورد توجه قرار نمی دهند نظافت و پاکیزگی است و مسئله منزل مربوط به مراعات این دو نکته می باشد. غالباً به رأی العین مشاهده می شود که یک خانواده مرکب از پدر، مادر، پسر، عروس و چند نفر طفل خردسال در یک اطاق زندگانی و بیتوته می نمایند. یک نفر مرد یا زن ممکن است از فرط احتیاج نان جو خورده و لباس کهنه پوشیده و ماهیت انسانیت خود را حفظ کند، ولی در یک اطاق تنگ و تاریک چطور می تواند شرایط نزاکت و آدمیت را به جا آورد؟ منزل نه فقط برای رفاهیت و حفظ اخلاق لازم است، بلکه اولین شرط حفظ الصحه می باشد. خیلی از اهالی طهران در اطاق های تنگ و تاریک که شبیه به زیرزمین و سرداب و از پرتو آفتاب و هوای آزاد محروم اند

زندگانی می کنند. عمارات این شهر با خاک و خشت خام بنا شده و رطوبت در تمام قواعد آن نفوذ یافته است، به طوری که اغلب سکنه مبتلا به درد پا و غیره می باشند، اطاق های کاغلی که با دوده می «چراغ های نفتی» و غیره آلوده گشته اند ماوی و منزلگاه انواع حشرات مودعی و اقسام حیوانات ذره بینی است که باعث انتشار امراض گوناگون هستند و در کثافت خانهها

* یگان اندازه گیری درازا پیش از سیستم متری در ایران، برابر با ۱۰۴ سانتیمتر

پرورش می یابند.

هوا و آفتاب هیچ وقت به این تنگناهای تاریک مرور نکرده، بوهای عفن و ملال آور همیشه صحن آنها را فرا گرفته است. با ترتیب ناقص ساختمان و دیوارهای کوتاه، بیشتر آنها به مگس های حیوانات وحشی زیادتر شبیه اند تا به مسکن بنی نوع انسان. غالباً اتفاق می افتد که صحن خانه طولی دواب و محل نگهداری گاو و گوسفند می باشد و مدفوعات آنها خرمن خرمن در زیر آفتاب مانده خشک می شوند. ماکیان خانگی مانند عملهای نقاله، کثافات را از نقطه ای به نقطه ای دیگر حمل می کنند. محل طباشی و رختشویی و خوابگاه و گاهی هم مستراح در یک اطاق است و از همه تعجب انگیزتر و از تمام وضعیت اسفناک تر آنست که مستراح خانه های شهر ما یک چاه با یک باطلاق مکشوفی است که محتویات آن از قرن به قرن یادگار مانده و حتی برای جلوگیری از آسمتزاز طبع و انکار نظر روی آن هم مستور نشده است.

در مقابل مستراح عموماً آب انبار واقع می باشد که محل حاجت، مخزن آب یعنی ماده زندگانی سکنه خانه است یا اتفاق افتاده که با وجود خرابی فوق العاده موجود، تصاعد شغل طاقت فرسا، مستراح تخلیه نشده است ولی گمان نمی رود کسی به خاطر داشته باشد که آب انبارهای این قبیل خانهها تجدید شده و گل و لای آنها به خارج نقل شده باشد، چون ما خودمان در این محیط تربیت شده و از ابتدای طفولیت این قبیل مناظر را در مقابل چشم داشته ایم از غرائب آنها هیچ تعجب نمی کنیم و قبحشان را نمی فهمیم، اما اگر یک نفر خارجی به این مملکت وارد شود و این عجایب را به رأی العین مشاهده کند، آن وقت، بدون مراجعه بدواوین و کلمات حکمت آمیز شعرا و ادبا و با مطالعه تاریخ مشعشع چندین هزار سالمان، قطعاً ما را یک قوم نیم وحشی بی تربیتی، خواهد خواند که هنوز محتاج به آموختن اولین شرط زندگانی انسانی و اصلاح اخلاق بشری هستند، اگر کسی در این عقیده شکی دارد به اندازه چند دقیقه وضعیت خانواده هایی را که در چنین منازل زندگانی می کنند از نظر گذرانده و تماشا کند؛ چندین نفر در یک اطاق چهار ذرعی*، آن هم روی فرش های چرک و نمدهای پشمین که سالها همین طور زیر پامانده و از چرک و کثافات مستور شده اند زندگی می کنند؛ پنج یا شش خانواده به همین طریق در یک محوطه کوچک که محل نگهداری دواب و مواشی است، امرار عمر می نمایند؛ کثافات در همه جا انباشته شده، مناظر مشمژ مشمژ کننده چشم را خسته می کنند. از تمام اینها گذشته، مدعی ما مازوف یک ابرق گلی معمولی را که با کله طمطراق تمام معروف به آلت طهارت است، در کاسه کوچکی خالی بکند تا ببیند مقدار محتوی آن برای نظافت و پاک نگهداشتن بال مگسی کافی است تا چه حد رسد به تطهیر مواضع مختلفه همشهری های ما! پس از اندکی فکر و تأمل درباره ای این مناظره برای هر کس یقین حاصل خواهد شد که نظافت و نزاکت چنانکه شایسته و لازم است در مساکن و خانه های ما وجود ندارد.

در یکی از مسافراتم به اروپا، یک روز که خود را چندین صد فرسنگ دور از محیط ایران دانسته و در برابر جمعی از مردمان محترم و فاضل از عجایب و لطایف مملکت خود داد سخنوری می دادم رشته مباحثه را به تفسیر و ترجمه پارلای [از اشعار مولوی رومی و شرح طریقت و زندگانی روحانی جمعی از فلاسفه ایران کشانده، از تعجب و حیرت مستمعین به خود بالیده و لذت می بردم. یک نفر جوان انگلیسی که در گوشه نشسته بود اروان را به هم کشیده و به طور تمسخر کلام مرا قطع نموده گفت: «من

متعلق به عموم است و منحصر به طبقه مخصوصی نمی باشد؛ آب و اراضی مانند شبنم روی گل، باد، باران، اشعه‌ی آفتاب و روشنائی ماه و غیره قیمت مبادله ندارند.

اگر اجاره [ای] برای آب یا خانه پرداخته شود به جهت آن مقدار کاری است که آن را برای استعمال بنی نوع بشر مهیا و آماده ساخته است. صاحبان مستغلات به شخصه برای ترقی شهر کاری ننموده و متحمل مخارجی نشده‌اند که اکنون به خواهند تمام فواید آن را به خویش اختصاص دهند، صاحبان خانه‌ها فقط قطعه زمینی را تصرف کرده و به روی آن بنایی ساخته اند، حق آنها فقط دریافت اجاره سکونت در آنها است نه محسناتی که بلدیة جدید تولید نموده یا مزایایی که از اجتماع اهالی در یک نقطه حاصل می شود. همچنین باد و باران در امتداد عصور متمدنی صخره‌های سنگ را از هم متلاشی نموده، نباتات را روی زمین تحت اثر گرمی آفتاب رویانیده و تشکیل جنگل‌های پردرخت می دهد که مسکن و منزل حیوانات مختلفه می شود. انسان در خلقت آنها شرکتی نداشته که بتواند آن را مختص به خویش نموده، سایر برادران را از تمتعشان محروم سازد. طبقات بی چیزان در مقابل سرمایه داران، بی حربه و عاری از آلت دفاع هستند. اگر مداخله مؤسسات اجتماعی در میان نباشد رجعت به وضعیت اعصار گذشته و قبول طوق عبودیت اغنیا برای ضعفا حتمی و اجباری است.

مسئله منازل به اندازه‌ی مهم است که هر چه در اهمیت آن سخن رود کم گفته شده است. زیرا خانه‌های پر جمعیت و اطاق‌های فاسدالهاوا برای تمام یک شهر اسباب مخاطرانند. مرض حصیه از یک خانه بروز نموده در تمام شهر منتشر می گردد. برای جبران و اصلاح آن لازم است که نه فقط بلدیة و خیریه در این مسئله مداخله نمایند بلکه دولت و اشخاص خیر خواه هم مجبور هستند برای رفع نواقص آن کمک‌های مالی به عمل آورند در ممالک اروپا اغلب صاحبان کارخانه‌ها که علاقه مند به سلامتی کارگران هستند خانه‌های مخصوص موافق اصول حفظ الصحه با سرمایه خود بنا نموده و به قیمت ارزان به کارگران اجاره می دهند. عده‌ی این قبیل خانه‌ها در شهرهای اروپا زیاد است و بعضی از آنها محتوی صدها اطاق می باشند. مهندسین این قبیل ساختمان‌ها به اندازه‌ی [ای] در مسائل زندگی بصیر و با مهارت‌اند و نقشه ساختمان را چنان به زبردستی تهیه می نمایند که انسان در حیرت می ماند، زیرا ساختن منزل برای یک عده‌ی کثیر در یک محوطه کوچک، آن هم با مراعات حفظ الصحه، کاری بس مشکل است و در مملکت ما با این آب و هوا هنوز نتوانسته‌اند در فضاهای وسیع یک‌خانه سالم بنا نمایند.

بلدیة مستقل شهرها بیش از همه ذی نفع و موظف است. از روی نقشه‌ی صحیح در نقاطی که محل سکونت کارگران است چندین باب خانه که هر یک از آنها منشعب به حیاط‌های جداگانه و عمارت مختلفه باشد بنا نموده و با اجازه معتدل و ارزان تحت اختیار اشخاص بی بضاعت شهر بگذارد این ترتیب از اجاره سایر خانه‌های کرایه شهر حتماً کاسته و یک تفاوتی در میان مؤجر و مستأجر تولید می نماید. همچنین از وظایف مخصوص بلدیة است که نرخ خانه‌های اجاره را بر طبق وسعت، محل، ساختمان و غیره تعیین نموده نگذارد سرمایه داران تحمیلات گزاف بر طبقات بی چیز و کارگر مملکت وارد سازند؛ برای همین مقصود تشکیل محکمه برای رفع مناقشات و تعیین حدود مؤجر و مستأجر و دایره‌ی برای کنترل مسکن بینی شده و باید زودتر شروع به تأسیس و عملیات آنها نمود.

خیلی در حیرت هستیم که یک ملتی مانند ایرانیان، که تا بکنه طبیعت پی برده و از عالم اسفل به عالم اعلی گراییده است، چرا در انجام و اجرای کمترین حوائج زندگانی مادی خود عاجز و بی خیال می باشد؛ زیرا من از مشهد تا طهران مسافرت کرده‌ام و با وجود اینکه این جاده یکی از بزرگ‌ترین تردد کاروان و راه عبور و مرور صد هزار نفر مسافر و زائر در سال است، در هر کاروانسرا که ورود کردم یک مستراح با یک محل شست و شو ندیدم! مسئله منزل و نظافت آن مربوط به یک شخص واحد یا متعلقان او نیست که عامه را حق مداخله در آن نباشد؛ زیرا تمام سکنه‌ی یک شهر در نظافت و تمیز نگهداشتن خانه‌های یکدیگر شریک هستند. در انگلستان قانونی هست که بر طبق آن هر کس مشاهده‌ی کثافت یا ملاحظات غیر صحی در خانه دیگری نماید، ولو اینکه همسایه‌ی او هم نبوده و با او هیچ مربوط نباشد، می تواند به ادارهی بلدیة اطلاع داده و متخلفین از مقررات صحی را مورد مجازات و جریمه قرار دهد در اغلب شهرهای معمورهی عالم یک قسمت از پلیس صحی مأمور به رسیدگی و تفتیش خانه‌هاست، حتی قبل از شروع به ساختمان جدید نقشه‌ی بنا باید به نظر مأمورین آن اداره برسد. هیچ کس نمی تواند متعذر به این مسئله بشود که خانه مال خودم است و هر طور دلم بخواهد در آن زندگانی می کنم افرادی که تشکیل هیئت جامعه را می دهند در تمام مسائل زندگانی شریک و تابع مقرراتی هستند که برای حفظ منافع خود آنها تدوین شده و تخلف از آن در حکم مخالفت با قوانین اجتماعی و در خور مجازاتی است که ملت برای آن وضع نموده است. هر یک از افراد و سکنه‌ی این مملکت نسبت به همسایه‌ی های خود پاره [ای] تعهدات دارد که از ادعای آن ناگزیر می باشد و به هیچ وسیله نمی تواند مسامحه و ملاحظه روا دارد. این است که از کلیه عاجزترین یتیم گرفته تا قصر باشکوه اشراف مملکت باید تحت نظر و مراقبت پلیس صحی شهر قرار گیرد. صاحبان خانه اجاره [ای] مجبورند دستور العمل عمومی پلیس صحی شهر را به موقع اجرا گذارند؛ این مراقبت از نقطه نظر صحی است تا صاحبان خانه مسکونی یا اجاره [ای] مجبور شوند که برخلاف حفظ الصحه عمارت تاریک و بدون هوا و آفتاب بنا ننموده، برای صرفه جویی منازل ارزان و مرطوب نساوند؛ ولی یک مسئله دیگر نیز هست که آن بیشتر باید مورد توجه بلدیة شهر شده و این مؤسسه، برای رفاهیت عمومی مجبور به مداخله در آن است؛ آن اجاره و استجاره‌ی منازل می باشد. نظر به نبودن خانه‌های کرایه به حد کافی و نظر به کثرت مهاجرین نقاط شمالی یک بحران موقتی در امور خانه‌ها ایجاد شده؛ مالکین مسقفات، موقع را مغتنم دانسته و تقریباً کرایه خانه‌ها را دو یا سه برابر سابق قرار داده‌اند.

این افزایش فوق العاده مستقیماً بر گردن طبقات بی چیز و رنجبران شهر تحمیل شده و بیشتر از سابق اهالی بدبخت را از حیث منزل در مضیقه افکنده است در این جاست که مداخله بلدیة اجباری است، زیرا وضعیت حاضر و اصول تمدن اجازه نمی دهند سرمایه داران را مطلق العنان و اشخاص محروم از وسایل زندگانی را طعمه آذ و شکار حرص و طمع آنها قرار داد. اشیاء ضروری و حوائج اولیه زندگانی برای عموم مشترک است و به هیچ وجه بهانه نمی شود مردم را از تمتع به آنها محروم نمود. همان طوری که صاحب یک قنات آب نمی تواند بگوید: «من آب خود را به هر قسمی که دلم می خواهد فروخته و اهالی مختارند آن را به قیمتی که من می گویم بخردند یا از استعمال آب صرف نظر کنند.»

صاحب خانه هم نمی تواند یک قیمت غیر معتدله برای مسقفه خود تعیین نموده و اهالی بدبخت را اضطراراً مجبور به تأدیه آن سازد، حق زندگانی

منبع:

بهنود، مسعود. (۱۳۸۱). از سیدضیاء تا بختیار. تهران: سازمان انتشارات جاویدان، چاپ نهم. عاقلی، باقر. (۱۳۸۴). روزشمار تاریخ ایران. تهران: انتشارات نامک. ج ۱. مجله ی بلدیة، شماره ی سوم، اردیبهشت ۱۳۰۰. ص ۵.

قانون جامع حمایت از معلولان

تبصره‌ی ۱: وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای انقلابی موظف هستند جهت دسترسی و بهره‌مندی معلولان، ساختمان‌ها و اماکن عمومی، ورزشی و تفریحی، معابر و وسایل خدماتی موجود را در چارچوب بودجه‌های مصوب سالانه خود مناسب‌سازی نمایند.

تبصره‌ی ۲: شهرداری‌ها موظف‌اند از صدور پروانه‌احداث و یا پایان کار برای آن تعداد یا ساختمان‌ها و اماکن عمومی و معابری که استانداردهای تخصصی مربوط به معلولان را رعایت نکرده باشند خودداری نمایند.

تبصره‌ی ۳: سازمان بهزیستی کشور مجاز است بر امر مناسب‌سازی ساختمان‌ها و اماکن دولتی و عمومی دستگاه‌های مذکور در ماده‌ی فوق نظارت و گزارشات اقدامات آنها را در خواست نماید.

ماده‌ی ۳: سازمان بهزیستی کشور موظف است در چارچوب اعتبارات مصوب در قوانین بودجه‌ی سالانه اقدامات ذیل را به عمل آورد:

الف- تأمین خدمات توان بخشی، حمایتی، آموزشی و حرفه‌آموزی مورد نیاز معلولان با مشارکت

خانواده‌های معلولان و همکاری بخش غیره دولتی (خصوصی، تعاونی، خیریه) و پرداخت بارانه (کمک هزینه) به مراکز غیره دولتی و خانواده‌ها.

ب- گسترش مراکز خاص نگهداری، آموزشی و توانبخشی معلولان واجد شرایط با همکاری بخش غیره دولتی و پرداخت تسهیلات اعتباری و یارانه‌ای با آنها.

ج- تأمین و تحویل وسایل کمک‌توانبخشی مورد نیاز افراد معلول.

د- گسترش کارگاه‌های آموزشی، حمایتی و تولیدی

ماده‌ی ۱: دولت موظف است زمینه‌های لازم را برای تأمین حقوقی معلولان، فراهم و حمایت‌های لازم را از آنها به عمل آورد.

ماده‌ی ۲: کلیه‌ی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظف‌اند در طراحی، تولید و احداث ساختمان‌ها، اماکن عمومی و معابر و وسائل خدماتی به نحوی عمل نمایند که امکان دسترسی و بهره‌مندی از آنها برای معلولان همچون افرادی عادی فراهم گردد.

همانند متصدی دفتری و ماشین نویسی دستگاهها، شرکتها و نهادهای عمومی به معلولین جسمی، حرکتی.

تبصره ۱: کلیه وزارتخانهها، سازمانها، موسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی مجازاند تا سقف مجوزهای استخدامی سالانه خود، افراد نابینا و ناشنوا و معلولین ضایعات نخاعی واجد شرایط را رأسا به صورت موردی و بدون برگزاری آزمون استخدامی به کار گیرند.

تبصره ۲: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است ۳ درصد از مجوزهای استخدامی سالانه وزارتخانهها، سازمانها، موسسات دولتی، شرکتها و نهادهای عمومی و انقلابی را کسر و در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار دهد تا نسبت به برگزاری آزمون استخدامی اختصاصی برای معلولین واجد شرایط با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اقدام و معلولین واجد شرایط پذیرفته شده را حسب مورد به دستگاه مربوط معرفی نماید.

تبصره ۳: سازمان بهزیستی کشور مجاز است در قالب اعتبارات مصوب خود، صندوق فرصت‌های شغلی معلولان و مددجویان بهزیستی را ایجاد و اساسنامه‌ی آن را به تصویب برساند.

تبصره ۴: سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور موظف است آموزش‌های لازم فنی حرفه‌ای را متناسب بازار کار برای معلولان به صورت رایگان و تلفیقی تأمین نماید.

ماده ۸: معلولان نیازمند واجد شرایط در سنین مختلف می‌توانند با معرفی سازمان بهزیستی از آموزش رایگان در واحدهای آموزشی تابعه‌ی وزارتخانه آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فن آوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دیگر دستگاه‌های دولتی و نیز دانشگاه آزاد اسلامی، بهره‌مند گردند.

ماده ۹: وزارت مسکن و شهرسازی، بانک مسکن و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی موظف‌اند حداقل ۱۰ درصد از واحدهای مسکونی احداثی استیجاری و ارزان قیمت خود را به معلولان نیازمند فاقد مسکن اختصاص داده و با معرفی سازمان بهزیستی کشور در اختیار آنان قرار دهند.

تبصره ۱: سیستم بانکی کشور مکلف است تحصیلات اعتباری یارانه دار مورد نیاز احداث و خرید مسکن معلولان را تأمین و به معلولان یا تعاونی‌های آنان و یا موسسات خیریه‌ای که برای معلولان، احداث نمایند پرداخت کند.

تبصره ۲: سازمان ملی زمین و مسکن موظف است زمین مورد نیاز احداث واحدهای مسکونی افراد معلول فاقد مسکن را به نرخ کارشناسی تهیه و در اختیار افراد مذکور و یا تعاونی‌ها و موسسات خیریه‌ای که برای آنان مسکن احداث می‌نماید قرار دهد.

معلولان. ارائه‌ی خدمات توان بخشی حرفه‌ها به معلولان جهت توان‌مندسازی آنان.

تبصره: کارگاه‌های آموزشی، حمایتی و تولیدی معلولان موضوع ماده فوق از شمول قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مستثنی خواهد بود.

ماده ۴: معلولان می‌توانند در استفاده از امکانات ورزشی، تفریحی، فرهنگی و وسایل حمل و نقل دولتی (مترو، هواپیما، قطار) از تسهیلات نیم بها بهره‌مند گردند.

ماده ۵: افراد تحت سرپرستی معلولان با معرفی سازمان بهزیستی تحت پوشش بیمه خدماتی درمانی و معلولان تحت پوشش بیمه خدمات درمانی و بیمه مکمل درمانی قرار می‌گیرند.

ماده ۶: یکی از فرزندان اولیایی که خود ناتوان و معلول بوده (هر دو یا یکی از آنها معلول باشد) و یا حداقل دو نفر از فرزندان آنها ناتوان و معلول باشد از انجام خدمت وظیفه‌ی عمومی معاف می‌گردد.

ماده ۷: دولت موظف است جهت ایجاد فرصت‌های شغلی برای افراد معلول تسهیلات ذیل را فراهم آورد.

الف- اختصاص حداقل ۳ درصد از مجوزهای استخدامی (رسمی، پیمان کاری کارگری) دستگاه‌های دولتی و عمومی اعم از وزارتخانهها، سازمانها، موسسات، شرکتها و نهادهای عمومی کشور و انقلابی و دیگر دستگاه‌هایی که از بودجه‌ی عمومی کشور استفاده می‌نمایند به افراد معلول واجد شرایط

ب- تأمین حق بیمه‌ی سهم کارفرما توسط سازمان بهزیستی و پرداخت آن به کارفرمایانی که افراد معلول را به کار می‌گیرد.

ج- پرداخت تسهیلات اعتباری به واحدهای تولیدی، خدماتی، عمرانی صنفی و کارگاه‌های تولیدی حمایتی در مقابل اشتغال افراد معلول به میزانی که در قوانین بودجه‌ی سالانه مشخص می‌گردد.

د- پرداخت تسهیلات اعتباری خود اشتغالی به افراد معلول به میزانی که در قوانین بودجه‌ی سالانه مشخص می‌گردد.

ه- پرداخت تسهیلات اعتباری جهت احداث واحدهای تولیدی و خدماتی اشتغال‌زا به شرکتها و موسساتی که بیش از ۶۰ درصد سهام و سرمایه‌ی آنها متعلق به افراد معلول است.

و- اختصاص حداقل ۶۰ درصد از پست‌های سازمانی-تلفنچی (اپراتور تلفن) دستگاهها، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی به افراد نابینا و کم بینا و معلولان جسمی، حرکتی.

ز- اختصاص حداقل ۶۰ درصد از پست‌های سازمانی

تبصره ۳: معلولان از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، آماده سازی زمین و عوارض نوسازی معاف می‌گردند.

تبصره ۴: سازمان بهزیستی کشور موظف است در قالب اعتبارات مصوب خود در قوانین بودجه‌ی سالانه و کمک‌های یارانه‌ای اشخاص حقیقی و حقوقی نسبت به احداث واحدهای مسکونی برای معلولان و مددجویان

ماده ۹: وزارت مسکن و شهرسازی، بانک مسکن و بنیاد مسکن اسلامی موظف‌اند حداقل ۱۰ درصد از واحدهای مسکونی احداثی استیجاری و ارزان قیمت خود را به معلولان نیازمند فاقد مسکن اختصاص داده و با معرفی سازمان بهزیستی کشور در اختیار آنان قرار دهند.

تبصره ۱: سیستم بانکی کشور مکلف است تحصیلات اعتباری یارانه دار مورد نیاز احداث و خرید مسکن معلولان را تامین و به معلولان یا تعاونی‌های آنان و یا موسسات خیریه‌ای که برای معلولان، احداث نمایند پرداخت کند.

تبصره ۲: سازمان ملی زمین و مسکن موظف است زمین مورد نیاز احداث واحدهای مسکونی افراد معلول فاقد مسکن را به نرخ کارشناسی تهیه و در اختیار افراد مذکور و یا تعاونی‌ها و موسسات خیریه‌ای که برای آنان مسکن احداث می‌نمایند قرار دهد.

تبصره ۳: معلولان از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، آماده سازی زمین و عوارض نوسازی معاف می‌گردند.

تبصره ۴: سازمان بهزیستی کشور موظف است در قالب اعتبارات مصوب خود در قوانین بودجه سالانه و کمک‌های یارانه‌ای اشخاص حقیقی و حقوقی نسبت به احداث واحدهای مسکونی برای معلولان و مددجویان از محل صرفه جویی در هزینه‌های دستگاه‌ها، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی که میزان سالانه‌ی آن برای هر یک از دستگاه‌ها و شرکت‌ها نهادها و هیات وزیران مشخص می‌نماید.

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۲۱

راهکارهای اجرایی حوزه‌ی بخشی قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۹

- بخش بهداشت و درمان

گسترش توانبخشی مبتنی بر جامعه از طریق اقدامات زیر انجام خواهد شد:

الف- بازنگری و اصلاح روشهای اجرایی برای تغییر آن از شکل سنتی موجود (توانبخشی معلولین به طور عمده در مراکز توانبخشی) به سمت روش‌های توانبخشی مبتنی بر جامعه (با اتکاء به مشارکت افراد معلول، خانواده آنها و سایر افراد جامعه

و با استفاده از کلیه منابع و امکانات موجود در جامعه).
ب- آگاه سازی افراد معلول و خانواده‌های آنان و جامعه از روش‌های توانبخشی مبتنی بر جامعه.

ج- تأمین و پرداخت کمک هزینه‌های آموزشی و نگهداری معلولین در خانواده‌ها برای حمایت از آموزش و نگهداری معلولین توسط خانواده.

د- استفاده از روش‌های ارابه‌ی خدمات توانبخشی مبتنی بر جامعه از طریق گروه‌های سیار برای افزایش دسترسی معلولین در مناطق دور از مراکز توانبخشی.

ک- کنترل و پیشگیری از بروز و تشدید معلولیت‌ها و آسیب‌های اجتماعی و روانی، توجه به عوامل آسیب‌زا به جای آسیب دیدگان، از طریق اقدامات زیر انجام خواهد شد:

الف- اجرای برنامه‌های آگاه سازی در جامعه برای پذیرش اجتماعی معلولین، بیماران روانی و افراد نابینا پس از بهبودی.

ب- گسترش مراکز درمان سرپایی و مشاوره‌ای و تأمین امکانات مورد نیاز در این مراکز برای توانبخشی معلولین و بیماران روانی مزمن.

ج- تأمین امکانات و تدوین روش‌های اجرایی برای توسعه فعالیت‌های مددکاری، مشاوره‌ای و انجام اقدامات توانبخشی اجتماعی به منظور تأمین حداقل نیازهای اساسی گروه‌های نیازمند و کمک به سازگاری آنان با محیط زندگی.

لایحه‌ی برنامه‌ی چهارم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب مجلس شورای اسلامی در ابتدای سال ۱۳۸۴

بخش اول: رشد اقتصاد ملی دانائی محور فصل اول - بستر سازی برای رشد سریع اقتصادی

ماده ۳۰: دولت موظف است به منظور هویت بخشی به سیمای شهر و روستا، استحکام بخشی

ساخت و سازها، دستیابی به توسعه‌ی پایدار و بهبود محیط زندگی در شهرها و روستاها، اقدام‌های ذیل را در بخش‌های عمران شهری و روستایی به عمل آورد.

الف) هویت بخشی از سیما و کالبد شهرها، حفظ و گسترش فرهنگ معماری و شهرسازی و ساماندهی ارائه خدمات شهری از طریق:

۱- تهیه و تدوین قانون جامع شهرسازی و معماری کشور تا پایان سال اول برنامه‌ی چهارم.

۲- مناسب سازی فضاهای شهری و روستایی برای جانبازان و معلولین جسمی و حرکتی و اعمال این ضوابط در اماکن و ساختمان‌های عمومی و دولتی تا پایان برنامه‌ی چهارم.

رخساره های نو، برای شهرکهن

□ مصاحبه گران: م. رستمخانی / ع. جلالی

علیرضا نوین شهردار تبریز، کارشناس برنامه ریزی شهری از دانشگاه تبریز، کارشناس ارشد مدیریت دولتی از دانشگاه امام حسین (ع) و در حال حاضر دانشجوی دکتری مدیریت دولتی سابقه ۲۵ سال کار اجرایی از وی مدیری توانا و خلاق ساخته است. مصاحبه با وی در آخرین ساعات روز هشتم اردیبهشت ماه سال جاری در گبرودار برگزاری همایش بزرگداشت یک صدمین سال شورا و شهرداری ها در تبریز انجام شد. با توجه به هماهنگی قبلی و با وجود خستگی فراوان و اصرار همکاران ایشان مبنی بر فرصت بسیار محدود مصاحبه، آقای شهردار با رویی گشاده و رغبت فراوان فرصت مناسب و نامحدودی را برای گفتگو اختصاص دادند و اگر حجب و حیای ما برای اتمام مصاحبه نبود چه بسا گفت و گو و لطف ایشان ساعاتی دیگر نیز ادامه می یافت.

فضای صمیمانه مصاحبه در محل هتل پارس نیز تأکیدی دیگر بر مهمان نوازی پرشور تبریزی ها بود که بجاست از میزبانی شهرداری تبریز دگر بار قدردانی و تشکر نماییم؛ به ویژه از آقای ناظمی مدیر سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تبریز و روابط عمومی و امور بین الملل شهرداری، آقایان مقصودی و خانم ترکان.

ناگفته نماند که همزمان با برگزاری همایش، سومین دوره شورای اسلامی شهر تبریز نیز آغاز به کار نمود و در همان جلسه اول به صورت غیر رسمی به ابقای آقای نوین در سمت شهردار تبریز رأی دادند.

در جلسات بعدی نیز این امر به صورت رسمی و علنی رأی گیری شده و وی برای یک دوره چهار ساله به عنوان شهردار تبریز انتخاب شد. به ایشان و همکارانشان خدا قوت گفته و امید داریم طی این دوره نیز در اداره امور کلان شهر تبریز موفق باشند؛ به بهانه های مختلف از تبریز و تبریزیان بگوییم و شهر نخستین ها در نشریه نیز مستمر و باقی در جایگاه اول باشد.

شورایا آقای شهردار از آن جا که شما موثق ترین منبع اطلاعات در باره وضعیت کنونی شهر تبریز هستید، از شما خواهش می کنیم تا برای آشنایی خوانندگان و شهروندان با وضعیت جغرافیایی تبریز حدود و جمعیت شهر را در آخرین سرشماری بیان فرمایید.

○ گستره شهر از شرق تا غرب ۳۸ کیلومتر و شمال تا جنوب ۹/۵ کیلومتر است؛ شمار جمعیت در آخرین سرشماری سازمان آمار، یک میلیون و ۷۸۰ هزار نفر و از نظر ما نزدیک به دو میلیون نفر است که ما چند بخش داریم که وزارت کشور قبول نکرده است اما ما به آن ها خدمات می دهیم. ما آن ها را حساب کردیم و لذا جمعیت یک میلیون و هشتصد هزار نفر قطعی است.

شورایا می دانیم که تبریز نسبت به سال های گذشته

گسترش پیدا کرده است؛ سؤال ما این است که گستره شهر از کدام سمت و سو می باشد و چرا؟ تبریز آیا روستایی را تازگی ها در خود فرو برده یا اصطلاحاً بلعیده است یا خیر؟ همان طور که می دانید بسیاری از شهرهای بزرگ مانند مشهد در گذر تاریخی خود روستاهای بسیاری، نزدیک به ۶۰ روستا، را در خود فرو برده و به برزن و محله ای از شهر تبدیل کرده است.

○ تبریز در طرح جامعی که در سال ۷۴ تهیه شده بود، توسعه شهر به سمت شمال غرب است. منتها دست هایی در کار بود که آمدند در توسعه شهر کار کردند؛ شمال غرب به شمال شرق منتقل شد؛ یعنی دقیقاً از سال ۷۰ تا ۷۳ همه فکر می کردند که توسعه به سمت شمال غرب است. از این رو بسیاری زمین خریدند و کارهایی انجام می شد؛ می دانید که

کاخ شهرداری - تبریز

این گونه اطلاعات باز است و همه می توانند به آن دست یابند. در همان سال ها دولت محترم آمد یک شهر سرریزی را به نام "سهند" طراحی کرد در دهه ۷۰ بنا بود که سرریز جمعیت تبریز به بلندی های سهند برود و نزدیک به ۵۰۰ هزار نفر در آن ساکن شوند، اما آن چیزی که واقع شد نه

شهر سهند امروز شهر سهند شده است و نه شمال غرب شهر توسعه پیدا کرده است. دست های پیدا و ناپیدا توسعه شهر را به شمال شرق کشیده اند.

شمال شرق چه خاصیتی داشت؟ خاصیت آن این بود که تا پلیس راه تبریز؛ یعنی ۳۵ کیلومتر، فاصله چند روستایی که شما مطرح کردید، روستاهای کرکات (karkat) و مهم ترین آن ها روستای قمرود و چند روستای دیگر هم سر راه بود از آن جا که آلودگی شهر تبریز به خاطر بادهای غالبی که از جنوب غربی به سمت جنوب شرقی می وزند، به هنگام وزش باد دائم از میان می رود و از نظر زیست محیطی سمت شمال شرق شهر پاک ترین هوا را دارد. به همین خاطر توانگران و آن هایی که پول بیش تری داشتند و یا فکر می کردند که از دیدگاه زیست محیطی زمین های فاصله آن روستاها مناسب خواهد بود رفتند و زمین خریدند و شهر را به آن سو گسترش دادند. چه با استدلال و چه بدون استدلال مسؤولان اداری هم همراهی کردند و نتیجه این شد که شورای عالی شهرسازی گستره ای به اندازه ی شهرک خاوران؛ یعنی ۸۰۰ هکتار از طرح جامع شمال غربی کم کرد و به شمال شرق انتقال دادند. از این رو اکنون شمال شرق تبریز بهترین نقطه برای زیست، از نظر قیمت، منطقه ای، گران ترین قیمت ها و در نهایت به جهت دسترسی هایی آسانی که ایجاد شده و کمربندی زنجان - تبریز که از آن جا گذر خواهد کرد (همه دست به هم داده و

شهر را به این سو می کشاند.) در حال حاضر همان بحث روستاها (روستای کرکت، داخل شهر شده و روستای کندولوت (kondolot) که رفته رفته دارد وارد شهر می شود.) به تازگی ۴ روستا را هم به شورای عالی شهر تبریز پیشنهاد دادیم، برای این که در کنترل شهرداری باشد که این ها را به عنوان حریم شهر قبول کنند و ساخت و ساز غیر قانونی نشود چون به آن ها خدمات می دهیم و آن ها در قطعات ۱۰۰۰ متری به ویلا سازی مشغول اند، اما کسی نظارت نمی کند. اگر وزارت کشور این پیشنهاد ما بپذیرد و آن ها به شهر متصل شوند از نقاط خوب شهر تبریز خواهد بود. **تجدیر** در یک نگاه سطحی متوجه می شویم که شهر به شکل حیرت انگیزی رشد عمودی می کند که در سال های پیش این رشد آن قدر شدید نبوده است. آیا این در پی انفجار جمعیتی از سال ۶۰ به بعد است که حالا جوان های آن موج، به سن خانه دار شدن رسیده اند و یا پیامد مهاجرت روستا به شهر است؟

○ به نظر من هر دو دلیل می تواند وجود داشته باشد و بدتر از آن سودآوری ساخت و سازی است که در دهه ۷۰ شروع شد و کسانی چون پزشکان و بازاریان که اصلاً کارشان این نبود به ساخت و ساز روی آوردند.

این اتفاق ناخجسته در شهر تبریز به دنبال فروش تراکم که در تهران آغاز شده بود، رخ داد. من اگر در آن زمان شهردار بودم مردم را ترغیب می کردم تا با اجازه شورا بافت های فرسوده ی مرکز شهر تبریز که حدود ۲۵۰۰ هکتار گستره دارد را مقاوم سازی کنند نه این که بروند کنار شهر که نه برق هست و نه آب و نه زیرساخت؛ منتها در آن ایام تعاونی ها همه به فکر افتاده بودند که زمینی را دست و پا کنند که این زمین در داخل شهر نبود؛ در خارج شهر با کشاورزان و اهل روستا توافق کردند که در صدی برای آن ها و در صدی هم برای تعاونی ها بپردازند تا شهرک سازی انجام بگیرد. تعداد زیادی از تعاونی ها رفتند و زمین خریدند که ماند. الان هم این حرف ها در بین کشاورزان عنوان می شود که ده سال پیش آمدند و زمین های ما را خریدند و گفتند زمین شما را مسکونی می کنیم ۲۰ درصد خانه ها را به ما بدهند و ۸۰ درصد برای تعاونی ها.

تجدیر پس این عرضه در برابر تقاضا نبود؟

○ به نظر من این بر اثر تقاضا نیست هر چند آن مهاجرانی که شما گفتید در ارتفاعات و در خانه های در حد ۳۰ الی ۴۰ متر که کاملاً غیر اصولی هم ساخته اند، زندگی می کنند. الان تبریز نزدیک به ۴۰۰ هزار نفر مهاجر دارد ولی این مهاجران دنبال برج و ساختمان های آن چنانی نرفتند، اما فشار غیرمستقیم را به شهر وارد کرده اند که شاید آثار اجتماعی این فشار کالبدی بیش تر از خود فشار باشد.

ساخته شده و سازنده منتظر است که این آپارتمان‌ها را با قیمت مناسب بفروشد چون مشتری نیست و رکود دارد، در نتیجه رها کرده به امید این که گران تر شود و بفروشد. از طرف دیگر رقابت بین شهرها است که وجود دارد وقتی که شهری مثل مشهد، شیراز و اصفهان به عنوان کلان شهر برای برج سازی از تهران تبعیت کردند. برای این که گمان بر این است که ساختمان بلند نشانه‌ی مدرنیسم! است. به نظر من یک رقابت این چنینی هم پیش آمد البته ۱/۵ سال قبل. مدیران قبلی حرفشان این بود که باید شهرداری درآمد داشته باشد، برای همین ساخت و ساز رونق گرفت. گفتیم کاربری زمین را عوض می‌کنیم، به مغازه‌ها مجوز می‌دهیم و امروز شما شاهد مجوز ۳۵ طبقه هم هستید علت این بود که یک تعداد تعاونی با ۵۰۰۰ نفر عضو که شاید حدود ۷ سال است بلا تکلیف بودند. اختلافی پیش آمده بود و شده بود یک کار امنیتی. در نهایت در کمیسیون مطرح شد و مجوز ۳۵ طبقه صادر گردید. تغییرات کالبدی شهر به نظر من رقابتی است و یک مقدار هم برای این که در بخش ساختمان درآمد خوبی داشته‌است و بحث بعدی خود مردم هستند. امروزه مردم وقتی که شهرهای بزرگ را می‌بینند متوجه می‌شوند که برج سازی مزایایی دارد در ۲۰ سال پیش در تبریز هیچ کس در آپارتمان زندگی نمی‌کرد؛ فرهنگ آپارتمان نشینی به وجود نیامده بود، اما اکنون به این فرهنگ گرایش یافته‌اند. الان مردم حتی ویلاهای خودشان را می‌فروشند و برج آسمان تبریز را متری یک میلیون و یک میلیون و ۲۰۰ می‌خرند و زندگی می‌کنند.

پس هر سه جهت را قابل تأمل است؛ بورس بازی این قضیه؛ مردم فرهنگ جاهای دیگر را دیدند و علاقه مند شدند و در نهایت به جهت درآمدهایی که شهرداری نیاز داشت مجوزهایی برای آن صادر شد.

تهرانیات در یک چشم انداز طولانی، نهایت این برج‌ها خالی نخواهد بود و آدم‌ها این برج‌ها را خواهند گرفت آن چیزی که می‌خواستیم بپرسم، این است که اگر این برج ۱۸۰ واحد داشته باشد و شما متوسط خانوار را سه نفر حساب کنید خود این قضیه جمعیت کثیری می‌شود که

زمانی جمعیت رشد ۴ درصد داشت زاد و ولد نیز زیاد بود و امروزه این رشد دارد خودش را نشان می‌دهد، به خصوص بعد از دوران دفاع مقدس که جوان‌ها بازگشتند و ازدواج کردند و الان رشد جمعیت کنترل شده است و به زیر ۲ درصد رسیده است ما دیگر در آینده مشکلی نخواهیم داشت. از دید من وضعیت جمعیتی شهر تبریز طوری است که مهاجران از یک سو وارد شهر می‌شوند و از طرف دیگر بیرون می‌روند، تبریزی‌های مقیم تهران را داریم و یا تبریزیانی که در کل استان‌ها هستند و یا تبریزی‌های کشورهای خارجی زندگی می‌کنند؛ پس یک ورودی داریم و یک خروجی؛ هم مهاجر می‌پذیرد و هم مهاجر می‌فرستد. به نظر من از لحاظ جمعیتی ما تعادلی این گونه داریم؛ یعنی در دهه اخیر ۱/۷ شده ۱/۸ میلیون نفر این یک صد هزار نفر جمعیت افزوده، هم همین روستاهایی هستند که قابل زندگی بوده‌اند و باید اضافه کنیم که این افزایش از لحاظ جمعیتی قابل توجه نیست.

تهرانیات با نگاهی به خیابان‌های تبریز می‌بینیم که شهر، راه تهران را در پیش گرفته است اگر به این شکل باشد؛ به نظر می‌رسد که در آینده‌ای نه چندان دور با گره‌های ترافیکی، راهبندان، کمبودهایی مثل آب آشامیدنی و آلودگی هوا روبرو خواهد شد. نظر شما در این باره چیست؟
○ الان در شهر تبریز آمار و ارقام همین را نشان می‌دهد.

به خاطر وجود فضای اقتصادی و سودآوری که به وجود آمده بود همه به ساختمان سازی روی آوردند و مثلاً تجار به خاطر وضع اقتصادی بازار و حتی آدم‌های غیر فنی هم در مسکن سرمایه گذاری کردند الان در تبریز دو برابر نیاز جامعه شهری ما مغازه پاساژ و تجارت خانه دارد و این درست نیست؛ ما شهر را بر اساس نیازهای مردم می‌سازیم، اما متأسفانه امروزه به این شکل نیست توسعه شهر بی قواره بوده است و آشفته رشد کرده است. همان طور که دیده‌اید در کنار ما تپه‌ای است که آدم‌هایی غیرقانونی خانه ساختند و چند سال بعد در کنارش استادان دانشگاه هم آمدند خانه ساختند که حالا هر دو معذب هستند نهایتاً با نامه نگاری‌های که از هر دو سو می‌شود ما تنها می‌توانیم بگوییم که آب و برق و... را نمی‌دهیم اما آنان [= دانشگاهیان] خواهان تخریب این خانه‌ها هستند فقط به خاطر این که غیرمجاز ساخته شده است. پس اگر شما بحثتان در باره‌ی ساختمان‌های بلند مرتبه است این‌ها در ایامی ساخته شدند که دست اندرکاران می‌خواستند درآمدهای شهری با فروش تراکم، با تبدیل کاربری‌ها بالا برود. این‌ها چیزهایی است که الان به آن متهم هستیم اما اتفاق افتاده است. در یک عملی فضای سبز را تبدیل به تجاری کردیم و به همین جهت ما دو برابر نیاز فضای تجاری نیاز داریم در شهر تبریز مغازه‌های خالی فراوان است. همین بحث در رابطه با مسکن هم هست الان در تبریز ما کمبود مسکن نداریم مثلاً خیلی از خانه‌ها

بشکافید و جلو بروید چاره‌ای ندارید چه خواهید کرد؟
 کما این که من امروز دیدم برای تراموا (قطار شهری) تان
 بخش‌های از خانه‌های اطراف (بافت قدیم) برداشته شده
 است.

○ به نظر من اگر این اتفاق پیش بیاید اتفاق مبارکی
 است که فشار جمعیتی بر بافت فرسوده شهر وارد شود بافتی
 که عمدتاً در مرکز شهر، تبریز قدیم، قرار دارد به جای این که
 فشار به جاهایی که تراکم متوسط دارد بیاید در آن جا البته
 می‌دانید که در این بخش نیز ساخت و ساز ضوابطی دارد میراث
 فرهنگی معتقد است، حداکثر ۵ طبقه مناسب است. اگر فشار
 جمعیتی در این بافت فرسوده برای ۵ طبقه بیاید ما استقبال
 می‌کنیم چون شهر مقاوم می‌شود همین الان هم ما روی یک
 بمب نشسته ایم تبریز از جمله شهرهایی است که روی گسل
 است و همین حاشیه نشینی با خانه‌های غیرمجاز و خانه‌های
 بافت قدیمی که واقعا مقاوم نیستند، اگر زلزله بیاید من پیش
 بینی ام این است که شاید ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار نفر زیر آوار
 بمانند. اگر فشار جمعیتی به مرکز شهر، بافت قدیمی، بیاید
 با ضوابط فرهنگی و تاریخی سازگار باشد، ما استقبال می‌کنیم
 اما آن بازار حول و حوش بازار سنتی مسکونی نخواهد شد،
 حتی تجاری مدرن به شکل پاساژ هم نخواهد شد چون جزء
 میراث فرهنگی است و به ما اجازه نمی‌دهند، حتی اجازه میخ
 زدن در آن بازار هم ما نداریم. در حال حاضر کنترل می‌شود
 و قرنطینه است؛ بنابراین اگر این اتفاق بیافتد من خودم
 خوشحال خواهم شد که یک قسمت از بافت فرسوده ما مقاوم
 بشود.

تجدید نظر احساس خودتان را در نخستین روزهای ریاست‌تان
 به عنوان پنجاه و چهارمین شهردار تبریز، بفرمایید؛ آن هم
 به عنوان کسی که در بر جایگاه قاسم خان والی نشسته
 است کسی که می‌خواهد شهروندمدارترین شهر ایران را
 ایجاد بکند.

○ فردا روز شوراها است و هیأت رئیسه مشخص خواهد
 شد و به دنبال آن شهردار هم انتخاب می‌شود اما اگر من در
 این جایگاه باقی بمانم و این نشان افتخار نصیب من بشود
 استقبال خواهم کرد به دو دلیل: نخست این که من در تبریز
 متولد شدم و دلم برای شهرم می‌تپد؛ ۱۷ سال در تهران بودم
 و برگشتم منتهی نیست بلکه دینی است که به زادگاهم دارم؛
 دوم کار در شهرداری است در این مدت ۲۷ سال من در چند
 وزارت خانه کار کرده ام تنها جایی که خدمت مستقیم به مردم
 است و آثارش را بلافاصله می‌توان دید سازمان شهرداری‌ها
 است که ما در کشور داریم. علت این است صبح که شهروندان
 از خانه بیرون می‌آیند رفتگر را می‌بینند یک خدا قوت می‌گویند
 و دعا هم می‌کنند شب که به خانه برمی‌گردد با راننده اتوبوس
 سرو کار دارد. در فضای سبز که برای استراحت است چند

خودرو به خیابان می‌آورد، مصرف آب را بالا می‌برد و
 آلودگی تولید می‌کند. این خود یک دغدغه است. شما به
 عنوان شهردار شهر این مسأله را چگونه می‌بینید؟
 ○ طبیعی است که ۵ الی ۱۰ سال این برج پر می‌شود،
 اما ما الان مجتمع‌ها را بدون پارکینگ نمی‌سازیم و پارکینگ
 برای هر واحد مستقلاً ساخته می‌شود و نزدیک به یک سال
 است که پارکینگ فروشی نمی‌کنیم. اما از نظر این که جمعیت
 می‌آید و آن منطقه شهر شلوغ می‌شود الان در تبریز روزانه
 ۲۵۰ هزار خودرو می‌چرخد این یعنی آلودگی است.
 نمایشگرهای آلودگی تبریز نشان می‌دهد، این شهر دومین
 شهر آلوده کشور است. صنایع ما در جنوب غرب تبریز است
 باد که به طرف شمال شرق تبریز می‌وزد و همه‌ی آلودگی‌ها
 را به این سمت هدایت می‌کند؛ بنابراین آن دغدغه شما طبیعی

است اگر منظور این است که رها کنیم و ساخت و ساز نکنیم
 که نمی‌شود در بحث توسعه شهر مسأله این است که ما اگر
 زرنگ باشیم باید شهر را کنترل کنیم ولی هیچ زمانی نمی‌شود
 جلوی سلیقه‌ی مردم را گرفت؛ یعنی امروز بگوییم که ما فقط
 پروانه برای ساختمان‌های ۳ طبقه می‌دهیم نه این طور نمی
 شود، تدابیر ما این خواهد بود که شهرک‌های سرریز تبریز،
 خاوران، امیدیه و... را فعال کنیم و سازها به صورت ۳ طبقه
 ساخته شود. اما در شهر اگر یک فرصتی یا مسأله‌ای پیش
 می‌آید و طرحی پیشنهاد می‌شود به خاطر مسائل شهرداری
 (درآمد) بی تفاوت از کنارش نمی‌گذریم.

تجدید نظر آیا فشار جمعیت و این مسأله‌هایی که ساخت و
 ساز به وجود آورده و به بافت قدیمی و فرسوده شهر
 منتقل می‌شود، ممکن است که دست به بازار هم ببرد؛
 یعنی وقتی شما مجبورید که خیابان را باز کنید اگر به
 بازار هم رسیدید ممکن است به ناگزیر بازار را هم

شهرروز حالا یک سؤال نه چندان خصوصی که خواهش می‌کنیم به زبان مادری پاسخ دهید؟

○ تاریخ تولد، رشته تحصیلی و گرایش تحصیلی را عنوان کنید؟

(بله، مین اوچ یوز، اوتوز دوک کوز ...)[تولد ۱۳۳۹، لیسانس برنامه ریزی شهری دانشگاه تبریز، فوق لیسانس مدیریت دولتی دانشگاه امام حسین(ع)، الان دانشجوی دکتری مدیریت دولتی پیام نور].

شهرروز ما هنامه مشتاق است، بدانند اندیشه برگزاری سده‌ی شهرداری‌ها به اعتبار ما یا یک صدمین سال بزرگداشت شورا در تبریز را چه کسی پیشنهاد داد؟

○ ما یک سازمان فرهنگی و هنری داریم که وظیفه‌اش این است که هم بخواند هم به ما که همیشه به فکر آجر، سیمان و عمران هستیم یادآور شود که این شهر یک موجود زنده است؛ تاریخ، هویت و شناسنامه دارد. مردم فقط این را از ما نمی‌خواهند که پل بسازیم و زیرگذر. دقیقاً ۴ الی ۵ ماه پیش در جلسه‌ای که در سازمان فرهنگی و هنری داشتیم در جلسه‌ای کاملاً فرهنگی مربوط به "شهریار"، آقای صمد سرداری نیا، یکی از نویسندگان شهر، مطالبی را مطرح کردند. آن ایام مطرح کردند که شهرداری تبریز جزء اولین هاست اسناد و مدارکی که دوستان آوردند و صحبت‌هایی که در یک جلسه دیگر شد ما را به این فکر انداخت که حداقل این تجلیل را می‌توان انجام داد. از این رو مردم پیشنهاد کردند؛ من هم قبول کردم و گفتم روی آن کار کنید. این کار کردن حدوداً سه ماه طول کشید سازمان فرهنگی و هنری ما با دوستان فرهنگی شهر جلسه برقرار کردند و در نهایت به من گفتند که شهرداری تبریز به دنبال انجمن شهر در سال ۱۲۸۶ تأسیس شده است، از این رو ایده و فکر

مستندات تاریخی را یادمان انداختند. در همین جا لازم می‌دانم که تشکر کنم از دکتر صمد سرداری نیا که متولی کار و پردازش آن بود، اسناد و مدارک را دید و به ما مشاوره داد سازمان فرهنگی هم بود و نهایتاً اجرایش را دبیرخانه خود سازمان فرهنگی و هنری و بقیه کارها هم بین مجموعه

لحظه می‌آرآمد. بی‌گمان شهر را وقتی مطلوب دید به یقین دعا خواهد کرد؛ بنابراین خدمت مستقیم به شهروند و دعای خیری هم که به کارمند و کارگر شهرداری می‌کنند امتیازی است برای کسی که در شهرداری کار می‌کند.

سومین قضیه تبریز الان به دلایلی که بازگو نمی‌کنم واقعاً عقب ماندگی‌های زیادی دارد هر کسی که توانی در خودش احساس کرد باید به میدان بیاید. به نظر من باید شروع کرد و این شروع به اراده مردانی است که هستند و باید در میدان حضور داشته باشند من خودم را فدایی نظام می‌دانم و در عرصه‌های مختلفی که بودم این را می‌دانم که الان شهرم به من نیاز دارد اگر نیروی جوانی از من پر انرژی تر باشد من کنار می‌کشم به شوراها هم عرض کردم، بگردید نیروی‌های جوان، پرانرژی و خوش ذوق، با فکر باز و مثبت اندیش را بیابید که بتوانند این کار را بکنند. ما هم به عنوان یک شهردار منطقه با آن‌ها خواهیم بود و اگر دوستان این بار سنگین مسؤولیت را بر دوش من گذاشتند من در کنار مردم و برای آن‌ها تلاش خواهیم کرد، امیدوارم که مردم هم در این راه شریک باشند.

در بحث مشارکت حدود ۶ ماه است که ما کتاب‌هایی را منتشر کردیم و حرفمان این است که شهردار پاسخگو، شهروند مسؤول هم می‌خواهد؛ شهروندانی که احساس مسؤولیت کنند و از ما بخواهند.

۱۵ ماه است که روزنامه‌ها مطالبات را می‌نویسند، برخی هم تند می‌نویسند، بارها گفته‌ام اینان مشاوران من هستند و حرف مردم را به من منتقل می‌کنند. اگر به نمایشگاه بروید [منظور نمایشگاه یکصدمین سال است] غرقه‌ای است به نام مشاوران جوان، این‌ها مشاوران شهردار هستند عین همین را در محله‌ها به عنوان "یاریگران شهر" در محلات تشکیل دادیم. با این که شورایاری قانونی است این یاریگران از دید شورا غیر قانونی بود ولی از آنجا که من می‌خواهم با مردم باشم و حرف‌های مردم را بشنوم این کار را انجام دادیم؛ بنابراین در این آغازین روزها کمربندها را باید محکم ببندیم شعار "تبریز ۹۰" را دادیم و با ۱۰۰ پروژه‌ی عمرانی بزرگ که به نظر من شدنی هم هستند و بزرگ‌ترین آن‌ها "زاینده رود اصفهان را در مهرانه رود تبریز جاری خواهیم کرد" می‌دانم. من این پروژه را دوست دارم و این پروژه عملی هم هست چون ۲۳ کیلومتر این معبر رودخانه در شهر وجود دارد فقط ساماندهی باید کنیم. جناب آقای احمدی نژاد در سفرشان به تبریز قولی به ما دادند که پیگیر هستیم و وزیر نیرو در خواست ما را بررسی کردند که از سد شهید مدنی هم برای این رودخانه آب جاری شود و لذا انشاءالله شما تا سال ۹۰ بیابید و این بار مهرانه رود را به تماشا بنشینید.

این شهر تقسیم شد.

شهریار با توجه به افزایش پرشمار شهرهای کوچک و جایگاه ویژه کلان شهرها، شما رابطه کلان شهرها و سازمان شهرداری‌ها را چگونه می‌بینید؟

○ سازمان شهرداری‌ها اگر خودش را متولی اداره‌ی شهرداری‌ها می‌داند که قانوناً چنین است، از آن‌ها انتظارات بیش تری داریم. همان طور که می‌دانید هر چند شوراها مستقل شدند و شهردار را انتخاب می‌کنند اما در نهایت وزیر کشور حکم شهردار کلان شهر را صادر می‌کند از این رو کار ما به گونه‌ای است که از نظر سازمانی و مقررات

قانونی در تابعیت وزارت کشور هستیم. سازمان شهرداری‌ها به عنوان یک اتحادیه‌ی غیردولتی باید عمل کند و عملاً باید مدافع شهرداری‌ها باشد. من این احساس را زیاد جدی ندیدم. نمی‌دانم شاید من تازه وارد سیستم وزارت کشور شده‌ام که این طور احساس می‌کنم. ما الان در خصوص شرکت واحد همان طور که می‌دانید بلیت نفری ۱۰۸ تومان تمام می‌شود، اما ما ۲۵ تومان می‌فروشیم تهران ۲۰ تومان می‌فروشد. این هزینه به صورت یارانه بین شهرداری‌ها و سازمان شهرداری‌ها تقسیم شده است. آن یک سوم که سهم شهرداری‌ها است را ما پرداخت می‌کنیم. قسمت بعدی که مربوط به سازمان شهرداری‌ها است با تأخیر گاه شش یا هفت ماهه وصول می‌شود، در سال ۸۵ این اتفاق پیش آمد که حداقل ده‌ها نامه نوشتیم برای شرکت اتوبوسرانی، در اتحادیه‌ای که خودشان دارند مطالباتشان را به دوستانمان در سازمان شهرداری‌ها رسانند. چندین بار خدمت معاون عمرانی وزیر محترم جلسه گذاشتیم و در نهایت نتیجه‌ای حاصل نشد.

می‌خواهم بگویم که شهرداری یک محل خدماتی است یک روز هم کار خدماتی تعطیل پذیر نیست. اگر این

شکلی است ما نباید این بحث را به تأخیر بیندازیم. تأخیر در پرداخت بودجه نتیجه‌اش پایین آمدن خدمات است. برای نمونه مورد مترو را می‌گویم الان دولت یک لایحه‌ای تقدیم کرده که مجلس تصویب کرده است در مترو سهم شهرداری‌ها ۵۰ درصد و سهم دولت هم ۵۰ درصد می‌باشد اینجا باید در مقام دفاع گفت که شهرداری‌ها چقدر درآمد دارند که ۵۰ درصد بودجه‌ی سالانه را باید پرداخت بکنند؟ مثلاً تبریز بودجه اش ۱۰۰ میلیارد تومان در سال ۸۵ بوده است، طبق این قانون که محترم هم هست ۵۰ میلیارد تومان باید شهرداری تبریز آورده باشد ۵۰ میلیارد تومان هم سازمان برنامه و بودجه از طرف دولت پرداخت بکند. ما انتظار داریم که وقتی که ما فشار می‌آوریم که این عملی نیست همراهی‌ها به شکلی باشد که دولت محترم لایحه‌ای را به صورت اصلاحیه ببرند یا نمایندگان مجلس بتوانند اصلاحی را بزنند و آلا فشار زیادی می‌شود بر مترو وارد، از یک طرف دلمان می‌خواهد که مترو ساخته شود از دیگر سو باید از کارهای خدماتی بزنیم و بدهیم به مترو که مردم ۵ سال آینده می‌خواهند سوار یک مسیر محدود بشوند. من فکر می‌کنم سازمان شهرداری‌ها با یک تحول جدی و اساسی باید کارها را از دید این که مدافع منابع شهرداری‌ها است دنبال کند و از این رو انتظار می‌رود که بدون تعصب دولتی بدون این که ما وابسته به وزارت کشور باشیم، پشت میز شهرداری‌ها نشست و درخواست‌هایمان را محکم مطرح کنیم.

آقای هاشمی از دوستان بیست و چند ساله بنده هستند بارها شده که من مشکلات را مطرح می‌کنم؛ می‌بینم که ایشان دلش می‌خواهد انجام دهد اما سیستم توری طراحی شده است که آن دفاع لازم حتی در حد این که ما از شهرداری‌ها ۲۰ الی ۳۰ نفر برویم در خدمت آقای وزیر و دیگر وزیران بشینیم و حرف‌هایمان را بگوییم. من در این یک و سال و نیم، از نحوه‌ی این بحث‌هایی که پیش آمده بود زیاد راضی نبودم. من این طور می‌توانم بگویم که سازمان شهرداری‌ها که باید از منافع شهرداری‌ها دفاع کند از کارش متوسط و بینابین، راضی هستم. من در این پانزده ماه زیاد کارهای فوق العاده و کارهای مضاعفی ندیده‌ام.

شهریار واقعیت آن است که سازمان شهرداری‌ها یک سازمان دولتی است. توقع هدایت و نظارت بر نهاد مدنی (شهرداری) از طرف سازمان دولتی انتظار به جایی نیست و فضای اداری سازمان این اجازه را نمی‌دهد. در خصوص تشکیل اتحادیه شهرداری‌ها نظر شما چیست؟ حرکت‌هایی که در دوره گذشته آغاز شد پیگیری می‌شود؟ و آیا اراده‌ای برای ادامه بحث وجود دارد یا نگرش و دیدگاه جدیدی حاکم شده است؟

سه ماه پیش در جلسه ای که شوراها ی اسلامی شهر و شهرداران کلان شهرها داشتند؛ جناب آقای دکتر چمران این پیشنهاد را خدمت رئیس جمهور بردند و مطرح کردند و تا آن جایی که من خبر دارم این بحث را قبول کرده بود بنا است که این کار بسترش آماده شود و انشاءالله انجام شود.

شهر روزها لطفاً نظرتان را درباره ی روزی ویژه به نام "روز شهردار" اعلام بفرمایید.

○ مرحوم شهید باکری اوایل انقلاب شهردار ارومیه بوده و جالب این است که حکمش را هم شورای شهر داده است. این خوب است که ما یک شهردار را که الگوست؛ یعنی آن ایامی که من توفیق داشتم که در محضرشان باشم هر از چند گاهی که مرور می کنم به آن ایامی برمی گردیم که در خدمتشان بودیم و از خودم می پرسم اگر آقا مهدی الان این جا بود ما همین اندازه کار می کردیم بعد فکر می کنم، بلند می شوم، سر کارم می روم و جدی می شوم. ما اراده داریم، ما الگو داریم به مخصوص در شهرداری که یک جای خدماتی است. پیشنهاد من این است که روز شهادت آقا مهدی ۲۵ اسفند ماه روز شهردار نامگذاری شود از این روزهایی که در تقویم نامگذاری شده است بالاخره یک روز هم به شهرداری برسد.

شهر روزها ما از طریق ماهنامه، از همه ی شهرداری ها خواسته بودیم که در بزرگداشت سده ی شهرداری ها و تشکیل ستادی برای خود دست به کار شوند و جای کوچکی را هم به عنوان موزه در نظر بگیرند، زیرا تا جایی که می دانیم جز موزه ی آتش نشانی تبریز جای دیگری حتی تهران چنین موزه ای ندارد. نظرتان درباره گسترش این موزه و بنیاد موزه های شهرداری دیگر شهرها چیست؟

○ این کار را باید انجام دهیم. من خودم هر چند که کارمند شهرداری نیستم ولی معتقدم که شهرداری ها را باید در یک مجموعه دید. اگر ما موزه داریم این موزه را باید کل شهرداری ها داشته باشند. اگر امروز اصفهان مثلاً کاری در خصوص درآمد پایدار شهرداری کرده است ما باید از آن استفاده کنیم و آن ها هم باید آن اطلاعات را به ما بدهند ما از نظرات دیگران استفاده کنیم؛ فلذا آن آتش نشانی یا سازمان اطفائی که ۸۰ ساله هم شده است، آن هم با توجه به اتفاقات دیگری که از اولین های شهر ماست، می گوئیم اولین آتش نشانی در تبریز بوده است در نمایشگاه تلمبه های آتش نشانی را می بیند که روی گاری می گذاشتند و آن ها هم از آن موزه آورده شده است.

شهر روزها در پایان از حوصله و همراهی شما سپاسگزاریم.

○ شهرداری ها خودشان یک NGO بزرگی هستند که از دل مردم آمدند و شورای شهر هم که شهردار را انتخاب می کند. مردم انتظاراتی را دارند. مثلاً شورای شهر تصویب می کند ما یک فاینانسی می آید در حد ۳۰۰ میلیون یورو برای متروی ما، تعیین اعتبار می کند ما به خاطر بحث تضمین نمی توانیم این وام را بگیریم به نظر من اینجا دولت محترم باید نوع برخورد ما و برخورد با شهرداری ها را روشن بکند. الان به نظر من چه اشکالی داشت وقتی شهرداری دنبال قرارداد مشارکتی رفته و یک هیأتی از یک کشوری آمده است خدمت آقای استاندار و یک تفاهم نامه ای هم شده است و بنا شده که این وام را برای تبریز بیاورد؛ دولت اگر بحث سازمان شهرداری ها دولتی را مطرح می کند اینجا می بینید که شهرداری تبریز را تضمین می کنیم. اگر وام شما را برنگرداند ما اقساطش را پرداخت می کنیم. این برخورد دو پهلو زیاد جالب نیست جایی که لازم است که مطرح می کنیم که ما سازمان دولتی هستیم و ما نمی توانیم، از آن طرف هم به عنوان یک سیستم غیر دولتی ما را نمی شناسد؛ یعنی شهرداری ها در ایامی که بودجه نویسی می کنند دستورات عمل از بالا صادر می شود ما آن دستورات عمل را باید رعایت کنیم در تنظیم بودجه، حالا که رعایت می شود اختیاری که به شورا داده شده در تعیین تعرفه عوارض محلی شورا معترض اند. در این جا اگر ما شهرداری را به عنوان سازمان دولتی به حساب بیاوریم احساسم این است که مدافع خوبی برای شهرداری ها نخواهد بود. اما اگر اتحادیه باشد، اتحادیه حرفش را می زند. مثلاً صنف مرغداران مطرح می کند که مثلاً مرغ های ما بیمار شده دولت سریع لایحه به مجلس می فرستد و وام می دهند. ما در شهر از این مسائل زیاد داریم یک روزی که ساخت و ساز و خرید و فروش مسکن پایین می آید وقتی درآمد شهرداری محقق نمی شود آن موقع اتحادیه وظیفه دارد که برود از دولت هزینه ارزی و اعتبارات دیگر پول بگیرد و شهر را بگرداند. الان ۷۰ درصد جمعیت ما در شهرها هستند شاید بیش تر حالا که این درصد را قبول داریم اگر نارضایتی پیش بیاید و همه مردم شهر نشین از شهرداری ناراضی شوند غیر مستقیم تبعاتش به خود دولت برمی گردد.

اتحادیه از این جهت که غیر دولتی است می تواند دفاع صنفی کند و بر تقاضاهایش آنقدر پافشاری کند که بتواند از دولت و مجلس کمک بگیرد. اگر سازمان شهرداری ها به شکل دولتی که حالا اداره می شود قطعاً پیش رفتن و اصرار ورزیدن ها یک حدی خواهد داشت و بیش تر از آن مشاور و کارمند ما به خود اجازه نخواهد داد. حالا اگر شما می گوئید که هیچ راهی ندارد من فکر می کنم که باید به فکر یک اتحادیه بیافتیم و تقویت کنیم. اخیراً

نقد فضاهای خود برانگیخته "شفا"، زشت‌ترین خیابان شهر

□ دکتر مریم فدایی - شهرساز

مسأله از وجهی دیگر چنین می‌نماید: سرمایه گذاری مسکن و خرده فروشی در گوشه‌ای از شهر بدون یارانه و حمایت دولتی بسیار سودزا شده و این سرمایه گذاری همراه با تعداد زیادی رستوران، دکه عرضه غذاهای سریع، بدون هیچ گونه امکانات رفاهی عمومی، حتی دسترسی مناسب پیاده، تبدیل به مکانی شده است برای تفریحات غیر رسمی.

نمونه بارز این گونه فضا که در شهرهای رو به رشد کنونی زیاد به چشم می‌آید، خیابان شفا است. شفا در غرب شهر کرمان و منشعب از بلوار اصلی است که فرودگاه را به مرکز شهر وصل می‌کند. اعتبار این خیابان به بیمارستانی است که به همین نام در انتهای آن واقع شده. هر چند که کم‌تر از ۲۵ سال از عمر این خیابان و محلات اطراف آن می‌گذرد، اما از پر رونق‌ترین محلات شهر، دست کم از لحاظ ساخت و ساز مسکن محسوب می‌شود.

تراکم ساختمان‌های این محله از دیگر نقاط شهر بیش‌تر است و شهروندان تمایل زیادی برای سکونت در این منطقه دارند. در حالی که کم‌ترین خدماتی از سوی مسئولان شهر به این محله اختصاص نیافته است. بسیاری از بازسازی‌های عمومی چون آسفالت گذرگاه‌ها

رشد شهرهای امروزی در قالب مناطق و محلات مجزا و متفاوت به زوال رونق در برخی و سرزندگی در برخی دیگر می‌انجامد، که این افول و ظهور در پی فرآیندهای پیچیده رشد شهر، طرح‌های توسعه، سیاست‌های خاص مدیران شهری، جهت‌گیری‌های سرمایه‌گذاران کلان، اقتصاد متغیر حاکم بر شهرها و بسیاری عوامل دیگر رخ داده است. رونق محلات عمدتاً جدید در پی تمایل مالکان و طبقه مرفه جامعه شهری برای سرمایه‌گذاری در آن‌ها بوده و ناهمخوانی این تحول با رشد عادی و طبیعی شهر و خدمات قابل ارائه مسئولان شهر و در پی جهش سریع از مقیاس همسایگی به مقیاس شهری باعث

ایجاد اختلال در نظام کارکردی آن محلات شده است. برای مثال خیابانی که طی رشد عادی خود می‌بایست تنها از لحاظ سلسله مراتب راه‌ها «جمع‌کننده» باشد و در حد رفع نیازهای ساکنان، تبدیل به مرکزی می‌شود برای تجمع یا به عبارتی

«پاتوق» که اگر در مقیاس شهر نباشد، در مقیاس منطقه فعال و پر رونق است و این ناهمخوانی ناشی از ناتوانی فضا برای ارائه خدمات به این فعالیت‌ها و از طرفی رونق روزافزون آن، در انجام وظیفه فضا در قبال ساکنان خلل وارد کرده است.

«فضای عمومی برای ایجاد گفتمان
تعاملی بین شهروندان»، نشانه یک
جامعه سالم است

فضاهای شکل یافته‌ای رشد نمی‌یابند، اما از لحاظ حسی و ذهنی، در ارتباطی که با شهروندان برقرار می‌کنند، موفق اند. این گونه فضاها را در شهر با انبوه اتومبیل، چراغ‌های رنگین و تابلوهای تبلیغاتی و البته تراکم پیاده‌ها می‌توان یافت. این رفتار که صرفاً واکنش جامعه در قبال عدم پاسخگویی شهر به نیازشان است، از سوی دیگر شهروندان به صورت رفتار ناهنجار تلقی می‌شود و از سوی اداره کنندگان امنیت و مدیران شهری با این فضاهای خود برانگیخته و اجتماعی که این فضا را تعریف می‌کند، برخورد می‌شود. با این کنش و واکنش چه باید کرد؟

کنش شهروندان (عمدتاً جوانان) به این کاستی شهر که اگر سؤال کنید «چرا اینجا؟» می‌شنوید «پس کجا؟!» و واکنشی که این تجمع را غیر منطقی و نتیجه رفتار غیر اجتماعی جوانان می‌پندارند، نادیده گرفتن این مسئله از سوی مسئولان شهری و سپردن کنترل و هدایت این مسئله به دست ناظران امنیت شهر (پلیس)، تنها مسأله را بگرنج می‌کند و آنچه می‌ماند، مجموعه‌ای است از پاتوق‌های کوچک و در عین حال جذاب که در سطح محله پراکنده‌اند.

این رخداد شهری وجه دیگری هم دارد. فضاهای عمومی که در خدمت مدیران شهری است به دلیل عدم تمایل آن‌ها به رسیدگی و ارائه هزینه، در خدمت بخش خصوصی قرار گرفته و با کنترل آن، آن‌ها را به بخشی از ملک خود تبدیل کرده‌اند. یعنی بخش خصوصی سود ناشی از فضا را جذب می‌کند. واقعیت آن است که تجمع افراد در خود سرمایه‌ای پنهان را به همراه دارد که این سرمایه با برنامه ریزی قابلیت بالفعل شدن را دارد. خیابان شفا برای شهر و شهرداری معضل نیست و این تصور که با رسیدگی نکردن به این فضا می‌توان از تمایل مردم کاست، غلط است. بلکه شهرداری تنها فرصتی بزرگ را از دست می‌دهد. شهرداری بدون توجه به حق خود در مورد فضاهای عمومی و املاکی که در این منطقه در دست دارد، سرمایه‌ها را از دست می‌دهد؛ در حالی که می‌تواند به راحتی کسب درآمد نماید و با سرمایه گذاری در این فضا ضمن نظم بخشیدن به آن، سود ناشی از این تجمع را عاید خود نماید. جالب اینجاست که شهرداری تمام تلاش خود را

با پیگیری و حمایت مالی بخش خصوصی انجام شده است. فضای سبز و امکانات تفریحی-رفاهی نسبت به جمعیتی که در این مناطق سکونت دارند، پایین است. به غیر از بیمارستان شفا که اگر کاربری درمانی محسوب شود حوزه نفوذی فراتر از شهر دارد، هیچ کاربری خدماتی که در طرح‌های شهری به عنوان سرانه پیش بینی شده است وجود ندارد نه ورزشی، نه بهداشتی، نه آموزشی و نه... در حالی که جمعیت این منطقه تراکمی دست کم دو برابر دیگر نقاط شهر دارد. هر چه که هست سرمایه گذاری بخش خصوصی است که در مقیاس کوچک فعالیت می‌کنند.

خیابان شفا در واقع جزو نازیبا خیابان‌های شهر محسوب می‌شود که به غیر از دکوراسیون مغارها و چراغ‌های رنگین آن‌ها که در شب جلوه نمایی می‌کند، فضایی است بی روح که تنها نقطه مثبت این خیابان، پارکی است به عرض ۱۰ متر که به طور خطی در انتهای شرقی این خیابان یک سال است که احداث شده و از جمله پارک‌هایی است که مورد استقبال فراوان شهروندان قرار گرفته است. (به اضافه گلدان‌هایی که مغازه داران در جلوی محل کسب شان ساخته‌اند). بی توجه به توصیفات که از این خیابان رفت، تصور شفا در اذهان شهروندان کاملاً متفاوت است. شاید آنقدر که اتومبیل‌های مدل بالا، ترافیک سنگین و رفت و آمد پیاده‌ها به این سو و آن سو به چشم می‌آید، بی نظمی و کاستی‌های خیابان درک نمی‌شود. این جلوه شفا برای همگان آشنا است و نیاز به توضیح ندارد. آنچه که مسأله است نبود هماهنگی خیابان و امکانات آن با فعالیت‌های مختلف است که از سوی شهروندان انتخاب شده، تجمع جوانان در اغذیه فروشی‌ها که به خیابان کشیده می‌شود، اتومبیل‌های مملو از افراد که فقط می‌چرخند و چراغ‌های گردان پلیس که برای کنترل نظم، آن‌ها را همراهی می‌کند و پرده آخر، جلوی بیمارستان است؛ چهره نگران هم‌راهان بیمار از نظاره گر این بازی موش و گربه‌اند. این اجتماع عقده سر و آورده‌ای است از ناتوانی شهر در پاسخگویی به نیاز شهروندان که به صورت رفتار و عکس العمل بعضاً ناهنجار آن‌ها بروز کرده است.

کمیود فضای عمومی

«فضای عمومی برای ایجاد گفت‌وگو میان شهروندان»، نشانه یک جامعه سالم است. هر اجتماعی از افراد که در کنار هم می‌زیند، فضای عمومی‌ای را برای ارتباط با هم انتخاب می‌کنند. شهرهای سنتی ما مملو از فضاهای عمومی‌اند که در قالب‌های مختلف شهروندان را دور هم گرد می‌آورند. از میدان گرفته تا چارسو، تکیه و... فضای عمومی‌کن ثابت هر زیستگاه است و نبود آن باعث می‌شود جامعه در پی جبران برآید که رفع این کاستی عمده‌تاً در قالب واکنش شهروندان به صورت غیر ارادی و ناخودآگاه در عین حال همسو و در یک روند رفت و برگشتی شکل می‌گیرد. شهروندان خود این فضا را انتخاب نموده و در پرورش آن مشارکت می‌کنند که این انتخاب بر پایه تعاملی است بین مالک و استفاده کننده؛ چون عملاً فضای عمومی وجود ندارد. هر چند که این عرصه‌ها به دلیل عدم انعطاف پذیری شهرهای کنونی به صورت

واقعیت آن است که تجمع افراد در خود سرمایه‌ای پنهان را به همراه دارد که این سرمایه با برنامه ریزی قابلیت بالفعل شدن را دارد

برای رونق بخشیدن به محلات و فضاهای افول کرده می‌کند، در حالی که موفقیت این طرح‌ها در جذب مردم و سرمایه مطمئن نیست، اما در فضایی که یک دهک کوچک کاملاً موفق است، پای خود را کنار کشیده است. برنامه ریزی هوشمندانه و طراحی درست این خیابان تنها راه حل خیابان شفا برای تبدیل شدن به خیابانی پررونق، سودآور و در عین حال منظم و زیبا.

* نام خیابانی در شهر کرمان

منبع: kermanshahr.c/3.90

ساخت شهر دارای دسترسی برای معلولان

□ نویسنده: دکتر جان آی. گیلدربروم

□ برگردان: کیومرث جهانگردی

به جابجایی و استفاده از تجهیزات توسط سالخورده‌گان و معلولان کمک خواهد کرد یا خیر. ریچوفسکی و نیومن^۲ (۱۹۹۰) با تحلیل یک پژوهش دریافتند که زندگی مستقل نیازمند منابع مالی کافی و پشتیبانی اطلاعاتی (کمک‌ها و مساعدت‌های خاص رایگان از سوی اعضای خانواده، دوستان و همسایگان) است. این پژوهشگران خاطر نشان کردند که کرایه و اجاره‌ی مسکن، زندگی مستقل را با دشواری بیشتری روبرو می‌کند؛ همچنین با استفاده از همان داده‌ها دریافتند که درآمد مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده‌ی حفظ خانه است (۱۹۹۱). نیومن و همکارانش در یک تحلیل دقیق و تجربی به این نتیجه رسیدند، بین اعمال تغییرات متناسب با شرایط سالخورده‌گان و افراد دارای محدودیت‌های فعالیتی و توانایی این افراد برای این که به تنهایی زندگی کنند، رابطه‌ی مثبت وجود دارد. پژوهشگران نتیجه گرفتند که تغییر در مسکن با افزایش نهادینگی همبستگی دارد. در هر حال کسانی که دارای واحدهای مسکونی تعدیل شده هستند، بیش تر افراد نحیف و ناتوانی هستند که به تنهایی زندگی می‌کنند.

همیشه مطالباتی مبنی بر اتخاذ سیاست‌های مترقیانه درباره‌ی سکونت افراد معلول وجود داشته است. به هر حال در

عموماً خانه‌سازی و شهرسازی بدون موانع و دارای خدمات حمل و نقل ویژه‌ی سالخورده‌گان و معلولان به اندازه‌ی کافی توسعه نیافته است. توسعه نیافتگی شهرها در این زمینه مانع از کار، مراقبت بهداشتی، خرید و فعالیت‌های اجتماعی و تفریحی بسیاری از سالخورده‌گان و معلولان؛ همچنین مانع از آزادی ایشان برای برخورداری از یک زندگی مستقل می‌شود. از نظر تاریخی تأکید جامعه بیشتر بر نهادینه کردن موضوع سالخورده‌گان و معلولان است؛ زیرا آنان نیازمند کمک و یاری هستند و نتیجه‌ی نهادینه کردن این موضوع محدود شدن آنان در محیط‌هایی بوده است که مانع از رشد، خودکفایی و یکپارچگی آنها با جامعه می‌شود (روزن، کلارک و کیویتز^۱، ۱۹۷۷). نبود مسکن و خانه‌های مناسب سکونت افراد معلول و سالخورده بسیاری از آنان را مجبور به زندگی با خویشاوندان یا زندگی در محیط‌های مؤسساتی نموده است. معروف‌ترین تغییرات ایجاد شده، ساخت ریل‌های دستی و نرده‌های اضافی (۷ درصد) و موارد دیگری؛ مانند لامپ‌های چشمک زن، حروف برجسته بریل، تغییرات لازم در سرویس بهداشتی، شیر آب، کابینت و غیره (۱ درصد) است. به هر حال بررسی‌های به عمل آمده نشان نداده اند که آیا اعمال تغییرات خاص به حل مشکلات مربوط

گذاری در میدان حمل و نقل و خانه سازی دارد، آشکار شد. به طور مثال در هیستون حدوداً از هر هفت نفر یک نفر بالای شصت سال سن دارد. از هر بیست نفر یک نفر از ساکنان معلول است. از هر ده نفر یک نفر نیازمند تغییرات خاص در معماری خانه‌ی خود است تا بتواند به همه‌ی بخش‌های خانه دسترسی کامل داشته باشد؛ یک سوم از سالخوردگان و بیش از نیمی از معلولان میل دارند که در خانه‌هایشان نرده‌های اضافی^۴ وجود داشته باشد و دست کم ۲۰ درصد از آنان نیازمند آنند که در منزلشان شیب راهه وجود داشته باشد. نزدیک به یک سوم از معلولان و ۱۵ درصد از سالخوردگان نمی‌توانند از کابینت یا کمد دیواری منزل خود استفاده کنند. آن‌ها در خارج از منزل نیازمند تسهیلات و امکاناتی هستند که جابجایی آنان را آسان کند. سیستم حمل و نقل و موانع محیطی شهر هیستون اغلب مانع از مشارکت معلولان و سالخوردگان در حیات اقتصادی و اجتماعی شهر می‌گردد. معلولان و سالخوردگان به خاطر افزایش قدرت جابجایی خود، طبقه‌ی اول را مانند یک نعمت دوست دارند. هر چه معلولیت‌ها یا سن افزایش می‌یابد، خواسته‌ها نیز بیش تر می‌شود.

بین نزدیک ترین ایستگاه اتوبوس و منزل سه نفر از هر پنج نفر سکنه‌ی هیستون، پیاده‌رو وجود ندارد و حتی درصد بیش تری از مردم از بریدگی جدول‌های خیابانی ۷۱ درصد و ایستگاه‌های دارای سرپناه ۷۶ درصد برخوردار نیستند. جالب توجه است که در حالی که نزدیک به ۵۰ درصد از افراد ناتوان و سالخورده بین دو ایستگاه اتوبوس زندگی می‌کنند اما به دلیل فقدان پیاده‌رو، بریدگی جداول و سرپناه در ایستگاه‌ها عملاً استفاده از سیستم حمل و نقل عمومی برای ایشان غیرممکن است. کم تر از ۱۰ درصد از معلولان و سالخوردگان از سیستم حمل و نقل عمومی استفاده می‌کنند. علاوه بر این موانع، ترس از جرایم نیز به هنگام شب مانع از رفتن دو سوم از این افراد به ایستگاه اتوبوس می‌شود. با این که سالخوردگی یا معلولیت جسمانی این افراد نمی‌تواند باعث شود که این افراد بیش تر از دیگر بخش‌های جامعه قربانی جرائم گردند، ولی ادراک ایشان از آسیب پذیری خود، باعث ترس و مانع از مشارکت اجتماعی و اقتصادی آن‌ها در جامعه می‌شود. با دانستن این آمار و ارقام تعجب نخواهید کرد اگر دریابید که ۲۵ درصد از جمعیت معلول و سالخورده میلند ظرف یک سال آینده از منازل فعلی خود نقل مکان کنند. در این پژوهش مشخص شد که تقریباً از هر سه نفر شهروند دارای بیش از ۷۵ سال سن، یک نفر نیازمند ساخت شیب راهه در شهر و بیش از نیمی از آنان خواستار نصب نرده هستند. یک سوم از افراد دارای معلولیت شدید نیازمند نرده و دو پنجم از آن‌ها نیازمند شیب راهه هستند.

به طور کلی این پژوهش نشان داد که نزدیک به نیمی از

دهه‌ی ۱۹۷۰ فشار برای اتخاذ برنامه‌ها و سیاست‌هایی که به دنبال یکپارچه سازی معلولان و سالخوردگان با جامعه باشند، به اوج خود رسید.

در نهایت علاوه بر این عوامل، سالخوردگان و معلولان بیش از هر چیز خواهان ترتیباتی هستند که برای زندگی مستقل آنان از فناوری مدرن و سیستم‌های حمایتی بدیع بهره گیری کند؛ عملاً در نتیجه‌ی تغییرات که در طرح خانه سازی و حمل و نقل بر اساس برنامه‌های خلاق خانه سازی صورت گرفته است خواسته‌ی آنان مبنی بر آزاد بودن در محیط‌های شهری میسر شده است. همیشه موضوع ناتوانی جسمانی به وضعیت فناوری بستگی دارد؛ به طور مثال شاید بسیاری از کارگران پرکار و خانواده‌هایشان بدون کمک عینک و سمعک ناتوان به حساب می‌آمدند. پیشرفت‌های تکنولوژیکی در میدان حمل و نقل امکان استفاده از وسایل نقلیه‌ی بزرگ و هواپیماها را برای افراد دارای محدودیت‌های جسمانی میسر کرده است. به همین ترتیب پیشرفت‌های تکنولوژیکی در زمینه‌ی طراحی صندلی چرخدار، رایانه‌ها و ساختمان سازی امکاناتی را فراهم کرده است که افرادی که زمانی ناتوان و وابسته به حساب می‌آمدند، اینک توانمند و مستقل باشند. در مجموع مسأله‌ی ناتوانی و وابستگی را می‌توان برای بیش تر افرادی که معلول به حساب می‌آیند، به استفاده از فناوری موجود مربوط دانست. برای شناسایی احتمالات موجود، گروه‌های بسیاری درخواست ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی مناسبی را داده‌اند که مسایل و مشکلات موجود در حمل و نقل و مسکن را که می‌تواند مانع از زندگی مستقل معلولان و سالخوردگان باشد، گردآوری و تشریح نماید. شکست در تأمین ملزومات زندگی مستقل و دسترسی به مسکن در سطحی وسیع و کافی برای اسکان جمعیت در حال افزایش سالخوردگان و معلولان کم درآمد در رجه‌ی نخست ناشی از نبود آگاهی‌های درست درباره‌ی نیازهای این گروه‌ها است. در سال ۱۹۸۵ گروهی از شهروندان و مقامات دولتی هیستون^۳ با مشارکت چندین نهاد، یک گروه کاری تشکیل دادند تا وضعیت خانه سازی و حمل و نقل مناسب برای استفاده‌ی سالخوردگان و معلولان را بررسی کنند و برای بهبود بخشیدن به وضعیت یکپارچه سازی اجتماعی و دسترسی همه‌ی شهروندان به امکانات و فضاهای شهری، طرح و برنامه‌ای ارائه کنند. این گروه کاری برای نیازسنجی از معلولان و سالخوردگان، یک طرح پژوهشی را آغاز کرد. در این جا توصیف اجمالی این پژوهش، نتایج آن و توصیه‌ها و راه حل‌هایی در این زمینه ارائه می‌گردد:

در این پژوهش جامع با بیش از ۱۶۴۰ نفر از ساکنان هیستون که نیازمند مسکن و حمل و نقل خاص بودند، مصاحبه شد که پس از آن واقعیت‌های خاصی که تأثیر مهمی بر سیاست

جدول ۱: میزان اهمیت ویژگی‌های خانه‌سازی و شهرسازی بر اساس خانوارهای کم‌درآمد، معلول و سالخورده (به درصد)

ویژگی	کم درآمد			معلولان			سالخوردگان		
	بی اهمیت	نامطمئن	مهم	بی اهمیت	نامطمئن	مهم	بی اهمیت	نامطمئن	مهم
نزدیکی به اتوبوس	۳۸	۳	۵۹	۴۴	۵	۵۱	۵۲	۳	۴۴
نزدیکی به مراکز درمانی	۱۶	۲	۸۲	۱۵	۲	۸۳	۲۱	۳	۷۶
نزدیکی به مراکز خرید	۱۶	۱	۸۲	۱۵	۲	۸۳	۲۱	۲	۸۰
نزدیکی به محل کار	۵۹	۵	۳۶	۵۵	۳	۴۲	۶۰	۴	۳۶
نزدیکی به پارک	۵۷	۴	۳۹	۵۴	۴	۴۲	۶۳	۳	۳۴
اهمیت پیاده رو	۱۸	۴	۷۸	۱۸	۲	۷۹	۲۳	۳	۷۵
اهمیت وجود افراد مشابه	۲۰	۴	۷۴	۲۴	۳	۷۳	۲۱	۳	۷۶
اهمیت وجود شیب راه	۶۸	۲۷	۲۷	۶۱	۶	۲۴	۷۶	۵	۱۹
اهمیت وجود ترده	۵۱	۱۵	۴۵	۴۳	۳	۵۴	۶۰	۴	۳۶
اهمیت مأموران گشتی	۲۰	۵	۷۶	۴۵	۵	۷۷	۲۲	۴	۷۴
اهمیت خدمات گذرسانی	۴۹	۸	۴۳	۵۰	۱	۴۳	۶۲	۶	۳۳
اهمیت خیابان مرکزی	۴۶	۶	۴۸	۵۲	۸	۴۲	۴۴	۶	۴۱
اهمیت کیفیت هوایمایی	۶	۲	۹۲	۵	۴	۹۲	۴	۲	۹۴
اهمیت نزدیکی به دوستان / خانواده	۱۵	۰	۸۵	۱۲	۲	۸۵	۱۳	۲	۸۵
اهمیت منطقه بندی شهر	۲۸	۲۱	۶۱	۲۶	۱۸	۵۶	۲۴	۱۳	۶۲

افراد ناتوان و سالخورده می‌خواهند، نزدیک ایستگاه مترو و بیش از سه چهارم آن‌ها می‌خواهند نزدیک مراکز خدمات درمانی زندگی کنند. تمایل برای نزدیکی به مراکز خدمات درمانی با افزایش سن و شدت ناتوانی افزایش می‌یابد. ۸۰ درصد از آنان می‌خواهند به مراکز خرید نزدیک باشند. از هر ده نفری که با آن‌ها مصاحبه شد هشت نفر ابراز داشتند که یکی دیگر از عواملی که برایشان حائز اهمیت است نزدیکی به خانواده است. دو پنجم از افراد معلول و یک سوم از سالخوردگان نشان دادند که نزدیکی به محل کار و پارک عمومی در تصمیم‌گیری آنان برای انتخاب منزل دارای اهمیت است.

در حالی که معلولان و سالخوردگان نیازمندی‌های طراحی و مکانی خاص خود را دارند، از هر چهار نفر یک نفر قادر است دستمزدهای خانه‌سازی را که از نظر استانداردهای سنتی دولت

خارج از توان خرید افراد است، تأمین کند. دولت به طور سنتی تعیین کرده است که هرگاه نسبت اجاره بها به درآمد بیش از ۲۵ درصد باشد، مستأجر اجاره بهای اضافی پرداخت کرده است. بر همین اساس، ۴۶ درصد از خانوارهای کم‌درآمد و دارای درآمد متوسط، ۳۶ درصد از خانوارهای معلولان و ۲۷ درصد از خانوارهای سالخورده در این ناحیه میزان زیادی از درآمد خود را برای اجاره بها پرداخت می‌کنند. با این که مسائل و معضلات معلولان و سالخوردگان یقیناً اساسی به شمار می‌رود، وضعیت اقتصادی نامطلوب در هیستون و رکود بازار مسکن عملاً فرصتی برای ارائه و راه‌اندازی طرح‌هایی نو و ابتکاری به وجود آورده است. حقیقت این است که یک فرصت نایاب برای افزایش میزان خانه‌های قابل دسترس و قابل خرید برای افراد دارای نیازهای خاص پدید آمده است. میزان ثبت مجتمع‌های آپارتمانی استفاده

مستأجر می‌تواند تحت یک برنامه‌ی جامع با تقاضای صرف اجاره بها برای نیازهای تعمیراتی از دادگاه درخواست کمک کند.

در سطح محلی می‌توان چندین برنامه را در این زمینه راه‌اندازی نمود. نخست، مقامات محلی می‌توانند بودجه‌ی ساخت خانه‌های مشترک و شراکتی و برنامه‌های تعاونی و تمیزسازی منازل را اهدا و تأمین کنند. دوم، لازم است که سند برخی از منازل برای تعاونی‌ها، خانه‌های شراکتی و ... صادر شود. سوم، ممنوعیت قانونی برخی آپارتمان‌ها لغو گردد. این واحدها فرصت‌های چشمگیری برای خانه دار شدن سالخوردگان و معلولان فراهم می‌آورد؛ همچنین رهبران محلی باید بودجه‌ی یک سرویس خانه‌سازی مستقل را نیز که توصیه‌های فنی برای جابجایی، طراحی و تأمین بودجه برای سازندگان را تأمین می‌کند، فراهم کنند.

همچنین باید برنامه ریزی شهری با هدف تأمین محیط‌های بدون مانع انجام گیرد. باید در واحدهای مسکونی چند خانواری جدید در طبقه‌ی همکف واحدهایی برای استفاده‌ی کاربران صندلی چرخدار ساخته شود. هزینه‌ی طراحی واحدهای ساختمانی جدید که قابل دسترسی معلولان باشد، در مقایسه با هزاران دلار سرمایه‌ای که برای تغییر کاربری واحدهایی که برای افراد بدون معلولیت ساخته شده است، فقط چند دلار و بسیار ناچیز است. باید همه‌ی ساختمان‌های جدید مجبور به ساخت پناهگاه برای اتوبوس، پیاده‌رو و بریدگی جداول گردند. همچنین لازم است ساختمان‌های بزرگ مجبور به ساخت تعداد خاصی واحد قابل دسترسی برای معلولان باشند. سرانجام این که باید در شهر و ایالت، فردی نیز که نسبت به نیازهای معلولان حساس باشد، در شورای برنامه ریزی شهری منصوب گردد. علاوه بر این باید در کادر برنامه ریزی شهر، استان و مترو دست کم یک نفر از اعضا فردی باشد که مشکلاتی شبیه مشکلات معلولان و سالخوردگان داشته باشد.

لازم است که مترو و شهرداری هیستون بررسی و ارزیابی کنند که آیا اجرای طرحی که در آن حداقل دو مسیر ثابت مترو و اتوبوس با نصب تجهیزات مخصوص (نظیر بالا بر صندلی چرخدار و ...) در در دسترس سالخوردگان و معلولان باشد، عملی است. مسیرهای انتخاب شده برای این افراد باید به گونه‌ای باشد که به راحتی بتوانند به تسهیلات درمانی، مراکز خرید، مؤسسات آموزش عالی، مراکز فرهنگی و اجتماعی و منزل دسترسی داشته باشند.

در نهایت می‌توان اظهار داشت که لازم است محیطی شهری که باعث آزادی عمل معلولان باشد، طراحی نمود به طوری که این افراد بتوانند در حیات جاری شهر مشارکت نمایند.

نشده و خالی از سکنه، در کنار مسیرهای اصلی حمل و نقل عمومی، فرصت مناسبی در اختیار سرمایه‌گذاران اقتصادی و سازمان‌های غیرانتفاعی قرار داده است تا این واحدها را برای استفاده‌ی این گروه از مردم تغییر کاربری داده، متناسب نیازهای آنان تغییر دهند. عملاً فرصتی حاصل شده است تا بتوان وضعیتی برای بهبود شرایط زندگی مستقل معلولان فراهم کرد. با این که ورشکستگی مالی بسیاری از بخش‌های اقتصادی هیستون، انجام برخی از برنامه‌ها و اقدامات خاص را محدود کرده است، عرضه‌ی بیش از تقاضا در بخش مسکن و اشباع بازار، فرصتی جدید را برای ساخت محیط‌ها و منازل بدون مانع فراهم کرده است که شاید در زمانی که شرایط اقتصادی به گونه‌ای است که میزان اجاره بها و هزینه‌ی زمین افزایش می‌یابد، ساخت این گونه ساختمان‌ها و محیط‌ها هزینه بردار به نظر برسد. بیش تر خانه‌های فعلی، به ویژه خانه‌های نزدیک به خطوط حمل و نقل و مسیرهای اتوبوس، با اندک تغییراتی قابلیت تبدیل به منازل متناسب با نیازهای سالخوردگان و معلولان را دارند. در شرایط اقتصادی فعلی و با بهره‌گیری از اطلاعات صحیح، هم بخش دولتی و هم بخش خصوصی باید مشتاق باشند منازل موجود را به گونه‌ای که نیازهای معلولان و سالخوردگان مرتفع شود، تغییر دهند؛ همچنین لازم است ترتیبی اتخاذ کنند که این منازل از نظر موقعیت مکانی را در نزدیکی تسهیلات درمانی، مسیرهای اصلی حمل و نقل و مراکز خرید قرار دهند.

مالکان و بانک‌ها نیازمند آن‌اند که هزاران واحد مسکونی خالی از سکنه‌ی خود را پر کنند و افراد ناتوان نیازمند تغییر و تعدیل واحدهای مسکونی و خانه‌هایی هستند که توانایی خرید آن‌ها را داشته باشند. در حال حاضر میزان واحدهای مسکونی خالی از سکنه در هیستون در حدود ۲۰ درصد است اما میزان واحدهای مناسب معلولان و سالخوردگان، که توانایی خرید آن‌را داشته باشند، حدوداً صفر است.

توصیه‌های زیر نکات مهمی هستند که رهبران محلی بهتر است بر اساس آن عمل نمایند: مقامات شهر و ایالت باید برای تأمین وام‌ها و تسهیلات مالی با هدف خانه دار شدن معلولان و سالخوردگان رایزنی و همفکری کنند. لازم است که توصیه‌ی فنی لازم برای سازندگانی که به دنبال گرفتن وام برای ساخت واحدهای مسکونی ویژه‌ی معلولان و سالخوردگان هستند، در سطح شهر و ایالت ارائه گردد. علاوه بر این لازم است که دولت ایالتی تسهیلات لازم برای تأمین بودجه برای سازمان‌های غیرانتفاعی فعال در زمینه‌ی خانه‌سازی را فراهم کند. این سازمان‌ها می‌توانند در بازسازی واحدهای متروکه و خالی از سکنه کمک کنند. اگر صاحب خانه‌ای از درخواست مستأجر مینی بر مرمت و متناسب سازی خانه سر باز بزند،

پانوش:

- 1-Rosen, Clark and Kivitz
- 2-Reschovsky and Newman
- 3-Houston
- 4-Extra grab bar

منبع:

- 1-Rosen, Clark and Kivitz
- 2-Reschovsky and Newman
- 3-Houston
- 4-Extra grab bar
- www.louisville.edu/org

زندگی مستقل برای معلولان

□ نویسنده: استیگ لانگواد^(۱)

□ مترجم: علی عربانی دانا

– همراهی در فعالیتهای شغلی (البته به جز مشاغل خاص)
این طرح بر اساس قانون اجتماعی شماره ۷۷ می‌باشد هدف
از طرح زندگی مستقل اقداماتی که برای معلولان انجام می‌شود
این است که قابلیت‌های زیر را در اختیار آنها قرار دهد:

○ انتخاب روش زندگی

○ داشتن زندگی مستقل در خارج از نهادهای اجتماعی

○ مشارکت در فعالیتهای عادی زندگی

○ همانند مردم عادی زندگی کردن و داشتن حقوق یکسان

فرض بر این است که معلولان تعهدات زیر را به انجام

برسانند:

○ ارائه دستورالعمل‌ها به پرستار

معلولانی که به طور مستقل در یک خانه و یا آپارتمان زندگی
می‌کنند می‌توانند از شهرداری محل، مستمری دریافت کنند
تا بتوانند حقوق پرستاری را که کارهایشان را انجام می‌دهد
پرداخت کنند؛ این پرستاران معمولاً کارهای زیر را برای معلولان
انجام می‌دهند:

○ مراقبت‌های شخصی

○ خانه‌داری

○ مراقبت با توجه به نیازهای فیزیکی

○ همراهی در فعالیتهای اجتماعی

○ همراهی در فعالیتهای آموزشی

○ همراهی در فعالیتهای سازمانی

فرد معلول، اطلاعات و دستورالعمل‌های لازم را در اختیار پرستار قرار می‌دهد. علاوه بر دستمزد و حقوق باید مبلغی پول بابت هزینه‌های اضافی همچون بلیط هواپیما، هتل و غیره در اختیار پرستار قرار داد. این هزینه‌ها را شهرداری پرداخت می‌کند اما ۵۰ درصد آن را از دولت مرکزی دریافت می‌کند. خدمات و اقداماتی که برای زندگی مستقل معلولان انجام می‌شود رایگان است و هیچ ربطی به درآمد، سوابق اجتماعی و شرایط بیمه‌ای فرد معلول ندارد و کل هزینه‌ها را دولت پرداخت می‌کند. اجرای طرح زندگی مستقل در دانمارک نمونه بی نظیری در تاریخ این کشور است و نشان می‌دهد که چگونه سیاستمداران محلی، مشاوران اجتماعی و معلولان با همکاری یکدیگر در طرحی مشارکت کرده‌اند که سابقه آن هنوز در جایی مشاهده نشده است.

○ این طرح قبل از سال ۱۹۷۶ شروع شده بود ولی ویژه افراد مبتلا به فلج اطفال بود که از دستگاه تنفس مصنوعی استفاده می‌کردند.

○ این طرح در سال ۱۹۷۶ افراد بیش تری را در بر گرفت. ○ در سال ۱۹۸۲ به یک قانون تبدیل شد.

سالانه کل هزینه‌ای که در کشور دانمارک برای ارائه این خدمات خرج می‌شود ۲۲۵ الی ۲۵۰ کرون می‌باشد. سازمان‌های کشور دانمارک در امور یاد شده به معلولان تلاش زیادی کردند که این گونه‌ی زندگی مستقل را تقویت کرده و، بهبود بخشند.

در ظاهر به نظر می‌رسد که این طرح و مدل مشکلی نداشته باشد اما این گونه نیست و دارای مشکلات زیر می‌باشد: ○ زمانی که فرد معلول در بیمارستان است، پرستار ویژه او ممکن است نتواند در آنجا به ارائه خدمات مورد نیاز وی بپردازد و پرستاران بیمارستان نیز از شرایط خاص و نیازهای فرد معلول ممکن است آگاهی نداشته باشند.

○ زمانی که فرد معلول به مسافرت طولانی خارج از کشور می‌رود، پرستار وی نمی‌تواند او را همراهی کند.

○ جابجایی از یک حوزه شهرداری به حوزه دیگر دشوار است زیرا شما از میزان خدمات اجتماعی ارائه شده در این حوزه شهرداری جدید اطلاعاتی ندارید.

با وجود مشکلات یاد شده، این طرح فرصت بزرگی را در اختیار معلولان قرار می‌دهد. شهروندان دانمارک مالیات زیادی پرداخت می‌کنند ولی در عوض از خدمات ویژه رایگان زیادی برخوردار می‌شوند به عنوان مثال مدرسه رایگان، درمان رایگان، کتابخانه رایگان، دانشگاه رایگان، خدمات خانگی رایگان، پشتیبانی فنی رایگان، مستمری برای سالمندان.

○ برنامه ریزی شغلی

○ پرداخت حقوق مناسب به پرستار

معلولان باید زندگی فعال و پر جنب و جوشی داشته باشند که لازمه تحقق این امر بدون مساعدت پرستاران مقدور نیست. زندگی فعال یک نوع زندگی است که در آن، معلولان بتوانند تحصیل کنند، کار کنند و در فعالیتهای سازمانی مشارکت کنند.

بعضی از معلولانی که مشمول طرح زندگی مستقل هستند دارای ضایعه شدید نخاعی و یا تصلب چندگانه هستند. فرض بر این است که چنین افرادی بدون مساعدت نمی‌توانند فعالیت‌های عادی روزمره از قبیل لباس پوشیدن، استفاده از سرویس بهداشتی و غذا خوردن را انجام دهند، همچنین فرض بر این است که این افراد معلول نمی‌توانند از خدمات سیستم مراقبت خانگی استفاده کنند به دو دلیل:

نخست: نیازهایشان بسیار ویژه است و فقط پرستاران با آگاهی دقیق از وضعیت فرد معلول قادر به بر آوردن آن‌ها هستند. دوم: زندگی فعال روزمره آن‌ها به گونه‌ای است که برای برنامه ریزی شغلی نیازمند حداکثر انعطاف پذیری است.

خدماتی که سیستم مراقبت خانگی قادر به انجام آن نیست

طرح زندگی مستقل و اقداماتی که برای تحقق آن صورت می‌گیرد وابسته به موقعیت مالی و درآمد فرد معلول و یا خانواده وی نمی‌باشد. فرد معلول مجبور نیست که خودش حقوق پرستار را پرداخت کند. فعالیتهای پرستار به طور شبانه روز و در کل ایام هفته انجام می‌شود حتی در روزهای تعطیل مدت زمانی را که فرد معلول نیازمند خدمات پرستار است در جلسه شهرداری تعیین می‌شود. در این جلسه راجع به مسائل زیر تصمیم گیری می‌شود.

○ شغل و کار فرد معلول چیست؟

○ فرد معلول به چه چیزهایی نیاز دارد؟

○ فرد معلول چه کارهایی را می‌تواند به تنهایی و به طور مستقل انجام دهد؟

مسئولیت بر آوردن نیازهای فرد معلول را نباید بر عهده خانواده وی گذاشت. حقوقی که پرستاران به ازای ارائه خدمت به معلولان دریافت می‌کنند برابر حقوق افرادی است که در حوزه‌های اجتماعی مشغول به کار هستند. شهرداری وظیفه دارد که سالی یک بار طرح و اقدامات مربوط به زندگی مستقل را بررسی کرده و مورد بازنگری قرار دهد.

شهرداری همچنین باید از این نکته اطمینان حاصل کند که

پانوشت:

1.Stig langvad

منبع:

www.independentliving.org/docs/4/longvad.html

پروژه کلید سبز:

فضاهای سبز شهری کلید شهرهای پایدار

۲- ایجاد تغییرات ساختاری در شهرها از طریق ارائه قابلیت‌ها و امکانات.

شهرهای شرکت کننده در این پروژه با همکاری سهام داران محلی باید رویکردی راهبردی برای پروژه‌های آزمایشی تدوین کنند تا باعث ایجاد فضاهای سبز جدید شود و یا فضاهای موجود را به گونه‌ای بهبود دهد که میزان دسترسی و ارزش اجتماعی، تفریحی و زیست محیطی آنها افزایش یابد. کارگزاران محلی باید از لحاظ سیاسی به فضاهای سبز موجود در محیط شهری توجه کنند.

توصیف مختصر پروژه

معضل فضاهای شهری متروک یکی از پدیده‌های رایج در بسیاری از شهرهای اروپا است. تنزل و تضعیف زیست محیطی، اقتصادی اجتماعی این مناطق نیازمند ملاحظه بهبود سریع است.

فضاهای سبز شهری عاملی کلیدی برای بهبود کیفیت زندگی در شهرها به شمار می‌رود، زیرا دارای نقش‌های مهمی است؛ از جنبه زیست محیطی بهبود اقلیم شهری گرفته تا جنبه اجتماعی ایجاد فضاهای عمومی برای اجتماعات محلی. و همچنین پروژه کلید سبز بر بهبود فضاهای سبز شهری به عنوان گامی در جهت تحقق شهرهای پایدارتر تأکید دارد. این پروژه بر اساس نتایج پروژه تحقیقاتی "ارج" (۱) شکل گرفت، اهداف اصلی این پروژه عبارت‌اند از:

۱- همکاری با شهرها در زمینه تدوین "راهبرد فضاهای سبز شهری"؛ این راهبرد، سیمای کلی مربوط به بهبود فضاهای شهری را، به گونه‌ای که متناسب با نیازهای اجتماع ترسیم می‌کند.

امکان مشارکت تعاملی با پروژه را فراهم می‌کند؛ واژه نامه الکترونیکی موجود در این پایگاه، کاربرد اصطلاحات فنی را نشان می‌دهد؛ کتابخانه الکترونیکی پایگاه حاوی متون مختلف مربوط به برنامه ریزی فضاهای شهری و موضوعات مرتبط است؛ مجموعه فعالیت‌های مثبت و تاریخ برگزاری کنگره‌ها، نمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها نیز در این پایگاه اینترنتی موجود است که می‌تواند باعث تبادل دانش و تجربه گردد.

شریکان پروژه

- اداره فضاهای سبز شهری و مدیریت زباله شهر در سدن^(۲) واقع در آلمان.
- مرکز توسعه اکولوژیک و منطقه‌ای شهر در سدن.
- شهرداری لایپ زیگ^(۳)، آلمان.

- مرکز تحقیقات محیط زیست لایپ زیگ.
- انجمن توسعه مسکن و فضاهای شهری برلین.
- شهرداری نوا گوریسا^(۴)، واقع در اسلوونیا^(۵).
- مرکز برنامه ریزی شهری جمهوری اسلوونیا.
- شهرداری‌ها لاندری^(۶)، یونان.
- شهرداری ولوس^(۷)، یونان.
- شهرداری زانسی^(۸)، یونان.
- دانشگاه تسالی^(۹)، اداره برنامه ریزی و توسعه منطقه‌ای، واقع در ولوس، آلمان.

- شرکت بازسازی و توسعه شهری، بوداپست، مجارستان.
- مؤسسه تحقیقات جغرافیایی آکادمی علوم، بوداپست، مجارستان.
- شهرداری گیولیا نووا^(۱۰)، ایتالیا.
- مرکز تحقیقاتی چشم اندازه‌های شهری، دانشگاه سالزبرگ^(۱۱)، اتریش.
- شهرداری بیدگسز^(۱۲)، لهستان.
- شهرداری سانوک، لهستان.
- اتحادیه کارشناسان پارک‌ها و فضای سبز بلغارستان.
- شهرداری کوتل^(۱۳)، بلغارستان.
- شهرداری صوفیه، بلغارستان.

ترجمه: نعمت‌ا... رحیمی

پانویس:

- 1.URGE
- 2.Dresden
- 3.Leipzig
- 4.Nova Gorica
- 5.Slovenia
- 6.Halandri
- 7.Volos
- 8.Xanthi
- 9.Thessaly
- 10.Giulianova
- 11.Salzburg
- 12.Bydgoszcz
- 13.Kotel

منبع:

www.greenkeys-project.net/
en/project
2007/07/17

نتایج و اثرات

پروژه کلید سبز از اجراء و ارزیابی پروژه‌های آزمایشی حمایت می‌کند تا "مجموعه راهبردهای سبز" را (که شامل ابزارها، روش‌ها، مفاهیم و نمونه‌های برجسته است) بر اساس تجربه‌های شرکا تدوین کند؛ این مجموعه راهبردها در همه‌ی شهرهای اروپا قابل اجراء است و پشتوانه‌ای برای مدیریت و توسعه فضاهای سبز است. انتقال دانش و تجارب باعث همیاری می‌شود. در جریان پروژه، "بررسی امکانات" صورت خواهد گرفت تا مقدمات اجراء پروژه‌های آزمایشی را فراهم کند و باعث ایجاد و بهبود فضاهای سبز با کیفیت شود. علاوه بر این‌ها، هر شهری به طور جداگانه راهبرد سبز شهری خود را تنظیم می‌کند که با سهام داران محلی مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. این راهبرد شامل طرح عملیاتی کلی است که هدفش اصلاح خط مشی‌ها در

جهت تقویت فضاهای سبز شهری است و همگام با راهبرد توسعه کلی شهری است.

کتابچه‌ای که مشتمل بر رویکردها و فرایندهای برنامه ریزی است منتشر خواهد شد و در دسترس عموم قرار خواهد گرفت. توصیه‌های مربوط به خط مشی‌های فضاهای سبز شهری در اروپا تدوین خواهد شد تا راهبردها، ابزارها و استانداردهای مربوط به توسعه متوازن فضاهای شهری مشخص شود.

پایگاه اینترنتی پروژه کلید سبز حاوی کلیه اطلاعات مهم مربوط به مراحل فعلی این پروژه است؛ این پایگاه اینترنتی

مقایسه وضعیت معلولان در کشورهای اروپایی

□ نویسنده: محمد کاظم لهراسبی

را مطبوع ترین پایتخت دنیا برای معلولان بکنند. برای دست یابی به این هدف از سال ۹۹ میلادی تاکنون در این کشور سالانه ۱۱ میلیون یورو هزینه شده است. از جمله تسهیلات در نظر گرفته شده در استکلهم ساخت پیاده رویهای مناسب برای نابینایان یا کسانی است که با صندلی چرخدار حرکت می‌کنند. به این قرار که در یک سمت هر چهارراه حاشیه یا لبه ای وجود داشته باشد که نابینایان بتوانند عصای خویش را به آن بزنند و در یک طرف دیگر مسیر یا صفحه‌ای برای حرکت کسانی که روی چرخ هستند. معلولان آلمان که تعدادشان حدود ۸ میلیون نفر است می‌خواهند از این حق که کجا بروند، کجا زندگی کنند، کجا کار یا تفریح کنند برخوردار باشند و پرستاران شان به عنوان همراه و کمک کنارشان باشند. این چیزی است که به قول رئیس اتحادیه سراسری توانبخشی معلولان آلمان دست کم با وارد شدن به کتاب جدید قوانین اجتماعی کشور تضمین شده است.

در ایتالیا هم معلولان به طور معمول در خانواده‌های خود مورد مراقبت قرار دارند. در حال حاضر یک اتحادیه بزرگ به نام اتحادیه خانواده معلولان در این کشور وجود دارد که یک خانم ایتالیایی چهل سال قبل پس از تولد دختری معلول آن را بنیان گذاری کرده است. این اتحادیه قبل از امکانات مالی و تدارکاتی مناسبی برخوردار بوده که اینک رو به کاستی گذاشته اند.

در مجارستان ۶۰۰ هزار معلول زندگی می‌کنند که شکایتی از وضع خود ندارند چرا که حتی برای معلولان ذهنی نیز از نظر قانونی امکاناتی در نظر گرفته شده اما بودجه و کمک‌های مربوط به آن‌ها در این کشور نیز رو به کاهش است.

سخن آخر این که معلولان خواهان این هستند که همراه برخوردار از حقوق مشابه با دیگر شهروندان، از نظر انسانی و عرفی رفتاری معمول و غیر ترحم آمیز از دیگران را شاهد باشند.

مقایسه وضعیت معلولان در اروپا

سوم دسامبر را سازمان ملل متحد روز جهانی معلولان نام نهاده است. تنها در اروپا ۳۷ میلیون معلول زندگی می‌کند. دیر زمانی است که اتحادیه اروپا در تلاش برای کسب حقوق برابر و در نتیجه کیفیت زندگی برابر برای معلولان است. با این وجود، در کشورهای عضو این اتحادیه موقعیت معلولان در زمینه برابری‌های قانونی و رفع تبعیض، کماکان تفاوت وجود دارد.

قرار بر عدم مرزبندی میان نژادها، خاستگاه‌های قومی یا جنسیتی در اجرای قوانین، از پنج سال پیش در اروپا گذاشته شد. با این همه در برخی کشورهای عضو اتحادیه اروپا هنوز این رهنمودها آرزویی بیش نیستند. مثلاً معلولان کماکان نابرابری‌هایی در زمینه‌های مربوط به بیمه یا شرکت‌های مسافرتی را که حاضر به تقبل سرویس‌های مربوط به آن‌ها نمی‌شوند، تجربه می‌کنند. در همین زمینه یک معلول قطع نخاعی فرانسوی که در پاریس زندگی می‌کند می‌گوید: "سوار مترو شدن که عملاً غیر ممکن است چون تنها پلکان برای رسیدن به قطارها ساخته اند. آسانسور و پله برقی همه جا نیست".

پاریس شهر موزه‌هاست اما مثلاً بازدید از موزه لوور با صندلی چرخدار مصیبتی است، تنها در پاره‌ای فروشگاه‌ها، رستوران‌ها یا تماشاخانه‌ها و موزه‌ها برای آسایش معلولان امکاناتی فراهم شده است.

در مقابل لندن را می‌توان برای معلولان جسمی شهر مناسب تری به حساب آورد. در این شهر معلولان از حمایت‌های مالی بهره مند می‌شوند، سهمی از بازار کار برایشان در نظر گرفته شده، برای ورود و خروج آن‌ها به فروشگاه‌ها، سینماها و ادارها تدابیری اندیشیده شده و حتی از آوریل سال جاری قانون ضد تبعیض علیه معلولان در کتاب حقوق ملی بریتانیا گنجانده شده است. در سوئد نیز وضع چه بسا از انگلستان بهتر است. سوئدی‌ها تصمیم گرفته‌اند تا سال ۲۰۱۰ شهر استکلهم

فهرست موضوعی چگونگی توجه به معلولان در کشور ایتالیا

ردیف	عنوان	موضوع
۱	اهداف	- وظایف دولت نسبت به معلولان برای استقلال اجتماعی - وظایف دولت نسبت به بر طرف کردن موانع استقلال معلولان - وظایف دولت نسبت به جبران نقایص زندگی معلولان - وظایف دولت نسبت به مداخله در جلوگیری از انزوای معلولان در جامعه
۲	اصول کافی	رفع مشکلات معلولان بر اساس بند ۵ قانون اساسی مصوبه ۱۹۴۸/۲/۲۶
۳	افراد مشمول حقوق	شمول قانون افراد دارای محدودیت فیزیکی - روانی حسی موقت یا دائم و شامل خارجیان مقیم نیز می شود به طوری که برای معلولان ایجاد می کند.
۴	چگونگی بررسی و تأیید معلولیت	کمیسیون متشکل از نماینده سازمان تأمین اجتماعی و یک کارشناس تشخیص معلولیت
۵	حقوق عمومی برای افراد معلول	- تقویت تحقیقات علمی دانشگاه ها با حمایت نهادهای دولتی و خصوصی - ضمانت ارائه خدمات اجتماعی - ضمانت ارائه خدمات پزشکی سریع - ضمانت ارائه تمامی اطلاعات و نتایج بررسی ها بر روی معلول و خانواده ایشان - خانواده معلول بایستی برای انتخاب نوع تحقیقات ضمانت بدهد - به کارگیری تمامی امکانات برای حمایت و درمان معلولان - ضمانت به فرد معلول برای ارائه خدمات و حمایت روحی روانی و... - به کارگیری تمام امکانات برای استقلال با فرد معلول به معلول - واگذاری حق انتخاب خدمات مناسب با فرد معلول به معلول - به کارگیری امکانات برای رفع موانع که موجب انزوای معلول می شود.
۶	پیشگیری و تشخیص به موقع	- اطلاع رسانی و آموزش بهداشتی - رعایت اصول بهداشتی مادر و نوزاد - تشخیص و رفع عوامل محیطی معلولیت - ارائه خدمات مشاوره پزشکی به معلولان برای جلوگیری از معلولیت - کنترل های دائمی بر روی جنین برای جلوگیری از معلولیت - مراقبت های لازم قبل از ولادت برای افراد با ریسک بالا - مراقبت اجباری وضعیت نوزادان - وظیفه دولت رعایت موارد ایمنی برای رفع علل معلولیت می باشد
۷	مداوا و توانبخشی	- اعمال جراحی و ارائه خدمات درمانی در منزل - ارائه تجهیزات و پروتژه های مورد نیاز معلول و تعمیر آن - ثبت خدمات و سرویس های مورد نیاز و انجام شده روی معلولان
۸	همه پندگی و ایجاد جایگاه در جامعه	- مداخله در زمینه های اجتماعی - ارائه خدمات موقت و دائمی - مداخله مستقیم برای اطمینان از رفع هر گونه مانع فیزیکی و شهری برای تردد - اطمینان از اطلاع رسانی در مورد حق تحصیل و کنترل دائمی کیفیت آموزش آن ها - تهیه تجهیزات مورد نیاز آموزش معلولان - ضمانت ایجاد شغل مناسب - ضمانت در اختیار گذاشتن وسایط نقلیه عمومی - ضمانت ایجاد فضای مناسب زندگی حتی به صورت موقت - ضمانت ایجاد مراکز آموزشی و فوق برنامه
۹	خدمات کمک های شخصی	معلول می تواند علاوه بر استفاده از خدمات منطقه ای از خدمات کل کشور نیز استفاده کند.
۱۰	مداخله های به نفع افراد معلول در وضعیت وخیم	- ارائه مستقیم خدمات به فرد معلول توسط شهرداری ها و ادارات وابسته - ارتباط مستقیم بین نهادهای دولتی و غیر دولتی برای ارائه خدمات - انجمن های غیر دولتی مجازند بدون گرفتن مجوز استانی از معلولان حمایت کنند. - انجمن ها بایستی توان و قابلیت ارائه خدمات دائمی را داشته باشند.

ردیف	عنوان	موضوع
۱۱	اقامت در خارج برای درمان	در صورت نیاز به بستری شدن در خارج تمام هزینه ها اعم از درمانی و اقامتی به عهده وزارت بهداشتی است.
۱۲	حقوق آموزش و پرورش	<ul style="list-style-type: none"> - کودکان زیر ۳ سال حق مهد کودک - حق تحصیل تا مقطع دانشگاهی - تکامل توانایی فرد معلول درباره، برقراری روابط اجتماعی - موانع درک مفاهیم مانع حق آموزش نمی شود. - استفاده از مربی متخصص و جبران کاستی های معلولیت - برگزاری آزمون های خاص برای بررسی وضعیت آموزشی معلول - برگزاری کلاس های ویژه برای معلولان برای رساندن آن ها به سطح استاندارد - آموزش معلول بر اساس برنامه های هماهنگ - امکانات موجود - برنامه ریزی درست و استفاده از تجارب گذشته صورت می گیرد.
۱۳	چگونگی ایجاد جایگاه	<ul style="list-style-type: none"> - برگزاری دوره آموزشی قبل از دوره راهنمایی - برگزاری کلاس های شخصی - ضمانت اجرای دوره های فوق برنامه - ذکر نام دوره هایی که معلول آموزش می بیند برای آگاهی او
۱۴	گروه های کاری برای ایجاد جایگاه تحصیلی در مدارس	<ul style="list-style-type: none"> - کادر آموزش شامل بازرسی فنی - کارشناس مدرسه - ۲ کارشناس انتخاب شده نهاد منطقه ای ۲ کارشناس از طرف بهداشتی منطقه ای و ۲ کارشناس منتخب انجمن معلولان، انتخاب هر ۳ سال یک بار در هر واحد آموزشی غیر از افراد فوق افرادی شامل کادر آموزشی - کارکنان خدمات و والدین نیز می توانند همکاری کنند.
۱۵	ارزشیابی بازدهی و امتحانات	<ul style="list-style-type: none"> - ارزشیابی آموزشی - استفاده از آزمون های از پیش آماده شده - امکان استفاده از زمان بیش تر برای معلولان در امتحانات - تأمین خدمات مورد نیاز هنگام امتحان - در دانشگاه ها یک استاد از طرف ریاست دانشگاه برای پیگیری موارد مورد نیاز و حمایت معلولان انتخاب می شود.
۱۶	آموزش های تخصصی	<ul style="list-style-type: none"> - برگزاری دوره های تخصصی ویژه معلولان حتی به صورت خاص برای ایشان - برگزاری دوره های تخصصی بر اساس توانایی شخصی حتی به صورت خاص - برگزاری دوره های تخصصی در مراکز توانبخشی - ارائه گواهی پایان دوره بر اساس عملکرد وی با ارزشیابی یکسان با افراد عادی
۱۷	ایجاد جایگاه کاری	<ul style="list-style-type: none"> تمام نهادها موظف اند ظرف ۶ ماه در اساسنامه خود قوانین حمایتی را لحاظ کنند مدارک لازم برای صدور مجوز برای معلولان - داشتن شخصیت حقیقی و حقوقی یا مجوز دادگستری - ارائه ضمانت مبنی بر توانایی انجام امور محوله استان ها می توانند برای کارفرمایانی که معلولان را کارایی کنند تسهیلات ویژه قائل شوند.
۱۸	افراد مشمول حق داشتن کار قطعی	معلولان از حقوق یکسان با افراد عادی برای استخدام برخوردارند و چگونگی تشخیص توانایی به عهده کمیسیون مرکب از یک روان شناس یا روان پزشک و یک متخصص اعصاب است.
۱۹	امتحانات در کنکورهای دولتی و امتحانات کسب جواز کار	امکان شرکت در کنکور با امکان استفاده از وسایل یا افراد جهت کمک و افزایش زمان مورد نیاز امتحان
۲۰	حق تقدم در انتخاب محل	فرد معلول بیش از ۶۶ درصد معلولیت در صورت موفقیت در امتحان ورودی در انتخاب محل تحصیل یا کار خود اولویت دارد.

ردیف	عنوان	موضوع
۲۱	بررسی و تأیید به منظور کسب مشاغل دولتی و خصوصی	چنانچه معلول به استخدام کشوری دست یابد ارائه گواهی صحت و سلامت کار نیاز ندارد.
۲۲	رفع موانع برای اجرای فعالیت های ورزشی - گردشگری و تفریحی	- هیچگونه محدودیتی برای اجرای فعالیت های ورزشی طبق مصوبه وزارت بهداشت وجود ندارد. - شهرداری ها ادارات وابسته و کمیته المپیک موظف به فراهم آوری تسهیلات هستند. هر مجموعه ای که در ارائه خدمات معلولان کوتاهی کند به پرداخت جریمه از ۵۰۰ تا ۵۰۰۰ یورو و تعطیلی مجموعه محکوم می شود.
۲۳	حذف و بر طرف نمودن موانع ساختمانی	- ساختمان های اداری دولتی و خصوصی موظف به رعایت تردد معلولان هستند. - به ساختمان های اداری دولتی و خصوصی چنانچه مسیر رفت و آمد معلولان رعایت نشده باشد پایان کار داده نمی شود. - هر ساختمانی خصوصی برای تبدیل به اداری چه دولتی و چه خصوصی موظف به رعایت موارد فوق است. - تمام ساختمان های دولتی فاقد امکانات فوق قابل سکونت محسوب نمی شوند؛ بنابراین مدیر پروژه - طراح پروژه و مسؤول فنی علاوه بر پیگرد قانونی محکوم به پرداخت جریمه از ۵۰۰ تا ۲۵۰۰۰ یورو و لغو جواز کار می شوند. - پرداخت وام به ساختمان ها منوط به رعایت اصول تردد می باشد بخشی از این وام به این کار اختصاص می یابد.
۲۴	دسترسی به اطلاعات و ارتباطات	وزارت پست و تلفن موظف به همکاری و واکناری وسائل ارتباطی مورد نیاز معلولان می باشد.
۲۵	جابجایی و حمل و نقل گروهی	- شهرداری ها و استانداری ها موظف به برقراری وسایل حمل و نقل عمومی و اختصاصی برای معلولان می باشند. - وزیر راه و ترابری موظف به در نظر گرفتن جایگاه ویژه معلولان در اتوبوس های داخلی و خارج شهری واگن های قطار و ... می باشد.
۲۶	جابجایی و حمل و نقل فردی	در مورد افراد معلول دارای گواهی نامه رانندگی ۳ و ۲ و ۱ واحدهای بهداری منطقه ۲۰ درصد هزینه تغییرات وسایل نقلیه را به صورت بلاعوض تقبل می نماید.
۲۷	تسهیلات برای خودرو معلول	شهرداری ها ضمانت ایجاد فضای پارکینگ چه عمومی و چه خصوصی می نماید و برای این منظور بر چسب می دهد.
۲۸	اعمال حق رأی دادن	معلول توسط شهرداری به پای صندوق رأی می رود و باید فردی مطمئن همراه او باشد. در کارت رأی قید همراه وجود دارد.
۲۹	مشارکت	استانداری ها موظف به ارائه مشاوره برای مشارکت در فعالیت های اجتماعی به معلولان هستند.
۳۰	حق مسکن	همه ی شرکت های ساختمانی که از وام دولتی استفاده می کنند موظف به اختصاص بخشی از وام درساختمان مسکونی ویژه معلولان هستند. استانداردها باید تا آخر هر سال دستورالعمل ها را اعلام کنند.
۳۱	تسهیلات مالیاتی	تمامی هزینه های درمان و مراقبت از فرد معلول با شرط دست کم ۵ و حداکثر ۱۰ درصد کل درآمد سالانه فرد معلول یا فردی که از وی مراقبت می کند. به عنوان مالیات محسوب می شود و از کل مالیات وی کسر می شود.
۳۲	تسهیلات	- والدین شاغل معلول حتی اگر فقط سرپرستی معلول را داشته باشند می توانند در زمان بستری بودن معلول تا سن سه سالگی فرزند از مرخصی استفاده نمایند. این مرخصی می تواند روزانه ۲ ساعت نیز باشد. - بین ۳ تا ۱۶ سالگی می توانند ۲ روز در ماه مرخصی بگیرند. - والدین معلول که شغل دولتی دارند در انتخاب محل کار آزاد می باشند. سرپرستان معلول نیز مشمول این قانون اند.
۳۳	اعضای مصنوعی و کمک های فنی	بر اساس مصوبه وزارت بهداری هر گونه پروتز و وسایل مورد نیاز معلول برای استقلال باید در اختیار او قرار گیرد.
۳۴	بستری کودکان و نوجوانان معلول	در صورت بستری شدن کودکان زیر سن قانونی بدون سرپرست همه ی قوانین حمایتی از سوی بهداری در مورد او اجرا می شود.

میدان برنز تاف^(۱)

ترجمه: اسماعیل انصاری فر

منبع:
www.Sla.dk/byrum/sebgb.htm
2007/07/17

پانوشت:
1-Bernstoff

طبیعت شگفت انگیزی در وسط کپنهاگ ایجاد خواهد شد که همگی به آن دسترسی کامل خواهند داشت و یکی از میدان‌های مهم این شهر خواهد شد.

میدان عمومی واقع در جلوی بانک نباید محلی برای ایجاد مزاحمت و در نتیجه عاری از شهروند باشد. مرکز جدید اداره بازنشستگی و ساختمان بانک به محلی سرسبز تبدیل خواهد شد و پذیرای کارمندان بانک؛ همچنین شهروندان خواهد شد. در اینجا شما خواهید توانست طبیعت، جریان باد و آب و هوای خوش را تجربه کنید. این فضای شهری شامل یک منطقه رو باز بزرگ خواهد بود که بالای یک پارکینگ چند طبقه قرار گرفته است. این منطقه همانند دامنه کوه به سبک کوه‌های باشکوه سوئد ساخته می‌شود و دارای یک شکل طبیعی خواهد بود که از سطح خیابان به طرف طبقه دوم برآمده است. پله‌ها و سطوح‌های شیب دار، پیوندی بین فضای شهری و سطوح‌های مختلف این دو ساختمان اداری ایجاد می‌کند و سبب ایجاد محلی برای نشستن می‌شود. وجود درختان، علف‌ها، سرخس‌ها و خزها به همراه بخار آب در این مکان، یادآور طبیعت مرطوب و باشکوه کشور سوئد است. در اینجا،

افراد معلول نیازمند دسترسی به امکانات هستند

می‌تواند به خوبی کار و زندگی کند و با دیگران رابطه اجتماعی برقرار کند.

اوجینیا^(۱) که یک دانشجوی معلول سال اول است می‌گوید: "حداکثر ۲۰ دقیقه طول می‌کشد تا یک فرد سالم بتواند از محل سکونت من به طرف دانشگاه محل تحصیلم برسد". مادر اوجینیا او را با صندلی چرخ دار به دانشگاه می‌برد، بدون اینکه مجبور باشد از پله‌ها و خیابان‌های شلوغی که دارای پیاده‌روهای برجسته و بلند هستند عبور کند.

ماریا کورتولو^(۲)، رئیس سازمان منطقه‌ای اتحادیه نایب‌ایان بلغارستان گفت، دولت بلغارستان و مقامات محلی هیچ توجهی به ازدحام خیابان‌ها

تبلیغات یکی از نشریات فرانسوی که در سال ۲۰۰۴ منتشر شد، بدین صورت بود: "اگر جهان برایتان قابل دسترسی نباشد، زندگی در آن دشوار است". این تبلیغات که برای دسترسی بیش تر معلولان به امکانات زندگی طراحی شده بود نشانگر وضعیت و نوع زندگی در محیطی است که متناسب با نیازهای افراد نیست.

یکی از مثال‌های این تبلیغات به این موضوع می‌پردازد که افراد سالم نمی‌توانند از کتابخانه‌ای که کتاب‌هایش به خط بریل نوشته شده است استفاده کنند. این تبلیغات همچنین به روشنی نشان می‌دهد که اگر یک فرد معلول تلاش کند و خود را با شرایط عادی زندگی افراد سالم وفق دهد،

بلاگوگرا د گفت، همه ساختمان‌ها یی که بعد از سال ۲۰۰۳ در بلاگوگرا د ساخته شده است مطابق با این استانداردها است.

یکی از معماران شهرداری بلاگوگرا د نیز در این زمینه گفت، در آینده نزدیک، شهرداری اقدام به انجام به دو پروژه ای خواهد نمود که میزان دسترسی در این شهر را بهبود خواهد داد. یکی از این پروژه‌ها قصد دارد که شیب راهه ای در سالن ورزشی برای معلولان ایجاد کند و پروژه دوم نیز در نظر دارد که مدرسه عالی زبان‌های خارجی را به گونه ای بسازد که برای معلولان قابل دسترس باشد.

امیدواریم که معلولان بلاگوگرا د بتوانند به زودی در محیطی که متناسب با نیازهای آن‌ها ست به خوبی زندگی کنند.

ترجمه: حسین نهتی

پانوشت:

- 1-Evgeniya
- 2-Mariya kurtuleva
- 3-Blagoevgrad

منبع:

www.aubg.bg/flashnews/joomla/index

بلاگوگرا د برای آن‌ها غیر قابل دسترسی است، علاوه بر این، به اتحادیه معلولان بلغارستان نیز نمی‌توانند بروند زیرا قادر نیستند که از پله‌های شیب دار آن بالا بروند.

طبق دستور العمل شماره ۶ که در سال ۲۰۰۳ صادر شد همه مکان‌های عمومی باید برای افراد معلول قابل دسترس باشند. یکی از مهندسان ارشد ساخت و ساز در شهرداری

نمی‌کنند؛ مردم ماشین‌های خود را در پارکینگ پارک می‌کنند و جایگاه خود در پیاده‌روها را نیز حفظ می‌کنند؛ بدون اینکه کسی جلوی آن‌ها را بگیرد.

افرادی که از صندلی چرخ دار استفاده می‌کنند به سختی می‌توانند به ادارات و سازمان‌ها دسترسی پیدا کنند. در بلاگوگرا د (۳) هیچ مسیر ویژه ای برای معلولان وجود ندارد که آن‌ها را به بیمارستان برساند و تنها مسیر، استفاده از آمبولانس است.

دانشگاه AUBG در بلاگوگرا د تنها بیمارستان این کشور است که استانداردهای عمومی دسترسی را رعایت می‌کند. ساختمان اصلی دانشگاه ساس وسترن برای افرادی که از صندلی چرخ دار استفاده می‌کنند دارای شیب راهه ای است که در ورودی پشتی قرار دارد اما در آن همیشه بسته است.

بسیاری از افرادی که از صندلی چرخ و را استفاده می‌کنند حتی نمی‌توانند در مدرسه‌های ابتدایی عادی حاضر شوند زیرا بسیاری از مدارس

مدیریت فضاهای شهری

جدید به ویژه صنایع مبتنی بر دانش و فناوری پیشرفته به صورت فعال عمل کنند.

به احتمال زیاد، سرمایه گذاری‌ها یی که باعث بهبود کیفیت زندگی در شهرها می‌شوند، مثلاً آب سالم و سیستم‌های بهتر حمل و نقل می‌توانند به این اجتماعات کمک کنند که از لحاظ جذب شرکت‌ها و کارگزاران به صورت رقابتی عمل کنند. دولت مرکزی باید فعالانه وارد عمل شود و از حمایت شهرداری‌ها و استان‌ها برای بهبود کیفیت زندگی در شهرها استفاده کند.

تعهد اجتماع نسبت به پایداری شهری به اندازه ای اهمیت دارد که می‌توان آن را با رهبری قدرتمند سیاستمداران مقایسه کرد. گاهی ما باید برنامه ریزی شهری سنتی را تغییر دهیم بدین صورت که ابتدا اهداف اجتماعی را تدوین کنیم و سپس زیر ساخت جاده‌ها، فاضلاب‌ها و پارک‌ها یی را که

باعث توزیع نامتوازن جوانان، پیران، فقیران و غیر بومیان در شهر شده است.

مناطق حاشیه‌ای و دور دست هزینه‌های پنهان خاص خود را دارند. این مناطق، میزان وابستگی به وسایل نقلیه شخصی و سیستم‌های ترابری را افزایش می‌دهد و منجر به طولانی تر شدن زمان سفر، افزایش تراکم، آلودگی هوا و بدتر شدن اقلیم می‌گردد.

شهرها برای ارائه آب و هوای تمیز و دسترسی به طبیعت باید از الگوی برنامه ریزی بهتری استفاده کنند؛ بدین صورت که مقامات شهری و رهبران سیاسی باید با همکاری مردم به توسعه حمل و نقل عمومی، احیای شهری و حفاظت از فضاهای سبز شهری توجه نمایند. استفاده از این الگوهای برنامه ریزی سبب شده است که شهرهایی همچون پرتلند^(۱) و اریگان^(۲) از لحاظ جذب مشاغل تجاری

گرچه ما در یک جامعه جهانی زندگی می‌کنیم ولی اجتماعات محلی؛ یعنی محل کار، زندگی و بازی ما، از مهم ترین منابع هویت دهنده ما هستند. مکانی که ما آن را اجتماع می‌نامیم کاملاً شهری است. در ۱۰ سال آینده، ۸۰ درصد از جمعیت کانادا در شهرها زندگی خواهند کرد و ۹۰ درصد مردم در مناطقی زندگی خواهند کرد که با چند ساعت رانندگی می‌توانند خود را به مرز آمریکا برسانند.

شتاب شهرنشینی منجر به بروز یک سری مشکلات زیست محیطی؛ همچون: آلودگی هوا و نبود فضاهای شهری گردیده است. معیارهای نادرست برنامه ریزی و طراحی سبب گسترش نامنظم شهرها، زیرساخت‌های نامناسب، مکان‌های آلوده و فقدان بناهای دارای ارزش تاریخی و فرهنگی شده اند. این اثرات نامطلوب

در محدوده این اهداف قرار دارند طراحی کنیم. مناطق مرکزی شهر نیز می‌تواند از این فرصت‌های عمرانی و مرمت مکان‌ها به خصوص در محله‌های فقیرنشین استفاده کنند. ما برای طراحی شهرها در ۱۰ سال آینده فرصت مهمی را در اختیار داریم و آن به گونه‌ای است که جنبه‌های مثبت اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی را با

یکدیگر تلفیق کرده و کارآیی آن‌ها را به حداکثر برسانیم. دولت مرکزی در سال ۲۰۰۰ بودجه‌ای معادل ۱۲۵ میلیون دلار به شهرداری‌ها اختصاص داد تا بر روی فضاهای سبز سرمایه گذاری کنند؛ این شروع خوبی بود اما دولت مرکزی برای حمایت از پروژه‌ها بی همچون حمل و نقل عمومی و مسکن اجتماعی باید فعال تر عمل کند.

همکاری با حکومت‌های استانی و شهری در این زمینه می‌تواند بسیار مؤثر واقع شود.

ترجمه: علی عربانی دانا

پانویس:

1.Oregon

2.Portland

منبع:

trnee.ca-www.nrtee/eng/programs/ Archivedprograms

2007/07/17

افراد معلول در آلمان صاحب شغل می‌شوند

پرگردان: اسماعیل انصاری فر

در بازار مشاغل آلمان تغییری ایجاد شده است؛ گرچه پیدا کردن شغل برای افراد معلول دشوار بود ولی امروز، بسیاری از شرکت‌ها در حال جذب کارمندان معلول هستند. نتیجه اقدام‌ها شده این است که شمار معلولان بیکار در ۳ سال گذشته تقریباً به میزان ۲۹ هزار نفر کاهش یافته است.

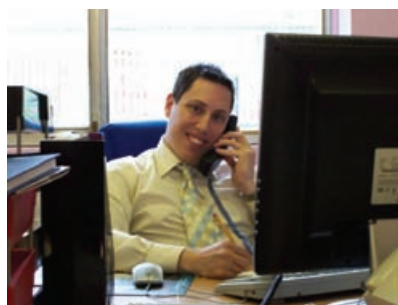
این طرح موفق به علت اجرای "قانون مبارزه با بیکاری معلولان" و اقدامات مربوط به آن است که کار را برای هر دو گروه راحت کرده است؛ هم گروه معلولانی که به دنبال کار می‌گردند و هم گروه کارفرمایان. دولت با همکاری سازمان معلولان، انجمن کارفرمایان و اتحادیه‌های بازرگانی، شرایط استخدام افراد معلول را فراهم آورده است و شبکه‌ای از کارشناسان ملی را ایجاد کرده است که کارشان مشاوره و پشتیبانی از معلولان برای جذب در بازار کار می‌باشد. سازمان‌هایی که به این امور می‌پردازند وام نیز اعطاء می‌کنند و کل هزینه‌ی کمک‌رسانی به معلولان در محل کار را پرداخت می‌کنند. به علاوه، شرکت‌ها ۷۰ درصد از هزینه‌ای را که برای جذب افراد بیکار صرف می‌کنند از اداره کار محلی دریافت می‌نمایند.

ناقص سیستم‌ها و اندام‌های داخلی همچون قلب و گردش خون است؛ کم‌تر از ۵ درصد به علت کاستی مادرزادی است و تنها ۲/۷ درصد به علت تصادف و یا بیماری‌های مرتبط با کار است.

بیش از ۵۰ درصد معلولان آلمان مرد هستند. اما جای تعجب است که شاخص‌های درمانی دولت برای مردان و زنان معلول به طور قابل ملاحظه‌ای با یکدیگر فرق دارند به طوری که بیش از ۶۷ درصد از معلولانی که برای بهبود فرصت‌های شغلی ارائه شده از سوی دولت شرکت کردند، مرد بودند و فقط ۳۲ درصد زن بودند. تقریباً سه چهارم افرادی که در طرح سازگاری اجتماعی شرکت کردند مرد بودند و فقط ۲۶ درصد زن بودند. نمایندگی مرکزی زنان معلول به این عدم تناسب ایراد گرفته است. اداره مرکزی امور خانواده‌ها، سالمندان، زنان و جوانان پروژه‌ای سازمان دهی کرده است تا میزان دسترسی به اقدامات درمانی، آموزش و شغل را به طور مساوی برای همگان فراهم کند تا زنان معلول در آینده بهتر بتوانند به کار دسترسی پیدا کنند و در نتیجه زندگی مستقلی برای خود داشته باشند.

برنامه عملیاتی برای ۵۰ هزار شغل

دولت برای اجرای این قانون جدید با سازمان معلولان و کارفرمایان همکاری کرده است تا برنامه عملیاتی مربوط به ایجاد ۵۰ هزار شغل برای معلولان

را تدوین کنند. تنها در عرض یک سال، نزدیک به ۲۷ هزار پست جدید برای معلولان ایجاد شد. معلولیت در آلمان بدین صورت تعریف می‌شود: افرادی که مجبور هستند با محدودیت‌های طولانی مدت و احتمالاً مادام‌العمر به زندگی عادی و حیات شغلی خود ادامه دهند.

طبق آمار ۸ درصد جمعیت آلمان معلول هستند و تقریباً ۸۵ درصد از معلولیت‌ها به خاطر عملکرد

طراحان فضاهای شهری و سیستم پارکینگ ویژه معلولان

پیشنهاد آقای‌ها وارد مسکو دوباره باعث ایجاد مناقشه گردید. این بار او دارندگان گواهی معلولیت را هدف قرار داده است. هر یک از اهالی از خود راضی تورتو علیه کسی که از فضای پارکینگ ویژه معلولان سوء استفاده می‌کند، برمی‌آشوبد و به حق بر سر او فریاد می‌کشد. هر یک از اهالی از خود راضی تورتو می‌داند که چطور یک فرد معلول را از افراد سالم تشخیص دهد. آن‌ها بر روی ویلچر می‌نشینند. و نیز می‌داند که چطور با دلگرمی با او صحبت کند؛ بنابراین هر یک از اهالی از خود راضی تورتو از ایده‌ی آقای مسکو مبنی بر نیاز شهر به دارندگان معلول به وحشت خواهد افتاد زیرا آنان به خاطر جای پارکینگ خودروی خود باید با افراد سالم دعوا کنند و به دلیل وجود درها و پله‌ها به سختی و زحمت می‌توانند از خودروی خود خارج شوند و تعرفه پارکینگ را داخل پارکومتر بیاندازند. خیلی متأسفم که من هم یکی از اهالی از خود راضی تورتو نیستم.

مردی را می‌شناختم که به دلیل معلولیت مجبور بود با یک وانت به خصوص همه جا از جمله نقاط دور دست را بگردد تا بتواند محلی برای پارک بیابد. من تا آن زمان فکر می‌کردم که معلولان به راحتی می‌توانند هر وقت و هر کجا که می‌خواهند پارک کنند و حتی وقتی از آنان خواسته می‌شود که کمی جایجا شوند، ناراحت هم می‌شوند. آیا ما هنوز هم فکر می‌کنیم آن‌ها مانند افراد سالم می‌توانند ماشین خود را به راحتی پارک کنند و هزینه آن را نیز داخل پارکومتر بیاندازند. در خبری نشان داده شده بود که چگونه بارش برف و ارتفاع بلند پارکومتر مانع از این شده بود که یک فرد فلج هزینه پارکینگ را داخل پارکومتر بیاندازد؛ پس آقای مسکو چگونه می‌تواند درخواست کند که معلولان تعرفه پارکینگ را بپردازند و از قوانین راهنمایی و رانندگی پیروی کنند در حالی که آن‌ها عملاً قادر به چنین کاری نیستند؟ مسأله این نیست که دست این افراد به شکاف پرداخت سکه پارکومتر نمی‌رسد، این فقط یک علامت است. مسأله‌ی اصلی این است که کسانی که فضاهای شهری را طراحی

می‌کنند به معلولان توجه ندارند و اگر هم گوشه چشمی به آن‌ها می‌اندازند از روی اجبار است. ماشین‌های شهر غیر قابل دسترسی هستند، رانندگان اتوبوس که از استفاده از اتوبوس‌هایی که کف آن‌ها پایین تر است سرباز می‌زنند، زنانی را که برای سوار شدن با کالسکه بچه تلاش و تقلا می‌کنند، فقط تماشا می‌کنند. دستسویی بسیاری از رستوران‌ها در آخر رستوران و زیر راه‌پله‌ها است. پله‌های برقی معمولاً کار نمی‌کنند. پارکومترها در دور دست قرار دارند (برای افرادی که دارای ناراحتی تنفسی یا عارضه قلبی هستند این مسافت‌ها به اندازه ده‌ها مایل فاصله است). فروشگاه‌های مواد غذایی به گونه‌ای طراحی شده‌اند که شما را مجبور می‌کنند با پای پیاده تا ابد در داخل آن‌ها بگردید، هدف از این نوع طراحی این است که پول بیش تری در آن جا خرج کنید، آن‌ها فراموش کرده‌اند که عده‌ای از مشتریانشان توان پیاده روی ندارند و از نظر جسمانی جایجا کردن چیزهایی که خریده‌اند برایشان واقعاً مشکل است. موارد بسیاری وجود دارد که می‌توانم در مورد آن‌ها بنویسم تا معلوم شود طراحان شهر نه تنها ملاحظه‌ی افراد ناتوان ویلچر سوار را نمی‌کنند بلکه ملاحظه‌ی اهالی از خود راضی تورتو را نیز نمی‌کنند به طوری که خود آن‌ها می‌گویند به دلیل ایستادن بیش از حد فراموش می‌کنند که به نفس نفس افتاده‌اند و از آن جایی که این طراحان اصلاً مایل نیستند که معلولان را نیز به حساب بیاورند، به آن‌ها بیش تر به دیده‌ی یک معضل می‌نگرند تا بخش زنده‌ای از تورتو و با آن‌ها آن گونه رفتار نمی‌کنند که انگار آن‌ها به غیر از یک مشکل آزاردهنده جسمانی، در تمامی رویه‌های دیگر زندگی مانند پرداخت تعرفه پارکینگ، پاسخوگی در برابر قوانین و مقررات اجتماعی به اندازه دیگران توانمند و قابل هستند.

برخی از حامیان معلولان نگران این حقیقت هستند

که بسیاری از آنان از درآمد اندکی برخوردار هستند؛ بنابراین نخستین معضل این است که از عهده خرید خودرو بر نمی‌آیند و اگر خودرو هم به آن‌ها داده شود، توانایی نگهداری آن را نخواهند داشت. بیمه به تنهایی مسأله‌ای است که خارج از توان مالی این افراد فقیر است. با این وجود اگر بتوانند هزینه بیمه را پرداخت نمایند، احتمالاً خواهند توانست از عهده‌ی مخارج پارکینگ هم بر بیایند اما مسأله دوم این که چرا با این که شمار زیادی از مردم کانادا زیر خط فقر زندگی می‌کنند؛ قادر به خرید مسکن نیستند و حتی نمی‌توانند دندان‌های خود را حفظ کنند، باز هم مجبور به پرداخت مالیات هستند و باید از بی‌حرمتی دولت انتاریو در رنج باشند؟ به عبارت دیگر، این درآمد پایین یعنی بیشترین‌های حدود ۹۰۰ دلار در ماه، هیچ گونه تضمین و امنیتی برای آنان ندارد به طوری که نخواهند توانست هیچ پس اندازی برای خود ذخیره نمایند. اغلب در شگفتم که سیاستمداران پس از طرح برنامه‌های نظیر لغو افزایش مالیات بر اموال که به تازگی در تورتو آغاز شده است، چه چیزی به خود می‌گویند. بر اساس این برنامه یک فرد کم درآمد باید کل مبلغ افزایش مالیات را بپردازد، سپس در اواخر سال می‌تواند مبلغ افزایش یافته را باز پس بگیرد. آنان این افزایش مالیات را به دلیل این که می‌دانند آنان توان پرداخت آن را ندارند، لغو می‌کنند اما بعد از این که فرد آن را پرداخت می‌کند، آن را لغو می‌کنند. این در حالی است که اگر اهالی از خود راضی تورتو با سوء استفاده کنندگان از فضاهای پارکینگ ویژه معلولان روبه‌رو شوند، بر سر آنان فریاد می‌کشند و شاید از پیشنهاد فردی مانند آقای مسکو به وحشت بیافتند اما به راحتی از کنار مجرمان بزرگ تر، سوء استفاده کنندگان واقعی معلولان یعنی دولت‌ها، طراحان فضاهای شهری و نیز خود ما می‌گذرند، صرف نظر می‌کنند و بر سر آنان فریاد نمی‌کشند.

ترجمه: کیومرث جهانگردی

پانویشت: 1- Howard Moscoe

منبع: <http://Toronto.metblogs.com/archives/2007/02/moscoe-and-the.html>

نگاهی به فضاهای عمومی شهر همدان (میدان امام خمینی)

□ حامد عباسی

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری

با پوشش فلزی هستند که ۱۲ تابلو، به نام ۱۲ پیشوای دینی شیعیان در کنار این دوازده گنبد جای داشته است. (فاطمی، ۱۳۸۰، ۸)، چون شکل شعاعی با شکل ارتباطی همراه است؛ بنابراین در فاصله ۸۰۰ متری مرکز شهر یک کمر بند ارتباطی به صورت رینگ بین شش خیابان اصلی با شعاع‌های مختلف احداث گردید. پس از آن خیابان‌های دروازه قزوین در شمال شرق خیابان شریعتی (داریوش) در جنوب غرب در سال ۱۳۱۷ (ه. ش) احداث گردید. امروزه، میدان امام در مرکز شهر همدان واقع است. طرح شهر از سادگی و در عین حال از زیبایی خاصی برخوردار است. طرح شعاعی همدان شبیه یک دایره ناقص است و علت آن وجود تپه‌ی باستانی هگمتانه (پایتخت سلسله‌ی ماد) در امتداد خیابان اکباتان؛ همچنین تپه مصلی است که اجازه‌ی کامل شدن طرح را نداده است. ساختار میدان امام علاوه بر ارتباط مواصلاتی مرکزی به عنوان عنصر هویت بخش به شهر، دارای ابعاد خاصی می‌باشد. ارتباط شعاعی و رینگ میدان با پادمان‌ها، آثار باستانی و میراث فرهنگی که عمدتاً به صورت گرهبایی (میادین) در آمده اند، سبب افزایش عملکرد این میدان گردیده است. آرامگاه ابن سینا در امتداد خیابان بوعلی که در مرکز میدانی به همین نام قرار دارد در ارتباط مستقیم با میدان امام است. از طرفی خیابان تختی در جهت جنوب شرق ارتباط دهنده میدان شیر سنگی با میدان امام است خیابان اکباتان که نقش مواصلاتی را به تپه‌ی باستانی هگمتانه ایفاء می‌نماید یکی دیگر از شعاع‌های میدان است. در ضلع شمالی میدان خیابان باباطاهر قرار دارد که در مسیر عبور خود از زیارتگاه امام زاده عبدالله در مرکز میدانی به همین نام عبور کرده، در نهایت به آرامگاه باباطاهر ختم می‌شود. از دیگر اضلاع میدان خیابان شریعتی (عباس آباد) در جنوب غرب است که اتصال دهنده‌ی شهر با تفریحگاه باستانی و زیبای گنجنامه در دامنه‌ی کوه الوند است و ششمین خیابان میدان، مسیر شهداء است که ارتباط دهنده‌ی شهر با نواحی پیرامونی در شرق است. وجود چنین ساختاری

چکیده

برنامه ریزی و طراحی اصولی و درست فضاهای شهری، مستلزم شناخت الگوی رفتاری- فرهنگی جوامع است. در بررسی رابطه بین فرم و فضا همواره باید به نقش فرآیندی که ما بین این دو برقرار است توجه نمود. فضاهای عمومی شهری تجلیگاه فرهنگ، قدرت، رقابت، تضاد، تعادل و همیاری ما بین دولت، گروه‌های ذی نفع، ذی نفوذ و مردم است. در این پژوهش ضمن اشاره مختصری به ساختار طرح شعاعی شهر همدان، به بررسی و تحلیل فضای میدان امام، چگونگی عملکرد آن و تا حدودی به جنبه‌های دیداری- ادراکی آن پرداخته شده است. بدین منظور با برداشت میدانی از جدیدترین کاربری اراضی در میدان و خیابان‌های منتهی به آن؛ همچنین به مدد ثبت الگوهای رفتاری با استفاده از دوربین عکاسی، چگونگی برخورد مردم در مقابل فضاهای مختلف مشخص گردید و در پایان مشکلات و معضلات اساسی که عمدتاً ناشی از عدم هماهنگی میان فرم و عملکرد میدان است، شناسایی گردید.

مقدمه

از نخستین طرح‌های شهری که در عصر جدید شهرسازی در کشور به انجام رسید، طرح شهر همدان در سال ۱۳۱۱ (ه. ش) بود. مهندس آلمانی «کارل فریش» طراح، طرح نوین این شهر بود. طرح پیشنهادی کارل فریش ساختن میدانی وسیع به قطر ۱۵۰ متر را در مرکز شهر با شش خیابان وسیع شعاعی پیش بینی می‌کرد. (نظریان، ۱۹۳، ۱۳۷۷) بنای اولیه‌ی میدان به سال‌های ۱۳۰۹ تا ۱۳۱۲ ایجاد شده است. بناهای اطراف میدان شبیه ساختمان‌های میدان حسن آباد تهران و به سبک باروک (سبکی که در قرن ۱۹ و ۲۰ در اروپا معمول بوده) ساخته شده است. از این میدان شش خیابان سی متری منظم با زاویه‌ی ۶۰ درجه منشعب می‌شود. این خیابان‌ها در محل الحاق به میدان امام خمینی و در دو طرف دارای گنبدهایی

تحوالات و تغییراتی که با عنوان تجددگرایی و مدرنیسم در سیستم اقتصادی - اجتماعی شهرها حادث گردیده است و عنصر خیابان که به عنوان رقیب جدی این مرکز قدیمی تجاری عرض اندام می نماید لکن آنچه مسلم است حجم تردد زیاد مردم به بازار برای خرید نیازمندی هایشان است؛ بنابراین باید دریافت که بازار و نقش مهم آن در مرکزیت میدان بسیار مهم می نماید. برای تحلیل فضای میدان با استفاده از نقشه های تفصیلی، کاربری های اطراف میدان مشخص گردید و سپس حرکات مردم به وسیله دوربین عکاسی ثبت شده و الگوهای رفتاری مردم در مواجهه با فضاهای گوناگون میدان مشخص گردید. به علت پیچیده بودن رفتار مردم، استفاده از دوربین عکاسی به سبب افزایش دقت و صحت، همچنین اطلاعات نسبتاً جامع و کاملی را که از راه مشاهده دیداری نمی توان دریافت، مناسب می باشد. از دیگر نکات مهم عکسبرداری این که می توان وقایعی را که به طور همزمان در فضا اتفاق می افتد مشاهده و روابط متقابل بین آنها را بررسی نمود. برای ثبت عکسبرداری از چهار نقطه میدان به طور همزمان از بالا عکسبرداری شد. فاصله عکسبرداری هر چهار تانیه بود چرا که افزایش فاصله زمانی سبب کاهش دقت ثبت رفتارها می شد و عواملی را که دارای سرعت بالایی بودند از کادر خارج می شدند بعد از آن عکس ها که به وسیله دوربین های دیجیتالی ثبت شده بود به کامپیوتر انتقال و سپس به کمک کامپیوتر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در این پژوهش ساعات اوج حرکت بین ۱۷ الی ۲۰ فصل بهار مورد بررسی قرار گرفته است.

در تحلیل فضای میدان نخستین اولین گام شناخت عناصری است که به میدان هویت داده اند. درک این عناصر، ارتباط آنها با هم و نقش فرم و عملکرد آن در تبیین فضای میدان از عامل های اساسی به شمار می روند

به دنبال بررسی های انجام یافته مشکلات میدان امام را می توان در سه عنوان کلی، ساختاری عملکردی و منظری به شرح ذیل عنوان نمود:

- ۱- ناخوانایی میدان و وجود نابسامانی در جنبه های ادراکی و دیداری به طوری که هنگام ورود به میدان، عابر با نوعی سردرگمی و معلق بودن در فضا روبروست و برای یافتن مسیر و جهت خود ناچار است به کنکاش بپردازد، سوالاتی را بپرسد و در مجموع احساس ناخوشایند و نا امید کننده ای به انسان دست می دهد؛
- ۲- نبود علائم کافی و قرارگیری نامناسب نشانه های موجود و کارایی ضعیف آنها در هدایت سواره و پیاده به خیابان ها و مسیرهای بعدی آنها؛
- ۳- تراکم بیش از حد فعالیت های متعدد و متنوع در اطراف و داخل فضای میدان به طوری که فضای بعضی از کاربری ها با شعاع عملکرد آن متناسب نبوده و سبب ازدحام و تراکم جمعیت می شود. نزدیکی بازار قدیمی شهر با ساختار ویژه خود سبب افزایش حرکات در مسیر خیابان ها و میدان گردیده است. البته منظور این نیست که فضای عمومی میدان باید به گونه ای باشد که سبب کاهش هیجان و در اصطلاح روح مردگی در فضا شود بلکه یکی از خصوصیات فضاهای عمومی همان تمرکز، هیجان و شور و شوق است، بنابراین هدف متناسب بودن و تعادل وضعیت

به گونه ای باعث می شود که انسان در برابر خود چندین راه را بیابد که هر کدام از آنها بیانگر سابقه فرهنگی عظیم و تمدنی کهن است و هر یک از آنها یادآور تاریخی پر فراز و نشیب است که در گذر زمان و عرصه مکان به فضای شهر همدان غنای خاصی بخشیده است. وجود بازار قدیمی در قسمت شمالی میدان و زیارتگاه باستانی استر مردخای در سمت جنوب غرب میدان در ایجاد نقش برتر میدان امام موثر بوده است. تأثیر خط آسمان و ارتباط آن با رشته کوه واقع در جنوب شهر (الوند) و چشم انداز ویژه ای که گونه ای حس در درون طبیعت بودن را در فضای مرکزی ایجاد می کند احساس نوعی هنر محیطی که همان بعد منظر شهر یا هنر یکپارچگی بخشیدن بصری و ساختاری فضای انسان ساخت با فضای طبیعی و محیط طبیعی است. (طیبیان، ۱۳۷۷، مقدمه)

موارد و روش ها

تحلیل فضای میدان

در تحلیل فضای میدان نخستین اولین گام شناخت عناصری است که به میدان هویت داده اند. درک این عناصر، ارتباط آنها با هم و نقش فرم و عملکرد آن در تبیین فضای میدان از عامل های اساسی به شمار می روند. از ویژگی های فضاهای عمومی شهر، به ویژه میدان ها، وجود عملکردهای متفاوت و متنوع در کنار هم در این فضاهاست. استفاده مطلوب از این فضاها مستلزم توجه به موارد زیر است:

الف) تعریف نمودن هر فضا، بر اساس موقعیت جغرافیایی در شهر، موقعیت نسبت به مراکز عمده فعالیت، موقعیت ارتباطی، موقعیت فرهنگی، اقتصادی، تاریخی، موقعیت ادراکی - دیداری: مرکز ثقل محورهای دید عمده و غیره، وسعت فضا، کمیت و کیفیت کاربری های اطراف، تراکم ساختمانی و انسانی اطراف، کیفیت ساختمان های اطراف، دیگر امکانات و محدودیت های فضا.

ب) شناسایی و توجه به کلیت هر فضا در طراحی به این معنی که حدود کلی هر فضا، فرم و هندسه ای آن به عنوان یک فضای خاص باید مشخص شده و با توجه به تعریف، هویت، شخصیت و عملکرد آن یک طرح منسجم و کامل برای آن همه ابعاد طراحی در آن رعایت گردد. هر فعالیتی که توسط انسان صورت می گیرد، اساساً متکی به فرهنگ است و فرهنگ نتیجه ای مقرر نامدون (عرف)، عادات، آداب و رسوم، سنت ها، سبک ها و شیوه های متداول زندگی و قوانین رسمی در طی زمان که باعث پدید آمدن یک رفتار یا فکری خاص گردیده است. بنابراین می توان گفت که فرهنگ الگوهای رفتاری را به وجود می آورد و سپس الگوهای رفتاری تعیین کننده ای چگونه استفاده مردم از این فضاها می شوند. (بحرینی، ۱۳۷۸، ۱ و ۲)

در تحلیل فضای میدان امام باید به قرارگیری و جایگزینی آن در محل بازار قدیمی و تاریخی شهر توجه نمود. بازار شهر هم اکنون نیز نقش قابل توجهی از روابط تجاری و بازرگانی را ایفا می نماید. ساختار کالبدی بازار به همراه سلسله مراتب فضایی و دسترسی (سراها، تیمچه، کاروانسرا و ...) که به هر صنف اجازه فعالیت را در راسته ای خاص می داده است به همراه نقش برتر مسجد جامع (عنصر مذهبی، فرهنگی) به ویژه در دوران گذشته سبب رونق اقتصادی و تجمع اجتماعی مردم شهر و حوزه نفوذ در این منطقه گشته است. در زمان حال نیز با توجه به

۴- ناسازگاری بعضی از فعالیتها در داخل میدان و خیابانهای منتهی به آن نظیر: (دستفروشی کوپن فروشی، نگهداری و فروش دام و طیور، انبارداری، تکدی گری و ...)

۵- اشغال فضای عمومی توسط مغازه داران، دستفروشیها و دیگر مراکز تجاری و خدماتی؛

۶- به دلیل محیط نسبتاً زیاد میدان معمولاً (پیادهها) از وسط میدان عبور می کنند. این حالت به ویژه در مواقعی که مسیرها به صورت مستقیم از وسط میدان (قطری) یا به صورت کمانهایی در محیط نیم دایره باشد انجام می پذیرد. این ناهنجاریهای رفتاری علاوه بر ایجاد خطر برای پیاده سبب آشوب در حرکت سواره می شود؛

۷- محدودیت فضای پیاده روها به ویژه در محل اتصال خیابانها با میدان (پخیها) به عنوان نقاط مبدا و مقصد؛

۸- استفاده غیر مجاز از فضای سواره توسط عابران پیاده و ورود به فضای سواره و ایجاد اختلال بی نظمی و آشوب در حرکتها، به گونه ای که پیادههای در حال انتظار تاکسی یا در حال حرکت بخش عمده ای از فضای سواره اشغال را می کنند؛

۹- نزدیکی ایستگاههای ورودی و خروجی وسایط نقلیه ای عمومی (تاکسی، اتوبوس) به فضای میدان در شش خیابان منتهی به آن، سبب افزایش تراکم ماشین، جمعیت و افزایش آلودگی صوتی، هوا، منظر و ... در فضای میدان گردیده است. این مسأله در بعضی از مسیرها مانند اکباتان که ایستگاههای روستای اطراف نیز در آن قرار دارد بیش تر مشهود است؛

۱۰- وجود موانع گوناگون (ثابت و متحرک) در پیاده روها مانند کیوسکها و صندوقهای اعانه حرکت عابر پیاده را کند و مشکل نموده است این وضعیت موجب استفاده پیادهها از فضای سواره گردیده است؛
۱۱- آلودگی دیداری ناشی از تابلوهای تبلیغاتی مغازهها، عدم هماهنگی بین طول، عرض و ارتفاع آنها، عدم هماهنگی بین سایبانها؛ همچنین طراحی ساختمان جدید (بانک ملی) در ضلع شمالی میدان که با بافت قدیم همخوانی ندارد و نتوانسته خود را در کل طرح جا دهد؛
۱۲- عدم تناسب در طراحی سطحی به گونه ای که فضای پیاده رو در مقیاس با سواره مساحت کم تری دارد. این کمی فضا خود سبب بروز دیگر مشکلات می گردد.

با این اوصاف باید به این حقیقت اشاره نمود با وجود مشکلات گوناگونی که میدان امام دارد. هنوز هم پرکشش ترین نقطه ای شهر محسوب می گردد. به طوری که در طی روز پذیرای بسیاری از مردم است که این امر علاوه بر زیبایی میدان بیش تر از مرکزیت و نقش محوری است که در سطح شهر ایفا می کند.

نتیجه گیری

اصول هویت هر مکان از سه عامل در هم تنیده تشکیل می شود:
الف) عوامل مشخص طبیعی و نمود ظاهری آن؛
ب) فعالیتها مشاهده پذیر و کارکردها؛
ج) مفاهیم یا نمادها (شکوئی، ۱۳۷۵، ۲۷۷)
یکی از ساختارهای پنجگانه شهرها، گرما هستند. توجه کافی به این فضاهای عمومی سبب تحرک شادابی و افزایش کارایی و توانمندی

منابع و ماخذ:

- ۱- بحرینی، سیدحسین. (۱۳۷۷). فرایند طراحی شهر. تهران: دانشگاه تهران.
- ۲- بحرینی، سیدحسین. (۱۳۷۸). تحلیل فضاهای شهر. انتشارات دانشگاه تهران.
- ۳- فاطمی، سید ابوالحسن. (۱۳۸۰). سیمای گردشگری استان همدان.
- ۴- شکویی، حسین. (۱۳۷۵). اندیشه های نور در فلسفه ای جغرافیا. تهران: انتشارات گیتاشناسی.
- ۵- نظریان، اصغر. (۱۳۷۷). جغرافیای شهری ایران. تهران: انتشارات پیام نور.

این فضاها شده و بالطبع بر ساکنان شهر اثر مفیدی دارد. بازسازیهای فیزیکی که گهگاهی در قسمت های مختلف میدان انجام می شود به نظر می رسد اگر این بازسازیها با پشتوانه ای بهتر در ارتباط با کل محیط انجام پذیرد اثر سودمندتری خواهد داشت. با توجه به هزینه های سنگین در عملیات های شهری (مسأله ای مالکیت، مصالح، ساخت و ساز، مسائل تکنیکی و فنی، اداری و مالی و جنبه های فرهنگی و روانی آن برای دولت و مردم) آنچه که در بهسازی میدان امام به نظر می رسد بدین شرح می باشد:
۱- با در نظر گرفتن طرح شعاعی همدان و ایفای نقش هسته ای اصلی و با توجه به حمایت کنندگی میدان امام از دیگر گره های شهری به ویژه در رینگ اول و نقش فرماندهی آن، طرحهایی که برای این منطقه از شهر اجراء می گردد باید نقش تسهیل کنندگی در حمل و نقل، افزایش نیروی جاذبه ای مرکز، حفظ و توسعه نوعی روابط سلسله مراتبی فضاهای عمومی و دسترسی، با شعاعهای مختلف و متناسب (ملی، منطقه ای و محلی)، تقویت نقش اقتصادی بازار، توجه به نقش تاریخی، فرهنگی و اجتماعی آن به عنوان محل تعامل بین دولت و ملت باشد.
۲- برای رفع مشکل ترددی (پیاده و سواره در داخل فضای میدان و مبادی متصل به آن) می توان موارد ذیل را برشمرد:

○ با توجه به قیمت بالای زمین در این منطقه و هزینه های سنگین برای خرید و تعریض میدان و خیابانها و فضای پیاده رو به نظر می رسد که احداث زیر گذر بهترین گزینه برای رفع این مشکل می باشد؛
○ تعریض و پهن کردن نقاط اتصال میدان با خیابانها (پخیها) به عنوان دریچه ی ورود و خروج تا حدود ۳۰ متر به درون خیابانها؛
○ خروج ایستگاههای شهرکها و روستاهای اطراف از حریم میدان و انتقال ایستگاهها و جایگاههای اتوبوس و تاکسی درون شهری از مبادی و ورودی و خروجی و در نظر گرفتن جایگاههای مناسب تر برای ایستگاهها هر فضا با فاصله ای بین ۱۰۰ و ۲۰۰ متر و بر چیدن موانع ثابت و متحرک که باعث ایجاد سد ممبر شدند (دکه ها، کیوسکها، صندوقها، گاریهای فروشندگان و ...) و جایجایی و انتقال دستفروشها، کوپن فروشها و ... به مکانهای مناسبی که قبلاً برای آنان در نظر گرفته شده است؛

۳- در بعد منظر می توان با حذف نشانه های نامناسب و ایجاد نشانه های قوی از لحاظ بصری، دیداری و جانمایی مناسب برای آنها افزون بر کارکرد بهتر، نوعی زیبایی و هارمونی بین عناصر و نشانه های شهری ایجاد نمود از طرفی با نظارتی بهتر و دقیق تر بر تابلوهای تجاری از محل نصب گرفته تا رنگ، خط و نوشتار، طول، عرض و ارتفاع آنان علاوه بر تنوع و زیبایی سبب افزایش نوعی رقابت گردد. باید توجه کرد که راه حل های ارائه شده در سه بعد ساختار، کارکرد و منظر به صورت جداگانه نبوده بلکه به صورت ترکیبی از یک مجموعه ای منظم می باشند و تجزیه ای آنان به جهت شناسایی بهتر است و معلوم است که یک عنصر هم دارای ساخت و سازمان و هم دارای عملکرد و در نهایت دارای شکل و منظر می باشد. راه حل های ارائه شده به صورت کلی بوده و مطمئناً با مطالعات بیشتر بهتر می توان به بهسازی محیط میدان کمک نمود.

امید است دست اندر کاران امر با توجه به اهمیت نقش گره اصلی شهر در صدد رفع معضلات و مشکلات آن برآیند تا علاوه بر ایفای نقش مهمی که دارد با جاذبه و زیبایی بیش تر سبب دل انگیزی محیطی گردد.

ایجاد حس امنیت در فضاهای شهری

□ سولماز حسینیون

کارشناس ارشد معماری و طراحی شهری

مقدمه

ارتقاء کیفیت محیط زندگی در شهرها بدون حضور فعال و قوی مردم ممکن نیست. این حضور در فضاهای شهری به ویژه توسط تمام افراد و گروههای شهروندان در تمام ساعات شبانه روز، مستلزم احساس امنیت افراد است.

اما تأمین این امنیت تنها به وسیله نیروهای انتظامی عملی نیست. به گفته جین جیکوبز^۱ در کتاب زندگی و مرگ شهرهای آمریکایی، وجود "چشمان ناظر" کسانی که مالکان طبیعی فضای شهری هستند مهم ترین عامل برای مراقبت از فضا و تبدیل آن‌ها به فضاهای امن است.

افزایش حس مکان و احساس تعلق افراد، یک رابطه دو طرفه با احساس امنیت در شهرها دارد. افزایش امنیت در شهرها افزون بر مزایایی چون تقویت هویت، سرزندگی، کارایی و زیبایی فضا،

مزایای اقتصادی دیگر هم دارد. فضاهای امن که مردم در آن حضور قوی دارند برای سرمایه گذاری و کسب و کار جذاب تر بوده و در نتیجه از نظر مالی دارای ارزش و تقاضای بیشتری خواهند بود و بالعکس فضاهای نا امن مرده و خطرناک به تدریج و هر روز بیش از روز قبل دافع مردم و سرمایه گذاران خواهد بود. این فضاها به تدریج عاری افراد عادی شده و خود هر روز بیش از روز قبل

جاذب فعالیت‌های خلاف شئون اجتماعی خواهد بود. همه‌ی افراد می‌توانند محله‌ها و نواحی در شهرهای خود را به یاد آورند که مردم تنها از روی ناچاری به آن‌ها مراجعه می‌کنند و برای مسوولان شهرداری و نیروی انتظامی و... همواره مایه‌ی درد سر و گرفتاری هستند.

تأمین امنیت در فضاهای شهری تنها حرکت یک طرفه و از بالا به پایین مقامات محلی نیست، بلکه با افزایش حس مشارکت مردمی و استفاده از تدابیر طراحی شهری برای سهولت مداخله‌ی مردم برای ارتقاء امنیت می‌توان فضاهای امنی در شهرها ایجاد نمود.

آنچه طراح شهری از دیدگاه امنیت

می‌تواند انجام دهد تشویق یا عدم تشویق

یک سری رفتارهای خاص اجتماعی در

فضا است

نیاز به احساس امنیت و امنیت در فضاهای شهری

از نخستین نیازهایی که پس از پاسخ به نیازهای پایه برای انسان مطرح

می‌شود، مسأله نیاز به احساس امنیت است.

دو نوع عمده نیاز امنیت وجود دارد که برای کار طراحی شهری دارای اهمیت هستند:

۱- امنیت فیزیولوژیک: یعنی آزادی از آزارهای جسمی و فیزیکی

۲- امنیت روانی: یعنی داشتن حس مکان و احساس تسلط بر

فضا چه از نظر جغرافیایی و چه از نظر اجتماعی در یک جامعه. برای مورد اول مردم باید از حیوانات وحشی، حمله‌ی جنایتکاران و انواع حادثه‌های مختلف خانگی، وسایل حمل و نقل و مانند آن احساس امنیت کنند.

برای مورد دوم نیز اجتناب از موارد غیر قابل پیش بینی و تحت کنترل بودن شرایط ضرورت دارد. آگاهی نسبت به محیط اجتماعی و فیزیکی و نترسیدن از دیگر مردم و موقعیت‌های اجتماعی از این جمله است.

هر چند نباید تفاوت‌های شخصیتی مردم را در درجات ادراک میزان امنیت محیط از نظر دور داشت، اما از سوی دیگر تأمین امنیت برای همگی اقشار و گروه‌های شهروندان برای افزایش استفاده از فضاهای شهری ضروری است. برای مثال سالخوردگان یا زنان محدودیت بیش تری در استفاده از فضاهای شهری از جمله به دلیل ترس از وقوع حوادث ناگوار و حمله و آزار دارند. در بسیاری از جوامع دنیا اقلیت‌های نژادی و مذهبی مورد حملات و آزار بیش تری از دیگر گروه‌های اجتماع قرار می‌گیرند. بیش تر بحث ایمنی تا امنیت، امنیت در فضاهای شهری جنبه‌های بسیار متنوعی را در بر می‌گیرد. اما موضوع مورد توجه این مقاله، ارتقاء حس امنیت از راه طراحی فضاهای شهری برای حفاظت محیط به دست خود شهروندان است. البته مسأله به هیچ عنوان به معنای نفی وجود پلیس و نیروهای انتظامی نیست، اما می‌تواند به آن‌ها کمک کرده و در ضمن در غیاب آن‌ها موجب

افزایش حس تعلق شهروندان به فضا شود. بسیاری اوقات ارتقاء این امنیت به افزایش سرزندگی فضا در ساعات مختلف شبانه روز کمک می‌کند. برای مثال در بسیاری شهرها صاحبان مغازه‌ها از ترس سرقت در ساعات تعطیل ویتترین مغازه‌ها خود را کاملاً مسدود می‌کنند که از زیبایی و سرزندگی خیابان‌های تجاری در اوقات تعطیل به شدت می‌کاهد.

باید توجه داشت که جرایم و اعمال خلاف که در فضاهای شهری صورت می‌گیرند، انواع مختلفی دارند که می‌تواند از تعرضات فیزیکی افراد نسبت به هم تا تهدید اموال مادی و یا تمامیت جسمی و جنسی افراد باشد. استفاده از مواد مخدر و

مبادلات غیر قانونی از دیگر رفتارهای متداول است که در زمینه‌های رفتارهای جرم آمیز قرار می‌گیرد.

وجود گوشه‌های تاریک و مخفی، فضاهای خرابه و متروک و محل‌های کم تردد، معمولاً بهترین جایگاه برای این چنین افرادی است. مهم ترین خاصیت مشترک تمام این فضاها، عدم حضور افراد و دور از نظر بودن آن‌ها است. پس می‌توان به سهولت نتیجه گیری کرد که افزایش قابلیت رؤیت و درک دیداری فضاها و ترغیب حضور افراد از گروه‌های مختلف، امکان انجام جرم را برای چنین افرادی به حداقل رسانده و دشوار می‌کند.

ایجاد امنیت در فضاهای شهری

آنچه طراح شهری از دیدگاه امنیت می‌تواند انجام دهد تشویق یا عدم تشویق یک سری رفتارهای خاص اجتماعی در فضا است. افراد نیاز دارند که خود را متعلق و وابسته به یک کل احساس کنند. از این رو دست یابی به احساس امنیت اجتماعی که با حس آرامش فکری همراه است می‌تواند به برآورده شدن دیگر نیازهای افراد از جمله عزت نفس، احساس تعلق و اعتماد به نفس کمک کند. احساس امنیت دو نوع است، امنیت ساکن و امنیت پویا. امنیت ساکن به معنای کاهش تحرک فردی به حداقل و جدایی از فضاهایی است که احتمال وقوع جرم در آن می‌رود. اما طراح شهری به دنبال ارتقاء کیفیت فضاها از راه تأمین امنیت پویا است که طی آن افراد با حضور در فضاها احساس امنیت می‌کنند. یکی از راه‌های کمک به افراد برای احساس امنیت پویا، ایجاد زمینه‌های لازم برای سهولت تعیین موقعیت و شناسایی جایگاه انسان در فضا است. این کار از راه سهولت جهت یابی و راه یابی در فضاهای شهری میسر است. در این زمینه افزایش قابلیت ادراک فضا چه در مقیاس کلان و چه در مقیاس خرد مطرح است که هر یک نیاز به تدابیر خاص خود دارد.

در مجموع پنج مقوله در تأمین نیازهای امنیت افراد در فضاها مطرح هستند:

۱- اختلاط کاربری‌های سازگار؛

۲- نظارت اجتماعی، بر فضاها در زندگی امروزه؛

معنای واقعی فضای قابل دفاع فضایی است

که در آن میزان جرایم و جنایات به وسیله‌ی

افزایش دامنه دید و حس مالکیت نسبت به

فضا، کاهش می‌یابد

۳- سازوکارهایی برای دست یابی به میزان مناسبی از محرمیت

برای برخی رفتارها؛

۴- دست یابی به خوانایی و جهت یابی در فضا و زمان؛

۵- وجود حس تعلق به مکان اجتماعی و جغرافیایی.

باید توجه داشت که تحقق بخش عمده‌ای از این موارد به

جهت یابی در فضا و مکان

با به دست آوردن درک درستی از سازماندهی و آرایش فضا، ما احساس تسلط و امنیت بیش تری به محیط زندگی می‌کنیم. با داشتن موقعیت خود از نظر فضایی ما می‌توانیم احساس امنیت بیش تری داشته باشیم. هر چند توانایی افراد مختلف در جهت یابی متفاوت است اما یک میزان نسبی از خوانایی و قابل تصور بودن فضا برای ادراک فضایی ضروری است. طراحی شهری می‌تواند با استفاده از تمهیداتی همچون ایجاد نشانه‌ها و علائم شهری به جغرافیایی و درک بهتر فضا به افراد کمک نماید.

آن چه اهمیت دارد، این است که فضاهای قابل دفاع وابسته به کمک افراد جامعه است؛ بنابراین بدون دخالت دولت نیز می‌تواند به وجود آید و تنها نیاز به آموزش و برانگیختن مشارکت مردمی دارد

دست یابی به امنیت از راه ایجاد حس تعلق به مکان
داشتن حس تعلق به مکان که با موقعیت اجتماعی و نقش اجتماعی همراه است، به برآورده شدن حس هویت کمک کرده و نقش مهمی در برآورده شدن نیازهای روانی افراد دارد. در نتیجه به تسلط افراد بر فضا کمک زیادی می‌کند. ضمن این که با تقویت حس تعلق به مکان، هویت افراد وابسته به این مکان هم ویژگی‌های قدرتمندی می‌یابد که در اعتلاء شخصی فرد و جامعه تأثیر مثبت دارد. در این خصوص طراح شهری می‌تواند با خلق فضاهای شهری خاطره‌انگیز که فرد از حضور در آن‌ها به ارزشیابی مثبت از فضا دست می‌یابد در ایجاد حس تعلق به مکان نقش نوشهری ایفا می‌نماید.

ایجاد فضای قابل دفاع

نظریه فضای قابل دفاع را برای نخستین بار معماری به نام اسکار نیومن^۲ Oscar Newman (۱۹۷۲) مطرح کرده است و از آن زمان به بعد گروه‌های زیادی به صورت مستقل یا وابسته به نهادهای شهرداری برای به کار بردن اصول آن در سطح شهرها تشکیل شده‌اند.

مفهوم فضای قابل دفاع معانی و تصورات متفاوتی را برای مردم تداعی می‌کند. بعضی مردم تصور می‌کنند که فضای قابل دفاع، به معنای دیوارهای قطور آجری، پنجره‌های میله دار و نرده‌های بلند است که به صورت اجتناب ناپذیری مردم را از فضای شهری جدا می‌کند. اما معنای واقعی فضای قابل دفاع فضایی است که در آن میزان جرایم و جنایات به وسیله‌ی افزایش دامنه دید و حس مالکیت نسبت به فضا، کاهش می‌یابد. زمانی که از فضا به این روش استفاده می‌شود، مردم در آن جامعه احساس امنیت و آرامش می‌کنند و احتمال تعامل‌ها و برخوردهای

کاهش تردیدها و غیر قابل پیش بینی بودن فضا منجر می‌شود.

اختلاط کاربری‌های سازگار

سهام بزرگی از مشکل نا امنی در فضاهای شهری ناشی از

دیدگاه مدرنیستی تقسیم بندی شهر به حوزه‌های کاربری خاص است. عکس العمل طراحان شهری در مقابل این نگرش در سال‌های اخیر، تشویق کاربری‌های مختلط و سازگار بوده است. زیرا زمانی که کاربری‌های ناسازگاری در مجاورت هم قرار می‌گیرد، فضا دارای تنش می‌شود. ایجاد کاربری مختلط سازگار موجب حضور افراد گروه‌های مختلف در یک فضا شده که این خود موجب افزایش نظارت اجتماعی و عدم انحصار فضا برای گروه‌های خاص می‌شود. نتیجه به گفته جین جکوبز، چشمانی است ناظر بر آنچه در فضا رخ می‌دهد.

نظارت اجتماعی

در بسیاری شهرهای دنیا بخش زیادی از بودجه ی عمومی شهر صرف تقویت پلیس و نیروهای انتظامی و تدابیر امنیتی برای حفاظت فضا است. برای مثال شهر اورگون Oregon در ایالات متحده ۸۰ درصد بودجه شهری خود را صرف ارتقاء حفاظت امنیتی و پاکیزگی شهر می‌کند. در حالی که کمک به افزایش احساس مسؤولیت و نظارت طبیعی به معنای نظارت افراد بر فعالیت‌های روزمره ای است که در فضاهای شهری رخ می‌دهد. در روستاها و شهرهای کوچک این نظارت امری طبیعی و مرسوم است و تمام مردم وقایع را زیر نظر دارند. هر چند نباید این نکته را از نظر دور داشت که بسیاری از مردم این نظارت را به ویژه زمانی که از حدی فراتر می‌رود برای حریم شخصی خود، آزار دهنده و ناخوشایند می‌انگارند. دست یابی به میزان صحیحی از این نظارت برای هر فضا از مهارت‌های طراحان شهری است؛ که بسته به فرهنگ جامعه مورد نظر، موقعیت اجتماعی و حتی رفاه اقتصادی افراد و انواع فعالیت‌ها می‌تواند متفاوت باشد. از سوی دیگر شناسایی توقعات افراد از فضاهای مختلف در مورد مسأله‌ی محرومیت و نظارت نیز از وظایف طراحی شهری هنگام طراحی فضا برای ارتقاء امنیت است.

اما امروزه با استفاده از راهنماهای طراحی و سیاست‌های هدایت کننده می‌توان به خلق جوامعی ایمن تر و سرزنده تر در درازمدت امیدوار بود. دست کم سودی که استفاده از اصول طرح شده‌ی افرادی نظیر اسکار نیومن در نظریه فضای قابل دفاع دارد این است که فضاها را از نظر زیبایی‌شناسی زیباتر کرده، مداخله افراد را در فضای شهری بالا برده موجب افزایش ادراک شهروندان و کمک به خوانایی شهر نموده و ابهام فضایی را کاهش می‌دهد و با افزایش حس تعلق به مکان و کمک به سازماندهی ادراک آن‌ها از محل زندگی و کار خود می‌تواند به رفع نیازهای فردی و در نتیجه حل مشکلات اجتماعی موجود در شهرها کمک کند.

اجتماعی افزایش می‌یابد که خود باز هم دلیلی برای کاهش جرایم است. روش‌هایی مانند طراحی منظر، استفاده از فضای سبز، روشنایی و نورپردازی و تغییرات کالبدی هدفمند در فضای شهری، فعالیت‌های خرابکارانه و جنایی را کاهش می‌دهد. به طور کلی، فضا می‌بایست حس بوم پایی^۳ Territorialty و احساس مالکیت و تعلق نسبت به محیط زندگی (فضا و عناصر و اشیا درون آن) افزایش دهد. این مفهوم یعنی جلوگیری از جرایم از راه طراحی شهری، شامل ۲ بخش می‌باشد: ۱- فضای قابل دفاع می‌بایست به مردم امکان دیدن و دیده شدن به صورت مداوم را بدهد. این مسأله به طور کامل ترس ساکنان را از بین برده و حس عدم امنیت را از میان می‌برد. چرا که مردم می‌دانند

تأمین امنیت در فضاهای شهری تنها حرکت یک طرفه و از بالا به پایین مقامات محلی نیست، بلکه با افزایش حس مشارکت مردمی و استفاده از تدابیر طراحی شهری برای سهولت مداخله‌ی مردم برای ارتقاء امنیت می‌توان فضاهای امنی در شهرها ایجاد نمود.

آن چه در پی خواهد آمد چند نمونه از سیاست‌های کلی است که در سیاست‌های توسعه شهری کشورهای مختلف برای ارتقاء امنیت محیط به طور عمومی مطرح شده است:

- توصیه می‌شود نماهای طبقه‌ی همکف برای فضاهای تجاری، اداری کاربری‌های فعال و سرزنده مانند مغازه، کافه، رستوران، ورودی بوده و حتی الامکان دارای پنجره و بازشوهایی باشند که دید از داخل بنا به پیاده رو را برای افزایش امنیت ممکن کند.

□ از ایجاد فضاهای رها شده و قطعات خالی زمین در میان فضاهای شهری که مشوق انواع رفتارهای خلاف شئون اجتماعی است پرهیز شود.

□ کاربری‌های عمومی می‌بایست رو به فضاهای شهری داشته و با آن‌ها در تعامل باشند.

□ فضاهایی مانند زیرگذرها، پارکینگ‌ها، پارک‌ها و زمین‌های بازی می‌بایست قابل رؤیت از فضاهای عمومی باشند و از نور پردازی مناسب برخوردار باشند.

□ نورپردازی و پوشش گیاهی می‌بایست در خدمت ارتقاء امنیت فضا بوده و به از میان بردن نقاط مخفی، تاریک و بدون دید کمک کند.

□ ترکیب کاربری مسکونی با تجاری (مغازه در طبقه‌ی همکف و مسکونی در طبقات بالا) برای ارتقاء امنیت مفید خواهد بود.

□ حتی الامکان فضاهای داخلی فعال منازل مانند آشپزخانه و نشیمن در مجاورت فضای عمومی و با دید به آن طراحی شود.

یک مزاحم بالقوه به راحتی مشاهده شناسایی و دستگیر می‌شود. ۲- مردم می‌بایست مشتاق دخالت، حضور فعال و حتی گزارش فعالیت‌ها از جمله جنایات وقوع یافته در محیط اطرافشان باشند. مردم باید تشویق شوند که کنترل محدوده‌ها را در دست بگیرند و حس مالکیت نسبت به فضا داشته باشند.

زمانی که مردم در همسایگی‌ها و محیط عمومی احساس امنیت کنند، احتمال برقراری ارتباط و حضور در فضای شهری افزایش می‌یابد. از نتایج این موضوع دست یابی به کیفیات محیط شهری از جمله امنیت، آرامش، سرزندگی و تنوع فعالیت‌ها در فضای شهری است، ضمن این که کاهش میزان جرایم و جنایات از مهم ترین دستاوردها برای هر جامعه است.

هر چند فضای قابل دفاع درمان تمام و کمال جرایم و خرابکاری‌هایی که در سطح شهر رخ می‌دهد، نیست. اما زمانی که با دیگر استراتژی‌های دفاعی، پلیسی و انتظامی تلفیق شود، آثار خوبی به جا می‌گذارد و کمک خوبی برای تسریع امور و افزایش کارایی نیروهای انتظامی به شمار می‌رود.

آن چه اهمیت دارد، این است که فضاهای قابل دفاع وابسته به کمک افراد جامعه است؛ بنابراین بدون دخالت دولت نیز می‌تواند به وجود آید و تنها نیاز به آموزش و برانگیختن مشارکت مردمی دارد.

راه حل‌های طراحانه

هر چند تغییر بسیاری از جنبه‌ها و مظاهر موجود در فضاهای شهری امری دشوار و نیازمند صرف هزینه و زمان زیادی است.

فهرست منابع و ماخذ

1. Cisneros. (1995). Defensible Space: Detering crime and Building Community, HOG
2. Fleissner, D.Heizelmann. (1996). Crime Prevention Trough environmental design and community policing
3. Newman, Oscar (1972). Defensible Space- Crime Prevention through Urban Design. Newyork: Macmillan
4. Newman, Oscar. (2000). Creating Defensible Space, New york
5. Taylor & Harrell (1996). Physical environment & crime, A.V
6. Lang Jon, (1990), Urban Design: An American Experience Van nostrand Reinhold
- ۷- طاهرخانی، حبیب‌الله، (۱۳۸۱). «ایجاد فضای‌های شهری». شماره ۹. تهران: سازمان شهرداری های کشور.

فرهنگ و طراحی فضاهای شهری

□ دکتر جعفر محمدی

در طراحی محیط، علاوه بر دانش، توانایی و الهام درونی، عواملی نیز از بیرون بر ذهن طراح و هنرمند اثر می‌گذارد.

در ایران، فرهنگ، تاریخ و عملکرد محیط از مهم‌ترین عوامل موثر بر اندیشه طراح و معمار در طراحی مناظر و چشم‌اندازهاست. محیط زندگی علاوه بر اینکه محلی برای تخلیه هیجانات روحی مردم به شمار می‌رود، نشان‌دهنده گذشته و حال مردم یک جامعه است. در برخی منابع نیمه قرن چهارم، از ایرانیان به عنوان بنیانگذاران طراحی محیط و منظر یاد شده است که نشان می‌دهد از همان ابتدا، برای ساخت و زینت بخشی پردیس، از اصولی استفاده می‌شد.

عواملی که امروزه بر ذهن و فکر طراح تاثیر می‌گذارد و موجب خلق طرحی زیبا و بدیع و ترکیبی منظم و تاثیرگذار می‌شوند ریشه در فرهنگ، تاریخ و نحوه استفاده از محیط دارند.

در بررسی دقیق طرح‌های اجرا شده در کشور، مشخص شده این عوامل در بیشتر طرح‌ها جایگاهی ندارد و اکثر طراحان تنها به جنبه‌های زیباسازی طرح توجه می‌کنند، در حالی که در حرکت به سمت توسعه پایدار و در طراحی اکوسیستم‌ها در نظر گرفتن این عوامل ضروری است.

از آنجا که نمای ساختمان‌ها و شکل چشم‌اندازها، از نشانه‌های فرهنگی هر جامعه و طرز تفکر مردم به شمار می‌آیند، نگاه یک تازه وارد به اطراف خود، در وهله اول با فرهنگ مردم آن جامعه گره می‌خورد. بنابراین، عوامل فرهنگی اصلی‌ترین نقش را در طراحی محیط ایفا می‌کنند.

تشابه بین ۲ محیط از ۲ جامعه جدا از هم، گویای نزدیکی فرهنگ ملت و در نهایت، نشان‌دهنده پیوستگی و نحوه نگرش و اندیشه آنهاست. خلاف این مطلب نیز صادق است. در جوامع مختلف، به دلیل تفاوت‌های فرهنگی، استفاده از اجزا و نحوه چیدمان و ساخت یک پردیس متفاوت است. برای مثال، شکل فانوس‌هایی که یک طراح ژاپنی در طرح خود به کار می‌برد، نمای کوچکی از معماری ساختمان‌های آن جامعه است. در ایران تاثیر سایر فرهنگ‌ها بر طرح پردیس در استفاده از سبک‌های مختلف شرقی و غربی دوره قاجاریه و ارتباط با سایر مملکت‌ها، بیشتر دیده می‌شود. برای مثال می‌توان از باغ «دوشان تپه» در تهران نام برد که در زمان ناصرالدین شاه احداث شده است. در دوره پهلوی به دلیل ارتباط بیشتر، تغییرات بیشتری در

طراحی محیط دیده می‌شود. این تاثیرات در ویلا سازی‌های آن زمان کاملاً مشخص است. هر چند در همین طرح‌ها هم فرهنگ ایرانی همچنان رنگ و لعاب خود را حفظ کرده است. محصور کردن وسایل مختلف برای محفوظ ماندن از دید دیگران، یکی از نشانه‌های چنین فرهنگی است.

بسیاری از ساختارهای یک جامعه از تاریخ، نشأت گرفته‌اند. شکل موجود جوامع، تا حدی تحت تاثیر تاریخ، اسطوره‌ها و نمادهای گذشته قرار گرفته است.

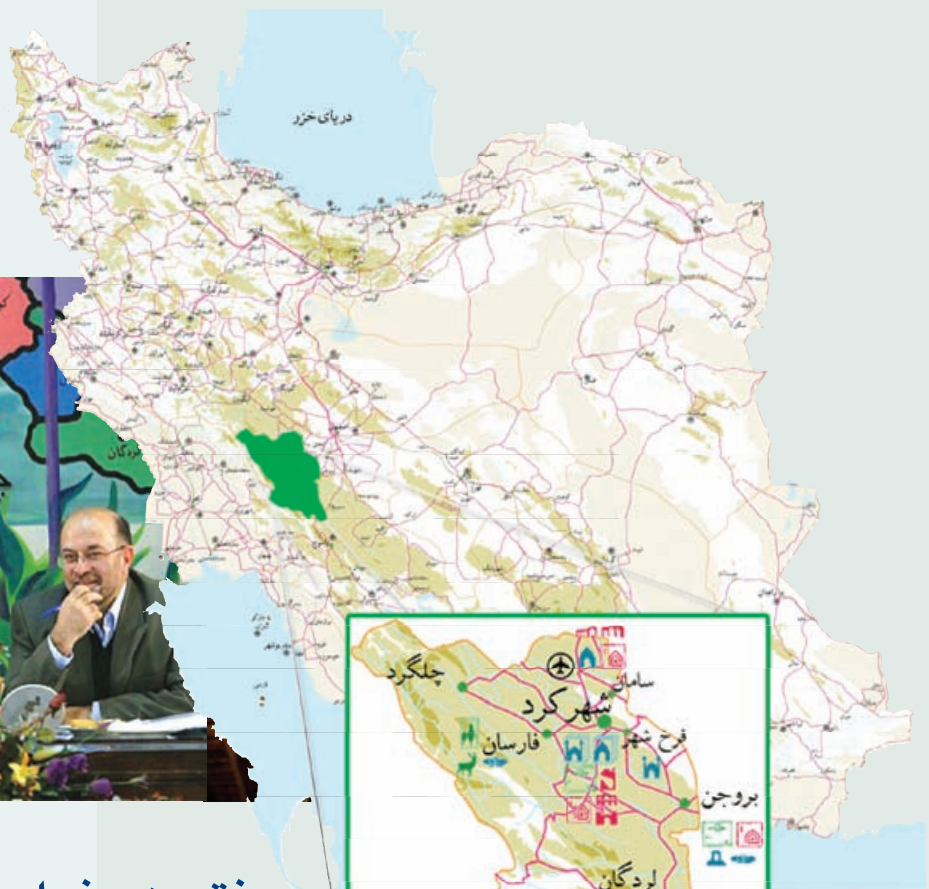
عوامل و سازهای فیزیکی محیط را نباید خشک و بی‌روح تصور کرد، چرا که این سازها ریشه در حالت‌ها و اندیشه‌های گذشتگان آن جامعه دارند. در حقیقت تاریخ، سیر تکامل فکری یک جامعه است که بر شکل سازها تاثیر می‌گذارد.

این سیر در ایران از باغ‌های تیموری تا باغ‌های صفویه و قاجاریه و حتی در طراحی طراحان امروزی دیده می‌شود. در این روند، هر دوره از دوره قبل خود تاثیر گرفته و آن را تکمیل کرده است. طراحی و نحوه چیدمان اجزا نیز باید به گونه‌ای باشد تا افرادی که از آن محیط استفاده می‌کنند، به راحتی به همه امکانات، دسترسی داشته باشند.

اگر در معماری چشم‌اندازها اصولی به کار گرفته شده باشد، در نگاهی دقیق، به راحتی می‌توان از طرز قرار گرفتن اجزا به شغل، سن و وضعیت جسمی استفاده کنندگان آن پی برد، چرا که به احتیاجات روحی، روانی و جسمی کاربران در آن طرح توجه شده است. توجه به این نکات، نیازمند بررسی جامعه‌شناسانه، وضعیت جسمی و شغل استفاده کنندگان هر محیط دارد و به تدوین اهداف احداث فضای سبز کمک می‌کند.

به موازات گذشت زمان و تغییر افکار عمومی، عوامل موثر بر فرهنگ، بر سازهای هر جامعه تاثیر می‌گذارد. طرح چند قرن قبل با طرح امروزی به لحاظ روش اجرا و نحوه چیدمان اجزا متفاوت است و این تفاوت‌ها ناشی از فرهنگ حاکم بر آن زمان و تاریخ آن جامعه است. طراحان برای خلق طرحی ماندگار و بدیع باید به شناسایی جامعه و ابعاد فرهنگی هر جامعه بپردازند، چرا که طرحی موفق است که در آن به زمینه‌های فرهنگی و جامعه‌شناسی بطن جامعه توجه شده باشد.

منبع: tehranemrooz.ir/200

هفتمین سفر استانی دولت پر بام ایران

□ محمدرضا جمشیدیان

سفر ۳ روزه کلید خورد، البته قرار بود این سفر صبح چهارشنبه صورت گیرد که به دلیل وضعیت جوی نامساعد و کمی دید هوایمایی حامل رئیس جمهور به فرودگاه تهران بازگشت. عصر همان روز دکتر احمدی نژاد با سفر به استان اصفهان از راه زمینی وارد این شهر شد و پس از ۳ روز بازدید از شهرهای مختلف تصمیماتی مهم در جلسه هیأت دولت در شهر کرد گرفته شد.

احمدی نژاد در بدو ورود در ورزشگاه تختی شهر کرد در جمع برگزیدگان استان گفت: دولت برآمده از اراده ملت در خدمت شما است و دست همه ناهلان را از بیت المال کوتاه خواهد کرد. وی اظهار داشت: هیأت دولت در سفر به این استان تمام مشکلات را بررسی خواهد کرد و در جلسه دولت در مرکز استان برای حل مشکلات استان اقدام خواهیم نمود.

رئیس جمهوری اظهار امیدواری کرد که استان چهارمحال و

هفتمین سفر استانی دولت گذری بر بام ایران، استان چهارمحال و بختیاری بود. چهارمحال و بختیاری تا پیش از سال ۱۳۳۲ در قالب شهرستان شهرکرد و بختیاری، از شهرستان هان استان اصفهان به شمار می آمد. در این سال به لحاظ موقعیت و ویژگی های اقتصادی - اجتماعی و سیاسی حاکم بر منطقه شهرستان شهرکرد از استان اصفهان جدا گردید؛ به عنوان فرمانداری مستقل بختیاری در تقسیمات سیاسی کشور قرار گرفت و سرانجام در مهرماه سال ۱۳۵۲ هیأت وزیران فرمانداری کل چهارمحال و بختیاری را به استانداری ارتقاء داد. این استان از ۶ شهرستان: شهرکرد، بروجن، اردل، فارسان، کوهرنگ و لردگان تشکیل یافته است. مساحت چهارمحال و بختیاری حدود ۱۶ هزار کیلومتر مربع است که دارای ۱۷ بخش، ۲۶ شهر و ۳۹ دهستان می باشد.

با ورود دکتر احمدی نژاد به ورزشگاه انقلاب شهرکرد، آغاز این

□ اختصاص مبلغ ۵۰ میلیارد ریال وام قرض الحسنه به متقاضیان واجد شرایط

□ مطالعه و احداث دانشکده‌های دامپزشکی و ادبیات شهر کرد

□ اختصاص ۴۰ میلیارد ریال برای تکمیل بیمارستان آیت الله کاشانی شهر کرد

□ اختصاص ۳۷۰ میلیارد ریال اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای به طرح‌ها و پروژه‌های اولویت دار استان

□ اختصاص ۱۰۰ میلیارد ریال برای تأمین مابه‌التفاوت نرخ سود و کارمزد تسهیلات

□ اختصاص ۴۰ میلیارد ریال برای ایجاد و راه‌اندازی ۲ ایستگاه رادیویی پر قدرت - اختصاص ۳۵ میلیارد ریال جهت تکمیل پروژه‌های نیمه تمام ورزشی استان و بسیاری از موارد دیگر از مصوبات این سفر هستند که علاوه بر ۱۰۰ مصوبه ۷۵ توافقنامه نیز انجام شده است. نماینده مردم شهر کرد در خانه ملت اعلام کرد از ۱۰۰ مصوبه سفر هیأت دولت به استان چهارمحال بختیاری بیش تر مصوبات به جریان افتاده و برای انجام آن اقدام شده است.

مرتضی تمدن با تأکید بر این که اجرایی شدن مصوبات استان آغاز شده است تصریح کرد: البته چند مصوبه مثل بحث راه آهن نیز وجود دارد که به دلایلی اجرای آن‌ها متوقف است.

وی با اشاره به ضرورت اجرایی شدن مصوبه ساخت کارخانه خودروسازی در استان چهارمحال و بختیاری، بر زودتر انجام شدن آن تأکید کرد و گفت: احساس می‌شود که زمان اجرا شدن این مصوبه کمی طولانی شده است.

تمدن با اشاره به پیشرفت مناسب و قابل توجه مجموعه مصوبات در زمینه عمران خاطر نشان کرد: خوشبختانه مصوبات راه، آب و بخش توسعه روستایی عملیاتی و انجام شده‌اند.

تمدن با یادآوری مصوبات حوزه ورزشی استان چهارمحال و

دیدار رئیس‌جمهور با مستحبین و برگزیدگان استان

بختیاری به اجرایی شدن عملیات ۱۱ سالن ورزشی نیز اشاره کرد، همچنین استاندار چهارمحال بختیاری در مورد اجرای مصوبات سفرهای استانی گفت: با آغاز اجرایی شدن ۳ مصوبه مهم هیأت دولت این استان آماده سرمایه‌گذاری برای صنایع پایین دستی پتروشیمی و فولاد است.

وی افزود: احداث دو مجتمع پتروشیمی بروجن و لردگان و مجتمع ۸۰۰ هزار تنی فولاد از مصوبات سفر ریاست جمهوری است که این

بختیاری همانطوری که در شجاعت، علم و ادب در کشور از پیش‌تازان بوده در برپایی عدالت و ساختن استان و کشور نیز چنین باشد و الگوی دیگر مناطق کشور شود.

دکتر احمدی نژاد در جمع مردم پرشور لردگان گفت: توسعه دانشگاه‌های علمی کاربردی، دایر کردن رشته‌های دیگر دانشگاه‌ها در شهرستان‌ها و احداث یک مجموعه پتروشیمی در لردگان، اختصاص تسهیلات یارانه‌ای بانکی ارزان قیمت و ۱۵۰۰ میلیارد ریال برای اشتغال جوانان مصوبه این سفر است. احمدی نژاد افزود: همان محور عدالت در استان باید در شهرستان لردگان اجرا شود و بنده به عنوان خادم ملت در اجرای عدالت مصبر هستم. شهرستان لردگان در ۱۶۰ کیلومتری مرکز استان چهارمحال و بختیاری است و ۱۸۰ هزار نفر جمعیت دارد.

در جلسه هیأت دولت در شهر کرد ۱۰۰ مصوبه با اعتبار اولیه ۱۵۲۴/۵ میلیارد ریال و ۲۶۰/۲ میلیون دلار؛ همچنین ۱۰۰ میلیارد ریال بابت تأمین مابه‌التفاوت سود و کارفرما و حداقل، یک هزار و ۵۰۰ میلیارد ریال تسهیلات مورد نیاز اجرای طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی می‌باشد. در یک نگاه اجمالی برخی از مهم ترین مصوبات سفر را می‌توان بدین شرح برشمرد:

- تعیین مناطق شیدا، سامان، چغاخور و کوهرنگ به عنوان مناطق نمونه گردشگری ملی.
- چهار خطه نمودن محورهای باغبادران - شهر کرد و شهر کرد - بروجن - خوزستان، همچنین احداث محورهای لردگان - منج - بیدله - جاده خوزستان و زرین شهر - سفید دشت.
- احداث راه آهن مبارکه - سفید دشت - شهر کرد - داران - درود.
- احداث مجتمع پتروشیمی در بروجن و لردگان
- احداث نیروگاه گازی در لردگان
- اتمام عملیات اجرایی پروژه انتقال آب سبزکوه به سد چغارخور
- احداث مجتمع فولاد ۸۰۰ هزار تنی
- تأمین ۳۰۰ میلیارد تسهیلات برای تکمیل کارخانه سیمان شهر کرد.
- احداث ۲۵۰۰ واحد مسکونی روستایی در استان با استفاده از تسهیلات بانکی ارزان قیمت.
- احداث ۳۰۰ واحد مسکونی اجاره‌ای و اجاره به شرط تملیک
- اختصاص ۲۵۰ میلیون دلار از تسهیلات صندوق ذخیره ارزی برای طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی
- گازرسانی به ۲ شهر و ۳۰ روستای استان در سال ۱۳۸۵ و مابقی روستاهای فاقد گاز در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷
- اختصاص ۵۰۰ میلیارد ریال برای اجرای عملیات طرح‌های آب و خاک و آب‌خیزداری در استان
- توسعه باغ‌های استان به میزان ۵۰ هزار هکتار در طی سال‌های برنامه چهارم
- وزارت نیرو اختیار تفویض تخصیص حقا به اراضی کشاورزی استان را به استاندار سپرد.
- ایجاد یا توسعه شهرک‌های صنعتی شهر کرد، کوهرنگ، لردگان، اردل و آب معدنی بروجن

رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری چهارمحال و بختیاری، تعداد پروژه‌های این بخش در سال جاری را ۳۰۰ پروژه عنوان کرد و افزود: امسال ۳۵ میلیارد ریال اعتبار به بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اختصاص داده شده است.

دولت سعی نموده در سفرهای استانی علاوه بر بازدید از مناطق مختلف و شناسایی استعدادها، نقاط ضعف و نارسایی در ارائه خدمات را بررسی نماید و با تصمیماتی که در هر استان می‌گیرد زمینه رشد آن منطقه را به وجود آورد؛ در این راه و برای اجرای هر چه بهتر دور دوم سفرهای استانی، جمع بندی تجربیات و پیشنهادات مربوط به نخستین دور سفرهای استانی آغاز شد و با همین رویکرد علی سعیدلو معاون اجرایی رئیس جمهور در نامهای خطاب به اعضای هیأت دولت، مشاوران ریاست جمهوری و استانداران سراسر کشور از آنان خواست تا ۱۵ شهریور ضمن جمع بندی تجربیات دست‌اندرکاران انجام سفرها در دستگاه و استان متبوع شان، نسبت به ارائه و ارسال هر گونه راهکار و پیشنهاد مناسب به معاونت اجرایی رئیس جمهور اقدام کنند. سعیدلو در این نامه با اشاره به اتمام موفقیت آمیز دور اول سفرهای استانی بر ضرورت گردآوری این اطلاعات و لزوم بازنگری و بررسی ابعاد مختلف این سفرها، همچنین ارائه دیدگاهها تاکید کرد. رئیس جمهور و هیأت دولت طی ۲ سال گذشته جلسات کاری خود را در تمام استان‌های کشور برگزار نموده‌اند و طی این سفرها که به ۳۳۶ شهرستان صورت پذیرفته ضمن آشنایی مستقیم با نیازهای هر منطقه تصمیماتی برای رفع آن گرفته‌اند و به طور میانگین می‌توان گفت ۷۳ درصد مصوبات به مرحله اجرا رسیده است. معاون اجرایی رئیس جمهور گفت: گروهایی شامل نمایندگان رسانهها برای تهیه گزارش از مصوبات به استانها سفر می‌کنند. در این راستا نخستین گروه از خبرنگاران و گزارشگران رسانه برای پیگیری میدانی اجرای سفرهای استانی عازم استان سیستان و بلوچستان شدند.

در ادامه مروری بر تعهدات وزارت کشور در این سفر درباره‌ی موافق نامه‌ها و مصوبات داریم.

استان توان احداث صنایع پائین دستی این صنعت مهم کشور را دارد. رجبعلی صادقی خاطر نشان کرد: در سفر رئیس جمهوری و دولت نهم به این استان با توجه به مصوبات در نظر گرفته شده تنها چند مصوبه هنوز به مرحله‌ی اجرایی نرسیده و مابقی مصوبات یا به صورت کامل اجرا و یا در حال اجرا هستند.

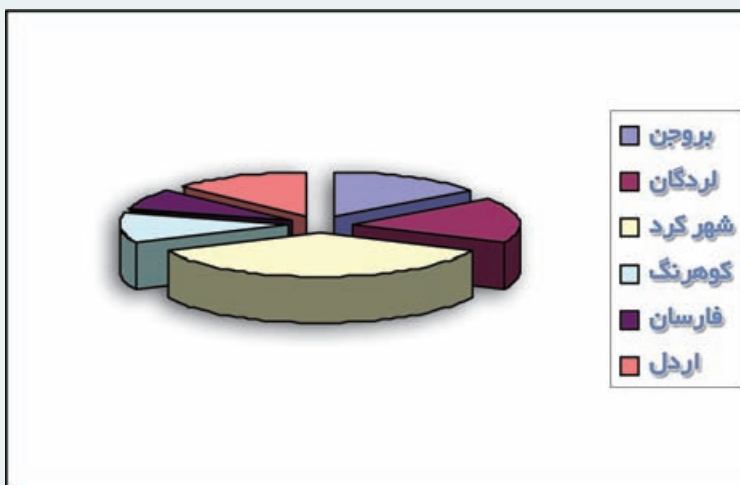
استاندار چهارمحال و بختیاری به مصوبه احداث ۵۰ هزار هکتار باغ در استان اشاره کرد و گفت: ۹۴ هزار هکتار از اراضی استان برای اجرای مصوب ۵۰ هزار هکتار باغ شناسایی شده و هم‌اکنون تخصیص آب برای احداث ۱۸ هزار باغ در استان صادر شده است. استاندار چهارمحال و بختیاری اظهار داشت: از این تعداد مصوبه بیش از ۸۵ مصوبه به صورت کامل اجرایی و محقق شد و مابقی نیز به دلیل ماهیت زمان بری مصوب در دست پیگیری، اقدام و اجراست. مدیر حمل راه‌ترابری استان چهارمحال و بختیاری نیز خاطر نشان کرد: تا کنون ۷۵ درصد از مصوبات سفر ریاست جمهوری در بخش راه و ترابری استان اجرایی شده است. سیف‌الله کریمی افزود: تا کنون برای اجرای این مصوبات، اعتباری بالغ بر ۲۱۰ میلیارد ریال تخصیص یافته است.

وی اظهار داشت: در سال جاری ۱۶۰ میلیارد ریال اعتبار به طرح‌های راه و ترابری استان اختصاص یافته است. استان چهارمحال و بختیاری دارای ۳ هزار و ۵۵۰ کیلومتر راه اصلی، فرعی و روستایی است.

رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری این استان گفت: هیأت دولت در سفر به چهارمحال و بختیاری احداث زیر ساخت‌های چهار منطقه گردشگری "سامان"، "چغاخور"، "کوهرنگ" و "شیدا" را به عنوان مناطق ویژه گردشگری استان تصویب کرده است. وی گفت: موافقت اصولی و طرح مطالعاتی منطقه گردشگری کوهرنگ آغاز شده و به زودی بخش خصوصی در امر گردشگری منطقه سرمایه‌گذاری خواهد کرد.

وی همچنین اظهار داشت: موافقت اصولی برای انجام طرح مطالعاتی مناطق سامان، شیدا و چغاخور نیز صادر شده و به زودی کلنگ احداث این چهار منطقه گردشگری به زمین زده می‌شود.

نمودار توزیع اعتبارات توسعه استان به تفکیک شهرستان

بخشی از توافقات سفرهای استانی در شهرکرد

وضعیت تحقق	مشکل اجرایی		شرح اقدامات	دستگاه اجرایی	متن توافق	مصوبه	ردیف
	در دست اقدام	در دست پیگیری					
* اقدام شده			طرح ارسالی استانداری ناقص است در حالی بررسی طرح هستند (۱۳۸۵/۶/۲۳) س مورخ ۱۳۸۵/۶/۲۳ (کشور)	وزارت کشور	ارسال طرح های مصوب راه اندازی کارخانه کمپوست به معاونت امور عمرانی وزارت کشور تا پایان دی ماه سال جاری (اجرائی پروژه در سال آینده)	۸۶۴۱۹ ۱۳۸۴/۱۲/۲۱	۱
* اقدام شده			براساس نامه شماره ۸۳۵۵۲/۳ س مورخ ۱۳۸۵/۶/۲۳ وزارت کشور مبلغ ۱۵ میلیون ریال برای هر دهیاری در سال ۱۳۸۵ منظور شده و استانداری می تواند از محل بودجه متمرکز دهیاری های سال ۱۳۸۵ اقدام نماید.	وزارت کشور	تأمین اعتبار لازم برای راه اندازی دهیاری های استان به هر تعداد که استان توانایی داشته باشد.	۸۶۴۱۹ ۱۳۸۴/۱۲/۲۱	۲
* اقدام شده			اعتبار لازم از محل بند «ح» تبصره ۱۳ قانون بودجه ۱۳۸۵ باید برای شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر توسط شورای برنامه ریزی استان اختصاص داده شود (۸۳۵۵۲/۳) س مورخ ۱۳۸۵/۶/۲۳ (کشور)	وزارت کشور	تأمین اعتبار تهیه طرح مطالعاتی حمل و نقل (ترافیک شهری) ۴ شهر استان و ارجاع موضوع به شورای عالی ترافیک برای اخذ مصوبه	۸۳۳۵۰ ۱۳۸۴/۱۲/۱۳	۳
* اقدام شده			براساس نامه شماره ۸۳۵۵۲/۳ س مورخ ۱۳۸۵/۶/۲۳ وزارت کشور در دست اقدام است.	وزارت کشور	تجهیز ماشین آلات به شهرداری هایی که در سال جاری وجه آن را به سازمان شهرداری ها پرداخت نموده اند.	۸۳۹۰۵ ۱۳۸۴/۱۲/۱۰	۴
* اقدام شده			اقدام شده است.	وزارت کشور	تخصیص صد در صد اعتبارات عمرانی شهری استان در سال جاری	۸۳۹۰۵ ۱۳۸۴/۱۲/۱۰	۵
* اقدام شده			براساس بند «د» تبصره ۸ قانون بودجه سال ۱۳۸۵ پانصد میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. (نامه شماره ۸۳۵۵۲/۳ س مورخ ۱۳۸۵/۶/۲۳ (کشور)	وزارت کشور	لحاظ نمودن مطالبات شهرداری های استان از دستگاه های اجرائی در لایحه ارسالی به مجلس شورای اسلامی	۸۳۳۷۷ ۱۳۸۴/۱۲/۱۱	۶

بخشی از توافقات سفرهای استانی در شهرکرد

بخشی از مصوبات سفرهای استانی در شهرکرد

ردیف	مصوبه	شماره بند	متن توافق	دستگاه اجرایی
۱	۸۲۸۹۸ ۱۳۸۴/۱۲/۱۰	۱	متن زیر به عنوان تبصره ۶ به ماده (۶) اصلاحی آیین نامه اجرایی بند «ب» تبصره (۶) قانون بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور موضوع تصویب نامه شماره ۶۹۲۳۲۲/ت/۳۳۴۲۷ هـ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۲۸ الحاق می شود: تبصره ۶- وزارت کشور موظف است تا پایان سال جاری به منظور احیاء و بازسازی بافت های فرسوده شهری استان چهارمحال و بختیاری مبلغ ده میلیون دلار به صورت تسهیلات فاینانس در سال ۱۳۸۴ در اختیار شهرداری های استان چهارمحال و بختیاری قرار دهد.	وزارت کشور
۲	۸۳۳۵۰ ۱۳۸۴/۱۲/۱۳	۱	وزارت کشور اعتبار مربوط به احداث پله برقی مقابل دانشگاه شهرکرد را از محل منابع در اختیار پیش بینی و به استانداری تخصیص دهد.	وزارت کشور
۳	۸۳۳۵۰ ۱۳۸۴/۱۲/۱۳	۲	وزارت کشور از محل عوارض موضوع بند «د» ماده (۶) قانون موسوم به تجمیع عوارض مبلغ پنج میلیارد ریال در اختیار شهرداری های با جمعیت زیر ۲۰/۰۰۰ نفر در استان چهارمحال و بختیاری قرار دهد.	وزارت کشور
۴	۸۲۹۰۵ ۱۳۸۴/۱۲/۱۰	۱	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی نسبت به احداث ۲۵۰۰ واحد مسکونی روستایی در استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۸۴ با استفاده از تسهیلات بانکی یا نرخ سود و کارمزد پنج درصد (۵۰٪) از محل طرح نوسازی و بهسازی مسکن روستایی موضوع تصویب نامه شماره ۴۷۰۸۱/ت/۳۴۰۵۲ هـ مورخ ۱۳۸۴/۸/۱۱ اقدام نماید. تبصره - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی موظف است برای آن دسته از واحدهای مسکونی مناطق روستایی دارای طرح هادی که فاقد اسناد مالکیت هستند، برگه عمران صادر نماید. انجام معاملات با برگه یاد شده مجاز است و سیستم بانکی نیز برگه یاد شده را به عنوان وثیقه بپذیرد.	وزارت مسکن و شهرسازی
۵	۸۲۹۰۵ ۱۳۸۴/۱۲/۱۰	۲	وزارت مسکن و شهرسازی موظف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط در سال ۱۳۸۵ و از محل اعتبارات سازمان ملی زمین و مسکن نسبت به احداث ۳۰۰ واحد اجاره ای و اجاره به شرط تملیک علاوه بر واحدهای استیجاری در دست احداث اقدام نماید.	وزارت مسکن و شهرسازی
۶	۸۳۴۷۷ ۱۳۸۴/۱۲/۱۱	۱	وزارت خانه های کشور و مسکن و شهرسازی موضوع مقاوم سازی بافت های روستایی استان یاد شده واقع در گسل های زلزله را بررسی و برای طرح در هیأت وزیران ارایه نماید.	وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت کشور

منطقه جنگلی لردگان - لردگان

مسجد جامع کیان (مسجد محب) - شهرکرد

قلعه چالستر - شهر کرد

منطقه جنگلی فالارد، لاله وارونه - لردگان

وضعیت تحقق				مشکل اجرایی تحقق	شرح اقدامات
اقدام شده	در دست اقدام	در دست پیکری	اقدام نشده		
	*				براساس نامه شماره ۸۳۵۵۲/۳/س مورخ ۱۳۸۵/۷/۲ وزارت کشور در دست اقدام است. (مدارک کامل نیست)
		*			معاونت عمرانی استانداری مطالعه و برآورد ریالی را انجام داده و به شهرداری شهرکرد داده است.
*					مبلغ ۵ میلیارد ریال تخصیص و بین همه شهرداری های استان به جز مرکز استان توزیع شده است. براساس نامه شماره ۸۳۵۵۲/۳/س مورخ ۱۳۸۵/۷/۲ وزارت کشور طی چک شماره ۲۱۵۲۶۷ اقدام شده است.
			*		همه افراد به بانک معرفی شده اند که ۲۴۰۰ نفر با بانک عقد قرارداد نموده اند و برگه عمران طراحی و برای تأیید به سازمان ثبت اسناد ارائه شده است.
	*				مطالعات احداث ۲۰۰ واحد اجاره به شرط تملیک و ۱۰۰ واحد اجاره ای و توزیع جغرافیایی آن در سطح استان انجام، زمین مورد نیاز انتخاب و مشاور برای طراحی های معماری انتخاب گردیده است.
	*				طی نامه شماره ۸۳۵۵۲/۳/س مورخ ۱۳۸۵/۶/۲۲ وزارت کشور؛ موضوع از راه وزارت کشور پی گیری شده و از وزارت کشور برای اقدام لازم به هیأت دولت در حال ارسال می باشد.

آسیب‌پذیری کالبدی بناهای تاریخی با ارزش

□ علی مختاریان *

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

چکیده

ایران با داشتن بناهای فراوان تاریخی - فرهنگی و ارزشمند (Monumental)؛ همچنین محوطه‌های تاریخی با ارزش، در زمره کشورهای ممتاز جهان به شمار می‌آید. تنوع ساختاری و معماری این بناها بسیار گسترده بوده و که هر یک به تنهایی نیاز به مطالعه و بررسی‌های ویژه دارد. بناهای تاریخی با توجه به قدمت ساخت آن‌ها و قرار گرفتن در شرایط محیطی، طی سالیان متمادی و بروز حوادث طبیعی و غیر طبیعی بسیار آسیب‌پذیر بوده و نیاز به مطالعات آسیب‌شناسی و استحکام‌بخشی ویژه دارند.

اندکی توجه به بسیاری از این آثار زیبا که برخی از آن‌ها در جهان منحصر به فرد هستند، هر بیننده‌ای را به شگفتی وامی‌دارد. اما متأسفانه گویی، تعدد آثار تاریخی در کشورمان، حساسیت دارندگان و مسؤولان را کم‌تر نموده و متأسفانه شاهد تخریب روزافزون این بناها زیبا و ثروت‌های تاریخی هستیم. البته و خوشبختانه در سال‌های اخیر، توجه بیشتری به میراث فرهنگی (Cultural Heritage) شده و بودجه‌ها و اعتباراتی هر چند اندک به منظور مرمت (Restoration) و احیاء آثار تاریخی تخصیص داده شده که می‌تواند آغاز مناسبی تلقی گردد. آن‌چه در این مقاله سعی شده است به آن پرداخته شود، بررسی آسیب‌پذیری بناهای تاریخی به لحاظ کالبدی و ساختاری است. متأسفانه تا کنون بیش‌تر به جنبه‌های معماری و تزئیناتی بناهای تاریخی توجه شده است و کم‌تر به ساختار و سازه (Structure) آن‌ها پرداخته شده است. بدیهی است متأسفانه غفلت از این موضوع مهم، موجب شده در مرمت آثار فقط به بازسازی‌ها و مرمت‌های سطحی و ظاهری اکتفا شود، بی‌آن‌که وضعیت کالبد بنا مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد.

نگارنده در این مقاله، قصد دارد به علل کلی برخی از آسیب‌های کالبدی ابنیه تاریخی ارزشمند بپردازد، زیرا اگر به این بحث به صورت ریشه‌ای و ساختاری نگاه شود، بناهای تاریخی، همواره تاریخی خواهند بود و در تاریخ، خواهند ماند و از گزند حوادث طبیعی و غیر طبیعی، مصون و محفوظ خواهند بود.

* دارای مدرک کارشناسی عمران و کارشناسی ارشد مرمت ابنیه و بناهای تاریخی

- ۲- بررسی وضع موجود و آسیب شناسی بنا؛
- ۳- بررسی ویژگی‌ها و مشخصات بنا و مطالعات تکمیلی؛
- ۴- برداشت بنا و تهیه نقشه‌های مربوطه؛
- ۵- ارائه طرح مرمتی؛
- ۶- ارائه طرح باززنده سازی و احیاء بنا؛

بدیهی است به منظور ارائه طرح مرمت در بناهای تاریخی با ارزش، باید مراحل فوق صورت پذیرد و هر یک نیز ممکن است دارای زیر مجموعه‌های دیگری باشند. اما همان گونه که ملاحظه می‌شود، بررسی وضع موجود و آسیب پذیری بنا در مراحل غفلت واقع می‌شود، بررسی آسیب‌های احتمالی است. در بسیاری موارد بدون توجه به آسیب‌های موجود، طرح مرمتی ارائه می‌گردد. بدیهی است در صورت عدم توجه ویژه به وضعیت ساختاری و کالبدی بنا، ارائه هر گونه طرح مرمت و پس از آن هر گونه عملیات اجرایی، صرف بیهوده وقت اتلاف هزینه را در پی خواهد داشت و حاصل آن چیزی جز ارگ تاریخی و جهانی بم (پس از زلزله سال ۱۳۸۲) نخواهند بود. اگر در بازسازی و مرمت این مجموعه خشتی عظیم جهانی، اندکی به این مسأله توجه می‌شد و به جای مرمت‌های ظاهری و سطحی به کالبد و ساختار آن توجه می‌گردید و اقدامات سازه ای و مرمت استحکامی در آن صورت می‌پذیرفت، آیا امروزه شاهد "ارگ بم ویران شده" می‌بودیم؟ قطعاً می‌توان ادعا نمود اگر درصدی از بودجه‌های مصرف شده و اندکی از وقت و زمان سپری شده به استحکام بخشی بنا، پرداخته می‌شد، خسارات وارده، کم‌تر از این میزان می‌بود. بنابراین با کمی تأمل در مباحث مربوط به آسیب شناسی بناهای تاریخی (آن هم در کشوری که بیش از نیمه از آن زلزله خیز بوده و یا معرض سیل و دیگر حوادث طبیعی قرار دارد) می‌توان پی برد که اهمیت آسیب شناسی کالبدی ابنیه تاریخی اگر از اهمیت مرمت معماری آن بیش تر نباشد، حتماً کم‌تر نخواهد بود.

واژه‌های کلیدی
کالبد، مرمت، بناهای تاریخی، آسیب، بناهای فرسوده، عوامل تخریب، احیاء سازه، استحکام، میراث فرهنگی، مرمت استحکامی، باززنده سازی

مقدمه

ایران با داشتن سابقه عظیم تاریخی، پهنه گسترده و اقلیم متفاوت، جزء کشورهای مهم جهانی به شمار می‌آید. ایران، با وجود داشتن معادن غنی و ذخایر نفتی فراوان دارای ثروت‌های گران قدر دیگری به عنوان، "میراث فرهنگی" نیز است. سابقه تاریخی و تمدن عظیم ایران با داشتن کتیبه‌های کهن و بناهای فاخر قدیمی به خوبی قابل شناخت و درک است. ابنیه زیبا و خارق العاده‌ای که برخی به لحاظ معماری، ساختار و چیدمان فضاها، منحصر به فرد بوده و شهرت جهانی دارند. بزرگ‌ترین شاهکار معماری اصیل ایران و جهان (میدان نقش جهان اصفهان)، بزرگ‌ترین مجموعه شهری خشتی جهان (ارگ بم - کرمان)، بزرگ‌ترین گنبد آجری جهان (گنبد سلطانیه زنجان)، طولانی‌ترین و بزرگ‌ترین کتیبه دنیا از نظر مضامین (کتیبه بیستون کرمانشاه) و بزرگ‌ترین مجموعه تاریخی سنگی جهان (تخت جمشید - فارس) از آن ایران است که همگی در فهرست آثار جهانی به ثبت رسیده‌اند، همچنین آثار منحصر به فرد دیگری شامل آسبادهای نشیمن، آبشارها و آسیاب‌های شوشتر، روستای کندوان، سی و سه پل اصفهان و... که هر یک به نوبه خود میراثی گرانبها و ارزشمند هستند، اما آن چه مطرح است این که اصولاً وضعیت آثار تاریخی در کشورمان چگونه است؟ تا چه حد به معرفی، حفاظت، نگهداری، بازسازی و مرمت آن‌ها کوشیده‌ایم؟ این ثروت‌ها و سرمایه‌های فرهنگی و تاریخی، تا چه میزان توانسته‌اند در جذب گردشگر و سرمایه مؤثر باشند؟ امروزه، دنیا در حال سرمایه گذاری بر روی بخش‌های است

با توجه به بررسی‌های انجام شده، مشخص شده است که به طور کلی اسکلت و استخوان بندی (Structure) ساختمان‌های قدیمی و تاریخی عموماً آجری بوده و دارای کالبد و ساختاری متشکل از آجر و دیوارهای باربر می‌باشد

که پایان ناپذیرند، یعنی آثار تاریخی و میراث فرهنگی. سرمایه‌هایی همچون نفت، گاز، و... روزی به پایان خواهند رسید اما در صورت نگهداری و بازسازی بهینه‌ی آثار تاریخی، این آثار در تاریخ همیشه ملت‌ها خواهند ماند و اکنون کشورهایی که نه به لحاظ وسعت و گسترش آب و خاک و نه به لحاظ تعدد آثار، قابل قیاس با ایران نیستند، بسیاری از درآمدهای خود را از راه تقویت جذب گردشگر و توریست و حفظ آثار تاریخی به دست می‌آورند.

آن چه در بازسازی و مرمت آثار تاریخی (در زمینه ابنیه) بسیار حائز اهمیت می‌باشد آن است که به منظور دستیابی به طرح مرمت و شیوه‌های بازسازی آثار ارزشمند بایستی مراحل زیر را طی نمود:

۱- شناخت اثر و مطالعات اولیه؛

پی آن راهکارهای مقاوم‌سازی و استحکام بخشی به صورت صحیح و علمی انجام گیرد، نباید هراسی از تأثیر و کنش عوامل طبیعی و غیر طبیعی در بناهای تاریخی داشته باشیم. (قابل ذکر است که متأسفانه این راه در حال حاضر برای ساختمان‌های غیر تاریخی و غیر قدیمی نیز به صورت جدی صورت نمی‌پذیرد چه رسد به بناهای تاریخی رها شده)

آسیب شناسی کالبدی بناهای تاریخی

با توجه به بررسی‌های انجام شده، مشخص شده است که به طور کلی اسکلت و استخوان بندی (Structure) ساختمان‌های قدیمی و تاریخی عموماً آجری بوده و دارای کالبد و ساختاری متشکل از آجر و دیوارهای باربر می‌باشد. همان گونه که می‌دانیم اصولاً سازه‌های آجری و خشتی در برابر نیروهای قائم تا حدودی می‌توانند مقاوم باشند اما در برابر نیروهای جانبی از استحکام لازم و کافی برخوردار نیستند، ضمن این که معمولاً خشت یا آجر به وسیله ملات یا گل اجرا شده و دارای رفتارهای ویژه‌ای در برابر نیروهای وارده؛ همچنین شرایط اقلیمی گوناگون هستند و پس از گذشت زمان، مقاومت و چسبندگی خود را از دست داده و مجموعه‌ای کاملاً غیر مقاوم در برابر نیروهای احتمالی وارده را ایجاد می‌نماید.

آن چه در این مقاله بدان خواهیم پرداخت فقط بررسی آسیب پذیری بناهای تاریخی با رویکرد به کالبد و ساختار آن‌ها می‌باشد و این که علت آسیب پذیری کالبدی بناهای تاریخی چیست و کدام است؟ سه سطر

آسیب شناسی بناهای تاریخی

اصولاً علت و منشاء آسیب‌های وارده به بناهای تاریخی (Historical Building) را می‌توان به دو دسته تقسیم نمود. ۱- عوامل خارجی: یعنی عواملی که از خارج از بنا، موجب ایجاد آسیب و صدمه به آن می‌گردد که می‌تواند شامل:

الف: عوامل طبیعی مانند سیل، زلزله، توفان، شرایط اقلیمی، موریانه و ...

ب: عوامل انسانی مانند جنگ، آتش سوزی، سوء مدیریت شهری، استفاده نادرست از بنا و ... باشد که هر یک می‌تواند موجب ایجاد نوع خاصی از آسیب گردد.

۲- عوامل داخلی: عواملی هستند که منشاء آن‌ها در خود بنا نهفته بوده و از عوامل تشکیل دهنده آن ناشی می‌شود که به دو بخش قابل تقسیم است:

الف: عوامل مربوط به جسم و کالبد بنا

ب: عوامل مربوط به زمین و لایه‌های آن

همه‌ی عوامل یاد شده می‌توانند به ساختمان‌های قدیمی با ارزش، خسارت، آسیب و صدمه وارد نموده و موجب تخریب آن‌ها گردد. در حال حاضر می‌توان گفت، بیشترین آسیب‌ها، آسیب‌های طبیعی و انسانی است. زلزله، جنگ، سوء مدیریت شهری و ... تاکنون بیشترین آسیب‌ها و جدی‌ترین خسارات را به بناهای تاریخی وارد آورده است. نکته قابل بحث آن است که اگر اقدامات پیشگیرانه در این باره، صورت پذیرد و در

۳- ضعف اتصالات

یکی از نقاط بسیار مهم در ساختمان‌های قدیمی و تاریخی احتمال وجود ضعف در اتصالات دیوارها به سقف، اتصالات گوشه‌های بنا، اتصال دیوار به پی یا خاک زیر ساختمان است. بد اجرا شدن به هنگام ساخت و یا قرار گرفتن در برابر تنش‌های وارده از جمله مواردی هستند که ابتدا موجب تضعیف نقاط اتصال اصلی شده و استحکام بنا را به مخاطره می‌اندازند. بدیهی است در صورت وجود مقاومت ناکافی در اتصالات یاد شده، اتصالات مربوطه قادر به تحمل نیروهای وارده نبوده و موجب شکست‌ها و یا ترک‌های مهمی در این بخش‌ها گردیده و کالبد ساختمان با خطر ریزش روبه‌رو می‌گردد.

۴- کلاف نبودن اعضای سازه‌ای

یکی از ویژگی‌های مهم اعضای سازه‌ای در ساختمان‌ها اتصال درست یکپارچگی و قفل و بست بودن آن‌ها به یکدیگر است. اهمیت این ویژگی در سازه‌های آجری به دلیل نبود سیستم‌های مقاوم کالبدی بیش از دیگر سازه‌ها می‌باشد. اگر عناصر باربر و اصلی بنا مانند دیوارها یا یکدیگر؛ همچنین با دیگر اعضای موجود مانند سقف، گنبد و... درگیری لازم را نداشته باشد به ضعف کالبدی بنا منجر خواهد شد. برخی سازه‌های آجری از کلاف‌های افقی یا قائم به منظور مقاوم سازی بنا استفاده می‌شود اما متأسفانه بیش تر بناهای تاریخی فاقد این سیستم بوده؛ بنابراین در برابر نیروهای جانبی از مقاومت چندانی برخوردار نمی‌باشد.

۵- عدم مقاومت لازم پی‌ها

بناهای تاریخی، بیش تر فاقد پی و بستر لازم هستند و معمولاً بر روی زمین معمولی بنا نهاده شده‌اند. در صورت وجود پی در برخی بناها نیز به دلیل گذر زمان و رطوبت موجود در خاک و مسلح نبودن پی‌ها و از سوی دیگر عدم مقاومت زمین زیر پی و یا نشست زمین، متأسفانه بنا دارای نشست گردیده و با خطرات جدی مواجه می‌گردد؛ بنابراین مقاوم سازی و استحکام بخشی لایه‌های خاک در قسمت‌های زیرین بنا و یا پی‌ها از جمله مهم‌ترین نکاتی است که بایستی در بخش آسیب شناسی و آسیب پذیری چنین بناهایی مدنظر گرفته و به درستی مطالعه و بررسی گردد. زیرا طرح‌های استحکام بخشی در این بخش از اینبه‌تکنیک‌های خاصی نیاز داشته و از اهمیت ویژه ای برخوردار می‌باشد. استان خراسان رضوی- مسجد سمنگان

نتیجه

با توجه به گستردگی بناهای تاریخی در کشور پهناور ایران و نظر به وجود اقلیم‌های متفاوت و استفاده فراوان از خشت، گل و آجر در ساخت بناهای تاریخی و زلزله‌خیز بودن بسیاری از مناطق کشور، ضرورت شناسایی و آسیب پذیری ساختمان‌های با ارزش تاریخی و یادمان‌های فرهنگی؛ همچنین استحکام بخشی و مقاوم سازی آن‌ها بسیار حائز اهمیت می‌باشد زیرا این ابنیه، ثروت‌های فرهنگی و تاریخی به‌شمار آمده‌شده و در صورت رها سازی و عدم توجه ویژه به آن‌ها در زمینه بازسازی و مرمت و احیاء خسارات جبران‌ناپذیر فرهنگی، تاریخی هنری و معماری ایجاد خواهد شد. که در صورت شاخص بودن و منحصر به فرد بودن آن اثر به ضایعه‌ای مضاعف بدل خواهد شد؛ بنابراین با توجه به موارد بالا بررسی و مطالعه آسیب‌پذیری کالبدی بناهای تاریخی توصیه می‌گردد.

قابل ذکر است که در این جا فقط به ذکر علل پرداخته شده و راه‌های استحکام بخشی و مقاوم سازی بیان نشده است و مباحث مفصل آن به مقالات آینده‌ار جاع داده می‌شود.

برخی علل آسیب‌پذیری کالبدی بناهای تاریخی عبارت‌اند از:
۱- کاهش مقاومت مصالح مصرفی و عدم چسبندگی ملات در

دیوارهای باربر

نظر به این‌که ساختار و سازه عموم ابنیه تاریخی، آجری یا خشتی هستند و این مصالح در اثر مجاورت با هوای آزاد؛ همچنین تداوم نیروهای فشاری درونی بنا به تدریج فرسایش یافته و در آن‌ها خوردگی به وجود آمده و سبب کاهش مقاومت فشاری و جانبی مجموعه بنا می‌گردد. در صورت وجود شرایط آب و هوایی متفاوت در برخی ماه‌های سال و یا تفاوت زیاد درجه حرارت در شب و روز در طی فصل‌های مختلف موجب کاهش مقاومت ملات و در نتیجه کاهش چسبندگی لازم به آجر شده و پس از گذشت زمان موجب جدا شدگی گردیده و یکپارچگی لازم از بین رفته و همچنین موجب کاهش مقاومت عناصر باربر سازه‌ای خواهد شد.

در این صورت ممکن است ترک‌هایی با عمق نسبتاً زیاد در دیوارهای باربر، سقف‌ها، گوشه‌های ساختمان و سایر عناصر، ایجاد گردد و استحکام و ایستایی ساختمان را با خطر روبرو سازد. البته عامل "باد" نیز به عنوان یک عامل فرسایشی نسبتاً مهم به‌ویژه در مناطق کویری حائز اهمیت بوده و می‌تواند باعث فرسایش در سطوح و نمای ساختمان شده و در طول زمان بنا را آسیب‌پذیر کند.

۲- ازدیاد وزن ساختمان

معمولاً در ساختمان‌های مرتفع و یا نیمه مرتفع و یا در ساختمان‌هایی که فاقد سیستم سازه‌ای از نوع فلزی یا بتنی هستند و در آن‌ها دیوارهای آجری باربر وجود دارد وزن بنا به صورت طبیعی افزایش می‌یابد به گونه‌ای که طی سالیان متمادی مشکلات سازه‌ای خطرناکی را برای بخش‌های مختلف بنا ایجاد می‌نماید. ازدیاد وزن ساختمان در صورت

سرمایه‌هایی همچون نفت، گاز، و ... روزی به پایان خواهند رسید اما در صورت نگهداری و بازسازی بهینه‌ی آثار تاریخی، این آثار در تاریخ همیشه ملت‌ها خواهند ماند

وجود فواصل زیاد دیوارهای باربر؛ همچنین وجود بازشوه‌های بزرگ می‌تواند عامل مهمی در آسیب‌پذیری بناهای تاریخی باشد. همان‌گونه که می‌دانیم به هر میزان که ساختمان سبک بوده و در آن از مصالح کم‌وزن استفاده شود در برابر نیروهای داخلی و خارجی می‌تواند رفتار مناسب تری داشته باشد و از مقاومت بیش تری برخوردار گردد. از آن جایی که بناهای قدیمی عموماً از آجر و خشت (و بعضاً مصالح سنگی) ساخته شده‌اند و معمولاً ضخامت دیوارها، سقف‌ها و ستون‌ها افزایش می‌یافته؛ بنابراین به هنگام وقوع یا افزایش بارهای جانبی استحکام لازم و کافی را نداشته و نیاز به مقاوم سازی و استحکام بخشی دارند.

منابع

- ۱- آئین‌نامه طراحی ساختمان‌ها در برابر زلزله، استاندارد ۲۸۰۰- مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن- ۱۳۸۲
- ۲- معماری، علی محمد. (۱۳۷۲).
- ۳- فلاسکی، محمد منصور. (۱۳۷۵).
- ۴- مختاریان، علی. (۱۳۷۷). بررسی رفتار برج تاریخی طغرل در برابر زمین لرزه. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی- واحد مرکز.
- ۵- محب‌علی، محمد حسن. (۱۳۷۴). دوازده درس مرمت. وزارت مسکن و شهرسازی.
- ۶- پیرنیا، محمد کریم. (۱۳۶۹). شیوه‌های معماری ایرانی. تهران: نشر هنر اسلامی.
- ۷- هیلن برندن، روبروت. (۱۳۸۰). معماری اسلامی: شکل، کارکرد، برگردان: باقر آیت‌ا. زاده شیرازی. انتشارات روزنه.

بررسی اثرات کالبدی-فضایی بلند مرتبه سازی در شهر^۱

نمونه مطالعاتی: بررسی برج های پاستور و آرین همدان

محمد رضا منعم

دانشجوی کارشناسی مهندسی شهرسازی- دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان
monam@urbanism.ir

فرناز ضرابیان

دانشجوی کارشناسی مهندسی شهرسازی- دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان
zarabian@urbanism.ir

برج آرین-نما

شهری اشاره کرد.

در این مقاله سعی بر آن است تا با معرفی سابقه بلند مرتبه سازی در جهان به این مشکلات اشاره شده و روند بلند مرتبه سازی در شهر همدان را بررسی گردد.

واژگان کلیدی

کالبدی؛ فضایی؛ بلند مرتبه سازی؛ همدان.

مقدمه

بلند مرتبه سازی در جهان پدیده ای است که از اواخر قرن ۱۹ و در اوایل قرن ۲۰ چهره خود را به ثبت رسانده است. بلند مرتبه سازی در ابتدا برای جوابگویی بشر به کمبود فضا و اقتدار قدرت‌ها برای به رخ کشیدن قدرت‌های اقتصادی خودشان بود. اما کم کم برج‌ها علاوه بر نقش تجاری، نقش مسکونی به خود گرفتن به صورتی که در دهه‌های بعد برج‌ها مسکونی در صدی بیش تر از برج‌های تجاری-اداری را به خود اختصاص دادند.

چکیده

یکی از پدیده‌هایی که شهرهای امروز جهان و به ویژه شهرهای بزرگ با آن رودررویند بلند مرتبه سازی است. ایده‌ی بلند مرتبه سازی نخست به منظور بهره برداری از زمین‌های مرکز شهر و در پی توجه به اقتصاد شهر مطرح گردید. زیرا از سویی گرایش به تراکم و تمرکز واحدهای اقتصادی، تقاضا برای زمین در مرکز شهر را به شدت افزایش داده بود و از سوی دیگر عرضه زمین در این منطقه شهر محدود بود. در نتیجه افزایش تراکم ساختمانی به عنوان راه حلی برای افزایش سطح زیر بنای مورد بهره برداری ارائه شد.

استفاده فراگیر از این روش، به تدریج افزون بر کاربری‌های اقتصادی مانند کاربری‌های صنعتی، اداری و تجاری دامن گیر کاربری‌های مسکونی نیز گشت و به مناطق پیرامونی شهر نیز گسترش یافت، لیکن به مانند هر راه حل دیگری، این راه حل دارای تبعات و آثار منفی نیز بوده و مشکلات نوینی را برای شهروندان پدید آورد که از آن جمله می‌توان به افزایش ازدحام و تراکم، افزایش آلودگی‌های زیست محیطی، کاهش دسترسی شهروندان به هوای آزاد و نور خورشید و افزایش مزاحمت‌های

بلند مرتبه سازی در جهان

بلند مرتبه سازی در جهان پدیده‌ای است که از اواخر قرن ۱۹ و در اوایل قرن ۲۰ چهره خود را به ثبت رسانده و نخستین گامها در تولید آسمان خراش‌ها از حدود سال ۱۸۸۰ تا ۱۹۰۰ در شیکاگو برداشته شد. (صدوقیان، ۱۳۷۱)

آخرین دهه‌های قرن نوزدهم با آغاز رشد عمومی ساختمان‌ها (بلند مرتبه سازی) در غرب همراه بوده است. پدیده‌ی بلند مرتبه سازی در طی حیات خود اگر چه همواره از سوی اندیشمندان گوناگون مسائل اجتماعی، اقتصادی و شهرسازی مورد انتقاد واقع شده و به کاربرد آن با شک و تردید نگریسته‌اند اما همواره بنا به ضرورت‌ها، نتوانسته است حضور دائمی خویش را به اثبات رساند و بر میدان فعالیت خود بیافزاید.

این پدیده از سویی می‌تواند به بسیاری از مسائل شهری مانند کمبود زمین، کمبود مسکن و... پاسخ دهد، اما از سویی دیگر خود پدید آورنده‌ی مشکلات و نارسایی‌های دیگری می‌باشد. در کشورهای غربی سعی شده برای بهره مندی از مزایای بلند مرتبه سازی و برای کنترل مسائل و مشکلات ناشی از آن براساس قوانین و مقررات کاربردی عمل کنند و پدیده را تحت کنترل بیاورند. در این تلاش شهرهای ما در حال حاضر شاهد رشد و گسترش ساختمان های بلند بر چهره خود می‌باشند و این در شرایطی صورت می‌پذیرد که شناخت صحیحی از اهمیت موضوع وجود ندارد و قانون و مقررات کنترل کننده نیز در دست نیست. مکتب شیکاگو اصطلاحی است که در قالب ایجاد تحولات شهر شیکاگو بعد از آتش سوزی بزرگ این شهر در سال ۱۸۷۱

اطلاق می‌شود. این مکتب در راستای جنبش نوگرایی قرن ۱۹ و ۲۰ حرکت می‌کرد و از خصایص مهم این جنبش رد سنت‌های دیرین در تزئین و آراستن بنا و روکردن به اشکال ساده و خالص و نمایان ساختن اسکلت ساختمان است. بلند مرتبه سازی مکتب شیکاگو را باید نتیجه دو عامل مهم؛ پیشرفت‌های تکنیکی ساختمان و افزایش تقاضای زمین در بافت‌های مرکزی شهرهای آمریکا دانست. ساختمان‌های بلند ابتدا برای امور تجاری، اداری، هتل‌ها و در نهایت برای نخستین بار برای مسکن به کار گرفته شد. حاصل این نگرش رشد روز افزون و مترکم ساختمان‌های بلند در جوار یکدیگر در شهرهای آمریکا، به ویژه در بافت‌های مرکزی بسیاری از شهرهای دنیا شده است. (صدوقیان، ۱۳۷۱، ۸)

پس از مکتب شیکاگو، به مکتب نوگرایی می‌توان اشاره کرد که در قرن بیستم به اوج رشد خود رسیده و بیشترین تأثیر را بر شکل دهی آسمان خراش‌ها در این قرن داشته است. اندیشه‌های بزرگان این مکتب بیش از هر چیز برخاسته از شرایط بد طبقات پایین جامعه شهری صنعتی بوده است. از بزرگان این مکتب می‌توان از "والتر گروپیوس"، "لوکوربوزیه" و "میس وندروهه" را نام برد. اصول کلی عقاید ایشان از راه بیانیه منشور آتن که در سال ۱۹۳۱ در کنگره جهانی معماران مدرن در آتن ارائه شد. این اصول بعدها توسط لوکوربوزیه به تألیف درآمد قابل دست یابی است. منشور آتن بعد از ذکر نابسامانی‌های زندگی شهری، راه حل مسأله را قوانین شهری محکمی می‌داند که تأمین کننده رفاه و عدالت شهری باشد و از طرف حکومت مقتدر پشتیبانی گردد. (اوستروفسکی، ۱۳۷۸)

آزاد شدن سطح زمین از قید ساخت و ساز و استفاده از آن برای فضای باز و سبز	نظرات مکتب نوگرایی
قراردادن خدمات عمومی در ساختمان های بلند با مزیت دسترسی راحت	
صرفه جویی اقتصادی در تولید ساختمان: تولید انبوه و مصرف کم زمین	
بهره گیری از فواید عملی ناشی از بالا رفتن قیمت زمین	
استفاده از ساختمان های بلند برای کاربردی های متفاوت تجاری، اداری، مسکونی و...	

جدول شماره ۱: نظرات مکتب نوگرایی

گرفت. از سویی به علت متوقف شدن عملیات ساختمانی در طول جنگ نوعی کمبود مسکن در شهرها احساس می‌شد و از سوی دیگر به علت صدماتی که در طی جنگ بر بسیاری از شهرها وارد آمده بود، این کمبود شدت گرفت؛ بنابراین لازم بود تا به عملیات ساختمانی در مقیاس وسیع اقدام گردد. (صدوقیان، ۱۳۷۱، ۲۱)

کنتر کتیویسم از شاخه‌های مکتب نوگرایی (عملکردگرایی) در روسیه شوروی بعد از انقلاب اکتبر و همزمان با پایان جنگ جهانی اول و مشخصه بارز سال‌های پس از جنگ جهانی اول است. مشخصه بارز سال‌های پس از جنگ جهانی اول در شوروی، فعالیت‌های پرشوری بود که در زمینه شهرسازی و معماری، در ابعاد نظری و عملی صورت

بلند مرتبه سازی بنا بر اصل حداکثر بازدهی که هزینه هر واحد را پایین آورده و در مصرف زمین و تاسیسات و... صرفه جویی می‌گردد.	نظرات مکتب کنتر کتیویسم
بلند مرتبه سازی مسکونی با ارائه حداقل فضای خصوصی و شخصی و حداکثر فضای مشترک و عمومی	
ساختمان ها بلند مسکونی در جوار و نزدیکی محل کار	
سادگی افراطی در داخل و خارج بناهای بلند مسکونی و غیر مسکونی	

جدول شماره ۲: نظرات مکتب کنتر کتیویسم

از نظرات دیگر می‌توان مگا استراکچرایسم را نام برد که در اواسط دهه ۱۹۵۰ و برای تقریباً ۲۰ سال حاکم گردید. بر اساس این مکتب، ایده منطقه شهری (شهر به شکل یک ساختمان بزرگ به هم پیوسته) مطرح شد. ایده شهر به مثابه ساختمان در طول نیمه آخر قرن ۱۹ با استفاده از تکنولوژی جدید همراه شد و ایده‌های نوینی در این رابطه طرح گردید. (صدوقیان، ۱۳۷۱، ۲۸)

صاحبان این مکتب اصولاً برای تبیین و توجیه عقاید و طرح‌های خود بر اصول و عقاید زیر تأکید می‌ورزیدند:

- ۱) شرایط نگران‌کننده محیط زیست
- ۲) تأکید بر استفاده وسیع از آخرین توانایی‌های تکنولوژی

طرح نظریه به طور کلی و طرح بلند مرتبه های غول آسا به طور خاص برای آینده نامشخص	نظرات مکتب استراکچرایسم
استفاده از بلند مرتبه سازی در اشکال تخیلی و ابعاد غول آسا	
استفاده از بلند مرتبه سازی در مکان هایی مانند فضا، اعماق دریا و اعماق زمین	
استفاده از تکنولوژی فوق العاده پیچیده و پرهزینه در طراحی بلند مرتبه های غول آسا	

جدول شماره ۳: نظرات مکتب استراکچرایسم

عکس شماره ۱:
پنتامر پلاتز-برلین

عکس شماره ۲:
برج پاستور-اولین برج تجاری-اداری
در شهر همدان

روند بلند مرتبه سازی در ایران

از سال ۱۳۰۰ به بعد، با تثبیت دولت و قدرت گرفتن حکومت مرکزی، روند صنعتی شدن کشور ایران به مرحله‌ای جدید رسید و در این راستا روند تجددگرایی نیز اثر خود را بر ابعاد مختلف جامعه بر جای گذاشت.

نخستین نتایج فیزیکی این روند در محیط‌های شهری از سال‌های ۱۳۱۶-۱۳۰۹ خورشیدی قابل تأمل است. در این دوره اولین اقدامات بلندمرتبه سازی در مورد ساخت وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف، در تهران صورت گرفت. (عزیزی، ۱۳۷۷، ۳۶)

روند بلند مرتبه سازی در همدان

نخستین ساختمان بلند شهر همدان با نام فعلی ۱۱۰ در پیش از انقلاب ساخته شد. کاربری این برج مسکونی بود. پس از آن در دهه ۷۰ خورشیدی برج پاستور در ۱۱ طبقه ساخته شد که کاربری تجاری-اداری دارد. تا سال ۱۳۸۰ دیگر برجی در همدان ساخته نشد اما یکباره روند برج سازی شکلی صعودی به خود گرفت به صورتی که هم اینک بیش از ۷ برج در سطح شهر بدون رعایت نظام شهرسازی در حال ساخت هستند.

حجیم و بلند است. رنگ نما و مصالح به کار رفته را نیز می‌توان در میزان تازگی و تمیزی و یا فرسودگی آن‌ها دید. هر یک از شرایط فوق می‌تواند به تبعات متفاوتی در ایجاد طراوت، زیبایی، جذابیت، آرامش و یا بالعکس در ایجاد کسالت، سردی و خستگی در فضا منجر شود.
(صدوقیان، ۱۳۷۶، ۳۴)

بررسی فعالیت بلند مرتبه سازی در شهر همدان با تأکید بر معیارهای کالبدی-فضایی

از جمله حساس‌ترین مراحل در فرآیند ارزیابی، تدوین معیارهای ارزیابی است. در این مقاله سعی بر آن که از معیارهای کالبدی-فضایی چون:

- × سیمای شهر
- × عوارض زیست محیطی
- × شبکه ارتباطی و دسترسی
- × شبکه ارتباطی و دسترسی
- × دسترسی به خدمات شهری

برای بررسی روند بلند مرتبه سازی در همدان استفاده کرد.

سیمای شهر

معیار و مقوله سیمای شهر بر اساس دیدگاهها و تجربیات مختلف قابل بحث است. در اینجا مجموعه مباحث سیمای شهر در قالب دو موضوع:

- × دید و منظر
- × نمای شهری
- بررسی می‌شود.

دید و منظر از دو دیدگاه قابل بحث است:

۱. برج‌ها می‌توانند دارای نقاط قوتی در ایجاد سیمای شهری مطلوب باشد. این امر از راه فراهم کردن چشم‌انداز و دیدهای مطلوب از داخل بلند مرتبه به مناظر گوناگون شهر می‌تواند تحقق یابد.

۲. برج‌ها خود عامل منفی در تخریب دید و منظر هستند. دومین موضوع قابل بحث نمای شهری است. عناصر عمده و مؤثر در نمای شهری را می‌توان در مقیاس، شکل، رنگ و مصالح جستجو کرد. میزان و چگونگی ارتفاع، حجم و تناسبات ساختمانی در قالب مقیاس مطرح می‌شوند. در قالب شکل ساختمان نیز باریکی، بلندی و یا حجیم بودن آن قابل ارزیابی خواهد بود. برخی از تحقیقات نشان دهنده ارجحیت ساختمان‌های بلند و باریک بر ساختمان‌های

معیار کلی	معیار	نمونه عناصر	زمینه
سیمای شهر	دید منظر	نشانه	شکل، ارتفاع، نما
		همجواری	ارتفاع، تراکم، شکل
		انسداد	انسداد میدان دید فضای اطراف
	نمای شهری	عقب نشینی	نوع و میزان عقب نشینی
		دید به بیرون	فراخی منظر و دید از خارج برج به بیرون
		ارتفاع	ارتفاع برج نسبت به ساختمان های مجاور
		شکل	باریک و بلند، حجیم
		مصالح	نوع، رنگ، تطبیق با محیط
		نما	نوع، رنگ، تزئینات
		ورودی	مکان، ارتفاع، مصالح

جمعیتی کم از جمله عوامل مؤثر در این مطلوبیت بوده اند. (شهریاری، ۱۳۷۶، ۲۷۱)

آلودگی هوا و به طور کلی اثرات مخرب برجها در قالب عوارض زیست محیطی را می‌توان در موارد ذیل ارزیابی کرد:

عوارض زیست محیطی

جنوب شهر همدان دارای ارزش‌های قابل توجه در ابعاد زیست محیطی است. وجود فضاهای باز سبز و باغات قابل ملاحظه، آب و هوایی مناسب، مناظر طبیعی زیبا و تراکم

تغییر غیرطبیعی دمای شهر به علت افزایش بیش از حد سطوح ساختمانی	عوارض زیست محیطی
کاهش وزش باد در سطح شهر و افزایش موضعی سرعت باد در خیابان‌هایی که در جهت باد غالب قرار گرفته اند.	
تغییر در مسیر کولاسیون هوای شهر	

جدول شماره ۵: عوارض زیست محیطی

و دسترسی در نتیجه برج سازی را می‌توان در حجم ترافیک، نقاط گره ترافیکی و سرانه‌های شبکه ارتباطی بررسی کرد. رابطه شبکه با کاربری‌ها و فعالیت‌ها نیز می‌تواند از موضوعات اساسی این معیار باشد. (مشهودی، ۱۳۷۵؛ کلاتری، ۱۳۷۴؛ زرپونی، ۱۳۷۴)

شبکه ارتباطی و دسترسی

معیار شبکه‌های ارتباطی را می‌توان در قالب موضوعات مختلف مانند ارتباط مکانی شبکه با کاربری‌ها و فعالیت‌ها و نیز مسائل ترافیکی تجزیه و تحلیل کرد. اثرات تغییر تراکم جمعیتی و ساختمانی بر شبکه ارتباطی

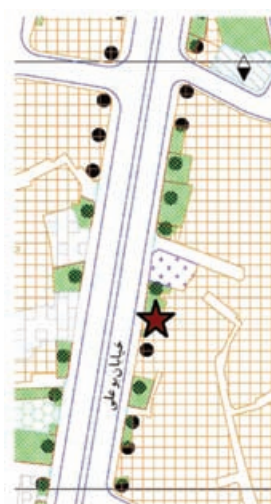
عکس شماره ۵:
برج پاسدور - قرارگیری در یک تقاطع

عکس شماره ۴:
برج آرمین - مشکل عرض کم خیابان

نقشه شماره دو - سایت برج پاسدور

نقشه شماره یک - سایت برج آرمین

عکس شماره ۶:
برج آرین - کاربری‌های همجوار

مشکلات دسترسی که برای برج آرین وجود دارد غیر قابل وصف است. برخی از این مشکلات عبارت‌اند از:

- × عرض کم معبر
- × نداشتن پارکینگ

دسترسی به خدمات شهری

برج‌ها را می‌توان به مثابه شهرک‌های کوچکی تلقی کرد که در این حالت رعایت اصول شهرسازی در ابعاد برنامه ریزی و طراحی آن‌ها مدخلیت پیدا می‌کند. در قالب تقسیمات کالبدی شهرها، هر یک از برج‌ها به تنهایی در مقیاس یکی از این تقسیمات مانند همسایگی و محله قابل بررسی هستند. (عزیزی، ۱۳۷۷، ۴۱) برنامه ریزی و طراحی برج‌ها در قالب رعایت اصول شهرسازی می‌تواند معنی پیدا کند. چنان‌چه جانمایی برج‌ها در طرح اولیه یک منطقه جدید شهری براساس برنامه ریزی منطقی صورت گرفته باشد، در این صورت مشکلات و تبعات احداث برج‌ها می‌تواند به حداقل کاهش یابد. تغییر اساسی تراکم ساختمانی و جمعیتی در بافت موجود یک منطقه شهری می‌تواند مسائل آن را پیچیده‌تر نماید.

در این راستا، نظم فضایی به گونه‌ای دیگر مطرح می‌شود و فاصله، زمان و کیفیت دسترسی به این خدمات در منطقه‌ای که برج‌ها استقرار پیدا می‌کنند، شرایط خاص خود را به وجود می‌آورد. میزان رعایت استانداردهای موجود برای هر یک از خدمات می‌تواند محور موضوعات قابل ارزیابی در قالب این معیار باشد.

آیا فقط به علت آن که زمینی مناسب از نظر ریالی بود؟ و چرا باید مردم هر روز دچار ترافیک‌های سنگین در این تقاطع باشند؟

در امر مکانیابی برج‌ها باید نکات بسیاری در اصول شهرسازی مورد توجه قرار گیرد. مثلاً از سازنده برج پاستور این سؤال می‌شود که چرا این برج در یک تقاطع ساخته شد؟

منابع:

- اوستروفسکی، واتسلاف، (۱۳۷۸)، "شهرسازی معاصر: از نخستین سرچشمه‌ها تا منشور آتن"، لادن اعضاضی، نشر دانشگاهی، تهران.
- زریونی، محمدرضا، (۱۳۷۴)، "با کنار گذاشتن شهرسازی نمی‌توان شهر امروزی ساخت"، مجله آبادی، شماره ۱۸.
- صدوقیان، مینوش، (۱۳۷۱)، "بلند مرتبه سازی و فضای شهری"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد شهرسازی، دانشکده هنرهای زیبا - دانشگاه تهران.
- عزیزی، محمد مهدی، (۱۳۷۷)، "ارزیابی اثرات کالبدی - فضایی برج سازی در تهران"، مجله هنرهای زیبا، شماره ۴ و ۵.
- کلانتری، ایرج، (۱۳۷۶)، "ساختمان‌های بلند مرتبه: برخی معیارهای پایه"، مجله آبادی، شماره ۱۸.
- مشهودی، سهراب، (۱۳۷۵)، "بلند مرتبه سازی در تهران و لزوم تدوین ضوابط ویژه برای جلوگیری از اثرات مخرب آن"، مجله معماری و شهرسازی، دوره ششم، شماره ۶ و ۷.
- ایده اصلی این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه تهران در زمینه برج سازی در محلات فرمانیه و کامرانیه تهران است که در سال ۱۳۷۷ صورت گرفته است.

نتیجه گیری

بلند مرتبه سازی یا به اصطلاح عامیانه برج سازی عملی است که باید خوب یا بد با آن کنار آمد و این فعل غیر قابل اجتناب است. با این تفاسیر بهتر است به جای برخورد با این پدیده به فکر راهکاری برای سامان دادن به این کار بود.

هم‌اینک برج سازی در ایران بدون کوچک‌ترین ضوابطی اجرا می‌گردد. تدوین قانونی که بر روند برج سازی نظاره گر باشد از ملزومات بلند مرتبه سازی است. نظارت دستگاه‌های اجرایی باید بیش‌تر گردد و صرف آن که یک برج ساز با دادن جریمه برج خود هر چقدر که می‌خواهد تخلف کند به کلی باید از بین برود. با انتخاب سایت‌های مناسب علاوه بر رونق بخشیدن به بخش مسکن، می‌توان از بسیاری از مشکلات موجود جلوگیری کرد زیرا بزرگ‌ترین مشکل در حال حاضر در بلند مرتبه سازی در ایران نبود انتخاب صحیح در زمین مورد بهره برداری است.

متأسفانه بلند مرتبه سازی در همدان با تقلید از تهران بسیار بد در حالت حرکت است. به صورتی که در یک خیابان با عرض ۳۰ متر برجی به ارتفاع ۵۰ متر ساخته شده می‌شود.

به نظر نگارنده برای نظارت بیش‌تر بر روند برج سازی بهتر است کمیته‌ای متشکل از متخصصان در واحد عمرانی شورای شهر قرار گیرد و ساختمان‌های بالای ۱۰ طبقه فقط با نظر مساعد این کمیته و با تصویب در صحن علنی و اصلی شورای شهر مشغول به اجرا گردد.

توان های فضای شهر و معلولان

□ محمد کاظم لهراسبی

پایین ترین سقف باشد؛

- فاصله ی بین هشدار دهنده ها در راهروها نباید بیش تر از ۱۵ متر باشد؛

- سیستم های کمک شنوایی در محله های پر تجمع مورد نیاز است. وجود یک چنین سیستمی بایستی با علامت مخصوص بین المللی آن مشخص شود؛

- اگر تلفن های نوشتاری در محلی وجود دارد باید علائم لازم برای راهنمایی به سمت محل تلفن در محله های قابل دید نصب گردد؛
- چنان چه در اتاقها، محل نگهداری لوازم مصرفی یا کلیدهای کنترل سیستم های کاربردی در جایی خاص فراهم شده حداقل باید یک محل را برای دسترسی افراد معلول در نظر بگیرند که باید در ساخت معابر لحاظ گردد؛ همچنین شیب مناسب از پیاده رو به خیابان دست کم ۵ درصد و حداکثر ۸ درصد است. در خروج از منزل یک شخص معلول به نخستین مانعی که در گذرگاهها برخورد می کند کوچه های باریک، جوی های آب و پله های ارتباطی روی این جوی ها می باشد. در مناطق قدیمی شهر که در کوچه های باریک جوی هایی وسط آنها هم وجود دارد عملاً امکان تردد برای یک ویلچر غیر ممکن می شود. گاه حفاری های سازمان های مختلف در این گذرگاهها هم عرض عبور و مرور را برای افراد عادی هم مختل می کند چه برسد به یک فرد معلول یا سالمند. گاه موانعی که جهت جلوگیری از ورود وسایل نقلیه در ابتدای کوچه ها و خیابانها تعبیه شده اجازه ی ورود به یک ویلچر را نمی دهد.

فضاها و ایمنی های ترافیکی

در هر سیستم شهری برای برقراری نظم و امنیت نصب و به کارگیری برخی علائم و تجهیزات ضروری است؛ از جمله تجهیزات ترافیکی مانند علائم راهنمایی، پله های عابر، ایستگاه های اتوبوس، ایستگاه های مترو و راه آهن که می بایست با استانداردهایی هماهنگ باشند تا استفاده از آنها برای معلولان و افراد کم توان حرکتی را میسر باشد. با طراحی درست این فضاهاست که می توان از تضییع حقوق این افراد جلوگیری کرد.
ارتباط معلولان با فضاها ی ترافیکی با وجود مسائل و موانع

فضاهای باز درون شهری

تعریف فضاهای شهری و توجه به عملکرد مناسب آنها برای استفادگی بهینه ضروری و لازم است. توزیع مناسب و عادلانه تجهیزات شهری باید با توجه به نیاز و شرایط قشرهای مختلف مردم صورت گیرد. چه بسا نادیده گرفتن این مسائل در برنامه ریزی و طراحی فضاهای شهری از کارآمدی این امکانات می کاهد هنر معماری و طراحی شهری می تواند با در نظر گرفتن شرایط روزمره و آسایش استقلال معلولان گامی بزرگ در جهت توانبخشی این عزیزان بردارد. در این قسمت با توجه به فضاهای مختلف شهری مشکلات معلولان را در فضاهای باز درون شهری و گذرگاه های عمومی بررسی می کنیم.

گذرهای خیابانی

خیابانها اغلب دارای دو باند رفت و برگشت هستند. بسته به بار ترافیکی خیابان، باید عرض و فضایی که کنار خیابان به عنوان جان پناه در نظر گرفته می شود طراحی می گردد. عرض این فضا در ابتدای گذرگاه باید حداقل ۱/۵ متر باشد که به شکل خط کشی از نقاط دیگر قابل تفکیک باشد.

علائم هشدار دهنده های چشمی عبارت اند از:

- رنگ سفید روشن داشته باشند؛
- حداکثر ماندگاری نور در آنها ۲ صدم ثانیه باشد؛
- شدت تابش نور دست کم ۷۵ واحد شمع باشد؛
- محل نصب باید ۲ متر بالاتر از کف یا ۱۵ سانتی متر زیر

از دیگر نکات حائز اهمیت، نصب تابلوی ویژه‌ی پارک معلولان است که بهتر است مکان پارکینگ با علائم زمینی روی کفیوش محل مورد نظر از دیگر مکان‌ها متمایز گردد. تابلوهای نصب شده نباید با پارک کردن خودرو پنهان یا پوشیده شوند. راهروهای دسترسی به پارکینگها بایستی بخشی از یک مسیر قابل دسترسی به ورودی ساختمان بوده و این مسیرها باید برای مواقع اضطراری دارای خروجی استاندارد باشند. موقعیت پارکینگها در یک ساختمان باید در نزدیکترین مسیر قابل دسترس در مجاورت درب ورودی باشند.

ایستگاه‌های وسایل نقلیه‌ی عمومی

علاوه بر مناسب سازی فضای داخلی وسایل نقلیه‌ی عمومی، محل توقف آن‌ها و چگونگی استفاده از این وسایل و مکان‌ها باید متناسب با توانایی معلولان باشد مناطق سوار کردن مسافر در ایستگاه‌های تاکسی و اتوبوس باید یک راه قابل دسترسی با عرض ۵/۱ متر و طول ۶ متر در مجاورت و موازی با فضای ایستگاه را داشته باشند. چنانچه بین راه قابل دسترسی و فضای ایستگاه خودرو برآمدگی‌هایی وجود داشته باشد باید یک RAMP (شیب راه) این دو فضا را به هم متصل کرد. اتصال این RAMP (شیب راه) به پیاده رو یا محل ایستگاه نباید هیچ گونه تغییر ناگهانی در

متر از ارتفاع داشته باشد حداکثر سربالایی برای هر گذر ۲۶ سانتی متر و طول ۱۲-۹ متر و عرض حداقل ۹۰ سانتی متر استاندارد است.

برای رفع مشکل فوق‌صندلی‌های متحرکی با حداقل عرض مناسب طراحی شده که برای استفاده معلولان در هواپیما به کار

مختلف در استفاده از دستگاهها و المان‌های مناسب بسیار مشکل است و تنها می‌توان با مناسب سازی این تجهیزات از آن‌ها استفاده بهینه به عمل آورد. امروزه در بسیاری از کشورها چراغهای راهنمایی مجهز به دکمه‌های تعویض چراغ بوده که در محلی بر روی تیر با ارتفاع مناسب نصب شده؛ همچنین این چراغها دارای سیستم اعلام خطر صوتی نیز هستند تا اشخاص نابینا با استفاده از ریتم صوتی پخش شده متوجهی تعویض رنگ چراغ شوند و به راحتی از عرض خیابان‌ها بگذرند.

پلهای هوایی یا گذرگاههای زیرزمینی که برای عبور از عرض خیابان‌ها یا بزرگراهها تعبیه شده در بسیاری از موارد برای استفاده معلولان مناسب سازی نشده‌اند. اگر شخص معلولی بخواهد از عرض یک بزرگراه که خط عابر پیاده هم ندارد عبور کند پلهای هوایی فقط برای استفاده افراد سالم و عادی تعبیه شده و هیچگونه بالابری که یک ویلچر بتواند روی آن بایستد وجود ندارد، همچنین در گذرگاههای زیرزمینی بالابر یا سطحی که شخص بتواند خود به تنهایی از آن استفاده کند وجود ندارد. شاید تنها یک فرد معلول یا سالخورده درک کند که دسترسی به محل در آن سوی یک بزرگراه آن هم زمانی که هیچ وسیله‌ای برای کمک به او در نظر گرفته نشده تعدیل شود چه وقت و هزینه‌ای را از او تلف می‌کند و این با اصل عدالت اجتماعی منافات دارد.

سطوح شیبدار در محل تلاقی خیابان‌ها یا پیاده رو یا در ورودی پارکها و فضای سبز که بی شک همه حق استفاده از آن‌ها را دارند؛ باید به گونه‌ای باشد که پاسخگوی نیاز معلولان بوده و دارای طول، عرض و شیب مناسب باشد؛ همچنین استفاده از نرده‌های کمکی مناسب به همراه پاگرد در فواصل استاندارد ضروری است ارتفاع مناسب میله دستگرد و قطر مناسب آن (حداکثر ۳/۵ سانتی متر) باید مد نظر قرار گیرد. استاندارد شیب ورودی فضاها هم، همانند شیب مسیرهای ورودی به ساختمان‌ها یا پیاده‌روها می‌باشد.

پارکینگها

پارکینگها ممکن است به شکل ساختمان‌هایی مجزا یا محلی در کنار خیابان‌ها باشند. پارکینگ‌های طبقاتی یا محل پارک در محوطه‌ی ساختمان‌های عمومی باید به گونه‌ای تعبیه شوند که فضای مورد نیاز برای پیاده و سوار شدن به اتومبیل برای یک فرد معلول مهیا باشد. پس باید در پارکینگ‌های عمومی به اندازه‌ی هر ۲۵ جای پارک دست‌کم یک مکان ویژه معلولان در نظر گرفته شود.

این فضاها علاوه بر اندازه‌ی خودرو باید راه دستیابی به باند پیاده‌رو نیز داشته باشد که مسیر آن مطابق استانداردهای یاد شده برای یک سطح شیب دار با پیاده رو باشد گاهی وجود رمپها یا آسانسورهایی که شخص معلول را به راحتی به پیاده رو و سطح آن برساند ضروری است. فضای اختصاصی پارک اتومبیل یک معلول در کنار گذرگاهها باید نزدیک یک فضای خلکشی شده باشد. این فضا باید دست‌کم ۱/۵ متر عرض داشته باشد به طوری که امکان چرخش صندلی چرخدار وجود داشته باشد. این فضای دورانی باید همواره متصل به محل عبور عابر پیاده باشد.

می‌رود. این صندلی‌ها در کنار دیگر صندلی‌های هواپیما قرار می‌گیرد و طراحی آن‌ها به شکلی است که مشکل معلولان را در زمینه نیز رفع می‌کنند.

مراکز فرهنگی، هنری و تفریحی

بی‌شک نقش مراکز فرهنگی و هنری در تشویق به حضور بیش تر این قشر از جامعه بارز و موثر است و می‌بایست برای محقق شدن این امر فضا سازی مناسب در طراحی آن‌ها با توجه به نیازهای این گروه صورت گیرد.

خیابان میشلن سانفرانسیسکو

نمایی زیبا از راه گرانیته که از دو سویش بیشه خیزران روییده و در سنگهای سخت و گلدان‌های برنزی فرو رفته است. این مسیر گرانیته با سطح شیبدارش قابل استفاده برای معلولان نیز می‌باشد، که موفق به دریافت جایزه ۲۰۰۳ ASLA گردیده‌اند.

سالن‌های ورزشی و تفریحی

استفاده از تسهیلات مکان‌های ورزشی و تفریحی اثر مطلوبی در سلامت جسمی و روحی معلولان و سالمندان دارد و تحقق این امر با تأسیس مراکز ورزشی و تفریحی است که بتواند نیازهای این افراد را برآورده کند. شاید عمده‌ترین هدف در پرورش جسمی و روحی معلولان افزایش توانایی جسمی و روحی این افراد باشد که با ورزش و تفریحات سالم به دست می‌آید. در این مقوله می‌بایست مکان‌های ورزشی و تفریحی همانند مکان‌های عمومی دیگر مناسب سازی شوند این موارد باید در مورد در ورودی و خروجی‌ها، کفپوش سالن‌ها، سیستم‌های سمعی و بصری و وسایل رفاهی عمومی مانند تلفن، بوفه و ... لحاظ گردد.

هیچ مانعی در کفپوش سالن‌ها و ورودی ساختمان نباشد. گیشه‌های اطلاعات یا فروش بلیط با استانداردهای یک فرد نشسته بر روی ویلچر همخوانی داشته باشند. و ارتفاع پیشخوان‌ها بیش تر از ۱۲۰ سانتی متر نباشد. در ورزشگاه‌های بزرگ ضروری است ورودی مجزایی برای افراد معلول و کم توان در نظر گرفته شود و با تابلوها و علائم واضح از بقیه ورودی‌ها مجزا گردد تا در موقع مسابقات بزرگ و ازدحام جمعیت از آسیب در هنگام ورودی‌ها و خروجی‌ها کاسته شود؛ همچنین از کندی حرکت دیگر افراد جلوگیری شود. محل افراد در ورزشگاه‌ها به عنوان تماشاچی بهتر است همانند سالن‌های کنفرانس و نمایش در نظر گرفته شود؛ همچنین در ردیف‌هایی باشد که نیاز به بالا رفتن از پله‌ها را نداشته باشد. همچنین بهتر است در ابتدای هر ردیف در نظر گرفته شود و فضای مناسب در جلوگیری پا و جهت چرخش صندلی چرخدار لحاظ گردد. در هر باشگاه ورزشی به نسبت نوع مسابقاتی که برگزار می‌گردد؛ برای مثال در مسابقات جانبازان یا ناشنوایان افراد معلول و ناشنوای بیش تری در سالن حضور خواهند یافت. در زمینه‌ی فعالیت‌های ورزشی خود شخص معلول باید نکات ذکر شده در مورد ساختمان‌های عمومی لحاظ گردد. کف سالن‌ها از کفپوش مناسب بدون درز و پرز بدون مانع استفاده شود؛ همچنین اطراف استخرهای ورزشی یا باز پروری از میله‌های حفاظتی استفاده

شود (مانند راهرو و پله‌ها) استخرها و حوضچه‌های مخصوص باز پروری باید به گونه‌ای باشد که هر گونه احتمال غرق شدن شخص از بین برود معمولاً ورود به داخل حوضچه یا استخر به دو شکل انجام می‌شود.

۱- از طریق RAMP (شیب راهه) با شیب مناسب (همانند آنچه ورودی‌ها ذکر شد) تا قرار گرفتن کامل شخص در آب
۲- ایجاد بالابرهای مکانیکی به شکلی که شخص معلول با قرار گرفتن بر روی صفحه در داخل آب قرار گیرد محل استقرار سرویسهای بهداشتی، دوش و رختکن‌ها باید داخل سالن و حتی الامکان در حاشیه‌ی سالن طراحی می‌شوند تا شخص مجبور نباشد مسیر طولانی را برای رسیدن به آن‌ها طی می‌کند.

کمد‌ها و رخت آویزها باید در ارتفاع مناسب قرار داشته و دستگیره‌ها و قفل آن‌ها در اندازه و ارتفاع مناسب مانند آن چه در محیط‌های کار ذکر شد، باشند.

سالن‌های کنفرانس و نمایش

در مکان‌های عمومی مانند سالن‌های کنفرانس و ورودی‌های آن‌ها باید هر گونه مانعی که باعث جلوگیری و ایجاد مشکل در تردد صندلی چرخدار می‌شود و یا عبور یا مرور افراد نابینا و کم توان اشکال ایجاد می‌کند، از بین برود. ورودی سالن‌ها باید همانند ورودی ساختمان‌های عمومی بهسازی شده و از بالا بر RAMP (شیب راهه) مناسب استفاده شود. در سالن‌های اصلی اگر از علائم هشدار دهنده و سیستم‌های اطلاع رسانی استفاده شود این علائم و سیستم‌ها را به شکل سمعی و بصری برای افراد نابینا یا ناشنوا قرار دهند.

در قسمت استقرار صندلی‌ها، محل جایگزینی افراد معلول نباید محوطه‌های کاملاً جدا از بقیه‌ی افراد باشد؛ زیرا این کار اثر مطلوبی در روحیه‌ی افراد نداشته و امکان استفاده از تمام امکانات سالن را از آن‌ها سلب کند. بهتر است محل استقرار فرد معلول در میان جمعیت عادی در داخل سالن باشد به طوری که امکان دسترسی ورودی و خروجی سالن دیگر سرویسها به راحتی امکان پذیر باشد. در این سالن‌ها به ازای هر ۳۰۰ صندلی یک مکان اضافی در نظر گرفته می‌شود.

برای تحقق این امر در نظر گرفتن حد متوسط و متعادل در مکان جایگزینی معمول نسبت به محل تریبون در سالن‌های کنفرانس و میدان نمایش در سالن‌های تئاتر و سینما، ضروری است؛ همچنین تجهیز کردن راهروها و شیبها به نرده‌ها افقی در ارتفاع مناسب و قابل دسترسی باید صورت گیرد. منابع روشنائی طبق محاسبات دقیق در محل‌های رفت و آمد افراد از ایجاد حادثه و اشکال در تردد معلولان و سالمندان پیشگیری می‌کند.

در قسمت مخصوص نشستن این افراد باید فضای بیش تری را در جلوی صندلی شخص اختصاص داد تا قدرت چرخش و مانور برای افراد مهیا باشد. این فضا را می‌توان به اندازه‌ی دست کم ۱۱۰ × ۲۴۰ در نظر گرفت. که در هر قسمت از سالن از ابتدا یا انتهای هر ردیف با دسترسی به راهروی منتهی به خروجی یا ورودی یا RAMP (شیب راهه) منتهی به آن‌ها قرار دارد.

گزارش و بیانیه همایش سازمان‌های غیر دولتی و شوراهای اسلامی شهر و روستا

وزارت کشور، دکتر حسین ایمانی جاجرمی، استادیار دانشگاه تهران؛ دکتر کامران دانشجو، استاندار تهران، دکتر ناری ایبانه، مدیر کل آموزش و شهروندی شهرداری تهران، خانم اعظم خاتم، مدیر گروه شهر انجمن جامعه شناسی ایران به ایراد سخن پرداختند. آقای دکتر ابطحی، مدیر کل شوراهای وزارت کشور، طی بیاناتی راهبرد بشر، در قرن بیست و یکم را رویکرد توسعه پایدار دانست و افزود، باید انسان‌هایی تربیت شوند که احساس کنند در جامعه بازیگرند و قادرند تغییراتی را ایجاد کنند. از نظر ایشان، انسان توسعه یافته، انسانی است که قادر به ایجاد تغییرات لازم در جامعه است. انسان‌هایی با اعتماد به نفس بالا که جامعه نیز به آن‌ها اعتماد می‌کند و این افراد از یک فرهنگ سیاسی مشارکتی و مشارکت پذیر برخوردارند، بخشی از فرهنگی عمومی که ما را وادار به دخالت در مسائل ریز و درشت جامعه می‌کند.

مدیر کل شوراهای وزارت کشور افزود برای اندیشیدن به مصالح جمعی باید زیر ساخت‌ها برای تربیت چنین افرادی فراهم شود، تا بستری برای مشارکت در حوزه عمومی برای دیگران فراهم کنند. یکی از شاخصه‌های توسعه، گسترش حوزه عمومی است. دولت‌ها باید به انجام وظایف انحصاری خود بپردازند و بقیه امور (امور قابل واگذاری) را به نهادهای حوزه عمومی که از جمله آن‌ها شوراهای N.G.O ها هستند، واگذار کنند. در این صورت دولت حجیم نیست و خلاق و مبتکر است. هر چه حوزه عمومی گسترش بیش تری پیدا کند جامعه توسعه یافته تر است. شوراهای و سازمان‌های غیر دولتی در این حوزه قرار دارند و مبنای مقایسه دولت‌ها نیز گسترش حوزه عمومی است. وی افزود آیین نامه و ساز و کار قانونی واگذاری بسیاری از وظایف دولت به شهرداری‌ها در حال تنظیم است. شوراهای باید از توان تخصصی بالایی برخوردار باشند تا نظارت بهتری بر شهرداری‌ها داشته باشند، در این صورت سطح مدیریت شهری ارتقا پیدا کرده و رضایت شهروندان را به دنبال خواهد داشت. از نظر دکتر ابطحی جامعه‌ای توسعه یافته می‌شود که انسجام، همبستگی و اعتماد اجتماعی (سرمایه اجتماعی) در آن افزایش پیدا کند. از زمین خوردن نظام شورایی همه ما متضرر خواهیم شد، پس باید تلاش کرد تا این نهال نارس به درختی تناور تبدیل شود. حضور در شوراهای، حضور در خانه‌ای شیشه‌ای است،

شوراهای اسلامی شهر و روستا عامل مهمی برای گسترش همکاری و جلب مشارکت‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و تمرین دموکراسی به مثابه وسیع‌ترین شبکه ارتباطی در سطوح میانی به شمار می‌آیند. شوراهای در تعامل و هماهنگی با اهداف ملی در بستر نیاز جامعه و هم‌سو با برنامه‌های دولت، زمینه‌های پیشرفت و توسعه پایدار را از راه برنامه ریزی بلند مدت، میان مدت و کوتاه مدت شهری و روستایی پیگیری می‌کنند. امروزه توسعه و پیشرفت شهرها و روستاها بدون مشارکت‌های سازمان یافته مردمی امکان پذیر نیست. از این رو سازمان‌های غیر دولتی (N.G.O ها) در کنار نمایندگان سازمان‌های دولتی، بخش خصوصی و شوراهای گردهم آمدند تا با حضور و مشارکت فعال در همایشی برای جمع بندی و ارائه دیدگاه‌های کارشناسی به تقویت همکاری دو جانبه این نهادها در انجام وظایف پیش رو یاری رسانند. پس از دو دوره تجربه انتخابات شوراهای شهر و روستا، عده‌ای معتقدند که زمان ورود آگاهانه به این حوزه فرا رسیده است، به همین دلیل ایده حضور نهادهای مدنی در عرصه انتخابات شوراهای در جمع کوچکی در مهرماه ۱۳۸۵ مطرح و سپس با فعالان دیگر نهادهای مدنی و سازمان‌های غیردولتی در میان گذاشته شود. در همین راستا شورای هم‌اندیشی سازمان‌های غیر دولتی شکل گرفت. این شورا ۸ جلسه عمومی با حضور فعالان نهادها مدنی، استادان دانشگاه، پژوهشگران، مسؤولان اجرایی و سیاستگذاران مرتبط با موضوع شوراهای برگزار کرد. در سومین جلسه این شورا ۹ کار گروه به شرح زیر تشکیل شد و برای هر گروه نیز مسؤولی انتخاب شد: جوانان، کودکان، مدیریت شهری، تشکلهای صنفی-تخصصی، زنان، خانواده، آسیب‌های اجتماعی، محیط زیست و معلولان.

مسؤولان کارگروه‌ها موظف به ارتباط با دیگر گروه‌های مرتبط با حیطة کاری خود شدند تا در تدوین مطالبات و نظرات در حیطة وظایف شوراهای اجماع کلی رابه دست آورند؛ سپس یافته‌ها را به مطالباتی منسجم به لحاظ کردن دیدگاه‌های همه‌ی ذی نفعان تبدیل کنند. در ادامه، همایش تخصصی با هدف مطالبات سازمان‌های غیر دولتی از کاندیداها و منتخبان شوراهای شهر و روستا برگزار شد. در این همایش به ترتیب آقایان دکتر محسن ابطحی، مدیر کل شوراهای

نخبگان را باید به بدنه شوراها تزریق و شوراییان را با وظایف خود آشنا کرد.

فارغ التحصیلان فراوانی هستند که با شناخت خوب از مسائل شهری و روستایی باید به مدار مدیریت وارد شوند. سازمان‌های غیر دولتی و شوراها کارگه‌هایی هستند که باید به مردم آموزش بدهند تا بتوانند مشکلات خود را حل کنند و جامعه بتواند به پیشرفت برسد.

دکتر ایمانی جاجرمی، استادیار دانشگاه تهران، سخنران بعدی این نشست بود که سخن خود را تحت عنوان "روابط متقابل شوراها و جامعه" آغاز کرد. وی نگاهی جامعه‌شناسانه و تاریخی به موضوع داشت و ابتدا به مقایسه شهر شرقی و شهر غربی پرداخت و ویژگی‌های این دو شهر را یادآور شد. به نظر ایشان شهر غربی شهری است متشکل از صاحبان حق، اما در شهر شرقی و ایرانی شهروند به معنای امروزین خود ندارد و در آن هیچ نظام و سامانه‌ای برای مشارکت مردم در مدیریت شهری دیده نشده است و بسیاری از مردم هیچ شناخت و درکی از این که حق دارند در امور مشارکت کنند؛ نداشته و همه چیز را از چشم دولت می‌بینند، در حالی که دولت به تنهایی حلال همه مشکلات از جمله: ترافیک، آلودگی هوا و بافت‌های فرسوده شهری و ... نمی‌تواند باشد. این استادیار دانشگاه تهران افزود، در شهر غربی روحیه برادری و برابری کاملاً مشهود است، اما در شهر شرقی بیش‌تر نگاه از زاویه تنگ قبیله‌ای و قومی است و تضاد منافع اجازه همکاری مدنی را نمی‌دهد. در نبود فرهنگ همکاری و مشارکت و در غلبه نگاه رعیت پروری هیچ گاه تجربه نهادهای دموکراتیک شکل نمی‌گیرد. از نظر وی انقلاب مشروطه گفتمان رعیت را به مردم تبدیل کرد و از دستاوردهای مهم آن می‌توان به تصویب قانون بلدییه اشاره کرد که پیرو آن در شهرها انجمن‌های بلدی شکل گرفت. ایشان گفتند انقلاب مشروطه، انقلاب نخبگان بود و باید تلاش می‌شد که ایده‌های آن ظرفیت اجرایی در جامعه آن روز را پیدا می‌کرد. در سال ۱۳۰۹ قانون بلدییه جدیدی تصویب می‌شود که حق انتخاب را از مردم می‌گیرد و وزارت کشور شهردار را انتخاب می‌کند. خطری که حقوق مردم را همیشه تهدید می‌کند، آن است که چنانچه مردم ظرفیت یا تمایل استفاده از حقوق خود را نداشته باشند، استبداد در چنین شرایطی توجیه می‌شود؛ شوراها این ظرفیت را به مردم می‌دهند. در دوره رضاشاه کارهای زیادی به عنوان توسعه انجام شد (راه آهن، خط تلفن و تلگراف، دادگستری، بیمارستان‌ها، آموزش و پرورش نوین و ...) اما چون تصمیمات از بالا به پایین و بدون مشارکت مردم گرفته می‌شد با موفقیت همراه نبود. انجمن‌های شهر نیز به دلیل ضعف و عدم آگاهی مردم و تحت تأثیر قرار گرفتن آن‌ها از طرف قدرت حاکم، به زد و بند و رانت روی آوردند و کم‌کم جایگاه خود را از دست دادند و نتوانستند کارآمد باشند. دکتر ایمانی در ادامه بیان داشت، در سال ۱۳۳۸ قانون جدید شهرداری دوباره حق انتخاب مسؤولان محلی و شهری را به مردم داد. قبل از انقلاب در نتیجه عدم رشد سیاسی و اجتماعی مردم و دخالت و اعمال نفوذ مأموران دولت در کار انجمن‌های شهر، آن انجمن‌ها به هیچ وجه کارآمد نبودند. بعد از انقلاب تبلیغات زیادی روی مشارکت مردم و شوراها صورت گرفت. آقای طالقانی یکی از افرادی بود که در شکل‌گیری شوراها نقش مهمی داشت. امام خمینی (ره) در ۵۸/۲/۲۷ تأکید می‌کند که دولت نمی‌تواند

همه کارها را انجام دهد و مردم بهتر مسائل خود را می‌شناسد. اما با همه این تأکیدها با ۱۷-۱۸ سال تأخیر مفاد قانون اساسی در این رابطه به اجرا درآمد. ایمانی در ادامه توضیح داد که در گزارش‌های توسعه انسانی سازمان ملل یکی از شاخص‌ها، حضور مردم در انتخابات و در صحنه‌های عمومی است. کاهش مشارکت مردم در انتخابات شوراها دوره دوم زنگ خطری بود (از ۶۵ درصد دور اول به ۵۰ درصد دور دوم رسید) که نشان می‌داد دو مشکل (رشد استبداد و حل نشدن مشکلات مردم)، همچنان بر جای خود باقی مانده است. وی در ادامه اظهار داشت انتخابات عرصه‌ای است برای رقابت که برگزیدگان باید منافع رأی دهندگان را نمایندگی کنند. مسؤولیت آشنایی مردم با وظایف و جایگاه شوراها بر عهده احزاب و سازمان‌های غیر دولتی (N.G.O) است.

آقای دکتر کامران دانشجو، استنادار تهران در ادامه جلسه به ایراد سخن پرداخت. وی در سخنانش جامعه مدنی را جامعه‌ای دانست که بر اساس ائتلاف انسان‌ها و بر مبنای فطرت آن‌ها که ریشه در طبیعت ذاتی انسان دارد، شکل می‌گیرد و بر اساس یک ابتکار خردمندانه این ائتلاف نظم می‌یابد. در این نظم سازمان‌هایی ایجاد می‌شوند. یکی از آن‌ها سازمان‌های مردم‌نهاد است که علی‌الاصول گرایش سیاسی بر آن حاکم نیست، نه این که سیاستی نداشته باشد. احساس آزادی، امنیت، تعاون و همکاری در قالب این سازمان‌ها متجلی می‌شود و توسعه و پیشرفت بدون مشارکت مردم حاصل نخواهد شد و در قانون اساسی به آن توجه شده است. ایشان مشارکت را یک همکاری صادقانه و آگاهانه می‌داند که در این فرآیند بر جلب همکاری همگی مردم اثر گذار است. یکی از مؤثرترین نهادهایی که می‌توانند مشارکت مردم را جلب کنند سازمان‌های مردم‌نهاد هستند. این نهادها می‌توانند اعتماد و همبستگی ملی ایجاد و به دولت برای فقر زدایی و کاهش آسیب‌های اجتماعی کمک کنند. استنادار تهران توسعه فعالیت‌های فرهنگی و همکاری بین این سازمان‌ها و شوراهای شهر و روستا را به دلیل مردم‌نهاد بودن هر دو و داشتن اهداف مشترک در کاهش آسیب‌های اجتماعی بسیار مؤثر دانست و گفت مسؤولان باید قدر این نهادها را بدانند. استنادار تهران آگاه‌سازی مردم نسبت به وظایف شوراها را از جمله وظایف سازمان‌های غیر دولتی عنوان کرد و گفت: پرهیز دادن نامزدهای شوراها از ورود به مباحث سیاسی و تشویق مردم به حضور حداکثری در انتخابات کاری است که نهادهای مدنی می‌توانند انجام دهند.

دکتر دانشجو در ادامه بیانات خود افزود، یک جامعه مدنی می‌تواند با جهان بینی‌های متفاوتی شکل گیرد. مهم این است که فعالان نهادهای مدنی مشخص کنند که می‌خواهند با کدام جهان بینی جامعه مدنی را شکل دهند و آزادی را چگونه معنا کنند. آیا این آزادی مطلق است یا چهارچوب دارد؟ چرا که هر کدام از این انتخاب‌ها، تعهداتی را به دنبال خود دارد.

آقای دکتر ناری ایبانه، مدیر کل آموزش و شهروندی شهرداری تهران سخنران بعدی بود، وی شناخت بیش‌تر و کافی را برای مشارکت بهتر در اجرا لازم دانست؛ همچنین مشارکت در مدیریت شهری را از اعتقادات شهرداری تهران قلمداد کرد و یکی از آسیب‌های موجود را عدم شناخت سازمان‌های غیر دولتی از چگونگی مدیریت شهری بیان

□ حساس سازی رأی دهندگان و نامزدها نسبت به وظایف و جایگاه شوراها.

□ برجسته کردن مطالبات و انتظارات نهادهای مدنی و سازمان‌های غیر دولتی از شوراها.

□ طلب کردن برنامه‌های مدون و قابل اجرا از کاندیدها.

□ دیده بانی و پی گیری مطالبات، پس از شروع به کار شوراها.

سپس خانم همایونی مطالبات این شورا از کاندیداها و برگزیدگان شوراها را شرح و روستا را قرائت کرد.

بیانیه نهایی شورای هم اندیش سازمان‌های غیر دولتی به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱. توسعه مشارکت همه جانبه همه ایرانیان بر اساس حق برابر شهروندی در نظام تصمیم سازی، تصمیم گیری و مدیریت اجرایی کشور (شهری، روستایی، عشایری فارغ از جنسیت، قومیت، مذهب، زبان و ...)

۲. لحاظ کردن نگرش جنسیتی در تمام بخش‌های برنامه ریزی، تصمیم گیری و مدیریت‌ها.

۳. لحاظ کردن استراتژی توسعه پایدار در تدوین طرح‌های جامع شهری و طرح‌های هادی روستایی.

۴. تدوین چشم انداز کوتاه و بلند مدت توسعه شهر و روستا بر مبنای طرح‌های جامع مصوب شهری و روستایی.

۵. تشکیل کمیسیون‌های ویژه در حوزه‌های مختلف فعالیت‌های سازمان‌های غیر دولتی در شوراها و روستا به منظور بهره مندی از نظرات کارشناسی، تخصصی و مشاوره‌ای و کمک‌های فنی در آن حوزه‌ها و ارتباط مستمر بین شوراها و نمایندگان نهادهای. ۶. پیاده کردن استانداردها و شاخص‌های مدیریت هماهنگ شهری شامل: امنیت، رفاه، آموزش، بهداشت، محیط زیست سالم، بهره مندی از فضاهای مناسب از جمله: معماری شهری، مبلمان شهری، پارکها، معابر، ساخت و سازها و ...

۷. گسترش و بسط امکانات آموزشی و فرهنگی مرتبط با حوزه‌های مختلف فعالیت سازمان‌های غیر دولتی در کلیه محلات شهری و روستایی.

۸. مشارکت سازمان‌های غیر دولتی در شکل گیری شورایی‌ها (مشارکت از پایین به بالا)

۹. مشارکت مؤثر نهادهای مدنی در تدوین طرح‌های جامع شهری و طرح‌های هادی روستایی.

۱۰. طراحی سیستم نظر سنجی، از شهروندان و نهادهای مدنی در مورد طرح‌های مصوب شهری و روستایی.

۱۱. لحاظ نمودن اصول حکومت داری مطلوب و افزایش پاسخگویی مدیریت شهری (شوراها و شهرداری‌ها) به شهروندان.

۱۲. پذیرش حق نظارت، نقد و ارزیابی مستمر و پویای شهروندان و سازمان‌های مدنی در حیطه وظایف شوراها.

۱۳. توجه به نقش شهروندان در رفع معضلات زیست محیطی به عنوان اصلی ترین ذی نفعان.

۱۴. برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای برگزیدگان شوراهای اسلامی شهر و روستا برای آشنایی با نیازهای حوزه‌های تخصصی سازمان‌های غیر دولتی.

کرد. مدیر کل آموزش شهروندی شهرداری تهران تمایل شهرداری را برای ایجاد فضای همکاری و تعامل با سازمان‌های غیر دولتی اعلام داشت و بیان نمود که جلد اول نظام نامه آموزش شهروندی شهرداری تهران و جلد دوم آن، تمام اهداف و وظایف شهرداری و حقوق شهروندی را تدوین کرده به راحتی می‌تواند در اختیار متقاضیان قرار گیرد.

خانم اعظم خاتم، مدیر گروه شهر انجمن جامعه شناسی ایران آخرین سخنران جلسه بود و تحت عنوان برنامه ریزی شهری و شوراها به ایراد سخن پرداخت. وی سخن خود را با این مطلب شروع کرد، چرا با وجود دو دوره انتخابات، طرف اصلی گفتگو یعنی، شوراها، در این همایش حضور ندارند و همچنان مدیران اجتماعی استانداری‌ها و شهرداری‌ها پاسخگو هستند؟

تصور اولیه در ۸ سال گذشته چنین بود که شوراها می‌توانند در قدرت و نظام دولت رسوخ کنند و مشارکت مردم را در جایگاهی نشانند که امروز بتوانند پاسخگو باشند. در حالی که امروزه شوراها در حاشیه نظام برنامه ریزی شهری قرار دارند، گرما می‌سازد بر حوزه انتخابات دمیده می‌شود نه گرما می‌سازد! در کشورهای پیشرفته کارآمدی شوراها عامل جلب مشارکت مردم است ولی در کشور ما سطوح محلی در برنامه ریزی از جایگاه عمده‌ای برخوردار نیستند. حوزه اختیارات شهرداری‌ها محدود است و نیز در حوزه عمل شهری، محدوده تشخیص الویت برنامه‌های شهری را دولت تعیین و در حوزه ملی روی آن بحث می‌کند. عمر کوتاه شوراهای شهر و روستا در مقایسه با قدمت ۱۰۰ ساله شهرداری‌ها و بوروکراسی، شوراها را از نظر قانونی دچار یک ساختار بخشی کرده است و نظارت شوراها را بر حوزه عمل شهرداری‌ها محدود نموده است. این صاحب نظر امور شهری افزود، امروزه علی‌رغم برخورداری شهرداری‌ها از درآمدهای بالا که متکی به منابع محلی است، (بیش تر از راه ساخت و سازها و عوارض شهری تأمین می‌شود) و عدم اتکالی آن به منابع ملی، همچنان شوراها نتوانسته اند تغییر قابل توجهی در تأمین منابع پایدار درآمدی، چگونگی هزینه و شفافیت آن فراهم کنند. در این دوره انتخابات کوشش کنیم به این سؤال جواب دهیم که چرا شوراها نتوانسته اند تغییر قابل توجهی در ساختار مدیریت شهری به وجود آورند و در نتیجه، حضور و اهمیتشان کم تر از گذشته برای مردم ملموس است. علت در حاشیه ماندن شوراها نه فقط تمرکز گرایی دولت و این موضوع که دولت با سابقه ۱۰۰ ساله بیش تر و بهتر از یک نهاد جوان مردمی تصمیم می‌گیرد، بلکه این است که در نهایت شوراها مرعوب این قدرت تکنوکراتیک شده اند؛ بنابراین در جهت اجتماعی کردن فرایندهای برنامه ریزی شهری و افزایش قدرت مذاکره گروه‌های مختلف مردم از راه ایجاد تشکل‌های شهری، رشد آگاهی‌های عمومی و شفافیت فرآیند تصمیم گیری‌ها در مدیریت شهری، یعنی نقطه قدرت خود، تلاش لازم را مبذول نکردند.

در این همایش آقای ابوبی گزارشی از فعالیت‌های دبیرخانه شورایی هم اندیشی سازمان‌های غیردولتی را ارائه کرد. در این گزارش اهداف شورایی هم اندیشی به شرح زیر بیان گردید:

- حساس سازی افکار عمومی در مورد نقش و جایگاه شوراهای اسلامی شهر و روستا.

۱۵. فراهم سازی زمینه اشتغال و کارآفرینی با دسترسی برابر برای همه شهروندان.
۱۶. حمایت از توسعه و گسترش ورزش همگانی و ایجاد تسهیلات لازم برای دسترسی آسان و برابر برای همه شهروندان به فضاها و امکانات ورزشی.
۱۷. اجرای قانون پسماندها و بهره مندی از نیروی تخصصی سازمان‌های غیر دولتی برای اجرای درست قانون یاد شده.
۱۸. شناسایی آسیب‌های اجتماعی و الویت بندی رفع این معضلات از راه شهروندان و سازمان‌های غیر دولتی.
۱۹. انتشار بولتن خبری قابل دسترس برای آگاهی همه شهروندان با امکان انعکاس دیدگاه‌های سازمان‌های غیر دولتی در بولتن خبری و در رادیو.
۲۰. ایجاد بانک اطلاعات، وب سایت و ...

راهکارهای پیشنهادی

۱. جلب مشارکت مؤثر شهروندان؛ متخصصان و مشاوران مستقل و نهادهای مدنی از جمله انجمن‌های محله ای در محله‌ها و سازمان‌های غیر دولتی در سطح شهر، در تدوین و اجرای پروژه‌های مربوط به فقر زدایی، خدمات شهری؛ توانمند سازی محله ای، بهبود فضاهای شهری، حفظ محیط زیست، زیباسازی، اداره شهر و محله و... (بندهای ۱ و ۱۳ و ۱۷ مطالبات)
۲. احداث مراکز مشارکت‌ها و نظارت‌های مردمی در فضاهای عمومی همچون پارک‌ها و فضاهای سبز، جهت سامان دهی مشکلات محله و شهر از طریق نظارت مستقیم شهروندان بر اداره امور محله و شهر. (بند ۱۲ مطالبات)
۳. توسعه انجمن‌های داوطلب و نهادهای محله ای بر اساس ماده ۷۱ قانون شوراها جهت تعمیق و استمرار مشارکت‌های مردمی در محله و شهر. (بند ۹ مطالبات)
۴. زمینه سازی برای ایجاد نظام هماهنگ و یکپارچه مدیریت شهری و جلب نظرات شهروندان، کارشناسان و متخصصان غیر دولتی در تدوین طرح‌های جامع و تفصیلی شهری و روستایی، جهت وارد نمودن خواست و اراده شهروندان به عنوان اصلی ترین مخاطبان شهری و روستایی. (بندهای ۳، ۴، ۶، ۹، ۱۰ مطالبات)
۵. گسترش همکاری‌های سازمان‌های غیر دولتی و انجمن‌های محلی با شورایی‌ها به مثابه مهم ترین میانجی‌های جامعه مدنی و شوراها. (بند ۸ مطالبات)
۶. واگذاری پروژه‌های زیست محیطی، کاهش آسیب‌های اجتماعی و کارآفرینی به سازمان‌های غیر دولتی در شوراها به منظور بهره مندی از توانایی‌های کارشناسانه، تخصصی و مشاوره ای این سازمان‌ها. (بندهای ۱۵، ۱۷، ۱۸ مطالبات)
۷. تخصیص سهمیه مناسب به زنان در سطوح مختلف مدیریت شهری (محله، ناحیه، منطقه و شهر) به منظور استفاده مناسب از قابلیت‌ها و توانمندی‌های زنان در اداره، برنامه ریزی، نظام مدیریت، تصمیم گیری و اجرا. (بند ۲ مطالبات)

۸. توسعه حمل و نقل عمومی، خطوط اتوبوسرانی و خطوط ریلی و نگهداری، بازسازی و بهینه نمودن ناوگان حمل و نقل در استفاده از سیستم مناسب سوخت جهت کاهش آلودگی‌های زیست محیطی و ترافیک از طریق جلب مشارکت بخش خصوصی. (بند ۱۳ مطالبات)
۹. ایمن سازی شهرها در مقابل خطرات طبیعی و غیر طبیعی از جمله سیل، زلزله و آتش سوزی و طراحی نظام نامه اطلاعات و آمار برای بهبود ایمنی در سطح شهرها. (بند ۶ مطالبات)
۱۰. برنامه ریزی کارشناسانه در طراحی فضاهای عمومی متناسب با هویت شهروندی با تأکید بر اوقات فراغت در زمینه‌های تفریحی، ورزشی، آموزشی، رفاهی، با لحاظ کردن ویژگی‌های گروه‌های خاص، در امکان دسترسی برابر، (بندهای ۷، ۱۶، مطالبات)
۱۱. احیا و نوسازی محلات فرسوده و قدیمی شهرها به منظور ارتقاء کیفیت زندگی ساکنان از طریق تجهیز آن‌ها به خدمات و زیر ساخت‌های مورد نیاز با مشارکت مردم و با حداقل جا به جایی و هزینه‌های اجتماعی. (بند ۶ مطالبات)
۱۲. حفظ و ارتقاء کیفیت زندگی در محلات شهری از طریق کوچک نمودن مناطق ۲۲ گانه شهرداری به منظور مدیریت کارآمد و بهینه، حفظ تناسب جمعیت با خدمات و زیر ساخت‌های شهری جهت جلوگیری از توسعه بی رویه و خارج از قانون برنامه ریزی شهری و کنترل ساخت و سازهای شهری و تراکم جمعیتی و افزایش فضاهای خدماتی. (بند ۶ مطالبات)
۱۳. ایجاد، بسط و گسترش مراکز رشد و پارک‌های فناوری در مناطق ۲۲ گانه شهر تهران و دیگر مناطق شهری و روستایی. (بند ۱۵ مطالبات)
۱۴. تبدیل شهرداری‌ها به سازمان‌های مدیریتی، خدماتی و امداد و نجات با هدف ارائه خدمات بهتر به شهروندان و نه کسب درآمد بیشتر، بلکه از طریق کاهش عوارض و مالیات ساخت و ساز و افزایش عوارض متناسب با سطح بهره گیری سازمان‌های دولتی از خدمات شهری. (بند ۶ مطالبات)
۱۵. تشکیل کانون‌های کمک رسانی به بازنشستگان، معلولان، جانبازان، از کار افتادگان و زنان سرپرست خانوار در هر محله. (بند ۶ مطالبات)
۱۶. برگزاری کلیه جلسات شوراها به شکل علنی و اطلاع رسانی مستقیم به شهروندان از طریق رادیو، ارائه گزارش دوره ای از نحوه فعالیت‌های شورا و نحوه هزینه کردن بودجه‌های مصوب، ایجاد بانک اطلاعات و وب سایت، انتشار بولتن خبری قابل دسترس برای اطلاع کلیه شهروندان با امکان انعکاس دیدگاه‌های سازمان غیر دولتی در بولتن و رادیو. (بندهای ۲۰ و ۲۱ مطالبات)
- در پایان اعلام می‌دارد که این سازمان‌ها حق پی گیری و تحقق این مطالبات را برای خود محفوظ می‌داند و بدین وسیله تشکیل کمیته پی گیری مطالبات سازمان‌های غیر دولتی را از منتخبین شوراهای شهر و روستا به اطلاع کلیه شهروندان و سازمان‌های غیردولتی می‌رساند و دست همکاری و همیاری آن‌ها را در تحقق اهداف خود می‌فشارد.

وضعیت حقوق شهروندی معلولان در تهران

با توجه به سهم ۳ درصدی معلولان از جمعیت کل کشور ایران باید دارای حدود ۲ میلیون معلول شدید و ۶ و نیم میلیون معلول کم توان باشد اما براساس آمار غیررسمی اعلام شده، معلولان ۱۲ درصد از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند چرا که بسیاری از خانواده‌ها به علت باورهای غلط، فرزند معلول شان را به حساب نمی‌آورند و در آمارگیری‌ها از آنان نامی نمی‌برند.

در زمینه معماری شهری مناسب برای معلولان نه کم گفته و نه کم نوشته شده است با این حال هنوز غیر از چند آیین نامه و دستورالعمل اجرا نشده چیزی نصیب این اقلیت خاموش نشده است.

ابوالقاسم نجفی مدیر کل خدمات رفاهی توانبخشی، با بیان این که شعار اصلی توانبخشی حضور و مشارکت معلولان در سطح جامعه است، گفت: زمانی این هدف محقق می‌شود که تردد و رفت و آمد معلولان در شهر فراهم شود اما متأسفانه با کلان شهری روبه رو هستیم که حضور معلول در آن مشکل است.

از سوی دیگر در مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن و شورای عالی شهرسازی در سال ۶۸ مصوبه‌ای تنظیم شد که با ویرایش آن در سال ۷۸ و مطابقت آن با بند ج ماده ۱۹۳ قانون برنامه سوم توسعه و تشکیل کمیته مناسب سازی شهر به ریاست بهزیستی و با مشارکت نمایندگان شهرداری‌ها، بنیاد جانبازان، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، فرمانداری و استانداری قرار شد به مشکل تردد معلولان در سطح شهر و مکان‌های عمومی رسیدگی شود.

مدیرکل خدمات رفاهی توانبخشی با انتقاد از بی توجهی نهادهای مسؤول نسبت به اجرای این مصوبه گفت: برخی مسؤولان با اشاره به تعداد دفعات کم مراجعه معلولان عنوان می‌کنند اگر آن‌ها برای ورود به ساختمان مشکل دارند، ما خودمان پایین می‌آییم و جوابشان را می‌دهیم!

عدالت شهری در سایه‌ی مدیریت واحد شهری محقق می‌شود
عدالت به معنای برابری دسترسی امکانات بین شهروندان است و این امر محقق نمی‌شود مگر این که تمامی شهروندان بتوانند از حقوق یکسان بهره مند شوند. معلولان نیز جزئی از شهروندان هستند که باید امکان استفاده از خدمات شهری را همانند دیگر شهروندان داشته باشند ولی این مسأله‌ای است که در گذشته هیچ مدیریت شهری به آن توجه نکرده است. مدیریت فعلی با رویکرد عدالت، عقلانیت، مشارکت شهروندان و کارآمدی توجه به معلولان و توسعه امکانات برای این قشر را در دستور کار خود قرار داده است.

به همین منظور برای نخستین بار در تاریخ شهر تهران، مدیریت شهری اقدام به برنامه ریزی برای چهار مرکز خدماتی، تفریحی و رفاهی، ورزشی و فرهنگی برای معلولان کرده است که کار طراحی و ساخت این چهار مرکز در چهار گوشه تهران در حال انجام است تا معلولان نیز به لحاظ خدمات شهری بتوانند مانند دیگر شهروندان از این مراکز استفاده کنند. اما تازه این اقدام آغاز کار و قدم‌های ابتدایی این مسیر است. باید کلان شهر تهران که سال‌ها در ساخت و ساز و توسعه آن کسی به یاد معلولان نبود حالا برای حضور این شهروندان در شهر آماده شود. حضور معلولان در شهر نیز نیازمند این است که در تمامی ابعاد مانند شهرسازی، حمل و نقل عمومی، مکان‌های عمومی و حتی گذرگاه‌های شهری به گونه‌ای طراحی شوند تا آن‌ها بدون نیاز به کمک دیگر افراد بتوانند در شهر نیازهای خود را برطرف کنند که البته این امر محقق نمی‌شود مگر مفهوم مدیریت واحد شهری برای تهران اتفاق بیافتد. خسرو دانشجو عضو کمیسیون مسکن و شهرسازی شورای شهر تهران، وجود ناهماهنگی موجود در عملکردهای شهری را به دلیل نبود مدیریت واحد شهری دانسته و گفت: چنانچه مدیریت شهری به شهرداری سپرده شود آن وقت شهرداری می‌تواند پاسخگو نیاز معلولان باشد. براساس آمارهای سازمان بهداشت جهانی از هر ده کودک یک کودک معلول به دنیا می‌آید و یا بعدها در اثر حادثه یا بیماری دچار معلولیت می‌شود. به طور کلی ۱۰ درصد از جمعیت هر کشور را معلولان تشکیل می‌دهند و معلولان با معلولیت بار، سه درصد از جمعیت هر کشور را به خود اختصاص می‌دهند.

معلولان بزرگ‌ترین اقلیت جهان هستند و ۳۰ درصد آنان را کودکان تشکیل می‌دهند که براساس آمار سازمان بهداشت جهانی ۹۰ درصد آنان به علت فقر به هیچ گونه خدمات مددکاری دسترسی ندارند.

«ایرج شهروز تهرانی» عضو انجمن مفاخر ملی معماری ایران، نیز بهبود معماری شهری و مناسب سازی آن برای معلولان را از وظایف معماران دانسته و گفت: ما به عنوان معمار باید وضعیت شهری و فضاهایی را در جامعه ایجاد کنیم که افراد ناتوان بتوانند همانند دیگر افراد جامعه زندگی کنند و احساس تفاوت با دیگران نداشته باشند. وی همچنین ادامه داد: در ایران قوانین دوازده گانه معماری تصویب شده و همه معماران از آن آگاهی دارند اما به آن عمل نمی شود. به گفته، وی قوانین مربوط به طراحی شهری باید به صورتی تدوین شود که افراد توانا به افراد ناتوان و کم توان تبدیل نشوند؛ همچنین افراد ناتوان نیز از امکانات شهری برای زندگی مناسب اجتماعی بهره مند شوند. تهرانی افزود: باید برای حذف موانع که باعث جلوگیری از حرکت و زندگی شهری معلولان می شود، کوشش کرد تا این افراد، از نظر روانی و از نظر فیزیکی، خود را جز معمولی و عادی اجتماع بدانند و بتوانند در کنار همشهریان خود زندگی کنند.

تهران شهری برای همه شهروندان است ولی معلولان هنوز به عنوان شهروند نمی توانند از این غول شهر استفاده کنند چرا که سال های سال مدیران شهری به آماده سازی شهر برای حضور معلولان توجهی نکردند. مگر نه این که شهر و امکانات شهری برای همه مردم شهر است؛ تا به حال چند نفر از معلولان را دیده اند که از اتوبوس ها، پارکها، گذرگاهها یا از این دست امکانات شهری استفاده کنند؟

علت کم تر ظاهر شدن معلولان این نیست که دوست ندارند به سطح شهر بیایند و یا تحمل فضای کسل کننده خانه را ترجیح می دهند؛ بلکه تنها علت حضور کم رنگشان، محیط پرمانع شهر است که آن ها را وادار به خانه نشینی می کند.

این مسأله باعث می شود معلولان کم تر بتوانند در مراکز آموزشی حضور یابند و شغل مناسبی برای خود بیابند تا جایی که معلول احساس می کند همه چیز خود و مهم تر از همه شهرش را از دست داده است. کارشناسان بر این باورند که باید تدابیری اندیشیده شود که فرد معلول بتواند بدون کمک گرفتن از دیگران از مکان های فرهنگی، مذهبی، تجاری و خدمات عمومی مانند وسایل نقلیه عمومی استفاده کند. کمالی معتقد است که تجربیات توانبخشی در جهان ثابت کرده بازتوانی و دستیابی معلولان به استقلال در زمینه های زندگی فردی و اجتماعی بدون سازگاری با محیط زیست غیرممکن است.

به گفته وی، در صورتی که وضعیت خاص جسمانی، میزان و شدت معلولیت، در طراحی و تجهیزات مسکونی در نظر گرفته شود شخص معلول قادر خواهد بود تمامی امور مربوط به زندگی خود را به تنهایی و بدون کمک و دخالت دیگران انجام دهد.

کمالی با بیان این که برای معلولان کافی نیست که در مسکنی راحت زندگی کنند ولی منزوی و دور از دیگران باشند، افزود: معلولان باید بتوانند خویشاوندان و دوستان خود را بدون موانع ملاقات کنند، بدون کمک دیگران به محل کار خود بروند، ورزش کنند و یا دست کم به تماشای آن بپردازند. عضو هیأت علمی دانشکده علوم توانبخشی معتقد است: معلولان باید بتوانند در مراکز فرهنگی حاضر شوند، در فضای باز گردش و تفریح کنند و از موهبت های بسیاری که بهره مند شدن از آن ها برای افراد سالم امری طبیعی است، لذت ببرند.

به عقیده وی تغییر در محیط و ایجاد سازهای متناسب تنها مورد نیاز

منبع: پایگاه اینترنتی www.shahr.ir

معلولان نیست، بلکه افراد مسن، زنان باردار و افرادی که کودک خود را در کالسکه حمل می کنند نیز می توانند از این امکانات بهره مند شوند. بی شک در این برنامه ریزی ها لازم است به وسایل ارتباطی از قبیل، کیوسک های تلفن عمومی و نیز به فضای داخلی مراکز عمومی مانند اداره پست، ترمینال ها، بانکها، بازارها و فروشگاهها توجه شود تا افراد معلول بتوانند به راحتی نیازمندی های خود را رفع کنند.

در حالی که ما هنوز برای ابتدایی ترین نیازهای معلولان مانند به کارگیری سطوح شیب دار در ساختمان های شهرمان چانه زنی می کنیم، معاون وزارت سازندگی چین از بهره برداری از یکصدمین شهر بدون مانع برای معلولان در سال ۲۰۱۰ خبر می دهد.

معاون وزارت سازندگی چین، اعلام کرده است: یکصدمین شهر بدون مانع برای معلولان این کشور سه سال دیگر به بهره برداری می رسد. به استناد آمار رسمی این کشور هم اکنون ۶۰ میلیون معلول در چین زندگی می کنند که پنج درصد جمعیت این کشور را تشکیل می دهند. این در حالی است که در سال های اخیر پیشرفت چین در زمینه ارایه خدمات به معلولان افزایش یافته، اما هنوز فاصله زیادی با کشورهای توسعه یافته دارد.

بر اساس اعلام معاون وزارت سازندگی چین: «دولت مرکزی، دولت های محلی و نهادهای مربوط در این کشور در پنج سال آینده به طور مطلوبتری خدمات تأمین اجتماعی را به معلولان ارایه می کنند».

یکی از این خدمات ساخت تأسیسات بدون مانع در راه های شهر و ساختمان های عمومی است که برای تسهیلات زندگی معلولان اهمیت فراوانی دارد. دولت چین تاکنون با تدوین قوانین و مقرراتی از جمله قانون تضمین حقوق معلولان و مقررات آموزش معلولان، حقوق مختلف آنان را در زمینه های درمان، آموزش، اشتغال به کار، فرهنگ، ورزش و تأمین اجتماعی تضمین کرده است.

بر اساس آمار رسمی چین از حدود ۶۰ میلیون معلولی که در این کشور وجود دارد بیش از یک میلیون و ۳۹۰ هزار نفر از آنان را کودکان زیر شش سال تشکیل می دهند. شمار کل معلولان چین و نسبت آنان با جمعیت این کشور در مقایسه با نخستین سرشماری که در سال ۱۹۸۷ میلادی انجام شد، به طور قابل توجهی تغییر کرده و در این مدت (طی ۱۹ سال گذشته) شمار معلولان در کشور چین بیش از ۳۰ میلیون نفر افزایش یافته است.

معلولان همه شرایط خود را پذیرفته اند؛ مشکلات خود را کم تر احساس می کنند و همانند افراد عادی خود را با شرایط زندگی تطبیق داده اند. با تمام این احوال نمی توان وجود موانع شهری موجود برای آنان را فراموش کرد. موانعی که به رغم تلاش معلولان باعث محدودیت آن ها شده و به مرور حس سرخوردگی و افسردگی را در آن ها تقویت می کند. با وجود تمامی این محدودیت ها، مدیریت شهری در صدد است تا برای برابری امکانات شهری اقدام کند. بهسازی پیاده روها، گذرگاهها و شریان های اصلی، ایجاد رمپ در ورودی پارکها و بهسازی پارکها برای استفاده معلولان، ساخت مراکز رفاهی و ورزشی ویژه معلولان از طرح هایی است که در حال حاضر در تهران اجرا می شود تا امکانات معلولان گسترش یابد.

با این وجود هنوز مشکلات بسیاری در این زمینه وجود دارد که تحقق مدیریت واحد شهری می تواند مدیریت شهر را برای رفع آن ها یاری کند.

ضوابطی که اجرا نمی شود

حقوق فراموش شده معلولان

□ اسد اله افلاکی

مناسب سازی شود، به گونه ای که هر فرد کم توان جسمی بتواند بدون کمک فرد ثالث، به این فضاها دسترسی داشته باشد، اما متأسفانه در کشور ما کم تر فضایی را می توان یافت که مطابق با ضوابط و مقررات طراحی و ساخته شده باشد. در این میان، بسیاری از مطب‌های پزشکان نه تنها آسانسور ندارد که در طبقه فوقانی واقع شده و جالب آن که مطب پزشکانی که تخصص آن‌ها مرتبط با ناتوانی جسمی - حرکتی است (مثلاً متخصصان ستون فقرات و ارتوپدی) در طبقات بالایی واقع شده و آسانسور ندارد؛ ضمن آن که پله‌های این ساختمان‌ها و راهروهای ورودی آن به گونه ای است که بیمار را نمی توان با تخت به مطب حمل کرد. این، تنها نمونه ای از هزاران مورد بی توجهی به طراحی و اجرای مناسب ساختمان‌هایی است که افراد کم توان جسمی ناگزیر به مراجعه به آن هستند و در نتیجه، رنج مضاعفی را باید متحمل شوند و از آن جا که در کشور ما کم تر مسؤلی به این مسائل توجه دارد، این موارد در رده مشکلاتی قرار می گیرد که از اولویت برخوردار نیست.

نتیجه آن که در بسیاری از ساختمان‌های اداری و عمومی هم که سطح شیب داری برای دسترسی کم توانان جسمی به این ساختمان‌ها طراحی و اجرا شده، شیب سطح مورد نظر به گونه ای است که فرد کم توان به سهولت نمی توان از آن عبور کند؛ به ویژه شهروندی که از صندلی چرخ دار استفاده می کند، باید حتماً با کمک فرد ثالث از این سطح عبور کند و در مواقع یخبندان که این سطوح لغزنده است نیز استفاده از سطح شیب دار غیر ممکن است.

بررسی سطوح شیب‌داری که به همین منظور در ورودی‌های مراکز عمومی، اداری، تجاری و آموزشی، فرهنگی و خدماتی، به شیوه ای که از آن سخن رفت، تعبیه شده، این تصور را به ذهن متبادر می سازد که تقریباً ۹۰ درصد این سطوح برای رفع تکلیف و به قولی خالی نبودن عریضه اجرا شده است. وقتی طراحی ورودی‌های مراکز اداری و عمومی به این شیوه باشد، تکلیف بقیه ساختمان‌ها مشخص است و نباید هم انتظاری از ساختمان‌های بخش خصوصی داشت؛ در حالی که براساس ضوابط و مقررات موجود، که البته هر سال هم در روز

براساس آمار، نزدیک به ۳ میلیون نفر از شهروندان را کم توانان جسمی تشکیل می دهند؛ افرادی که حق دارند همانند دیگران از حقوق شهروندی بهره مند شوند اما به دلیل نامناسب بودن فضاها و محیط‌های شهری، از کم ترین حقوق خود بی بهره اند. این در حالی است که بنا بر قانون مصوب جامع حمایت از حقوق معلولان، که بیش از ۳۰ ماه از تصویب آن می گذرد، همه‌ی دستگاه‌های اجرایی موظف به رعایت و اجرای مناسب سازی گذرگاه‌ها و فضاها شهری شده اند. این مناسب سازی باید به گونه ای باشد که هر فرد ناتوانی بتواند بدون کمک دیگران، به این فضاها دسترسی داشته باشد؛ حال آن که نه تنها فضاها مسکونی و تجاری کوچک مانند سوپرمارکت‌ها، فروشگاه‌های مواد غذایی و داروخانه‌ها برای دسترسی کم توانان جسمی مناسب نیست که در ساخت و اجرای بیش تر فضاهای اداری و عمومی هم اصول و ضوابط لازم رعایت نشده است، تا آن جا که در سال‌های گذشته، یکی از نشست‌های خبری مرتبط با مناسب سازی فضاهای شهری برای کم توانان جسمی در مکانی برگزار شده بود که چنان چه خبرنگاری مبتلا به معلولیت بود، به دلیل پله‌های متعدد، قادر به حضور در آن نشست نبود.

نکته قابل تأمل آن که بسیاری بر این تصورند که معلول، فردی است که دچار نقص عضو شده یا فلج باشد؛ حال آن که براساس تعاریف بین المللی، معلول به شهروندی اطلاق می شود که به هر دلیلی قادر به حرکت نباشد یا در تأمین نیازهای روزمره خود با مشکل مواجه باشد یا در یک مقطع خاص زمانی قادر به انجام امور روزمره خود نباشد. بر همین اساس، سالخوردگان، بیماران، کودکان و زنان باردار نیز در شمار افراد معلول قرار می گیرند. از این رو، به این افراد «کم توان جسمی» اطلاق می شود که معادلی مناسب به جای «معلول» است.

بنابراین با افزودن این افراد - که شمار آن‌ها اندک هم نیست - جامعه کم توانان جسمی رقم قابل توجهی را در برمی گیرد و از همین رو ضروری است تمام فضاهای شهری و محیط‌های عمومی اعم از آموزشی، تفریحی، خدماتی، تجاری و پزشکی برای دسترسی این افراد

جهانی معلولان در نشست‌هایی که به همین مناسبت برگزار می‌شود از آن با فخر و مباهات یاد می‌شود، می‌توان نه تنها فضاهای اداری، عمومی و شهری را برای کم‌توانان جسمی مناسب‌سازی کرد که تمام فضاهای مسکونی و خصوصی را ملزم به رعایت این اصول کرد؛ اقدامی که سال‌هاست در کشورهای توسعه یافته عملی شده است. گام دیگر، مناسب‌سازی و اختصاص فضای ویژه‌ای از ناوگان حمل و نقل عمومی اعم از اتوبوس و مترو برای کم‌توانان جسمی است. هر چند که در این زمینه گام‌هایی برداشته شده، اما عزم و تلاشی فراتر از آن چه عملی شده را می‌طلبد.

پیشگاه آثار هنری معلولین - خادم اقتصادا دالسلطنه - سال ۱۳۷۴

نمی‌شود. وی گفت: علاوه بر این مسائل، معلولان با مشکلات فرهنگی نیز مواجه‌اند به شکلی که بسیاری افراد و شهروندان با ترجمه به آن‌ها نگاه می‌کنند و این مسأله، آن‌ها را آزار می‌دهد. مدیر عامل انجمن حمایت از حقوق معلولان یاد آور شد: متأسفانه تنها با نزدیکی به روز جهانی معلولان به طور مقطعی همه و حتی رسانه‌ها نگاهی گذار به مشکلات معلولان دارند اما پس از گذشت چند روز، آن‌ها به دست فراموشی سپرده می‌شوند. محمود نژاد با اشاره به تصویب آیین‌نامه حمایت از معلولان در هیأت دولت گفت: این قوانین، هم‌اکنون اجرایی نمی‌شود و باید به مسؤولان بگوییم که معلولان قوانین تشریفاتی نمی‌خواهند. گفتنی است هیأت دولت در خرداد ۸۵ آیین‌نامه اجرایی قانون جامع حمایت از معلولان را برای حمایت از معلولان تصویب و ابلاغ کرد.

بر اساس یکی از مفاد این آیین‌نامه، شهرداری‌ها موظف‌اند از صدور پروانه احداث و پایان کار برای ساختمان‌ها، مکان‌ها و گذرگاه‌هایی که ضوابط و مقررات شهرسازی را برای معلولان رعایت نکرده باشند، خودداری کنند. اما با گذشت یک سال و نیم از مصوبه هیأت دولت، به نظر می‌رسد این مصوبه؛ یعنی عدم صدور پایان کار برای ساختمان‌های نامناسب، را اجرا نمی‌کند.

خسرو دانشجو - سخنگوی کمیسیون شهرسازی شورای اسلامی شهر تهران - درباره علت اجرایی نشدن این بند از قانون گفت: این مصوبه شامل مکان‌های عمومی و دولتی است اما دستگاه‌های متولی به دلیل نداشتن الزام، عمدتاً برای دریافت پایان کار مراجعه نمی‌کنند یا اگر شهرداری پایان کار ندهد، تفاوتی برای آن‌ها ندارد، چرا که این مکان‌ها، با بودجه‌های دولتی ساخته می‌شوند.

مدیر عامل انجمن حمایت از حقوق معلولان در گفت‌وگو با مهر با اشاره به این که هنوز بسیاری از اقدامات برای معلولان در حد شعار باقی مانده است گفت: وسایل حمل و نقل عمومی از جمله اتوبوس، مترو و تاکسی، فاقد امکانات لازم برای معلولان هستند، به طوری که معلولان قادر به بالا و پایین رفتن از پله‌های مترو و اتوبوس نبوده،

نکته قابل تأمل آن که بسیاری بر این تصورند که معلول، فردی است که دچار نقص عضو شده یا فلج باشد؛ حال آن که براساس تعاریف بین‌المللی، معلول به شهروندی اطلاق می‌شود که به هر دلیلی قادر به حرکت نباشد یا در تأمین نیازهای روزمره خود با مشکل مواجه باشد یا در یک مقطع خاص زمانی قادر به انجام امور روزمره خود نباشد

وی افزود: به علاوه، برخی از ساختمان‌های دولتی پس از دریافت نقشه، تغییراتی در حین ساخت انجام می‌دهند که احتمال عدم رعایت این قانون نیز وجود دارد اما چون ملزم به دریافت پایان کار نیستند، مشکلی برای آن‌ها ایجاد نمی‌شود.

عضو شورای شهر تهران تصریح کرد: این در حالی است که مالک خصوصی ملزم به رعایت نقشه و دریافت پایان کار است و کم‌تر این اتفاق در برخی از آن‌ها رخ می‌دهد. وی گفت: به دلیل خلأ مکانیزم اجرایی، عملاً این بند از قانون بر روی کاغذ می‌ماند و برای اجرایی شدن آن باید مسؤولان به دنبال راه‌حلی باشند. به عنوان مثال می‌توان بودجه‌های عمرانی را به شرط مناسب‌سازی برای معلولان به دستگاه‌ها تخصیص داد.

از سوی دیگر در ایستگاه‌های مترو و اتوبوس هیچ خدماتی به آن‌ها ارائه نمی‌شود و معلولان بعضاً به دلیل مشکلات مالی فراوان برای خروج از منزل باید هزینه گزافی را بابت جابجایی بپردازند. مدیر عامل انجمن حمایت از حقوق معلولان افزود: از سوی دیگر مناسب‌سازی‌هایی که برخی ادارات و بانک‌ها در مبادی ورودی انجام می‌دهند، استاندارد نیست و به قدری برخی از مسیرهای تردد معلولان از شیب تند بر خوردار است که معلول در حین برگشت، توانایی کنترل ویلچر را ندارد و احتمال بروز اتفاقات خطرناکی برای وی وجود دارد.

محمود نژاد تصریح کرد: ادعای مناسب‌سازی فضاها برای معلولان فقط رفع مسؤولیت است یا اصلاً توجهی به این مسأله

تهران، بدون پیاده‌رو

□ سجاد نوروزی

واجد هیچ‌گونه از برانگیختن حس هویت و تعلق تاریخی نیستند. شهرهای جدید در ایران از دوران پهلوی و از سال ۱۹۲۵ شکل گرفتند تا جایی که شمار افزایش جمعیت شهرنشین ایران از ۱۱/۱ درصد در سال ۱۳۱۰ به ۱۲/۸ درصد در سال ۱۳۲۰ و ۱۶/۲ درصد در سال ۱۳۳۰، ارتقا یافت. در سال ۱۳۸۴ شمار افزایش جمعیت شهرنشین ایران حدوداً ۶۵ درصد برآورد می‌شد. حال سوال بنیادین این است که آیا به موازات رشد جمعیت شهرنشین، شهرهای ایران از لحاظ اجتماعی و عمرانی نیز رشد و تطور یافته‌اند؟ یکی از اصول بنیادین جامعه‌شناسی شهر اصل زمان است؛ چه هر شهرنشینی بزرگ‌ترین بخش از زمان خود را در

فضایی را که نتوان آن را به مثابه منشاء و هویت، نه در نوعی نسبیت و نه رابطه تاریخی، تعریف کرد، یک «نافضا» یا «نامکان» خواهد بود

پیاده‌رو، در هر شهری جزو فضاهای عمومی آن شهر به شمار می‌آید و در فضای عمومی هر شهر، همان‌طور که از نامش پیداست، یک فضای عمومی است. کلان‌شهر تهران، شاید در میان همه کلان‌شهرهای جهان از حیث غیر استاندارد بودن فضاهای عمومی، یک استثنا باشد. قدم زدن در پیاده‌روهای برخی از کلان‌شهرها شاید به نوعی، جزئی از خاطرات هر فرد باشد اما تهران به مثابه شهری فاقد خاطره، پیاده‌روهایش نه

تنها خاطراتی را زنده نمی‌کند بلکه کلافگی و آرامش‌زدایی از ذهن را به ارمان می‌آورد.

حافظه تاریخی شهرنشینان تهران به ویژه در دوران پسا انقلاب، هیچ‌گاه به یاد نمی‌آورد که در غروبی

دل انگیز، در پیاده‌رویی آرام قدم زده و خستگی را از تن به در آورده باشد.

مارک اوژه، مکان را فضایی هویت‌ساز، نسبی و تاریخی تعریف می‌کند و می‌گوید: فضایی را که نتوان آن را به مثابه منشاء و هویت، نه در نوعی نسبیت و نه رابطه تاریخی، تعریف کرد، یک «نافضا» یا «نامکان» خواهد بود. طبق این تعریف، فضاهای عمومی تهران را نمی‌توان فضا به حساب آورد؛ چه

سازمان یافتگی روزمره شهری می‌گذارند.

پس برای آرامش یافتن بعد از طی شدن این روزمرگی، فضاهای عمومی شهرها از جمله پارک‌ها، بوستان‌ها و پیاده‌روها، اصلی‌ترین مأمّن و پناهگاه به شمار می‌آیند. اما در تهران چنین پناهگاه‌هایی وجود خارجی ندارد! خیابان ولی‌عصر که گل‌سر سید خیابان‌های تهران است و پیاده‌روهایش نیز استانداردترین پیاده‌روهای تهران به شمار می‌آید،

از عذاب آورترین پیاده روهای تهران است. قدم زدن در پیاده روهای این خیابان بیش تر به کابوسی هولناک می ماند تا کنشی در جهت زدودن تألمات زیست شهری. انواع و اقسام چاله چوله‌ها، جولان دادن موش‌هایی که به دلیل حضور بی انفصال خود در

متن زیست شهری تهران، دیگر جزو شهروندان تهران محسوب می شوند و... از این پیاده رو مکانی ساخته است که شهروندان تنها در صورت اجبار، به آن قدم می گذارند.

در دیگر نقاط تهران نیز اوضاع به همین منوال است؛ پیاده روها در تصرف موتورسواران به سواره رو استحاله یافته اند و لاجرم حاشیه خیابان‌ها بدل به پیاده رو شده است! شهری بدون پیاده رو، بی شک شهری فاقد خاطره است و شهر فاقد خاطره را نمی توان شهری با طراوت و جذاب به حساب آورد. مدیریت شهری تهران نیز به این معضل آشکار و بارز در متن زیست شهری کم تر توجه داشته است. چه هیچ گاه و در هیچ مقطع زمانی، مدیریت شهری تهران به اصول و پر نیسیب‌های اداره اجتماعی شهر توجهی نشان نداده است. مدیریت شهری تهران همواره بر این باور بوده است که توسعه شهر فقط در توسعه عمرانی آن خلاصه می شود و توسعه اجتماعی در ارتقای سطح زیست شهری، محلی از اعراب ندارد. مدیریت شهری تهران باید بداند که اصلی ترین کارکرد پیاده روها در یک شهر، کارکرد اجتماعی آنان است. مامفورد بزرگترین حسن شهرهای بزرگ را در ایجاد روابط انسانی می داند که در عین تنوع و فراوانی خود زبانی به زندگی خصوصی افراد نمی زند. مطابق این نظریه، پیاده روهای شهری را می توان مکانی دانست که در عین حال که یک فضای عمومی محسوب می شود، به نوعی مبین حیطه خصوصی شهروندان نیز هست؛ حق آسوده قدم زدن، از حقوق خصوصی هر شهروندی است که در فضای عمومی شهر متجلی می شود. این کارکرد بارز اجتماعی در تهران یافت نمی شود و به تبع آن، روابط انسانی در تهران، در یک حالت عقیم و کژکارور باقی مانده است.

برای درک بهتر این امر، آرای کوین لینچ استاد طراحی شهری دانشگاه MIT آمریکا نیز قابل توجه است. وی فضای

شهری را به مثابه قلمروی برای هویت یابی می داند و اعتقاد دارد در فضای عمومی شهر، باید احساس ایمنی کرد تا شهر نشین توانایی هدایت کالبد خود را در آن دارا باشد. این رویکردها در نظر لینچ باعث شکل گیری یک شخصیت شهری می شود که واجد حس تعلق خاطر به شهر محسوب می شود.

نتیجه گیری

۱- مطابق آن چه ذکر شد، شهر بدون پیاده رو را می توان شهری فاقد خاطره به شمار آورد. آیا در شهری که فاقد خاطره است. شهروندان به آن تعلق خاطر دارند؟

۲- مدیریت شهری تهران می بایست در اسرع وقت به حل این معضل شهری اقدام کند. در همه دنیا از جمله پاریس، از عرض خیابان‌ها کم می کنند تا پیاده روها عریض تر شود اما در تهران کاملاً برعکس اقدام می شود.

مدیریت شهری تهران باید با اقداماتی عاجل و مبتنی بر یک نگرش جامعه شناختی، در وهله اول تمامی موانعی را که مکان‌های تجاری در پیاده روها می گذارند، برچیند. ۲- نسبت به ترمیم وضعیت سنگفرش‌ها و موزاییک‌های پیاده روها اقدام کند. ۳- با تأمل دقیق به توسعه کمی و کیفی پیاده روها در تهران اهتمام بورزد. مراجعه به تجارب دیگر شهرها مانند پاریس بسیار سودمند است. آیا مدیریت شهری تهران از نهضت پیاده‌روسازی در پاریس، چیزی نشنیده است؟

مدیریت شهری تهران همواره بر این باور بوده است که توسعه شهر فقط در توسعه عمرانی آن خلاصه می شود و توسعه اجتماعی در ارتقای سطح زیست شهری، محلی از اعراب ندارد

بنا به گفته کارشناسان شهری، یک پیاده روی مناسب آن است که با حداقل عرض سفید ۱۲۰ سانتی متر حداکثر شیب عرض ۲ درصدی از کنار دیوار تا خیابان و حداکثر شیب طولی ۸ درصد ساخته شده باشد؛ همچنین حداکثر شیب اتصال پیاده روهایی که اختلاف سطح دارند باید ۳ درصد باشد و این در حالی است که هیچ یک از موارد استاندارد فوق در پیاده روهای شهر تهران مشاهده نمی شود.

در پوشش کف پیاده روها باید همواره از مصالح سخت و غیر لغزنده استفاده شود. اما امروزه نه تنها شاهد این پوشش استاندارد نیستیم، بلکه به طور مداوم در سطح شهر حفاری‌هایی صورت می گیرد. که منجر به مسدود شدن مسیر تردد عابران سالم، کودکان، معلولان و مادران کالسکه به دست و... است.

پیگرد قانونی برای بی توجهی به معلولان در برنامه مدیریت بحران

گرفته شده اند. در فهرست مکان‌های ویژه در نظر گرفته شده تعداد قابل توجهی از آن‌ها قابلیت دسترسی معلولان وجود ندارد.

۲- کوتاهی در روز آمد کردن برنامه از سال‌های دهه ۸۰ به گونه‌ای که نیازهای معلولان را در نظر بگیرد.

۳- کوتاهی در ترتیب دادن شرایط بحرانی دارو و تجهیزات درمانی مورد نیاز معلولان را به آن‌ها برساند.

از نظر ارایه کنندگان این شکایت نبود دسترسی معلولان به مکان‌های امن در شرایط اضطراری به معنای آن است که معلولان در شرایط بحران طبیعی و غیر طبیعی مقابله کنند و هم با بحران اداری و بروکراسی.

شهروند معلولی که این شکایت نامه را امضا کرده است معتقد است که شهر اوکلند براساس این برنامه معلوم نیست که بتواند در شرایط بحرانی به من کمک‌های لازم را برساند. من نگران آن هستم که ماموران امداد هنگام بحران‌های بزرگ به محض این که درب خانه مرا بزنند و متوجه شوند که من صدلی چرخ دار دارم از کمک به من صرف نظر کنند. من نمی‌توانم صبر کنم تا بحران اتفاق بیافتد و آن گاه اطمینان خاطر یابم.

شهر اوکلند در منطقه‌ای با خطر بالا از نظر زلزله، زمین لغزه، آتش سوزی و مانند آن‌ها واقع شده است. از سال ۱۹۸۳ تا کنون ۸ بار در این شهر وضعیت اضطراری اعلام شده است و بارها دچار خسارات جانی و مالی زیادی گردیده است. از نظر ارایه دهندگان این شکایت به دادگاه این شهر هر لحظه ممکن است مواجه با بحران شود؛ بنابراین بسیار مهم است که این شکایت ارایه و مورد پیگیری جدی قرار گیرد. براساس آمار سال ۲۰۰۰ نزدیک به ۲۳ درصد مردم این شهر جزء افراد معلول و یا ناتوان و یا کم توان از نظر جسمی به شمار می‌آیند.

اگر چه ارایه دهندگان این شکایت به دنبال غرامت مالی از بابت آن نیستند ولی در صورتی که دادگاه شهر را مقصر تشخیص دهد آن گاه شهر موظف به اصلاح برنامه و رضایت شاکیان خواهد شد و در آن صورت دیگر شهرهای ایالت کالیفرنیا و آمریکا نیز برای اجتناب از تعقیب قضایی ملزم به پیروی از رأی دادگاه خواهند بود.

جمعه چند هفته پیش دهم آگوست ۲۰۰۷ یکی از مهم ترین و شاید جنجالی ترین وقایع حقوقی مدیریت بحران در آمریکا به وقوع پیوست که می‌تواند برای کسانی که ابعاد حقوقی مدیریت بحران را دنبال می‌کنند از اهمیت زیادی برخوردار باشد. شماری از سازمان‌های مرتبط با معلولان در شهر اوکلند (Oakland City of) از شهرداری و مدیریت بحران این شهر به دلیل عدم توجه به معلولان در برنامه ریزی بحران این شهر به دادگاه شکایت کردند. این که مسؤولان یک شهر، یا منطقه و یا کشور بعد از وقوع بحران‌ها به دلایل مختلف و از جمله مسایلی مانند سوء مدیریت و یا بی توجهی تحت پیگرد قانونی قرار بگیرند کم و بیش وجود داشته است، ولی این که مدیران شهر به دلیل بی‌توجهی به این مسایل در برنامه‌های مدیریت بحران تحت پیگرد قانونی قرار بگیرند امری جدید است که این نخستین نمونه از آن در آمریکا و به احتمال زیاد در جهان به شمار می‌رود.

در این شکایت نامه ادعا شده است که شهر اوکلند در برنامه مدیریت بحران شهر به درستی به نیازهای سرپناه معلولان در شرایط بحرانی توجه نکرده است. این البته نقضی است که در بسیاری از برنامه‌های مدیریت بحران در شهرهای آمریکا و دیگر نقاط جهان وجود دارد. تجربه بحران‌های اخیر هم از جمله بحران کاترینا این موضوع را به خوبی نشان داد.

بنیاد مراکز زندگی مستقل کالیفرنیا (Centers Living California Foundation for Independent)، مؤسسه کالیفرنایی‌ها برای حقوق معلولان (Disability Rights, Californians for Inc) و یکی از شهروندان معمولی شهر اوکلند سه شخصی حقوقی و حقیقی هستند که این شکایت را ترتیب داده اند. آن‌ها ادعا می‌کنند که شهر اوکلند با کوتاهی در این زمینه قوانین حقوقی مدنی فدرال و ایالتی در رابطه با دسترسی برابر معلولان به خدمات سرپناه در شرایط بحرانی را نقض کرده است. از جمله موارد نقض قانون عبارتند از:

۱- کوتاهی در بررسی قابل دسترس بودن مکان‌های که در برنامه مدیریت بحران برای سرپناه در شرایط بحرانی در نظر

منبع:

www.Disasterman.blogfa.com

تأکید رییس جمهوری بر تهیه برنامه آموزش ملی درباره‌ی حوادث غیر مترقبه

دکتر محمود احمدی نژاد رییس جمهوری در جمع مدیران ستادهای حوادث غیر مترقبه سراسر کشور بر تهیه برنامه آموزش ملی در زمینه حوادث و سوانح غیر مترقبه تأکید کرد. احمدی نژاد گفت: مردم باید به طور دوره‌ای و مرتب در خصوص حوادث غیر مترقبه آموزش‌های لازم را فرا گیرند.

رییس جمهوری با بیان این که باید برای نقش زنان در حوادث غیر مترقبه جایگاه ویژه‌ای تعریف شود، تصریح کرد: با ارائه آموزش‌های لازم، خسارت‌ها چندین درصد کاهش می‌یابد. وی خاطر نشان کرد: هر جا که مردم آموزش‌های لازم را گرفته و از مسائل اطراف خود مطلع شده باشند مشکل به حداقل رسیده و این امر در استان گلستان

بروز عینی داشت و مردم با ترک به موقع منازل خود تلفات را به حداقل رساندند. اگر همه امکانات اداری بسیج شود تا هموطنان ما آسیب نبینند این امر ارزش دارد و اگر مردم هم بر مسائل مسلط شوند، می‌توانند بحران را مدیریت کنند.

در جریان زلزله لرستان اگر مردم وارد روند بازسازی نمی‌شدند، تا ۱۰ سال دیگر نیز ما نمی‌توانستیم روستاها را بازسازی کنیم. رییس جمهور تأکید کرد: باید برای حضور و کمک مردم در حوادث غیر مترقبه برنامه‌ریزی‌های لازم صورت گیرد و این امر تبدیل به مقررات و قانون شود تا ما مجبور نشویم به خاطر برخی اقدامات خودسرانه و خارج از برنامه، چندین برابر هزینه کنیم.

رییس جمهوری با بیان این که باید در مدیریت و برنامه‌ریزی برای مقابله با بحران‌ها و حوادث به مردم نقش محوری بدهیم، گفت: نباید کارها به گونه‌ای باشد که با تشکیل یک سازمان، همه مسائل بر عهده آن سازمان قرار گیرد و نقش مردم کمرنگ شود.

احمدی نژاد همچنین از ایجاد سوله‌های چند منظوره ستاد حوادث غیر مترقبه و سازمان تربیت بدنی استقبال کرد و افزود: باید این سوله‌ها در مناطق مختلف شهر ایجاد شود تا بتوان حوادث را مدیریت کرد و وسایل امدادی لازم به سرعت در اختیار مردم قرار گیرد. موضوع حوادث غیر مترقبه و مدیریت آن امری است که نیازمند مراقبت دائم است و باید پیش‌بینی‌ها و

برنامه‌ریزی‌های لازم صورت گیرد.

احمدی نژاد با بیان این که بحث مدیریت حوادث غیر مترقبه بحث مهمی است و با مدیریت‌های معمولی متفاوت است افزود: دنیای مادی همواره با اینگونه حوادث مواجه بوده و حوادث غیر مترقبه همیشه ویژگی‌های خاص خود را داشته و خسارت‌ها و تبعاتی نیز به دنبال دارد.

رییس جمهوری گفت: مقابله با حوادث غیر مترقبه نیازمند فراهم کردن لوازم ویژه است چرا که جنس کار از نوع کارهای اداری و معمولی نیست و نمی‌توان پیش‌بینی کرد که بحران در کجا و چگونه اتفاق می‌افتد. احمدی نژاد با اشاره به این که کشور ما یک کشور حادثه خیز است افزود: باید در همه جای کشور، خود را برای مقابله با حوادث آماده کنیم و برای این کار باید سالانه چندین بار مانور بر اساس طراحی و برنامه‌ریزی قبلی صورت گیرد تا هنگام بروز حوادث بتوان به خوبی با آن مقابله کرد. رییس جمهوری با بیان این که می‌توان از اطلاعات و شناخت مردم در محله‌های مختلف برای امر نجات استفاده کرد، گفت: در امر حفظ و نگهداری طبیعت و محیط اطراف مانند جنگل نیز باید به مردم آموزش‌های لازم را ارائه کرد تا برخی حوادث در کشور رخ ندهد.

احمدی نژاد با اشاره به این که مردم نخستین حاضران در محل حوادث هستند، افزود: در امر مقاوم‌سازی بناها نیز مردم باید اهتمام لازم را داشته باشند تا میزان تخریب در حوادث کاهش یابد.

عواملی همچون مخبرات، امداد رسانی، بهداشت و درمان، انرژی، تغذیه، لجستیک، امنیت، بازسازی، رسانه‌ها و فراخوان بین‌المللی در حوادث اثر گذارند و فقط یک فرمانده واحد می‌تواند امور مربوط را نظم بخشد. رییس جمعیت هلال احمر به ایجاد امنیت از طرف نیروی انتظامی پس از حوادث و سوانح تأکید کرد و گفت: یکی از مشکلات بزرگ در زمان حوادث، ناامنی در منطقه حادثه دیده است.

خاتمی هشدار و آشنا کردن مردم با حادثه، شناسایی محل، وسعت، میزان خسارت حادثه، عملیات جستجو و نجات، انتقال مجروحان، اسکان موقت، تأمین خوراک و پوشاک، بهداشت و درمان و استفاده از آبهای سالم، برقراری ارتباط و کنترل حوادث را از وظایف جمعیت هلال احمر در برخورد با حوادث اعلام کرد.

وی همچنین به ضرورت همزمان دیده شدن مدیریت بحران و مدیریت توسعه شهری اشاره کرد و گفت: تخصیص کامل بودجه‌های اختصاص یافته در این زمینه‌ها مهم است؛ همچنین باید برنامه ریزی، تأمین منابع و تأمین امکانات برای آمادگی کامل برای مواقع بحرانی مورد توجه واقع شود. در ادامه این همایش جمالی، معاون پژوهشی و آموزشی سازمان هواشناسی، طی سخنانی از راه اندازی سه ایستگاه شبکه ملی رادار هواشناسی خبر داد و گفت: تا سال آینده تعداد این شبکه‌ها به شش شبکه افزایش خواهد یافت؛ همچنین در فاز دوم نیز شش شبکه ملی رادار هواشناسی راه اندازی می‌شود. جمالی با اشاره به این که بیش از ۹۰ درصد حوادث و بلایایی که به وقوع می‌پیوندد به دلیل شرایط اقلیمی است، اظهار داشت: از ۳۱ نوع بلایایی که در ایران رخ می‌دهد، ۲۸ نوع آن به شرایط جوی و اقلیمی مربوط است. وی افزود: میزان جمعیتی که به دلیل خشکسالی، سیل، تگرگ و موارد مشابه خسارت دیده و دچار حادثه می‌شوند بیش تر از افرادی است که از پدیده زلزله آسیب می‌بینند.

جمالی خاطر نشان کرد: رخداد حوادث طبیعی مانند باران، تگرگ، سیل و غیره صنعت حمل و نقل، کشاورزی و توسعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. وی سازمان هواشناسی را به عنوان سازمانی پیشرو در ارائه هشدار در باره بلایا اعلام کرد و گفت: پیش بینی‌های این سازمان از نوع فوری و چند ساعته تا بلند مدت و سالانه متغیر است که پیش بینی‌های بلند مدت برنامه ریزی‌های آینده را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در کوتاه مدت در حفاظت از جان و مال مردم نقش ایفا می‌کند.

جمالی همچنین از راه اندازی سه ایستگاه شبکه ملی رادار هواشناسی خبر داد و افزود: تا سال آینده تعداد این شبکه‌ها به شش شبکه افزایش خواهد یافت؛ همچنین در فاز دوم نیز شش شبکه ملی رادار هواشناسی راه اندازی می‌شود. معاون پژوهشی و آموزشی سازمان هواشناسی تأکید کرد: راه اندازی این شبکه‌ها تحول عظیمی در نوع خدمات هواشناسی کشور ایجاد خواهد کرد که در مدیریت بحران نیز نقش آن قابل توجه است.

وی تصریح کرد: در دنیا تا سال ۲۰۱۵ داده برداری زمینی محدود شده و از تصاویر ماهواره‌ای استفاده می‌شود که در ایران نیز این امر پیگیری می‌شود. جمالی بیان کرد: همچنین دو دستگاه ابر رایانه با همکاری دانشگاه‌های صنعتی امیرکبیر و اصفهان در دست ساخت است. وی بر ضرورت توجه به پایش خشکسالی تأکید کرد و گفت: در حال حاضر توزیع اعتبارات اکثر استان‌ها بر اساس توجه به نقشه‌های پایش خشکسالی است که این حرکت باید ملی شود.

معاون پژوهشی و آموزشی سازمان هواشناسی در پایان تصریح کرد: از مسؤولان سازمان مدیریت و برنامه ریزی انتظار داریم در لایحه‌های بحران مدیریت و آیین‌نامه‌های مربوطه توجه ویژه‌ای به بلایای جوی و اقلیمی داشته

وی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان این که نمی‌توانیم بگوییم که سیل و زلزله هیچ ارتباط با رفتارهای آدمها ندارند، افزود: هر چقدر جامعه‌ای در حلال و حرام دقیق تر باشد، جامعه آسیب ناپذیرتر می‌شود. در ابتدای این دیدار حجت الاسلام والمسلمین پورمحمدی وزیر کشور نیز ضمن ارائه گزارشی از همایش مدیران ستادهای حوادث غیر مترقبه استان‌ها گفت: بحث حوادث بیش از هر چیزی نیازمند مدیریت و هماهنگی است و این امر در آن تعیین کننده می‌باشد.

وی افزود: ایجاد مجموعه حاضر بیان گر بلوغ مدیریتی است و حوادث اخیر نیز نشان داد که میزان توانایی ما خوب بوده و باید بتوان با ایجاد سازمان مدیریت بحران، این توانایی را به حد کمال رساند.

پورمحمدی ایجاد سوله‌های چند منظوره را با همکاری سازمان تربیت بدنی برای استفاده در مواقع بحران و حوادث غیر مترقبه اقدام دیگر خواند و گفت: قرار است یک هزار سوله در مناطق بحران خیز کشور احداث شود که در این زمینه قرارداد لازم برای ایجاد ۲۰۰ سوله امضا شده و فعالیت‌های آن در دست انجام است.

در دومین روز برگزاری همایش مدیریت بحران در کشور که با حضور مدیران ستادهای حوادث استان‌ها در وزارت کشور برگزار شد، تنی چند از مدیران اجرایی مرتبط با این بخش به ایراد سخنرانی پرداختند و مسؤولان کارگروه‌ها نیز به ارائه گزارش عمل کرد پرداختند.

دکتر سید مسعود خاتمی رییس جمعیت هلال احمر طی سخنانی در همایش مزبور گفت: از ۳۰ سال گذشته تا کنون، به علت تراکم و توسعه شهری، خسارات ناشی از حوادث طبیعی در دنیا ۱۰ برابر شده است. وی افزود: دولت، نیروهای مسلح و تشکلهای غیردولتی و مردمی باید در بحران‌ها با همکاری و هماهنگی فعالیت و تلاش کنند.

وی با اشاره به این که هماهنگی دستگاه‌های مرتبط با حوادث، عامل مهمی در کاهش زمان ارائه خدمات به آسیب دیدگان است گفت: با کاهش زمان ارائه خدمات، میزان خسارات وارده به آسیب دیدگان از نظر جانی و مالی نیز کاهش خواهد یافت.

رییس جمعیت هلال احمر، اقدامات اولیه پس از حوادث غیر مترقبه را با اهمیت دانست و گفت: از دست دادن زمان، تلفات حوادث را بیش تر خواهد کرد.

خاتمی با اشاره به آمار حوادث در سطح جهان و ایران گفت: ایران در میان کشورهای جهان از نظر میزان خسارت‌های انسانی و مالی در رتبه هفتم جهانی قرار دارد. وی با بیان این که از ۴۰ نوع حادثه طبیعی، ۳۱ نوع آن در ایران اتفاق می‌افتد گفت: آمادگی و ایجاد ساختار مدیریتی برای پیش بینی حوادث و جلوگیری از خسارت و تلفات ناشی از آن الزامی بود که سازمان مدیریت بحران به همین منظور تشکیل شد.

رییس جمعیت هلال احمر افزود: در مدیریت بحران باید سیاست‌ها، اهداف، فرایندها و نقش سازمان‌ها در عملیات تعریف شود و هر فرد پاسخگوی وظایف خود باشد.

خاتمی تأکید کرد: به دلیل این که همه‌ی امکانات در اختیار دولت است؛ محوریت مدیریت بحران نیز باید بر عهده دولت باشد و نیروهای غیردولتی در این چارچوب فعالیت کنند.

رییس جمعیت هلال احمر کشور با بیان این که باید حادثه سنجی در کشور انجام شود، تصریح کرد: در مورد حوادثی که وقوع آن‌ها قابل پیش بینی نیست، می‌توان با رعایت مواردی چون ضوابط فنی ساختمان خسارات را به حداقل کاهش داد.

خاتمی با تأکید بر این که برخورد با حوادث نیاز به مدیریت واحد دارد گفت:

باشند.

رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی دیگر سخنران روز دوم همایش مدیریت بحران در وزارت کشور بود و طی سخنانی گفت: تشکیل سازمان مدیریت بحران چاره اصلی در حل همه مشکلات نیست اما مؤثر و تعیین کننده است. بهرامی با اشاره به تصویب لایحه تشکیل سازمان مدیریت بحران در کمیسیون اجتماعی مجلس به صورت لایحه اصل هشتماد و پنجم گفت: این لایحه شش ماه در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مورد کار کارشناسی قرار گرفت و در بررسی آن از نظریات و پیشنهادهای وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و استادان دانشگاه استفاده شده است.

وی با بیان این که در این لایحه شورای عالی مدیریت بحران به ریاست رئیس جمهور پیش بینی شده است که به سیاستگذاری و ساماندهی مدیریت در این بخش می‌پردازد، افزود: با پیش بینی تشکیل سازمان مدیریت بحران در این لایحه، این سازمان به اجرای مصوبات شورای عالی، هماهنگی و تعامل بیش تر بخش‌های مختلف قبل، در زمان و بعد از بروز حوادث و سوانح غیر مترقبه خواهد پرداخت.

بهرامی یادآور شد: این لایحه که در کمیسیون اجتماعی مجلس به تصویب رسیده است با موافقت صحن علنی مجلس شورای اسلامی پنج سال به صورت آزمایشی اجرا خواهد شد. وی اضافه کرد: در این لایحه بودجه مقابله با بحران سازمان مدیریت بحران خارج از شمول محاسبات عمومی کشور اختصاص خواهد یافت.

رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی گفت: بر این اساس رئیس سازمان مدیریت بحران را وزیر کشور به شورای عالی پیشنهاد و در صورت تأیید رئیس این سازمان حکم خود را از وزارت کشور دریافت خواهد کرد. نوروزی کهزادی، رئیس بیمه مرکزی ایران، طی سخنانی در این همایش گفت: سالانه به طور متوسط ۵۰ هزار واحد مسکونی در کشور در اثر حوادث طبیعی از بین می‌رود. وی در ادامه اظهار داشت: بر اساس سیاست گذاری‌های کشور و تأکیدات مقام معظم رهبری باید نقش بیمه‌ها در حوادث طبیعی بزرگ شود. وی به قانون بخشی از تنظیم مقررات مالی دولت اشاره کرد و افزود: در این قانون ذکر شده که مسؤلان سازمان مدیریت کشور باید با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط به تدریج کمک‌های بلاعوض را برای پرداخت خسارت دیدگان ناشی از حوادث غیر مترقبه و بلایای طبیعی طوری تعیین کنند که سهم بیمه نسبت به این کمک‌ها افزایش یابد تا کمک‌های بلاعوض به تدریج حذف شود.

وی خسارات ناشی از تخریب این واحدهای مسکونی را پنج تریلیون ریال در سال اعلام کرد و افزود: این میزان خسارت با سرانه حق بیمه ۳۰ هزار تا ۵۰ هزار ریال در ماه قابل پوشش است.

وی همچنین بر لزوم دسترسی صنعت بیمه به آمارهای قابل اتکا و دقیق برای ارزیابی ریسک تأکید کرد و گفت: این آمارها باید در اختیار بیمه مرکزی قرار گیرد تا بر مبنای آن، حق بیمه تعیین شود.

به گفته وی، تعیین حدود تعهدات بیمه گر برای ساختمان و خانوار در مقابل پوشش ریسک نیز باید مشخص باشد.

کهزادی در ادامه، میزان خسارت‌های بیمه شده در سال ۲۰۰۶ میلادی از محل وقوع حوادث طبیعی در جهان را حدود ۱۵ میلیارد دلار اعلام کرد و افزود: هم‌اکنون جهت حرکت در صنعت بیمه به سمتی است که خسارت‌های ناشی از حوادث طبیعی توسط شرکت‌های بیمه پرداخت شود. رئیس بیمه مرکزی تصریح کرد: در حالی که دنیا به دنبال بیمه حوادث ناشی از فناوری نانو است، هنوز در ایران صندوق بیمه حوادث طبیعی نداریم.

وی افزود: برای تشکیل این صندوق لایحه‌ای به دولت ارائه شده که هم اکنون در کمیسیون‌های تخصصی دولت در حال بررسی است که پس از تصویب نهایی آن را تشکیل دهیم.

کهزادی خاطر نشان کرد: در دنیا موسسات تخصصی ارزیابی و جبران خسارات ناشی از حوادث تشکیل شده‌اند اما در ایران هنوز ساز و کار را این موضوع هم پیش بینی نشده است.

رئیس بیمه مرکزی بر تهیه آمار دقیق و قابل اتکا توسط دستگاه‌های مسؤل تأکید کرد و گفت: شرکت‌های بیمه برای ارزیابی ریسک باید آمار دقیقی در اختیار داشته باشند، در حالی که هم‌اکنون آمارهای موجود دستگاه‌های مختلف یکسان نیست.

وی با بیان آن که هم‌اکنون در جهان تفکری حاکم است که بتوان خسارت‌های ناشی از به کارگیری فناوری نانو را نیز بیمه جبران کند، افزود: با این وجود، هم اکنون کشور ما فاقد صندوقی برای جبران خسارت‌های حوادث طبیعی است در حالی که ۹۰ درصد مساحت کشور در مناطق زلزله خیز قرار دارد. وی اظهار داشت: چنان چه چنین صندوقی در کشور تأسیس شود، می‌توان از امکانات بیمه اتکایی در سطح بین‌المللی استفاده کرد.

رئیس بیمه مرکزی ایران در پایان از تأسیس بیمه "میمنه" در زمینه مسکن روستایی در آینده نزدیک خبر داد و گفت: صنعت بیمه آماده است وظیفه قانونی، شرعی و انسانی خود را در کمک به حل معضلات ناشی از سوانح طبیعی انجام دهد.

در ادامه این همایش مدیر کل بازسازی ستاد حوادث غیر مترقبه استان مازندران با اشاره به تأخیر در ابلاغ اعتبارات مربوط به مدیریت بحران گفت: افزایش خسارات در حوادث وقوع یافته در کشور به دلیل عدم اجرا و با تأخیر در اجرای قوانین مدیریت بحران است.

پورمحمد مدیر کل بازسازی ستاد حوادث غیر مترقبه استان مازندران در همایش مدیران بحران حوادث و سوانح غیر مترقبه کشور به عنوان نماینده مدیران حوادث استان‌ها اظهار داشت: به دلیل شرایط اقلیمی خاص در ایران شاهد بروز حوادث کوچک و بزرگی هستیم که بسته به بعد آن خسارات و تلفات جانی را به همراه دارد که افزوده شدن دخالت‌های انسان‌ها موجب تشدید این حوادث شده است.

بروز حوادث و بلایای مکرر در کشور یک عامل منفی در راه دستیابی به توسعه پایدار است.

پورمحمد با بیان این که باید وقوع حوادث را باور داشته باشیم، خاطر نشان کرد: باید از حوادث رخ داده در گذشته درس عبرت گرفته شود؛ همچنین افزایش فرهنگ عمومی جامعه امری ضروری است.

وی به توجه ویژه دولت نهم به امر مدیریت بحران برای کاهش شدت تخریب، تلفات جانی و مالی ناشی از وقوع حوادث اشاره کرد و گفت: در حال حاضر قانون‌های خوبی برای مدیریت بحران وجود دارد ولی متأسفانه نبود اجرا یا تأخیر در اجرای این قوانین مشکلات و خسارات ناشی از حوادث و بلایای طبیعی را افزایش می‌دهد.

مدیر کل بازسازی ستاد حوادث غیر مترقبه استان مازندران به ضرورت اجباری شدن واحد درسی مدیریت بحران در مدارس کشور اشاره کرد و اظهار داشت: همچنین آموزش‌های عمومی و اجرایی طرح آموزش خانه به خانه برای افزایش فرهنگ ایمنی باید پیگیری و اجرا شود.

پورمحمد تصریح کرد: باید بیمه در سطح‌های مختلف مانند کشاورزی، مکان‌های مسکونی و تأسیسات اجرایی شود و خدمات بیمه‌ای با فرهنگ سازی برای مردم ملموس شود.

وی با اشاره به ضرورت تشکیل مرکز فرماندهی مدیریت بحران در استان‌ها،

وی افزود: مدل بازسازی شهر بهم پس از شش ساعت بحث در ستاد راهبردی بازسازی بهم تعیین شد که بر اساس آن سه اصل مشارکت مردم، استحکام در امر ساخت و ساز و شناخت و حفظ هویت بهم مورد توجه قرار گرفت. سعیدی کیا خاطر نشان کرد: ما اعتقاد داشتیم که مردم بهم باید خودشان زندگی خودشان را بسازند که قسمتی از زندگی آن‌ها خانه بود که با مشارکت خودشان ساخته شد.

وی تصریح کرد: در امر بازسازی شهر بهم دولت تصویب کرد که هر دستگاهی وظایف خود را انجام دهد و در بخش عمومی که بازسازی منازل مسکونی و تجاری بود این امر با مشارکت خود مردم صورت گیرد که به منظور کمک به مردم ۳۰ شرکت مهندسان مشاور ساخت و ساز در ۱۱ محله شهر مستقر شده و برای تسریع کار ستاد راهبردی تشکیل شد تا در امری نظیر آواربرداری، تهیه نقشه، تهیه مصالح، تأمین نیروی کار و غیره با مردم همکاری داشته باشد. سعیدی کیا با اشاره به مورد توجه قرار دادن استحکام در ساخت واحدهای مسکونی شهر بهم، بیان کرد: با این وجود ساخت و ساز ۳۰۰ هزار متر مربع ساختمان اداری، ۳۰ هزار واحد مسکونی شهری و ۳۰ هزار واحد مسکونی اداری قطعاً دارای کاستی‌هایی نیز هست.

وزیر مسکن و شهرسازی با اشاره به بیمه شدن کل شهرستان بهم گفت: در حال حاضر همه واحدهای مسکونی روستایی بازسازی شده در شهر بهم بیمه شده اند؛ همچنین برای بیمه واحدهای مسکونی شهری نیز قراردادها بسته شده و تا کنون دو هزار دفترچه بیمه به مردم واگذار شده و مابقی نیز در حال واگذاری است.

وی اظهار داشت: بیش از ۹۵ درصد واحدهای مسکونی روستاهای زلزله زده شهرستان بهم نیز بازسازی و به بهره برداری رسیده است. وی با بیان آن که بازسازی یک امر فیزیکی نیست بلکه یک موضوع اجتماعی است، گفت: در بازسازی مناطق آسیب دیده بهم سه اصل "مشارکت مردم"، "استحکام در ساخت و ساز" و "شناخت و حفظ هویت بهم" مورد توجه قرار گرفته است. وی پیشنهاد کرد: تحلیلگران روانی اصول به کار رفته در بازسازی بهم و آثار روانی مردم این منطقه را با دیگر نقاطی که زلزله‌های مشابه دیگری اتفاق افتاده اما با تکیه بر اصول دیگری بازسازی شده است، مقایسه کنند. سعیدی کیا تصریح کرد: در بازسازی بهم اصل بر این موضوع بود که مردم خود در امر بازسازی مشارکت کرده و آن گونه که خود می‌خواهند، بسازند و دولت فقط در مواردی مانند آواربرداری که از توان مردم خارج بود، وارد عمل می‌شد.

وی به برنامه زمان بندی برای ساخت واحدهای مسکونی بهم اشاره کرد و افزود: بر اساس این برنامه ساخت واحدهای مسکونی روستایی باید تا پایان سال ۸۴ به اتمام می‌رسد که بالای ۹۵ درصد این برنامه محقق شده است؛ همچنین زمان اتمام ساخت واحدهای مسکونی شهری نیز پایان سال ۸۵ بود که به دلیل اضافه شدن هشت هزار واحد مسکونی افزون بر برنامه طبق آخرین گزارش بنیاد بازسازی از ۳۰ هزار واحد مسکونی پیش بینی شده در برنامه تا کنون عملیات احداث حدود ۲۴ هزار واحد به اتمام رسیده و مابقی این واحدها نیز تا چهار ماه آینده احداث خواهد شد.

سعیدی کیا از اتمام عملیات ساخت واحدهای اداری، تجاری و مسجدهای شهر بهم تا پایان سال جاری خبر داد و تصریح کرد: در امر احداث واحدهای تجاری به دلایل مختلف مانند تأخیر در تهیه نقشه‌ها از برنامه زمان بندی عقب هستیم که امیدواریم تا پایان سال به اتمام برسد.

وی در پایان پیشنهاد کرد: همایشی مانند همایش مدیران بحران سراسر کشور در بهم برگزار شود تا مدیران با آنچه که در بازسازی بهم صورت گرفته است، از نزدیک آشنا شوند.

شهرستان‌ها، بخش‌ها و روستاهای سراسر کشور بیان کرد: علاوه بر تیم‌های تخصصی دستگاهی باید تیم‌های اضطرار تشکیل و تقویت شود. پورمحمد از ابلاغ با تأخیر منابع مالی مدیریت بحران به استان‌ها انتقاد کرد و گفت: همچنین علاوه بر اعتبارات عادی چرخه مدیریت بحران باید اعتبارات اضطراری در اختیار استان‌ها قرار گیرد و نقش استان‌های معین در مدیریت بحران نیز پررنگ شود.

در ادامه رستمی، مدیر کل بازسازی ستاد حوادث غیر مترقبه استان خوزستان، با توجه به این که گرفتن تصمیمات آنی و لحظه‌ای در مواقع بروز حوادث طبیعی بر عهده مدیران بحران است؛ بنابراین برنامه ریزی لازم برای قرارگیری این مدیران تحت پوشش بیمه مسولیت امری ضروری است.

وی با بیان مطلب فوق اظهار داشت: علاوه بر اجرای شدن بیمه مسولیت مدیران بحران افزایش سطح پوشش بیمه محصولات کشاورزی در کشور نیز ضروری است چرا که هم اکنون در زمینه بیمه اراضی کشاورزان و محصولات آنها مشکلات عدیده‌ای وجود دارد.

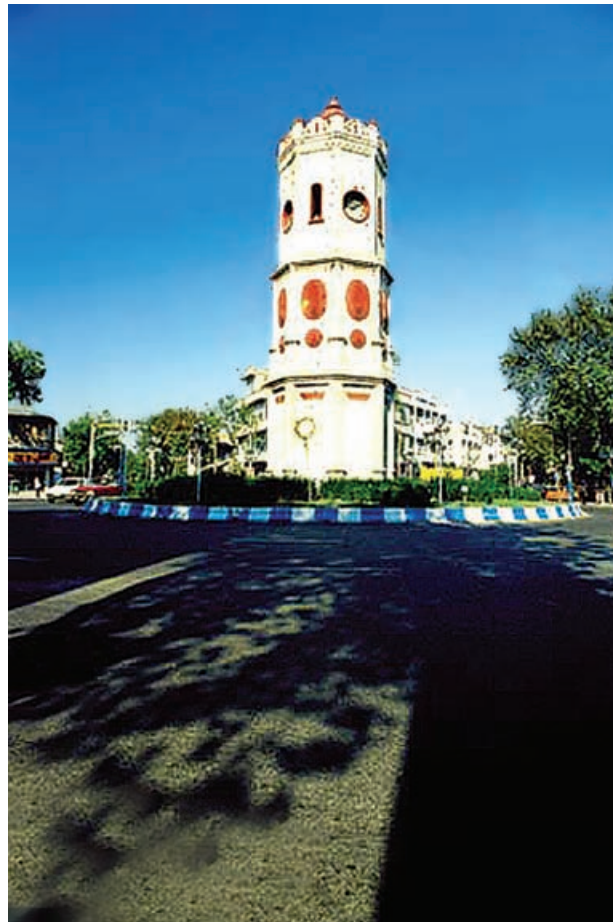
وی افزود: مشکلات کشاورزان خسارت دیده ناشی از حوادث طبیعی هم چنان به قوت خود باقی است. رستمی درباره‌ی مقاوم سازی مناطق مسکونی اعم از روستایی و شهری تصریح کرد: خوشبختانه مقاوم سازی مکان‌های روستایی در حال انجام است به طوری که طی سال جاری قرار است ۳۰۰ هزار واحد مسکونی روستایی مقاوم سازی شود؛ همچنین انتظار می‌رود با برنامه‌های دولت در بخش مقاوم سازی مناطق مسکونی چنین طرح‌های علاوه بر روستاها در شهرهای دارای بیش از ۱۲ هزار نفر جمعیت نیز اجرایی شود. وی بیان کرد: انجام فعالیت‌های آبخیزداری و برداشت رسوبات در رودخانه‌ها باید همزمان با یکدیگر انجام شوند. مدیر کل بازسازی ستاد حوادث غیر مترقبه خوزستان در پایان گفت: درباره‌ی توزیع اعتبارات باید چهار فصل پیشگیری، آماده سازی، مقابله و بازسازی به صورت جداگانه مورد توجه قرار گیرد.

آخرین سخنران همایش دو روزه مدیریت بحران در وزارت کشور مهندس سعیدی کیا، وزیر مسکن و شهرسازی، بود که به تشریح روند بازسازی بهم اشاره کرد و گفت: بیش از ۹۵ درصد عملیات بازسازی شهرستان بهم امسال به پایان می‌رسد.

سعیدی کیا در ادامه افزود: عملیات احداث ۲۴ هزار واحد مسکونی از مجموع ۳۰ هزار واحد مسکونی بهم تا کنون پایان یافته و مابقی نیز ظرف چهار ماه آینده به بهره برداری خواهد رسید.

به گفته وی، عملیات اجرایی بسیاری از ساختمان‌های اداری، مسجدها و مدرسه‌های شهرستان بهم نیز پایان یافته هر چند مشکل اصلی ما در احداث واحدهای تجاری است.

سعیدی کیا اظهار داشت: بازسازی امری اجتماعی بوده و فیزیکی نیست و این جمله تعیین کننده مدل بازسازی بهم پس از وقوع زلزله در این شهر بود.

تور ساعت - ساری

مساری؟ در تلاش برای رضایت شهروندان

مازندران از شمال به دریای خزر، جنوب به رشته کوه‌های البرز و استان سمنان، از شرق به شهرستان نکاء و از غرب به قائم شهر محدود می‌شود. جمعیت شهر ساری حدود ۵۰۰ هزار نفر است. شهرداری این شهر تلاش نموده ضمن ایجاد فضای آرام و زیبا تمهیدات لازم را برای آسایش مردم ایجاد نماید.

سید علی حجازی شهردار ساری ضمن تأکید بر تلاش کارکنان این شهرداری در خدمت رسانی بهتر و بیش تر به شهروندان گفت: همه کارکنان شهرداری باید خود را یک شهردار و در برابر مشکلات شهر بدانند؛ پاسخگوی نارسایی‌ها و کمبودهای شهر باشند و در کنار مدیران، شهردار و اعضای شورای شهر به مردم خدمت نمایند. وی تصریح کرد: ما شهروندان خوبی داریم که همیشه در کنار شهرداری بوده و هستند و خود را در برابر وضعیت شهر مسؤول می‌دانند. حجازی خطاب به مدیران شهرداری اظهار داشت: خود را در محضر خدا بدانید که عالی ترین و مقدس ترین ناظر خدمت رسانی ما خداوند متعال است، همچنین شهردار ساری در جمع کارکنان روابط عمومی شهرداری گفت: اگر شهروندان از حق و حقوق قانونی خود باخبر باشند؛ با قوانین شهرداری‌ها و مصوبات شورای شهر آشنا شوند و اطلاعات لازم را بتوانند به دست آورند، جلوی بسیاری از تخلفات اداری گرفته خواهد شد و هیچ فردی نمی‌تواند در پاسخ گویی به شهروندان در شهرداری‌ها سهل انگاری کند. حجازی اطلاع رسانی به شهروندان را از وظایف شوراها دانست و افزود: این حق شهروندان است که از مصوبات اعضا شورای شهر و تصمیمات شهرداری باخبر شوند.

پژوهشگران تاکنون نتوانسته اند تاریخ دقیق به وجود آمدن شهر ساری را به دست دهند؛ زیرا در کهن ترین آثار مربوط به ماقبل تاریخ نوین جهان نیز نام آن بوده است ولی قدر مسلم، بدون هیچ تردیدی نظام شهری این شهر به بیش تر از ۲ هزار و ۵۰۰ سال می‌رسد.

ساری را می‌توان از جمله شهرهای باستانی ایران نامید که در نقشه‌های جغرافیایی زمان هخامنشیان تنها شهر کنار دریای خزر بوده است. نام کهن این شهر "زادکارتا" بوده و مکان تاریخی این شهر با جایگاه کنونی ساری مطابقت دارد. رشد و توسعه ساری را می‌توان به دوران بعد از قاجار نسبت داد و احداث راه آهن سراسری ایران از این استان را منشأ توسعه‌ی آن دانست که این شهر را تبدیل به مرکز استان مازندران نموده است.

مساحت ساری ۳/۳۶۸۵ کیلومتر مربع است که ۵ بخش، ۳ شهر و ۱۴ دهستان آن را تشکیل می‌دهد. استان

خدمات عمرانی شهری

یکی از توقعات شهروندان در هر شهری ایجاد خیابان‌ها و گذرگاه‌های استاندارد، توسعه علمی شهر و همین‌طور بهسازی آن‌ها است. در شهر ساری نیز کارهای عمرانی گوناگونی صورت گرفته و در حال انجام است.

شهرداری ساری نیز با تأکید بر شتاب بیش‌تر در اجرای پروژه‌های عمرانی شهرداری گفت: باید در اجرای پروژه‌های عمرانی شاهد شتاب بیش‌تری باشیم. وی با اشاره به نظارت بیش‌تر بر کار ادارات حفار و شتاب در اجرای کمربندی جنوبی شهر و ساماندهی پیاده‌روهای کمربندی شمالی اظهار داشت: اجرای فاز دوم ترمینال که پس از ۲۵ سال رها شده بود، همچنین عملیات احداث ساختمان اداری آن، احداث و بهسازی روکش آسفالت مناطق مختلف شهر و حدود ۱۰۰ پروژه در مناطق مختلف شهر باید با سرعت بیش‌تری دنبال شود. وی با تأکید بر کنترل دقیق فنی بر مصالح مورد استفاده پروژه‌های عمرانی گفت: پرونده‌های زیادی از مناطق مختلف شهر وجود دارد که اهالی آن مناطق خواستار رسیدگی به عمران و آبادانی این مناطق هستند که باید با اولویت بندی اقدامات لازم صورت پذیرد.

از جمله اقدامات اخیر شهرداری ساری می‌توان به این موارد اشاره کرد: آغاز تعریض خیابان دخانیات؛ آغاز عملیات احداث ۷ پل ۵۰ متری در کمربندی جنوبی؛ ادامه عملیات بازگشایی کمربندی جنوبی به طول هزار و ۷۰۰ متر؛ روکش آسفالت

نمایی از یک خانه روستایی

منطقه شکرآباد؛ عملیات سند پلاست باند دوم پل تجن ساری؛ آغاز عملیات بازگشایی خیابان پژمان؛ نصب ۱۵۰ عدد سطل زباله متحدالشکل؛ پرده برداری از تمثال شهید سردار نبوی؛ معدوم نمودن ۶۰ قلاده سگ ولگرد و ...

به تحقیق شهری آرام، زیبا و همین‌طور مدرن، نیازمند تلاش شهرداری و اعضای شورای شهر است که امیدواریم در تمامی شهرهای ایران با کوشش این عزیزان خواسته‌های به حق شهروندان برآورده گردد.

تسهیل در آمدو شد جانبازان و معلولان

فرمانده بسیج ورزش مازندران گفت: ما خدمت به معلولان و روشن‌دلان را عبادت می‌دانیم و برای بهبود وضعیت آمدو شد این عزیزان در سطح شهر کمیته‌ی آماده سازی خیابان‌ها، محله‌ها، اداره‌ها و سازمان‌ها تشکیل شده است تا بتوانیم گذرگاه‌های عمومی شهر را برای عبور و مرور بهتر این عزیزان آماده نماییم. شهردار ساری نیز که در همایش تجلیل از ورزشکاران، نابینایان و کم‌بینایان استان سخن می‌گفت خاطر نشان کرد: همه اعضای شورای شهر و شهرداری به دنبال ساماندهی وضعیت شهر برای استفاده بهتر معلولان از گذرگاه‌های همگانی هستند و طرحی برای ساماندهی گذرگاه‌ها ارایه شده است؛ شهرداری نیز تمام تلاش خود را برای ساماندهی معابر شهر خواهد کرد. سجادی همچنین خبر از ساماندهی پیاده‌روهای کمربندی شهر ساری داد و گفت: با هزینه‌ای بالغ بر یک میلیارد ریال مسیر پیاده روی جنوبی میدان تجن تا انتهای خیابان معلم به مساحت ۱۰ هزار متر مربع آزاد سازی و به زودی آماده سازی می‌گردد.

حمل و نقل عمومی در ساری

با اجرای طرح سهمیه بندی بنزین و محدودیت استفاده از خودروهای شخصی با توجه به سهمیه اختصاص یافته، استفاده از حمل و نقل عمومی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده است و در همین راستا تعداد ۱۰ دستگاه اتوبوس به ناوگان حمل و نقل این شهر پیوست.

ولی‌الله کریمی، مدیر عامل سازمان اتوبوسرانی شهرداری ساری، گفت: با اجرای طرح سهمیه بندی بنزین شاهد افزایش ۳۰ درصدی استفاده از حمل و نقل عمومی بوده‌ایم که در ۱۶ مسیر توانسته‌ایم به مردم سرویس دهی نماییم. وی افزود: با همکاری شهردار و اعضای شورای شهر ۱۰ دستگاه اتوبوس جدید خریداری و به این ناوگان اضافه گردیده است که امیدوارم از مشکلات حمل و نقل عمومی در شهر کاسته شود.

طرح سهمیه بندی در بعضی از شهرها باعث افزایش قیمت کرایه تاکسی‌ها شد که شهر ساری نیز با این مشکل مواجه گردید اما با اقدامات و تدابیر مسؤلان با متخلفان برخورد و بر عملکرد آن‌ها کنترل دقیقی صورت پذیرفت. شهردار ساری نیز با تأکید بر کنترل قیمت‌ها از تاکسی‌رانی خواست نظارت دقیقی بر کرایه تاکسی‌ها داشته باشد اما در این بین ۳۰ دستگاه تاکسی توقیف و ۱۰۰ راننده متخلف جریمه شدند. وی تأکید کرد، در صورت مشاهده هرگونه نقض قانون با تاکسی‌رانان متخلف برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

ایجاد تحول و توسعه شهر بندرعباس

شهروندان و ایجاد توسعه و بهسازی در شهر صورت می‌پذیرد در این گزارش به بخشی از این خدمات می‌پردازیم:

حمل و نقل عمومی

افزودن ۵۰ دستگاه اتوبوس کولردار به ناوگان اتوبوس رانی شهرداری بندرعباس از اقدامات مسؤلان شهری در جهت آسایش شهروندان است. مدیر عامل سازمان اتوبوس رانی بندرعباس و حومه گفت: این ۵۰ دستگاه اتوبوس با مساعدت استاندار هرمزگان و حمایت مالی شهرداری با اعتباری افزون بر ۸ میلیارد ریال خریداری و به زودی به ناوگان اتوبوس رانی بندرعباس می‌پیوندد.

مهران ابراهیمی تعداد اتوبوس‌های فعال این شهر را ۱۲۰ دستگاه اعلام کرد و افزود: در حال حاضر با ۱۲۰ دستگاه اتوبوس، بیش از ۹۶ هزار سفر درون شهری صورت می‌گیرد که با ملحق شدن ۵۰ دستگاه اتوبوس جدید تعداد این سفرها به ۱۳۶ هزار سفر افزایش می‌یابد.

مدیریت شهری

شهردار بندرعباس با بیان این که یک پارچه کردن مدیریت شهری به ناهماهنگی‌ها و چالش‌ها در بخش مدیریت شهرها

۵۰ طرح عمرانی در منطقه یک شهرداری بندرعباس در سال جاری صورت می‌گیرد. مدیر شهرداری این منطقه با بیان این خبر گفت: برای اجرای این طرح‌ها ۱۲۳ میلیارد و ۳۹۳ میلیون ریال از محل اعتبارات شهرداری بندرعباس هزینه شده است. وی آسفالت گذرگاه‌ها، جدول کشی، روکش آسفالت، ساخت زمین‌های ورزشی، احداث بلوار ۴۵ متری خلیج فارس و ... را از طرح‌های امسال شهرداری منطقه یک دانست. با تعامل شهرداری بندرعباس و شورای شهر، تمام تلاش‌ها برای رفاه شهروندان صورت می‌گیرد. رئیس شورای شهر بندرعباس با تأکید بر هدف شورای سوم در ایجاد تحول و توسعه شهر بندرعباس خاطر نشان کرد: در رعایت حقوق شهروندان و رعایت بیت المال با هیچ کس تعارف نداریم. مهران شاهی افزود: آمادگی بسیار خوبی در شهرداری وجود دارد و بستر تحولات نیز فراهم است. وی یکی از عوامل موفقیت شورا را حفظ انسجام و وحدت براساس اصل خدمت به مردم عنوان کرد و ادامه داد: در اجرای طرح‌های شهری، همکاری و تأمل دستگاه‌ها با شهرداری بسیار ضروری است و هرچه این تعامل بیش تر باشد قطعاً موفقیت شهرداری و شورا بیش تر خواهد بود.

در شهرداری بندرعباس تلاش‌های فراوانی برای جلب نظر

شهروندی اشاره کرد که به زودی فعالیت خود را آغاز خواهد نمود.

چند خبر کوتاه

خبر نخست این که در آیین گرامی‌داشت روز خبرنگار و گرامی‌داشت سالروز شهادت خبرنگار شهید "محمود صارمی"، خیابان نوبنیاد ۱۴ متری ضلع جنوبی اداره آموزش و پرورش ناحیه دو به نام "خبرنگار" نام گذاری گردید؛ همچنین با خبر شدیم معاون شهری شهرداری بندرعباس اعلام نموده؛ شهرداری تنها برای افرادی که کار تولیدی شامل صنایع دستی و محصولات کشاورزی که بدون واسطه کالای خود را عرضه می‌کنند، انجام می‌دهند، مجوز قانونی با قید زمان و مکان مشخص صادر می‌نماید و در دستورالعمل شهرداری‌ها، ماده‌ای با عنوان ساماندهی دست‌فروشان وجود ندارد.

خبر سوم هم قدردانی اهالی محله نخل ناخدا از شهردار بندرعباس است که علت آن آسفالت پیاده‌رو خیابان ۱۴ متری نخل ناخدا است.

آخرین خبر هم این که؛ رئیس ستاد اقامه نماز استان هرمزگان

پایان می‌دهد؛ گفت: چنانچه مدیریت شهرها به شهرداری‌ها واگذار شود، ارائه خدمات به شهروندان نیز با نظم بیش‌تر و مطلوب‌تر انجام خواهد شد.

منصور آرامی افزود: در شهرداری‌ها اهمیت یکسان‌سازی یا مدیریت واحد شهری از تثبیت مدیریت بیش‌تر است و امروزه یکی از مشکلات موجود در بخش اداره شهرها، نبود مدیریت واحد شهری در عرصه خدمات است. وی ادامه داد: در دولت نهم درباره‌ی یک پارچه کردن مدیریت شهری، اقدامات خوبی با هدف اثرگذاری بر روی مسائل حساس و مهم شهری در حال شکل‌گیری است.

آموزش شهروندان

شهردار بندرعباس از راه اندازی مرکز آموزش شهروندی برای آشنا کردن شهروندان با وظایف خود و اختیارات شهرداری خبر داد. وی اظهار داشت: در ۲ سال گذشته، این شهرداری در راستای فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی، ورزشی و هنری در کنار کارهای عمرانی و آبادانی، گام‌های مهمی برداشته است.

میدان قدس - بندرعباس

از شهرداری بندرعباس قدردانی کرد. مشاور استاندار و رئیس ستاد اقامه نماز این استان با حضور در نشست شورای اقامه نماز از تلاش‌های شهرداری بندرعباس در این راستا قدردانی نمود.

"آرامی" یکی از دغدغه‌های مدیران شهری را آشنا کردن شهروندان با حقوق و وظایف شهروندی خود و پیوند آن‌ها با شهردار دانست و در این باره به مرکز آموزش

همایش بین المللی غدیر

آیت الله خزعلی:

با موافقت رییس جمهور جشن عید غدیر به صورت گسترده برگزار می شود

برانگیخته شده و امروزه شاهد واژگان نوظهوری مثل اسلام هراسی در ادبیات سیاسی جهان هستیم.

حجت اسلام والمسلمین مصطفی پورمحمدی طی سخنانی در مجمع عمومی مجمع جهانی اهل بیت پس از تبریک اعیاد شعبانیه با اشاره به این که "انقلاب اسلامی ایران بدون تردید بر اساس تفکر شیعی به پیروزی رسید و الگوی حاکمیتی مبتنی بر فقه شیعی ارائه نمود" با طرح این پرسش که "چرا با پیروزی انقلاب اسلامی گفتمان شیعی تبدیل به گفتمان موثر و کارآمد در عرصه سیاست بین المللی شده است؟" به بررسی و تحلیل توفیق نظام جمهوری اسلامی پرداخت. وی خاطر نشان کرد: آن چه در رسانه های بین المللی، منطقه یی و در سخنان دشمنان و منتقدان جمهوری اسلامی ایران به وضوح و مکرر دیده می شود، این است که آشکارا بر نقش موثر و قدرت افزایش یابنده نظام اسلامی ایران در منطقه و جهان تاکید می کنند. تا آن جا که نظریه پردازان و متفکرین غربی نسبت به ایجاد هلال شیعی و همچنین گسترش اندیشه اسلام سیاسی به صورت سازمان یافته و همگرا هشدار داده اند.

پورمحمدی افزود: با به رسمیت شناختن غلبه گفتمانی نظام حکومتی اسلام و اکثس دنیای غرب برانگیخته شده و امروزه شاهد واژگان نوظهوری مثل اسلام هراسی در ادبیات سیاسی جهان هستیم. وزیر کشور گفت: حمایت از گرایش های سکولار و یا حتی آخرالزمانی و تاکید بر معنویات غیردینی و خرافه گرایی جریان های انحرافی در جهان اسلام و سعی در تقابل سایر فرق و مذاهب اسلامی و تقویت پنهان تفکرات تند و واپس گرا و خشونت طلب حکایت از نگرانی دشمنان اسلام از گسترش تفکرات ناب اسلامی و شیعی دارد. باید پرسید تفکر شیعی دارای چه مؤلفه ها و شاخص هایی است که تا بدین حد قابلیت نفوذ و الهام بخشی داشته است؟ گسترش مطالعاتی اسلامی به ویژه تمرکز بر مطالعات شیعه شناسی در محافل آکادمیک دنیای غرب به خصوص دانشگاه های اسرائیل اهمیت طرح و پاسخ به این پرسش بنیادی را به خوبی آشکار می کند.

وی در ادامه عقلانیت را مشخصه اصلی مشی شیعی در فقه و در

همایش بین المللی غدیر با حضور شیعیان اندیشمند خارجی و داخلی در سالن اجتماعات وزارت کشور برگزار گردید این با تاکید بر وحدت مسلمانان و اتحاد آنها در مقابله با اسلام ستیزی آغاز شد

دبیر کل بنیاد بین المللی غدیر در این گردهمایی گفت: با موافقت رییس جمهور و هفت تن از وزرا و فرمانده کل سپاه پاسداران امسال جشن عید غدیر به صورت گسترده برگزار می شود.

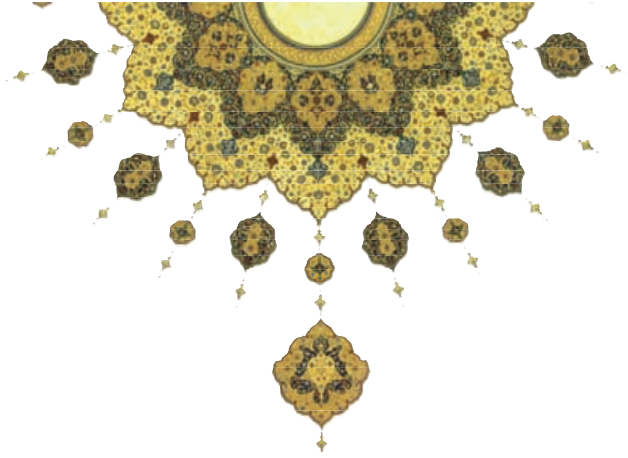
آیت الله خزعلی که در نشست "غدیر محور وحدت امت اسلامی" در جمع اندیشمندان مسلمان شرکت کننده در چهارمین اجلاس مجمع عمومی مجمع جهانی اهل بیت سخن می گفت، در بیان فلسفه ی تاسیس بنیاد بین المللی غدیر، گفت: من زمانی که دیدم مظلومی در جهان وجود دارد که نام او باید در سراسر جهان بلند شود به فکر ایجاد بنیاد غدیر افتادم.

وی با یادآوری اینکه علی (ع) مورد پذیرش اهل سنت نیز هستند، افزود: البته دروغ هایی از سر جهالت به شیعه نسبت داده شده است، اما باید بگوییم که غدیر برای تألیف قلوب به وجود آمده است. وی در ادامه اظهار داشت: با موافقت آقای احمدی نژاد، سرلشکر صفوی و ۷ نفر از وزراء امسال جشن عید غدیر به صورت گسترده ای برگزار می شود.

وی اضافه کرد: ما باید نام علی (ع) را در شادی های خود تکرار کنیم و در روزهای جمعه در سراسر جهان اسلام مکرر در نماز بیان کنیم اما حرف من همین یک حرف است "واعتصوا بحبل الله جمیعا ولا تفرقوا".

وی در تشریح سخنان خود گفت: حبل الله کتاب آسمانی و عترت است و نباید به ندای آمریکا و اسرائیل گوش دهیم، زیرا که آن فتنه ای است بر علیه اسلام. امام (ره) نیز دست به سینه ی دشمنان زد و آنها را بیرون راند. امروز هم رهبر معظم انقلاب و رییس جمهور محبوب شب و روز کار می کنند و به دنبال بیرون راندن دشمنان هستند. وزیر کشور نیز با سخنرانی در این مراسم گفت: با به رسمیت شناختن غلبه گفتمانی نظام حکومتی اسلام، واکنش دنیای غرب

خدمت رسانی به مردم به نحو بهتر و مطلوب تری سامان یافته و موجب افزایش توان و اقتدار داخلی و تعامل مطلوب تر حکومت با مردم بر مبنای نگاهی عدالت محور شده است" گفت: من به عنوان یک عضو کابینه دولت اسلامی در ایران عرض می‌کنم؛ علی‌رغم وجود بحران‌های عمیق و ویرانگر در منطقه ما و توپخانه‌ها و فعالیت‌های فراوان دولت‌ها و گروه‌های مخالف اسلام و ملت ایران و تشیع برای ایجاد ناامنی، تفرقه، گسترش فساد و تبهکاری، به لطف خداوند منان از نصاب امنیتی بسیار خوبی برخوردار هستیم و ظرف ۲ سال گذشته حداقل ۲۰ درصد جرایم سازمان یافته و خشن کاهش پیدا کرده است.

وزیر کشور یادآور شد: اقدامات گسترده‌ی برای کنترل مرزها، مبارزه با مفسد و مواد مخدر و گروه‌های اشرار انجام شده است. وی با بیان این که "در حوزه مدیریت شهری و ارائه خدمات بهتر به شهروندان اقدامات گسترده و قابل توجهی صورت گرفته است" گفت: تلاش زیادی در حال انجام است تا نمونه شهر خوب، سالم و مرفه و پیشرفته را ارائه نماییم.

پورمحمدی با بیان این که "مطالعات گسترده‌ی در حوزه مسایل اجتماعی و توجه به زنان و جوانان و نیازهای جدی آنان و تشکیل کارگروه‌های متعدد انجام گرفته است" اظهار کرد: تعریف جایگاه زنان در جامعه اسلامی، حضور فعال، با نشاط و سالم و متعالی آنان از رویکردهای جدی ماست و همچنین حفظ بالندگی جوانان، بروز شکوفایی استعدادهای آنان، ارضاء نیازهای معنوی و تمایلات خداجویانه به همراه روح تنوع طلب، بلندپرواز و توسعه طلبانه قشر وسیع جوان از دغدغه‌های و برنامه‌های جدی در دست اقدام است. به همین دلیل شاهد حضور قوی، بانگیزه و آرمان‌گرایانه جوانان مان اعم از دختر و پسر در عرصه‌های مختلف علمی و اخلاقی و دینی هستیم. در ماه رجب گذشته ما بیش از ۴۵۰ هزار معتکف که اکثراً جوان بودند در مساجد داشتیم و اقدامات گسترده دیگری که مجال پرداختن به آنها نیست.

پورمحمدی "ارائه کارآمدی و توانایی نظام اسلامی در اداره خوب و قوی جامعه و ارتقاء و تعالی مادی و معنوی نظام جمهوری اسلامی به عنوان یک مدل و الگورا مهم" ارزیابی کرد و گفت: خوشبختانه نظام جمهوری اسلامی به عنوان یک مدل و الگو در حال ارائه آن است و می‌تواند به عنوان راهکاری مناسب و الهام بخش برای دیگر ملت‌ها باشد.

اداره جامعه دانست و تاکید کرد: تفکر شیعه دارای قابلیت بازسازی، تعمیم پذیری و شمول اصول ارزشی و دین مدارانه بر تمامی حوائج و چالش‌های اندیشه‌ای دنیای معاصر و همه اعصار است. سازگاری فقه شیعه با مفاهیمی چون حقوق اصناف مختلف بشر و حقوق همه طبقات اجتماعی که از مطالبات اصلی جوامع مردم سالار است و حرکت و پویایی اجتهاد در فقه شیعی به عنوان شالوده اصلی تفکر شیعی است که این تفکر را به صورت اندیشه الهام بخش، خلاق با قابلیت تاسیس مدل‌های کارآمد مطرح می‌کند.

پورمحمدی گفت: با پیروزی و توفیق جنبش‌های شیعی نه تنها اسلام خواهی در همه جوامع مسلمان برانگیخته شده، بلکه میل فطری دین باوری و دین خواهی را در سراسر جهان بیدار کرده است و این همه نیست مگر این که شیعه با ارائه فقه حکومتی مدل سازگاری ارائه کرده و سعی کرده است تفسیر عقل پذیری از تطابق شریعت با مسائل جدید دنیای مدرن ارائه دهد.

وزیر کشور با یادآوری تجربه پیروزی و توفیق حرکت‌های اسلامی مثل جنبش حزب الله در لبنان، جنبش‌های اسلامی در فلسطین، عراق، ترکیه، شمال آفریقا و دیگر نقاط اظهار کرد: طبیعی است که فرم نهضت‌ها بر اساس اندیشه سیاسی اسلام بر اساس اقلیم‌ها و خصوصیات بومی مناطق می‌تواند متنوع باشد، ولی همواره جوهر و محتوای الهام بخش عدالت خواه، حق‌گرا و مردم مدار آن ثابت و یکسان است.

وی گفت: شیعه مذهبی است که به خاطر محتوای عقلانی و منعطف خود، چون مرام به بن بست رسیده مارکسیسم یک الگوی واحد حکومتی را تحمیل نمی‌نماید، بلکه تفاوت در شیوه‌ها و روش‌ها برای عبور از بحران‌ها و حل مسائل بومی و منطقه‌ی را به خوبی برمی‌تابد.

پورمحمدی اضافه کرد: در عراق بحران زده و اشغال شده امروز، تنها تکیه بر تحركات دینی و تبعیت از مرجعیت شیعه توانسته است منجر به تصمیم‌های ظریف و منطقی و عبور از بحران‌های بزرگ شود. در لبنان، حزب الله نه تنها یک حزب و نه تنها یک سازمان نظامی است، بلکه تبدیل به یک مفهوم و آرمان شده است. آرمانی که موجب گردیده جنبش حزب الله و دبیر کل آن بر قلب‌های مسلمانان و مسیحیان لبنانی و اعراب حکومت کند. حزب الله توانسته شیوه زندگی متناسب با تاریخ تمدنی، فرهنگی و سیاسی لبنان بیابد و شیوه زندگی جدیدی بر این اساس معرفی کند.

وزیر کشور با بیان این که "در دولت فعلی در ایران جریان امور و

لزوم ایمن سازی پیاده راهها برای تردد معلولان و جانبازان

شهر تهران همزمان با اجرای طرح پیاده راه سازی به بحث مناسب سازی پیاده راههای شهر برای آمدو شد معلولان و جانبازان نیز اقدام کنند. یعقوبی با تأکید بر اینکه اجرای طرحها و پروژههای شهری بدون پیوست اجتماعی موفق نخواهد بود تصریح کرد: تجربه ثابت کرده است مدیریت شهری در اجرای هر طرحی که در آن مشارکت فعالانه شهروندان وجود داشته است، موفق عمل کرده و این اصل مهمی است که نباید هیچ گاه به فراموشی سپرده شود.

معاون امور مناطق شهرداری تهران با تأکید بر ضرورت مناسب سازی پیاده راههای شهر تهران برای آمد و شد ایمن معلولان و جانبازان تصریح کرد: لازم است شهرداریهای مناطق با مشارکت سازمان زیباسازی به امر مناسب سازی پیاده راههای شهر توجه ویژه داشته باشند. وی در حاشیه این برنامه با اشاره به این که پیاده راه سازی در شهر تهران نباید صرفاً منحصر به احداث پیاده رو باشد، تأکید کرد: لازم است شهرداریهای مناطق در کنار سازمان زیباسازی

مناسب سازی گذرگاههای منطقه ۱۱ و ۱۷ تهران

شده است. وی با اشاره به اختصاص اعتبار برای احداث نهرها و ساماندهی گذرگاهها خاطرنشان کرد: نهرها با اعتباری حدود شش میلیارد و ۶۸۹ میلیون ریال و گذرگاهها با ۸۶ میلیارد و ۹۷۰ میلیون ریال احداث و ساماندهی شدند. همچنین معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری منطقه ۱۷ اعلام کرد: برای تسهیل در عبور و مرور جانبازان و معلولان عزیز معاونت حمل و نقل و ترافیک اقدام به مناسب سازی گذرگاههای سطح منطقه کرده است. ملاصالحی همچنین به پیشرفت ۳۰ درصدی این طرح در منطقه اشاره کرد و گفت: احتمالاً تا پایان تابستان این طرح به انجام می رسد.

معاون فنی و عمرانی شهرداری منطقه ۱۱ گفت: در این منطقه برای ارتقا کیفیت و مناسب سازی آمدو شد معلولان بهسازی و همسان سازی گذرگاهها صورت گرفته است. مسعود عامری افزود: ۱۷۹ مورد بهسازی و احداث نهرها به مساحت ۱۷ هزار و ۵۲ متر در سطح منطقه با هدف همسان سازی کفها برای ارتقا کیفیت و بهینه سازی عبور و مرور معلولان و در نهایت تأمین ایمنی و آسایش شهروندان انجام شد. عامری ادامه داد: با در نظر گرفتن رفاه شهروندان ۳۶ مورد پل و بازسازی نهرها انجام شد که ۸۴۱ میلیون و ۷۵۰ هزار ریال بوجه صرف

کنسرت بزرگ معلولان در همدان

بهبودی کشور برگزار شد، هنرمندان معلول ذهنی و جسمی - حرکتی از تهران، لرستان و همدان در قالب ۶ گروه به اجرای برنامههای موسیقی سنتی و تصنیفهای قدیمی و اشعار محلی پرداختند.

کنسرت بزرگ معلولان سازمان بهزیستی کشور همزمان با میلاد حضرت ولی عصر (عج) در همدان برگزار گردید. در این کنسرت که از سوی مرکز در حال تأسیس آفرینشهای هنری سازمان

همه ی پایانه‌های مسافربری استان تهران برای استفاده معلولان

مناسب سازی می شود

تهران، پایانه جنوب بیشترین مشکل را نظر ساختار فیزیکی برای حضور معلولان دارد.

امیرانی در رابطه با اعتبارات مورد نیاز برای مناسب سازی پایانه‌ها اظهار کرد: طبق ماده دو قانون جامع حمایت از حقوق معلولان تمام دستگاه‌های دولتی مکلف‌اند شرایط ورود معلولان به محیط را آسان کنند و ساختمان‌های عمومی باید برای ورود این قشر مناسب باشد؛ بنابراین دستگاه‌ها موظف‌اند بخشی از بودجه عمرانی سالیانه خود را به این امر اختصاص دهند.

وی افزود: میزان اعتبارات اختصاصی دستگاه‌ها برای مناسب سازی فضای شهری، بستگی به اعتبارات بودجه‌ای دستگاه‌ها دارد.

که مانع ورود معلولان و دسترسی آن‌ها به استفاده از امکانات پایانه‌ها می‌شود، در چند ماه آینده خبر داد.

حسین امیرانی با بیان این که در سلسله نشست‌هایی که با کمیته مناسب سازی فضای شهری استان تهران برگزار شد، نمایندگان دستگاه‌های مختلف ذیربط در امر مناسب سازی حضور داشتند، افزود: در آخرین جلسه این کمیته موضوع مشکلات پایانه‌های مسافربری شهر تهران و مشخصاً پایانه غرب، جنوب و شرق که جمع آوری شده بود به مسؤلان ارائه شد و در نهایت قرار شد ظرف چند ماه آینده کاستی‌های این پایانه‌ها برطرف شود.

وی تصریح کرد: بین پایانه‌های موجود در استان

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی استان تهران از مناسب سازی و برطرف شدن کاستی‌های فیزیکی تمامی پایانه‌های مسافربری استان تهران

بررسی مناسب سازی فضای شهری برای معلولان

موجود مناسب سازی کشور است و به عنوان مثال در استان‌های مختلف، دستگاه‌ها هشت مورد همچون ورودی‌ها، دستشویی‌ها، رمپ‌ها و غیره را مورد مطالعه قرار داده و جایگاه هر استان در امر مناسب سازی را اعلام می‌کنند.

همچنین مدیرکل دفتر معلولان جسمی - حرکتی و حسی سازمان بهزیستی کشور در رابطه

بلکه مقرر شده، طراحی‌های طراحان مکان‌های همگانی از قبیل دانشگاه‌ها، مسجدها، پارک‌ها، سینماها و غیره به گونه ای باشد که این مکان‌ها قابل استفاده برای معلولان باشد.

نظم ده افزود: در همین راستا سازمان بهزیستی بر اساس ماده دو قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در سال گذشته ستاد مناسب سازی کشور را به ریاست وزیر رفاه و دبیری رییس سازمان بهزیستی تشکیل داد که دبیرخانه اش در حوزه معاونت توانبخشی این سازمان قرار دارد.

وی با بیان این که پس از تشکیل ستاد مناسب سازی این ستاد در استان‌ها نیز تشکیل شد، گفت: یکی از فعالیت‌های ستاد، استخراج آمار وضعیت

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی گفت: گزارش مناسب سازی فضای شهری برای معلولان به وزارت رفاه ارسال شده و وزیر رفاه در هیات دولت آن را مطرح کرد.

کاظم نظم ده درباره مناسب سازی محل زندگی معلولان گفت: مناسب سازی به معنای اعم کلمه شامل مناسب سازی محیط زندگی داخلی منزل مسکونی معلولان و محیط اجتماعی، شهری، تمامی تجهیزات و امکانات رفاهی مورد استفاده معلولان از قبیل حمل و نقل درون و برون شهری، هواپیما، غیره و وسایل کمک آموزشی اعم از آموزشی، ورزشی و تفریحی است.

وی با بیان این که مناسب سازی در ابعاد یاد شده بسیار گسترده و نیاز به سیاستگذاری طولانی مدت دارد، تصریح کرد: به عنوان مثال در برجی که ساخته می‌شود، قرار نیست سازمان بهزیستی کشور اعتباری را برای مناسب سازی لحاظ کند،

با واگذاری ۱۰ درصد از واحدهای استیجاری ارزان قیمت به معلولان از طرف وزارت مسکن، گفت: این موضوع در بند «ب» تبصره ۱۵ قانون بودجه ۸۶ لحاظ شده است، اما تا زمانی که اعتبارات لازم در این زمینه به سازمان بهزیستی ابلاغ نشود، بندهای فوق را نمی توان عملیاتی کرد. کاظم نظم ده گفت: باید اذعان کرد که با وضعیت موجود مسأله ایاب و ذهاب معلولان شرایط مناسبی ندارد و دغدغه ما از گذشته تا امروز حل مسأله ایاب و ذهاب معلولان بوده است. وی با اشاره به این که رفع مشکل ایاب و ذهاب معلولان منجر به کاهش هزینه های درمانی

معلولان می شود، گفت: اعتبار ایاب و ذهاب معلولان در گذشته ۲۰۰ میلیون تومان بود که این اعتبار در سال ۸۵ به ۴۵۰ میلیون تومان رسید. وی افزود: با پیگیری های لازم توانستیم اعتبار ایاب و ذهاب معلولان را برای سال ۸۶ به حدود یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان افزایش دهیم، اما با وجود این افزایش هنوز با اعتبار مورد نیاز که بیش از ۶ میلیارد تومان است، فاصله داریم و طبیعی است که با این شرایط نمی توان انتظارات معلولان را برای استفاده از خدمات ایاب و ذهاب برآورده کرد.

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی در ادامه از تدابیر جدید سازمان بهزیستی برای ارتقاء کیفی ناوگان حمل و نقل ویژه معلولان خبر داد و گفت: همزمان با افزایش اعتبارات بخش ایاب و ذهاب معلولان، برنامه ریزی برای حضور چند شرکت خدمات دهنده به معلولان را در دستور کار قرار داده ایم تا با ایجاد رقابت سالم رضایت مشتریان معلول فراهم شود. وی افزود: برای این که بتوانیم خدمات ایاب و ذهاب را به معلولان در شهرستان ها به سرعت و به گونه ای شایسته ای ارائه دهیم بخشی از این بودجه را در اختیار استان ها خواهیم گذاشت.

ناوگان حمل و نقل همگانی مناسب همگان نیست

مدیر انجمن حمایت از معلولان ضایعه نخاعی گفت: طبق آمارهای موجود ۹ هزار معلول و ۲ هزار جانباز ضایعه نخاعی در کشور وجود دارد که دسترسی به ناوگان حمل و نقل عمومی برای این افراد غیر ممکن است. دکتر بلقیس خلوک گفت: با توجه به این که چند سالی از بهره برداری از مترو می گذرد، ولی برنامه های لازم برای استفاده معلولان ضایعه نخاعی در آن اندیشیده نشده و این در حالی است که هیچ کدام از ایستگاه های مترو آسانسور ویژه معلولان ندارد.

مدیر انجمن حمایت از معلولان ضایعه نخاعی

ادامه داد: هم اکنون تنها شمار کمی از معلولان ضایعه نخاعی امکان حضور در جامعه را دارند زیرا گذرگاه ها و پیاده روهای فضای شهری برای تردد معلولان مناسب سازی نشده است. مدیر انجمن حمایت از معلولان ضایعه نخاعی با اشاره به این که بسیاری از معلولان ضایعه نخاعی نیازمند شدید بیمه درمان هستند و از این امتیاز برخوردار نیستند خاطر نشان کرد: آمار و اطلاعات دقیق از وضعیت معلولان در دست نیست و در سرشماری اخیر نیز انواع معلولیت بر اساس معیارهای علمی مشخص نشده است.

لزوم تلاش شهرداری ها در تحقق اهداف دولت

شهرداری باید شتاب خود در تحقق اهداف دولت مبنی بر خدمات رسانی به مردم را افزایش دهد. معاون سیاسی اجتماعی فرمانداری نیشابور گفت: کوتاهی در اجرای مسؤولیت ها، نخستین آسیب را به مسؤولان و سپس به مردم وارد می کند. وی خطاب به شهردار و اعضای شورای شهر اظهار داشت: مردم از مسؤولان بیش از گذشته انتظار خدمت

و شفاف سازی خدماتی دارند و هر اقدام خوب را تحسین و حمایت می کنند. حسین شرافتی خدمت به مردم و محرومان، آبادانی منطقه، جمع آوری مالیات و خراج بر پایه عدالت، شجاعت و خلوص نیت را از سفارش های اکید امیرالمؤمنان علی (ع) به کارگزاران نظام اسلامی عنوان و خاطر نشان کرد: مسؤولان شهر باید در خدمات خود

به این سفارشات ارزشمند توجه کنند. رئیس شورای اسلامی استان خراسان رضوی نیز با اشاره به این که تا سال ۷۳ دولت بیش از ۷۰ درصد از اعتبارات شهرداری ها را تأمین می کرد، یادآور شد: در سال گذشته ۶۰ درصد بودجه شهرداری در بخش جاری و ۴۰ درصد باقیمانده در بخش عمرانی هزینه شد.

اعلام شرایط دوگانه سوز شدن خودروهای جانبازان، معلولان و بیماران خاص

همچنین، خودروهای عمومی تاکسی و تاکسی تلفنی، آژانس و مسافربر عمومی بین شهری با عمر ۱۰ سال و کم تر و وانت نیسان و وانت بار با عمر ۱۵ سال و کم تر اعلام شد.

به منظور تحقق اهداف دولت و در راستای اجرایی کردن اهداف تبصره ۱۳ همه ی دارندگان تاکسی های با عمر ۱۰ سال و کم تر، حداکثر تا پایان ۳۱ مردادماه فرصت خواهند داشت تا از طریق سایت اینترنتی قهزبهبذشخصصص نسبت به ثبت نام برای دوگانه سوز کردن تاکسی های خود اقدام کنند. جانبازان پس از ثبت نام باید با معرفی نامه بنیاد شهید، معلولان با معرفی نامه بهزیستی، بیماران خاص با معرفی نامه وزارت بهداشت، آژانس ها با معرفی نامه اتحادیه مربوطه، تاکسی ها با معرفی نامه تاکسیرانی، خودروهای بین شهری با معرفی نامه سازمان راهداری، به همراه مدارک خودرو و کارت شناسایی شخصی باید به کارگاه گازسوز کننده تعیین شده، مراجعه کنند.

شرایط دوگانه سوز شدن خودروهای جانبازان، معلولان و بیماران خاص و

بهره برداری از دو طرح در شاهرود

شده است. برای احداث این سالن بیش از یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون ریال از محل اعتبارات ملی و استانی هزینه شده است و هم زمان با بهره برداری از این طرح، هیأت های ورزشی جانبازان، معلولان، نابینایان و کم بینایان شهرستان شاهرود دارای مکان های ورزشی شدند؛ همچنین نخستین دفتر خدمات دولت الکترونیک «پلیس + ۱۰» در شهرستان شاهرود گشایش یافت.

سالن ورزشی ویژه جانبازان و معلولان و نخستین دفتر خدمات دولت الکترونیک، در شهرستان شاهرود به بهره برداری رسید. با اتمام عملیات اجرایی احداث سالن ورزشی جانبازان و معلولان شهرستان شاهرود، این سالن در آئینی با حضور مسؤولان به بهره برداری رسید. این سالن ورزشی با زیربنای ۸۰۰ متر مربع برای تمرین های ورزشی و برگزاری مسابقات گلبال و والیبال نشسته معلولان و جانبازان ساخته

اجرای پروژه های شهری باید با آینده نگری همراه شود

نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی گفت: طراحی پروژه های شهری در قم با در نظر گرفتن نیاز آینده شهر انجام شود. علی بنایی در دیدار شهردار و شورای اسلامی شهر قم در سخنانی اظهار داشت: هدف از تأسیس شوراهای اسلامی شهر و روستا تسهیل در انجام امور و رفع مشکلات مردم بود و به همین دلیل شورای شهر باید بررسی امور خرید را به کمیسیون های مربوطه تفویض اختیار کند.

وی همچنین بر استفاده از سیستم‌های الکترونیکی و رایانه‌ای برای کاهش مراجعات مردم به نهادها و ادارات تاکید کرد و افزود: شورای شهر و شهرداری قم باید عملکردهای خود را در زمینه انجام پروژه‌های عمرانی، عقد قراردادها و... را علاوه بر رسانه‌ها با استفاده از بندها و بیلبوردها به آگاهی همه‌ی مردم برساند.

بنایی همچنین درباره اجرای پروژه‌های شهری گفت: پروژه‌های شهری باید به صورت جامع تعریف شود و انجام و طراحی آن‌ها نیز باید با آینده‌نگری همراه باشد.

شهردار قزوین: طرح جامع شهری منسوخ شده است

یک حوزه سود آور است، به طوری که نیمی از سازندگان ساختمان در قزوین افراد حرفه‌ای هستند که گاهی برای رسیدن به سود بیش‌تر زیاده‌خواهی نیز دارند.

عبدالقهار ناصحی اضافه کرد: در دسترس نبودن اطلاعات شهری و دوباره کاری‌ها، مشکلاتی را در اداره شهر موجب شده است که در نهایت به اطلاع صدور پروانه ساخت منجر می‌شود.

وی تاکید کرد: باید در چگونگی صدور پروانه ساختمانی بازبینی کنیم و تغییرات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری را در این حوزه داشته باشیم.

عضو شورای اسلامی شهر رشت گفت: نارضایتی مردم از وضعیت حمل و نقل در رشت هر روز افزایش می‌یابد.

روی آن تأثیر می‌گذارد.

وی قوانین طرح جامع را خشک و محکوم به شکست دانست و اذعان داشت: نتیجه اجرای مقررات دقیق و سخت‌فعلی چه شد؟ این همه انرژی سازمان مسکن و نظام مهندسی ساختمان چه شد؟ آیا به واقع ضرورت دارد که از پول نفت و مردم چنین طرح‌هایی تهیه شود که هیچ سودی برای شهر ندارند؟ کمالی تصریح کرد: استان‌ها مملو از نیروهای متخصص و کاردان است، چرا نباید شهر را براساس مدیریت واحد شهری اداره کنیم نتیجه اجرای طرح جامع این شده که همه کارهای اصلی روی زمین مانده است.

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قزوین نیز در این جلسه گفت: حوزه ساختمان سازی

شهردار قزوین، طرح جامع شهری را طرحی منسوخ شده دانست و آن را باعث توقف در رشد شهر و بدون نتیجه اعلام کرد.

محمود کمالی در جلسه بررسی چگونگی کاهش مدت زمان صدور پروانه ساختمانی شورای شهر قزوین افزود: ۲۰ تا ۳۰ سال است که طرح جامع شهری تهیه می‌شود، ولی تا به حال اجرا نشده و دائماً در حال تغییر است.

وی ادامه داد: طرح جامع شهری جز خستگی مدیران و مردم شهر نتیجه‌ای ندارد و از سوپی وحی منزل نیست که نتوان از آن گذشت یک مصوبه ماده ۱۰۰ این طرح را به راحتی نفی می‌کند.

شهردار قزوین تصریح کرد: شهرها باید براساس برنامه راهبردی اداره شود، چرا که دائماً شرایط مختلف

عضو شورای اسلامی شهر رشت: مردم از وضعیت حمل و نقل شهری رشت ناراضی هستند

سازمان تاکسیرانی وجود ندارد و به همین دلیل رانندگان اقدام به افزایش نرخ کرایه و خلاف می‌کنند. از آنجا که بحث حمل و نقل شهری از

تاکسی سهمیه سوخت خود را به دیگران می‌فروشد و تردد نمی‌کنند. وی اظهار داشت: هیچ تنبیه و تشویقی در

هادی رضانی حضور کمرنگ تاکسی‌ها را باعث بروز مشکل برای مردم اعلام کرد و افزود: متأسفانه اخیراً شنیده می‌شود رانندگان

می‌خواهیم در این عصبانیت تصمیم‌گیری نکنند. همچنین عضو دیگر شورای شهر رشت تاکید کرد: شورا باید وضعیت خود را با استانداردی مشخص و شفاف سازی کند، زیرا شورا بدون همکاری با استانداری و شهرداری بدون رضایت وزارت کشور نمی‌تواند هیچ کاری از پیش ببرد.

تاکسیرانی رشت نیاز به کارشناسی و بازنگری نیرو دارد.

وی اظهار داشت: شورا وظیفه قانونی خود را انجام داد و مسؤولان استان باید به فضای تعامل وارد شوند.

محمدرضا قاسمی خاطر نشان کرد: در حال حاضر مسؤولان استان خشمگین هستند و از آن‌ها

مسائل مهم جامعه است، لذا ناراضی مردم هر روز از وضعیت حمل و نقل در شهر بیش تر می‌شود. رضانی تاکید کرد: موضوع تنبیه و تشویق رانندگان متخلف باید در دستور کار سازمان تاکسیرانی قرار گیرد تا جلوی بعضی از تخلفات گرفته شود. رئیس شورای شهر رشت نیز گفت: سازمان

سرانه فضای سبز ایرانشهر: ۴/۹ متر مربع

خزایی خاطر نشان کرد: از جمله گونه‌هایی که اکنون در فضای سبز مورد استفاده قرار می‌گیرند، گیاهانی از جمله همیشه بهار، جعفری، ناز، اطلسی و... است که سرسبزی و طراوت خاصی به شهر بخشیده است.

سرانه فضای سبز شهری ایرانشهر بدون احتساب باغات به ۴/۹ متر مربع رسید. محمد ظاهر خزایی اظهار داشت: برای گسترش فضای سبز و توسعه مبلمان شهری، بوستان نماز در این شهر طی ماه‌های آینده راه‌اندازی می‌شود. کارشناس فضای سبز این شهرداری ادامه داد: با هدف کیفی کردن و استفاده بهینه از منابع آب، طرح جداسازی آب آشامیدنی در این زمینه به اجرا در آمد که اکنون ۸۰ درصد فضای سبز ایرانشهر با آب شرب آبیاری می‌شود. خزایی توسعه پارک کوهستان کنار، به کارگیری کوهستان‌های متروکه و خیابان‌های تک درختی و بهره برداری بیش تر از پارک‌های محله‌ای را از اقدامات این شهرداری ذکر کرد.

وی افزود: پارک بانوان، نخستین پارک ویژه خانم‌هاست که کارهای مطالعاتی آن به پایان رسیده و در صورت تأمین اعتبار به زودی عملیات اجرای آن آغاز می‌شود. خزایی گفت: گونه‌های گیاهی که در گذشته در فضای سبز شهری مورد استفاده قرار گرفته بود از جمله کنار است که تنها خاصیت بادشکنی داشته و قابلیت دیگری ندارد.

شهردار مشهد :

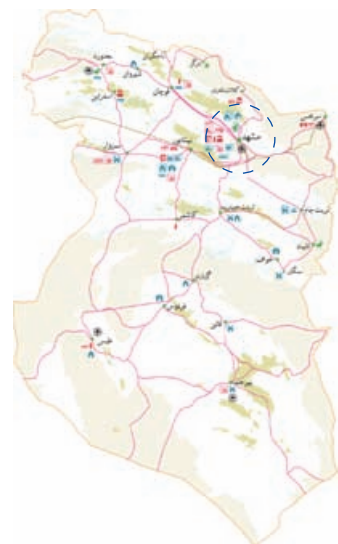
شهرداری برای توسعه ورزش همگانی آماده است

سازمان شهرداری‌های کشور درصددیم تا تجربه‌های شهرداری مشهد در امر ورزش را در اختیار شهرداری‌های استان‌های دیگر که دارای تجربه کم‌تری هستند، قرار دهیم.

شهردار مشهد با بیان این‌که برگزاری این المپیاد باعث افزایش انگیزه برای آتش نشانان می‌شود، افزود: روحیه، توان جسمی و بالا رفتن بازدهی کاری از دیگر فاکتورهای مثبت برگزاری این گونه المپیادهای ورزشی در بین کارکنان است.

با توجه به تجربیات شهرداری مشهد در امر ورزش و به‌ویژه ورزش همگانی، آماده‌ایم تا با تعامل سازمان تربیت بدنی به توسعه ورزش همگانی کمک کنیم.

محمد پژمان، در حاشیه برگزاری المپیاد ورزشی آتش نشانان کشور در مشهد خاطر نشان کرد: با توجه به ظرفیت‌های بالای سازمان شهرداری مشهد در ورزش همگانی طبق تفاهم‌نامه‌ای با

رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها:

پیش‌بینی‌های لازم برای بازگشایی مدارس

اول شهریور ماه تا ۲۰ مهر ماه ۸۶ با اهداف ذیل مشغول به فعالیت خواهد بود:

- کاستن از تبعات منفی ترافیک ناشی از بالا رفتن حجم ترافیک؛
- افزایش ظرفیت گذردهی معابر؛
- افزایش سرعت متوسط شبکه؛
- کاهش توقف‌های ترافیکی؛
- کاهش حرکات بدون مقصد مسافران؛
- کاهش تداخلات مسیرها؛
- افزایش حجم عبوری وسایل نقلیه و مسافران؛
- کاهش تراکم ترافیکی؛
- رفاه‌یاب‌تر شدن و مسافران؛
- تشویق شهروندان به استفاده از حمل و نقل عمومی؛
- ترغیب دانش‌آموزان به تولید زباله کم‌تر؛
- اجرای طرح تفکیک از مبدأ زباله در مدارس؛
- فرهنگ‌سازی در زمینه توسعه فضای سبز شهری؛
- جلب مشارکت دانش‌آموزان در اجرای طرح‌های خدمات شهری؛
- ترغیب دانش‌آموزان در اجرای طرح‌های ایمنی شهری؛
- زیباسازی محیط شهری؛
- ارتقای بهداشت محیط شهری؛
- محوطه‌سازی و آسفالت محیط مدارس در صورت نیاز؛
- تعمیر سرویس‌های بهداشتی مراکز آموزشی؛
- رنگ‌آمیزی کلاس‌ها و نمازخانه‌ها؛
- پاک‌سازی دیوارهای مدارس و رنگ‌آمیزی دیوارها و درب مدارس.

ترابریا وزارت کشور در زمینه حمل و نقل و ترافیک چه برنامه‌ریزی‌هایی کرده است؟

○ تا پایان شهریور ماه ۱۸۰۰ دستگاه اتوبوس به شهرداری‌های کشور تحویل می‌شود که به این ترتیب تعداد کل اتوبوس‌های تحویلی از محل تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کشور به مرز حدود ۶۵۰۰ دستگاه اتوبوس خواهد رسید. ضمناً از شهرداری‌ها هم خواسته شده تا سهم ۱۷/۵ درصدی خود برای تحویل اتوبوس‌های تخصیصی را پرداخت نمایند.

مهندس سیدمهدی هاشمی، معاون عمرانی وزیر کشور و رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، در گفتگویی با ماهنامه شهرداری‌ها اقدامات انجام شده به مناسبت بازگشایی مدارس را تشریح کرد:

ترابریا با توجه به این که در آستانه بازگشایی مدارس، دانشگاهها و دیگر مراکز آموزشی قرار گرفته ایم، وزارت کشور چه اقداماتی در این زمینه پیش‌بینی کرده است؟

○ طبق بخشنامه‌های ابلاغ شده به استانداری‌ها و شهرداری‌ها، ستادهایی تحت عنوان "ستاد مهر" تشکیل شده و فعالیت‌هایی را که امکان انجام گرفتن آن‌ها در توان شهرداری‌ها بوده در قالب دستورالعمل‌های اجرایی با تأکید بر اتخاذ تدابیر لازم برای پیشگیری از فشارهای مضاعف ناشی از افزایش تقاضای حمل و نقل عمومی به واسطه اجرای طرح سهمیه بندی سوخت و استفاده بهینه از سیستم‌های حمل و نقل عمومی، خدمات شهری و امور عمرانی جهت اجرا به شهرداری‌ها ابلاغ نموده ایم.

ترابریا انجام چه اقداماتی در دستورالعمل‌های ابلاغی مورد تأکید قرار گرفته است؟

○ هدف از اجرای طرح استقبال از مهر، اتخاذ تدابیر مناسب در ۲ بخش حمل و نقل و ترافیک شهری با رویکرد بالا بردن ظرفیت‌های حمل و نقل عمومی؛ همچنین خدمات شهری و عمران می‌باشد و در این راستا ستاد استقبال از مهر برای ایجاد هماهنگی در سطوح مختلف مدیریتی از

ترابریا آیا طرح BRT دارای مصوبه شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور می باشد؟

○ وزارت کشور و سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور طی چندین مکاتبه خواستار ارائه مطالعات انجام شده در این مسیر گردیده که متأسفانه شهرداری تهران شاید به دلیل عدم وجود چنین مطالعاتی از ارسال آن خودداری نموده است. با عنایت به آن که این طرح دارای تبعات مالی و اجتماعی زیادی می باشد، لذا شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور طی ابلاغیه ای به راهور جلوگیری از ادامه عملیات تا زمان ارائه مطالعه و تصویب آن در شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور را اعلام نموده است.

ترابریا آیا اصولاً اجرای طرح BRT در محور خیابان آزادی و انقلاب توجیه پذیر می باشد؟

○ ایجاد مسیرهای BRT به طور کلی مورد تأیید و حمایت شورای عالی ترافیک شهرهای کشور است اما به شرطی که مطالعات لازم ترافیکی-اقتصادی و اجتماعی آن انجام پذیرفته باشد و مصوبه شورای عالی ترافیک را نیز داشته باشد. اما ایجاد مسیر BRT در محور خیابان آزادی و انقلاب از دیدگاه بسیاری از کارشناسان و به دلایلی که عرض می کنیم، توجیه پذیر نمی باشد.

خط ۴ مترو تهران در همین مسیر و به صورت زیرزمینی در دست اجرا است و به طور کلی در جایی که مترو در دست ساخت است ایجاد سیستم BRT سؤال برانگیز است. اصولاً از سیستم BRT به جایی مترو استفاده می شود و ایجاد یک سیستم BRT در سطح خیابان و مترو در همان معیار هیچ گونه توجیه ترافیکی و اقتصادی ندارد. در صورتی که اقدام شهرداری تنها برای چند سال باقی مانده تا بهره برداری از خط ۴ متروی تهران می باشد که هزینه های اقتصادی این طرح اجرای آن را منتفی می نماید.

ضمناً کل مسیر پیش بینی شده دارای خط ویژه اتوبوسرانی است و تنها در حد فاصل میدان آزادی تا میدان انقلاب به دلیل توقفهایی که می تواند با کنترل پلیس از آن جلوگیری نمود، مسیر ویژه با مشکلاتی روبرو بوده است. مابقی مسیر که به صورت جدا شده و به خوبی و به صورت مطلوب در دست بهره برداری است.

از آن جایی که ایستگاههای این مسیر در وسط در نظر گرفته شده لذا ناوگان اتوبوسرانی می بایست دارای دربهای ورود و خروج مسافر در دست چپ باشد. به عبارت دیگر هیچ یک از اتوبوسهای فعلی امکان فعالیت در این مسیر را نخواهند داشت. در صورتی که شهرداری تهران قصد واردات اتوبوس برای این مسیر را داشته باشد اولاً هیچ کارخانه اتوبوس سازی در جهان اتوبوس آماده و ساخته شده در اختیار ندارد و اتوبوس به سفارش و پس از عقد قرارداد و دریافت پیش پرداخت ساخته خواهد شد که هیچ یکی از این موارد انجام نشده است. ثانیاً اعتبارات مورد نیاز برای خرید این اتوبوسها بسیار بالا است و با عوارض گمرکی و سود بازرگانی قیمت هر اتوبوس بسیار بالا خواهد بود. این در حالی است که شهرداری تهران در پرداخت سهم ۱۷/۵ درصدی خود بابت اتوبوسهای پیش بینی شده در تبصره ۱۳ مشکل دارد و دائماً کمبود اعتبارات در مترو تهران شکایت دارد. آیا بهتر نبود این هزینهها به خط ۴ مترو تهران تخصیص داده می شد.

علاوه بر این حدود ۲۴ هزار دستگاه تاکسی جدید به تاکسیرانیهای سراسر کشور تحویل داده شده و در روز جمعه ۸۶/۶/۲ نیز ۶۰۰ دستگاه تاکسی جدید دیگر به ناوگان تاکسیرانی افزوده خواهد شد و پیش بینی می شود که مابقی تکالیف باقی مانده از محل تبصره ۱۳ قانون بوجه سال ۱۳۸۵ تا پایان شهر یورماه انجام شود؛ همچنین با توجه به اجرای طرح سهمیه بندی بنزین، سرویس های مدارس به طور مقتضی و با هماهنگی نمایندگان آموزش و پرورش استانها ساماندهی می شود.

در ضمن با توجه به اهمیت استفاده از ظرفیت کامل ناوگان اتوبوسرانی شهرها، مقرر شده تا هر چه سریع تر نسبت به تعمیر ناوگان متوقفی اقدامات لازم صورت پذیرد و مرخصیهای عوامل شاغل در این بخش به حداقل برسد؛ همچنین ناوگان تاکسیرانی شهرها شامل تاکسیهای خطی، گردشی و مسافربرهای شخصی ضمن ساماندهی خطوط، جهت پوشش مناسب کلیه مناطق شهری با ظرفیت کامل در اختیار شهروندان قرار می گیرد.

تمهیداتی نیز برای جلوگیری از افزایش نرخ کرایهها توسط ستادهای مهر صورت می پذیرد. در ضمن از امکانات بالقوه حمل و نقلی موجود در دستگاههای دولتی برای کمک به سامانه حمل و نقل عمومی شهرها استفاده خواهد شد.

کمیتههای استانی و شهرستانی ساماندهی مسافربرهای شخصی نیز سریعاً نسبت به جایگزینی متقاضیانی که به هر دلیل جهت دریافت کارتهای سوخت تحویلی به راهور مراجعه نکرده اند، اقدام می نمایند. ارائه خدمات رایگان در بخش حمل و نقل عمومی به دانش آموزان و دانشجویان در هفته اول مهرماه هم پیش بینی شده است؛ همچنین ایمن سازی و تعمیر معابر، پیاده روها، پل های عابر پیاده، خط کشی معابر و علائم راهنمایی و رانندگی و تعمیر وسایل کنترل ترافیک نیز به مناسبت اول مهرماه پیش بینی شده است و پلیس راهنمایی و رانندگی بر اجرای مقررات نظارت کامل خواهد داشت.

همچنین شهرداریها نیز با همکاری رسانه های ارتباط جمعی مطالب و برنامه های آموزشی تهیه و در اختیار شهروندان قرار می دهند. تشکیل ستاد جلوگیری از انجام حفاری توسط سازمانها از هفته آخر شهریور الی هفته دوم مهرماه و ایجاد گشت های ترافیکی و اعلام مشکلات از راه بی سیم توسط شهرداریها از دیگر اقدامات می باشد.

ترابریا با توجه به آن که انجام حفاری و به طور کلی هر گونه عملیاتی که منجر به اختلال در جریان ترافیک شود از طرف ستاد مهر ممنوع اعلام شده، ولیکن در حال حاضر در شهر تهران شاهد اجرای چندین طرح مانند ایجاد مسیر BRT در محور خیابان آزادی و انقلاب و ... می باشیم که باعث افزایش ترافیک شده است. آیا در این مورد هماهنگی لازم به عمل آمده است یا خیر؟

○ متأسفانه برخی از این عملیات از جمله ایجاد مسیر BRT در محور خیابان آزادی و انقلاب موجب بروز تأخیرات بسیار و نارضایتی مردم گردیده و شبکه معابر اطراف این محور که از شریان های اصلی شهر تهران نیز می باشد تحت تأثیر قرار گرفته است. شواهد هم حاکی از آن است که این عملیات نمی تواند در آینده نزدیک به اتمام برسد.

تهیه و ابلاغ سازمان تفصیلی ۸۳ شهرداری

استان اردبیل: بیله سوار، نمین.
استان کردستان: شهرداری‌های: دزج، بوئین سفلی، کانی سور، صاحب، زرینه، بابارشائی، سریش آباد، آرموده، یاسوکنده، چناره، شویسه.
استان کرمانشاه: شهرداری ماهیدشت.
استان گیلان: شهرداری کومله.
استان گلستان: شهرداری‌های اینچه برون، دلند، سرخنکلاته، انبارآلوم.
استان لرستان: شهرداری کونانی.
استان مازندران: شهرداری کلارآباد.
استان مرکزی: شهرداری‌های نراق، نیم‌ور، فرمهین، قورچی باشی، هندودر، پرندهک، داوودآباد و کمیه‌جان.
استان یزد: شهرداری‌های عقدا و نیر.

استان خراسان رضوی: شهرداری‌ها خرو، خلیل آباد، ریوش، نشتیقان، کافک، ملک آباد، سنگان، بیدخت، رشتخوار، باخزر، قدمگاه، دولت آباد، نوخندان، شاندیز.
استان سیستان و بلوچستان: شهرداری‌های بنت و زهک.
استان فارس: شهرداری‌های خشت، گله دار، بناارویه، مهر، گراش، آباد طشک، داریون.
استان خوزستان: شهرداری‌های: اروندکنار، رفیع، مینوشهر، الوان، جایزان، دهدز.
استان کرمان: شهرداری‌های چوپار، درب بهشت، زیدآباد، کاظم آباد، کیانشهر، جبالبارز و کشکوئیه.
استان همدان: شهرداری‌های جوکار و سامن.

دفتر تشکیلات و نیروی انسانی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، سازمان تفصیلی ۸۳ شهرداری نوبنیاد را تهیه و ابلاغ کرد.
فهرست شهرداری‌های یاد شده که ساختار تفصیلی آن‌ها به تازگی تهیه و ابلاغ شده به شرح ذیل است:
استان آذربایجان شرقی: شهرداری‌های بندر شرفخانه، تیکمه داش، خامنه، خواجه، خمارلو، کشک سرا، مهربان، هوراند، وایقان، کلوانق، سردرود.
استان اصفهان: شهرداری قمصر.
استان تهران: شهرداری‌های فردوسی و باقرشهر.

شهرداران ۳۰ شهر آموزش می‌بینند

دانشگاه به شهرداران آموزش داده می‌شود. شرکت کنندگان این دوره از شهرداران استان‌های مازندران، یزد، کرمانشاه و سیستان و بلوچستان می‌باشند و در خاتمه گواهی گذراندن دوره یاد شده، به شهرداران ارائه می‌شود.

مدیریت استراتژیک، مدیریت بحران، آشنایی با لوایح و بخشنامه‌های شهرداری‌ها، آشنایی با حسابداری شهرداری‌ها، مدیریت فرهنگی شهری، برنامه ریزی شهری، قوانین و مقررات مالی شهرداری‌ها و مدیریت اسلامی شهر - حریم و حاشیه نشینی توسط استادان مطرح

مرحله دوازدهم نخستین دوره آموزش شهرداران کشور با حضور ۳۰ شهردار در مرکز آموزش شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور آغاز شد. در این دوره که به مدت سه روز برگزار گردید؛ استادان مطرح دانشگاه دروس تخصصی مدیریت شهری،

طرح‌های جدید تقسیمات کشوری

مدیریت مناطق مختلف را ارتقا دهیم و در عین حال سازمان نیز بزرگ تر نشود. باید اقدامات زائد را کاهش دهیم و فعالیت‌های دولت را الکترونیکی کنیم تا بدین ترتیب مراحل دیوان سالاری کاهش پیدا کند.

است که پایه رشد متوازن در کشور گذاشته می‌شود. پورمحمدی با اشاره به این که ما با توسعه مدیریت و انتقال مدیریت رودر روییم و از سوی دیگر نیز با بزرگ شدن سیستم مدیریت کشور، تصریح کرد: باید مسؤولیت‌ها را واگذار کنیم و

وزیر کشور همچنین درباره تقسیمات کشوری جدید نیز اظهار داشت: در تقسیمات کشوری، رویکرد جدیدی را در پیش گرفته ایم. ما باید مدیریت کشور را از حالت تمرکزی خارج کنیم و به مدیریت مناطق توجه داشته باشیم. در این صورت

اختصاص سهمیه‌ی ویژه بنزین به شهرداری‌ها

و تناسب جمعیتی هر صنف در شهرستان‌ها توسط کمیته مورد نظر اختصاص می‌یابد. وزیر کشور ادامه داد: برای شهرداری و موسسات دولتی نیز سهمیه‌ای خاص اختصاص یافته است، اما از شهرداری‌ها مبلغ بیش تری دریافت نخواهیم کرد. وی ادامه داد: این سهمیه‌های خاص به تصویب رسیده‌اند و به زودی ابلاغ می‌شوند و چنان چه تأخیری در روند این اقدامات وجود دارد، ناشی از مشکلات اجرایی است.

است. پورمحمدی درباره سهمیه‌های خاص برای برخی از اصناف، اظهار داشت: موضوع سهمیه‌های خاص در هیأت نمایندگان ویژه رییس جمهوری در تبصره ۱۳ مطرح و برای کمیته‌های استانی، سهمیه‌های مشخصی تعیین شده است. وی افزود: این سهمیه‌ها در شهرستان‌های مختلف و برای مصارف خاص مثل صنعتگران، کشاورزان، کارآفرینان، بیمانکاران و برخی از صنوف خاص تعیین شده‌است که با توجه به نیازها

وزیر کشور از اختصاص سهمیه بنزین ویژه برای خودروهای خدمت شهرداری‌ها خبر داد و گفت: از شهرداری‌ها مبلغ بیش تری دریافت نخواهیم کرد. وی افزود: برای خودروهای حمل و نقل عمومی شهرداری‌ها روزانه ۱۰ لیتر، برای خودروهای پرمصرف شهرداری‌ها روزانه ۲۰ لیتر و برای موسسات خدمت رسانی شهرداری که با بیمانکاران خاص کار می‌کنند به طور میانگین روزانه ۱۰ لیتر سهمیه ویژه در نظر گرفته شده

گسترش ناوگان حمل و نقل عمومی شهری در آستانه اول مهرماه

انجام شده ۳۰ هزار دستگاه تاکسی وارد سیستم حمل و نقل می‌شود که امیدواریم بخش اعظم آن تا مهرماه وارد شبکه حمل و نقل کشور شود. وی در ادامه به روند توسعه قطارهای شهری اشاره کرد و گفت: طبق تعهدات قبلی دو قطار جدید به ناوگان متروی تهران اضافه شده است و تا مهرماه هفت قطار جدید به این ناوگان اضافه می‌شود و به این ترتیب فاصله توقف قطارها در ایستگاه‌های مترو به کم تر از سه دقیقه خواهد رسید و در عین حال نظم در سیستم حمل و نقل عمومی افزایش می‌یابد.

دیگر دستگاه‌های اجرایی در این زمینه می‌باشد. پور محمدی افزود: بیش از ۲۱ هزار اتوبوس تا سال گذشته در اختیار شبکه اتوبوس رانی قرار داشت که از این تعداد ۱۷ هزار دستگاه فعال بودند؛ همچنین از ابتدای تابستان سال گذشته تا کنون قرار بوده بیش از ۶ هزار دستگاه اتوبوس به شبکه حمل و نقل عمومی توزیع شود که بخشی از آن‌ها توزیع شده و مابقی نیز طی سه مرحله تا مهر ماه توزیع می‌گردد. وزیر کشور درباره‌ی افزایش تعداد تاکسی‌های مسافربری نیز گفت: بر اساس برنامه ریزی‌های

وزیر کشور در زمینه اقدامات صورت گرفته در رابطه با گسترش حمل و نقل عمومی در یک سال گذشته، اظهار داشت: حمل و نقل عمومی از جمله نقاط حساس و مهمی است که مورد توجه قرار گرفته است و به ویژه از زمان شروع سال تحصیلی جدید این حساسیت بیش تر نیز خواهد شد. وی افزود: پیش بینی‌های لازم درباره نیازهای حمل و نقل عمومی در اول مهرماه در آستانه سال تحصیلی و شروع مدرسه‌ها صورت گرفته است و وزارت کشور، نیازمند همکاری و همراهی

ساختار تشکیلاتی بیش از نیمی از شهرداری‌های کشور اصلاح شده است

اصلاح شود. وی افزود: در ساختارهای جدید، رویکرد شهرداری از امور اجرایی به امور نظارتی و کارشناسی تغییر خواهد کرد. وی، حذف مشاغل کارگری و متمرکز کردن پست‌ها در سطح کارشناسی و کارمندی را از جمله تغییرات اعمال شده در ساختار جدید شهرداری‌های کشور بر شمرد.

محسن کوشش تبار ضمن بیان مطلب فوق ابراز امیدواری نمود که در تداوم همکاری با مدیران کل امور شهری و روستایی استانداری‌ها، تا پایان سال ۸۶، که مصادف با یکصدمین سال تأسیس شهرداریها در کشور است، ساختار تمامی شهرداری‌های کشور به صورت کامل

مدیر کل دفتر تشکیلات و نیروی انسانی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور اعلام کرد: با ابلاغ سازمان تفصیلی ۶۰ شهرداری دیگر کشور در ابتدای مرداد ماه، بیش از ۵۰ درصد شهرداری‌های کشور دارای ساختار تشکیلاتی اصلاح شده هستند.

۱۹۰۰ دستگاه اتوبوس تا ۲۰ شهریور وارد ناوگان اتوبوسرانی شهری می‌شود

هستند تا ۲۰ شهریور ماه سال جاری اقدام نمایند. خسرو تاجیک مجری طرح توسعه حمل و نقل عمومی شهری کشور در این زمینه گفت: سهمیه هر کارخانه برای تولید اتوبوس‌ها براساس توان و تدارکات آنها مشخص شده است؛ همچنین قرار است عیب خودروهای متوقف شده در تعمیرگاه‌ها با توجه به سهمیه بندی بنزین رفع شود.

وی خاطر نشان کرد: طبق برنامه قرار است امسال ۱۰ هزار دستگاه اتوبوس از راه تولید کنندگان داخلی و حتی خارج از کشور تأمین شود که البته بخش اعظم آن در داخل کشور تأمین خواهد شد.

وجود داشته باشد مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال برای هر دستگاه اتوبوس جریمه تأخیر و در صورت لزوم قرارداد فسخ و خسارت از خودروسازان دریافت خواهد شد.

براساس یکی از مصوبات این جلسه مقرر شد خودروسازان برنامه زمان بندی تولید خودرو را به صورت روزانه تهیه کرده و در هر روز به ستاد تبصره ۱۳ گزارش نمایند.

همچنین مقرر شد شرکت‌های ایران خودرو دیزل و شهاب خودرو نسبت به تعمیرات اساسی اتوبوس‌ها در دوره گارانتی و تعمیر قطعات اتوبوس‌هایی که به دلیل کمبود قطعه در پارکینگ‌های اتوبوسرانی سراسر کشور متوقف

در پایان جلسه مشترک مسؤلان ستاد اجرایی تبصره ۱۳، وزارت کشور و کارخانه‌های خودروسازی مقرر شد؛ تا ۲۰ شهریور ماه ۱۸۸۰ دستگاه اتوبوس وارد ناوگان اتوبوسرانی شهری کشور شود؛ همچنین در این جلسه مقرر گردید تا ایران خودرو دیزل ۷۰۰ دستگاه اتوبوس، آنا کاغذ ۲۵۰، عقاب افشان ۲۰۰، پیشرو یکد ۱۰۰، زامیاد ۷۰، شهاب خودرو ۵۰۰ و ارک دیزل ۶۰ دستگاه اتوبوس را تا ۲۰ شهریور ماه تولید و وارد ناوگان اتوبوسرانی شهری کشور نمایند.

در صورتی که هر کدام از این تعهدات عملی نشود یا تأخیر در تحویل از جانب خودروسازان

الزام وزارت کشور نسبت به تهیه دستورالعمل قیمت گذاری در حمل و نقل درون شهری

بر اساس این مصوبه، دستورالعمل فوق پس از تصویب هیأت نمایندگان ویژه رییس جمهور لازم‌الاجرا می‌باشد.

کشور با همکاری شورای عالی استان‌ها و شهرداری‌های کلانشهرها موظف شدند نسبت به تهیه دستورالعمل قیمت گذاری در حمل و نقل درون شهری، اقدام نمایند.

با تصویب نمایندگان ویژه رییس جمهور در ستاد تبصره ۱۳، وزارت کشور موظف شد نسبت به تهیه دستورالعمل قیمت گذاری در حمل و نقل درون شهری، اقدام نماید. وزارت

توزیع کمک‌های نقدی بلاعوض به شهرداری‌ها در اجرای مصوبات سفرهای استانی رییس جمهوری

است. همچنین در خصوص اعطای تسهیلات نیز مجموعاً ۱۱۷ فقره وام معادل ۲۴۸ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال در کارگروه مربوطه مطرح شد که تعداد ۱۰۶ فقره معادل ۲۰۶ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال تصویب شد. ضمناً تعداد ۱۱ فقره وام معادل ۴۲ میلیارد ریال نیز در دست اقدام می‌باشد.

میلیارد ریال به منظور کمک بلاعوض به برخی شهرداری‌ها و کمک به اجرای طرح‌های عمرانی شهرها اختصاص یافته است. به این منظور تاکنون از مبلغ یاد شده توزیع ۱۷۳ میلیارد و ۶۰۰ میلیون ریال به عنوان کمک بلاعوض و مابقی برای طرح‌های عمرانی در شهرها به طور صد در صد توسط سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور محقق شده

بر اساس اعلام دفتر بودجه و طرح‌های اقتصادی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، در اجرای مصوبات سفرهای استانی رییس جمهوری تاکنون ۱۷۳ میلیارد ریال کمک بلاعوض بین شهرداری‌ها توزیع شده است. از آغاز سفرهای استانی رییس جمهوری و هیأت وزیران به استان‌ها، تاکنون طبق مصوبات هیأت وزیران در ۲۴ استان کشور اعتباری معادل ۲۱۲

واگذاری مرحله دوم اعتبارات دوازده در هزار گمرکی قانون تجمیع عوارض به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها

بودند، اعتبار شهرداری‌های آن استانها تا سقف ۴۰ درصد واگذار شده است. همچنین در این مرحله با احتساب علی الحساب مرحله اول تا سقف ۴۰ درصد اعتبارات دهیاریهای استانها نیز واگذار شد.

خبر داد. استانداری‌هایی که مطابق دستورالعمل توزیع اعتبارات متمرکز و نرم افزار مربوطه، حق سهم شهرداری‌های خود را تعیین و به دفتر بودجه و طرح‌های اقتصادی ارسال کرده

دفتر بودجه و طرح‌های اقتصادی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور از واگذاری مرحله دوم اعتبارات تبصره ۳ ماده ۲) دوازده در هزار گمرکی) قانون تجمیع عوارض به شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

نشست بررسی و تحلیل حسابداری تعهدی در شهرداری‌ها برگزار شد

مناسب برای شهرداری‌ها به بحث و بررسی پرداخت.

در این جلسه دکتر بهرامی استاد دانشگاه و کارشناس حسابداری درباره‌ی استانداردهای بین‌المللی حسابداری صحبت کرد. وی با بیان اینکه قانون شهرداری‌های کشور بر گرفته از قوانین فرانسه و بلژیک است گفت قانون شهرداری‌های کشور از مترقی‌ترین قانون شهرداری‌هاست.

بهرامی با تشریح روش‌های حسابداری در دنیا، وجوه دریافت شده از سوی شهرداری‌ها را تقسیم بندی کرد.

در این نشست دکتر رسولی دیگر استاد دانشگاه نیز به بحث درباره بودجه و حسابداری در شهرداری‌ها پرداخت و اظهار داشت قبل از هر چیز باید بودجه را تدوین کرد و بعد برنامه‌های حسابداری را تهیه و تدوین نمود.

وی اظهار داشت: حسابداری صرفاً یک هدف نیست، بلکه وسیله‌ای است برای رسیدن به هدف و تا زمانی که سیستم بودجه مشخص نشود نمی‌توان به بهترین روش‌های حسابداری دست یافت.

وی گفت: در صورت نداشتن یک برنامه بودجه مشخص شاید در کوتاه مدت به چند خاصه معمول و متعارف بتوان پاسخ داد، اما نه در بلند مدت و نه حتی در میان مدت نمی‌توان به این اهداف نایل شد.

در این نشست پورزندی، معاون مالی اداری شهرداری تهران در مورد سیستم‌های حسابداری و استانداردهای فعلی موجود در حسابداری به سخنرانی پرداخت. وی همچنین درباره‌ی تهیه نظام جامع مالی نرم افزاری، تهیه نیروهای متخصص در امر حسابداری، تدوین بودجه‌های عملیاتی و ایجاد استانداردهای

نشست بررسی و تحلیل حسابداری تعهدی در شهرداری‌ها به همت معاونت برنامه ریزی و توسعه سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در مرکز آموزش شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور برگزار شد.

این نشست در پی تصمیمات کارگروه منابع مالی نهمین گردهمایی شهرداران کلانشهرها و مراکز استانها در قزوین برگزار شد. که با حضور جمعی از استادان دانشگاه، صاحب نظران حسابداری، مدیریت شهری و کارشناسان بودجه استانداری‌ها؛ همچنین مدیران شهری برپا گردید.

در این نشست مهندس عزیز دولتخواه معاون برنامه ریزی و توسعه سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور گفت: حسابداری اساساً به عنوان یک ابزاری است که بتواند اهداف پیش بینی شده در بودجه را محقق کند.

میدان امام خمینی نماد هویت شهر شاهین دژ

دو بال نیز ۹ متر است.» این میدان دارای فرم بیضی شکل به مساحت ۱۶۳۰ مترمربع است که بیش از نیم قرن از عمر آن می‌گذرد و در کنار ساختمان‌های اداری و حکومتی به عنوان نخستین میدان شهر به شمار می‌آید. کل مبلغ هزینه شده برای پروژه ۶۷۵ میلیون ریال است.

آقای محمد میکائیلی شهردار شاهین دژ با اعلام استفاده از نیروهای متخصص شهرداری طی عملیات اجرایی این میدان در رابطه با جزئیات این پروژه اظهار داشت: «ارتفاع کل سازه و تندیس از سطح زمین ۲۹ متر است که ۱۹ متر آن ارتفاع پایه و ۱۰ متر آن تندیس شاهین است که بر روی کرمای بال‌های از هم گشوده ایستاده که فاصله بین این

میدان امام خمینی شهر شاهین دژ با تندیس شاهین و قلعه به عنوان سمبل این شهر به بهره برداری رسید. این میدان بارها از نظر شکل و فرم تغییر کرده است، اما سعی شده تا هویت ۵۰ ساله‌ی آن به عنوان قدیمی ترین میدان شهر حفظ شود. در این میدان از عناصر (آب، فضای سبز، نور و تندیس) بهره گرفته شده است.

برگزاری مراسم تجلیل از ورزشکاران راه یافته به بازی های المپیک ۲۰۰۸ از سوی ستاد یک صدمین سال تأسیس شهرداری ها

المپیک و پارالمپیک، معاون فرهنگی و امور مجلس سازمان تربیت بدنی و جمعی از رئیس‌ان فدراسیون‌های ورزشی برگزار شد. در پایان این مراسم از ورزشکاران راه یافته به المپیک پکن و افتخار آفرینان رشته‌های ورزشی تجلیل شد.

یک صدمین سال تأسیس شهرداری‌ها و کمیته ملی المپیک در محل آکادمی ملی المپیک برگزار شد. به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، این مراسم با حضور آیت الله خزعلی دبیر بنیاد بین‌المللی غدیر، دکتر قراخانو رییس کمیته ملی المپیک، مسؤولان کمیته ملی

مراسم تجلیل از ورزشکاران راه یافته به بازی‌های المپیک ۲۰۰۸ پکن در آستانه میلاد با سعادت یگانه منجی عالم، حضرت امام مهدی (عج) و به مناسبت یک صدمین سال تأسیس شهرداری‌ها در کشور با همکاری دفتر بنیاد بین‌المللی غدیر سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، ستاد

مهندس هاشمی: نشریات تخصصی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها باید مطالب علمی و کاربردی تولید کند نه خوراک کتابخانه‌ای.

فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاع رسانی در مدیریت شهری و روستایی و غیر حضوری شدن ارائه خدمات به شهروندان شد. رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در ادامه بر ضرورت بسترسازی صحیح در عرصه پژوهش‌های شهری و روستایی از سوی مرکز پژوهش‌های شهری و روستایی تأکید نمود و گفت: نشریه‌های تخصصی عرصه مدیریت شهری و روستایی باید بستر ساز جذب بودجه پژوهشی در شهرداری‌ها باشد. در این دیدار دکتر بمانیان رئیس مرکز پژوهش‌های شهری و روستایی و سردبیر فصلنامه مدیریت شهری و تنی چند از اعضای هیأت نشریه گزارشی از اقدامات انجام شده بیان کردند.

مهندس هاشمی ضمن انتقاد از تولید مطالب علمی و پژوهش‌هایی که جنبه کاربردی ندارند، تصریح کرد: انتظار ما از نشریه‌های تخصصی حوزه مدیریت شهری و روستایی، تولید مطالب کاربردی است نه خوراک کتابخانه‌ای. معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور همچنین اظهار داشت: در خصوص تحقق شعارهای دولت نهم در عرصه مدیریت شهری و روستایی، نوسازی بافت‌های فرسوده شهری و روستایی، ارتقای سطح سکونتگاه‌ها و تقویت روستاها به طور جدی نیازمند دیدگاه‌های استادان و پژوهشگران کشور از راه انتشار مطالب علمی و عملی در نشریات تخصصی عرصه مدیریت شهری و روستایی هستیم. مهندس هاشمی همچنین ارائه مستمر مطالب علمی و انجام گرفتن پژوهش‌های کاربردی از سوی فصلنامه مدیریت شهری و مرکز پژوهش‌های شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور را به منظور تقویت مدیریت شهری و روستایی کشور ضروری برشمرد.

وی در ادامه خواستار تولید مطالب علمی در مباحث حقوقی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، کاربرد

رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور گفت: انتظار ما از نشریه‌های تخصصی حوزه مدیریت شهری و روستایی تولید مطالب علمی و عملی برای برطرف ساختن نیازهای مدیران شهری و روستایی در عرصه اجرای امور هستیم.

به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، مهندس سید مهدی هاشمی که در جمع اعضای هیأت تحریریه فصلنامه مدیریت شهری سخن می‌گفت، با بیان مطلب فوق افزود: مدیران شهری و روستایی کشور برای اجرای مناسب وظایفشان با هدف خدمت رسانی مطلوب به ملت شریف ایران اسلامی و پیشرفت شهرها و روستاها نیازمند مطالب کاربردی متناسب با شرایط فعلی جامعه و فرهنگ خودی هستند. وی در ادامه اصلاح کاستی‌ها و روش‌های مدیریتی را از کارکردهای رسانه‌ها برشمرد و اظهار داشت: یک انتظار مهم مدیران شهری و روستایی از نشریه‌های تخصصی انتشار مطالب کاربردی است که بتواند ضمن برطرف ساختن نیازهای حوزه اجرایی کشور به تهیه قانون‌ها و دستورالعمل و ضوابط اجرایی منتهی شود.

برنامه سند چشم انداز کاهش اثرات حوادث و سوانح طبیعی و خطرپذیری لرزه‌ای به زودی نهایی می شود

معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور با اشاره به این که در کنار هماهنگی مسؤولان، اجرای آموزش‌های همگانی در زمینه حوادث و سوانح غیرمترقبه و بهره‌گیری از تجهیزات مناسب و روزآمد، زمینه‌ساز مشارکت مردم و تمامی دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی و خصوصی در هنگام وقوع حوادث است، اظهار داشت: با توجه به اهمیت تجهیز سازمان‌ها و دستگاه‌های مرتبط با امور مدیریت بحران، حوادث و سوانح غیرمترقبه به تجهیزات روزآمد و کاربردی، امسال را به عنوان سال مکانیزاسیون تجهیزات حوادث تعریف کرده‌ایم.

وی همچنین برگزاری نخستین همایش مدیریت بحران، حوادث و سوانح غیرمترقبه کشور در نیمه مرداد ماه را از دیگر اقدامات ملی در این عرصه یاد کرد و گفت: حضور گسترده وزیران و مسؤولان اجرایی رده بالای کشور و مدیران میانی و کارشناسان مربوطه در این همایش و نمایشگاه جانبی آن، نشان‌گر اهمیت مقابله درست با حوادث و سوانح غیرمترقبه در کشور و هم‌زمانی، همدلی و تعامل میان مدیران دستگاه‌های مرتبط با این بخش است.

مهندس هاشمی همچنین به بیانات رئیس جمهور محترم در نشست پایانی نخستین همایش مدیریت بحران، حوادث و سوانح غیرمترقبه اشاره کرد و گفت: ریاست محترم جمهور نیز بر تهیه برنامه آموزش ملی در زمینه حوادث و سوانح غیرمترقبه و فراهم آوردن مقدمات حضور مردم در حوادث غیرمترقبه و برنامه‌ریزی‌های لازم برای جدی گرفتن مبحث پیشگیری تاکید داشتند.

معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور در ادامه به ایجاد تغییرات در چگونگی تخصیص اعتبارات مربوط به حوادث و سوانح غیرمترقبه در کشور اشاره کرد و اظهار داشت: طبق برنامه ریزی‌های صورت گرفته از این پس ۱۰ درصد اعتبارات حوادث و سوانح غیرمترقبه به امر پیشگیری، ۲۰ درصد به آمادگی، ۱۵ درصد به مقابله و ۵۵ درصد به بازسازی اختصاص خواهد یافت.

آگاهی‌های لازم به شهروندان در باره تمامی ابعاد مختلف حوادث و حساس نمودن مسؤولان اجرایی کشور برای کاهش اثرات این حوادث برشمرده و تصریح کرد: یکی از نکات حیاتی و مهم در این بخش، مبحث آموزش‌های همگانی است از اولویت‌های کاری ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه کشور است.

جانشین رئیس ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه کشور در ادامه تاکید کرد: هدف ما از ارائه آموزش‌های همگانی پی‌گیری از سوی مربیان، متخصصان مجرب و تشکل‌های غیردولتی به شهروندان و بهره‌گیری از حضور بانوان این است که این آموزش‌ها به مرور تارده خانه و خانواده تحقق یابد تا شاهد کاهش خطرپذیری حوادث و هم کاهش اثرات آن باشیم.

مهندس هاشمی؛ همچنین برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری از پتانسیل‌های بانوان و جوانان در سطح کشور برای حضور در طرح‌های مقابله با حوادث و سوانح غیرمترقبه را از اولویت‌های کاری بخش مدیریت حوادث و سوانح غیرمترقبه برشمرده و گفت: در امر مقابله با حوادث و سوانح سرمایه‌گذاری‌های مناسبی در این زمینه صورت گرفته تا از حضور بانوان و جوانان امدادگر و تشکل‌های مردمی این بخش استفاده لازم را ببریم.

مهندس سید مهدی هاشمی معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور اعلام کرد: برنامه سند چشم‌انداز کاهش اثرات حوادث، سوانح و بلایای طبیعی و خطرپذیری لرزه‌ای به زودی برای بررسی و تصویب نهایی در اختیار اعضای مجمع ملی کاهش خطرپذیری لرزه‌ای قرار می‌گیرد.

به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، مهندس سید مهدی هاشمی که عصر روز سه‌شنبه در ششمین جلسه مجمع ملی کاهش خطرپذیری لرزه‌ای که به منظور پیگیری مصوبات کنفرانس جهانی کوبه و تنظیم سند ملی در کاهش اثرات حوادث طبیعی که با حضور نمایندگان دستگاه‌ها، وزارت خانه‌ها و سازمان‌های عضو در سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور برگزار شد، سخن می‌گفت، ضمن بیان مطلب فوق‌الذکر داشت: در صورت تصویب این سند که برنامه جامع و کاملی در زمینه مدیریت بحران، حوادث و سوانح غیرمترقبه به شمار می‌آید، فعالیت‌های مربوط به کاهش خطرپذیری لرزه‌ای در کشور به صورت منسجم‌تر و دقیق‌تری پیگیری خواهد شد.

مهندس هاشمی، یکی از اهداف اصلی فعالیت‌های مرتبط با حوادث، سوانح و مدیریت بحران را دادن

مهندس‌های هاشمی افزود: مناطق پرخطر و مناطقی که بیش از دیگر مناطق در معرض حوادث و سوانح غیر مترقبه قرار دارند، نیز مشخص شده‌اند و برنامه‌های خاصی برای اجرا در این مناطق طراحی شده‌است.

رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، همچنین ایجاد سوله‌های چند منظوره برای ورزش شهروندان که در مواقع بحران، پشتیبانی از افراد سانحه دیده در آن صورت می‌گیرد را از اقدامات دولت در زمینه مدیریت بحران برشمرد.

رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، همچنین از ارتقای تشکیلات استانی مقابله با حوادث و سوانح غیر مترقبه در استان‌ها خبر داد و افزود: با مشخص شدن چارچوب اجرایی مدیریت بحران در روستا و ابلاغ آن به استانداری‌ها، هم‌اکنون بیش از ۱۹ هزار و ۵۰۰ دهیاری در سطح کشور به عنوان مدیر بحران روستا منصوب شدند که گام مهمی در

زمینه مدیریت بحران در کشور به شمار می‌آید. وی در ادامه از تصویب لایحه مدیریت بحران کشور در کمیسیون مربوطه مجلس خبر داد و ابراز امیدواری کرد با تشکیل سازمان مدیریت بحران در کشور، وضعیت مقابله با حوادث و سوانح غیر مترقبه بهبود یابد.

جانشین رئیس ستاد حوادث و سوانح غیر مترقبه کشور در بخش دیگری از سخنانش، تاسیس مرکز آسیایی خطرپذیری زلزله در جمهوری اسلامی ایران را بیانگر عملکرد مناسب کشورمان در این بخش ذکر کرد و اظهار داشت: با این که اولویت اصلی ما مدیریت حوادث و سوانح داخلی است ولی چنان چه به آموزش‌های تخصصی و امکانات مناسب این بخش مجهز شویم، می‌توانیم در هنگام وقوع بحران‌ها، چه در داخل و چه در خارج کشور، تأثیر مناسبی در عرصه بین‌الملل بر جای گذاریم و از راه این مرکز بسیاری از پتانسیل‌های ملی و منطقه‌ای را ساماندهی کنیم.

وی در ادامه همکاری و تعامل مستمر با کشورهای خارجی به ویژه کشورهای همسایه و منطقه با هدف تبادل اطلاعات علمی و تجربه‌های موجود به منظور حضور سریع و دقیق در صحنه حوادث و عدم تکرار تجربیات ناموفق دیگران از اولویت‌های کاری دولت در بحث کاهش خطرپذیری حوادث یاد کرد. وی موضوع آموزش‌های تخصصی، ارتقای سطح اخلاق، معنویت و آستانه تحمل مردم در شرایط بحرانی را از دیگر اولویت‌های کلان بخش مدیریت بحران ذکر کرد و افزود: در این باره در نظر داریم تا از پتانسیل‌ها و امکانات رسانه‌های خبری نیز بهره‌لازم را ببریم.

وی در ادامه ضمن تأکید بر برخورد امدادی در عرصه مدیریت حوادث و سوانح اظهار داشت: در مباحث اعتقادی ما نیز بر پیشگیری و کاهش خطرپذیری تأکیدات فراوانی شده و به این دلیل نیز این مباحث برای ما از اهمیت خاصی برخوردار است.

رئیس مرکز آموزش شهری و روستایی از ارائه دوره‌های آموزشی برای ۵۵۰ شهردار و آغاز آموزش دهیاران خبر داد

ناصری پور خاطر نشان کرد: تا به حال ۴۸۰ شهر طرح ویژه خود را ارائه کرده‌اند تا نسبت به پشتیبانی اجرای این طرح‌ها اقدام شود. وی با بیان این که ۹۰ درصد شهرداران شهرهای کشور مدرک کارشناسی و بالاتر دارند، اظهار کرد: آموزش‌های داده شده به شهرداران کاملاً کاربردی است و ارتباط چندانی با مدرک تحصیلی شهرداران پیدا نمی‌کند.

وی در ادامه از افتتاح مرکز مجازی آموزش شهرداری‌ها در سه ماهه سوم سال جاری خبر داد. رئیس مرکز آموزش مدیریت شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در مورد آموزش به دهیارها نیز توضیح داد: با هماهنگی صورت گرفته با شبکه آموزش صدا و سیما، برنامه‌های آموزشی ضبط و برای دهیارها در زمان‌های مشخصی پخش خواهد شد. وی با بیان این که آموزش دهیارها از راه شبکه آموزش از یک ماه دیگر آغاز می‌شود، گفت: به دلیل وجود بیش از ۱۷ هزار دهیار در کل کشور

رئیس مرکز آموزش مدیریت شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور گفت: ۵۵۰ شهردار در دوره‌های سه روزه آموزش مدیریت شهری شرکت و طرح‌های بومی خود را نیز ارائه کرده‌اند.

به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، حجت‌الاسلام والمسلمین ناصر پور که به مناسبت هفته دولت با خیرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) مصاحبه می‌کرد، با اشاره به تأسیس مرکز آموزش مدیریت شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها، خاطر نشان کرد: تاکنون ۵۵۰ تن از شهرداران شهرهای مختلف در دوره‌های سه روزه این مرکز آموزش دیده‌اند.

وی ادامه داد: این آموزش‌ها بر اساس تجربه شهرداران و نظرات علمی استادان دانشگاه‌ها تنظیم شده‌است و شهرداران باید پس از طی این دوره، طرحی بومی از شهر خود ارائه کنند که قابلیت اجرا داشته باشد.

امکان آموزش همگانی آن‌ها بسیار سخت است و بهترین راه آموزش مجازی و مکاتبه‌ای آن‌ها شناخته شده‌است.

ناصری پور در عین حال از برگزاری کارگاه‌های آموزشی در نقطه‌های مختلف کشور در دوره‌های زمانی متفاوت خبر داد.

مرحله چهاردهم نخستین دوره آموزش شهرداران کشور آغاز شد

روز برگزار می‌شود، استادان مطرح دانشگاه درس‌های تخصصی مدیریت شهری، مدیریت استراتژیک، مدیریت بحران، آشنایی با لوايح و بخشنامه‌های شهرداری‌ها، آشنایی با حسابداری شهرداری‌ها، مدیریت فرهنگی شهری، برنامه ریزی شهری، شهر - شهروند - شهرداری و شهر - حریم و حاشیه نشینی را به شهرداران آموزش می‌دهند.

شرکت کنندگان این دوره ۴۰ نفر از شهرداران استان‌های خراسان رضوی، خراسان شمالی، کرمان، کردستان، آذربایجان شرقی، مازندران و تهران می‌باشند و در خاتمه گواهی گذراندن دوره‌ی یاد شده به شهرداران ارائه می‌شود.

شرکت کنندگان این دوره ۴۰ نفر از شهرداران استان‌های خراسان رضوی، خراسان شمالی، کرمان، کردستان، آذربایجان شرقی، مازندران و تهران می‌باشند و در خاتمه گواهی گذراندن دوره‌ی یاد شده به شهرداران ارائه می‌شود.

مرحله پانزدهم نخستین دوره آموزش شهرداران کشور آغاز شد.

مرحله پانزدهم نخستین دوره آموزش شهرداران کشور از امروز با حضور ۴۰ شهردار در مرکز آموزش شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور آغاز شد. به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در این دوره که به مدت سه

مرحله چهاردهم نخستین دوره آموزش شهرداران کشور از امروز با حضور ۴۰ شهردار در مرکز آموزش شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور آغاز شد. به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در این دوره که به مدت سه روز برگزار می‌شود، استادان مطرح دانشگاه درس‌های تخصصی مدیریت شهری، مدیریت استراتژیک، مدیریت بحران، آشنایی با لوايح و بخشنامه‌های شهرداری‌ها، آشنایی با حسابداری شهرداری‌ها، مدیریت فرهنگی شهری، برنامه ریزی شهری، شهر - شهروند - شهرداری و شهر - حریم و حاشیه نشینی را به شهرداران آموزش می‌دهند.

کارگروه فرهنگی گردهمایی شهرداران مراکز استان‌ها تشکیل می‌شود

لازم صورت پذیرد. مهندس‌هاشمی با اشاره به این که شهرداران مراکز استان‌ها مسؤولیت ستاد صدمین سال تاسیس شهرداری‌ها در استان خود را بر عهده دارند، از شهرداران خواست ضمن پیگیری اجرای فعالیت‌های در نظر گرفته شده به این مناسبت اطلاع‌رسانی مناسب در این مبحث را با همکاری رسانه‌های خبری انجام دهند. وی همچنین ارائه خدمات مطلوب به شهروندان در اول مهر ماه زمان بازگشایی مدارس و دانشگاه‌ها و استقبال مناسب از ماه مبارک رمضان در سطح شهرها را در گرو برنامه ریزی شهرداران برشمرد و از آن‌ها خواست برنامه ریزی‌های لازم را در زمینه گرمای داشت مناسب جشن‌های عید قربان تا عید غدیر به عمل آورند.

تمامی حقوق این سایت متعلق به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور است.

مقام معظم رهبری در زمینه ضرورت تقویت مباحث فرهنگی و اطلاع‌رسانی به عموم شهروندان را از طریق فعالیت‌پی‌گیر این کارگروه محقق کنیم.

رییس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور ضمن اهمیت انتقال صحیح ۲۴ وظیفه بخش دولتی به مدیریت شهری در راستای انتقال تصدی‌گری‌ها به بخش غیردولتی در شهرداری‌ها خاطر نشان کرد: قرار شده است در این رابطه زمان بندی لازم انجام شود تا در یک برنامه پنج ساله به این هدف برسیم.

وی در عین حال افزود: شهرداری‌ها طی یک برنامه ریزی اصولی و علمی می‌بایستی در زمینه واگذاری برخی وظایفشان به بخش خصوصی اقدام لازم به عمل آورند تا ضمن فراهم آوردن زمینه لازم برای تحقق اصل ۴۴ درباره‌ی پذیرش وظایف دستگاه‌های دولتی نیز ظرفیت‌سازی

رییس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در دهمین گردهمایی شهرداران کلان شهرها و مراکز استان‌ها در مشهد مقدس از تشکیل کارگروه فرهنگی این گردهمایی خبر داد.

به گزارش روابط عمومی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، مهندس سید مهدی‌هاشمی ضمن بیان مطلب فوق افزود: با عنایت به اولویت مباحث فرهنگی شهرها و انتظارات شهروندان از شهرداری‌ها و مدیران شهری در این بخش کارگروه فرهنگی گردهمایی شهرداران مراکز استان‌ها و کلان شهرها از این پس در کنار چهار کارگروه "منابع مالی"، "حمل و نقل و ترافیک"، "خدمات شهری، عمران و توسعه" و "پشتیبانی" فعالیت می‌نماید.

مهندس‌هاشمی افزود: سعی می‌کنیم تأکیدات

اصفهان

مرکز تلفنی ۱۶۱۶ به نام "مرکز هاتف" با هدف پیگیری امور ایثارگران و جانبازان، بدون مراجعه به مراکز بنیاد شهید راه اندازی شد.

هفتگل

مدیر عامل شرکت آب و فاضلاب خوزستان گفت: با حمایت‌های ویژه دولت و اختصاص اعتبار، امسال طرح مدفون کردن ۴۰ کیلومتر از شبکه خط انتقال آب هفتگل به اجرا درآمد که در پی آن پس از سال‌ها امکان دسترسی و استفاده مردم از آب با دمای پایین فراهم شد.

محمدیه قزوین

معاون سازمان مسکن و شهرسازی قزوین: برای برگزاری مسابقه طراحی احداث شهر جدید در زمین‌های شمال شهر محمدیه از ۲۵ مشاور دارای صلاحیت شهرسازی تنها شش مشاور موفق به ارائه نهایی طرح‌های خود شدند.

زاهدان

رئیس آژانس عکس ایران: نخستین جشنواره ملی عکس طبیعت ایران جشنواره برای نخستین بار در ایران با عنوان "سرزمین زیبای من ایران" نیمه دوم امسال در زاهدان برگزار می‌شود. وی برگزاری این جشنواره را در نوع خود بی‌سابقه دانست.

شهرداری یاسوج

□ علی عربانی دانا

شهداء، قبرستان پای جل، بقعه امام زاده حسن، بقعه امام زاده قاسم، بقعه امام زاده پهلوان، امام زاده عبدالله، تخت شاه نشین و پل های پاتاوه از جمله دیدنی های شهرستان بویراحمد به شمار می آیند.

در صفحه اصلی این پایگاه، عناوین آخرین اخبار با ذکر تاریخ مربوط به آن ها درج شده است. پیوندهای اصلی این پایگاه عبارت اند از:

صفحه اصلی، شهرستان یاسوج، شهرداری یاسوج، شورای اسلامی شهر یاسوج، معاونین شهرداری، مدیریت های شهرداری، فعالیت های شهرداری یاسوج، پروژه های مطالعاتی، پروژه های عمرانی، ارتباط با شهرداری، مراکز خدماتی رفاهی و آموزشی، عملکرد شهرداری، سایت های دیگر، اماکن تفریحی و دیدنی، سؤال و جواب، گالری تصاویر تماس با ما. هر یک از این پیوندها دارای زیر مجموعه هایی است که با کلیک بر روی آن ها می توان به اطلاعات و خدمات مربوط دست یافت.

بخش مجزایی در این پایگاه، پیوندی با عنوان شهر یاسوج دارد که در زیر مجموعه آن می توان به اطلاعاتی در زمینه دیدنی های شهر یاسوج، راهنمای شهر یاسوج، مشاهیر یاسوج، تاریخ و فرهنگ لر دست یافت؛ به علاوه، این بخش دارای دو حوزه دیگر با عنوان مجموعه های تصویری و موسیقی نیز هست.

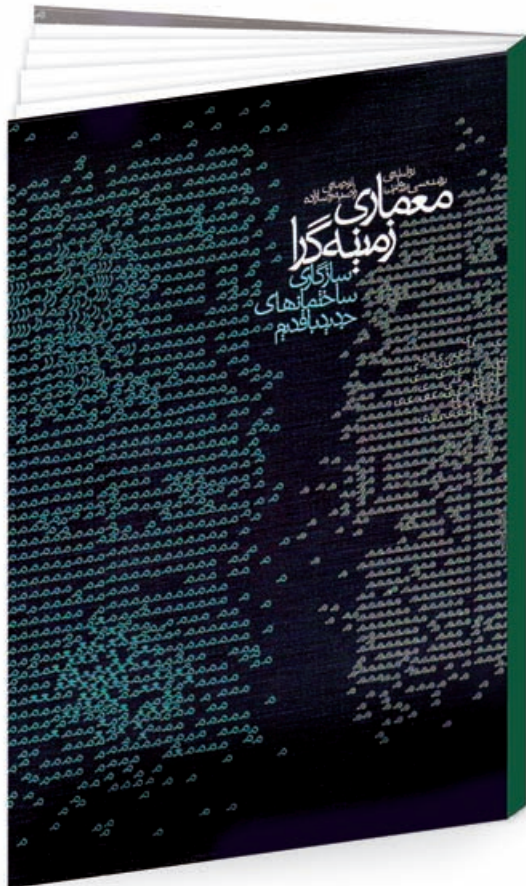
این پایگاه دارای امکانات دیگری از جمله، امکان جستجو، بیان ساعت و میزان درجه هوا نیز هست. کاربران در بخش نظرسنجی می توانند نظر خود نسبت به این پایگاه را از راه جواب دادن به یک سوال ۴ گزینه ای اعلام کنند.

متجاوز از دو هزار سال پیش در شش کیلومتری جنوب شرقی شهر فعلی یاسوج شهر قدیمی تل خسرو بنا نهاده شد. تل خسرو زمانی مرکز طوایف باستانی و بازرگانی بود. شهر زیبایی که اکنون مرکز استان کهگیلویه و بویر احمد است در سال ۱۳۳۵ روستایی بوده است به نام یاسیج با جمعیت ۳۴ نفر که در سال ۱۳۴۳ به عنوان مرکز فرمانداری کل استان کهگیلویه و بویر احمد ارتقاء یافت. در سال ۱۳۴۴ شهر یاسوج با یک خیابان اصلی و مجموعه ای از خانه های سازمانی احداث گردید. جمعیت آن در سال ۱۳۴۵ به ۹۳۱ نفر افزایش یافت و سرانجام در سال ۱۳۵۵ یعنی دو سال پیش از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی جمعیت یاسوج به ۴۵۰۰ نفر افزایش و به عنوان مرکز استان رسمیت یافت. اکنون این شهر بالغ بر ۱۲۰ هزار نفر جمعیت را در خود جای داده است. یاسوج دارای آب و هوایی چهار فصل و با داشتن میدان ها و پارک های متعدد؛ همچنین آبشاری زیبا، استراحتگاه خوبی برای مهمانان و گردشگران در فصل بهار و تابستان است. از ویژگی های خوب مردم این شهر می توان به مهمان نوازی، خونگرمی، تدین، مهربانی و وفاداری به اعتقادات مذهبی و سنت های محلی اشاره کرد.

صنایع دستی در این منطقه به علت وجود کشاورزی و دامداری دارای اهمیت زیادی است. قالیچه بافی، جاجیم بافی و جوال بافی از مهم ترین صنایع دستی این شهرستان به شمار می رود. مردم این منطقه به زبان فارسی با گویش لری سخن می گویند و به علت کوچ قبایل و عشایر ایل بزرگ بویر احمد، جمعیت شهر در نوسان است.

تل خسروی، تل مهره ای، تپه دم چنار، تپه ملا کانیه، تل

www.yasujcity.ir

کتاب در عرصه‌ای ناگشوده

□ عباس جلالی

شناسنامه کتاب: معماری زمینه‌گرا، سازگاری
ساختمان‌های جدید با قدیم
نویسنده: برنت سی برولین^۱
مترجم: راضیه رضا زاده
ناشر: نشر خاک (اصفهان) / چاپ نخست / ۱۳۸۳
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه در ۱۶۲ صفحه
بها: ۳۸۰۰ تومان.

می‌باشند. ساختار و سازه‌های نو، آغاز دشواری‌های هاست. این ساخت و سازها می‌تواند بی‌هیچ پیوندی تاریخی، هنری و زیبا شناختی با ساختمان قدیمی در کنار آن سر بر آورد. البته هیچ بازخواستی در میان نیست، به ویژه آن که به قول دکتر رضا زاده معماری خیابانی در ایران پدیده‌ای نا تاریخی است و نیم قرن بیشتر از عمر آن نمی‌گذرد، مگر مواردی دیگر انگشت شمار و ویژه چون میدان نقش جهان، ... برای همین، ولنگاری در ساخت و ساز ما اینک با نماهای نا همگن شهری و خط آسمان پرفراز و نشیب رو به رو هستیم که گاه چهره‌ی شهر را بدگل و شوخن می‌کند و پرسش برانگیز و چشم آزار برای هر بیننده‌ای.

جدال میان کهنه و نو کشاکشی است که از دیرباز در همه‌ی زمینه‌های دانش بشری بوده و همواره خواهد بود. دامنه‌ی این کشمکش در زمینه‌های علمی کوتاه، اما در زمینه‌ی هنر و ادب بسیار گسترده است. آنچه مردمان در گذشته به آن باور داشتند و دل‌بسته‌ی آن بودند که بی‌گمان زاده شرایط همان روزگاران بوده، دیگر اکنون چنان نیست و اکنون بنا گزیر آن دلمشغولی‌ها، خواست و گرایش‌ها را نخواهند داشت، اما به یاد داشته باشیم در کم‌تر زمینه‌ای چون آثار معمارانه، کهنه و نو در کنار هم می‌نشینند و در دیدرس همگان می‌مانند. ساختمان قدیمی و حتی ممکن می‌تواند صدها سال بپاید در حالی که بافت‌های سبک بارتر گرداگرد آن فرسوده می‌شوند و فرو

این بار به بررسی کتابی می‌پردازیم که چند صباحی از چاپ آن نیز گذشته چندان هم تازه‌ی نشر شمرده نمی‌شود، اما به دلیل اهمیت و ارزش بالای موضوع آن، بسیار چشمگیر است این اثر شاید از انگشت‌آثاری است که در زبان فارسی به سوی این دشواری‌ها گام برداشته است تا نشان دهد چگونه ناهمگنی در نمای ساخت و سازهای شهری و معماری آن‌ها آثار پرازش را به ورطه‌ی نابودی می‌کشاند که همین نخستین هشدار در بسیاری از شهرهای جهان نادیده انگاشته شده و یادمان‌ها و آثار معماری و ساخت و سازهای ارزشمند در میان جنگلی از موج‌ها و آسمان خراش‌ها گم و نابود می‌شوند.

کتاب برگردان خوب و روان اثری است از انگلیسی با نام؛ *Architecture in Context: Fitting new building with old* که پدید آور، آن را در ۱۰ فصل؛ معرفی، نمونه‌های تاریخی سازگاری موفق، ساختمان‌های جدید با دیگر ساختمان‌های جدید، دیدگاه مدرنیسم؛ تقابل جدید با قدیم، ساختمان‌های جدید با ساختمان‌های مجاور، ساختمان‌های جدید با سبک‌های محلی یا منطقه‌ای، ساختمان‌های جدید و یادمان‌های قدیمی، ساختمان‌های بزرگ و یا ساختمان‌های کوچک، یادمان‌ها، نتیجه‌گیری، کتاب دو پیوست هم دارد، پیوست (الف) برای معماران؛ سؤالات مشترک معماری در زمینه پیوست (ب) کتاب راهنما برای غیر معماران علاقه‌مند به تداوم بصری محیط خود نویسنده هدف از «معماری زمینه‌گرا» را «آشنایی با روش‌هایی می‌داند که برای ایجاد ارتباط بصری سازگار و همگون تر میان ساختمان‌ها، می‌توان از آن بهره‌جست». وی با تقلید و همانند سازی صرف از ساخت و سازهای بافت قدیم یا نوآوری‌های تندروانه مخالفت می‌کند و با معماری زمینه‌گرا؛ یعنی پدید آوردن پیوندهای دیداری روشن و مستحکم چندان که چشم آزار نباشد موافق است.

نگاهی به فصل‌های کتاب نشان می‌دهد که نویسنده برای هر نمونه چند گزینه را شرح داده مانند فصل ششم ساختمان‌های جدید با سبک محلی یا منطقه‌ای که نمونه‌های موفقیت کم‌تر را با «خانه‌ی گلدمن سالاتش» (خانه‌ی آلدلف لوس ۱۹۱۱) در وین، «مرکز برانژدیک». لندن، کار پتریک‌هاجکین کار ۱۹۷۴، «خانه و ادارات آمستردام» هلند، کار اپیل کاهن ۱۹۷۱، «فروشگاه وول ورث» آکسفورد، انگلیس، «فروشگاه آلات موسیقی بلاک‌ول»، آکسفورد، «سفارت آمریکا»؟؟؟ کار ۱۹۶۰، «خانه‌ی عالی برنز» لوس آنجلس، کالیفرنیا، کار چارلز مور ۱۹۷۴، «باشگاه اساتید» دانشگاه کالیفرنیا کار ۱۹۶۸ و... و برای نمونه‌های موفق‌تر؛ «خانه‌های تروبوک و ویزلوی»، جزیره‌ی نانوتک، ماساچوست کار ونتوری و روش سال ۱۹۷۱ و «مرکز خرید و اتومبیل» نیویورک کار پیتر مولو ۱۹۷۷،

«خانه‌ی مسکونی» در نزدیکی ورچلی، ایتالیا کار ۱۹۷۳، «ساختمان اداری و خانه‌های بین‌المللی سی من» ساوانای جورجیا کار جان بی سال ۱۹۶۵ و نمونه‌های بسیاری را همراه کرده است. همه‌ی این نمونه با عکس‌های چندی برای هر یک همراه شده است. همه‌ی این نمونه‌ها از آن کشورهای متحد امریکا و اروپا برگزیده شده و از آمریکای لاتین، استرالیا و آسیا سخنی به میان نیامده است. نویسنده در چهار فصل پیاپی ۴، ۵، ۶، ۷، با دادن نمونه‌های کم‌تر موفق و نمونه‌های موفق‌تر، اصل داوری بی‌طرفانه را رعایت کرده است. پدیدآور با دید زیبایی‌شناسانه و معماری برای اثبات دیدگاه خود در ناهمگنی میان ساخت و ساز کهنه و نو، مثلاً در فصل هفتم؛ «ساختمان‌های جدید و یادمان‌های قدیمی» نخست تصویری واقعی در ساخت ناهمگن را به دست می‌دهد و در سه ساخت و ساز گونه‌ی همگن را بر روی همان بخش مونتاژ کرده تا داوری بیننده را بی‌هیچ‌القایی برای این ناهمگنی‌ها فرا خواند. پدیدآور چندان که خود نیز در پیش درآمد کتاب آورده برای یافتن نمونه‌ها رنج فراوان برده است. ۲۱۶ عکس و ۸ نمودار کتاب ۱۶۰ صفحه‌ای را یکسره آذین کرده است، اما تیرگی بیش‌تر عکس‌ها از کارآیی آن‌ها دست کم در چاپ فارسی اثر کاسته است. برگردان دلچسب فارسی کتاب با پاره‌ای واژگان که برابر فارسی داشته مانند، سایت [= ساختگاه] و یا دور شدن از آوای انگلیسی نام‌ها در فارسی همچون نیز نیوهمپشر [= که در متن نیوهمپ شایر] و نام‌های آلمانی با خوانش انگلیسی رجنز برگ [= آلمانی رگنسبورگ] آسیب دیده است. آن چه در کتاب بیش‌تر به چشم می‌خورد. نبود پانوش به ویژه برای نام‌های بدخوان است مانند ص ۴۲ «ساختمان علوم انسانی: ونتوری و روش که با داشتن پانوش Roche این مشکل از میان برداشته می‌شد. دانسته نیست ویراستار چگونه واژه نام را با نمایه درآمیخته و تازه واژگان بدون برابر نهادهای فارسی گذارده است، در حالی که نیازی به آوردن صفحه برای واژه Roof هم نبود. اگر نمایه را خوب بنگریم نام کسان، جای نام و... همه در یک جا آمده‌اند نام «بنجمن تاسپس» گرفته تا «قاب پنجره»، «دانشگاه بیل» «شهر اشتوتگارت» و «دودکش»!

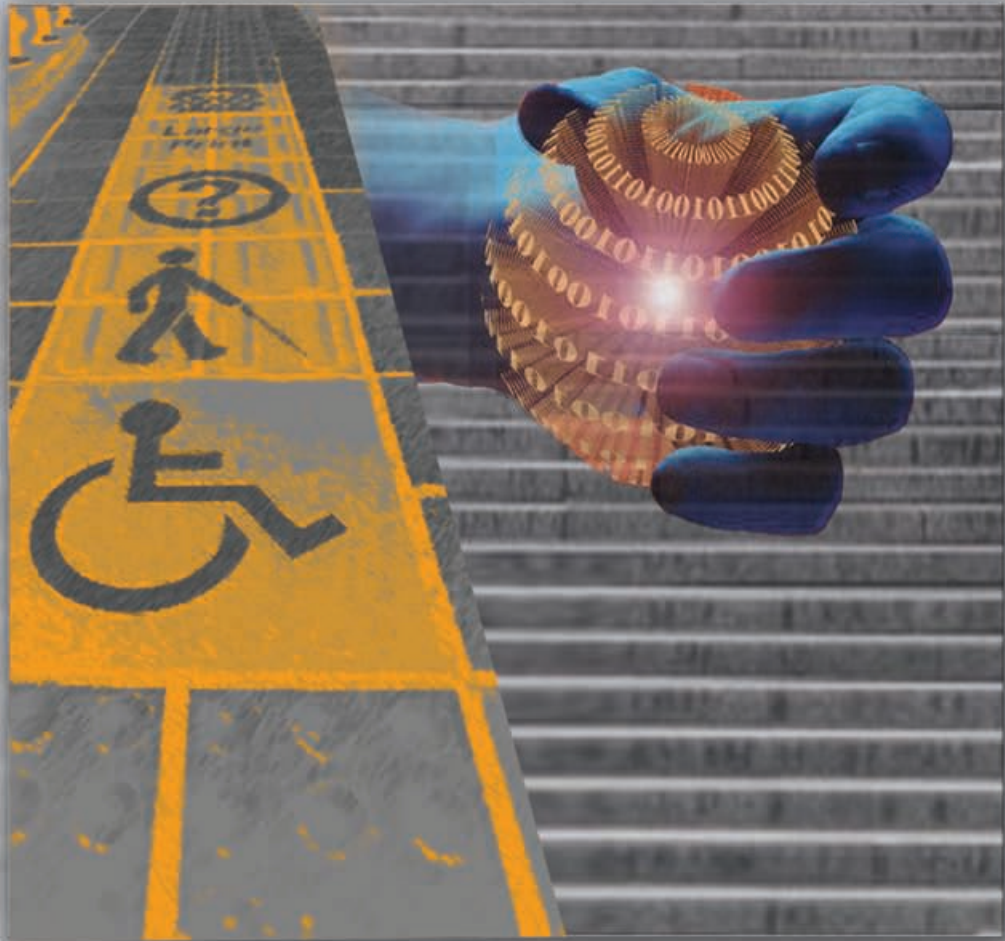
امید آن که در چاپ بعدی گره‌ی این معما گشوده شود. می‌ماند تلاش ستودنی مترجم در به دست دادن برگردانی خوب در زمینه‌ای تهی در کتاب‌های شهرسازی و گلابه از طراح جلد که از هیچ نماد معمارانه در بُرش کتاب سود نجسته است. در حالی که دورن مایه کتاب یکسره در این زمینه است. *شهر/د/ریه/ها* خواندن این کتاب را به همه دانشجویان رشته‌های شهرسازی، برنامه‌ریزی شهری، معماران و دست‌اندرکاران طراحی شهر توصیه می‌کنند.

پانوش:

1-Brent C. Brolin

مناسب سازی محیط شهری

برای جانبازان، معلولین و سالمندان

با رویکردهای
- سامانه های حمل و نقل شهری و بین شهری
- کاربرد IT و دسترسی الکترونیک

برنامه های جانبی

- دریافت خلاصه مقاله از طریق وب سایت همایش ۱۳۸۶/۵/۱۵
 - دریافت اصل مقاله بعد از پذیرش خلاصه مقاله ۱۳۸۶/۶/۳۰
 - اعلام پذیرش نهایی ۱۳۸۶/۷/۳۰
- دبیرخانه همایش
- وب سایت: www.eue.ir
- پست الکترونیکی: info@eue.ir
- تلفن: ۲۲۴۱۵۲۶۷-۸
- نمابر: ۲۲۴۱۶۹۳۸
- صندوق پستی: ۱۹۶۱۵/۶۱۶
- بازدید از مراکز توانبخشی
- نمایشگاه
- کارگاه آموزشی
- مسابقه نماد و عکس

برنامه های جانبی همایش

- مسابقه نماد
- مسابقه عکس
- نمایشگاه
- کارگاه آموزشی
- بازدید از مراکز توانبخشی و آسایشگاه ها

علاقتمندان می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت همایش مراجعه نموده و یا با دبیرخانه همایش تماس حاصل نمایند.

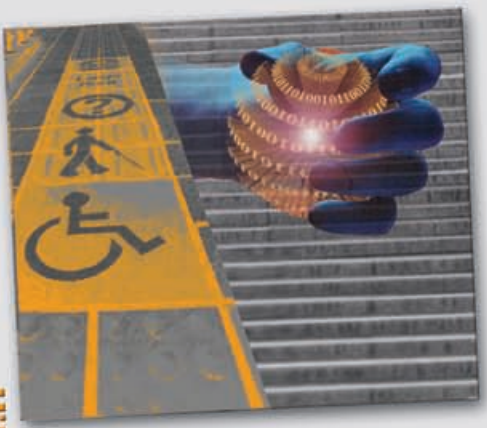
دبیرخانه همایش

تهران، بزرگراه جمران، خیابان یمن، خیابان مقدس اردبیلی، خیابان فرخ، پلاک ۲۵، پژوهشکده مهندسی و علوم پزشکی جانبازان

تلفن: ۲۲۴۱۵۳۶۷-۸
 ۲۲۴۱۶۹۳۸
 www.eue.ir
 info@eue.ir
 ۱۹۶۱۵۱۶۱۶

نمابر:
 وب سایت:
 پست الکترونیکی:
 صندوق پستی:

فراخوان
 دومین همایش ملی
 مناسب سازی محیط شهری
 برای جانبازان، معلولین و سالمندان

با رویکردهای

سامانه های حمل و نقل شهری و بین شهری
 و
 کاربرد IT و دسترسی الکترونیک

تهران - آذر ماه ۱۳۸۶

ثبت نام و ارسال مقالات از طریق وب سایت همایش

www.eue.ir

بسمه تعالی

با تقدیر و تشکر از تمامی صاحب نظران، پژوهشگران و کارشناسانی که در برگزاری موفق اولین همایش مناسب سازی محیط شهری- نقش موثری را ایفا نمودند، **دومین همایش ملی مناسب سازی محیط شهری** با همکاری مراکز علمی و اجرایی و سازمان های مردم نهاد، با هدف حفظ و تقویت حضور جانبازان، معلولین و سالمندان در اجتماع و افزایش بهره مندی جامعه از توانمندی های ایشان، در آذر ماه ۱۳۸۶ برگزار می شود.

اهداف همایش

- شناسایی و تحلیل موضوع، دامنه و ضرورت آن
- بررسی وضع موجود در کشور
- تبادل اطلاعات بین پژوهشگران و مجربان
- ارائه راهکارهای کاربردی

محورهای همایش

- مناسب سازی خدمات حمل و نقل زمینی، هوایی و دریایی
- کاربرد دسترسی الکترونیک در برابر سازی فرصت ها
- بررسی و مقایسه تسهیلات دسترسی جانبازان، معلولین و سالمندان به سامانه های حمل و نقل و فناوری اطلاعات در ایران و سایر کشورها
- کاربرد خدمات پزشکی یا توانبخشی به روش از راه دور
- کاربرد فناوری های کمکی در حمل و نقل درون شهری و برون شهری و دسترسی الکترونیک
- قوانین و مقررات ملی و بین المللی برای مناسب سازی سامانه های حمل و نقل و دسترسی الکترونیک
- نقش سازمان های دولتی و خصوصی در مناسب سازی سامانه های حمل و نقل و دسترسی الکترونیک
- چالش ها و موانع دسترسی جانبازان، معلولین و سالمندان به سامانه های حمل و نقل و فناوری های کمکی

تاریخ های مهم

- مهلت ارسال خلاصه مقاله تا تاریخ ۱۳۸۶/۵/۱۵
- مهلت ارسال اصل مقاله تا تاریخ ۱۳۸۶/۶/۳۰
- اعلام پذیرش نهایی تا تاریخ ۱۳۸۶/۷/۳۰

نحوه تهیه و ارسال خلاصه مقالات

- خلاصه مقالات ارسالی می بایست قبلا در هیچ نشریه و یا همایشی چاپ یا ارائه نشده باشد.
- خلاصه مقالات می بایست مطابق با فرمت اعلام شده از سوی دبیرخانه علمی همایش که در سایت همایش موجود است، تهیه گردد.
- خلاصه مقالات می بایست از طریق وب سایت همایش ارسال شود.
- بعد از داوری خلاصه مقاله، نسبت به ارسال اصل مقاله با نویسنده اول مکاتبه خواهد شد.
- به مقالاتی که برجسته، کاربردی و دارای ویژگی نوآوری باشند، با نظر کمیته علمی جوایز ویژه تعلق خواهد گرفت.

در صورت بروز هر گونه مشکل در ارسال خلاصه مقاله **یابثت نام از طریق وب سایت، با دبیرخانه همایش تماس حاصل شود.**

هزینه های ثبت نام

- جانبازان و معلولین رایگان
- ارائه دهندگان مقاله و دانشجویان ۱۰۰۰۰۰ ریال
- شرکت کنندگان عادی ۲۰۰۰۰۰ ریال

sticks, some of my friends do not have eyes or ears or tongue. But all of us have a heart, a big one. For many years we had nothing special. But once the members of parliament approved a law of 16 paragraphs named "Social Patronage of Disabled Rights" From that day we believed that we are probably like the others. We all hoped for that law. First of all, we can be called citizens and have citizenship rights. If all respect that law, all the homes, buildings and public places will be like utopia. We have special routes and we have to work 3 percents. No one can ask what we need. And we are asked how much have you studied and what are

your abilities are. We will have sidewalk like the heaven's. They are so wide that anyone can pass. No one will be unhappy around us. We can use public transportation system. We can buy bus tickets. Dear M. Mayor! I said my words. I talked about my memorable dream. But I forgot to say that how many years have passed after the approbation of dreams in that 16-paragraphs law. And we are worried if our law be ignored by passing time.

Never forget that I'm a daughter of 3rd generation on a wheelchair with specific needs.

Translated by: Javad Porvazn

فراخوان

خوانندگان محترم ماهنامه شهرداریها

با گذشت هشت سال از انتشار نشریه و برخورداری از پیشنهادات و راهنمایی های شما همرامان فرهیخته بر آن شدیم تا در لوگوی نشریه و صفحه آرای آن تغییراتی ایجاد نمائیم، لذا از تمام خوانندگان، صاحب نظران و هنرمندانی که می توانند ما را در این راه همراهی نمایند دعوت می شود تا طرح و پیشنهاد خود را به این نشریه ارسال نمایند. به طرح و پیشنهاد برتر نیز هدایای نفیسی اهدا می شود.

had a course on treatment of disabled persons. I never forget that I might be in your place.) Not so far, in a trip to Mecca and Medina I have observed that there was no stair without a ramp beside it. All the routes have been equipped for disabled. Why we do not have such planning in our country 18 years after the war and having such a great number of handicapped and disabled persons. I heard a friend saying that I never had a problem with my child carriage during 6 month of living abroad. He mentioned that municipality authority had said they had based urban planning on the transportation of children, aged persons and disabled and urban design was in coordination with their ability and needs.

That is to say to handicapped and disabled persons that we have to combat, we have to participate in society; to let people see us and our problems and needs. They have to believe us. The authority should change its view point and act upon us with greater care and attraction.

A Letter to the Mayor

Dear M. Mayor

Please wait a few minutes. I know you are in a hurry and you are climbing the stairs rapidly. I have some words to you I want to say my words before you climb the last stair: I had a dream. I dreamed I had been invited to a meeting on my wheelchair in which you were invited too.

There were also some young persons at the meeting. You were in charge of municipality.

All of attendees were arguing. The subject was social claims; and you were taking some notes of their claims and suggestions in your PC. The young people of 3rd generation were shouting out: We want to live in a real and desirable city. All of them were talking. Then they looked at me while I was sitting on my wheelchair. Some one asked: "you Madame, you are of which generation?" I replied: "I don't know. But I have not been during revolution [Islamic revolution in Iran in 1979] and I have not participated the war [8 years of war between Iran and Iraq started at 1980]" They said: "Which kind of 3rd generation person you are? Why you're silent? You mean you have no challenge in your life?" I said: "I'm probably a person of 3rd generation with specific needs". They said: "This is not included in our discussion" They didn't let me to talk to you. Dear Mayor! I was depressed. I could see and understand, but I was not self-censored I have been censored everywhere in the city. They never let me to say anything.

You became angry and deleted all of their suggestion and let me to talk. You said you had created a file for me to save the social claims of a daughter on a wheelchair and I started: Dear Mayor! I'm living on my wheelchair. I also have friends like me, I have friends with white

to be a project in national scale. Predicting the passage of wheelchair and etc., flattening from street level to the pavement with proper inclination in length and width, made it possible for all kind of people including "special group" to use the sidewalk.

We believe that disability is not the end of life. It may incur some limitations, but it's in turn an opportunity. Ability is not summarized in one member which its disability causes decadences of life. But one should use other member to compensate for that. In a optimistic view, any disabled person has many healthy members. Considerable improvement and success of disabled and handicapped persons in many areas like scientific, cultural, social and athletic activities can be a proof for this claim. No one will be satisfied by the minimum things, but for the handicapped and disabled persons, the urban obstacle is not the last but the least: Convenient route, tool, law and view. The subject is not having some special grant, but believing on what they have and providing appropriate conditions. Despite the approbation of "Comprehensive law of disabled patronage" disabled society in our country and "Bavar group" as a part of it, still has challenge with implementation of this law. They need effort and sympathy of people and responsible managers. Confining a person in his home and eliminating all or part of his activities,

just because of his disability, is an unconscionable cost which has concealed a big part of disabled group behind the invisible wall of the city. On the other hand, generalization of physical disability to other aspects of person will cause social damage to him and the society. If you look tenderly, you will find examples of disabled persons around you which participate in social activities even more effective than other healthy peoples. The change in social vision and viewpoints and implementation of patronage laws can be the first step in blossoming personal and social abilities of person who has been eliminated from the society. Never forgot that disability according to law, has equal probability for all, i.e. all class of society is exposed to being disabled and nowadays still there are victims of disability. For a handicapped, there should be appropriate space and base. If some utility is built for handicapped groups, it should have the possibility to use; not just be a duty to accomplish. If, for example, we provide handicapped with a bus or ramp, we should also prepare them with bus station. If you observe Tehran from our standpoint, what has been done is negligible comparing with what we need. Even there is no special utility for us at medical centers and dentistry's. (Once I've met a dentist that has done its treatment on wheelchair, when I asked, he said "when I was studying abroad, we

Special Report

A good city is not a big one or one with many highways or well-known brands. A good city is not one with big projects and plans. A city of large population or modern vehicles or big shops can not be called a "good" one. These are not the conditions for a good city. A good city can see well; it knows its citizens and provides them with their needs. A good city never forgets anyone and all of people have their own share. A good city never forgets child, young or old, single or couple, Healthy or handicapped. A good city is void of evil looks and thoughts. A good city considers all of its breeds good and calls them good. In such a city, there exists enough space for all. Any city can be a good one provided that its population intends to have.

I believe that all these can happen with a "belief". The universe gives us what we have believed in. One should change way of looking. The main parameters to improve life skills are situation, tools and

person. People have to improve their skills and the authority has to see, correct the way to look and provide society with proper situation and tools. There are lots of cities to be built. The change in way of looking should be recognized in the structure of these cities. Eng. Rezaeenejad technical engineering assistant in Tehran Beautification Organization stated that: we tend to make the sidewalks be convenient for all kind of people in the society including all groups of citizens like physical disabled, old and aged persons, etc. Appropriate base with standard inclination in length and width have been prepared; so that the person with wheelchair or perambulators can move easily with no obstacle. Due to its background, size, importance and technical properties "Vali asr" street was chosen. By completing the project, we hope all the citizens can use it conveniently. Being 18km from "Rah Ahan" square to "Tajrish" square and considering the point mentioned, it's going

Land has become a profitable stuff and everyone seek his financial safety in having a piece of land. Knowing this, dealers occupy new lands and by investing, made the city to be developed in their desired direction. With the conveyance of inhabitant to new lands, the spaces will be occupied by business activities and stores: As an example, jahanshahi pointed to "Zand" street in Shiraz.

"Due to existence of many cinemas and green area, Zand street was one of the main areas for recreation and pedestrian walk in Shiraz. After transferring residential units and replacement of stores and business activities, this street has lost its grace and night security.

The experts mentioned the causes and effects, so eliminating the crisis necessitate their views and recommendations. Pakzad accounts the revision in public opinion as vital. He always mentions urban affairs as abstract and believes "we should accept that the city is a place for living a collection of people with different needs, favorites and facts. They understand and touch the urban spaces better than any expert". According to Pakzad, we should stop imitation and copying European and American countries.

The managers and urban designers should consider the mental and spiritual needs of society and consider these needs in urban planning and respect the individual and public memories in spaces and give significance to those spaces. Meanwhile

he believes that "It's not possible to return past values to the urban spaces because those values had been formed in a particular situation and for today those needs and situations have changed". According to Khorasanizade's view, breaking the reasonable linkage between citizens, designers and managers has resulted in reduction in urban space quality. He believes that urban spaces has been ignored and distrusted and citizens make no suggestion or demand.

Jahanshahi believes that changes in urban spaces depend on three main parameters: Land, diversification in urban spaces and organization the central areas of cities, regions, zones and quarters. According to Jahanshahi, salvation from the chaos and erosion of existing spaces are the main challenges for urban experts and designers. As experts say, a proper side walk should have a width of at least 120 cm and maximum width inclination of 2 percents from the wall to the street and maximum length inclination of 8 percents. For sidewalk with different heights the maximum contact inclination must be 3 percent. But none of sidewalk, in Tehran has the standards mentioned above. The sidewalk pavement has to be of hard and non-slippery material. Not only this kind of covering is not used in sidewalks, but also we often observe digging operation that obstructs the path of pedestrians, children, handicaps and mothers with perambulator.

Ruining this kind of sense as a result of downfall of urban space quality and weakening their past applications, caused many harms to the citizens. It seems that investigating the causes will be of great importance.

J.Pakzad, theoretician, urban designer and lecturer considers each of urban spaces with special attention and thinks that each of them have different word aspect and different intellectual image.

"People behave differently in a square and a highway or street or an alley. Because these spaces has changed with times and different images have been built in our mind. So we behave differently based on our intrinsic image."

"From the view point of an urban designer, each phenomenon has three factors: "form, work and definition" and an urban designer has to harmonize and correlate these factors". Said Pakzad.

Pakzad also stated that: "There are many conditions to create the sense of dependency between citizens. One condition is that the urban space should perform properly. A sign to creation of this dependency is continuous and active presence and social interaction of citizens in those spaces".

"The space also has to be memorable. Evidently as a result of diminution of these traits especially in case of improper application, citizens have no sense of dependency and what remains is traffic trauma".

In the other hand, Khorasanizade considers the urban space influenced by natural factors and assumes the city as basis for a living environment. He also categorizes the citizen movement as slow and fast. "By the movement of citizen, one can realize and touch the space". Said Khorasanizade. He thinks that in many cities especially larger ones and metropolises, pedestrian movement have been sacrificed and our cities have become cities of application and acceleration. In a comparison between old and recent hierarchy of spaces; quarters had a special definition and were characterized by needs, ethnic and culture of their inhabitant. But in division of new quarters, what is regarded is the passage of urban service networks. These networks define quarter limits but the past criteria seem to be more human and substantial.

Pakzad says: "Now, one criteria to define a quarter is network and even worse confining 4 or 5 thousand people in an area named a "quarter" with a center which can be a service center. Then a radius will be defined for their habitation." Experts believe that the problem with cities is not the citizens but usually the problem is the managers and urban designers. Jahanshahi mentioned two reasons for such kind of problems in our cities. First, absence of plan and law for lands and second the dealers and middlemen. In others words urban designers are themselves dealers for land.

the citizens. It can be positive or negative. He thinks public spaces considering their functions and activities can be categorized as traditional and modern. Old spaces which are known as traditional or historical spaces, includes squares, bazaars, "tekyes" [A place for religious mourning in Iran] or other multi-purpose spaces.

After the recent evolutions, the elements of modernism especially its basic elements, street and cars, were introduced in human life. They have changed the definition of public space essentially.

According to jahanshahi, the urban public spaces have been changed as a result of building new streets and intrusion of motor vehicles. He thinks although the street for vehicles was one of elements of modernism as an exterior factor, but it couldn't be a part of human life perfectly. Instead of being a place for gathering and interaction of people, the street became a space for vehicle traffic and dealers activities and could not obtain a position as an urban space in human life. There have been several gardens in cities or at the suburbs for recreation and leisure times which were part of urban spaces. But nowadays they were substituted by parks which was not a fare deal. M Khorasani as an expert in scenery design believes that, the nature of cities necessitates that human gathering, multiplication of careers and activities should be done in a larges scale. In other word, the human relations resulted in

formation of urban spaces and consequently the cities themselves.

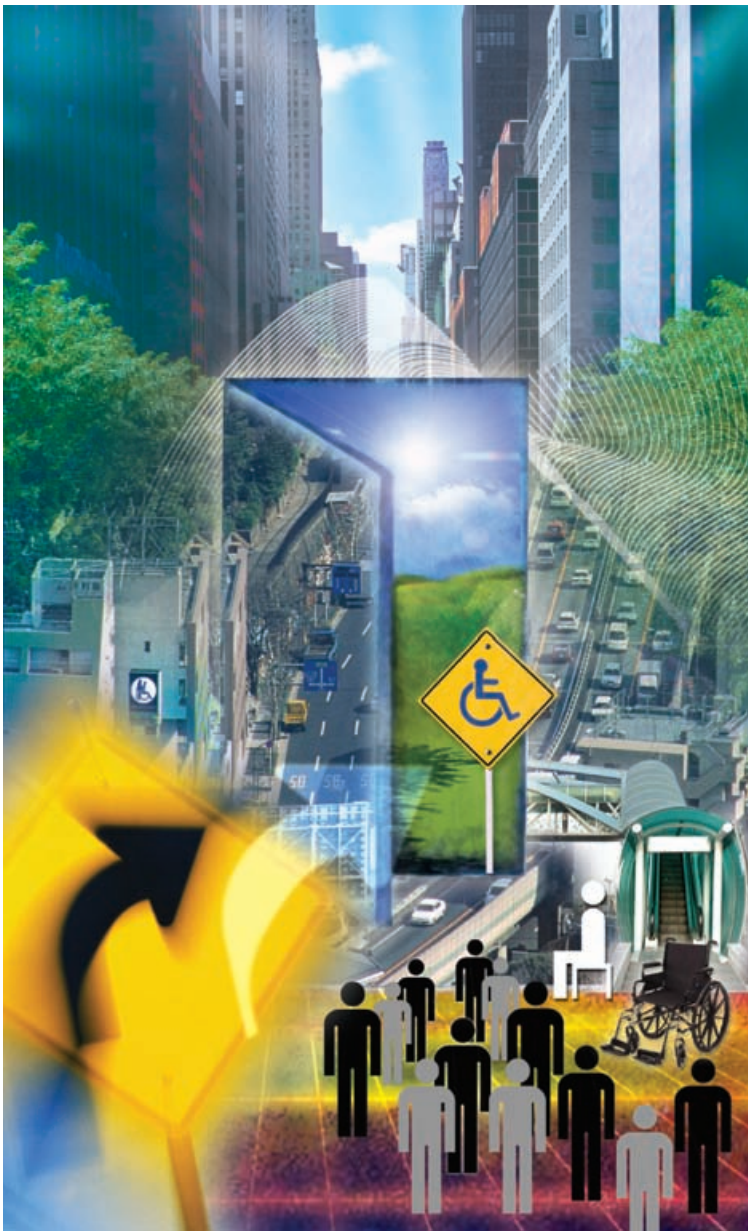
Urban spaces in the part:

Nowadays due to the changes in elements and prior functions, some of urban spaces are treated in a negative manner. "We didn't have a space named "park" in the past" Said G Pasban Hazrat, designer of several urban space projects. "Instead we had holy gardens at the side of cemeteries or holy shrines which had made scenic scenery. All of these were used as a positive space but nowadays cemeteries are considered a negative one, at least from the leisure time point of view. In the past, these places were positive and enlivening. One can say that the way at which the negative and positive aspects of urban spaces are treated, has changed with respect to the past and modern spaces have got more attentions". Jahanshahi believes that a series of private and public spaces existed in the cities; there were semi-private spaces with fewer social interactions. With the introduction of streets, all of these series of spaces have been injured.

He believes that in early times of street design, the urban spaces were respected like European countries, but at these days, neither Lalezar resembles Lalezar of that years nor Jomhour Avenue. Sidewalks are interfered to the extent that there exists no sense of belonging in these kind of spaces.

Contemporary Urban Planning and Lack of Social Engineering

During the human life, public spaces have always had an important role in social life of citizens. But, nowadays, due to the changes in way of urban planning and architecture, these kinds of places have lost their importance.

Human has always tried to have his own control over the environment to obtain relief and equilibrium. Considering the vastness and dimensions of big cities, there is not only relief, but also there is a kind of discontinuity and separation between spaces, conceptual and human mind-set. In consequence, the sense of place and space have been diminished.

From the standpoint of urban experts, public spaces in traditional cities in Iran, have more clear and favorite definition due to their organic formations. But fast developing process with below standards and irregularity in planning has changed the situation in many cities so that newly-built quarters have no share of public spaces.

Eng. M.H. jahanshahi, the authority and designer of urban spaces states that: urban space is a public and exterior space used by

Contents

Note	4
Special Report	
-Contemporary Urban planning and The lack of Social Engineering	5
Idea and Research	
-People Participation in City planning / M. Sharafi ; F. Rashidifar	11
-The Unable City / G. Ghaem	20
-Cities and The disabled people / A. Noorâni	22
-The Sociological Analysis of disabled in Urban Spaces / M. Kârkonun	24
-Executive Management of Adapting plan in Urban Spaces for Disabled and Unable people/ A. Akbarzâde	27
Dialogue	
-Disabled People and Devotees , The forgotten Citizens / A. Saraie	39
Legal Counsellor/ J. Rezaie	42
Administrative and Financial Counsellor/ J. Rezaie	47
Centenary of Municipalities	
-Not so New Problem in an old Frame / A. Jalali	52
Urban Law	
-A complete Law for protecting of The disabled	56
Mayor's View	
-The New Features For an Old City / A. Jalali , M. Rostamkhani	59
-Shafa The Ugliest street in The City	66
World's Experiences	
-Making a City with Access for Disabled / K. Jahungardi	68
-An Independent Life for Disabled / A. Arabâni	72
-Urban Green Spaces , A key for Sustainable cities / N. Rahimi	74
World Cities and Municipalities	80
Plan and City	
-Glance at the Public Spaces in Hamedun City / H. Abbassi	84
Instruction	
-Creating The Sense of Security in Urban Spaces / S. Hossayniyoun	87
-The Culture and Designing of Urban spaces / J. Mohammadi	91
Achievements of Provincial Trips / M. Jamshidiyan	92
Point of View	
-Vulnerability of the Historical and Precious Buildings Frame / A. Mokhtâriyun	98
Research Selection	
-Surveying the Frame – Spatial Effects of High Buildings in the City / M.Monâm , F. Zarrâbiyân	102
News Report	108
Brief News	132
Org. News / M. Jamshidiun	140
Glance at Cities / Haftgel , Isfahun , Mahammadiye (Qazvim) , Zahedun	148
Web Site / A. Dâna	149
New Publication / A book in an Unknown Field / A. Jalali	150
English part	154